бұйрығына 34-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына 35-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Қазақ тілі пәнін оқыту мақсаты – ана тілін қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, қазақ әдеби тілі нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға үйрету.

3. «Қазақ тілі» оқу пәнін оқытудың негізгі міндеттері:

1) қазақ тілін ана тілі ретінде тани отырып, өмірлік қажеттіліктеріне коммуникативтік әрекеттер түрінде (тыңдалым, оқылым, айтылым, жазылым) сауаттылықпен қолдану;

2) тіл сауаттылығы мен сөйлеу сауаттылығын, сөз байлығын, басқалармен еркін қарым-қатынасқа түсу;

3) аудиовизуалды материалды тыңдау барысында өз көзқарастарын білдіру;

4) мәтіндерге қойылған мақсатқа сәйкес қорытынды, синтез, анализ жасау дағдыларын қалыптастыру.

5) ақпаратты іздеу, талдау және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп»», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық

мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Қазақ тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Қазақ тілі» оқу пәнінің мазмұны

5. «Қазақ тілі» пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:
1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат
4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

6. Оқыту мақсаттары мұғалім мен білім алушыларға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсететін 4 бөлімнен тұрады:
1) тыңдалым және айтылым;
2) оқылым;
3) жазылым;
4) әдеби тіл нормаларын сақтау.

7. «Тыңдалым және айтылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) болжау;
2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;
3) мәтіннен ақпаратты анықтау;
4) негізгі ойды анықтау;
5) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;
6) сөйлеу мәдениетін дамыту.

8. «Оқылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) ақпаратты түсіну;
2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;
3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;
4) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;
5) мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау;
6) оқылым стратегияларын қолдану;
7) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

9. «Жазылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) жоспар құру;
2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;

3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;

4) эссе жазу;

5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;

6) мәтіндерді түзету және редакциялау.

10. «Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі» келесі бөлімшелерден тұрады:

1) орфографиялық норма;

2) орфоэпиялық норма;

3) лексикалық норма;

4) грамматикалық норма;

5) пунктуациялық норма.

11. 5-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау, негізгі ойды анықтау, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау, қыстырма, қаратпа, одағай сөздер арқылы өз ойын білдіру;

2) оқылым: мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтін арқылы тану, хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы, жанрлық ерекшеліктері, ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндер, оқылым стратегияларын қолдану, қажетті ақпаратты таба білу;

3) жазылым: мәтін бөлімдеріне (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды) жоспар құру, хат, хабарлама, жарнаманы жанрлық ерекшеліктеріне сәйкес жазу, сюжетті суреттер негізінде әңгіме жазу, эссенің бөлімдерін меңгеру (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды), мекен мен оқиғаны сипаттайтын не суреттейтін эссе жазу;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: қазақ тілінің дыбыстар жүйесі, үндестік заңы, емле заңдылықтары;

орфоэпиялық норма: ілгерінді, кейінді, тоғыспалы ықпал;

лексикалық норма: сөздердің тура және ауыспалы мағынасы, көп мағыналы сөздер, синоним, омоним, антоним;

грамматикалық норма: туынды сөздер, күрделі сөздер, зат есімнің мағыналық түрлері, сын есім, шырай категориясы, сан есім, мағыналық түрлері, төл сөз бен төлеу сөз, автор сөзі;

пунктуациялық норма: төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

12. 6-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: көтерілген мәселені болжау, әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі көтерілген мәселені талдау, мәтін мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты түсіну, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау, жалпы және нақты сұрақтар, мәтін мазмұнын шынайы өмірмен байланыстыру, ресми сөздер мен тіркестерді, терминдерді орынды қолдану, диалогке қатысу;

2) оқылым: мәтіннен негізгі және детальді ақпаратты анықтау, ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеуді тілдік құралдар арқылы тану, ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату, мәтін

негізінде нақтылау сұрақтарын құрастыру, оқылым стратегияларын қолдану, комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу, сілтеме жасау;

3) жазылым: әртүрлі жанрдағы мәтіндер жазу үшін жоспар құру, мінездеме, өмірбаян, құттықтауды жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай жазу, графиктік мәтін құрастыру, эссе жазу барысында абзацты жүйелі құрастыру, «келісу, келіспеу» эссесін жазу, жинақы мәтін жазу, мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: жеке, бірге, бөлек, дефис арқылы жазылатын сөздер;

орфоэпиялық норма: сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін;

лексикалық норма: көнерген сөз, эвфемизим, дисфемизм, неологизм,термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздер;

грамматикалық норма: есімдік, етістік, етіс түрлері, салт және сабақты етістік, үстеу, үстеудің мағыналық түрлері;

пунктуациялық норма: қазақ тіліндегі тыныс белгінің түрлері, даралаушы тыныс белгілері.

13. 7-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: мәтін негізінде оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау, әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау, факті мен көзқарасты ажырату, дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау, дәлелді жауап беру, салыстыру, талқылау, коммуникативтік жағдаятқа сайкөркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу;

2) оқылым: мәтіндік және графиктік ақпаратты интерпретациялау, тілдік құралдар арқылы публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін тану, хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, мәтіннің тақырыбын, құрылымын, мақсатты аудиториясын, тілдік ерекшеліктерін талдау, мәтін негізінде проблемалық сұрақтар құрастыра білу, комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу, сілтеме жасау;

3) жазылым: күрделі жоспар құру, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу, графиктік мәтін түрінде берілген процесті сипаттап жазу, дискуссивті эссе жазу, жинақы мәтін жазу, мәтін негізінде лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану;

лексикалық норма: фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану;

грамматикалық норма: есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлері, еліктеу сөздер, шылау түрлері, одағай, оқшау сөздер;

пунктуациялық норма: сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану.

14. 8-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: дәйексөз, үзінді негізінде мәселені болжау, әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау, астарлы ойды анықтау, тұрмыстық, әлеуметтік мәтіндерді талдау арқылы негізгі ойды анықтау, перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу;

2) оқылым: тұтас және аралас мәтіндердегі ақпаратты салыстыру, тілдік құралдар арқылы публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін тану, мақала, аннотация, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, ғылыми және публицистикалық стильде жазылған мәтіндерді талдау, сілтеме жасау;

3) жазылым: тезистік жоспар құру, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу, графиктік мәтіндердегі деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу, аргументативті эссе жазу, бұқаралық ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;

лексикалық норма: сөздік қор мен сөздік құрам;

грамматикалық норма: сөз тіркестерінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді және етістікті сөз тіркестері, тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелері, сөйлемнің бірыңғай мүшелері мен айқындауыш мүшелері, жай сөйлем,жай сөйлемнің айтылу мақсатына қарай бөлінуі;

пунктуациялық норма: қабаттаса қолданылатын тыныс белгілері.

15. 9-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: әртүрлі жанрдағы орта көлемді мәтіндердегі мақсатты аудитория мен тілдік құралдардың рөлін талдау, тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу, мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау, мәтінде айтылған ойға өз көзқарасын білдіру, сыни тұрғыдан баға беру;

2) оқылым: тұтас емес мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу, қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы

тану, мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, әртүрлі стильдегі мәтіндердің қызметін, құрылымын, ерекшелігін салыстыру, белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу, ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау;

3) жазылым: күрделі жоспар құру, әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру, жағдаятты талқылау, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе), перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру, мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру, мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу, эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе, оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

орфоэпиялық норма: мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;

лексикалық норма: лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану;

грамматикалық норма: құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу, салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану;

пунктуациялық норма: құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

16. Бағдарламада «оқыту мақсаттары» сан мен әріптен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, әріппен берілген белгі сөйлеу әрекетінің дағдысын (тыңдалым және айтылым, оқылым, жазылым, әдеби тіл нормалары), әріппен қоса берілетін сандар бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 7.2.1.2 кодында: «7» – сынып, «2.1» – бөлім мен бөлімше, «2» – оқыту мақсатының реттік саны.

17. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру
2. Әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
3. Мәтіннен ақпарат	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну,	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну,	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну,	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну,	9.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік

ты анықтау	негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	детальді ақпаратты анықтау	ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу	ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау	мәселелермен байланыстыра білу
4. Негізгі ойды анық тау	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау	9.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау
5. Тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру	6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау	8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау	9.1.5.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту
6. Сөйлеу мәдениетін дамыту	5.1.6.1 коммуникатив тік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма,	6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-	8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды	9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау,орта

	қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру	орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу	мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу	қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу	көлемді монолог дайындау

2) оқылым:

	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау	8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру	9.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу
2. Мәтіннің стильдік ерекшелігін тану	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану

3. Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	6. 2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
4. Мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
5. Мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру	8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау

		нақтылау сұрақтарын құрастыру			сұрақтарын құрастыру
6. Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу	6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу	8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу	9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
7. Әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау	8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау

3) жазылым:

	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жос пар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша

	қарапайым жоспар құру				мәтіндер үшін күрделі жоспар құру
2. Әртүлі жанрда мәтіндер құрастыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру
3. Жазба жұмыстарын әртүрлі форма да ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу

4. Эссе жазу	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу	6.3.4.1 эссе тақырыбын ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу(«келісу, келіспеу» эссесі)	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)	8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
5. Оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін (компрессия) жазу	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
6. Мәтіндерді түзету және редакциялау	5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге	6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуы	8.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқулары, орынсыз	9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат,

	сүйене отырып, түзету және редакциялау	қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау	н тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау	қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау	идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

4) әдеби тіл нормаларын сақтау:

1. Орфографиялық нормалар	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфография лық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфография лық нормаға сай жазу	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфография лық нормаға сай жазу	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфография лық нормаға сай жазу
2. Орфоэпиялық нормалар	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану	8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану	-

3. Лексикалық нормалар	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану	9.4.3.1 стильдік ерекшеліктерге сай тілдік бірліктерді дұрыс қолдана білу
4. Грамматикалық нормалар	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану;	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану; 6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндіг	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.4.2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну. 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу,	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану;	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің

	5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5. 4. 4. 5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру	ін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану	орынды қолдану; 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу	8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану	мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
5. Пунктуациялық нормалар	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажыратын) ережеге сай қолдану

18. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

19. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту қазақ тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдер	Грамматикалық материал	Тақырыптар/ жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Мәдениет: тіл және қарым-қатынас. Фонетика	Дауысты, дауыссыз дыбыстардың емлесі. Үндестік заңы. Орфографиялық норма	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
		Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану
		Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу
		Әдеби тіл нормалары	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере

			отырып, орфографиялық нормаға сай жазу
2. Киіну. Сән.Талғам. Фонетика	Дыбыс үндестігі	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог,монологтердегі (ән мәтіні, жарнама) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау
		Оқылым	5.2.3.1 жарнама құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5. 2. 5. 1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
		Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, жарнама құрастырып жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу
3. Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер. Лексика	Сөз және оның мағынасы	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын,

			тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.3.1 хаттың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат құрастырып жазу; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану
2- -тоқсан			
4. Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі. Лексика	Омоним. Синоним. Антоним	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау
		Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.3.1 хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді

			сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	5.4.3.1 омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану
5. Бос уақыт және хобби. Морфология	Сөздің жасалу жолдары	Тыңдалым және айтылым	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру; 5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру
		Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.3.1 хабарлама құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу; 5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хабарландыру құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану

3-тоқсан			
6. Қиял әлемі. Морфология	Сөздің топтары. Зат есім. Зат есімнің мағыналық түрлері. Зат есімнің түрленуі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
		Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
		Жазылым	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	5.4.2.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану
7. Көлік және жол белгілері. Морфология	Сан есім. Сан есімнің мағыналық түрлері. Сан есімнің заттануы	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	5.2.3.1 нұсқаулық құрылымы мен ресімделуі арқылы

			жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
		Жазылым	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу; 5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру
		Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу
8. Адамның сырт келбеті мен мінезі. Морфология	Сын есім. Сын есімнің мағыналық түрлері. Сын есімнің шырайлары. Сын есімнің заттануы	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу
		Жазылым	5.3.3.1сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді

			қамтитын қарапайым жоспар құру
		Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу
4-тоқсан			
9. Аспан әлемінің құпиялары. Синтаксис	Төл сөз. Автор сөзі. Төлеу сөз. Төл сөзді төлеу сөзге айналдыру жолдары	Тыңдалым және айтылым	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
		Оқылым	5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
		Жазылым	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу; 5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу
		Әдеби тіл нормалары	5.4.5.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру
10. Саяхат және демалыс. Синтаксис	Төл сөз бен автор сөзінің тыныс белгілері	Тыңдалым және айтылым	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға

			жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
		Оқылым	5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.3.1 хаттың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру; 5.4.5.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану

2) 6-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдер	Грамматикалық материал	Тақырыптар/ жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			

1. Қазақстандағы көрікті жерлер. Лексикография	Орфографиялық норма. Орфографиялық сөздік	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6. 2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
		Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді

			орфографиялық нормаға сай жазу
2. Ұлттық және отбасылық құндылықтар. Фонетика	Екпін, оның түрлері	Тыңдалым және айтылым	6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (құттықтау, интервью) көтерілген мәселені талдау
		Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып мінездеме, құттықтауқұрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау

		Әдеби тіл нормалары	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
3. Әлемнің жеті кереметі. Лексикография	Орфографиялық норма. Орфографиялық сөздік	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
		Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
		Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу(«келісу, келіспеу» эссесі)

		Әдеби тіл нормалары	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу
2-тоқсан			
4. Астана – мәдениет пен өнер ордасы. Лексика	Неологизм сөздер. Термин сөздер. Диалект сөздер. Кәсіби сөздер	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (хабарландыру, жаңалық) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
		Оқылым	6.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
		Жазылым	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу

			себептерін айқын көрсетіп жазу («келісу, келіспеу» эссесі); 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	6.4.3.1 неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу
5. Тарихи тұлғалар. Лексика	Көнерген сөздер. Эвфемизм. Дисфемизм. Табу	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
		Оқылым	6. 2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын

			ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, өмірбаян құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу
3-тоқсан			
6. Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер. Морфология	Есімдік, оның мағыналық түрлері	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
		Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
		Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру;

			6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу («келісу, келіспеу» эссесі)
		Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану
7. Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары. Морфология	Етістік, оның мағыналық түрлері. Етіс түрлері	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, өмірбаян) көтерілген мәселені талдау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау
		Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
		Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру;

			6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану
8. Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз. Морфология	Үстеу. Үстеудің мағыналық түрлері	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (жаңалық, құттықтау) көтерілген мәселені талдау
		Оқылым	6.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай

			құрылымын сақтай отырып, құттықтау құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану
4-тоқсан			
9. Әлемдегі ірі кітапханалар. Морфология	Үстеу. Үстеудің мағыналық түрлері	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (өмірбаян, хабарландыру) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
		Оқылым	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген

			мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану
10. Ғылым мен технология жетістіктері. Пунктуация	Тыныс белгілерінің түрлері мен қызметі	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
		Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін

			қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу («келісу, келіспеу» эссесі)
		Әдеби тіл нормалары	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану

3) 7-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдері	Грамматикалық материал	Тақырыптар/ жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Ауа райы және климаттық өзгерістер. Фонетика	Интонация. Кідіріс. Логикалық екпін	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7. 1. 4. 1 мәтін тақырыбы,

			сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7. 2. 1. 1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7. 3. 3. 1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 2. 1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
2. Көшпенділер мәдениеті. Орфография	Шылаудың емлесі. Орфография лық норма	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан

			үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
		Оқылым	7. 2. 3. 1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
		Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақалақұрастырып жазу

		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 1. 1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
3. Денсаулық – зор байлық. Лексика	Қанатты сөздер. Фразеологизм. Мақал-мәтелдер	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
		Оқылым	7. 2. 1. 1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7. 2. 2. 1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7. 2. 3. 1 кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы

			жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, нұсқаулық құрастырып жазу; 7. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 3. 1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану
2-тоқсан			
4. Сүйіспеншілік пен достық. Морфология	Етістіктің есімше, көсемше түрлері. Тұйық етістік	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7. 1. 5. 1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және

			көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
		Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 1 етістіктің есімше, көсемше түрлерін, тұйық етістікті тілдесім барысында қолдану
5. Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы. Морфология	Етістіктің шақ түрлері. Рай түрлері	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (ән, интервью) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7. 1. 4. 1 мәтін тақырыбы,

			сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу; 7. 3. 6. 1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 1 етістіктің шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану
3-тоқсан			
6. Ғаламтор ғаламаты. Морфология	Шылау түрлері. Шылау емлесі	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7. 1. 5. 1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер

			келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7. 2. 1. 1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7. 3. 3. 1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану
7. Қазақстандағы ұлттар достастығы. Морфология	Еліктеуіш сөз. Бейнелеуіш сөз	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем

			бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
		Оқылым	7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7. 2. 3. 1 хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе); 7. 3. 6. 1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау

		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну
8. Дұрыс тамақтану. Морфология	Одағай. Одағай түрлері	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (пікірталас, жаңалық) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу
		Оқылым	7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын әңгіме құрастырып жазу

		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану
4-тоқсан			
9. Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым. Морфология	Оқшау сөздің түрлері. Оқшау сөздердің қызметі	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, көркем әдеби шығармадан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7. 1. 4. 1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7. 2. 2. 1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7. 2. 3. 1 хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш

			құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу
10. Ғылыми фантастика. Пунктуация	Сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілер. Сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілер	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7. 1. 5. 1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7. 2. 7. 1 энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу

			жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	7. 4. 5. 1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану

4). 8-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдері	Грамматикалық материал	Тақырыптар/ жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Көне түркі жазбалары және қазақ жазуы. Орфография	Жалқы есім емлесі	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 1. 1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		Оқылым	8. 2. 2. 1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8. 2. 3. 1 мақала, аннотацияқұрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым

			материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация) жазу; 8. 3. 6. 1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 1. 1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу
2. Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті. Фонетика	Сөйлеу ағымындағы әуен, әуез, тембр, қарқын, кідіріс	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8. 1. 4. 1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау
		Оқылым	8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және

			публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8. 2. 3. 1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	8. 3. 1. 1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 2. 1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
2-тоқсан			
3. Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары. Лексика	Сөздік қор. Сөздік құрам	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 4. 1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 8. 1. 5. 1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы

			мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
		Оқылым	8. 2. 1. 1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8. 2. 5. 1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
		Жазылым	8. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 3. 1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану
4. Ғарышты игеру жетістіктері. Синтаксис	Сөз тіркесінің байланысу тәсілдері. Сөз тіркесінің	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 3. 1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене

	байланысу түрлері. Сөз тіркесінің түрлері		отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
		Оқылым	8. 2. 2. 1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8. 2. 3. 1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	8. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу

		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану
3-тоқсан			
5. Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер. Синтаксис	Сөйлемнің тұрлаулы мүшелері. Сөйлемнің тұрлаусыз мүшелері	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 5. 1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау; 8. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
		Оқылым	8. 2. 1. 1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8. 2. 5. 1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана

			отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
		Жазылым	8. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақалақұрастырып жазу; 8. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану
6. Қоршаған орта және энергия ресурстары. Синтаксис	Сөйлемнің бірыңғай мүшелері. Сөйлемнің айқындауыш мүшелер	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 4. 1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік)талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 8. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
		Оқылым	8. 2. 2. 1 публицистикалық және ғылыми стиль

			ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
		Жазылым	8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 8. 3. 6. 1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер және айқындауыш мүшелерді қолдана білу
7. Жасөспірім және заң. Синтаксис	Сөйлемнің айтылу мақсатына қарай түрлері	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор

			көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		Оқылым	8. 2. 3. 1 мақала, презентацияқұрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	8. 3. 1. 1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)

		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану
4-тоқсан			
8. Театр өнері мен мәдениеті. Синтаксис	Жай сөйлемнің түрлері	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		Оқылым	8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау

		Жазылым	8. 3. 1. 1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану
9. Қазақстандағы туризм және экотуризм. Пунктуация	Сөйлем соңында қабаттасып қолданыла тын тыныс белгілері	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 1. 1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 5. 1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
		Оқылым	8. 2. 1. 1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8. 2. 5. 1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана

			отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру; 8. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану:комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
		Жазылым	8. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 5. 1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдер	Грамматикалық материал	Тақырыптар/ жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Мәңгілік Ел – мұратым. Стилистика	Мәтіндегі сөз таңдау, сөз қолдану (қисыны), сөз әрлеу	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 1. 1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-

			экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
		Оқылым	9. 2. 3. 1 мақала құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9. 2. 2. 1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
		Жазылым	9. 3. 1. 1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 1. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу

2. Жаһандану мәселелері. Стилистика	Қазақ әдеби стилінің түрлері	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 4. 1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 9. 1. 5. 1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту;
		Оқылым	9. 2. 1. 1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9. 2. 4. 1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
		Жазылым	9. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 3. 1 стильдік ерекшеліктерге сай тілдік бірліктердің дұрыс қолдана білу
2-тоқсан			
3. Тәуелсіздік жылдарындағы	Құрмалас сөйлемнің	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-

Қазақстан. ЭКСПО-2017 Синтаксис	жасалу жолдары. Құрмалас сөйлемнің түрлері		экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу
		Оқылым	9. 2. 3. 1 мақала, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9. 2. 6. 1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	9. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу
4. Адам құқығы мен бостандығы. Синтаксис	Ыңғайлас салалас. Себеп-салдар салалас. Қарсылықты салалас	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 1. 1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9. 1. 5. 1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту; 9. 1. 6. 1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
		Оқылым	9. 2. 4. 1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9. 2. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	9. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу(аргументативті эссе); 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат,

			идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіру
3-тоқсан			
5. Отбасы және демографиялық өзгеріс. Синтаксис	Түсіндірмелі салалас. Талғаулы салалас. Кезектес салалас	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; 9. 1. 4. 1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	9. 2. 1. 1тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9. 2. 2. 1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
		Жазылым	9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық

			түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
6. Биотехнология және гендік инженерия келешегі. Синтаксис	Шартты бағыныңқы сабақтас. Қарсылықты бағыныңқы сабақтас. Мезгіл бағыныңқы сабақтас	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (пікірталас, дәріс) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 6. 1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
		Оқылым	9. 2. 4. 1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9. 2. 6. 1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	9. 3. 1. 1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру;

			9. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
7. Бұқаралық ақпарат құралдары. Синтаксис	Себеп бағыныңқы сабақтас. Қимыл-сын бағыныңқы сабақтас. Мақсат бағыныңқы сабақтас	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 4. 1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 9. 1. 5. 1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту
		Оқылым	9. 2. 1. 1тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9. 2. 3. 1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше

			графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
4-тоқсан			
8. Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік. Синтаксис	Аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдары	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (мақала, интервью) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 6. 1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
		Оқылым	9. 2. 3. 1 тұжырымдамалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату;

			9. 2. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9. 2. 6. 1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
		Жазылым	9. 3. 1. 1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
9. Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану. Пунктуация	Құрмалас сөйлемнің тыныс белгілері	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу

		Оқылым	9. 2. 3. 1 мақала, презентацияның құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9. 2. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 5. 1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажыратын) ережеге сай қолдану

3-тарау. «Қазақ тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру (гимназия/лицей сыныптарына арналған)

1-параграф. «Қазақ тілі» оқу пәнінің мазмұны

20. «Қазақ тілі» пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

21. Оқыту мақсаттары мұғалім мен білім алушыларға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсететін 4 бөлімнен тұрады:

1) тыңдалым және айтылым;

2) оқылым;

3) жазылым;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау.

22. «Тыңдалым және айтылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) болжау;

2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;

3) мәтіннен ақпаратты анықтау;

4) негізгі ойды анықтау;

5) тыңдау материалы бойынша жауап беру және бағалау;

6) сөйлеу мәдениетін дамыту.

23. «Оқылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ақпаратты түсіну;

2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;

3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;

4) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;

5) мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау;

6) оқылым стратегияларын қолдану;

7) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

24. «Жазылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

4) жоспар құру;

2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;

3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;

4) эссе жазу;

5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;

6) мәтіндерді түзету және редакциялау.

25. «Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі» келесі бөлімшелерден тұрады:

1) орфографиялық норма;

2) орфоэпиялық норма;

3) лексикалық норма;

4) грамматикалық норма;

5) пунктуациялық норма.

26. 5-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау, негізгі ойды анықтау, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау, қыстырма, қаратпа, одағай сөздер арқылы өз ойын білдіру;

2) оқылым: мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтін арқылы тану, хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы, жанрлық ерекшеліктері, ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндер, оқылым стратегияларын қолдану, қажетті ақпаратты таба білу;

3) жазылым: мәтін бөлімдеріне (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды) жоспар құру, хат, хабарлама, жарнаманы жанрлық ерекшеліктеріне сәйкес жазу, сюжетті суреттер негізінде әңгіме жазу, эссенің бөлімдерін меңгеру (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды), мекен мен оқиғаны сипаттайтын не суреттейтін эссе жазу;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: қазақ тілінің дыбыстар жүйесі, үндестік заңы, емле заңдылықтары;

орфоэпиялық норма: ілгерінді, кейінді, тоғыспалы ықпал;

лексикалық норма: сөздердің тура және ауыспалы мағынасы, көп мағыналы сөздер, синоним, омоним, антоним;

грамматикалық норма: туынды сөздер, күрделі сөздер, зат есімнің мағыналық түрлері, сын есім, шырай категориясы, сан есім, мағыналық түрлері, төл сөз бен төлеу сөз, автор сөзі;

пунктуациялық норма: төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

27. 6-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: көтерілген мәселені болжау, әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі көтерілген мәселені талдау, мәтін мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты түсіну, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау, жалпы және нақты сұрақтар, мәтін мазмұнын шынайы өмірмен байланыстыру, ресми сөздер мен тіркестерді, терминдерді орынды қолдану, диалогке қатысу;

2) оқылым: мәтіннен негізгі және детальді ақпаратты анықтау, ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеуді тілдік құралдар арқылы тану, ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату, мәтін негізінде нақтылау сұрақтарын құрастыру, оқылым стратегияларын қолдану, комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу, сілтеме жасау;

3) жазылым: әртүрлі жанрдағы мәтіндер жазу үшін жоспар құру, мінездеме, өмірбаян, құттықтауды жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай жазу, графиктік мәтін құрастыру, эссе жазу барысында абзацты жүйелі құрастыру, «келісу, келіспеу» эссесін жазу, жинақы мәтін жазу, мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: жеке, бірге, бөлек, дефис арқылы жазылатын сөздер;

орфоэпиялық норма: сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін;

лексикалық норма: көнерген сөз, эвфемизим, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздер;

грамматикалық норма: есімдік, етістік, етіс түрлері, салт және сабақты етістік, үстеу, үстеудің мағыналық түрлері;

пунктуациялық норма: қазақ тіліндегі тыныс белгінің түрлері, даралаушы тыныс белгілері.

28. 7-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: мәтін негізінде оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау, әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау, факті мен көзқарасты ажырату, дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау, дәлелді жауап беру, салыстыру, талқылау, коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу;

2) оқылым: мәтіндік және графиктік ақпаратты интерпретациялау, тілдік құралдар арқылы публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін тану, хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, мәтіннің тақырыбын, құрылымын, мақсатты аудиториясын, тілдік ерекшеліктерін талдау, мәтін негізінде проблемалық сұрақтар құрастыра білу, комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу, сілтеме жасау;

3) жазылым: күрделі жоспар құру, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу, графиктік мәтін түрінде берілген процесті сипаттап жазу, дискуссивті эссе жазу, жинақы мәтін жазу, мәтін негізінде лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану;

лексикалық норма: фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану;

грамматикалық норма: есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлері, еліктеу сөздер, шылау түрлері, одағай, оқшау сөздер;

пунктуациялық норма: сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану.

29. 8-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: дәйексөз, үзінді негізінде мәселені болжау, әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-

эмоционалды сөздердің рөлін талдау, астарлы ойды анықтау, тұрмыстық, әлеуметтік мәтіндерді талдау арқылы негізгі ойды анықтау, перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу;

2) оқылым: тұтас және аралас мәтіндердегі ақпаратты салыстыру, тілдік құралдар арқылы публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін тану, мақала, аннотация, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, ғылыми және публицистикалық стильде жазылған мәтіндерді талдау, сілтеме жасау;

3) жазылым: тезистік жоспар құру, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу, графиктік мәтіндердегі деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу, аргументативті эссе жазу, бұқаралық ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану;

лексикалық норма: сөздік қор мен сөздік құрам;

грамматикалық норма: сөз тіркестерінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді және етістікті сөз тіркестері, тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелері, сөйлемнің бірыңғай мүшелері мен айқындауыш мүшелері, жай сөйлем, жай сөйлемнің айтылу мақсатына қарай бөлінуі;

пунктуациялық норма: қабаттаса қолданылатын тыныс белгілері.

30. 9-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: әртүрлі жанрдағы орта көлемді мәтіндердегі мақсатты аудитория мен тілдік құралдардың рөлін талдау, тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу, мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау, мәтінде айтылған ойға өз көзқарасын білдіру, сыни тұрғыдан баға беру;

2) оқылым: тұтас емес мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу, қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану, мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, әртүрлі стильдегі мәтіндердің қызметін, құрылымын, ерекшелігін салыстыру, белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу, ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау;

3) жазылым: күрделі жоспар құру, әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру, жағдаятты талқылау, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе), перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру, мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру, мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу, эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе, оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу, жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау;

орфоэпиялық норма: мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;

лексикалық норма: лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану;

грамматикалық норма: құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу, салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану, аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану;

пунктуациялық норма: құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

31. Бағдарламада «оқыту мақсаттары» сан мен әріптен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, әріппен берілген белгі сөйлеу әрекетінің дағдысын (тыңдалыму және айтылым, оқылым, жазылым, әдеби тіл нормалары), әріппен қоса берілетін сандар бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 7.2.1.2 кодында: «7» – сынып, «2.1» – бөлім мен бөлімше, «2» – оқыту мақсатының реттік саны.

32. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру,

		тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	аяқталуын болжау	отырып, көтерілетін мәселені болжау	түпнұсқамен салыстыру
2. Әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
3. Мәтіннен ақпаратты анықтау	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау	9.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу
4. Негізгі ойды	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші	6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің	8.1.4.1 мәтінде көтерілген	9.1.4.1 мәтіннің мақсаты

анық тау	сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау	арқылы негізгі ойды анықтау
5. Тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру	6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау	8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау	9.1.5.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту
6. Сөйлеу мәдениетін дамыту	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру	6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс	8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу	9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау,орта көлемді монолог дайындау

			шешім қабылдай білу		

2) оқылым:

	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау	8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру	9.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу
2. Мәтіннің стильдік ерекшелігін тану	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
3. Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы	6.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшелік	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен ресімделуі

	жанрлық ерекшеліктерін ажырату	терін ажырату	ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату		арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
4. Мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
5. Мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру	8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
6. Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын	6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментар	7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментари	8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментари	9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияла

	түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу	ий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	й жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу	й жасау, іріктеп оқу, талдап оқу	рын тиімді қолдана білу
7. Әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау	8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау

3) жазылым:

	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жоспар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру
2. Әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат,	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін

	жарнама, хабарландыру құрастырып жазу	отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу	құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу	орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу	әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру
3. Жазба жұмыстарын әртүрлі форма да ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
4. Эссе жазу	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары	8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты

	сипаттап не суреттеп жазу	келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу («келісу, келіспеу» эссесі)	немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)	тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)	талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
5. Оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін (компрессия) жазу	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
6. Мәтіндерді түзету және редакциялау	5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау	6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау	8.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау	9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

4) әдеби тіл нормаларын сақтау:

1. Орфографиялық норма	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
2. Орфоэпиялық норма	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану	8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану	-
3. Лексикалық норма	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану	9.4.3.1 стильдік ерекшеліктерге сай тілдік бірліктерді дұрыс қолдана білу

		ажырата білу			
4. Грамматикалық норма	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану; 5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану; 6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.4.2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну. 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8.4.4.4 жай сөйлемдері айтылу мақсаты мен құрылымдық	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану

	қолдана білу; 5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру			ерекшелігіне сай қолдану	
5. Пунктуациялық норма	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану

33. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

34. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» оқу пәнінен оқу жүктемесі гимназия/лицей сыныптарына арналған үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға (оқыту қазақ тілінде) сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» оқу пәні бойынша оқу жүктемесі гимназия/лицей сыныптарына арналған үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 5-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдер	Грамматикалық материал	Тақырыптар/жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті

1-тоқсан			
1. Мәдениет: тіл және қарым-қатынас. Фонетика	Дауысты, дауыссыз дыбыстардың емлесі. Үндестік заңы. Орфографиялық норма	Тыңдалым және айтылым	5. 1. 1. 1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5. 1. 5. 1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
		Оқылым	5. 2. 1. 1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5. 2. 2. 1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану
		Жазылым	5. 3. 1. 1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5. 3. 4. 1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу
		Әдеби тіл нормалары	5. 4. 1. 1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік

			ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу
2. Киіну. Сән. Талғам. Фонетика	Дыбыс үндестігі	Тыңдалым және айтылым	5. 1. 2. 1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог,монологтердегі (ән мәтіні, жарнама) көтерілген мәселені түсіндіру; 5. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау
		Оқылым	5. 2. 3. 1 жарнама құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5. 2. 5. 1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
		Жазылым	5. 3. 2. 1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, жарнама құрастырып жазу; 5. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау

		Әдеби тіл нормалары	5. 4. 2. 1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу
3. Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер. Лексика	Сөз және оның мағынасы	Тыңдалым және айтылым	5. 1. 2. 1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама) көтерілген мәселені түсіндіру; 5. 1. 4. 1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	5. 2. 4. 1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5. 2. 3. 1 хаттың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5. 3. 2. 1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат құрастырып жазу; 5. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай

			отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	5. 4. 3. 1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздеркөркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану
2- -тоқсан			
4. Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі. Лексика	Омоним. Синоним. Антоним	Тыңдалым және айтылым	5. 1. 2. 1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау
		Оқылым	5. 2. 1. 1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5. 2. 3. 1 хабарландырудың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5. 3. 2. 1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап хабарландыру құрастырып жазу; 5. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық

			қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	5. 4. 3. 1 омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану
5. Бос уақыт және хобби. Морфология	Сөздің жасалу жолдары	Тыңдалым және айтылым	5. 1. 5. 1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру; 5. 1. 2. 1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру
		Оқылым	5. 2. 2. 1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5. 2. 3. 1 хабарлама құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5. 3. 4. 1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс

			адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу; 5. 3. 1. 1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5. 3. 2. 1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хабарландыру құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	5. 4. 4. 1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану
3-тоқсан			
6. Қиял әлемі. Морфология	Сөздің топтары. Зат есім. Зат есімнің мағыналық түрлері. Зат есімнің түрленуі	Тыңдалым және айтылым	5. 1. 1. 1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5. 1. 5. 1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
		Оқылым	5. 2. 2. 1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану;

			5. 2. 5. 1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; 5. 2. 7. 1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
		Жазылым	5. 3. 4. 1эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу; 5. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	5. 4. 2. 2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану
7. Көлік және жол белгілері. Морфология	Сан есім. Сан есімнің мағыналық түрлері. Сан есімнің заттануы	Тыңдалым және айтылым	5. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5. 1. 4. 1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау

		Оқылым	5. 2. 3. 1 нұсқаулық құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5. 2. 5. 1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
		Жазылым	5. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу; 5. 3. 3. 1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру
		Әдеби тіл нормалары	5. 4. 4. 4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу
8. Адамның сырт келбеті мен мінезі. Морфология	Сын есім. Сын есімнің мағыналық түрлері. Сын есімнің шырайлары. Сын есімнің заттануы	Тыңдалым және айтылым	5. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5. 1. 4. 1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар

			арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	5. 2. 4. 1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу
		Жазылым	5. 3. 3. 1сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5. 3. 1. 1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру
		Әдеби тіл нормалары	5. 4. 4. 3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу
4-тоқсан			
9. Аспан әлемінің құпиялары. Синтаксис	Төл сөз. Автор сөзі. Төлеу сөз. Төл сөзді төлеу сөзге айналдыру жолдары	Тыңдалым және айтылым	5. 1. 4. 1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс

			ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
		Оқылым	5. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5. 2. 7. 1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
		Жазылым	5. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу; 5. 3. 4. 1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу
		Әдеби тіл нормалары	5. 4. 5. 5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру
	Төл сөз бен автор сөзінің	Тыңдалым және айтылым	5. 1. 5. 1 тыңдалған мәтін мазмұны

10. Саяхат және демалыс. Синтаксис	тыныс белгілері		негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру; 5. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
		Оқылым	5. 2. 7. 1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу; 5. 2. 4. 1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5. 2. 3. 1 хаттың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	5. 3. 3. 1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5. 3. 2. 1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат құрастырып жазу

		Әдеби тіл нормалары	5. 4. 4. 5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру; 5. 4. 5. 5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану

2) 6-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдер	Грамматикалық материал	Тақырыптар/жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Қазақстандағы көрікті жерлер. Лексикография	Орфографиялық норма. Орфографиялық сөздік	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 1. 1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 6. 1. 4. 1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	6. 2. 2. 1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу

		Жазылым	6. 3. 3. 1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	6. 4. 1. 1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу
2. Ұлттық және отбасылық құндылықтар. Фонетика	Екпін, оның түрлері	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 4. 1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6. 1. 2. 1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (құттықтау, интервью) көтерілген мәселені талдау
		Оқылым	6. 2. 2. 1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік

			құралдар арқылы тану; 6. 2. 5. 1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	6. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып мінездеме, құттықтауқұрастыры п жазу; 6. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	6. 4. 2. 1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану
3. Әлемнің жеті кереметі. Лексикография	Орфографиялық норма. Орфографиялық сөздік	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6. 1. 5. 1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру

		Оқылым	6. 2. 1. 1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
		Жазылым	6. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6. 3. 4. 1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу(«келісу, келіспеу» эссесі)
		Әдеби тіл нормалары	6. 4. 1. 1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу
2-тоқсан			
4. Астана – мәдениет пен өнер ордасы. Лексика	Неологизм сөздер. Термин сөздер. Диалект сөздер. Кәсіби сөздер	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 2. 1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (хабарландыру,

			жаңалық) көтерілген мәселені талдау; 6. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
		Оқылым	6. 2. 3. 1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
		Жазылым	6. 3. 4. 1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу («келісу, келіспеу» эссесі); 6. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау

		Әдеби тіл нормалары	6. 4. 3. 1 неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу
5. Тарихи тұлғалар. Лексика	Көнерген сөздер. Эвфемизм. Дисфемизм. Табу	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 1. 1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 6. 1. 5. 1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
		Оқылым	6. 2. 4. 1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6. 2. 7. 1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	6. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру;

			6. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, өмірбаян құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	6. 4. 3. 1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу
3-тоқсан			
6. Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер. Морфология	Есімдік, оның мағыналық түрлері	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6. 1. 5. 1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
		Оқылым	6. 2. 1. 1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6. 2. 4. 1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
		Жазылым	6. 3. 3. 1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма,

			кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6. 3. 4. 1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу («келісу, келіспеу» эссесі)
		Әдеби тіл нормалары	6. 4. 4. 1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану
7. Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары. Морфология	Етістік, оның мағыналық түрлері. Етіс түрлері	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 2. 1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, өмірбаян) көтерілген мәселені талдау; 6. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау
		Оқылым	6. 2. 1. 1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6. 2. 4. 1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру

		Жазылым	6. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	6. 4. 4. 2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану
8. Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз. Морфология	Үстеу. Үстеудің мағыналық түрлері	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 1. 1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 6. 1. 2. 1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (жаңалық, құттықтау) көтерілген мәселені талдау
		Оқылым	6. 2. 3. 1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық

			ерекшеліктерін ажырату; 6. 2. 7. 1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	6. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, құттықтау құрастырып жазу; 6. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	6. 4. 4. 3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану
4-тоқсан			
9. Әлемдегі ірі кітапханалар. Морфология	Үстеу. Үстеудің мағыналық түрлері	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 2. 1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (өмірбаян, хабарландыру) көтерілген мәселені талдау; 6. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен

			терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
		Оқылым	6. 2. 4. 1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6. 2. 5. 1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	6. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу; 6. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	6. 4. 4. 3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану
10. Ғылым мен технология жетістіктері. Пунктуация	Тыныс белгілерінің түрлері мен қызметі	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 2. 1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог,

			монологтердегі (нұсқаулық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
		Оқылым	6. 2. 2. 1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6. 2. 5. 1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	6. 3. 3. 1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6. 3. 4. 1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу

			(«келісу, келіспеу» эссесі)
		Әдеби тіл нормалары	6. 4. 5. 1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану

3) 7-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдері	Грамматикалық материал	Тақырыптар/жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Ауа райы және климаттық өзгерістер. Фонетика	Интонация. Кідіріс. Логикалық екпін	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7. 1. 4. 1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7. 2. 1. 1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7. 3. 3. 1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру)

			сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 2. 1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
2. Көшпенділер мәдениеті. Орфография	Шылаудың емлесі. Орфографиялық норма	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай тілдік құралдарды (көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді) еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста шешім қабылдай білу
		Оқылым	7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі

			мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
		Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 1. 1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
3. Денсаулық – зор байлық. Лексика	Қанатты сөздер. Фразеологизм. Мақал-мәтелдер	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу;
		Оқылым	7. 2. 1. 1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау;

			7. 2. 2. 1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану;
		Жазылым	7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, нұсқаулық құрастырып жазу; 7. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 3. 1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану
2-тоқсан			
4. Сүйіспеншілік пен достық. Морфология	Етістіктің есімше, көсемше түрлері. Тұйық етістік	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7. 1. 5. 1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен

			деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
		Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)

		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 1 етістіктің есімше, көсемше түрлерін, тұйық етістікті тілдесім барысында қолдану
5. Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы. Морфология	Етістіктің шақ түрлері. Рай түрлері	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 4. 1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу; 7. 3. 6. 1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 1 етістіктің шақ, рай түрлерін

			тілдесім барысында қолдану
3-тоқсан			
6. Ғаламтор ғаламаты. Морфология	Шылау түрлері. Шылау емлесі	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу;
		Оқылым	7. 2. 1. 1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7. 3. 3. 1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу

		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану
7. Қазақстандағы ұлттар достастығы. Морфология	Еліктеуіш сөз. Бейнелеуіш сөз	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай тілдік құралдарды (көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді) еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста шешім қабылдай білу
		Оқылым	7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7. 2. 3. 1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының қызметтік жазбалардың құрылымы мен

			ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе); 7. 3. 6. 1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну
8. Дұрыс тамақтану. Морфология	Одағай. Одағай түрлері	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (пікірталас, жаңалық) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау;

			7. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу
		Оқылым	7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын әңгіме құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану
4-тоқсан			
9. Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым. Морфология	Оқшау сөздің түрлері. Оқшау сөздердің қызметі	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 4. 1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу

			мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7. 2. 2. 1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7. 2. 3. 1 хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу
10. Ғылыми фантастика. Пунктуация	Сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілер. Сөйлем ішінде	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау;

	қойылатын тыныс белгілер	Оқылым	7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7. 2. 7. 1 энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	7. 4. 5. 1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану

4) 8-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдері	Грамматикалық материал	Тақырыптар/жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті

1-тоқсан			
1. Көне түркі жазбалары және қазақ жазуы. Орфография	Жалқы есім емлесі	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 1. 1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		Оқылым	8. 2. 2. 1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8. 2. 3. 1 мақала, аннотацияқұрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация) жазу; 8. 3. 6. 1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік

			түзетулер жасау, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 1. 1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу
2. Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті. Фонетика	Сөйлеу ағымындағы әуен, әуез, тембр, қарқын, кідіріс	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8. 1. 4. 1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау
		Оқылым	8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8. 2. 3. 1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы

			жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	8. 3. 1. 1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 2. 1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
2-тоқсан			
3. Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары. Лексика	Сөздік қор. Сөздік құрам	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 4. 1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 8. 1. 5. 1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
		Оқылым	8. 2. 1. 1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру;

			8. 2. 5. 1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
		Жазылым	8. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 3. 1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану
4. Ғарышты игеру жетістіктері. Синтаксис	Сөз тіркесінің байланысу тәсілдері. Сөз тіркесінің байланысу түрлері. Сөз тіркесінің түрлері	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 3. 1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді

			орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
		Оқылым	8. 2. 2. 1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8. 2. 3. 1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	8. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз

			тіркестерін ажырату, қолдану
3-тоқсан			
5. Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер. Синтаксис	Сөйлемнің тұрлаулы мүшелері. Сөйлемнің тұрлаусыз мүшелері	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 5. 1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау; 8. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
		Оқылым	8. 2. 1. 1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8. 2. 5. 1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін

			бойынша сұрақтар құрастыру
		Жазылым	8. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақалақұрастырып жазу; 8. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану
6. Қоршаған орта және энергия ресурстары. Синтаксис	Сөйлемнің бірыңғай мүшелері. Сөйлемнің айқындауыш мүшелер	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 4. 1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік)талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 8. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу

		Оқылым	8. 2. 2. 1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
		Жазылым	8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 8. 3. 6. 1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер және айқындауыш мүшелерді қолдана білу

7. Жасөспірім және заң. Синтаксис	Сөйлемнің айтылу мақсатына қарай түрлері	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		Оқылым	8. 2. 3. 1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру;

			8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану
4-тоқсан			
8. Театр өнері мен мәдениеті. Синтаксис	Жай сөйлемнің түрлері	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
		Оқылым	8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің

			тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	8. 3. 1. 1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану
9. Қазақстандағы туризм және экотуризм. Пунктуация	Сөйлем соңында қабаттасып қолданылатын тыныс белгілері	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 1. 1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 5. 1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы

			мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
		Оқылым	8. 2. 1. 1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8. 2. 5. 1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру; 8. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану:комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
		Жазылым	8. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)

		Әдеби тіл нормасы	8. 4. 5. 1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

Лексика-грамматикалық бөлімдер	Грамматикалық материал	Тақырыптар/жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
1. Мәңгілік Ел – мұратым. Стилистика	Мәтіндегі сөз таңдау, сөз қолдану (қисыны), сөз әрлеу	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 1. 1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
		Оқылым	9. 2. 3. 1 мақала құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9. 2. 2. 1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік

			құралдар арқылы тану
		Жазылым	9. 3. 1. 1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 1. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
2. Жаһандану мәселелері. Стилистика	Қазақ әдеби стилінің түрлері	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 4. 1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 9. 1. 5. 1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту;
		Оқылым	9. 2. 1. 1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі

			мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9. 2. 4. 1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
		Жазылым	9. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 3. 1 стильдік ерекшеліктерге сай тілдік бірліктердің дұрыс қолдана білу
2-тоқсан			
3. Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО-2017 Синтаксис	Құрмалас сөйлемнің жасалу жолдары. Құрмалас	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға

	сөйлемнің түрлері		байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу
		Оқылым	9. 2. 3. 1 мақала, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9. 2. 6. 1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	9. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу;

			9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу
4. Адам құқығы мен бостандығы. Синтаксис	Ыңғайлас салалас. Себеп-салдар салалас. Қарсылықты салалас	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 1. 1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9. 1. 5. 1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту; 9. 1. 6. 1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
		Оқылым	9. 2. 4. 1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9. 2. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-

			қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
		Жазылым	9. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе); 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіру
3-тоқсан			
5. Отбасы және демографиялық өзгеріс. Синтаксис	Түсіндірмелі салалас. Талғаулы салалас. Кезектес салалас	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; 9. 1. 4. 1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	9. 2. 1. 1тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі

			мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9. 2. 2. 1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
		Жазылым	9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
6. Биотехнология және гендік инженерия келешегі. Синтаксис	Шартты бағыныңқы сабақтас. Қарсылықты бағыныңқы сабақтас. Мезгіл бағыныңқы сабақтас	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (пікірталас, дәріс) мақсатты аудитория мен көркемдегіш

			құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 6. 1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
		Оқылым	9. 2. 4. 1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9. 2. 6. 1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	9. 3. 1. 1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе

			бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
7. Бұқаралық ақпарат құралдары. Синтаксис	Себеп бағыныңқы сабақтас. Қимыл-сын бағыныңқы сабақтас. Мақсат бағыныңқы сабақтас	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 4. 1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 9. 1. 5. 1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту
		Оқылым	9. 2. 1. 1тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9. 2. 3. 1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын

			ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
4-тоқсан			
8. Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік. Синтаксис	Аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдары	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (мақала, интервью) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 6. 1 қоғамдық-саяси, ғылыми,

			коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
		Оқылым	9.2.3.1 тұжырымдамаларды ң құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9. 2. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9. 2. 6. 1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
		Жазылым	9. 3. 1. 1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9. 3. 4. 1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу

			(аргументативті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
9. Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану. Пунктуация	Құрмалас сөйлемнің тыныс белгілері	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу
		Оқылым	9.2.3.1 мақала, презентацияның құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9. 2. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар,

			оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормасы	9. 4. 5. 1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажыратын) ережеге сай қолдану

бұйрығына 35-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
36-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Қазақ әдебиеті пәні бағдарламасының басты бағыты – білім алушылардың ақыл-ой қабілеті мен тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына, тілдік-эстетикалық талғамдарының дамуына, коммуникативтік құзыреттіліктерінің жетілдірілуіне іргетас қалап, өмірлік дағдыларын шыңдауына, өздігінен білім алуларына мүмкіндік туғызу. Білім алушыларды ұлттық мәдениет пен әдеби мұраларды түсінуге, қазіргі заманғы әдебиетті бағалай білуге үйретеді. Бағдарламада әдеби-теориялық ұғымдар, талдауға, бағалау мен салыстыруға негізделген адамзаттың мәңгілік сұрақтары, қазіргі заманғы дилеммалар, мәселелер қарастырылған.

3. Қазақ әдебиеті бағдарламасының мақсаты – білім алушыларды креативті ойлауға бағыттау. Олардың ойларын ауызша еркін жеткізуіне және жаза білуіне қолдау көрсету, дәлелдер келтіру, салыстыру және анализ жасау, бағалау дағдыларын қалыптастыру, білім алушыларға жанрларды меңгерту.

4. Теориялық материалдар оқушының қазақ әдебиеті туралы ұғымдарын кеңейтуге, әдебиет туралы дүниетанымын қалыптастыруға және адамзатқа ортақ ойларды, дилеммаларды, мінездерді зерттеуге мүмкіндік береді. Қазақ әдебиеті білім деңгейі, ой-өрісі дамыған, әдеби тіл және әдеби формалар арқылы өз ойын еркін жеткізе алатын, туындаған мәселелерді шеше білетін өмірге бейім ұрпақ тәрбиелейді.

5. Қазақ әдебиеті пәнін оқу арқылы білім алушылар:

1) қазақ әдебиетінің құндылық ретіндегі болмысын, ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын құрметтейді және бағалайды;

2) қазақ әдебиетінің мәдениетаралық қарым-қатынастағы рөлін, қазақ халқының қалыптасқан тарихын, алға қойған міндеттерін, жеңістерін, мәселелерін, қарама-қайшылық пен қиындықтарын анықтайды және түсінеді;

3) түрлі жағдайларға бейімделе білу және өздігінен шешім қабылдау дағдыларын қалыптастырады;

4) заманауи, ғылыми және қоғамдық дамуға сәйкес дүниетанымын дамытады.

5) ақпаратты іздеу, талдау және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

6. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінің мазмұны

7. «Қазақ әдебиеті» пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

8. «Қазақ әдебиеті» пәндік білімнің мазмұны бөлімдерге бөлінген: түсіну және жауап беру, анализ және интерпретация, бағалау және салыстырмалы анализ, сонымен қатар, дағдыларды қалыптастыратын бөлімшелерден тұрады. Бағдарламаның бұл бөлімі пән бойынша оқу мақсаттарынан тұрады.

9. «Түсіну және жауап беру» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) көркем шығарма мазмұны мен пішіні;

2) әдеби шығарманың тұжырымдамасы;

3) көркем шығармадағы образ;

4) шығарма үзінділерімен жұмыс.

10. «Анализ және интерпретация» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әдеби шығарманың композициясы;

2) автор бейнесі;

3) көркем шығарманың тілі;

4) шығармашылық жұмыс.

11. «Бағалау және салыстыру» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) тарихи және көркемдік құндылығы;

2) заманауилығы мен жаңашылдығы;

3) әдеби эссе;

4) әдеби сын.

12. 5-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

әдеби шығарманың фабуласы мен сюжеттік дамуы, кейіпкерлер портреті мен образы, шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту, әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясы;

2) анализ және интерпретация:

салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу, шығармадағы тілдік бейнелеу: теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы, эпикалық шығармадағы автор бейнесі, көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу;

3) бағалау және салыстыру:

шығарманың тарихи құндылығын бағалау, кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау, әдеби эссе, сыни хабарлама жазу.

13. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) «Керқұла атты Кендебай» ертегісі;

2) «Қобыланды батыр» жыры;

3) Асан қайғы «Асан қайғының жерге айтқан сыны» аңызы;

4) Дулат Бабатайұлы «О, Ақтан жас, Ақтан жас» өлеңі;

5) ЫБырай Алтынсарин «Қыпшақ Сейітқұл», «Атымтай Жомарт», «Дүние қалай етсең табылады?» әңгімелері;

6) Ахмет Байтұрсынұлы «Егіннің бастары» мысалы, «Адамдық дикаршысы» өлеңі;

7) Бердібек Соқпақбаев «Менің атым Қожа» хикаяты;

8) Марат Қабанбай «Бауыр» әңгімесі;

9) Тынымбай Нұрмағамбетов «Анасын сағынған бала» әңгімесі;

10) Нұрдәулет Ақыш «Нағыз әже қайда?» әңгімесі;

11) Джек Лондон «Мексика ұлы» әңгімесі.

14. 6-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау, шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселе, идеясы, кейіпкерлердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау, көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту;

туған өлкенің табиғаты және тарихы сипатталатын поэтикалық, прозалық шығармаларды білу; туған өлкеге арналған бір өлеңді жатқа мәнерлеп оқу, өлкетану аясында прозалық үзінділер жазудың алғашқы дағдыларын меңгеру;

2) анализ және интерпретация:

шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау, әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу, шығармадағы көркем ауыстырулар: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау;

туған өлкенің ақындары мен жазушыларының шығармашылығы туралы деректер жинау және презентация дайындау. Мәтіннің ақпараттылық, оның көркемдік, тілдік ерекшеліктері негізінен өлкетану сипаттамаларын талдау;

3) бағалау және салыстыру:

кейіпкерлерді өзара салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру, кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру, әдеби эссе жазу, сыни хабарлама жасау.

15. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) «Аяз би» ертегісі;

2) «Алып Ер Тұңға» жыры;

3) әл Фараби «Қашықтасың туған жер», «Тіршілікте құрыштай бол төзімді» өлеңдері;

4) Доспамбет жырау «Қоғалы көлдер, қом сулар», «Айналайын, Ақ Жайық» толғаулары;

5) Абай Құнанбайұлы «Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін», «Ғылым таппай мақтанба»өлеңдері, қара сөздері: «Бірінші сөз», «Жетінші сөз», «Отыз бірінші сөз»;

6) С. Торайғыров «Шығамын тірі болсам адам болып», «Шәкірт ойы» өлеңдері;

7) С. Мұратбеков «Жусан иісі» әңгімесі;

8) О. Бөкей «Тортай мінер ақбоз ат» әңгімесі;

9) Қалмақан Әбдікадыров. «Қажымұқан» хикаяты;

10) А. Алтай «Прописка» әңгімесі;

11) Е. Жүніс «Менің атым -Тәуелсіздік» өлеңі;

12) Р. Ғамзатов «Ана тілі» өлеңі, «Менің Дағыстаным» әңгімесі.

16. 7-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау, әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау, кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау, көркем шығармадағы кейіпкер бейнесі, үзінділерді жатқа айту;

өңірде шығатын газет-журналдарды білу, энциклопедия ұғымын түсіну;

2) анализ және интерпретация: шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру, эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесі, шығармадағы көркемдегіш құралдар: символ, синекдоха, эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ қолданысы, шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу;

туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктердің ақпараттылығы, мазмұнының тереңдігі, эмоционалдық әсері тұрғысынан талдау, энциклопедияға қажетті материалдарды іріктей білу, өлкетанудың бағыттарын анықтау, өлкетанудың бағыттары бойынша электрондық энциклопедия құрастырудың ұжымдық жұмысына қатысу;

3) бағалау және салыстыру: кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемесі, тарихи және көркемдік құндылығын, әдеби жанр түрлерінің даму барысы, жаңашылдығы, шығарманы ұлттық құндылығы, әдеби эссе жазу, әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы сыни шолу жазу.

17. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Қазтуған жырау «Қазтуғанның қонысымен қоштасуы»;

2) Орхон-Енисей ескерткіштері «Күлтегін» жыры;

3) «Қыз Жібек» жыры;

4) Жиембет жырау «Еңсегей бойлы Ер Есім»;

5) Ш. Қанайұлы «Зар заман»;

6) С. Аронұлы «Сүйінбай мен Қатағанның айтысы»;

8) Жамбыл Жабаев «Зілді бұйрық»;

9) М. Жұмабаев «Батыр Баян»;

10) М. Әуезов «Көксерек»;

11) Қ. Қайсенов «Жау тылындағы бала»;

12) С. Сарғасқаев «Тәмпіш қара»;

13) М. Шаханов «Нарынқұм зауалы»;

14) Медетбек Темірхан «Тәуелсізбін» өлеңі;

15) Т. Әбдіков «Қонақтар»;

16) А.С. Пушкин «Ескерткіш».

18. 8-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілер, эпилог, прологтар, әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу, көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулер, көркем шығармалардан алған үзінділерді орынды қолдану;

2) анализ және интерпретация:

композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау, автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісі, шығармадағы көркемдегіш құралдары: психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис қолданысы, автор стилі, шығармадан алған үзінділерді өңдеп креативті жазу;

3) бағалау және салыстыру:

шығарманың тақырыбы мен идеясы, тарихи және көркемдік құндылығы, шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстыру, жаңашылдығы, шығарманың көркемдік-идеялық құндылығының гуманистік тұрғысы, әдеби эссе, шығармада жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу.

19. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Қорқыт «Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр», Қорқыттың нақыл сөздері;

2) Ахмет Йассауи «Даналық кітабы»;

3) Ақтамберді жыраудың «Күлдір-күлдір кісінетіп», «Балаларыма өсиет» толғаулары;

4) Шалкиіз жырау «Би Темірге бірінші толғауы»;

5) Мұрат Мөңкеұлы «Үш қиян», «Сарыарқа» өлеңдері;

6) Ш. Құдайбердіұлы «Еңлік-Кебек» дастаны, «Жастарға» өлеңі;

7) М. Дулатов «Бақытсыз Жамал» романы;

8) Б. Момышұлы «Ұшқан ұя»әңгімесі;

9) Д. Исабеков «Әпке» драмасы;

10) М. Мақатаев «Аққулар ұйықтағанда» поэмасы;

11) Т. Ахтанов «Күй аңызы» әңгімесі;

12) Ж. Сахиев «Айдағы жасырынбақ», «Дабыл» фантастикалық әңгімелері;

13) Р. Мұқанова «Мәңгілік бала бейне» әңгімесі.

20. 9-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау, әдеби шығармадағы психологизм, көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесі, көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану;

2) анализ және интерпретация:

эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдар, автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөлі, шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлері, автор стилі, автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу;

3) бағалау және салыстыру:

шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау, шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру, әдеби эссе жазу, әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдау, шағын сын мақала жазу.

21. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Ж. Баласағұн. «Құтты білік»;

2) Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба «Не арсыз? Не ғайып? Не даусыз?»;

3) Төле би «Ердің бақыты –әйел», Әйтеке би «Қасқакөл дауы», Қазыбек би «Кім жақын? Не қымбат? Не қиын?»;

4) Сырым Датұлы «Балаби мен Сырым»;

5) Бұқар жырау «Тілек», «Әй, Абылай, Абылай», «Асқар таудың өлгені»;

6) «Біржан-Сара» айтысы;

7) Нысанбай жырау «Кенесары – Наурызбай»;

8) Махамбет Өтемісұлы. «Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны», «Мен, мен, мен едім», «Бағаналы терек»;

9) Ш. Уәлиханов «Ыстықкөл күнделігі»;

10) І. Жансүгіров «Құлагер» поэмасы;

11) Б. Майлин «Шұғаның белгісі» хикаят;

12) Ғ. Мүсірепов «Ұлпан» романы;

13) Т. Айбергенов «Сағыныш», Ф.Оңғарсынова «Өлең, мен сені аялап өтем»;

14) Н. Айтұлы «Бәйтерек» поэмасы;

15) Қажығали Мұхамбетқалиев «Тар кезең»романы.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

22. Бағдарламада «оқыту мақсаттары» сан мен әріптен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, әріппен берілген белгі дағдыны (түсіну және жауап беру, анализ және интерпретация, бағалау және салыстыру), әріппен қоса берілетін сандар бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 7.2.1.2 кодында: «7» – сынып, «2.1.» – бөлім мен бөлімше, «2» – оқыту мақсатының реттік саны.

23. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) түсіну және жауап беру:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Көркем шығарманың мазмұны мен пішіні	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтардың анықтау	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау
2. Әдеби шығарманың тұжырымдамасы	5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау	6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру	7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау	8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу	9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау
3.Көркем шығармадағы образ	5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті	6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін	7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің	8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда	9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер

	мен іс-әрекеті арқылы образын ашу	тек тұрғысынан сипаттау	типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау	тура және жанама мінездеулерді жіктеу	жүйесін анықтау
4.Шығарма үзінділерімен жұмыс	5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту	8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану	9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану

2) анализ және интерпретация:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.Әдеби шығарманың композициясы	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтармен бейнелерді салғастыру	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау
2. Автор бейнесі	5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау	7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау	9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау

3. Көркем шығарманың тілі	5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау	6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстырулардың (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау	7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау	8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау	9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру
4. Шығармашылық жұмыс	5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу	6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу	7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу	8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу	9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу

3) бағалау және салыстыру:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.Тарихи және көркемдік құндылығы	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясының тектес басқа	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас

	құндылығын бағалау	отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
2.Заманауилығы мен жаңашылдығы	5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау	6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру
3. Әдеби эссе	5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу	9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу
4.Әдеби сын	5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып,	6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни	7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып,	9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра

	сыни хабарлама жазу	хабарлама жасау		өзіндік сыни пікір жазу	талдап, шағын сын мақала жазу
4.Әдеби сын	5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу	6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу

24. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

25. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту қазақ тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес жүзеге асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту қазақ тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

5-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
Таза, мінсіз асыл сөз	«Керқұла атты Кендебай» ертегісі, «Қобыланды батыр» жыры, Асан қайғы «Асан қайғының жерге айтқан сыны» аңызы	Түсіну және жауап беру	5. 1. 1. 1әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5. 1. 2. 1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер

			портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 1. 4. 1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5. 2. 1. 1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5. 2. 2. 1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5. 2. 3. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5. 2. 4. 1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5. 3. 1. 1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5. 3. 2. 1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5. 3. 3. 1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
2-тоқсан			
«Тәрбиенің қайнар бұлағы»	Дулат Бабатайұлы «О, Ақтан жас, Ақтан жас», Ыбырай Алтынсарин «Қыпшақ Сейітқұл»,	Түсіну және жауап беру	5. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5. 1. 2. 1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау;

	«Атымтай Жомарт», «Дүние қалай етсең табылады?»		5. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 1. 4. 1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5. 2. 1. 1 әдеби шығармадағы екі нәрсенісалыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5. 2. 2. 1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5. 2. 3. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5. 2. 4. 1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5. 3. 3. 1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5. 3. 4. 1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
3-тоқсан			
Адамгершілік - асыл қасиет	А.Байтұрсынұлы «Егіннің бастары» мысалы, «Адамдық диқаншысы» өлеңі,	Түсіну және жауап беру	5. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5. 1. 2. 1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау;

	Б.Соқпақбаев «Менің атым Қожа» хикаяты, М.Қабанбай «Бауыр» әңгімесі		5. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 1. 4. 1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5. 2. 1. 1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5. 2. 2. 1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5. 2. 3. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5. 2. 4. 1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5. 3. 2. 1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5. 3. 3. 1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5. 3. 4. 1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
4-тоқсан			
Отбасы құндылықтары	Т.Нұрмағамбетов «Анасын сағынған бала» әңгімесі,	Түсіну және жауап беру	5. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау;

	Нұрдәулет Ақыш «Нағыз әже қайда?» әңгімесі, Д.Лондон «Мексика ұлы» әңгімесі		5. 1. 2. 1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 1. 4. 1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5. 2. 1. 1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5. 2. 2. 1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5. 2. 3. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5. 2. 4. 1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5. 3. 1. 1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу

2) 6-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			

Туған жерім-аялы алтын бесігім	«Аяз би» ертегісі «Алып Ер Тұңға» жыры, Әл Фараби «Қашықтасың туған жер», «Тіршілікте құрыштай бол төзімді», Доспамбет жырау «Қоғалы көлдер, қом сулар», «Айналайын, Ақ Жайық»	Түсіну және жауап беру	6. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6. 2. 2. 1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6. 3. 3. 1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6. 3. 4. 1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6. 2. 1. 1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6. 2. 2. 1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6. 2. 3. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6. 2. 4. 1 әдеби көркемдегіш құралдардыпайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6. 3. 1. 1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру;

			6. 3. 2. 1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6. 3. 3. 1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылықтұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
2-тоқсан			
Абайды оқы, таңырқа!	Абай Құнанбайұлы «Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін», «Ғылым таппай мақтанба»,»Бірінші сөз», «Жетінші сөз», «Отыз бірінші қара сөз»	Түсіну және жауап беру	6. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6. 1. 2. 1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6. 1. 3. 1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6. 1. 4. 1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6. 2. 1. 1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6. 2. 2. 1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6. 2. 3. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия,

			гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6. 2. 4. 1 әдеби көркемдегіш құралдардыпайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6. 3. 1. 1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6. 3. 2. 1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6. 3. 3. 2 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
3-тоқсан			
Мен балаң жарық күнде сәуле қуған...	С.Торайғыров «Шығамын тірі болсам адам болып», «Шәкірт ойы», С.Мұратбеков «Жусан иісі», О.Бөкей «Тортай мінер ақбоз ат», Қалқаман Әбдіқадыров «Қажымұқан»	Түсіну және жауап беру	6. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6. 1. 2. 1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6. 1. 3. 1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6. 1. 4. 1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6. 2. 1. 1 шығарма композициясындағы

			белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6. 2. 2. 1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6. 2. 3. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6. 2. 4. 1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6. 3. 2. 1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6. 3. 3. 1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6. 3. 4. 1шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада		Түсіну және жауап беру	6. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6. 2. 2. 1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6. 1. 4. 1 көркем шығармалардан орта

			көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6. 2. 2. 1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6. 2. 4. 1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6. 3. 1. 1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6. 3. 2. 1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру
4-тоқсан			
Тәуелсіздік-қасиет тұнған ұлы ұғым	Е.Жүніс «Менің атым -Тәуелсіздік» өлеңі, А. Алтай Прописка», Р.Ғамзатов «Ана тілі», «Менің Дағыстаным»	Түсіну және жауап беру	6. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6. 1. 2. 1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6. 1. 3. 1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6. 1. 4. 1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау;

			6. 2. 2. 1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6. 2. 3. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6. 2. 4. 1 әдеби көркемдегіш құралдардыпайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6. 3. 1. 1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6. 3. 2. 1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6. 3. 3. 1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
Өлкені сипаттау өнері		Түсіну және жауап беру	6. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6. 1. 2. 1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру
		Анализ және интерпретация	6. 2. 3. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора,

			кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6. 2. 4. 1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6. 3. 3. 1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу

3) 7-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
Көнеден жеткен жәдігерлер	«Қыз Жібек» жыры, Орхон-Енисей ескерткіштері, «Күлтегін» жыры, Жиембет жырау «Еңсегей бойлы Ер Есім», Қазтуған жырау «Қазтуғанның қонысымен қоштасуы»	Түсіну және жауап беру	7. 1. 1. 1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7. 1. 2. 1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлердіңтиптерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
		Анализ және интерпретация	7. 2. 1. 1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру;

			7. 2. 2. 1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7. 2. 3. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7. 2. 4. 1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7. 3. 1. 1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
2-тоқсан			
Толғауы -тоқсан қызыл тіл	Ш.Қанайұлы «Зар заман», С.Аронұлы «Сүйінбай мен Қатағанның айтысы», Жамбыл Жабаев «Зілді бұйрық»	Түсіну және жауап беру	7. 1. 1. 1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7. 1. 2. 1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлердіңтиптерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту

		Анализ және интерпретация	7. 2. 1. 1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7. 2. 2. 1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7. 2. 3. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7. 2. 4. 1шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7. 3. 2. 1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7. 3. 3. 1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
3-тоқсан			
Балалар мен үлкендер	М.Жұмабаев «Батыр Баян», М.Әуезов «Көксерек», Қ. Қайсенов «Жау тылындағы бала», С.Сарғасқаев «Тәмпіш қара»	Түсіну және жауап беру	7. 1. 1. 1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7. 1. 2. 1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлердіңтиптерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту

		Анализ және интерпретация	7. 2. 1. 1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7. 2. 2. 1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7. 2. 3. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7. 2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7. 3. 2. 1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7. 3. 3. 1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
Туған өлке публицистика беттерінде		Түсіну және жауап беру	7. 1. 1. 1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7. 1. 2. 1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау
		Анализ және интерпретация	7. 2. 1. 1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7. 2. 4. 1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік

			көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7. 3. 1. 1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7. 3. 2. 1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру
4-тоқсан			
Ұрпақ тәрбиесі	М.Шаханов «Нарынқұм зауалы», Медетбек Темірхан «Тәуелсізбін» өлеңі, Т.Әбдіков «Қонақтар», А.С.Пушкин «Ескерткіш»	Түсіну және жауап беру	7. 1. 1. 1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7. 1. 2. 1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
		Анализ және интерпретация	7. 2. 1. 1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7. 2. 2. 1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7. 2. 3. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау;

			7. 2. 4. 1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7. 3. 3. 1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
«Менің туған өлкем» электрондық энциклопедиясы		Түсіну және жауап беру	7. 1. 1. 1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.12.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау
		Анализ және интерпретация	7. 2. 1. 1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру
		Бағалау және салыстыру	7. 3. 2. 1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7. 3. 4. 1 электронды энциклопедияның эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу

4) 8-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			
Дананың сөзі –	Қорқыт «Байбөрі баласы Бамсы-	Түсіну және жауап беру	8. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрына байланысты

ақылдың көзі	Байрақ туралы жыр», Қорқыттың нақыл сөздері, Ахмет Йассауи «Даналық кітабы», Ақтамберді жырау «Күлдір-күлдір кісінетіп», «Балаларыма өсиет», Шалкиіз жырау «Би Темірге бірінші толғауы»		сюжеттік желілерін, эпилог,прологтарды анықтау; 8. 1. 2. 1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8. 1. 4. 1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8. 2. 1. 1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8. 2. 2. 1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8. 2. 3. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8. 2. 4. 1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
		Бағалау және салыстыру	8. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8. 3. 2. 1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи

			тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік- идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу
2-тоқсан			
Көркем әдебиет және эпикалық сарын	Мұрат Мөңкеұлы «Үш қиян», «Сарыарқа», Ш.Құдайбердіұлы «Еңлік- Кебек» дастаны, «Жастарға» өлеңі	Түсіну және жауап беру	8. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8. 1. 2. 1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8. 1. 4. 1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8. 2. 1. 1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8. 2. 2. 1автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8. 2. 3. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8. 2. 4. 1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу

		Бағалау және салыстыру	8. 3. 2. 1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
3-тоқсан			
Махаббат және абырой	М.Дулатов «Бақытсыз Жамал» романы, Б.Момышұлы «Ұшқан ұя» әңгімесі, Д.Исабеков « Әпке» драмасы, М.Мақатаев «Аққулар ұйықтаған да» поэмасы	Түсіну және жауап беру	8. 1. 1. 1әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог,прологтарды анықтау; 8. 1. 2. 1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8. 1. 4. 1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8. 2. 1. 1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8. 2. 2. 1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8. 2. 3. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық

			параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8. 2. 4. 1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
		Бағалау және салыстыру	8. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8. 3. 2. 1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдікидеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
4-тоқсан			
Қиял мен шындық	Т.Ахтанов «Күй аңызы» әңгімесі, Ж.Сахиев «Айдағы жасырынбақ», «Дабыл» фантастикалық әңгімелері, Р. Мұқанова «Мәңгілік бала бейне»	Түсіну және жауап беру	8. 1. 1. 1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8. 1. 2. 1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8. 1. 4. 1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын

			дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8. 2. 1. 1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8. 2. 2. 1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8. 2. 3. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8. 2. 4. 1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
		Бағалау және салыстыру	8. 3. 2. 1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік- идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

5) 9-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан			

Атадан қалған асыл сөз	Ж. Баласағұн «Құтты білік», Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба «Не арсыз? Не ғайып? Не даусыз?», Төле би «Ердің бақыты –әйел», Әйтеке би «Қасқакөл дауы», Қазыбек би «Кім жақын?Не қымбат? Не қиын?», Сырым Датұлы «Балаби мен Сырым», Бұқар жырау «Тілек», «Әй, Абылай, Абылай», «Асқар таудың өлгені», «Біржан-Сара» айтысы	Түсіну және жауап беру	9. 1. 1. 1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9. 1. 2. 1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9. 1. 3. 1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9. 1. 4. 1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9. 2. 1. 1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9. 2. 2. 1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9. 2. 3. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9. 2. 4. 1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9. 3. 1. 1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9. 3. 2. 1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы

			көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
2-тоқсан			
Тарихи шындық пен көркемдік шешім	Нысанбай жырау «Кенесары – Наурызбай», Махамбет Өтемісұлы «Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны», «Мен, мен, мен едім», «Бағаналы терек», Ш.Уәлиханов «Ыстықкөл күнделігі»	Түсіну және жауап беру	9. 1. 1. 1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9. 1. 2. 1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9. 1. 3. 1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9. 1. 4. 1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9. 2. 1. 1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9. 2. 2. 1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9. 2. 3. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен

			фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9. 2. 4. 1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9. 3. 2. 1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
3-тоқсан			
Адам жанының құпиясы	І.Жансүгіров «Құлагер» поэмасы, Б.Майлин «Шұғаның белгісі» хикаяты, Ғ.Мүсірепов «Ұлпан» романы, Т.Айбергенов «Сағыныш», Ф.Оңғарсынова «Өлең, мен сені аялап өтем»	Түсіну және жауап беру	9. 1. 1. 1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9. 1. 2. 1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9. 1. 3. 1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9. 1. 4. 1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9. 2. 1. 1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі

			композициялық амалдарды талдау; 9. 2. 2. 1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9. 2. 3. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9. 2. 4. 1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9. 3. 1. 1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9. 3. 2. 1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
4-тоқсан			
Мәңгілік Ел – мәңгілік мұрат	Н.Айтұлы «Бәйтерек» поэмасы,	Түсіну және жауап беру	9. 1. 1. 1 әдеби шығармаға сюжеттік-

	Қажығали Мұхамбетқалиев «Тар кезең» романы		композициялық талдау жасау; 9. 1. 2. 1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9. 1. 3. 1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9. 1. 4. 1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9. 2. 1. 1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9. 2. 2. 1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9. 2. 3. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9. 2. 4. 1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9. 3. 2. 1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу;

			9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу

бұйрығына 36-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
37-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы «Абай ұлттық мектебінің» 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Қазақ тілі пәнін оқу мақсаты – мемлекеттік тілді қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, қазақ әдеби тілі нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, шығармашылыққа үйрету, ең бастысы, орта мектепке сай лингвистикалық білім беру.

3. «Қазақ тілі» оқу пәнін тереңдетіп оқудың негізгі міндеттері:

1) қазақ тілін Қазақстан Республикасының аумағында қоғамның барлық салаларында еркін қолдана білуі үшін білім алушының коммуникативтік дағдыларын жетілдіру, еркін сөйлеуге және сауатты жазуға үйрету;

2) мәтіннің типтерін, стилін, жанрын тану үшін мәтінді құрайтын барлық тілдік құралдарды, синтаксистік құрылымдарды, лексикалық бірліктерді, сөздің дыбыстық және морфемдік құрамын тануға үйрету;

3) ауызша және жазбаша мәтін тудыру дағдыларын жетілдіру үшін орфоэпия және орфография нормаларын білу, сөйлеу мәдениетін және шешендік өнерді меңгеру, түрлі стильдер мен жанрларда мәтін тудырудың әдіс-тәсілдерін жетілдіру;

4) мәтіндерге қойылған мақсатқа сәйкес қорытынды синтез, анализ жасау, бағалау дағдыларын қалыптастыру;

5) мәтіндерді талдау, интерпретациялау және академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып құрастыру; зерттеулер жүргізу, бақылау

нәтижелерін өңдеу және ғылыми құбылыстарды түсіндіру; қоғамдық үдерістер мен тарихи оқиғаларды талдау; өз жұмыстарын әзірлеу, жобалау және ұсыну, ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Қазақ тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Қазақ тілі» оқу пәнінің мазмұны

5. «Қазақ тілі» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

6. Оқу мақсаттары қазақ тілін ғылыми пән ретінде оқитын білім алушыларға мәтін тану мен мәтін тудыру дағдыларын жетілдіру арқылы өмірге қажет функционалды білім беруді көздейді. Мұның өзі орта мектеп деңгейіне сай лингвистикалық білім алуға негізделеді.

Оқу мазмұны 3 бөлімнен тұрады:

1) мәтін тану: тыңдау және оқу арқылы мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ойды таба білу, мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу, әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпаратты алумен қатар, мәтіннің стилі мен жанрын, мәтіннің типтерін және әр типке тиісті қолданылатын тілдік құралдарын ажырата білуден тұрады;

2) мәтін тудыру: мәтіннің мазмұнын айту кезінде орфоэпиялық нормаларды сақтаудан бастап, тіл мәдениетінің талаптарын орындай отырып, шешен сөйлеу деңгейіне жетуді көздейді. Орфография және пунктуация

талаптарын сақтай отырып, барлық стильдер мен жанрларда мәтін жаза алу арқылы мәтін тудыру дағдысын жетілдіруді көздейді;

3) әдеби тіл нормалары: айту және жазу әрекеті кезінде лексика-грамматикалық нормаларды, оның ережелерін және ерекшеліктерін қатаң сақтауды үйретуді көздейді.

7. «Мәтін тану» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мәтіннің мазмұнын тану;

2) мәтіннің стилі мен жанрын тану.

8. «Мәтін тудыру» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ауызекі сөйлеу және көркем әдебиет стильдерінде мәтін тудыру;

2) ауызекі және көркем әдебиет стилінде ауызша сөйлеу;

3) ресми стильде мәтін тудыру, сөйлеу;

4) публицистикалық стильде мәтін тудыру, сөйлеу;

5) ғылыми стильде мәтін тудыру, сөйлеу.

9. «Әдеби тіл нормаларын сақтау» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) лексика-грамматикалық норма;

2) орфографиялық норма;

3) орфоэпиялық норма;

4) пунктуациялық норма.

10. 5-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтінтану:

оқылым стратегияларын қолданып, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; тыңдалым мәтіні бойынша тірек сөздер мен жетекші сұрақтар құрастыру; мәтін құрылымын сақтай отырып жоспар құру; мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; мәтіндегі шешімге пікір білдіру, балама шешімдер ұсыну; мәтіннен ауызекі сөйлеу стиліне тән элементтерді ажырата білу; мәтіннен ауызекі сөйлеу және жазба тілдердің стильдік айырмашылықтарын тану; ауызекі сөйлеу стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау;

2) мәтін тудыру:

әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер бойынша сипаттау мәтінін жазу; ауызекі сөйлеу үлгілері кездесетін сипаттау, баяндау мәтіндерін жазу дағдыларын қалыптастыру; сәлемдесу, танысу, рұқсат сұрау, қоштасу кезінде ұлттық этикетті сақтау; берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (құттықтау хат, хабарлама хат) мәтін жазу; өзін және қоршаған ортаны таныстыру мәтінін сөйлеу нормасына сай құрап айту; мәтіндегі негізгі ойды айқындап, жинақы мәтін жазу дағдысын қалыптастыру; әдеби тіл нормалары бойынша өз бетінше ереже, анықтама құрап жазу, ойын ауызша дәлелдеу;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату; есім сөздердің түрленуін анықтау; сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; қазақ тілінің дыбыстық жүйесін білу, фонетикалық талдау жасау; сөз мағыналарын ажырата білу, лексикалық талдау жасау; сөйлемнің айтылу сазы мен мақсатына қарай түрлерін ажырату, синтаксистік талдау жасау;

айтылым-жазылым нормалары:

орфографиялық норма: әріптердің емлесі, түбір сөздердің сақталуы мен қосымшалардың жалғануын ескере отырып, терме диктантын жазу;

пунктуациялық норма: сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін білу;

орфоэпиялық норма: сөздердің жуан, жіңішке үндесімі мен қосымша жалғану кезіндегі айту нормаларын сақтау.

11. 6-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтінтану:

оқылым стратегияларын қолданып, комментарий жасау; тыңдалым мәтінінде көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; мәтін құрылымын анықтау; мәтінде баяндалған дәлелдер мен фактілерді ажырату арқылы негізгі ойды анықтау; әртүрлі дереккөздерден алынған ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру; көркем әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу; ауызекі тіл мен көркем әдебиет жанрының ерекшеліктерін білу; көркем әдебиет стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау;

2) мәтін тудыру:

әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер, сызба, кесте бойынша әңгімелеу мәтінін жазу; көркем әдебиет стилінің нормаларын сақтап берілген тақырып бойынша шығармашылық диктант жазу; қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын сақтау дағдыларын қалыптастыру; берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өтініш, түсініктеме) мәтін жазу; тұрмыстық зат және техника құралдары туралы мақтау, жарнамалау мәтінін аритикуляциялық талаптарға сай айту; көтерілген мәселеге (тақырыпқа) өз ойын білдіру арқылы шағын мәтін жазу; түсіндірме сөздіктің стилімен жеке сөздердің мағынасын ашу, көпшілікке түсіндіру;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: сөз таптары (есімдік, үстеу, шылау) және оның мағыналық түрлерін ажырату; есім сөздер мен есімдіктің түрленуін (септеу) анықтау; сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау; айту кезіндегі үндестік заңының сақталуын білу, фонологиялық талдау жасау; сөздік құрамның толығу ерекшеліктерін білу, лексикалық талдау жасау; сөз тіркестері және оларға тән синтаксиситік белгілерді ажырата білу, синтаксистік талдау жасау.

Айтылым-жазылым нормалары:

орфографиялық норма: есту диктантын жазу кезінде күрделі сөздер мен сөз тіркестерінің сыңарларының орфографиялық нормасын сақтау;

пунктуациялық норма: үтірді қоюдың ұстанымдары мен әртүрлі орындарын білу;

орфоэпиялық норма: түбір мен қосымша және күрделі сөз ішіндегі дыбыстардың ықпалдастығын (ілгерінді, кейінді, тоғыспалы) сақтау.

12. 7-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтінтану:

оқылым стратегияларын қолданып, зерттеп оқу; тыңдалым мәтіні бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; мәтіннің қарым-қатынас формасын ажырату (диалогтік, монологтік, полилогтік); мәтіндегі ақпаратты ғаламдық мәселелермен байланыстыру арқылы негізгі ойды анықтау; мәтіннің функционалдық-мағыналық типін талқылау; көркем әдебиет пен публицистикалық стильдің өзіне тән белгілерін салыстыру; публицистикалық стильге тән жанрларды ажырата білу; публицистикалық стильге тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау;

2) мәтін тудыру:

әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, өлеңдерді сюжетті мәтінге айналдыру; бейнебаян желісіне сүйеніп оқиғаны көркем мәтін стилінде мазмұндау дағдыларын қалыптастыру; тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану; берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өмірбаян, мінездеме, түйіндеме) мәтін жазу; публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, монолог айту немесе диалогқа белсене қатысу дағдыларын жетілдіру; тақырыпқа сәйкес сипаттау, баяндау түрінде эссе жазу; ғылыми мәтінді жинақтап аннотация жазу және оны тезиске айналдырып баяндау;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: атауыш және көмекші сөздерді ажырату; етістіктің түрлері мен категорияларының ерекшеліктерін тану; сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; айтылым, жазылым кезіндегі үндестік заңын тану, фонологиялық талдау жасау; сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау; сөйлем мүшелерінің сөйлемдегі қызметін ажырата білу, синтаксистік талдау жасау.

Айтылым-жазылым нормалары:

орфографиялық норма: буын үндестігінің нормасын және оларға жалғанатын қосымшалар мен буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалардың жазылу ерекшеліктерін білу;

пунктуациялық норма: сөйлем соңына қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу;

орфоэпиялық норма: сөздердің жуан-жіңішкелік үндесімі мен ерін үндестігі нормаларын сақтауға дағдылану;

13. 8-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтінтану:

оқылым стратегияларын қолданып, талдап оқу; тыңдалым мәтіні бойынша альтернативті сұрақтар құрастыру; тақырыбы ұқсас әртүрлі стильдегі мәтіндердің түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау, пайымдау) салыстыра талдау; мәтіннің коммуникациялық табиғатына талдау жасау арқылы негізгі ойды анықтау; мәтінді ақпараттың өзектілігі мен құндылығы тұрғысынан бағалау; ресми стильдің қызметі мен өзіне тән рәсімделу үлгілерін білу; ресми стильге тән жанрларды ажырата білу; ресми іс-қағаздар стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау;

2) мәтін тудыру:

берілген тақырыптардың бірін таңдап, пайымдау мәтінін жазу; көркем мәтін стилінің тілдік ерекшеліктерін сақтап, түрлі жанрларда мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру; ауызша сөйлеу және өлең оқу кезінде интонацияның құрамдас бөліктерін сақтау; берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (алғыс хат, сұраныс хат) мәтін жазу; публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, көпшілік алдында оқуға арналған үндеу, уағыз, үгіт-насихат мәтіндерін құрастыру; автордың негізгі ойын сақтай отырып, сұхбат құрастыру; берілген тақырып бойынша презентация дайындау және оны көпшілік алдында қорғау;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: сөз таптары (одағай, еліктеу, оқшау сөздер) және оның мағыналық түрлерін ажырату; сөз таптарының сөйлемдегі қызметін тану; сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау; сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді ажырата білу; етістіктерді лексика-грамматикалық топтарға ажырата білу, лексикалық мағынасын ашу; сөз тіркесінің сөйлемдегі байланысу тәсілдері мен түрлерін ажырата білу, синтаксистік талдау жасау.

Айтылым-жазылым нормалары:

орфографиялық норма: дыбыстардың түрленімі, құранды дауысты дыбыстар, буын жігі және тасымал, күрделі атаулар мен қысқарған сөздер емлесі;

пунктуациялық норма: сөйлем ішіне қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу;

орфоэпиялық норма: сөйлеу ішіндегі, сөз арасындағы дыбыс өзгерістерінің орфоэпиялық нормаларын сақтау.

14. 9-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтінтану:

белгілі мақсат үшін оқлыым стратегияларын тиімді қолдана білу; тыңдалым мәтіні бойынша сократтық сұрақтар құрастыру; мәтіннің мағыналық құрылымын қамтамасыз ететін талаптарына талдау жасау (байланыстылық, бүтіндік, қисындылық, ақпараттылық); мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; проблемалық мәтіннің мазмұнын сыни тұрғыдан бағалау, оны шешу жөнінде өз болжамын айту; ресми стиль мен ғылыми стильдің өзіне тән ерекшеліктерін салыстыру; мәтіннің құрылымы мен рәсімделуі арқылы ғылыми стильге тән жанрлық ерекшеліктерін ажырату; ғылыми стильге тән ерекшеліктерді білу және қолдану;

2) мәтін тудыру:

берілген шығарманы талқылап, сыни мәтін тудыру; түрлі жанрларда көркем мәтін тудыру кезінде пайымдау және қорытындылау дағдыларын қалыптастыру; сөздің композициясын, сөйлеу техникасын, сөз өнерін игеру дағдыларын жетілдіру; берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (заң баптарын құрастыру) мәтін жазу; көпшілік алдында сөйлеу техникасын жетілдіру, келтірген фактілерге сендіру қабілетін және суырыпсалма өнерін, ділмарлықты жетілдіру; берілген тақырыпта салыстыру, дәлелдеу эссесін жазу;

терминдер мен кәсіби сөздерді қолданып ғылыми жұмыс жазу және қорғау;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: сөз таптары және оның мағыналық түрлерін ажырату; грамматикалық ұғымдарды (форма, мағына, категория) ажырату; мәтіндегі барлық сөздердің морфологиялық құрамын білу, барлық сөз таптарына морфологиялық талдау жасау; сөйлемдерді сөз сазына қарай ырғақтық топтарға бөлу; сөз мағынасының түрлері және оларды типтендіре білу, лексикалық талдау жасау; сөйлемнің құрылымдық, мағыналық түрлерін білу, сөйлемдерге кешенді синтаксистік талдау жасау.

Айтылым-жазылым нормалары:

орфографиялық норма: кірме сөздердің игерілген және игерілмеген түрлерін жазу ережелерін және жалпы қазақ тілінің емле ережелерін сақтау;

пунктуациялық норма: тыныс белгілердің қойылым ұстанымдарын (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) білу;

орфоэпиялық норма: сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту дағдыларын жетілдіру.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада оқу мақсаттары сан мен әріптен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші, үшінші сандар бөлім мен бөлімше, төртінші сан бөлімшедегі оқу мақсатының реттік номерін көрсетеді. 5.1.2.1 кодында: «5» – сынып, «1.2» – бөлім мен бөлімше, «1» – оқу мақсатының реттік саны.

16. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) мәтінтану:					
Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтіннің мазмұнын тану	5.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	6.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, комментарий жасау	7.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, зерттеп оқу	8.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, талдап оқу	9.1.1.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	5.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша тірек	6.1.1.2 тыңдалым мәтінінде көтерілген мәселені	7.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша проблемалы	8.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша альтернати	9.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша сократтық

	сөздер мен жетекші сұрақтар құрастыру	анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	қ сұрақтар құрастыру	вті сұрақтар құрастыру	сұрақтар құрастыру
	5.1.1.3 мәтін құрылымын сақтай отырып жоспар құру	6.1.1.3 мәтін құрылымын анықтау	7.1.1.3 мәтіннің қарым-қатынас формасы ажырату (диалогтік, монологтік, полилогтік)	8.1.1.3 тақырыбы ұқсас әртүрлі стильдегі мәтіндердің түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау, пайымдау) салыстыра талдау	9.1.1.3 мәтіннің мағыналық құрылымын қамтамасыз ететін талаптарына талдау жасау (байланыстылық, бүтіндік, қисындылық, ақпараттылық)
	5.1.1.4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау	6.1.1.4 мәтінде баяндалған дәлелдер мен фактілерді ажырату арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.1.4 мәтіндегі ақпаратты ғаламдық мәселелермен байланыстыру арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.1.4 мәтіннің коммуникациялық табиғатына талдау жасау арқылы негізгі ойды анықтау	9.1.1.4 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау
	5.1.1.5 мәтіндегі шешімге пікір білдіру, балама шешімдер ұсыну	6.1.1.5 әртүрлі дереккөздерден алынған ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	7.1.1.5 мәтіннің функционалдық-мағыналық типін талқылау	8.1.1.5 мәтінді ақпараттың өзектілігі мен құндылығы тұрғысынан бағалау	9.1.1.5 проблемалық мәтіннің мазмұнын сыни тұрғыдан бағалау, оны шешу жөнінде өз болжамын айту
2. Мәтіннің	5.1.2.1 мәтіннен	6.1.2.1 көркем	7.1.2.1 көркем	8.1.2.1 ресми	9.1.2.1

стилі мен жанрын тану	ауызекі сөйлеу стиліне тән элементтерді ажырата білу	әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу	әдебиет пен публицистикалық стильдің өзіне тән белгілерін салыстыру	стильдің қызметі мен өзіне тән рәсімделу үлгілерін білу	ресми стиль мен ғылыми стильдің өзіне тән ерекшеліктерін салыстыру
	5.1.2.2 мәтіннен ауызекі сөйлеу және жазба тілдердің стильдік айырмашылықтарын тану	6.1.2.2 ауызекі тіл мен көркем әдебиет жанрының ерекшеліктерін білу	7.1.2.2 публицистикалық стильге тән жанрларды ажырата білу	8.1.2.2 ресми стильге тән жанрларды ажырата білу	9.1.2.2 мәтіннің құрылымы мен рәсімделуі арқылы ғылыми стильге тән жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	5.1.2.3 ауызекі сөйлеу стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау	6.1.2.3 көркем әдебиет стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау	7.1.2.3 публицистикалық стильге тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау	8.1.2.3 ресми іс-қағаздар стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау	9.1.2.3 ғылыми стильге тән ерекшеліктерді білу және қолдану
2) мәтін тудыру:					
1) Көркем әдебиет және ауызекі сөйлеу стильдерінде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру	5.2.1.1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер бойынша сипаттау мәтінін жазу	6.2.1.1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер, сызба, кесте бойынша әңгімелеу мәтінін жазу	7.2.1.1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, өлеңдерді сюжетті мәтінге айналдыру	8.2.1.1 берілген тақырыптардың бірін таңдап, пайымдау мәтінін жазу	9.2.1.1 берілген шығарманы талқылап, сыни мәтін тудыру
	5.2.1.2 ауызекі сөйлеу үлгілері	6.2.1.2 көркем әдебиет стилінің	7.2.1.2 бейнебаян желісіне сүйеніп,	8.2.1.2 көркем мәтін стилінің	9.2.1.2 түрлі жанрларда көркем мәтін

	кездесетін сипаттау, баяндау мәтіндерін жазу дағдыларын қалыптастыру	нормаларын сақтап, берілген тақырып бойынша шығармашылық диктант жазу	оқиғаны көркем мәтін стилінде мазмұндау дағдыларын қалыптастыру	тілдік ерекшеліктерін сақтап, түрлі жанрларда мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру	тудыру кезінде пайымдау және қорытындылау дағдыларын қалыптастыру
	5.2.1.3 сәлемдесу, танысу, рұқсат сұрау, қоштасу кезінде ұлттық этикетті сақтау	6.2.1.3 қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын сақтау дағдыларын қалыптастыру	7.2.1.3 тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану	8.2.1.3 ауызша сөйлеу және өлең оқу кезінде интонацияның құрамдас бөліктерін сақтау	9.2.1.3 сөздің композициясын, сөйлеу техникасын, сөз өнерін игеру дағдыларын жетілдіру
2) Ресми іс-қағаздар стилінде жазылым дағдыларын жетілдіру	5.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (құттықтау хат, хабарлама хат) мәтін жазу	6.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өтініш, түсініктеме) мәтін жазу	7.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өмірбаян, мінездеме, түйіндеме) мәтін жазу	8.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (алғыс хат, сұраныс хат) мәтін жазу	9.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (заң баптарын құрастыру) мәтін жазу
3) Публицистикалық стильде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру	5.2.3.1 өзін және қоршаған ортаны таныстыру мәтінін сөйлеу нормасына	6.2.3.1 тұрмыстық зат және техника құралдары туралы мақтау, жарнамалау мәтінін	7.2.3.1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, монолог айту немесе	8.2.3.1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, көпшілік алдында	9.2.3.1 көпшілік алдында сөйлеу техникасын жетілдіру, келтірген фактілерге сендіру

	сай құрап айту	аритикуляциялық талаптарға сай айту	диалогқа белсене қатысу дағдыларын жетілдіру	оқуға арналған үндеу, уағыз, үгіт-насихат мәтіндерін құрастыру	қабілетін және суырыпсалма өнерін, ділмарлықты жетілдіру
	5.2.3.2 мәтіндегі негізгі ойды айқындап, жинақы мәтін жазу дағдысын қалыптастыру	6.2.3.2 көтерілген мәселеге (тақырыпқа) өз ойын білдіру арқылы шағын мәтін жазу	7.2.3.2 тақырыпқа сәйкес сипаттау, баяндау түрінде эссе жазу	8.2.3.2 автордың негізгі ойын сақтай отырып, сұхбат құрастыру	9.2.3.2 берілген тақырыпта салыстыру, дәлелдеу эссесін жазу
4) Ғылыми стильде айтылым және жазылым дағдыларын жетілдіру	5.2.4.1 әдеби тіл нормалары бойынша өз бетінше ереже, анықтама құрап жазу, ойын ауызша дәлелдеу	6.2.4.1 түсіндірме сөздіктің стилімен жеке сөздердің мағынасын ашу, көпшілікке түсіндіру	7.2.4.1 ғылыми мәтінді жинақтап аннотация жазу және оны тезиске айналдырып баяндау	8.2.4.1 берілген тақырып бойынша презентация дайындау және оны көпшілік алдында қорғау	9.2.4.1 терминдер мен кәсіби сөздерді қолданып ғылыми жұмыс жазу және қорғау
3) әдеби тіл нормалары:					
1) Лексика-грамматикалық норма	5.3.1.1 сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату	6.3.1.1 сөз таптары (есімдік, үстеу, шылау) және оның мағыналық түрлерін ажырату	7.3.1.1 атауыш және көмекші сөздерді ажырату	8.3.1.1 сөз таптары (одағай, еліктеу, оқшау сөздер) және оның мағыналық түрлерін ажырату	9.3.1.1 сөз таптары және оның мағыналық түрлерін ажырату
	5.3.1.2 есім сөздердің	6.3.1.2 есім сөздер мен	7.3.1.2 етістіктің түрлері мен	8.3.1.2 сөз таптарыны	9.3.1.2 грамматикалық

	түрленуін анықтау	есімдіктің түрленуін анықтау	категорияларының ерекшеліктерін тану	ң сөйлемдегі қызметін тану	ұғымдарды (форма, мағына, категория) ажырату
	5.3.1.3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау	6.3.1.3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау	7.3.1.3 сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау	8.3.1.3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау	9.3.1.3 мәтіндегі барлық сөздердің морфологиялық құрамын білу, барлық сөз таптарына морфологиялық талдау жасау
	5.3.1.4 қазақ тілінің дыбыстық жүйесін білу, фонетикалық талдау жасау	6.3.1.4 айтылым кезіндегі үндестік заңының сақталуын білу, фонологиялық талдау жасау	7.3.1.4 айтылым, жазылым кезіндегі үндестік заңын тану, фонологиялық талдау жасау	8.3.1.4 сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді ажырата білу	9.3.1.4 сөйлемдерді сөз сазына қарай ырғақтық топтарға бөлу
	5.3.1.5 сөз мағыналарын ажырата білу, лексикалық талдау жасау	6.3.1.5 сөздік құрамның толығу ерекшеліктерін білу, лексикалық талдау жасау	7.3.1.5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау	8.3.1.5 етістіктерді лексика-грамматикалық топтарға ажырата білу, лексикалық мағынасын ашу	9.3.1.5 сөз мағынасының түрлері және оларды типтендіре білу, лексикалық талдау жасау
	5.3.1.6 сөйлемнің айтылу сазы мен	6.3.1.6 сөз тіркестері және оларға	7.3.1.6 сөйлем мүшелерінің сөйлемдегі	8.3.1.6 сөз тіркесінің сөйлемдегі	9.3.1.6 сөйлемнің құрылымдық, мағыналық

	мақсатына қарай түрлерін ажырату, синтаксистік талдау жасау	тән синтаксистік белгілерді ажырата білу, синтаксистік талдау жасау	қызметін ажырата білу, синтаксистік талдау жасау	байланысу тәсілдері мен түрлерін ажырата білу, синтаксистік талдау жасау	түрлерін білу, сөйлемдерге кешенді синтаксистік талдау жасау
2) Айтылым-жазылым нормалары	5.3.2.1 әріптердің емлесі, түбір сөздердің сақталуы мен қосымшалардың жалғануын ескере отырып, терме диктантын жазу	6.3.2.1 есту диктантын жазу кезінде күрделі сөздер мен сөз тіркестерінің сыңарларының орфографиялық нормасын сақтау	7.3.2.1 буын үндестігінің нормасын және оларға жалғанатын қосымшалар мен буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалардың жазылу ерекшеліктерін білу	8.3.2.1 дыбыстардың түрленімі, құранды дауысты дыбыстар, буын жігі және тасымал, күрделі атаулар мен қысқарған сөздер емлесі	9.3.2.1 кірме сөздердің игерілген және игерілмеген түрлерін жазу ережелерін және жалпы қазақ тілінің емле ережелерін сақтау
	5.3.2.2 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін білу	6.3.2.2 үтірді қоюдың ұстанымдары мен әртүрлі орындарын білу	7.3.2.2 сөйлем соңына қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу	8.3.2.2 сөйлем ішіне қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу	9.3.2.2 тыныс белгілердің қойылым ұстанымдарын (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) білу
	5.3.2.3 сөздердің жуан, жіңішке үндесімі мен қосымша	6.3.2.3 түбір мен қосымша және күрделі сөз ішіндегі дыбыстард	7.3.2.3 сөздердің жуан-жіңішкелік үндесімі мен ерін үндестігі	8.3.2.3 сөйлеу ішіндегі сөз арасындағы дыбыс өзгерістері	9.3.2.3 сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту

	жалғану кезіндегі айту нормаларын сақтау	ың ықпалдастығын (ілгерінді, кейінді, тоғыспалы) сақтау	нормаларын сақтауға дағдылану	нің орфоэпиялық нормаларын сақтау	дағдыларын жетілдіру

17. -тоқсандағы бөлімдер мен бөлімшелер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

18. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы «Абай ұлттық мектебінің» 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы «Абай ұлттық мектебінің» 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі» пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 5-сынып:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Заттар			
Атаулар әлемі (деректі, дерексіз заттар, кісі есімдері, жер-су атаулары, қоршаған орта, жалпы зат атаулары)	1.1. Зат атаулары. Зат есім. Зат есімнің сұрақтары 1.2 Зат есімнің лексика-семантикалық топтары (дене мүшелері атаулары, кісі есімдері, киім атаулары, мал атаулары, тамақ атаулары, құрылыс атаулары) 1.3 Жанды және жансыз зат есімдер	Мәтінтану	5.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.1.3 мәтін құрылымын сақтай отырып жоспар құру; 5.1.2.1 мәтіннен ауызекі сөйлеу стиліне тән элементтерді ажырата білу
		Мәтін тудыру	5.2.1.1 әдеби тіл нормаларын сақтай

	1.4 Жалпы зат есімдер 1.5 Жалқы зат есімдер 1.6 Антропонимдер 1.7 Топонимдер 1.8 Зат есімнің көптелуі 1.9 Дара және күрделі зат есімдер		отырып, суреттер бойынша сипаттау мәтінін жазу; 5.2.1.3 сәлемдесу, танысу, рұқсат сұрау, қоштасу кезінде ұлттық этикетті сақтау
		Лексика-грамматикалық норма	5.3.1.1 сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату; 5.3.1.2 есім сөздердің түрленуін анықтау; 5.3.1.3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	5.3.2.2. сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін білу
2. Дыбыстар			
У да шу әлем (табиғи дыбыстар, жасанды дыбыстар, тіл дыбыстары, дыбыс күші)	2.1 Қазақ әліпби 2.2 Дыбыс пен әріп 2.3 Дауысты/дауыссыз дыбыстар 2.4 Дауысты дыбыстардың түрлері 2.5 Дауыссыз дыбыстардың түрлері 2.6 Буын және оның түрлері 2.7 Үндестік заңы. 2.8 Буын үндестігі 2.9 Ерін үндестігі	Мәтінтану	5.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша тірек сөздер мен жетекші сұрақтар құрастыру; 5.1.1.4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.2.2 мәтіннен ауызекі сөйлеу және жазба тілдердің

	2.10 Дыбыс үндестігі 2.11 Тасымал		стильдік айырмашылықтарын тану
		Мәтін тудыру	5.2.1.2 ауызекі сөйлеу үлгілері кездесетін сипаттау, баяндау мәтіндерін жазу дағдыларын қалыптастыру; 5.2.3.1 өзін және қоршаған ортаны таныстыру мәтінін сөйлеу нормасына сай құрап айту
		Лексика-грамматикалық норма	5.3.1.4 қазақ тілінің дыбыстық жүйесін білу, фонетикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	5.3.2.1 әріптердің емлесі, түбір сөздердің сақталуы мен қосымшалардың жалғануын ескере отырып, терме диктантын жазу
2-тоқсан			
3. Заттың белгісі			
Халықтан әділ сыншы жоқ (адамның сырт келбеті, мінез-құлқы, қазақ ұғымындағы кей түстердің қасиеті, жылқы атаулары)	3.1 Сын есім. Сын есімнің сұрақтары 3.2 Сын есімнің лексика-семантикалық топтары 3.3 Адамның келбетін сипаттайтын және мінезін білдіретін сөздер 3.4 Дара және күрделі сын есімдер 3.5 Сынның дәрежесі 3.6 Салыстырмалы шырай	Мәтінтану	5.1.1.4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.1.5 мәтіндегі шешімге пікір білдіру, балама шешімдер ұсыну; 5.1.2.3 ауызекі сөйлеу стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау

	3.7 Салыстырмалы шырай емлесі 3.8 Күшейтпелі шырай 3.9 Күшейтпелі шырай емлесі	Мәтін тудыру	5.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (құттықтау хат, хабарлама хат) мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	5.3.1.1 сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату; 5.3.1.2 есім сөздердің түрленуін анықтау; 5.3.1.3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	5.3.2.1 әріптердің емлесі, түбір сөздердің сақталуы мен қосымшалардың жалғануын ескере отырып, терме диктантын жазу
4. Заттың саны			
Сандар сөйлейді (қазақ ұғымындағы киелі сандар, халық өлшемдері, біз қаншамыз)	4.1 Сан есім. Дара және күрделі сан есімдер 4.2 Сан есімнің мағыналық топтары 4.3 Есептік сан есім 4.4 Реттік сан есім 4.5 Жинақтық сан есім 4.6 Болжалдық сан есім 4.7 Бөлшектік сан есім 4.8 Топтау сан есім	Мәтінтану	5.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша тірек сөздер мен жетекші сұрақтар құрастыру; 5.1.2.1 мәтіннен ауызекі сөйлеу стиліне тән элементтерді ажырата білу

	4.9 Сан есімнің емлесі	Мәтін тудыру	5.2.3.2 мәтіндегі негізгі ойды айқындап, жинақы мәтін жазу дағдысын қалыптастыру; 5.2.1.3 сәлемдесу, танысу, рұқсат сұрау, қоштасу кезінде ұлттық этикетті сақтау
		Лексика-грамматикалық норма	5.3.1.1 сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату; 5.3.1.2 есім сөздердің түрленуін анықтау; 5.3.1.3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	5.3.2.3 сөздердің жуан, жіңішке үндесімі мен қосымша жалғану кезіндегі айту нормаларын сақтау
3-тоқсан			
5. Сөздің мағынасы			
Сөздің сырын сөз ашады (сөз туралы мақал-мәтелдер, мәндес, тұлғалас, қарсы мағынадағы	5.1 Сөздің тура және ауыспалы мағынасы 5.2 Көп мағыналы сөздер 5.3 Омонимдер 5.4 Синонимдер 5.5 Антонимдер	Мәтінтану	5.1.1.3 мәтін құрылымын сақтай отырып жоспар құру; 5.1.1.4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы

сөздер, кірме сөздер)	5.6 Сөздік құрамдағы сөздердің қолданылу аясы 5.7 Терминдер 5.8 Кәсіби сөздер 5.9 Кірме сөздер		негізгі ойды анықтау; 5.1.2.2 мәтіннен ауызекі сөйлеу және жазба тілдердің стильдік айырмашылықтарын тану
		Мәтін тудыру	5.2.3.1 өзін және қоршаған ортаны таныстырумәтінін сөйлеу нормасына сай құрап айту; 5.2.4.1 әдеби тіл нормалары бойынша өз бетінше ереже, анықтама құрап жазу, ойын ауызша дәлелдеу
		Лексика-грамматикалық норма	5.3.1.3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; 5.3.1.5 сөз мағыналарын ажырата білу, лексикалық талдау жасау
6. Әрекет			
Қазақтың ұлттық ойындары (көкпар, асық ойнау, бәйге, арқан тарту)	6.1 Етістік 6.2 Дара және күрделі етістіктер 6.3 Болымды және болымсыз етістіктер 6.4 Негізгі және көмекші етістіктер 6.5 Тұйық етістік 6.6 Етістіктің шақтары 6.7 Осы шақ 6.8 Өткен шақ	Мәтінтану	5.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша тірек сөздер мен жетекші сұрақтар құрастыру; 5.1.1.5 мәтіндегі шешімге пікір білдіру, балама шешімдер ұсыну; 5.1.2.3 ауызекі сөйлеу стиліне тән тілдік

	6.9 Келер шақ		ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтін тудыру	5.2.1.1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер бойынша сипаттау мәтінін жазу; 5.2.3.2 мәтіндегі негізгі ойды айқындап, жинақы мәтін жазу дағдысын қалыптастыру
		Лексика-грамматикалық норма	5.3.1.1 сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату; 5.3.1.3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	5.3.2.1 әріптердің емлесі, түбір сөздердің сақталуы мен қосымшалардың жалғануын ескере отырып, терме диктантын жазу
7. Сөйлем			
«Пай, пай, пай, киелі неткен жер!» (табиғат-туған анамыз, табиғатпен үндес қазақтың бұрынғы тұрмысы, табиғатты	7.1 Сөйлем түрлері 7.2 Хабарлы сөйлем 7.3 Сұраулы сөйлем 7.4 Сұраулы сөйлемнің жасалу жолдары 7.5 Лепті сөйлем 7.6 Бұйрықты сөйлем 7.7. Тыныс белгі	Мәтінтану	5.1.1.4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.1.5 мәтіндегі шешімге пікір білдіру, балама шешімдер ұсыну;

қорғау туралы тыйым сөздер)	7.8 Сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілер 7.9 Сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілер		5.1.2.1 мәтіннен ауызекі сөйлеу стиліне тән элементтерді ажырата білу
		Мәтін тудыру	5.2.1.2 ауызекі сөйлеу үлгілері кездесетін сипаттау, баяндау мәтіндерін жазу дағдыларын қалыптастыру; 5.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (құттықтау хат, хабарлама хат) мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	5.3.1.6 сөйлемнің айтылу сазы мен мақсатына қарай түрлерін ажырату, синтаксистік талдау жасау; 5.3.2.2. сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін білу
4-тоқсан			
8. Күрделі сөздер			
Аңызға айналған өлке (еліміздегі белгілі жерлер мен елге тұтқа болған тұлғалар)	8.1 Күрделі сөздердің түрлері 8.2 Біріккен сөздер 8.3 Біріккен сөздердің емлесі 8.4 Қос сөздер 8.5 Қайталама қос сөздер 8.6 Қосарлама қос сөздер 8.7 Қос сөздердің емлесі 8.8 Қысқарған сөздер	Мәтінтану	5.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.2.2 мәтіннен ауызекі сөйлеу және жазба тілдердің стильдік айырмашылықтарын тану;
		Мәтін тудыру	5.2.1.3 сәлемдесу, танысу, рұқсат

	8.9 Қысқарған сөздердің емлесі 8.10 Тіркесті сөздер және олардың емлесі		сұрау, қоштасу кезінде ұлттық этикетті сақтау; 5.2.3.2 мәтіндегі негізгі ойды айқындап, жинақы мәтін жазу дағдысын қалыптастыру
		Лексика-грамматикалық норма	5.3.1.3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; 5.3.2.3 сөздердің жуан, жіңішке үндесімі мен қосымша жалғану кезіндегі айту нормаларын сақтау
9. Тілдің табиғаты			
«Бабам тілі сен қалдың» (әлем тілдері, тілдің, жазудың пайда болуы, тілдің міндеті...)	9.1 Тілдің анықтамасы және қызметі 9.2 Ауызша және жазбаша тіл 9.3 Ауызекі тілге тән белгілер 9.4 Жазудың пайда болуы және дамуы 9.5 Дүние жүзі тілдері 9.6 Ана тілі 9.7 Қазақ тілі және оған туыстас тілдер 9.8 Қазақ тілінің сөз байлығы	Мәтінтану	5.1.1.3 мәтін құрылымын сақтай отырып жоспар құру; 5.1.1.4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.2.3 ауызекі сөйлеу стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтін тудыру	5.2.3.1 өзін және қоршаған ортаны таныстыру мәтінін сөйлеу нормасына сай құрап айту;

			5.2.4.1 әдеби тіл нормалары бойынша өз бетінше ереже, анықтама құрап жазу, ойын ауызша дәлелдеу
		Лексика-грамматикалық норма	5.3.1.5 сөз мағыналарын ажырата білу, лексикалық талдау жасау; 5.3.1.6 сөйлемнің айтылу сазы мен мақсатына қарай түрлерін ажырату, синтаксистік талдау жасау

2) 6-сынып:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Сөз құрамы			
Жылдың төрт мезгілі (көктем туады, жаз шығады, күз түседі, қыс келеді ...)	1.1 Түбір 1.2 Түбір сөздің түрлері 1.3 Түбірлес сөздер 1.4 Туынды сөз 1.5 Жұрнақ 1.6 Жұрнақтың түрлері (сөз тудырушы және сөз түрлендіруші жұрнақтар) 1.7 Жалғау 1.8 Жалғаудың түрлері 1.9 Жалғаудың қызметі	Мәтінтану	6.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, комментарий жасау; 6.1.1.2 тыңдалым мәтінінде көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.1.2.1 көркем әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу

		Мәтін тудыру	6.2.1.1әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер, сызба, кесте бойынша әңгімелеу мәтінін жазу; 6.2.1.3 қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын сақтау дағдыларын қалыптастыру
		Лексика-грамматикалық норма	6.3.1.3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6.3.2.1 есту диктантын жазу кезінде күрделі сөздер мен сөз тіркестерінің сыңарларының орфографиялық нормасын сақтау
2. Мәтін			
«Толғауы -тоқсан қызыл тіл» (әдебиет пәнінен өткен көркем мәтіннің түрлі жанрлары...)	2.1 Мәтіннің құрамы 2.2 Мәтіннің түрлері. Әңгімелеу мәтіні 2.3 Сипаттау мәтіні 2.4 Пайымдау мәтіні 2.5 Көркем мәтіннің жанрлары 2.6 Әңгіме 2.7 Өлең 2.8 Повесть 2.9 Роман 2.10 Поэма	Мәтінтану	6.1.1.3 мәтін құрылымын анықтау; 6.1.1.5 әртүрлі дереккөздерден алынған ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру; 6.1.2.2 ауызекі тіл мен көркем әдебиет жанрының ерекшеліктерін білу
		Мәтін тудыру	6.2.1.2 көркем әдебиет стилінің нормаларын сақтап

			берілген тақырып бойынша шығармашылық диктант жазу; 6.2.3.1 тұрмыстық зат және техника құралдары туралы мақтау, жарнамалау мәтінін аритикуляциялық талаптарға сай айту
		Лексика-грамматикалық норма	6.3.1.4 айту кезіндегі үндестік заңының сақталуын білу, фонологиялық талдау жасау; 6.3.1.5 сөздік құрамның толығу ерекшеліктерін білу, лексикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6.3.2.2 үтірді қоюдың ұстанымдары мен әртүрлі орындарын білу
2-тоқсан			
3. Сөз байлығы			
Он сегіз мың ғалам (ғарыш, күн жүйесі, аспан әлеміне қатысты қазақи түсініктер, мақал-мәтелдер...)	3.1 Сөздік қор және сөздік құрам 3.2 Арнаулы лексика: термин сөздер мен кәсіби сөздер 3.3 Термин сөздердің түрлері 3.4 Төл сөздер және басқа тілден енген сөздер 3.5 Көнерген сөздер 3.6 Жаңа сөздер немесе атаулар	Мәтінтану	6.1.1.4 мәтінде баяндалған дәлелдер мен фактілерді ажырату арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.2.3 көркем әдебиет стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтін тудыру	6.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде

	3.7 Жаңа сөздердің (атаулардың) түрлері және жасалу жолдары 3.8 Фразеологизмдер 3.9 Мақал-мәтелдер 3.10 Көп мағыналы сөздер және омонимдер		(өтініш, түсініктеме) мәтін жазу; 6.2.4.1 түсіндірме сөздіктің стилімен жеке сөздердің мағынасын ашу, көпшілікке түсіндіру
		Әдеби тіл нормалары	6.3.1.3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау; 6.3.1.5 сөздік құрамның толығу ерекшеліктерін білу, лексикалық талдау жасау
		Лексика-грамматикалық норма	6.3.2.3 түбір мен қосымша және күрделі сөз ішіндегі дыбыстардың ықпалдастығын (ілгерінді, кейінді, тоғыспалы) сақтау
4. Зат есімнің сөзжасамдық және грамматикалық сипаты			
«Сәлем – сөздің анасы» (жөн сұрасу, бата беру, тілек айту, қоштасу...)	4.1 Зат есімнің жасалуы 4.2 Зат есім тудыратын жұрнақтар 4.3. Зат есімнің түрленуі 4.4 Зат есімдердің жіктелуі 4.5 Зат есімдердің септелуі 4.6 Атау септік 4.7 Ілік септік 4.8 Барыс септік 4.9 Табыс септік	Мәтінтану	6.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, комментарий жасау; 6.1.2.1 көркем әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу
		Мәтін тудыру	6.2.1.3 қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын сақтау

	4.10 Жатыс септік 4.11 Шығыс септік 4.12 Көмектес септік 4.13 Зат есімдердің тәуелденуі		дағдыларын қалыптастыру; 6.2.3.2 көтерілген мәселеге (тақырыпқа) өз ойын білдіру арқылы шағын мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	6.3.1.2 есім сөздер мен есімдіктің түрленуін анықтау; 6.3.1.3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6.3.2.2 үтірді қоюдың ұстанымдары мен әртүрлі орындарын білу
3-тоқсан			
5. Есімдік			
«...Кетігін тап та бар, қалан!» (менің отбасым, әр мамандық иесінің міндеттері, жөн сілтеу, белмегенді сұрау...)	5.1 Есімдік туралы жалпы сипаттама. Есімдіктің мағыналық түрлері 5.2 Жіктеу есімдігі. Жіктеу есімдігінің септелуі (қопармалы септелу) 5.3 Сілтеу есімдігі 5.4 Сұрау есімдігі 5.5 Өздік есімдігі 5.6 Жалпылау есімдігі 5.7 Болымсыздық есімдігі 5.8 Белгісіздік есімдігі	Мәтінтану	6.1.1.2 тыңдалым мәтінінде көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.1.1.3 мәтін құрылымын анықтау; 6.1.2.2 ауызекі тіл мен көркем әдебиет жанрының ерекшеліктерін білу
		Мәтін тудыру	6.2.1.1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер,

	5.9 Есімдіктің сөйлемдегі қызметі және емлесі		сызба, кесте бойынша әңгімелеу мәтінін жазу; 6.2.3.1 тұрмыстық зат және техника құралдары туралы мақтау, жарнамалау мәтінін аритикуляциялық талаптарға сай айту
		Лексика-грамматикалық норма	6.3.1.1 сөз таптары (есімдік, үстеу, шылау) және оның мағыналық түрлерін ажырату; 6.3.1.3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6.3.2.1 есту диктантын жазу кезінде күрделі сөздер мен сөз тіркестерінің сыңарларының орфографиялық нормасын сақтау
6. Етістіктің түрлері			
«Денсаулық – зор байлық» (танымал спортшылар, күн тәртібі, спорт үйірмелері, салауатты өмір салты ...)	6.1 Етістіктің етіс түрлері 6.2 Тұйық етістік: септелуі және тәуелденуі 6.3 Етістіктің райлары: ашық рай. Шартты рай 6.4 Бұйрық рай 6.5 Қалау рай 6.6 Есімше 6.7 Көсемше	Мәтінтану	6.1.1.5 әртүрлі дереккөздерден алынған ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру; 6.1.2.3 көркем әдебиет стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтін тудыру	6.2.1.2 көркем әдебиет стилінің нормаларын сақтап

	6.8 Салт, сабақты етістіктер 6.9 Көмекші етістіктер		берілген тақырып бойынша шығармашылық диктант жазу; 6.2.3.2 көтерілген мәселеге (тақырыпқа) өз ойын білдіру арқылы шағын мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	6.3.1.3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау; 6.3.1.4 айту кезіндегі үндестік заңының сақталуын білу, фонологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6.3.2.2 үтірді қоюдың ұстанымдары мен әртүрлі орындарын білу
7. Үстеу			
Сөйлеудегі анықтық пен дәлдік (көркем әдебиеттен мезгілді, мекенді, мөлшерді, мақсатты дәл, анық білдіретін диалогтар)	7.1 Негізгі және туынды үстеулер 7.2 Үстеудің мағыналық түрлері. Мезгіл үстеуі 7.3Мекен үстеуі 7.4 Сын-қимыл үстеу 7.5 Мөлшер үстеуі 7.6 Күшейткіш үстеу 7.7 Мақсат үстеуі 7.8 Себеп-салдар үстеуі 7.9 Үстеудің сөйлемдегі қызметі және емлесі	Мәтінтану	6.1.1.4 мәтінде баяндалған дәлелдер мен фактілерді ажырату арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.2.1 көркем әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу
		Мәтін тудыру	6.2.1.3 қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын сақтау

			дағдыларын қалыптастыру; 6.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өтініш, түсініктеме) мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	6.3.1.1 сөз таптары (есімдік, үстеу, шылау) және оның мағыналық түрлерін ажырату; 6.3.1.3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6.3.2.3 түбір мен қосымша және күрделі сөз ішіндегі дыбыстардың ықпалдастығын (ілгерінді, кейінді, тоғыспалы) сақтау
4-тоқсан			
8. Шылау сөздер			
Табиғи құбылыстар (жауын неге жауады, найзағай мен кемпірқосақ қайдан пайда болады, табиғи құбылыстар туралы мақалдар ...)	8.1 Жалғаулық шылаулар. Ыңғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтар және олардың қызметі 8.2 Қарсылықты қатынасты білдіретін жалғаулықтар және олардың қызметі 8.3 Талғаулы қатынасты білдіретін жалғаулықтар және олардың қызметі. Шарттылық	Мәтінтану	6.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, комментарий жасау; 6.1.1.5 әртүрлі дереккөздерден алынған ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру; 6.1.2.1 көркем әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу

	қатынасты білдіретін жалғаулықтар және олардың қызметі 8.4 Себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтар және олардың қызметі 8.5 Септеулік шылаулар. Атау септіктегі сөздермен тіркесетін септеуліктер және олардың қызметі 8.6 Барыс септіктегі сөздермен тіркесетін септеуліктер және олардың қызметі 8.7 Шығыс және көмектес септіктегі сөздермен тіркесетін септеуліктер және олардың қызметі 8.8 Демеулік шылаулар және олардың қызметі 8.9 Шылау сөздердің емлесі	Мәтін тудыру	6.2.1.1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер, сызба, кесте бойынша әңгімелеу мәтінін жазу; 6.2.4.1 түсіндірме сөздіктің стилімен жеке сөздердің мағынасын ашу, көпшілікке түсіндіру
		Лексика-грамматикалық норма	6.3.1.1 сөз таптары (есімдік, үстеу, шылау) және оның мағыналық түрлерін ажырату; 6.3.1.3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6.3.2.3 түбір мен қосымша және күрделі сөз ішіндегі дыбыстардың ықпалдастығын (ілгерінді, кейінді, тоғыспалы) сақтау
9. Сөз тіркестері			
Ұлттық мерекелер (көрісу мерекесі, Наурыз тойы, жиын-терін, төрт түлікке қатысты маусымдық мерекелер)	9.1 Сөз тіркесіне тән белгілер 9.2 Сөз тіркестерінің күрделі сөздерден айырмашылығы 9.3 Зат есім + сын есім 9.4 Сын есім + есім 9.5 Сан есім + есім 9.6 Зат есім + етістік 9.7 Сын есім + етістік 9.8 Сан есім + етістік	Мәтінтану	6.1.1.3 мәтін құрылымын анықтау; 6.1.1.4 мәтінде баяндалған дәлелдер мен фактілерді ажырату арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.2.3 көркем әдебиет стиліне тән тілдік

	9.9 Есімдік + етістік 9.10 Тұрақты және еркін тіркестер		ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтін тудыру	6.2.1.3 қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын сақтау дағдыларын қалыптастыру; 6.2.3.2 көтерілген мәселеге (тақырыпқа) өз ойын білдіру арқылы шағын мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	6.3.1.4 айту кезіндегі үндестік заңының сақталуын білу, фонологиялық талдау жасау; 6.3.1.6 сөз тіркестері және оларға тән синтаксистік белгілерді ажырата білу, синтаксистік талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6.3.2.1 есту диктантын жазу кезінде күрделі сөздер мен сөз тіркестерінің сыңарларының орфографиялық нормасын сақтау

3) 7-сынып:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1.Үндестік заңы			

«Өлең – сөздің патшасы, сөз сарасы» (әдебиет пәніне байланысты және білім алушы деңгейіне сай өлеңдер ...)	1.1 Үндестік заңы. Буын үндестігі 1.2 Буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалар 1.3 Дыбыс үндестігі. Ықпалдың түрлері 1.4 Ілгерінді ықпал 1.5 Кейінді ықпал 1.6 Орфоэпия: сөздердің дұрыс дыбысталуы, айтылуы. 1.7 Жиі кездесетін орфоэпиялық қателер 1.8 Әуез. Тембр 1.9 Интонация 1.10 Кідіріс (пауза)	Мәтінтану	7.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, зерттеп оқу; 7.1.1.5 мәтіннің функционалдық-мағыналық типін талқылау; 7.1.2.1 көркем әдебиет пен публицистикалық стильдің өзіне тән белгілерін салыстыру
		Мәтін тудыру	7.2.1.1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, өлеңдерді сюжетті мәтінге айналдыру; 7.2.3.1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, монолог айту немесе диалогқа белсене қатысу дағдыларын жетілдіру
		Лексика-грамматикалық норма	7.3.1.4 айту, жазу кезіндегі үндестік заңын тану, фонологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	7.3.2.1 буын үндестігінің нормасын және оларға жалғанатын қосымшалар мен буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалардың жазылу

			ерекшеліктерін білу; 7.3.2.3 сөздердің жуан-жіңішкелік үндесімі мен ерін үндестігі нормаларын сақтауға дағдылану
2. Мәтін және стиль			
Қазақ халқының салт-дәстүрлері (қазақтың басты салттары, бүгінгі күні өзекті болып табылатын дәстүрдің қазақ тілінің функционалдық стильдеріндегі көрінісі)	2.1 Мәтіндегі негізгі ой/негізгі ақпарат 2.2 Мәтіндегі қосымша ақпарат 2.3 Жинақы мәтін 2.4 Мәтін стилі 2.5 Көркем әдебиет стиліне тән жанрлар 2.6 Публицистикалық стильге тән жанрлар 2.7 Іс-қағаздар стиліне тән жанрлар 2.8 Ғылыми стильге тән жанрлар 2.9 Ауызекі стиліне тән тілдік ерекшеліктер 2.10 Әр стильге тән тілдік ерекшеліктер	Мәтінтану	7.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.1.2.2 публицистикалық стильге тән жанрларды ажырата білу
		Мәтін тудыру	7.2.1.2 бейнебаян желісіне сүйеніп оқиғаны көркем мәтін стилінде мазмұндау дағдыларын қалыптастыру; 7.2.3.2 тақырыпқа сәйкес сипаттау, баяндау түрінде эссе жазу
		Лексика-грамматикалық норма	7.3.1.3 сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; 7.3.1.5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау

		Айтылым-жазылым нормалары	7.3.2.2 сөйлем соңына қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу
2-тоқсан			
3. Сөз байланыстыру құралдары			
Еліміздің кешегісі, бүгіні, ертеңі (елдің тарихы, бүгіні, болашағы туралы түрлі стильдегі мәтіндер)	3.1 Сөзді бастауға қатысты тілдік құралдар 3.2 Пікір мен ойды әрі қарай жалғастыру үшін пайдаланылатын тілдік құралдар 3.3 Афоризмдерді, нақыл сөздерді пайдаланып айту үшін қажетті тілдік құралдар 3.4 Ой мен пікірді салыстыру үшін пайдаланылатын байланыстырушы тілдік құралдар 3.5 Ой мен пікірді қорытындылау үшін пайдаланылатын тілдік құралдар	Мәтінтану	7.1.1.4 мәтіндегі ақпаратты ғаламдық мәселелермен байланыстыру арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.2.3 публицистикалық стильге тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтін тудыру	7.2.1.3 тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану; 7.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өмірбаян, мінездеме, түйіндеме) мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	7.3.1.3 сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; 7.3.1.5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау

		Айтылым-жазылым нормалары	7.3.2.3 сөздердің жуан-жіңішкелік үндесімі мен ерін үндестігі нормаларын сақтауға дағдылану
4. Сөйлеу мәдениеті			
Мәдениет – адамзат әлемінің айнасы (мәдениет пен өнер егіз, қазақ мәдениеті, қазақ өнері, сөйлеу мәдениеті)	4.1 Норма және әдеби тіл 4.2 Әдеби тіл және жергілікті тіл ерекшеліктері 4.3 Әдеби тіл және жаргон сөздер 4.4 Сөйлеу әдебі 4.5 Әдеби тіл және тіл мәдениеті 4.6 Сөздердің қолданылу өрісіне байланысты түрлері 4.7 Салт-дәстүрге қатысты пайдаланылатын лексика 4.8 Ұлттық дүниетанымға қатысты лексика 4.9 Мәдениет пен өнерге қатысты лексика	Мәтінтану	7.1.1.3 мәтіннің қарым-қатынас формасын ажырату (диалогтік, монологтік, полилогтік); 7.1.2.1 көркем әдебиет пен публицистикалық стильдің өзіне тән белгілерін салыстыру
		Мәтін тудыру	7.2.3.1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, монолог айту немесе диалогқа белсене қатысу дағдыларын жетілдіру; 7.2.4.1 ғылыми мәтінді жинақтап аннотация жазу және оны тезиске айналдырып баяндау
		Лексика-грамматикалық норма	7.3.1.4 айту, жазу кезіндегі үндестік заңын тану, фонологиялық талдау жасау; 7.3.1.5 сөздердің түпкі және туынды

			мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	7.3.2.1 буын үндестігінің нормасын және оларға жалғанатын қосымшалар мен буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалардың жазылу ерекшеліктерін білу
3-тоқсан			
5. Тілтанушы ғалым			
Ұлт ұстазы – А. Байтұрсынұлы (А. Байтұрсынұлы еңбектері, А. Байтұрсынұлы туралы жазылған еңбектер, А. Байтұрсынұлының тіл туралы айтқандары)	5.1 А. Байтұрсынұлы және қазақ әліпбиі 5.2 А. Байтұрсынұлының әліппесі (төте жазу) 5.3 А. Байтұрсынұлының терминологияға қатысты ұстанымдары 5.4 А. Байтұрсынұлының «Әдебиет танытқыштағы» терминдері 5.5 А. Байтұрсынұлының «Тіл - құралдағы» терминдері 5.6. Дыбыс жүйесі 5.7. Сөз жүйесі 5.8. Сөйлем жүйесі	Мәтінтану	7.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, зерттеп оқу; 7.1.2.2 публицистикалық стильге тән жанрларды ажырата білу
		Мәтін тудыру	7.2.1.1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, өлеңдерді сюжетті мәтінге айналдыру; 7.2.1.2 бейнебаян желісіне сүйеніп оқиғаны көркем мәтін стилінде мазмұндау дағдыларын қалыптастыру
		Лексика-грамматикалық норма	7.3.1.4 үндестік заңының тілдік қасиетін тану арқылы

			фонологиялық талдау жасау
6. Сын есім			
Көркем әдебиет стилі (ауызекі сөйлеу стилі мен көркем әдебиет стилінің айырмашылығы көрсетілген мәтіндер, көркем әдебиет стилінің түрлі жанрдағы үлгілері)	6.1 Сын есімнің лексика-семантикалық топтары: Заттың көлемін, қасиетін сипаттайтын сөздер 6.2 Күрделі сын есімдер 6.3 Негізгі және туынды сын есімдер 6.4 Есім сөздерден сын есім тудыратын жұрнақтар 6.5 Қатыстық сын есім: -лы, -лі, -ды, -ты, -ты, -ті жұрнақтары арқылы жасалуы (түс атауы, сапаны білдіру) 6.6 Қатыстық сын есім: -сыз, -сіз жұрнақтары арқылы жасалуы 6.7 Етістіктен сын есім тудыратын жұрнақтар 6.8 Сын есімнің мағыналық түрлері 6.9 Сын есімнің шырайлары 6.10 Күрделі сын есімдердің жиі қолданылатын түрлері	Мәтінтану	7.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.1.2.3 публицистикалық стильге тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтін тудыру	7.2.1.3 тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану; 7.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өмірбаян, мінездеме, түйіндеме) мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	7.3.1.3 сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; 7.3.1.4 айту, жазу кезіндегі үндестік заңын тану, фонологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	7.3.2.3 сөздердің жуан-жіңішкелік үндесімі мен ерін үндестігі нормаларын

			сақтауға дағдылану
7. Етістік			
Әлеуметтік теңсіздік (байлық пен кедейлік, қазақтың кешегі және бүгінгі байлары, Қазақстандағы әлеуметтік топтар)	7.1 Етістіктің шақтары 7.2 Осы шақ: нақ осы шақ 7.3 Ауыспалы осы шақ 7.4 Келер шақ: мақсатты келер шақ 7.5 Болжалды келер шақ 7.6 Ауыспалы келер шақ 7.7 Өткен шақ 7.8 Жедел өткен шақ 7.9 Бұрынғы өткен шақ 7.10 Ауыспалы өткен шақ 7.11 Шақ түрлерінің стильдерде қолданылу ерекшеліктері	Мәтінтану	7.1.1.3 мәтіннің қарым-қатынас формасын ажырату (диалогтік, монологтік, полилогтік); 7.1.2.1 көркем әдебиет пен публицистикалық стильдің өзіне тән белгілерін салыстыру
		Мәтін тудыру	7.2.3.1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, монолог айту немесе диалогқа белсене қатысу дағдыларын жетілдіру; 7.2.4.1 ғылыми мәтінді жинақтап аннотация жазу және оны тезиске айналдырып баяндау
		Лексика-грамматикалық норма	7.3.1.2 етістіктің түрлері мен категорияларының ерекшеліктерін тану; 7.3.1.3 сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау
4-тоқсан			

8. Синтаксис			
«Еңбек – бәрін жеңбек» (еңбек тақырыбындағы функционалдық стильдердегі мәтіндер)	8.1 Сөйлем мүшелері 8.2 Сөйлемнің тұрлаулы мүшелері 8.3 Бастауыш 8.4 Баяндауыш 8.5 Бастауыш пен баяндауыштың арасына қойылатын сызықша 8.6 Сөйлемнің тұрлаусыз мүшелері 8.7 Толықтауыш 8.8 Анықтауыш 8.9 Пысықтауыш	Мәтінтану	7.1.1.4 мәтіндегі ақпаратты ғаламдық мәселелермен байланыстыру арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.2.2 публицистикалық стильге тән жанрларды ажырата білу
		Мәтін тудыру	7.2.1.1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, өлеңдерді сюжетті мәтінге айналдыру; 7.2.1.3 тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану
		Лексика-грамматикалық норма	7.3.1.5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау; 7.3.1.6 сөйлем мүшелерінің сөйлемдегі қызметін ажырата білу, синтаксистік талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	7.3.2.1 буын үндестігінің нормасын және оларға жалғанатын қосымшалар мен буын үндестігіне

			бағынбайтын қосымшалардың жазылу ерекшеліктерін білу
9. Зат есімнің рең мәнін тудыратын жұрнақтары. Атауыш және көмекші сөздер			
Қазақ тіліндегі қаратпалар (еркелету, құрметтеу мәніндегі қаратпалар, жас ерекшелігіне байланысты атаулар)	9.1 Рең мәнді тудырушы жұрнақтар 9.2 Еркелету мәнді жұрнақтар 9.3 Құрметтеу мәнді жұрнақтар 9.4 Кішірейту мәнді жұрнақтар 9.5 Атауыш сөздер 9.6 Көмекші сөздер	Мәтінтану	7.1.1.5 мәтіннің функционалдық-мағыналық типін талқылау; 7.1.2.3 публицистикалық стильге тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтін тудыру	7.2.1.3 тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану; 7.2.3.2 тақырыпқа сәйкес сипаттау, баяндау түрінде эссе жазу
		Лексика-грамматикалық норма	7.3.1.1 атауыш және көмекші сөздерді ажырату; 7.3.1.5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	7.3.2.2 сөйлем соңына қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу

3) 8-сынып:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Фонетика			
«Тілге жеңіл, құлаққа жылы тиіп...» («Әдебиет танытқыш» еңбегімен жұмыс)	1.1 Қазақ фонетикасы 1.2 Дауысты дыбыстар 1.3 Кірме әріптердің дыбыс мәні 1.4 Құранды дауысты дыбыстар 1.5 Дауыссыз дыбыстар 1.6 Дауыссыз дыбыстардың жіктелімі 1.7 Қазақ тілі дыбыстарының түрленімі 1.8 Қазақ тілі дыбыстарының естілімі 1.9 Фонологиялық талдау үлгісі	Мәтінтану	8.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, талдап оқу; 8.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша альтернативті сұрақтар құрастыру; 8.1.2.1 ресми стильдің қызметі мен өзіне тән рәсімделу үлгілерін білу
		Мәтін тудыру	8.2.1.1 берілген тақырыптардың бірін таңдап, пайымдау мәтінін жазу; 8.2.1.2 көркем мәтін стилінің тілдік ерекшеліктерін сақтап, түрлі жанрларда мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру
		Лексика-грамматикалық норма	8.3.1.4 сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді ажырата білу
		Айтылым-жазылым нормалары	8.3.2.1 дыбыстардың түрленімі, құранды дауысты дыбыстар, буын жігі және тасымал, күрделі атаулар мен

			қысқарған сөздер емлесі
2. Сөз мағынасы			
Қазақтың айтыс өнері (түрлі тақырыптардағы кешегі, бүгінгі айтыс үлгілері)	2.1 Омонимдердің жасалу жолдары 2.2 Омонимдердің түрлері 2.3 Синонимдер және олардың жасалу жолдары 2.4 Синонимдердің түрлері 2.5 Антонимдер және олардың грамматикалық сипаты 2.6 Антонимдердің түрлері 2.7 Табу, түрлері 2.8 Эвфемизмдер: жасалу жолдары 2.9 Фразеологизмдер 2.10 Мақал-мәтелдер	Мәтінтану	8.1.1.3 тақырыбы ұқсас әртүрлі стильдегі мәтіндердің түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау, пайымдау) салыстыра талдау; 8.1.2.2 ресми стильге тән жанрларды ажырата білу
		Мәтін тудыру	8.2.1.3 ауызша сөйлеу және өлең оқу кезінде интонацияның құрамдас бөліктерін сақтау; 8.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (алғыс хат, сұраныс хат) мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	8.3.1.3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	8.3.2.3 сөйлеу ішіндегі сөз арасындағы дыбыс өзгерістерінің орфоэпиялық нормаларын сақтау
2-тоқсан			
3. Ұлттық этикет			
«Жақсы сөз жан семіртеді» (ӘТН-де	3.1 Сәлемдесу этикеті	Мәтінтану	8.1.1.4 мәтіннің коммуникациялық

берілген тақырыптарға байланысты диалог, монолог түріндегі мәтіндер)	3.2 Қаратпа сөздерді қолданудың этикеті 3.3 Рұқсат сұрау этикеті 3.4 Алғыс айту этикеті 3.5 Құттықтау үлгілері 3.6 Өтініш айту этикеті 3.7 Танысу этикеті 3.8 Қоштасу этикеті		табиғатына талдау жасау арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.2.3 ресми іс-қағаздар стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтін тудыру	8.2.3.1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, көпшілік алдында оқуға арналған үндеу, уағыз, үгіт-насихат мәтіндерін құрастыру; 8.2.4.1 берілген тақырып бойынша презентация дайындау және оны көпшілік алдында қорғау
		Лексика-грамматикалық норма	8.3.1.3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау
4. Қимылдың өту сипаты			
Алғашқы махаббат (Қожа мен Жанардың балалық махаббаты, халық ауыз әдебиетіндегі махаббат үлгілері)	4.1 Қимылдың қайталануы 4.2 Қимылдың тез, бірден жасалуы 4.3 Қимылдың күтпеген жерден, кенеттен болуы 4.4 Қимылдың ықылассыз, ынтасыз жасалуы	Мәтінтану	8.1.1.5 мәтінді ақпараттың өзектілігі мен құндылығы тұрғысынан бағалау; 8.1.2.1 ресми стильдің қызметі мен өзіне тән рәсімделу үлгілерін білу

	4.5 Қимылдың созылыңқы тәсілі 4.6 Көмекші етістіктер 4.7 Еді, екен көмекші етістіктерінің қолданысы 4.8 Отыр, тұр, жатыр, жүр етістіктерінің көмекші етістік формасында қолданылуы	Мәтін тудыру	8.2.1.1 берілген тақырыптардың бірін таңдап, пайымдау мәтінін жазу; 8.2.3.2 автордың негізгі ойын сақтай отырып, сұхбат құрастыру
		Лексика-грамматикалық норма	8.3.1.5 етістіктерді лексика-грамматикалық топтарға ажырата білу, лексикалық мағынасын ашу
		Айтылым-жазылым нормалары	8.3.2.1 дыбыстардың түрленімі, құранды дауысты дыбыстар, буын жігі және тасымал, күрделі атаулар мен қысқарған сөздер емлесі
3-тоқсан			
5. Еліктеу және оқшау сөздер			
Ауызекі сөйлеу стилі (ӘТН-де көрсетілген тілдік құралдары бар ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндер)	5.1 Еліктеу сөздердің түрлері. Еліктеуіш сөздер 5.2 Бейнелеуіш сөздер 5.3 Еліктеу сөздердің емлесі 5.4 Оқшау сөздер: одағай 5.5 Одағайдың түрлері: көңіл-күй одағайлары 5.6 Жекіру және шақыру одағайлары	Мәтінтану	8.1.1.1 оқылым стратегияларын қолданып, талдап оқу; 8.1.2.2 ресми стильге тән жанрларды ажырата білу
		Мәтін тудыру	8.2.1.2 көркем мәтін стилінің тілдік ерекшеліктерін сақтап, түрлі жанрларда мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру;

	5.7 Одағайдың емлесі 5.8. Қаратпа сөздер 5.9 Қаратпа сөздің емлесі 5.10 Қыстырма сөздер 5.11 Қыстырма сөздердің емлесі 5.12 Абай туындыларындағы оқшау сөздер		8.2.1.3 ауызша сөйлеу және өлең оқу кезінде интонацияның құрамдас бөліктерін сақтау
		Лексика-грамматикалық норма	8.3.1.1 сөз таптары (одағай, еліктеу, оқшау сөздер) және оның мағыналық түрлерін ажырату; 8.3.1.3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	8.3.2.2 сөйлем ішіне қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу
6. Сөйлемнің бірыңғай мүшелері			
Ұлы дала өркениеті (кәсібі, тұрмысы, мемлекеттік құрылымы, қорғану тәсілдері)	6.1 Сөйлемнің бірыңғай мүшелері 6.2 Зат есімнен болған бірыңғай мүшелердің қызметі 6.3 Етістіктен болған бірыңғай мүшелердің қызметі 6.4 Сын есімнен болған бірыңғай мүшелердің қызметі 6.5 Сан есімнен болған бірыңғай мүшелердің қызметі 6.6 Сөйлемнің үйірлі мүшелері	Мәтінтану	8.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша альтернативті сұрақтар құрастыру; 8.1.2.3 ресми іс-қағазда стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтін тудыру	8.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (алғыс хат, сұраныс хат) мәтін жазу; 8.2.3.1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, көпшілік алдында оқуға арналған

	6.7 Айқындауыш мүшелер		үндеу, уағыз, үгіт-насихат мәтіндерін құрастыру
		Лексика-грамматикалық норма	8.3.1.2 сөз таптарының сөйлемдегі қызметін тану; 8.3.1.3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	8.3.2.2 сөйлем ішіне қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу
8. Жазу нормалары			
Өркениет көрсеткіші – жазу (жазудың тарихы, бүгінгі латын әліпбиіне дейінгі қазақ жазуының тарихына қатысты мәтіндер)	7.1 Орфографиялық сөздіктер 7.2 Орфографиясы қиын сөздер 7.3 Жиі кездесетін орфографиялық қателер 7.4 Орфографиялық принциптер 7.5. Фонетикалық принцип 7.6 Морфологиялық принцип 7.7 Тарихи-дәстүрлі принцип	Мәтінтану	8.1.1.3 тақырыбы ұқсас әртүрлі стильдегі мәтіндердің түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау, пайымдау) салыстыра талдау; 8.1.2.1 ресми стильдің қызметі мен өзіне тән рәсімделу үлгілерін білу
		Мәтін тудыру	8.2.3.2 автордың негізгі ойын сақтай отырып, сұхбат құрастыру; 8.2.4.1 берілген тақырып бойынша презентация дайындау және оны көпшілік алдында қорғау

		Лексика-грамматикалық норма	8.3.1.3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау; 8.3.1.4 сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді ажырата білу
		Айтылым-жазылым нормалары	8.3.2.1 дыбыстардың түрленімі, құранды дауысты дыбыстар, буын жігі және тасымал, күрделі атаулар мен қысқарған сөздер емлесі
4-тоқсан			
8. Сөз таптарының сөйлемдегі қызметі			
Саяхат және туризм (түрлі стильдегі және жанрлардағы көрсетілген тақырыпқа қатысты мәтіндер)	8.1 Зат есімнің сөйлемдегі қызметі 8.2 Сын есімнің сөйлемдегі қызметі 8.3 Сан есімнің сөйлемдегі қызметі 8.4 Етістіктің сөйлемдегі қызметі 8.5 Есімшенің сөйлемдегі қызметі 8.6 Көсемшенің сөйлемдегі қызметі	Мәтінтану	8.1.1.4 мәтіннің коммуникациялық табиғатына талдау жасау арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.2.2 ресми стильге тән жанрларды ажырата білу
		Мәтін тудыру	8.2.1.1 берілген тақырыптардың бірін таңдап, пайымдау мәтінін жазу; 8.2.1.2 көркем мәтін стилінің тілдік ерекшеліктерін сақтап, түрлі жанрларда мәтін

	8.7 Есімдіктің сөйлемдегі қызметі 8.8 Үстеудің сөйлемдегі қызметі 8.9 Еліктеу сөздердің сөйлемдегі қызметі 8.10 Сөйлем мүшесі бола алмайтын сөз таптары		тудыру дағдыларын қалыптастыру
		Лексика-грамматикалық норма	8.3.1.2 сөз таптарының сөйлемдегі қызметін тану
		Айтылым-жазылым нормалары	8.3.2.3 сөйлеу ішіндегі сөз арасындағы дыбыс өзгерістерінің орфоэпиялық нормаларын сақтау
9. Сөздердің байланысу тәсілдері мен түрлері			
Алаш арыстары (А. Байтұрсынұлынан бастап, тілге қатысты еңбектері бар тұлғалар туралы мәтіндер)	9.1 Сөздердің байланысу тәсілдері 9.2 Есімді және етістікті сөз тіркестері 9.3 Сөздердің байланысу түрлері 9.4 Қиысу (сөйлемге тән) 9.5 Жанасу (сөйлемге тән) 9.6 Матасу 9.7 Қабысу 9.8 Меңгеру 9.9 Қабыса байланысқан етістікті сөз тіркестері 9.10 Матаса және меңгеріле байланысқан есімді сөз тіркестері	Мәтінтану	8.1.1.5 мәтінді ақпараттың өзектілігі мен құндылығы тұрғысынан бағалау; 8.1.2.3 ресми іс-қағаздар стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтін тудыру	8.2.1.3 ауызша сөйлеу және өлең оқу кезінде интонацияның құрамдас бөліктерін сақтау; 8.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (алғыс хат, сұраныс хат) мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	8.3.1.6 сөз тіркесінің сөйлемдегі байланысу тәсілдері мен түрлерін ажырата білу,

			синтаксистік талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	8.3.2.3 сөйлеу ішіндегі сөз арасындағы дыбыс өзгерістерінің орфоэпиялық нормаларын сақтау

5) 9-сынып:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Ұғым			
«Сөздің түбін сөз табар» (жеке сөздердің мағынасын ашу, мәдени код, мәдени лексика, аялық білім)	1.1 Ұғымдық мағына 1.2 Сөздік мағына 1.3 Тілдік мағына 1.4 Лексикалық мағынаның құрамдас бөліктері 1.5 Сөз. Сөзге тән белгілер. Сөздің қызметі 1.6 Сөз варианттары 1.7 Сөз мағынасының кеңеюі 1.8 Сөз мағынасының тарылуы 1.9 Сөз мағынасының ауысуы 1.10 Сөздің лексикалық мағынасының түрлері (типтері)	Мәтінтану	9.1.1.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша сократтық сұрақтар құрастыру; 9.1.2.1 ресми стиль мен ғылыми стильдің өзіне тән ерекшеліктерін салыстыру
		Мәтін тудыру	9.2.1.1 берілген шығарманы талқылап, сыни мәтін тудыру; 9.2.1.2 түрлі жанрларда көркем мәтін тудыру кезінде пайымдау және қорытындылау дағдыларын қалыптастыру
		Лексика-грамматикалық норма	9.3.1.2 грамматикалық ұғымдарды (форма,

			мағына, категория) ажырату; 9.3.1.5 сөз мағынасының түрлері және оларды типтендіре білу, лексикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	9.3.2.1 кірме сөздердің игерілген және игерілмеген түрлерін жазу ережелерін және жалпы қазақ тілінің емле ережелерін сақтау; 9.3.2.3 сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту дағдыларын жетілдіру
2. Синтаксистік қатынастар			
«Бақыт деген - сенің бала күндерің» (бақыт жайлы пәлсапалық ойлардан бастап, М. Мақатаев өлеңдеріне дейін ...)	2.1. Анықтауыштық қатынас 2.2 Толықтауыштың қатынас 2.3 Пысықтауыштық қатынас 2.4 Мезгілдік қатынастың берілуі 2.5 Қазақ тіліндегі кеңістіктік қатынастың берілуі	Мәтінтану	9.1.1.3 мәтіннің мағыналық құрылымын қамтамасыз ететін талаптарына талдау жасау (байланыстылық, бүтіндік, қисындылық, ақпараттылық); 9.1.2.2 мәтіннің құрылымы мен рәсімделуі арқылы ғылыми стильге тән жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Мәтін тудыру	9.2.1.3 сөздің композициясын, сөйлеу техникасын,

			сөз өнерін игеру дағдыларын жетілдіру; 9.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (заң баптарын құрастыру) мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	9.3.1.3 мәтіндегі барлық сөздердің морфологиялық құрамын білу, барлық сөз таптарына морфологиялық талдау жасау; 9.3.1.4 сөйлемдерді сөз сазына қарай ырғақтық топтарға бөлу
2-тоқсан			
3. Шешен сөйлеу			
«Сөйлей-сөйлей шешен боларсың» (кешегі және бүгінгі шешендік сөз үлгілері)	3.1 Шешендік сөз табиғаты 3.2 Шешендік сөзге қойылатын талаптар 3.3 Шешендік сөздің көріктеуіш құралдары 3.4 Шешеннің өзін ұстау әдебі мен мәдениеті 3.5 Пікірталас. 3.6 Пікірталас мәдениеті 3.7 Пікірталас түрлері 3.8 Көсемсөзге қойлатын талаптар	Мәтінтану	9..1.1.4 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 9.1.2.3. ғылыми стильге тән ерекшеліктерді білу және қолдану
		Мәтін тудыру	9.2.3.1 көпшілік алдында сөйлеу техникасын жетілдіру, келтірген фактілерге сендіру қабілетін және суырыпсалма өнерін, ділмарлықты жетілдіру;

			9.2.3.2 берілген тақырыпта салыстыру, дәлелдеу эссесін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	9.3.1.5 сөз мағынасының түрлері және оларды типтендіре білу, лексикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	9.3.2.3 сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту дағдыларын жетілдіру
4. Сөйлем түрлері			
«Дос – ажарың, жолдас – базарың» (достықтың үлгілері, деңгейі, М. Шахановтың «Достық өлкесінің заңы» өлеңі, халық ауыз әдебиетіндегі достық үлгілері)	4.1 Сөйлемнің құрылысына қарай түрлері 4.2 Жай сөйлем 4.3 Жалаң және жайылма сөйлем 4.4 Жақты және жақсыз сөйлем 4.5 Болымды және болымсыз сөйлем 4.6 Есімді және етістікті сөйлем 4.7 Толымды және толымсыз сөйлем 4.8 Атаулы сөйлем 4.9 Қазақ сөйлемдерінің жіктелуі 4.10 Жай сөйлем емлесі	Мәтінтану	9.1.1.5 проблемалық мәтіннің мазмұнын сыни тұрғыдан бағалау, оны шешу жөнінде өз болжамын айту; 9.1.2.1 ресми стиль мен ғылыми стильдің өзіне тән ерекшеліктерін салыстыру
		Мәтін тудыру	9.2.1.1 берілген шығарманы талқылап, сыни мәтін тудыру; 9.2.4.1 терминдер мен кәсіби сөздерді қолданып ғылыми жұмыс жазу және қорғау
		Лексика-грамматикалық норма	9.3.1.6 сөйлемнің құрылымдық, мағыналық түрлерін білу, сөйлемдерге

	4.11 Сөйлем соңында қабаттаса келетін тыныс белгілер		сатылай кешенді синтаксистік талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	9.3.2.2 тыныс белгілердің қойылым ұстанымдарын (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) білу
3-тоқсан			
5. Жай сөйлем синтаксисі			
Ресми іс-қағаздар стилі (өтініш, түсініктеме, қолхат, хабарлау ...)	5.1 Жалаң, жайылма сөйлемдердің құрылымдық-семантикалық ерекшеліктері 5.2 Екі құрамды жалаң сөйлем 5.3 Екі негізді жайылма сөйлемдер 5.4 Екі толықтауышы бар екі құрамды сөйлем 5.5 Бастауыштың берілуі. Бастауыштың сөз тіркесі арқылы берілуі. Баяндауыштың бастауышпен қиысуы 5.6 Баяндауыштың берілуі. Етістік баяндауыш. 5.7 Етістікті күрделі баяндауыш	Мәтінтану	9.1.1.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9.1.2.2 мәтіннің құрылымы мен рәсімделуі арқылы ғылыми стильге тән жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Мәтін тудыру	9.2.1.2 түрлі жанрларда көркем мәтін тудыру кезінде пайымдау және қорытындылау дағдыларын қалыптастыру; 9.2.1.3 сөздің композициясын, сөйлеу техникасын, сөз өнерін игеру дағдыларын жетілдіру
		Лексика-грамматикалық норма	9.3.1.1 сөз таптары және оның мағыналық түрлерін ажырату; 9.3.1.3 мәтіндегі барлық сөздердің

	5.8 Етістікті күрделі баяндауыш құрамында көмекшілік қызмет атқаратын етістіктер 5.9 Есімді күрделі баяндауыш 5.10 Құрама баяндауыштың есім бөлігі		морфологиялық құрамын білу, барлық сөз таптарына морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	9.3.2.1 кірме сөздердің игерілген және игерілмеген түрлерін жазу ережелерін және жалпы қазақ тілінің емле ережелерін сақтау; 9.3.2.3 сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту дағдыларын жетілдіру
6. Құрмалас сөйлемнің жасалу жолдары			
Қазақ тілінің бүгінгі ахуалы (тіл саясаты әлеуметтік-лингвистикалық зерттеу, қазақ тіліне қатысты заңдар...)	6.1 Салалас құрмалас сөйлем 6.2 Сабақтас құрамалас сөйлем 6.3 Құрмаластың көпқұрамды түрлері. Көпқұрамды салалас құрмалас сөйлемдер 6.4. Көп бағыныңқылы сабақтастар 6.5 Аралас құрмалас сөйлем	Мәтінтану	9.1.1.2 тыңдалым мәтіні бойынша сократтық сұрақтар құрастыру; 9.1.1.3 мәтіннің мағыналық құрылымын қамтамасыз ететін талаптарына талдау жасау (байланыстылық, бүтіндік, қисындылық, ақпараттылық); 9.1.2.3. ғылыми стильге тән ерекшеліктерді білу және қолдану
		Мәтін тудыру	9.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (заң баптарын

			құрастыру) мәтін жазу; 9.2.3.1 көпшілік алдында сөйлеу техникасын жетілдіру, келтірген фактілерге сендіру қабілетін және суырыпсалма өнерін, ділмарлықты жетілдіру
		Лексика-грамматикалық норма	9.3.1.5 сөз мағынасының түрлері және оларды типтендіре білу, лексикалық талдау жасау; 9.3.1.6 сөйлемнің құрылымдық, мағыналық түрлерін білу, сөйлемдерге сатылай кешенді синтаксистік талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	9.3.2.2 тыныс белгілердің қойылым ұстанымдарын (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) білу
7. Құрмалас сөйлемнің түрлері			
«Мен қазақ қыздарына қайран қалам» (кешегі және бүгінгі қазақ қыздары, гендерлік саясат, ұлттық тәрбие, қызға қырық үйден тыю)	7.1 Қарсылықты білдіретін құрмалас сөйлемдер 7.2 Мезгілді білдіретін құрмалас сөйлемдер 7.3 Себепті білдіретін	Мәтінтану	9.1.1.4 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 9.1.2.1 ресми стиль мен ғылыми стильдің өзіне тән ерекшеліктерін салыстыру

	құрмалас сөйлемдер 7.4 Мақсатты білдіретін құрмалас сөйлемдер 7.5 Шартты білдіретін құрмалас сөйлемдер	Мәтін тудыру	9.2.3.2 берілген тақырыпта салыстыру, дәлелдеу эссесін жазу; 9.2.4.1 терминдер мен кәсіби сөздерді қолданып ғылыми жұмыс жазу және қорғау
		Лексика-грамматикалық норма	9.3.1.6 сөйлемнің құрылымдық, мағыналық түрлерін білу, сөйлемдерге сатылай кешенді синтаксистік талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	9.3.2.1 кірме сөздердің игерілген және игерілмеген түрлерін жазу ережелерін және жалпы қазақ тілінің емле ережелерін сақтау; 9.3.2.3 сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту дағдыларын жетілдіру
4-тоқсан			
8. Сөйлем талдау			
Кәсіпкерліктің бастаулары (кәсіп ашудың негіздері, нарықтық қатынас, мемлекеттік және мемлекеттік емес кәсіпорындар)	8.1 Сөйлем талдаудың мақсаты 8.2 Фонетикалық/ фонологиялық талдау 8.3Лексикалық талдау	Мәтінтану	9.1.1.5 проблемалық мәтіннің мазмұнын сыни тұрғыдан бағалау, оны шешу жөнінде өз болжамын айту; 9.1.2.2 мәтіннің құрылымы мен рәсімделуі арқылы ғылыми стильге тән

	8.4 Сөзжасамдық/ морфологиялық талдау 8.5 Синтаксистік талдау 8.6 Сатылай-кешенді талдау		жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Мәтін тудыру	9.2.1.1 берілген шығарманы талқылап, сыни мәтін тудыру; 9.2.1.2 түрлі жанрларда көркем мәтін тудыру кезінде пайымдау және қорытындылау дағдыларын қалыптастыру
		Лексика-грамматикалық норма	9.3.1.3 мәтіндегі барлық сөздердің морфологиялық құрамын білу, барлық сөз таптарына морфологиялық талдау жасау; 9.3.1.6 сөйлемнің құрылымдық, мағыналық түрлерін білу, сөйлемдерге сатылай кешенді синтаксистік талдау жасау
9. Пунктуация			
«Мен жастарға сенемін» (қазақ елінің тарихындағы еңбегі елге үлгі болған жастар)	9.1 Сөйлем соңында келетін тыныс белгілер. Нүкте 9.2 Сұрақ белгісі 9.3 Леп белгісі 9.4 Сөйлемнің ішінде келетін тыныс белгілер. Нүктелі үтір 9.5 Үтір	Мәтінтану	9.1.1.3 мәтіннің мағыналық құрылымын қамтамасыз ететін талаптарына талдау жасау (байланыстылық, бүтіндік, қисындылық, ақпараттылық; 9.1.2.3. ғылыми стильге тән

	9.6 Сызықша (дефис) 9.7 Қос нүкте және жақша 9.8 Қабаттаса қойылатын тыныс белгілер 9.9 Түрлі позицияда келетін тыныс белгілер. Көп нүкте 9.10 Сызықша (тире) 9.11 Тырнақша		ерекшеліктерді білу және қолдану
		Мәтін тудыру	9.2.1.3 сөздің композициясын, сөйлеу техникасын, сөз өнерін игеру дағдыларын жетілдіру; 9.2.2.1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (заң баптарын құрастыру) мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	9.3.1.4 сөйлемдерді сөз сазына қарай ырғақтық топтарға бөлу
		Айтылым-жазылым нормалары	9.3.2.2 тыныс белгілердің қойылым ұстанымдарын (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) білу

бұйрығына 37-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
38-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы «Абай ұлттық мектебінің» 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Қазақ әдебиеті оқу пәні бағдарламасының басты бағыты – білім алушылардың ақыл-ой қабілеті мен тұлғалық қасиеттерін дамыту, коммуникативті құзыреттіліктерін жетілдіру, өздігінен және үздіксіз білім алуға жұмылдыру, алған білім негіздерін өмірлік жағдайларда қолдана білетін жеке тұлға қалыптастыру. Қазақ әдебиеті оқу пәні арқылы білім алушылардың оқырмандық мәдениетін жетілдіру, қазақ халқының әдеби мұралары туралы жүйелі білім беру, әдеби-эстетикалық талғамдарын, ізгілік және іскерлік құндылықтарын дамыту көзделеді. Сондай-ақ бағдарлама әдеби шығармалардың идеялық мазмұны, композициялық құрылым жүйесі, сөз қолданысы, стилі, жанрлық сипатын әдеби-теориялық ұғымдармен сіңіріп, әдеби шығарманы ұлттық, көркем-эстетикалық құндылық ретінде білім алушылардың бағалай алу құзіретін қалыптастыруға бағытталған. Адамзаттың мәңгілік сұрақтары, қазіргі заманғы диллемалар, көп қырлы мәселелер қарастырылады, білім алушылардың ой-пайымдарын шығармашылық жұмыстарымен тиянақтау көзделеді.

3. Қазақ әдебиеті оқу пәнінің оқу бағдарламасының мақсаты – сөз өнерін мәдени мұра, ұлттық құндылық ретінде түсініп, бағалай алатын, интелектуалдық эстетикалық деңгейі, адамгершілік ұстанымы жоғары шығармашыл тұлға қалыптастыру.

Қазақ әдебиеті оқу пәні арқылы білім алушыларға әдеби шығармада бейнеленген құбылысты көркемдік тұрғыда қабылдауға қажетті білім, білік, дағдыларды меңгертіп, өз ой-пайымдарын сөйлеу тілі мен жазба тілде еркін жеткізе алу, эстетикалық талғамын, өзіндік дүниетаным мен көзқарасын таныта алу, оқу материалдарын салыстыру, сараптау, бағалай алу дағдыларын қалыптастыру көзделеді. Білімгердің образды ойлау жүйесі мен шығармашылық қиялын дамыту, сөз мағынасы мен көркем сөздің мәнін түсініп, қазақ әдеби тілін сауатты қолдана білу құзыретін қалыптастыру, креативті ойлауға бағыттау мақсат етіледі.

4. Теориялық материалдар білім алушының әдеби теориялық ұғымдарын кеңейтуге, әдебиет туралы дүниетанымын қалыптастыруға және адамзатқа ортақ ойларды, диллемаларды, мінездерді зерттеуге мүмкіндік береді. Қазақ әдебиеті білім деңгейі, ой-өрісі дамыған, әдеби тіл және әдеби формалар арқылы өз ойын еркін жеткізе алатын және көркем тілмен шұрайлы сөйлей алатын, өзіндік ұстанымы бар, туындаған мәселелерді шеше білетін өмірге бейім ұрпақ тәрбиелейді.

5. Бағдарламаны түзуде білім мазмұнын ізгілендіру, адамгершілік-эстетикалық, мәдени-тарихи құндылықтарды, ұлттық құндылықтарды, ұлттық кодты таныту, білім алушылардың тілдік қорын байытып, шығармашылық қабілетін дамыту мақсат етілді.

Әдеби білім жүйелілік, сабақтастық, білім мазмұнының тарихилық сипаты және пәнаралық, пәнішілік байланыс ұстанымдарына негізделіп, жеңілден күрделіге бағытталған шиыршық әдісінде ұсынылды.

6. Қазақ әдебиеті оқу пәнін оқу арқылы білім алушылар:

1) төл әдебиеттің ұлттық сипатын, халықтың әдет-ғұрып, салт-санасының көрінісін, көркем туындының идеялық-адамгершілік мәнін түсінеді;

2) көркем шығарманың тақырыптық-идеялық бірлігін, сюжеттегі, образ жасалуындағы типтік байланысты ұғынып, жанрлық, стильдік ерекшеліктерін көркем шығарма мазмұны мен құрылысындағы көркем заңдылықтарды терең танып, мазмұн мен форма тұтастығын, өмірлік шындық пен көркем шындықтың аражігін ажырата алады;

3) қазақ әдебиетінің ұлттық болмысын ұғынып, түрлі ұлттар әдебиетіндегі ұқсастықтарды ажырата біледі, басқа ел әдебиетінің көрнекті үлгілерімен салыстыра алады;

4) көркем шығарманы эмоционалды қабылдауға, бейнелі ойлау мен жан-жақты танымға, қаламгер пайымын түсінуге машықтанады;

5) қазақ әдебиетінің құндылық ретіндегі болмысын, ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын құрметтейді және бағалайды;

6) қазақ әдебиетінің мәдениетаралық қарым-қатынастағы рөлін, қазақ халқының қалыптасқан тарихын, әдеби үдерісін, дәстүр сабақтастығын, әдеби байланыстарды зерделейді;

7) саналы оқырман ретінде түрлі жағдайларда өз ұстанымын білдіріп, өздігінен шешім қабылдау дағдыларын қалыптастырады;

8) заманауи, ғылыми және қоғамдық дамуға сәйкес дүниетанымы дамиды;

9) көркем туындыларды оқу арқылы мәнерлі сөйлеу дағдыларын қалыптастырып, тарихи оқиғаларды бүгінгі күнмен салыстыра алады;

10) білім алушылардың көркем шығарманы өз бетімен оқуға, үздіксіз ізденуге деген рухани қажеттілігі мен сұранысы туындайды;

11) мәтіндерді талдау, интерпретациялау және академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып құрастыру; зерттеулер жүргізу, бақылау нәтижелерін өңдеу және ғылыми құбылыстарды түсіндіру; қоғамдық үдерістер мен тарихи оқиғаларды талдау; өз жұмыстарын әзірлеу, жобалау және ұсыну, ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

7. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінің мазмұны

8. «Қазақ әдебиеті» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 5 сағат, оқу жылында 170 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

9. «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінің мазмұны бөлімдерге бөлінген:

«Оқу және түсіну», «Талдау және жинақтау», «Бағалау және шығармашылық өнім», сонымен қатар, дағдыларды қалыптастыратын бөлімшелерден құралған. Бағдарламаның бұл бөлімі пән бойынша оқу мақсаттарынан тұрады.

10. «Оқу және түсіну» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) пайымдап, мәнерлеп, талдап оқу (сөздің, сөз оралымдарының мәнін ашу, мәтіндегі қолданысын анықтау);

2) шығарма үзінділерімен жұмыс;

3) шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн;

4) интерпретация (ауызша, жазбаша).

11. «Талдау және жинақтау» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әдеби шығарманың композициялық құрылымы;

2) көркем шығарманың образдар жүйесі, типтік характер;

3) көркем шығарманың тілі, стилі;

4) көркемдік тәсілдер.

12. «Бағалау және шығармашылық өнім» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) шығармадағы тарихи шындық және көркемдік шешім;

2) рухани және көркем-эстетикалық құндылығы;

3) әдеби шығармашылық;

4) әдеби сын.

13. 5-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу, сөз, сөз тіркестерінің ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын білу; шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қою; шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама тақырыптарды) анықтау; көркем шығарманың оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту;

2) талдау және жинақтау: сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; лирикалық шығарманы құрылысына талдау; шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау, өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін анықтау;

3) бағалау және шығармашылық өнім: шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; шығарманы автор ізімен баяндап жазу; көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу.

14. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

Халық ауыз әдебиеті

1) Тұрмыс-салт жырлары және олардың түрлері;

2) Мақал-мәтелдер;

3) Жұмбақтар;

4) Жаңылтпаштар.

Ертегілер

5) «Керқұла атты Кендебай» ертегісі;

6) «Қырық өтірік» ертегісі;

7) «Күн астындағы Күнікей қыз» ертегісі.

Әдеби ертегі

8) Ә.Тәжібаевтың «Толағай» ертегісі;

9) Ж.Смақовтың «Бұршақ туралы ертегі»;

10) Ө.Тұрманжановтың «Құмырсқалар, аралар қиыспас дос құдалар» ертегісі.

Аңыз-әңгімелер

11) «Асанқайғының Жерұйықты іздеуі»;

12) С.Қалиев «Бақ атай туралы аңыз»;

Шешендік сөздер

13) Жиренше шешен мен Қарашаш сұлу.

XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті

14) Ы.Алтынсариннің «Дүние қалай етсең табылады?», «Әке мен бала», «Бақша ағаштары» әңгімелері;

15) С.Көбеевтің «Мектепке шақыру» өлеңі;

16) С.Торайғыровтың «Туған еліме» өлеңі;

17) Ш.Құдайбердіұлының «Адамдық борышың» өлеңі;

18) А.Байтұрсынұлының «Балаларды оқуға шақыру», «Егіннің бастары», «Адамдық диқаншысы» өлеңдері;

19) Т.Ізтілеуовтің «Өнер бәйгесі» өлеңі.

XX ғасыр әдебиеті

20) Ж.Аймауытовтың «Шұбар тайым табылды», «Көк өгіз», «Жан-жануардың иісшілдігі», «Әркімдікі өз қамы» шығармалары;

21) М.Жұмабаевтың «Қарағым», «Тез барам» өлеңдері;

22) І.Жансүгіровтің «Бөбек бөлеу», «Сәлемдеме» өлеңдері;

23) М.Әуезовтің «Жетім» әңгімесі;

24) Б.Соқпақбаевтың «Менің атым Қожа» хикаяты;

25) С.Бақбергеновтің «Қасиет» әңгімесі;

26) С.Бегалиннің «Бала Шоқан» әңгімесі;

27) М.Мақатаевтың «Үш бақытым» өлеңі;

28) М.Қабанбайдың «Бауыр» әңгімесі.

Қазіргі заман әдебиеті

29) М.Әлімбаевтың «Серуендетем атамды» өлеңі;

30) С.Оспановтың «Мектебінен қашқандар мен ертегіден қашқандар жайындағы ертегі»;

31) Т.Нұрмағамбетовтің «Анасын сағынған бала» әңгімесі;

32) Н.Ақыштың «Нағыз әже қайда?» әңгімесі;

33) Т.Шапайдың «Қазақпен саудаласу» әңгімесі;

34) С.Сейітманның «Тәуелсіздік» өлеңі;

35) А.Әлменбеттің «Аңшы» әңгімесі;

36) Б.Сарыбайдың «Рауғаш ерте гүлдейді» әңгімесі.

15. 6-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: әдеби шығарманы, пайымдап, мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу, сөз, сөз тіркестерінің мәнін ашу, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі суреттеу,

сипаттау құралдарын анықтау; көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау; кейіпкерге, лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау;

2) талдау және жинақтау: әдеби шығарманы сюжет композициясына талдау, жай, күрделі жоспар құру, шығармадағы тура және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау, шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі айырмашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект сөздердің болуы, автордың әдеби шығармаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау, шығармадағы көркем ауыстыруларды(троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау;

3) бағалау және шығармашылық өнім: шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; мәтіндегі пейзаж, монологтің, диалогтің көркемдік құндылығына баға беру, шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост т.б.) жазу, шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау.

16. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

Ертегі

1) «Аяз би» ертегісі;

2) «Ер Төстік» ертегісі.

Аңыз-әңгіме

3) «Кетбұғаның естіртуі»

Батырлар жыры

4) «Алпамыс батыр» жыры;

5) Қорқыт «Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр»;

6) «Қобыланды батыр» жыры;

7) «Қамбар батыр» жыры.

Ежелгі дәуір әдебиеті

8) «Еділ патша»;

9) «Тұмар патшайым», «Зарина сұлу»;

10) Қорқыттың нақыл сөздері.

XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы әдебиет

11) М.Өтемісұлының «Ұл туса» өлеңі;

12) С.Аронұлының «Жақсы мен жаман адамның қасиеттері» өлеңі;

13) Ы.Алтынсариннің «Мейірімді бала», «Асан мен Үсен» әңгімелері;

14) С.Көбеевтің «Көлбақа мен Юпитер» мысалы;

15) С.Дөнентаевтың «Бозторғай» мысал өлеңі;

16) А.Байтұрсынұлының «Аққу, шортан, һәм шаян», «Қара бұлт» мысалдары;

17) С.Торайғыровтың «Шығамын тірі болсам адам болып», «Шәкірт ойы» өлеңдері.

XX ғасыр әдебиеті

18) М.Жұмабаевтың «Сүйемін» өлеңі;

19) Б.Майлиннің «Кемпірдің ертегісі» поэмасы;

20) А. Тоқмағанбетовтің «Алыптар туралы аңыз» шығармасы;

21) Ә.Тәжібаевтың «Сырдария» өлеңі;

22) Ә.Сәрсенбаевтың «Туған жер» өлеңі;
23) С.Мұратбековтің «Жусан иісі» әңгімесі;
24) С.Сейфуллиннің «Ақсақ киік» өлеңі, «Әупілдек» әңгімесі;
25) Ғ.Мүсіреповтің «Боранды түнде» әңгімесі;
26) Ж. Нәжімеденовтің «Дастархан» өлеңі;
27) М.Жаманбалиновтың «Бала пілдің қалаға саяхаты» ертегісі.
Қазіргі заман әдебиеті
28) Қ.Мырза-Әлінің «Ана» өлеңі;
29) К.Ахметованың «Қазағым менің» өлеңі;
30) Ж.Ахмадидің «Кие» әңгімесі;
31) А.Егеубаевтың «Аламан» поэмасы;
32) Р.Ниязбековтің «Әлемдегі жетінші ұлы» өлеңі;
33) Ұ.Есдәулеттің «Біз түркілерміз» өлеңі;
34) С.Дүйсенбиевтің «Алматының апорты» ертегісі;
35) С.Балғабаевтың «Жымбала, Мико және қасқыр» драмасы;
36) Қ.Сариннің «Тәуелсіздік» өлеңі;
37) Қ.Әбілқайырдың «Атасының баласы» әңгімесі;
38) М.Мұқаштың «Меруерт» әңгімесі.

17. 7-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: көркем мәтінді, пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; жекелеген сөздердің, фразалардың эмотивті мәнін түсіну, мәнмәтіндегі(контекс) қызметін ашу; көркем шығармадағы пейзаж, монологтің құрылымдық-бірлігін ажырату; мәтінге жоспар құру; әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау; көркем шығармадағы пейзаж, портрет, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау;

2) талдау және жинақтау: әдеби шығармадағы сюжеттен тыс композицияны анықтау; көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау; шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизмдердің қызметін мәнмәтінде анықтау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау;

3) бағалау және шығармашылық: шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; кейіпкерлердің жан дүниесін (психологиялық параллелизм, күйініш-сүйініш) ашудағы автор шеберлігіне баға беру; шығармадағы көріністі (пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, әңгіме т.б.) жазу; әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу.

18. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:
Батырлар жыры
1) «Ер Тарғын» жыры;
2) «Едіге батыр» жыры.
Ғашықтық жырлар

3) «Қозы Көрпеш-Баян сұлу» жыры;
4) «Айман-Шолпан» жыры.
Ежелгі дәуір әдебиеті
5) «Күлтегін» жыры;
6) «Тоныкөк» жыры.
Шешендік өнер
7) Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері;
8) Әнет баба «Не арсыз? Не ғайып? Не даусыз?»;
9) Төле би «Ердің бақыты – әйел»;
10) Әйтеке би «Қасқакөл дауы»;
11) Қазыбек би «Кім жақын? Не қымбат? Не қиын?»;
12) Бөлтірік шешен «Сөз мәнісі», «Ақыл сөз».
XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті
13) Д.Бабатайұлының «Аягөз қайда барасың», «Ақжайлау мен Сандықтас» өлеңдері;
14) Ш.Қанайұлының «Зар заман» өлеңі;
15) М.Өтемісұлының «Ереуіл атқа ер салмай», «Тарланым», «Мен–құстан туған құмаймын» өлеңдері;
16) М.Сұлтанқожаұлының «Ілімге толса көкірек» толғауы;
17) Т.Ізтілеуұлының «Адамдық іс», «Ақыл-тон аңдағанға тозбайтұғын» өлеңдері;
18) С.Дөнентаевтың «Ауырған арыстан» мысалы.
XX ғасыр әдебиеті
19) М.Дулатовтың «Елім-ай» өлеңі;
20) М.Жұмабаев «Түркістан», «Толқын», «Мен жастарға сенемін» өлеңдері;
21) С.Торайғыровтың «Мен қазақ», «Бір адамға» өлеңдері;
22) Ж.Аймауытовтың «Әнші» әңгімесі;
23) М.Әуезовтің «Көксерек» әңгімесі;
24) І.Жансүгіровтің «Домбыра», «Жетісу суреттері» өлеңдері;
25) Ғ.Мүсіреповтің «Ананың анасы» әңгімесі;
26) Қ.Қайсеновтің «Жау тылындағы бала» повесі;
27) Қ.Аманжоловтың «Туған жер» өлеңі;
28) Ғ.Ормановтың «Қарағай» өлеңі;
29) С.Сарғасқаевтың «Тәмпіш қара» повесі;
30) Ш.Смаханұлы шымшымалары.
Қазіргі заман әдебиеті
31) Қ.Мырза-Әлінің «Кәрі қыран» өлеңі;
32) М.Шахановтың «Арман» өлеңі;
33) Т.Медетбектің «Тәуелсізбін» өлеңі;
34) Т.Әбдіктің «Қонақтар» әңгімесі;
35) А.Мархабаевтың «Ғарыштағы қымыз» фантастикалық әңгімесі;
36) О.Бөкейдің «Қайдасың, қасқа құлыным?» драмасы;
37) М.Мақатаевтың «Аққулар ұйықтағанда» поэмасы;
38) Ф.Оңғарсынованың «Жерошақ» өлеңі;

39) С. Жиенбаевтың «Қарттарым, аман сау жүрші» өлеңі;

40) Ж.Бөдештің «Аңырақай бекетіндегі ой» поэмасы;

41) Н.Ораздың «Бала махаббат» әңгімесі;

42) Б.Беделханның «Өтеуіл» хамса-поэмасы.

19. 8-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; сөз, сөз оралымдарының семантикалық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау; шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру; шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу; көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып шығарма идеясын жазу;

2) талдау және жинақтау: әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтеріне талдау; көркем шығармадағы образ композициясын құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау; көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәнмәтіндегі көркемдік қызметін анықтау;

3) бағалау және шығармашылық өнім: шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, әдеби эссе, шығарма, блог, әңгіме жазу; шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу.

20. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

Ғашықтық жырлар

1) «Қыз Жібек» жыры

Айтыс

2) «Біржан- Сара» айтысы;

3) Қазіргі заман айтысы.

Ежелгі дәуір әдебиеті

4) «Оғыз-Қаған» жыры;

5) Махмұт Қашқари «Махмұт Қашқари жинаған түркі мақал-мәтелдері»;

6) Ахмет Йассауи «Даналық кітабы»;

7) Жүсіп Баласағұн «Құтты білік» дастаны;

8) А.Йүгнеки «Ақиқат сыйы»;

9) Әл-Фарабидің «Қашықтасың туған жер», «Тіршілікте құрыштай бол төзімді» өлеңдері;

10) Рабғузидың «Қарлығаштың адамға достығы», «Лұқпан Хакім» қиссалары.

XIX ғасыр мен XX ғ.б. әдебиет

11) Д.Бабатайұлының «Еспембет» поэмасы;

12) М. Мөңкеұлының «Үш қиян», «Сарыарқа» өлеңдері;

13) М.Көпейұлының «Сарыарқаның кімдікі екендігі» өлеңі;

14) Базар жырау «Халық үшін туған қайратты ер» өлеңі;

15) А.Құнанбайұлының «Арғы атасы қажы еді» өлеңі;
16) Ш.Құдайбердіұлының «Еңлік-Кебек» дастаны, «Жастарға» өлеңі;
17) Н.Орманбетұлының «Замана» өлеңі;
18) Ғ.Қараштың «Бармысың?» өлеңі;
19) М.Сералиннің «Гүлхашима» поэмасы.

ХХ ғасыр әдебиеті

20) Ж.Жабаевтың «Сұраншы батыр» жыры;
21) М.Жұмабаевтың «Батыр Баян» поэмасы;
22) Н.Байғаниннің «Нарғыз» дастаны;
23) И.Байзақовтың «Құралай сұлу» поэмасы;
24) С.Мұқановтың «Балуан шолақ» повесі;
25) Б.Момышұлының «Ұшқан ұя» повесі;
26) О.Әубәкіровтің «Адам жетектеген адам» сықақ өлеңі;
27) Қ.Қазиевтің «Менің шешем» әңгімесі;
28) Қ.Жұмаділовтің «Қаздар қайтып барады» әңгімесі;
29) Д.Исабековтің «Әпке» драмасы;
30) Т.Ахтановтың «Күй аңызы» әңгімесі;
31) Т.Айбергеновтің «Ана» өлеңі.

Қазіргі заман әдебиеті

32) Ж.Сахиевтің «Айдағы жасырынбақ», «Дабыл» фантастикалық әңгімелері;
33) Ш.Мұртазаның «Бесеудің хаты» драмасы;
34) Ү.Уайдиннің «Күлкім келсе көршіме қараймын», «Ұйқының оқуы» сатиралары;
35) Б.Бәмішұлының «Оспан батыр» поэмасы;
36) Г.Салықбайдың «Менің тауым» өлеңі;
37) М.Мағауиннің «Тазының өлімі» повесі;
38) Т.Әсемқұловтың «Бекторының қазынасы» әңгімесі;
39) И. Сапарбайдың «Анаңнан асыл бар ма екен?» өлеңі;
40) Ә.Қайранның «Ерасыл» дастаны;
41) А.Кемелбаеваның «Қоңырқаз» әңгімесі;
42) М.Омарованың «Көмбе нанның дәмі» драмасы.

21. 9-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: көркем мәтінді талдап оқу; сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу; шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; шығармадағы объективті идеяны, көркемдік шешімді айқындау; көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу;

2) талдау және жинақтау: эпикалық, лирикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу; көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау;

3) бағалау(салыстыру) және шығармашылық (өнім): туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың эстетикалық құндылығына баға беру; шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу.

22. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

Ежелгі дәуір әдебиеті

1) Әл-Фараби «Қайырымды қала тұрғындары» трактаты;

2) Сайф Сараи «Түркіше Гүлстан» дастаны;

3) Хорезми «Мұхаббат-наме» дастаны.

Хандық дәуір әдебиеті

4) Асанқайғы «Бұл заманда не ғаріп» толғауы;

5) Қазтуған жырау «Алаң да алаң, алаң жұрт» толғауы;

6) Шалкиіз жырау «Би Темірге бірінші толғауы»;

7) Доспамбет жырау «Қоғалы көлдер, қом сулар», «Айналайын, Ақ Жайық» толғаулары;

8) Ақтамберді жырау «Күлдір-күлдір кісінетіп», «Балаларыма өсиет» толғаулары;

9) Жиембет жырау «Еңсегей бойлы Ер Есім» толғауы;

10) Үмбетей жырау «Бөгенбай өлімін Абылай ханға естірту» толғауы;

11) Бұқар жырау «Тілек», «Әй, Абылай, Абылай», «Асқар таудың өлгені» толғаулары.

XIX ғасыр әдебиеті

12) М.Өтемісұлының «Махамбеттің Баймағамбет сұлтанға айтқан сөзі», «Мен едім», «Бағаналы терек жарылса» өлеңдері;

13) Нысанбай жыраудың «Кенесары-Наурызбай» дастаны;

14) Ш.Уәлиханов «Жоңғария очерктері», «Қазақтың халық поэзиясының түрлері»;

15) Ш. Бөкеевтің «Құйрық атып құлия» өлеңі;

16) М. Көпеевтің «Тірлікте көп жасағаннан көрген тамашамыз» өлеңі.

XX ғасыр әдебиеті

17) С. Сейфуллиннің «Сыр сандық» өлеңі, «Аққудың айырылуы» поэмасы;

18) І.Жансүгіровтің «Күйші» поэмасы;

19) Б.Майлиннің «Шұғаның белгісі» хикаяты;

20) М.Әуезовтің «Оқыған азамат» әңгімесі;

21) Ғ.Мүсіреповтің «Кездеспей кеткен бір бейне» повесі;

22) Ж.Молдағалиевтің «Мен-қазақпын!» поэмасы;

23) Ә.Шәріповтің «Партизан қызы» повесі;

24) Қ.Әбдікадыровтың «Қажымұқан» повесі.

Қазіргі заман әдебиеті

25) М.Шахановтың «Рух пен тіл» өлеңі, «Ғашықтық ғаламаты» поэмасы;

26) Н.Айтұлының «Ту» поэмасы;

27) Қ.Мұқанбетқалиұлының «Тар кезең» романы;

28) Қ.Ілиясұлының «Мысыққа мінездеме» мысал-дастаны;
29) С.Асылбекұлының «Жел-тоқсан түні» драмасы;
30) Р.Мұқановаңың «Мәңгілік бала бейне» әңгімесі;
31) Е.Раушановтың «Ғайша-Бибі» поэмасы.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

23. Бағдарламада оқу мақсаттары санмен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші, үшінші сандар бөлім мен бөлімше, төртінші сан бөлімшедегі оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 7.2.1.2 кодында «7» – сынып, «2.1.» – бөлім мен бөлімше, «2» – оқыту мақсатының реттік саны.

24. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) оқу және түсіну:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
Көркем шығарманы пайымдап, мәнерлеп, талдап оқи отырып, сөздің, сөз оралымдары ның мәнін ашу, мәтіндегі қолданысын анықтау.	5.1.1.1 әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу; 5.1.1.2 сөз, сөз тіркестерін ің ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын білу	6.1.1.1 әдеби шығарманы пайымдап, мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу; 6.1.1.2 сөз, сөз тіркестеріні ң мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну	7.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологи ялық кідірістер мен) оқу; 7.1.1.1 жекелеген сөздердің, фразалард ың эмотивті мәнін түсіну, мәнмәтінде гі (контекс) қызметін ашу	8.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырманды қ ұстанымын білдіре) оқу; 8.1.1.2 сөз, сөз оралымдар ының семантика-лық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау	9.1.1.1 көркем мәтінді талдап оқу; 9.1.1.2 сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу

Шығарма үзінділерімен жұмыс	5.1.2.1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қою	6.1.2.1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі суреттеу, сипаттау құралдарын анықтау	7.1.2.1 көркем шығармадағы пейзаж, монологтің құрылымдық бірлігін ажырату; 7.1.2.2 мәтінге жоспар құру	8.1.2.1 шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру	9.1.2.1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне / айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу
Шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн	5.1.3.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама тақырыптарды) анықтау	6.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау	7.1.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау	8.1.3.1 шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу	9.1.3.1 шығармадағы объективті идеяны, көркемдік шешімді айқындау
Интерпретация (ауызша, жазбаша)	5.1.4 1 көркем шығарманың оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту	6.1.4.1 кейіпкерге, лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау	7.1.4.1 көркем шығармадағы пейзаж, портрет, мінездеуледі ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау	8.1.4.1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, шығарма желісі бойынша идеясын жазу	9.1.4.1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша / жазбаша түйіндеу

2) талдау және жинақтау:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
Әдеби шығарманың	5.2.1.1 сюжетті шығармадағ	6.2.1.1 әдеби шығарманы сюжет	7.2.1.1 әдеби шығармада	8.2.1.1 әдеби шығарманы	9.2.1.1 эпикалық, лирикалық,

композиция лық құрылымы	ы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5.2.1.2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау	композициясына талдау; 6.2.1.2 жай, күрделі жоспар құру	ғы сюжеттен тыс композицияны анықтау	ң жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтерін е талдау	драмалық мәтіндердегі композиция лық амалдарды талдау
Көркем шығарманың образдар жүйесі, типтік характер	5.2.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу	6.2.2.1 шығармадағы тура және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау	7.2.2.1 көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау	8.2.2.1 көркем шығармадағы образ композициясын құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау	9.2.2.1 шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу
Көркем шығарманың тілі, стилі	5.2.3.1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау	6.2.3.1 шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі айырмашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект сөздердің болуы, автордың әдеби нормаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау	7.2.3.1 шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизмдердің қызметін мәнмәтінде анықтау	8.2.3.1 көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау	9.2.3.1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау

Көркемдік тәсілдер	5.2.4.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау; 5.2.4.2 өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін анықтау	6.2.4.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау	7.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау	8.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау	9.2.4.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау

3) бағалау және шығармашылық өнім:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
Шығармадағы тарихи шындық және көркемдік шешім	5.3.1.1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау	6.3.1.1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау	7.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау	8.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру	9.3.1.1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау
Рухани және көркем-	5.3.2.1 көркем мәтіндегі	6.3.2.1 мәтіндегі пейзаж,	7.3.2.1 кейіпкердің жан	8.3.2.1 шығарма поэтикасынд	9.3.2.1 көркем шығарманы

эстетикалық құндылығы	сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау	монологтің, диалогтің көркемдік құндылығына баға беру	дүниесін (психологиялық параллелизм, күйініш-сүйініші) ашудағы автор шеберлігіне баға беру	ағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру	басқа өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру
Әдеби шығармашылық	5.3.3.1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5.3.3.2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу	6.3.3.1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу	7.3.3.1 шығармадағы көріністі (пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; 7.3.3.2 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме) жазу	8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме т.б. жазу	9.3.3.1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жаз
Әдеби сын	5.3.4.1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу	6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу

25. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімшелер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

26. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы «Абай ұлттық

мектебінің» 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту қазақ тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы «Абай ұлттық мектебінің» 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ әдебиеті» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту қазақ тілінде) іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Таза мінсіз асыл сөз	Халық ауыз әдебиеті. Тұрмыс-салт жырлары және оның түрлері, мақал-мәтелдер, жұмбақтар, жаңылтпаштар. Ертегілер «Керқұла атты Кендебай» ертегісі, «Қырық өтірік» ертегісі, «Күн астындағы Күнекей қыз» ертегісі. Әдеби ертегі Ә.Тәжібаевтің «Толағай» ертегісі, Ж. Смақов «Бұршақ туралы ертегі», Ө. Тұрманжановтың «Құмырсқалар, аралар қиыспас дос құдалар» ертегісі. Аңыз-әңгіме «Асан қайғының жерұйықты іздеуі», С. Қалиев «Бақ атай туралы аңыз». Шешендік сөз «Жиренше шешен мен Қараша сұлу»	Оқу және түсіну	5.1.1.1 әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу; 5.1.1.2 сөз, сөз тіркестерінің ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын білу; 5.1.2.1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қою; 5.1.3.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама тақырыптарды) анықтау;

			5.1.4.1 көркем шығарманың оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту
		Талдау және жинақтау	5.2.1.1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5.2.1.2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5.2.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.2.4.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау; 5.2.4.2 өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	5.3.1.1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 көркем мәтіндегі сөз

			образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5.3.3.1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу, 5.3.3.2 көркем шығармадағы көрініс әңгімелеп жазу; 5.3.4.1 оқырман ретінде шығарманың әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу
2-тоқсан			
Оқу – білім азығы	XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті Ыбырай Алтынсариннің «Дүние қалай етсең табылады?», «Әке мен бала», «Бақша ағаштары» әңгімелері, С.Көбеевтің «Мектепке шақыру» өлеңі, С.Торайғыровтың «Туған еліме» өлеңі, Ш.Құдайбердіұлының «Адамдық борышың» өлеңі, А.Байтұрсынұлының «Балаларды оқуға шақыру», «Егіннің бастары», «Адамдық диқаншысы», өлеңдері, Т.Ізтілеуовтің «Өнер бәйгесі» өлеңі	Оқу және түсіну	5.1.1.1 әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу; 5.1.1.2 сөз, сөз тіркестерінің ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын білу; 5.1.2.1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қою; 5.1.3.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама

			тақырыптарды) анықтау; 5.1.4.1 көркем шығарманың оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту
		Талдау және жинақтау	5.2.1.1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5.2.1.2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5.2.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.2.3.1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 5.2.4.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау; 5.2.4.2 өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін талдау

		Бағалау және шығармашылық өнім	5.3.1.1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5.3.3.1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5.3.3.2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5.3.4.1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу
3-тоқсан			
Адамгершілік – асыл қасиет	XX ғасыр әдебиеті Ж.Аймауытовтың «Шұбар тайым табылды», «Көк өгіз», «Жан-жануардың иісшілдігі», «Әркімдікі өз қамы» шығармалары, М.Жұмабаевтың «Қарағым», «Тез барам» өлеңдері, І.Жансүгіровтің «Бөбек бөлеу», «Сәлемдеме» өлеңдері, М.Әуезовтің «Жетім» әңгімесі, Б.Соқпақбаевтың «Менің атым Қожа» хикаяты, С.Бақбергеновтің «Қасиет» әңгімесі,	Оқу және түсіну	5.1.1.1 әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу; 5.1.1.2 сөз, сөз тіркестерінің ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын білу; 5.1.2.1 шығарманы құрылысы мен құрылымына

	С.Бегалиннің «Бала Шоқан» әңгімесі, М.Мақатаевтың «Үш бақытым» өлеңі, М.Қабанбайдың «Бауыр» әңгімесі.		қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қою; 5.1.3.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама тақырыптарды) анықтау; 5.1.4.1 көркем шығарманың оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту
		Талдау және жинақтау	5.2.1.1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5.2.1.2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5.2.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.2.3.1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 5.2.4.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет,

			қайталау) қызметін анықтау; 5.2.4.2 өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	5.3.1.1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5.3.3.1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5.3.3.2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5.3.4.1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу
4-тоқсан			
Отан – қуат, отбасы − шуақ	Қазіргі заман әдебиеті М.Әлімбаевтың «Серуендетем атамды» өлеңі, С.Оспанов «Мектебінен қашқандар мен ертегіден қашқандар жайындағы ертегі», Т.Нұрмағамбетовтің	Оқу және түсіну	5.1.1.1 әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу; 5.1.2.1 сөз, сөз тіркестерінің ауыспалы

	«Анасын сағынған бала» әңгімесі, Н.Ақыштың «Нағыз әже қайда?» әңгімесі, Т.Шапайдың «Қазақпен саудаласу» әңгімесі, С.Сейітманның «Тәуелсіздік» өлеңі, А.Әлменбеттің «Аңшы» әңгімесі, Б.Сарыбайдың «Рауғаш ерте гүлдейді» әңгімесі.		мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын ажырату; 5.1.2.1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қою; 5.1.3.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама тақырыптарды) анықтау; 5.1.4.1 көркем шығарманың оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту
		Талдау және жинақтау	5.2.1.1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5.2.1.2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5.2.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.2.3.1 көркем шығармадағы поэтикалық

			тілдің ерекшелігін айқындау; 5.2.4.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау; 5.2.4.2 өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	5.3.1.1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5.3.3.1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5.3.3.2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5.3.4.1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу

2) 6-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар / ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Білгенге маржан	Ертегі: «Аяз би» ертегісі, «Ер Төстік» ертегісі. Аңыз-әңгіме: «Кетбұғаның естіртуі». Батырлар жыры: «Алпамыс батыр» жыры, Қорқыт «Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр», «Қобыланды батыр» жыры, «Қамбар батыр» жыры. Ежелгі дәуір әдебиеті: «Еділ патша», «Тұмар патшайым», «Зарина сұлу», Қорқыттың нақыл сөздері.	Оқу және түсіну	6.1.1.1 әдеби шығарманы, пайымдап, мәнерлеп (логикалық екпінмен кідіріс жасай) оқу; 6.1.1.2 сөз, сөз тіркестерінің мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6.1.2.1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі суреттеу, сипаттау құралдарын анықтау; 6.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау; 6.1.4.1 кейіпкерге ауызша / жазбаша сипаттама жасау
		Талдау және жинақтау	6.2.1.1 әдеби шығарманы сюжет композициясына талдау; 6.2.1.2 жай, күрделі жоспар құру; 6.2.2.1 шығармадағы тура және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау;

			6.2.3.1 шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі айырмашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект сөздердің болуы, автордың әдеби нормаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау; 6.2.4.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау және шығармашылық өнім	6.3.1.1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6.3.2.1 мәтіндегі пейзаж, монологтің, диалогтің көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.3.1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең т.б.) жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
2-тоқсан			
Тәрбиенің қайнар бұлағы	XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы әдебиет	Оқу және түсіну	6.1.1.1 әдеби шығарманы, пайымдап, мәнерлеп

	М.Өтемісұлының «Ұл туса» өлеңі, С.Аронұлының «Жақсы мен жаман адамның қасиеттері» өлеңі, Ы.Алтынсариннің «Мейірімді бала», «Асан мен Үсен» әңгімелері, С.Көбеевтің «Көлбақа мен Юпитер» мысалы, С.Дөнентаевтың «Бозторғай» мысал өлеңі, А.Байтұрсынұлының «Аққу, шортан, һәм шаян», «Қара бұлт» мысалдары, С.Торайғыровтың «Шәкірт ойы», «Шығамын тірі болсам адам болып» өлеңдері		(логикалық екпінмен кідіріс жасай) оқу; 6.1.1.2 сөз, сөз тіркестерінің мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6.1.2.1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі суреттеу, сипаттау құралдарын анықтау; 6.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау; 6.1.4.1 кейіпкерге ауызша / жазбаша сипаттама жасау
		Талдау және жинақтау	6.2.1.1 әдеби шығарманы сюжет композициясына талдау; 6.2.1.2 жай, күрделі жоспар құру; 6.2.2.1 шығармадағы тура және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау; 6.2.3.1 шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі айырмашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект сөздердің болуы, автордың әдеби нормаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау;

			6.2.4.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау және шығармашылық өнім	6.3.1.1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6.3.2.1 мәтіндегі пейзаж, монологтің, диалогтің көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.3.1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең т.б.) жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
3-тоқсан			
Туған жерім-аялы алтын бесігім	XX ғасыр әдебиеті М.Жұмабаевтың «Сүйемін» өлеңі, Б.Майлиннің «Кемпірдің ертегісі» поэмасы, А.Тоқмағанбетовтің «Алыптар туралы аңыз» шығармасы, Ә.Тәжібаевтың «Сырдария» өлеңі, Ә.Сәрсенбаевтың «Туған жер» өлеңі,	Оқу және түсіну	6.1.1.1 әдеби шығарманы, пайымдап, мәнерлеп (логикалық екпінмен кідіріс жасай) оқу; 6.1.1.2 сөз, сөз тіркестерінің мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6.1.2.1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі

	С.Мұратбековтің «Жусан иісі» әңгімесі, С.Сейфуллиннің «Ақсақ киік» өлеңі, «Әупілдек» әңгімесі, Ғ.Мүсіреповтің «Боранды түнде» әңгімесі, Ж.Нәжімеденовтің «Дастархан» өлеңі, М.Жаманбалинов «Бала пілдің қалаға саяхаты» ертегі		суреттеу, сипаттау құралдарын анықтау; 6.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау; 6.1.4.1 кейіпкерге ауызша/ жазбаша сипаттама жасау
		Талдау және жинақтау	6.2.1.1 әдеби шығарманы сюжет композициясына талдау; 6.2.1.2 жай, күрделі жоспар құру; 6.2.2.1 шығармадағы тура және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау; 6.2.3.1 шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі айырмашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект сөздердің болуы, автордың әдеби нормаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау; 6.2.4.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау

		Бағалау және шығармашылық өнім	6.3.1.1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6.3.2.1 мәтіндегі пейзаж, монологтің, диалогтің көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.3.1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең т.б.) жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
4-тоқсан			
Өнерліге өріс кең	Қазіргі заман әдебиеті Қ. Мырза-Әлінің «Ана» өлеңі, К. Ахметованың «Қазағым менің» өлеңі, Ж. Ахмадидің «Кие» әңгімесі, А. Егеубаевтың «Аламан» поэмасы, Р. Ниязбековтің «Әлемдегі жетінші ұлы» өлеңі, Ұ. Есдәулеттің «Біз түркілерміз» өлеңі, С.Дүйсенбиевтің «Алматының апорты» ертегісі, С.Балғабаевтың «Жымбала, Мико және қасқыр» драмасы,	Оқу және түсіну	6.1.1.1 әдеби шығарманы, пайымдап, мәнерлеп (логикалық екпінмен кідіріс жасай) оқу; 6.1.1.2 сөз, сөз тіркестерінің мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6.1.2.1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі суреттеу, сипаттау құралдарын анықтау; 6.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау;

	Қ.Сариннің «Тәуелсіздік» өлеңі, Қ.Әбілқайырдың «Атасының баласы» әңгімесі, М.Мұқаштың «Меруерт» әңгімесі		6.1.4.1 кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау
		Талдау және жинақтау	6.2.1.1 әдеби шығарманы сюжет композициясына талдау; 6.2.1.2 жай, күрделі жоспар құру; 6.2.2.1 шығармадағы тура және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау; 6.2.3.1 шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі айырмашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект сөздердің болуы, автордың әдеби нормаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау; 6.2.4.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау және шығармашылық өнім	6.3.1.1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6.3.2.1 мәтіндегі пейзаж, монологтің, диалогтің көркемдік құндылығына баға беру;

			6.3.3.1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең т.б.) жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау

3) 7-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар / Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Дананың сөзі – ақылдың көзі	Батырлар жыры: «Ер Тарғын» жыры, «Едіге батыр» жыры. Ғашықтық жырлар: «Қозы көрпеш-Баян сұлу» жыры, «Айман-Шолпан» жыры. Ежелгі дәуір әдебиеті: «Күлтегін» жыры, «Тоныкөк» жыры. Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба «Не арсыз? Не ғайып? Не даусыз?», Төле би «Ердің бақыты – әйел», Әйтеке би «Қасқакөл дауы», Қазыбек би «Кім жақын? Не қымбат? Не қиын?», Бөлтірік шешен «Сөз мәнісі», «Ақыл сөз».	Оқу және түсіну	7.1.1.1 көркем мәтінді, пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістер мен) оқу; 7.1.1.1 жекелеген сөздердің, фразалардың эмотивті мәнін түсіну, мәнмәтіндегі қызметін ашу; 7.12.1 көркем шығармадағы, пейзаж, монологтің құрылымдық бірлігін ажырату; 7.1.2.2 мәтінге жоспар құру; 7.1.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау;

			7.1.4.1 көркем шығармадағы пейзаж, портрет, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау
		Талдау және жинақтау	7.2.1.1 әдеби шығармағы сюжеттен тыс композицияны анықтау; 7.2.2.1 көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау; 7.2.3.1 шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизмдердің қызметін мәнмәтінде анықтау; 7.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	7.3.1.1 көркем шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау;

			7.3.2.1 шығармадағы кейіпкердің жандүниесін (психологиялық параллелизм, күйініш-сүйініші) ашудағы автор шеберлігіне баға беру; 7.3.3.1 шығармадағы көріністі (пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; 7.3.3.2 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме) жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
2-тоқсан			
«Даналық - өшпес жарық, кетпес байлық»	XIX ғасыр және XX ғасыр басындағы әдебиет Д. Бабатайұлының «Аягөз, қайда барасың?», «Ақжайлау мен Сандықтас» өлеңдері, Ш.Қанайұлының «Зар заман» өлеңі, М.Өтемісұлының «Ереуіл атқа ер салмай», «Мен-құстан туған құмаймын», «Тарланым» өлеңдері, М.Сұлтанқожаұлының «Ілімге толса көкірек» толғауы, Т.Ізтілеуұлының	Оқу және түсіну	7.1.1.1 көркем мәтінді, пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; 7.1.1.1 жекелеген сөздердің, фразалардың эмотивті мәнін түсіну, мәнмәтіндегі қызметін ашу; 7.12.1 көркем шығармадағы, пейзаж, монологтің құрылымдық бірлігін ажырату; 7.1.2.2 мәтінге жоспар құру;

	«Адамдық іс», «Ақыл – тон аңдағанға тозбайтұғын» өлеңдері, С.Дөнентаевтың «Ауырған арыстан» мысалы		7.1.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы пейзаж, портрет, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау
		Талдау және жинақтау	7.2.1.1 әдеби шығармағы сюжеттен тыс композицияны анықтау; 7.2.2.1 көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау; 7.2.3.1 шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизмдердің қызметін мәнмәтінде анықтау; 7.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	7.3.1.1 көркем шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен

			салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7.3.2.1 шығармадағы кейіпкердің жандүниесін (психология-лық параллелизм, күйініш-сүйініші) ашудағы автор шеберлігіне баға беру; 7.3.3.1 шығармадағы көріністі (пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; 7.3.3.2 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме т.б.) жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
3-тоқсан			
Менің туған өлкем	XX ғасыр әдебиеті М.Дулатовтың «Елім-ай» өлеңі, М.Жұмабаевтың «Түркістан», «Толқын», «Мен жастарға сенемін» өлеңдері, С.Торайғыровтың «Мен қазақ», «Бір адамға» өлеңдері, Ж.Аймауытовтың «Әнші» әңгімесі, М.Әуезовтің «Көксерек» әңгімесі,	Оқу және түсіну	7.1.1.1 көркем мәтінді, пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістер мен) оқу; 7.1.1.1 жекелеген сөздердің, фразалардың эмотивті мәнін түсіну, мәнмәтіндегі қызметін ашу; 7.1.2.1 көркем шығармадағы, пейзаж, монологтің

	І.Жансүгіровтің «Домбыра», «Жетісу суреттері» өлеңдері, Ғ.Мүсіреповтің «Ананың анасы» әңгімесі, Қ.Қайсеновтің «Жау тылындағы бала» повесі, Қ.Аманжоловтың «Туған жер» өлеңі, Ғ.Ормановтың «Қарағай» өлеңі, С.Сарғасқаевтың «Тәмпіш қара» повесі, Ш.Смаханұлы шымшымалары		құрылымдық бірлігін ажырату; 7.1.2.2 мәтінге жоспар құру; 7.1.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы пейзаж, портрет, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау
		Талдау және жинақтау	7.2.1.1 әдеби шығармағы сюжеттен тыс композицияны анықтау; 7.2.2.1 көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау; 7.2.3.1 шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизмдердің қызметін мәнмәтінде анықтау; 7.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау

		Бағалау және шығармашылық өнім	7.3.1.1 көркем шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7.3.2.1 шығармадағы кейіпкердің жандүниесін (психологиялық параллелизм, күйініш-сүйініші) ашудағы автор шеберлігіне баға беру; 7.3.3.1 шығармадағы көрініст(пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; 7.3.3.2 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме т.б.) жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
4-тоқсан			
Қиял мен шындық	Қазіргі қазақ әдебиеті Қ.Мырза-Әлінің «Кәрі қыран» өлеңі, М.Шахановтың «Арман» өлеңі, Т.Медетбектің «Тәуелсізбін» өлеңі, Т.Әбдіктің «Қонақтар» әңгімесі,	Оқу және түсіну	7.1.1.1 көркем мәтінді, пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістер мен) оқу; 7.1.1.1 жекелеген сөздердің, фразалардың

	А.Мархабаевтың «Ғарыштағы қымыз», фантастикалық әңгімесі, О.Бөкейдің «Қайдасың, қасқа құлыным?» драмасы, М.Мақатаевтың «Аққулар ұйықтағанда» поэмасы, Ф.Оңғарсынованың «Жерошақ» өлеңі, С.Жиенбаевтың «Қарттарым, аман сау жүрші» өлеңі, Ж.Бөдештің «Аңырақай бекетіндегі ой» поэмасы, Н.Ораздың «Бала махаббат» әңгімесі, Б.Беделханның «Өтеуіл» хамса-поэмасы		эмотивті мәнін түсіну, мәнмәтіндегі қызметін ашу; 7.1.2.1 көркем шығармадағы, пейзаж, монологтің құрылымдық бірлігін ажырату; 7.1.2.2 мәтінге жоспар құру; 7.1.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы пейзаж, портрет, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау
		Талдау және жинақтау	7.2.1.1 әдеби шығармағы сюжеттен тыс композицияны анықтау; 7.2.2.1 көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау; 7.2.3.1 шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизмдердің қызметін мәнмәтінде анықтау; 7.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация,

			ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	7.3.1.1 көркем шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7.3.2.1 шығармадағы кейіпкердің жандүниесін (психологиялық параллелизм, күйініш-сүйініші) ашудағы автор шеберлігіне баға беру; 7.3.3.1 шығармадағы көріністі (пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; 7.3.3.2 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме т.б.) жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу

4) 8-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді	Тақырыптар / Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқыту мақсаттары

жоспардың бөлімдері			
1-тоқсан			
Көнеден жеткен көркем сөз	Ғашықтық жырлар «Қыз Жібек» жыры Айтыс «Біржан-Сара» айтысы, қазіргі заман айтысы Ежелгі дәуір әдебиеті «Оғыз-Қаған» жыры, Махмұт Қашқари «Махмұт Қашқари жинаған түркі мақал-мәтелдері», Ахмет Йассауи «Даналық кітабы», Жүсіп Баласағұн «Құтты білік» дастаны, А.Йүгнеки «Ақиқат сыйы», Әл-Фарабидің «Қашықтасың туған жер», «Тіршілікте құрыштай бол төзімді» өлеңдері, Рабғузидың «Қарлығаштың адамға достығы», «Лұқпан Хакім» қиссалары	Оқу және түсіну	8.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8.1.1.2 сөз, сөз оралымдарының семантикалық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау; 8.1.2.1 шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру; 8.1.3.1 шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу; 8.1.4.1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, шығарма желісі бойынша идеясын жазу
		Талдау және жинақтау	8.2.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтеріне талдау; 8.2.2.1 көркем шығармадағы образ композициясын құраушы

			элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау; 8.2.3.1 көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәнмәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау және шығармашы-лық өнім	8.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8.3.2.1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, әдеби эссе, шығарма, сценарий, өлең, блог т.б. жазу;

			8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
2-тоқсан			
Ел мен жер тағдыры	XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы әдебиет Д.Бабатайұлының «Еспембет» поэмасы, М.Мөңкеұлының «Үш қиян», «Сарыарқа» өлеңдері, М.Көпейұлының «Сарыарқаның кімдікі екендігі» өлеңі, Базар жыраудың «Халық үшін туған қайратты ер» өлеңі, А.Құнанбайұлының «Арғы атасы қажы еді» өлеңі, Ш.Құдайбердіұлының «Еңлік-Кебек» дастаны, «Жастарға» өлеңі, Н.Орманбетұлының «Замана» өлеңі, Ғ.Қараштың «Бармысың?» өлеңі, М.Сералиннің «Гүлхашима» поэмасы	Оқу және түсіну	8.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8.1.1.2 сөз, сөз оралымдарының семантикалық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау; 8.1.2.1 шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру; 8.1.3.1 шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу; 8.1.4.1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, шығарма желісі бойынша идеясын жазу
		Талдау және жинақтау	8.2.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтеріне талдау;

			8.2.2.1 көркем шығармадағы образ композициясын құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау; 8.2.3.1 көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәнмәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау және шығармашылық өнім	8.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8.3.2.1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын

			талдап, әдеби эссе, шығарма, сценарий, өлең, блог т.б. жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
3-тоқсан			
Көркем әдебиет және эпикалық сарын	XX ғасыр әдебиеті Ж.Жабаевтың «Сұраншы батыр» жыры, М.Жұмабаевтың «Батыр Баян» поэмасы, Н.Байғаниннің «Нарғыз» дастаны, И.Байзақовтың «Құралай сұлу» поэмасы, С.Мұқановтың «Балуан шолақ» повесі, Б.Момышұлы-ның «Ұшқан ұя» повесі, О.Әубәкіровтің «Адам жетектеген адам» сықақ өлеңі, Қ.Қазиевтің «Менің шешем» әңгімесі, Қ.Жұмаділовтің «Қаздар қайтып барады» әңгімесі, Д.Исабековтің «Әпке» драмасы, Т.Ахтановтың «Күй аңызы» әңгімесі, Т.Айбергеновтің «Ана» өлеңі	Оқу және түсіну	8.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8.1.1.2 сөз, сөз оралымдарының семантикалық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау; 8.1.2.1 шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру; 8.1.3.1 шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу; 8.1.4.1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, шығарма желісі бойынша идеясын жазу
		Талдау және жинақтау	8.2.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін,

			эпилог, прологтеріне талдау; 8.2.2.1 көркем шығармадағы образ композициясын құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау; 8.2.3.1 көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәнмәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау және шығармашылық өнім	8.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8.3.2.1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру;

			8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, әдеби эссе, шығарма, сценарий, өлең, блог т.б. жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын – пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
4-тоқсан			
Артық ғылым кітапта	Қазіргі заман әдебиеті Ж.Сахиевтің «Айдағы жасырынбақ», «Дабыл» фантастикалық әңгімелері, Ш.Мұртазаның «Бесеудің хаты» драмасы, Ү.Уайдиннің «Күлкім келсе көршіме қараймын», «Ұйқының оқуы» сатиралары, Б.Бәмішұлының «Оспан батыр» поэмасы, Г.Салықбайдың «Менің тауым» өлеңі, М.Мағауиннің «Тазының өлімі» повесі, Т.Әсемқұловтың «Бекторының қазынасы» әңгімесі, И.Сапарбайдың «Анаңнан асыл бар ма екен?» өлеңі, Ә.Қайранның «Ерасыл» дастаны, А.Кемелбаеваның «Қоңырқаз» әңгімесі,	Оқу және түсіну	8.1.1.1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8.1.1.2 сөз, сөз оралымдарының семантикалық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау; 8.1.2.1 шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру; 8.1.3.1 шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу; 8.1.4.1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, шығарма желісі бойынша идеясын жазу
		Талдау және жинақтау	8.2.1.1 әдеби шығарманың

	М.Омарованың «Көмбе нанның дәмі» драмасы		жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтеріне талдау; 8.2.2.1 көркем шығармадағы образ композициясын құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау; 8.2.3.1 көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8.2.4.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәнмәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау және шығармашы-лық өнім	8.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8.3.2.1 шығарма поэтикасындағы

			автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, әдеби эссе, шығарма, сценарий, өлең, блог т.б. жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

5) 9-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар /Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Атадан қалған асыл сөз	Ежелгі дәуір әдебиеті Әл-Фараби «Қайырымды қала тұрғындары» трактаты Сайф Сараи «Түркіше Гүлстан» дастаны, Хорезми «Мұхаббат-наме» дастаны, Хандық дәуір әдебиеті Асан қайғы «Бұл заманда не ғаріп» толғауы, Қазтуған жырау «Алаң да алаң, алаң жұрт» толғауы, Шалкиіз жырау «Би Темірге бірінші толғауы», Доспамбет жырау «Қоғалы көлдер, қом сулар», «Айналайын, Ақ	Оқу және түсіну	9.1.1.1 көркем мәтінді талдап оқу; 9.1.1.2 сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу; 9.1.2.1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9.1.3.1 шығармадағы объективті идеяны,

	Жайық» толғаулары, Ақтамберді жырау «Күлдір-күлдір кісінетіп», «Балаларыма өсиет», Жиембет жырау «Еңсегей бойлы Ер Есім», Үмбетей жырау «Бөгенбай өлімін Абылай ханға естірту», Бұқар жыраудың «Тілек», «Әй, Абылай, Абылай», «Асқар таудың өлгені» толғаулары		көркемдік шешімді айқындау; 9.1.4.1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша жазбаша түйіндеу
		Талдау және жинақтау	9.2.1.1 эпикалық, лирикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу; 9.2.3.1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9.2.4.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	9.3.1.1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; 9.3.2.1 көркем шығарманы басқа

			өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың эстетикалық құндылығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу
2-тоқсан			
«Жапанға біткен бәйтерек»	XIX ғасыр және XX ғасыр басындағы әдебиет М.Өтемісұлының «Махамбеттің Баймағамбет сұлтанға айтқан сөзі», «Мен едім», «Бағаналы терек жарылса» өлеңдері, Нысанбай жыраудың «Кенесары-Наурызбай» дастаны, Ш.Уәлиханов «Жоңғария очерктері», «Қазақтың халық поэзиясының түрлері», Ш. Бөкеев «Құйрық атып құлия» өлеңі, М.Көпеевтің «Тірлікте көп жасағаннан көрген тамашамыз» өлеңі	Оқу және түсіну	9.1.1.1 көркем мәтінді талдап оқу; 9.1.1.2 сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу; 9.1.2.1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9.1.3.1 шығармадағы объективті идеяны,

			көркемдік шешімді айқындау; 9.1.4.1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/ жазбаша түйіндеу
		Талдау және жинақтау	9.2.1.1 эпикалық, лирикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу; 9.2.3.1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9.2.4.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	9.3.1.1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; 9.3.2.1 көркем шығарманы басқа

			өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың эстетикалық құндылығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу
3-тоқсан			
Тарихи шындықпен көркемдік шешім	XX ғасыр әдебиеті С. Сейфуллиннің «Сыр сандық» өлеңі, «Аққудың айырылуы» поэмасы, І.Жансүгіровтің «Күйші» поэмасы, Б.Майлиннің «Шұғаның белгісі» хикаяты, М.Әуезовтің «Оқыған азамат» әңгімесі, Ғ.Мүсіреповтің «Кездеспей кеткен бір бейне» повесі, Ж.Молдағалиевтің «Мен-қазақпын!» поэмасы, Ә.Шәріповтің «Партизан қызы» повесі, Қ.Әбдікадыровтың «Қажымұқан» повесі	Оқу және түсіну	9.1.1.1 көркем мәтінді талдап оқу; 9.1.1.2 сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу; 9.1.2.1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне / айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9.1.3.1 шығармадағы объективті идеяны,

			көркемдік шешімді айқындау; 9.1.4.1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша / жазбаша түйіндеу
		Талдау және жинақтау	9.2.1.1 эпикалық, лирикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу; 9.2.3.1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9.2.4.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау
		Бағалау және шығармашы-лық өнім	9.3.1.1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; 9.3.2.1 көркем шығарманы басқа

			өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың эстетикалық құндылығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9.3.41 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу
4-тоқсан			
Қазақтың қилы тағдыры	Қазіргі заман әдебиеті М.Шахановтың «Рух пен тіл» өлеңі, «Ғашықтық ғаламаты» поэмасы, Н.Айтұлының «Ту» поэмасы, Қ.Мұқанбетқалиұлының «Тар кезең» романы, Қ.Ілиясұлының «Мысыққа мінездеме» мысал-дастаны, С.Асылбекұлының «Жел-тоқсан түні» драмасы, Р.Мұқановаңың «Мәңгілік бала бейне» әңгімесі, Е.Раушановтың «Ғайша-Бибі» поэмасы	Оқу және түсіну	9.1.1.1 көркем мәтінді талдап оқу; 9.1.1.2 сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу; 9.1.2.1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9.1.3.1 шығармадағы объективті идеяны,

			көркемдік шешімді айқындау; 9.1.4.1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/ жазбаша түйіндеу
		Талдау және жинақтау	9.2.1.1 эпикалық, лирикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу; 9.2.3.1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9.2.4.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау
		Бағалау және шығармашы-лық өнім	9.3.1.1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; 9.3.2.1 көркем шығарманы басқа

			өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың эстетикалық құндылығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу

бұйрығына 38-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
39-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Орыс тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Білім беру процесінде «Орыс тілі» оқу пәні екі түрлі қызмет атқарады: біріншіден, зерттеу пәні, екіншіден, басқа пәндерді зерттеу құралы болып табылады.

3. «Орыс тілі» пәнінің оқыту мақсаты – тіл білімін меңгеру негізінде сөйлеу қызметінің барлық түрлері бойынша коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру, әртүрлі деңгейдегі құралдарды пайдалану нормалары мен оларды өнімді сөйлеу қызметінде жетілдіру, сондай-ақ сөздік қорын байыту арқылы шығармашыл, белсенді тілдік тұлғаны дамыту.

4. Оқыту пәні қазіргі замандағы Қазақстанның көпұлттылық және көптілділік жағдайларында оның шынайы қызмет етуінде заманауи орыс әдеби тілі болып табылады.

5. Оқыту міндеттері:

1) орыс тілі туралы білімді қалыптастыру, оның түрлі салаларда және қарым-қатынас жағдайларында, стилистикалық ресурстарда, әдеби тілдің негізгі нормаларында (орфоэпиялық, орфографиялық, лексикалық және грамматикалық) және сөйлеу этикетінің ережелеріндегі қызметі;

2) пайдаланылатын грамматикалық құралдардың сөздік қорын байыту және аясын кеңейту;

3) нормативтілік, қарым-қатынас жағдайларының сәйкестігі тұрғысынан тілдік құралдарды бағалай және таңдай білуін қалыптастыру;

4) әртүрлі тілдік жанрларда ауызша және жазбаша монолог құра білуін дамыту және жетілдіру;

5) әртүрлі салаларда және коммуникативтік жағдайларда диалогтік қарым-қатынас, пікірталас жүргізе білу іскерліктерін жетілдіру;

6) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық және стилистикалық сауаттылықты жетілдіру;

7) орыс тілінің ұлттық-мәдени спецификасы, орыс, қазақ және басқа да халықтардың мәдениеті туралы ұғымдарды қалыптастыру;

8) тілге қарым-қатынас құралы, білім көзі, рухани-адамгершілік құндылық, қоғамда ойдағыдай әлеуметтенуге ықпал ететін тілдік капитал ретінде танымдық тұрғыдан қарауға тәрбиелеу;

9) мәтіндерді талдау, интерпретациялау және академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып құрастыру; зерттеулер жүргізу, бақылау нәтижелерін өңдеу және ғылыми құбылыстарды түсіндіру; қоғамдық үдерістер мен тарихи оқиғаларды талдау; өз жұмыстарын әзірлеу, жобалау және ұсыну, ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

6. Грамматикалық материал тілдік тақырыптар контексінде оқытылады.

7. «Орыс тілі» оқу пәні бойынша оқу бағдарламасы негізгі орта мектепте 5 жыл оқуға есептелген.

8. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Орыс тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Орыс тілі» оқу пәнінің мазмұны

9. «Орыс тілі» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылына 102 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылына 102 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылына 102 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылына 68 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылына 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік

тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

10. «Орыс тілі» пәнінің оқу бағдарламасының мазмұны бөлімдерге бөлінеді. Бөлімдерді бөлімшелер құрайды, олар сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарынан тұрады.

11. Оқыту мақсаттары арқылы мұғалімдер сөйлеу қызметінің төрт дағдысын (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) қалыптастырады, сонымен қатар, білім алушылардың жетістігін бағалайды және оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат береді.

12. Оқу пәнінің мазмұнын 4 бөлім құрайды:

1) тыңдалым және айтылым;

2) оқылым;

3) жазылым;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау.

13. «Тыңдалым және айтылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мәтіннің мазмұнын түсіну;

2) негізгі ойды анықтау;

3) тыңдалған материалды қайталап айту;

4) оқиғаны болжау;

5) диалогқа қатысу;

6) тыңдалған материалды бағалау;

7) монолог құру.

14. «Оқылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ақпаратты түсіну;

2) мәтіннің құрылымдық бөліктері мен негізгі ойды анықтау;

3) оқылған мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктерді қолдана білу;

4) мәтін түрлері мен стилдерін анықтау;

5) сұрақтар қою және бағалау;

6) оқылым түрлерін қолдану;

7) әртүрлі ақпарат көздерінен ақпарат алу;

8) мәтіндерге салыстырмалы талдау.

15. «Жазылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жоспару құру;

2) тыңдау, оқу және аудиовизуалды материалды мазмұндау;

3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;

4) әртүрлі мәтін түрлері мен стилдерін қолдану;

5) эссе жазу;

6) шығармашылық хат;

9) мәтіндерді редакциялау.

16. «Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі» келесі бөлімшелерден тұрады:

1) орфографиялық нормаларды сақтау;

2) лексикалық нормаларды сақтау;

3) грамматикалық нормаларды сақтау;

4) пунктуациялық нормаларды сақтау.

17. 5-сыныпқа арналған «Орыс тілі» оқу пәнінің базалық мазмұн:

1) тыңдалым және айтылым: басты ақпаратты анықтау, тақырыптар мен негізгі ойды анықтауда сұрақтарға сүйену, хабарлама, сипаттау, мәтінді мазмұндау, мәтіннен үзінді бойынша мәтін мазмұнын болжау, диалог-сауалнамаға қатысу, «айтушыдан» «тыңдаушыға» ауысу, «ұнайды/ұнамайды», «дұрыс/бұрыс» дауыстап айтуды бағалау, белгілі бір түрін айту, көрнекі материалдарға сүйену;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндер, мәтіннің мазмұны мен құрылымы негізінде негізгі ойды анықтау, сөздің тура және ауыспалы мағынасы, синонимдер, антонимдер, омонимдер, көп мағыналы сөздер, сипаттау, хабарлау, талқылау, кітаби және сөйлеу стилі, хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі, сұрақтар құрастыру, таныса оқу, нақты тапсырмаларға арналған ақпаратты табу, тақырыптар мен әртүрлі мәтіндердің композициясын салыстыру;

3) жазылым: қарапайым жоспар, мәтіннің негізгі мазмұны, ақпаратты сурет түрінде ұсыну, көркем және ауызекі сөйлеу стильдерінде хабарлау және сипаттау, мақсатты аудиторияны есепке алу, эссе-хабарлама, эссе-талқылау, шығармашылық жұмыстар (120-150 сөз), кейіпкердің орнына өзін қою, сөздіктің көмегімен орфографиялық қателерді түзету, сөйлемдерді редакциялау;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: сөздің түбіріндегі дауысты және дауыссыз дыбыстар, НЕ сөзінің зат есімдермен, сын есімдермен, болымсыз есімдіктермен, етістіктермен, сондай-ақ сөздің әртүрлі бөліктерінде жалғаулармен, тура және ауыспалы мағынамен, синонимдермен, антонимдермен, омонимдермен қолданысы және көп мағыналы сөздер, кірме сөздер, эмоционалдық-бейнелі сөздер, гиперболалар, эпитеттер, теңеулер, родтағы, түр мен септіктегі атау тұлғадағы сөз таптары, сөйлеудегі және қаратпа сөздегі тыныс белгілер, жай сөйлемдердегі, бірыңғай мүшелердегі, сондай-ақ сөйлемнің бірыңғай мүшелеріндегі жалпылауыш сөздердегі сызықша.

18. 6-сыныпқа арналған «Орыс тілі» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: негізгі және қосымша ақпарат, тірек сөздердің көмегімен негізгі ойды анықтау, толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, тірек сөздер бойынша оқиғаның дамуын болжау, ұсынылған тақырып бойынша диалогқа қатысу, тыңдалынған материалды мазмұнына, құрылымына, сөз логикасына бағалау, жоспар, сұлба, иллюстрациялар, жарнама роликтеріне сүйене отырып талқылау элементтері бар сипаттама және хабарлама сипатындағы монолог, орфоэпиялық нормаларды сақтау;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпарат, белгілі және белгісіз ақпараттарды табу, негізгі ойды анықтау, құрылымдық бөліктерін анықтау және мәтін құраудың мәнін түсіндіру, фразеологизмдер, қаратпа сөздер, сөйлемнің бірыңғай мүшелері, сұраулы және лепті, бұйрықты сөйлемдер, сипаттау, талқылау, хабарлау, мінездеме беру, публицистикалық және көркем стилдегі мәтіндердің (өлең, ертегі, әңгіме, қолжазба, репортаж, сұхбат) сипаты, хабарлама, талқылау, мінездеме, публицистикалық және көркем стилдегі мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері (мәтіннің өзектілігін, құндылығын, сапасын және пайдасын бағалайтын сұрақтар құрастыру, танысу

және пікір білдіре оқу, әртүрлі ақпарат көздерінен ақпарат табу, әртүрлі көзқарасты анықтау, құрылымдық ерекшеліктерін ескере отырып әртүрлі мәтіндердің (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) стилистикалық ерекшеліктерін салыстыру;

3) жазылым: қарапайым және күрделі жоспар, хабарлама-мәтіндер, сипаттама-мәтіндерді 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде ұсыну, мәтіндерді публицистикалық және көркем стилде (өлең, ертегі, әңгіме, қолжазба, репортаж, сұхбат) сипаттау, хабарлау, талқылау, эссе-хабарлама, эссе-талқылау, эссе-сипаттама, шығармашылық жұмыстар (150-200 сөз), орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктің көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: Ъ және Ь белгілерін ажырату, күрделі зат есім, сын есім, сан есім, белгісіздік есімдік, сондай-ақ приставкалар мен әртүрлі сөз таптарының жұрнақтары, фразеологиялық тіркестер, метафоралар, кейіптеу, риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, сан есімдердің, сын есімдердің, есімдіктердің септелуі, сын есімдер мен үстеулердің салыстырмалы түрі, кірме конструкциялары бар сөйлемдердің, төл сөздер мен төлеу сөздердің тыныс белгілері.

19. 7-сыныпқа арналған «Орыс тілі» оқу пәнінің базалық мазмұн:

1) тыңдалым және айтылым: негізгі және қосымша ақпарат, тірек сөздердің көмегімен негізгі ойды анықтау, жағын ауыстырып толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, тірек сөздер бойынша оқиғаның дамуын болжау, диалогқа және дәлел келтіруге қатысу, тыңдалынған материалды өз көзқарасы тұрғысынан бағалау, материалдың мазмұнына, құрылымына, мазмұнының логикасына, жоспар, сұлбалар, иллюстрациялар, жарнама роликтері негізінде кемінде 2 шағын тақырыптан тұратын аргументтелген монологқа (сипаттау, хабарлау, талқылау) назар аударуға арналған тілдік құралдарды қолдану;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндер, негізгі және қосымша ақпаратты, негізгі ойды ашатын құрылымдық бөлімдерін және олардың элементтерін (сөйлем, абзацтар) табу, мәтіндегі жекелеген сөздер мен ойлардың анық және астарлы (мәтін ішіндегі) мәні, паронимдер, кіріспе сөздер, қайталаулар, сөйлемдегі сөздердің тура және керісінше тәртібі, мәтіндердің аралас түрлері, сипаттық белгілері, публицистикалық және ресми-іскери стилдегі мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар), қорытындылар негізінде әртүрлі сұрақтар құрастыру, оқылым түрлері, соның ішінде іздестіру, дерек пен пікірлерді шектеу, композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктері, мақсаттары мен мақсатты аудиториясы (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар, ақпараттар);

3) жазылым: қарапайым және күрделі жоспар, хабарлама-мәтіндер, сипаттама-мәтіндер мен талқылама-мәтіндерді жағын ауыстырып, толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, сұлбалар, кестелер, диаграммалар, хабарлау элементтері бар сипаттама-мәтіндер, талқылау элементтері бар хабарлама-

мәтіндер, публицистикалық және ресми-іскери стилдегі мәтіндері (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар), өз пікірін білдіру, эссенің түрлері, аргументтелген эссе, шығармашылық жұмыстар (200-250 сөз), белгілі бір әлеуметтік рөлі мен тілдік тәртібін таңдау, мәндік, деректік, логикалық кемшіліктерін түзету, мәтінді редакциялау, жекелеген сөйлемдердің немесе мәтін үзінділерінің құрылымын өзгерту;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстылар және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктердің жалғаулары, әр сөз таптарының жұрнақтары, паронимдер, терминдер, аллегория, инверсия, анафора, етістік және оның түрлері, көмекші сөздер, етістік нормалары, дара анықтауыш пен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілері.

20. 8-сыныпқа арналған «Орыс тілі» оқу пәнінің базалық мазмұн:

1) тыңдалым және айтылым: ашық және жасырын (мәтін ішінде) ақпарат, айту мақсаты, мәтіннің құрылымдық элементтері мен мақсатты аудитория негізінде негізгі ойды анықтау, жағын өзгертіп және мәтіннің бастапқы құрылымын сақтап сөйлеу түрлерін қолданып мазмұндау, мәтін атауы немесе басталуы бойынша мазмұнын болжау, пікірталасқа қатысу, аргумент келтіру, қорытынды шығару, сөйлеу қарқыны мен мақсатты аудиторияның сәйкестігі тұрғысынан тыңдалған материалды бағалау, блогтар мен БАҚ хабарламалары негізінде кемінде 2 шағын тақырыптан тұратын ашық аргументтелген монолог (сипаттау және хабарлау, сендіру элементтерімен талқылау);

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпарат, ауызша сөйлеудің жазбаша түрлерінің ерекшеліктері, ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпаратты табу, негізгі ойды ашатын мәтін құрылымының ерекшеліктері, мәтіндегі жекелеген сөздердің, сөз тіркестері мен сөйлемдердің мағынасы, эмоционалдық-бейнелі және кәсіби сөздер, неологизмдер, лексикалық үйлескен окказионализмдер, мәтіндердің аралас түрлері, сипаттық белгілері, публицистикалық, сөйлеу, ғылыми, ресми-іскери стилдердің (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумадағы пікірлер) тілдік және жанрлық ерекшеліктері, оқылған мәтін негізінде сұрақтар мен өз идеяларын қалыптастыру, деректер мен пікірлерін шектеу, оқылымның түрлері, соның ішінде түрлі дереккөздерден ақпараттарды зерттеу, табу және синтездеу, оның өзектілігін, қарама-қайшылығын, анықтылығын анықтау, композициялық, тілдік (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумадағы пікірлер) мақсаттар мен мақсатты аудиторияны ескере отырып әртүрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін салыстыру;

3) жазылым: цитаттық жоспар (қарапайым және күрделі), жағын ауыстырып, аралас мәтіндердің мазмұнын толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, суреттер, сұлбалар, кестелер, диаграммалар және керісінше түрінде бөлікке бөлінбеген мәтіндердегі ақпараттарды, талқылау элементтері бар сипаттама-мәтіндер, сипаттау элементтері бар хабарлама-мәтіндер, публицистикалық,

ресми-іскери және ғылыми, ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндер (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумадағы пікірлер) ұсыну, эссенің түрлері, соның ішінде академиялық, шығармашылық жұмыстар (250-300 сөз), мазмұны бойынша үйлескен үзінді/мәтін үзінділері, мағыналық, деректік, логикалық, стилистикалық кемшіліктерді түзету, мәтінді редакциялау, мәтіннің құрылымын өзгерту;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: омонимдік, дара және көмекші сөз таптары, кәсіби сөздер, терминдер, неологизмдер, инверсия, градация, сөйлемнің дара мүшелері, сөйлем мүшелерін, нақыл сөздерді, сондай-ақ толымсыз сөйлемді анықтайтын тыныс белгілер.

21. 9-сыныпқа арналған «Орыс тілі» оқу пәнінің базалық мазмұн:

1) тыңдалым және айтылым: мәтіндегі негізгі және бөлшек ақпарат, тыңдалған мәтінге сыни көзқарас, тақырыпшалар негізінде негізгі ойды анықтау, тыңдалған мәтінге өз қарым-қатынасын айту, ақпаратқа шығармашылық интерпретациясы бар аралас түрдегі мәтіндерді мазмұндау, мәтіннің соңы бойынша мазмұнын болжау, пікірталасқа қатысу, түрлі көзқарас тұрғысынан синтездеу, тыңдалған материалды сөйлеу нормалары тұрғысынан бағалау, материалдың мазмұны, құрылымы, мазмұндау логикасы, өз пікірін білдіру, оқу, қоғамдық-саяси және әлеуметтік-мәдени салалар шеңберінде кемінде 3 тақырыпшадан тұратын ашық аргументтелген монолог (берілген тақырыпты талқылау, сендіру), нақты жағдайларда сөйлеу нормаларына сәйкес сөйлеу үлгілерін қолдану;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпарат, мәтінде берілген ақпараттың басқа дереккөздерден алынған ақпараттармен/жеке тәжірибемен арақатынасы, негізгі ойды берудегі мәтін құрылымының ерекшеліктері мен рөлдерін анықтау, сөз тіркестеріндегі аббревиация, парцелляция, мысқыл, ишара, асыра кішірейту, асыра үлкейту және басқа да тәсілдер, мәтін түрлері, сипаттау белгілері, әртүрлі жанрдағы, стилдегі мәтіндердің (ғылыми мақалалар, іссапар туралы есептер) тілдік ерекшеліктері, сұрақтар мен идеялар құрастыру, мәтін мазмұнын интерпретациялау, оқылым түрлері, соның ішінде қарап оқу, жоспар, тезис, конспект құрып оқу, әртүрлі дереккөздерден ақпараттар табу және синтездеу, алынған мәліметтер негізінде қорытынды шығару, өз пікірін білдіру, әртүрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін, композициялық, тілдік және жанрлық ерекшеліктерін салыстыру, мақсаттарды, мақсатты аудиторияны және автор ұстанымдарын (ғылыми мақалалар, іссапар туралы есептер) назар алу;

3) жазылым: жоспардың түрлері, соның ішінде цитаттық, тезистік, мәтінді мазмұндау, тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалдағы ақпаратты синтездеу, сілтемелер, гиперсілтемелерді қолданып таныстырылым түрінде ақпаратты ұсыну, талқылау элементтері бар сипаттама-мәтіндер, тиісті стилдерді (ғылыми мақалалар, іссапар туралы есептер) талқылау элементтері бар хабарлама-мәтіндер;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: орфографиялық нормалар, стилистикалық бояма сөздер, аббревиатура, парцелляция, құрмалас сөйлемдердегі

морфологиялық байланыс құралдары (шылаулар мен шылаулы сөздер), жай, күрделенген жай және құрмалас сөйлемдердегі тыныс белгілер.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

22. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4 кодында: «6» – сынып, «2.1.» – бөлім мен бөлімше, «4» – оқу мақсатының реттік саны.

23. Оқу мақсаттары әр сыныпқа бөлімшелер бойынша жазылған:

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтіннің мазмұнын түсіну	5.1.1.1 мәтіндегі басты ақпаратты анықтай отырып, негізгі мазмұнын түсіну	6.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну	7.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша, белгілі және белгісіз ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну	8.1.1.1 мәтіндегі ашық және жабық (мәтін ішіндегі) ақпаратты, сөйлеу мақсатын анықтай отырып, мәтіннің мазмұнын түсіну	9.1.1.1 тыңдалған мәтінге сыни көзқарасын білдіре отырып, мәтіндегі негізгі және толық ақпаратты түсіну
2. Негізгі ойды анықтау	5.1.2.1 сұрақтар арқылы тақырыпты және негізгі ойды анықтау	6.1.2.1 тірек сөздер, сөз тіркестері арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.2.1 құрылымына сүйене отырып негізгі ойды анықтау	8.1.2.1 мәтіннің құрылымдық элементтері мен мақсатты аудиториясы негізінде негізгі ойды анықтау	9.1.2.1 тыңдалған мәтінге өз қатысын білдіре отырып, тақырыпшалар негізінде негізгі ойды анықтау
3. Тыңдалғ	5.1.3.1 мәтінді мазмұндау	6.1.3.1 мәтінді 3-	7.1.3.1 мәтінді	8.1.3.1 мәтіннің	9.1.3.1 ақпаратты

ан материалды мазмұндау	(хабарлау, сипаттау)	жақтан толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау, сипаттау)	жағын өзгерте отырып толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау, сипаттау және талқылау)	бастапқы құрылымын сақтай отырып, жағын өзгертіп мәтінді сөйлеу түрлерін қолданып мазмұндау	шығармашылық тұрғыдан интерпретациялай отырып аралас мәтінді мазмұндау
4. Оқиғаларды болжау	5.1.4.1 мәтіннің үзіндісі бойынша мазмұнды болжау	6.1.4.1 тірек сөздер бойынша сюжеттің дамуын болжау	7.1.4.1 мәтіндегі негізгі ойға қарай мазмұнды болжау	8.1.4.1 мәтін атауы немесе басталуы бойынша мазмұнды болжау	9.1.4.1 мәтін соңындағы мазмұнды болжау
5. Диалогқа қатысу	5.1.5.1 «сөйлеушіден» «тыңдаушы» позициясын өзгерте отырып және атқаратын рөлінің жас ерекшелігін ескере отырып диалог-сауалға қатысу	6.1.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлерін алмаса отырып диалогқа қатысу	7.1.5.1 өз көзқарасын білдіре отырып, ұсынылған проблема бойынша диалогқа қатысу	8.1.5.1 өз сенімін білдіре отырып, оппонентті өз ұстанымының дұрыс екендігіне сендіре отырып ұсынылған проблема бойынша пікірталасқа қатысу, қорытынды шығару	9.1.5.1 әртүрлі көзқарасты синтездеп және пробеламаларды шешуді ұсына отырып полемикаға қатысу
6. Тыңдалған материа	5.1.6.1 өз позициясын дәлелдей отырып, «ұнайды/ұнам	6.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны, құрылымы	7.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны тұрғысынан	8.1.6.1 сөйлеу қарқыны мен мақсатты	9.1.6.1 өз пікірін білдіре отырып сөйлеу

лды бағалау	айды», «дұрыс/дұрыс емес» позициясымен сөйлеген сөзді бағалау	және материалды мазмұндау логикасы тұрғысынан бағалау	бағалау, құрылымы және назар аударту, құрылымы мен материалды мазмұндау логикасы үшін тілдік құралдарды қолдану	аудиторияның сәйкестігі тұрғысынан тыңдалған материалды бағалау	нормативтілігі, мазмұны, құрылымы, материалды мазмұндау логикасы тұрғысынан бағалау
7. Монолог құрастыру	5.1.7.1 көрнекі құралдарға сүйеніп, құрылымы анық, бірізді пікірдің белгілі бір түрін құру; 5.1.7.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	6.1.7.1 жоспарға, сұлбаға, иллюстрацияларға, жарнама роликтеріне сүйеніп талқылау элементтерімен сипаттау және хабарлау түрінде монолог құру	7.1.7.1 жоспар, сұлба, иллюстрациялар, жарнама роликтері негізінде кемінде 2 тақырыпшадан тұратын дәлелді монолог құру (сипаттау, хабарлау, талқылау); 7.1.7.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	8.1.7.1 оқу, әлеуметтік-мәдени және қоғамдық-саяси салалар аясында, блогтар мен бұқаралық ақпарат құралдарының хабарламалары негізінде мақсатты аудиторияны ескере отырып, кемінде 2 тақырыпшадан тұратын ашық дәлелді монолог құру (сипаттау және хабарлау,	9.1.7.1 оқу, әлеуметтік-мәдени және қоғамдық-саяси салалар аясында, кемінде 3 тақырыпшадан тұратын ашық дәлелді монолог құру (сипаттау және хабарлау, сендіру элементтері бар талқылау); 9.1.7.2 нақты жағдайларда сөйлеу нормаларына сәйкес сөйлеу тәртібінің үлгілерін қолдану

				сендіру элементтері бар талқылау); 8.1.7.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау	

2) оқылым:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс
1. Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 тақырыбын анықтай отырып бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну	6.2.1.1 белгілі және белгісіз ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну	7.2.1.1 басты және қосымша ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну	8.2.1.1 ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну (соның ішінде жазбаша сөйлеу түрлерінің ерекшеліктері)	9.2.1.1 мәтіндегі ақпаратқа басқа дереккөздерден алынған ақпаратқа/жеке тәжірибеге сүйене отырып бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпаратты түсіну
2. Мәтіннің құрылымдық бөлігін және негізгі ойды анықтау	5.2.2.1 мазмұны мен композициясы негізінде негізді ойды анықтау	6.2.2.1 құрылымдық бөліктерін анықтай отырып және мәтіннің құрылу	7.2.2.1 негізгі ойды ашатын құрылымдық бөліктерін және олардың	8.2.2.1 негізгі ойды ашатын мәтін құрылымының ерекшеліктерін анықтау	9.2.2.1 негізгі ойды берудегі мәтіннің ерекшеліктері мен құрылымының рөлдерін айқындау

		мәнін түсіндіре отырып негізгі ойды анықтау	элементтерін (сөйлемдер, абзацтар) анықтау		
3. Оқылған мәтіннен лексикалық және синтаксистік бірлік терді қолдануды түсіну	5.2.3.1 автордың түрлі мақсатта мәтінде қолданған тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, синоним дерді, антонимдерді, омонимдерді және көп мағыналы сөздерді, синтаксистік бірліктерді қолдана білу	6.2.3.1 фразеологизм дерді, қаратпа сөздерді, бірыңғай сөйлем мүшелерін, сұраулы, лепті және бұйрықты сөйлемдерді қолдана білу	7.2.3.1 мәтіндегі жекелеген сөздердің және пікірлердің ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) мәнін, паронимдерді, кірме сөздерді, қайталаулар ды, сөйлемдегі сөздердің тура және керісінше тәртібін түсіну және қолданылуын түсіну	8.2.3.1 мәтіндегі жекелеген сөздердің, сөз тіркестерінің және сөйлемдердің, эмоционалды-бояма сөздердің, кәсіби сөздердің, неологизмдердің, окказионализмдерің лексикалық үйлесімдігін ескере отырып беретін мағынасын түсіну және қолдану	9.2.3.1 аббревиациялардың, парцелляциялардың, мысқыл, ишаралардың, асыра кішірейту мен асыра үлкейтудің және басқа да сөз тіркестеріндегі тәсілдерді қолданылуын түсіну
4. Мәтін дердің түрлері мен стилдерін анықтау	5.2.4.1 мәтін түрлерін анықтау: сипаттау, хабарлау және талқылау, кітаби және ауызекі сөйлеу стилдерін негізгі	6.2.4.1 мәтін түрлерін анықтау және ажырату, хабарлау, талқылау, мінездеме белгілерін танып білу,	7.2.4.1 аралас мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, публицистика лық және	8.2.4.1 аралас мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, публицистикалық, сөйлеу, ғылыми, ресми-іскери стилдердің	9.2.4.1 мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, әртүрлі жанрдағы, стилдегі мәтіндердің (ғылыми мақалалар,

	белгілері бойынша (хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі) ажырату	публицистика лық және көркем стилдегі (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері	ресми-іскери стилдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктерін анықтау	(репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумдағы пікірлер) тілдік және жанрлық ерекшеліктерін анықтау	іссапар туралы есептер) тілдік ерекшеліктерін анықтау
5. Сұрақтар құрастыру және бағалау	5.2.5.1 мәтінге қатысты сұрақтар құрастыру	6.2.5.1 өзектілігі, құндылығы, сапасы мен пайдасы тұрғысынан мәтінді бағалайтын сұрақтар құрастыру	7.2.5.1 қорытындылар мен нәтижелер негізінде түрлі сұрақтар құрастыру	8.2.5.1 оқылған мәтін негізінде сұрақтар мен жеке идеялар қалыптастыру, фактілер мен идеяларды ажырату	9.2.5.1 мәтін мазмұнын интерпретациялай отырып сұрақтар мен идеялар қалыптастыру
6. Оқу түрлерін қолдану	5.2.6.1 оқылымның танысу түрін қолдану	6.2.6.1 оқу түрлерін қолдану: танысу, пікір айту	7.2.6.1 оқу түрлерін қолдану, соның ішінде іздестіре оқу	8.2.6.1 оқу түрлерін қолдану, соның ішінде зерттей оқу	9.2.6.1 оқу түрлерін қолдану, соның ішінде қарастыра оқу, жоспар, тезис, конспект құра оқу,

7. Әртүрлі дереккөздерден ақпараттар табу	5.2.7.1 нақты тапсырмаларды орындауға арналған ақпаратты табу	6.2.7.1 алынған ақпаратты салыстыра отырып, әртүрлі көзқарастарды анықтап, түрлі дереккөздерден ақпараттар табу	7.2.7.1 фактілер мен пікірлерді ажырата отырып, түрлі дереккөздерден ақпараттар табу	8.2.7.1 түрлі дереккөздерден ақпараттар табу және синтездеу, оның өзектілігін, қарама-қайшылығын, анықтылығын, мақсатты аудиторияны анықтау	9.2.7.1 түрлі дереккөздерден ақпараттар табу және синтездеу, интерпретациялау, өз пікірін білдіре отырып алынған мәліметтер негізінде қорытынды жасау
8. Мәтіндерді салыстырмалы талдау	5.2.8.1 түрлі мәтіндердің тақырыптары мен композицияларын (хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі) салыстыру	6.2.8.1 түрлі мәтіндердің композициялық ерекшеліктерін, мақсаттар мен мақсатты аудиторияны ескере отырып, түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін салыстыру	7.2.8.1 композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін, мақсаттары мен мақсатты аудиториясын (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог,	8.2.8.1 композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін, мақсаттары мен мақсатты аудиториясын (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумдағы	9.2.8.1 түрлі мәтіндердің стилистикалық (композициялық, тілдік, жанрлық) ерекшеліктерін, мақсаттары мен мақсатты аудиториясын (ғылыми мақалалар, іссапар есептері) және автордың позициясын ескере отырып салыстыру

			хаттар, өтініштер, шақырулар, ақпараттар) салыстыру	пікірлер) салыстыру)	

3) жазылым:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс
1. Жоспар құру	5.3.1.1 қарапайым жоспар құру	6.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру	7.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру, шығармаға материал жинау және оны жоспарға сәйкес ұйымдастыру	8.3.1.1 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ескере отырып, цитаттық жоспар (қарапайым және күрделі) құру	9.3.1.1 жоспардың түрлерін құру, соның ішінде цитаттық, тезистік
2. Тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалды мазмұн дау	5.3.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын баяндау	6.3.2.1 хабарлама-мәтіндердің, сипаттама-мәтіндердің мазмұнын 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп баяндау	7.3.2.1 хабарлама-мәтіндердің, сипаттама-мәтіндердің және талқылау-мәтіндерінің мазмұнын жағын өзгертіп, толық, қысқаша,	8.3.2.1 аралас мәтіндердің мазмұнын жағын өзгертіп толық, қысқаша, іріктеп баяндау	9.3.2.1 тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалдағы ақпаратты синтездей отырып, мәтін мазмұнын баяндау

			іріктеп баяндау		
3. Елестетудің түрлерін қолдана отырып мәтіндер жазу	5.3.3.1 ақпаратты сурет түрінде ұсыну	6.3.3.1 ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде, соның ішінде цифрлық ресурстарды қолдана отырып ұсыну	7.3.3.1 ақпаратты түрлі сұлбалар, кестелер, диаграммалар түрінде ұсыну	8.3.3.1 бөлінбеген мәтіндердегі ақпаратты суреттер, сұлбалар, кестелер, диаграммалар түрінде және керісінше ұсыну	9.3.3.1 сілтемелер мен гиперсілтемелерді қолдана отырып таныстырылым түрінде ұсыну
4. Әртүрлі стилдегі мәтіндер құрастыру	5.3.4.1 көркем және ауызекі сөйлеу стильдерінде (хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі) мақсатты аудиторияны ескере отырып, хабарлама-мәтін және сипаттама жазу	6.3.4.1 публицистикалық және көркем стилде (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) мақсатты аудиторияны ескере отырып, сипаттама-мәтін және хабарлама, талқылау жазу	7.3.4.1 публицистика лық және ресми-іскери стилдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мақсатты аудиторияны ескере және өз пікірін білдіре	8.3.4.1 публицистикалық, сөйлеу, ғылыми, ресми-іскери стилде (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумдағы пікірлер) мақсатты аудиторияны ескере отырып, талқылау	9.3.4.1 тиісті стилде (ғылыми мақалалар, іссапар туралы есептер), мақсатты аудиторияны ескере отырып талқылау элементтері бар сипаттама-мәтіндер, талқылау элементтері бар хабарлама-мәтіндер құрастыру

			отырып, хабарлау элементтері бар сипаттама-мәтін, талқылау элементтері бар хабарлама жазу	сипаттама, сипаттау элементтері бар хабарлама жазу және мәтін құру	
5. Эссе жазу	5.3.5.1 хабарлама-эссе, талқылама-эссе жазу	6.3.5.1 хабарлама-эссе, талқылама-эссе, сипаттама-эссе жазу	7.3.5.1 проблемаға және / немесе автор ұстанымына өз қатысын білдіре отырып эссенің түрлерін, соның ішінде аргументті, мәтін негізінде эссе жазу	8.3.5.1 эссенің түрлерін, соның ішінде проблемалардың бір жағын қарастыра отырып академиялық эссе жазу	9.3.5.1 эссенің түрлерін, соның ішінде проблемалардың жан-жақты қарастыра отырып және шешу жолдарын ұсына отырып пікірталас эссесін жазу
6. Шығармашылық хат	5.3.6.1 өзін кейіпкердің орнына қойып, өмірлік тәжірибесін қолданып, шығармашылық жұмыстар жазу (65-85 сөз),	6.3.6.1 өзін ұсынып отырған жағдайға қойып және сезімін сипаттай отырып, шығармашылық жұмыстар жазу (90-110 сөз)	7.3.6.1 белгілі бір әлеуметтік рөлді және сөйлеу тәртібін таңдай отырып шығармашы лық жұмыстар жазу (110-130 сөз)	8.3.6.1 мазмұн бойынша сәйкес келетін үзінді/мәтін үзіндісін келтіріп, шығармашылық жұмыстар жазу (130-150 сөз)	9.3.6.1 белгілі бір композициялық элементтер (романның басталуы, әңгіменің жалғасы) болып табылатын үзінді/мәтін үзіндісі бойынша шығармашы

					лық жұмыстар жазу (150-170 сөз)
7. Мәтіндерді түзету және редакциялау	5.3.7.1 сөздіктің көмегімен, орфографиялық қателерді түзету, сөйлемдерді редакциялау	6.3.7.1 орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктің көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау	7.3.7.1 мәндік, деректік, логикалық кемшіліктерін түзете отырып, мәтінді түзету; 7.3.7.2 жекелеген сөйлемдердің немесе мәтін үзінділерінің құрылымын өзгерте отырып, мәтінді редакциялау	8.3.7.1 мәндік, деректік, логикалық, стилистикалық кемшіліктерін түзете отырып, мәтінді түзету; 8.3.7.2 мәтін құрылымын қайта құра отырып мәтінді редакциялау	9.3.7.1 мәтіндегі кемшіліктерді түзету және редакциялау

4) әдеби нормаларды сақтау:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс
1. Орфографиялық нормаларды сақтау	5.4.1.1 сөздің түбіріндегі дауысты және дауыссыз дыбыстарды, НЕ сөзін зат	6.4.1.1 ажырату Ъ және Ь белгілерін, күрделі зат есім, сын есім, сан есім, белгісіздік	7.4.1.1 ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстыларды және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктерді	8.4.1.1 омонимдік, дара және көмекші сөз таптарын дұрыс жазу	9.4.1.1 орфографиялық нормаларды сақтау

	есімдермен, сын есімдермен, болымсыз есімдіктермен, етістіктермен, сондай-ақ сөздің әртүрлі бөліктерінде жазу	есімдіктері, сондай-ақ приставкалар мен әртүрлі сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу	ң жалғауларын, әр сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу		
2. Лексикалық нормаларды сақтау	5.4.2.1 сөздерді тура және ауыспалы мағынамен, синонимдермен, антонимдермен, омонимдермен және көп мағыналы сөздерді, кірме сөздерді, эмоционалдық-бейнелі сөздерді, гиперболаларды, эпитеттерді, теңеулерді қолдану	6.4.2.1 фразеологиялық тіркестерді, метафораларды, кейіптеуді, риторикалық фигураларды, антитезаны, перифразды, олардың мағынасына тән сөздерді қолдану	7.4.2.1 паронимдерді, терминдерді, аллегорияны, инверсияны, анафораны қолдану	8.4.2.1 кәсіби сөздерді, терминдерді, неологизмдерді, инверсияны, градацияны қолдану; 8.4.2.2 қайталаулар мен мөртабандар дан аулақ болу	9.4.2.1 стилистикалық бояма сөздерді, аббревиатураны, парцелляцияны қолдану
3. Грамматикалық нормаларды сақтау	5.4.3.1 родтағы, түрмен септіктегі атау тұлғадағы сөз	6.4.3.1 сан есімдердің, сын есімдердің, есімдіктердің септелген түрін дұрыс қолдану;	7.4.3.1 етістік және оның түрлерін, көмекші сөздерді қолдану;	8.4.3.1 сөйлемнің дара мүшелерін дұрыс қолдану	9.4.3.1 құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдарын

	таптарын қолдану,	6.4.3.2 сын есімдер мен үстеулердің салыстырмалы түрін нормаға сәйкес жасау	7.4.3.2 етістік нормаларын сақтау		(шылаулар мен шылаулы сөздер) дұрыс қолдану
4. Пунктуациялық нормаларды сақтау	5.4.4.1 сөйлеудегі және қаратпа сөздегі тыныс белгілер, жай сөйлемдердегі, бірыңғай мүшелердегі, сондай-ақ сөйлемнің бірыңғай мүшелеріндегі жалпылауыш сөздердегі тыныс белгілерді қолдану	6.4.4.1 кірме конструкциялары бар сөйлемдердің, төл сөздер мен төлеу сөздердің тыныс белгілерін қолдану	7.4.4.1 дара анықтауышпен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілерін қолдану	8.4.4.1 сөйлем мүшелерін, нақыл сөздерді, сондай-ақ толымсыз сөйлемді анықтайтын тыныс белгілерін қолдану	9.4.4.1 жай, күрделенген жай және құрмалас сөйлемдердегі тыныс белгілерді қолдану

24. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

25. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Орыс тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту орыс тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Орыс тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту орыс тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Тақырып. Бөлім	Тілдік дағдылар	Лексико-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Мәдениет: тіл және қарым-қатынас. Морфология. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Зат есім (жіктеу, түрі, септіктер). Сын есім (түрі, септіктер). Синтаксис. пунктуация. Қаратпа сөздер. Қаратпа сөздердегі тыныс белгілері	5.1.1.1 басты ақпаратты анықтай отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну; 5.1.3.1 мәтіндердің мазмұнын айту (әңгімелеу, сипаттау)
	Оқылым		5.2.1.1 тақырыпты анықтай отырып, бөлікке бөлінген және бөлікке бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну; 5.2.2.1 мазмұн және композицияға қарай негізгі ойды анықтау
	Жазылым		5.3.1.1 қарапайым жоспар құру; 5.3.4.1 көркем және ауызекі сөйлеу стильдерінде (хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі) мақсатты аудиторияны ескере отырып, хабарлама-мәтін және сипаттама жазу
	Әдеби тіл нормалары		5.4.3.1 септігін, түрін қарастыра отырып сын есімдерді, зат есімдерді қолдану; 5.4.4.1 қаратпа сөздері бар сөйлемдерде тыныс белгілерді қолдану
Бізді қоршаған әлем: транспорт және инфраструктура. Морфология және орфография	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Зат есім (зат есімдердің жіктелуі). Сын есім (жіктелуі). НЕ - зат есім және сын есімдермен қолданысы. Сөз тіркесі (сын+зат)	5.1.2.1 сұрақтарға сүйене отырып, негізгі ой мен тақырыпты анықтау; 5.1.5.1 «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушыға» ауыстыра және атқаратын ролінің жас ерекшеліктерін ескере отырып, диалог сауалнамаларға қатысу
	Оқылым		5.2.4.1 мәтін түрлерін анықтай алу: әңгімелеу, сипаттау, пайымдау, негізгі сипаттарына қарай жазба және ауызекі

		Сөздің түбіріндегі айтылмайтын дауыссыздар. Суффикстердің дұрыс жазылуы -чик-, -щик-; -ек, -ик. Сөздің түбіріндегі дауыстылардың қайталануы, тексерілетін және тексерілмейтін дауыстылар.	стилдерді ажырата білу (күнделік, өлең, әңгіме); 5.2.6.1 таныстырмалы оқу түрін қолдану
	Жазылым		5.3.1.1 қарапайым жоспар құру; 5.3.4.1 көркем және ауызекі сөйлеу стильдерінде (хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі) мақсатты аудиторияны ескере отырып, хабарлама-мәтін және сипаттама жазу
	Әдеби тіл нормалары		5.4.1.1 сөз түбіріндегі дауыстылар мен дауыссыздарды, не - шылауын зат есімдермен, сын есімдермен дұрыс жазу; 5.4.3.1 зат есімдерді жіктей отырып, сөздердің дұрыс септелуін, сөзін таңдай отырып, зат, сын есімдерді қолдану
2-тоқсан			
Өмір құндылықтары. Морфология	Тыңдалым және айтылым	Синонимдер. Антонимдер. Омонимдер және көпмағыналы сөздер	5.1.2.1 сұрақтарға сүйене отырып, негізгі ой мен тақырыпты анықтау
	Оқылым		5.2.5.1 мәтінге қатысты сипаттайтын сұрақтарды құрастыру
	Жазылым		5.3.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын түсіндіру
	Әдеби тіл нормалары		5.4.2.1 синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді, көп мағыналы сөздерді, тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану
Мамандықтар әлемі. Лексика және сөз мәдениеті. Синтаксис және пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Кіріктірілген сөздер. Эмоционалды әрленген сөздер.	5.1.4.1 мәтін үзінділері арқылы мазмұнды болжау
	Оқылым		5.2.3.1 мәтінде автор әртүрлі мақсатқа арнап қолданған синонимдердің, антонимдердің,

		Гипербола. Эпитет. Теңеу. Синтаксис негізіндегі пунктуация: Салыстырмалы шырайдың ерекшелігі, біртекті сөйлем мүшелеріндегі пунктуация	омонимдердің, көп мағыналы сөздердің, тура және ауыспалы мағынада тұрған сөздердің қолданысын түсіну
	Жазылым		5.3.3.1 ақпаратты сурет түрінде елестету
	Әдеби тіл нормалары		5.4.2.1 синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді, көп мағыналы сөздерді, тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану
3-тоқсан			
Қиял-ғажайып әлемі. Синтаксис және пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Пунктуация. Төл сөз. Төлеу сөздердің тыныс белгілері	5.1.6.1 өзінің ұстанымын түсіндіре отырып, айтылған сөзді «ұнайды/ұнамайды», «дұрыс/дұрыс емес» позициясынан бағалау
	Оқылым		5.2.2.1 мазмұн және композицияға қарай негізгі ойды анықтау; 5.2.3.1 мәтінде автор әртүрлі мақсатқа арнап қолданған синонимдердің, антонимдердің, омонимдердің, көп мағыналы сөздердің, тура және ауыспалы мағынада тұрған сөздердің қолданысын түсіну
	Жазылым		5.3.5.1 көркем-әдеби эссе, пайымдық эссе жазу; 5.3.7.1 сөйлемдерді редакциялай отырып, сөздіктің көмегі арқылы орфографиялық қателерді түзету, мәтінді коррекциялау
	Әдеби тіл нормалары		5.4.4.1 төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
Тірі организмдер: өсімдіктер. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Бастауыш және атау септікте тұрған зат есімде берілген	5.1.6.1 өзінің ұстанымын түсіндіре отырып, айтылған сөзді «ұнайды/ұнамайды», «дұрыс/дұрыс емес» позициясынан бағалау

	Оқылым	баяндауыш арасындағы сызықша	5.2.7.1 нақты тапсырманы орындау үшін ақпаратты табу
	Жазылым		5.3.5.1 көркем-әдеби эссе, пайымдық эссе жазу; 5.3.7.1 сөйлемдерді редакциялай отырып, сөздіктің көмегі арқылы орфографиялық қателерді түзету, мәтінді коррекциялау
	Әдеби тіл нормалары		5.4.4.1 төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
Каникул және демалыс. Синтаксис және пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Пунктуация. Сөйлемнің бірыңғай мүшелері. Бірыңғай мүшелері бар сөйлемдердегі тыныс белгілер	5.1.6.1 өзінің ұстанымын түсіндіре отырып, айтылған сөзді «ұнайды/ұнамайды», «дұрыс/дұрыс емес» позициясынан бағалау
	Оқылым		5.2.2.1 мазмұн және композицияға қарай негізгі ойды анықтау; 5.2.3.1 мәтінде автор әртүрлі мақсатқа арнап қолданған синонимдердің, антонимдердің, омонимдердің, көп мағыналы сөздердің, тура және ауыспалы мағынада тұрған сөздердің қолданысын түсіну
	Жазылым		5.3.5.1 көркем-әдеби эссе, пайымдық эссе жазу; 5.3.7.1 сөйлемдерді редакциялай отырып, сөздіктің көмегі арқылы орфографиялық қателерді түзетіп, мәтінді коррекциялау
	Әдеби тіл нормалары		5.4.4.1 төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
4-тоқсан			
Астрономия: жұлдыздар мен шоқжұлдыздар.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Есімдік. НЕ-	5.1.5.1 «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушыға» ауыстыра және атқаратын ролінің жас

Морфология және орфография		болымсыз есімдіктермен бірге. Етістік. НЕ-етістіктермен бірге. Сөздің әртүрлі бөліктеріндегі тыныс белгілер	ерекшеліктерін ескере отырып, диалог сауалнамаларға қатысу; 5.1.7.1 көрнекі құралдарға сүйене отырып, айқын құрылымы бар, жүйелі ретпен белгілі бір түрдегі ойды құрастыру
	Оқылым		5.2.2.1 мазмұн және композицияға қарай негізгі ойды анықтау; 5.2.8.1 әртүрлі мәтіндердегі тақырыптарды және композицияларды салыстыру (хат, жарнама мәтін, хабарлама)
	Жазылым		5.3.6.1 өмірлік тәжірибені қолданып, өзін батырдың орнына қойып, шығармашылық жұмыстарды жазу (65-85 сөз); 5.3.7.1 сөйлемдерді редакциялай отырып, сөздіктің көмегі арқылы орфографиялық қателерді түзету, мәтінді коррекциялау
	Әдеби тіл нормалары		5.4.1.1 сөз түбіріндегі дауыстылар мен дауыссыздарды, не- шылауын зат есімдермен, сын есімдермен дұрыс жазу
Әлем кереметтері. Синтаксис және пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Пунктуация. Бірыңғай мүшелердегі жалпылауыш сөздер. Бірыңғай мүшелердегі жалпылауыш сөздері бар сөйлемдердегі тыныс белгілері	5.1.5.1 «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушыға» ауыстыра және атқаратын ролінің жас ерекшеліктерін ескере отырып, диалог сауалнамаларға қатысу; 5.1.7.1 көрнекі құралдарға сүйене отырып, айқын құрылымы бар, жүйелі ретпен белгілі бір түрдегі ойды құрастыру
	Оқылым		5.2.2.1 мазмұн және композицияға қарай негізгі ойды анықтау; 5.2.8.1 әртүрлі мәтіндердегі тақырыптарды және

			композицияларды салыстыру (хат, жарнама мәтін, хабарлама)
	Жазылым		5.3.6.1 өмірлік тәжірибені қолданып, өзін батырдың орнына қойып, шығармашылық жұмыстарды жазу (65-85 сөз); 5.3.7.1 сөйлемдерді редакциялай отырып, сөздіктің көмегі арқылы орфографиялық қателерді түзету, мәтінді коррекциялау
	Әдеби тіл нормалары		5.4.4.1 жалпылама сөздері бар, төлеу сөзді сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану

2) 6-сынып:

Тақырып. Бөлім	Тілдік дағдылар	Лексико-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Саяхат және қонақжайлылық. Морфология и орфография. Синтаксис және пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Күрделі зат есім. Орфография. Зат есімдердің жұрнақтарын дұрыс жалғау. Жұрнақтарды дұрыс жалғау –ек, -ик зат есімдерге. Ажырату белгілері: ъ және ь. Синтаксис. Пунктуация. Қыстырма сөздер. Сөйлемдегі қыстырма сөздердің тыныс белгілері.	6.1.1.1 мәтіндегі басты ақпаратты анықтай отырып, негізгі мазмұнын түсіну; 6.1.3.1 мәтінді 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау, сипаттау)
	Оқылым		6.2.1.1 белгілі және белгісіз ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну; 6.2.6.1 оқылым түрлерін қолдану: танысу, пікір айту
	Жазылым		6.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру; 6.3.2.1 мәтінді 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау, сипаттау)

	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.1.1 ажырату Ъ және Ь белгілерін, күрделі зат есім, сын есім, сан есім, белгісіздік есімдіктерді, сондай-ақ приставкалар мен әртүрлі сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу; 6.4.4.1 сөйлемдерде қыстырма сөздердің тыныс белгілерін қолдану
Өмір салты және мәдениет: ежелгі өркениет. Морфология и орфография. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Сын есім (разрядтар). Сын есімнің септелуі. Күрделі сын есімдер. Орфография. Күрделі сын есімдердің жазылуы. раз- (рас-), роз (рос-), без- (бес-) приставкаларының жазылуы. Ызың дауыссыздардан және Ц әрпінен, зат есімдер мен сын есімдердің жұрнақтары мен жалғауларынан кейінгі О, Е. Синтаксис. Пунктуация. Төл сөз. Сөйлемдегі төл сөздің тыныс белгілері.	6.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну; 6.1.3.1 мәтінді 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау, сипаттау); 6.1.4.1 тірек сөздер, сөз тіркестері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым		6.2.1.1 белгілі және белгісіз ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну; 6.2.5.1 өзектілігі, құндылығы, сапасы мен пайдасы тұрғысынан мәтінді бағалайтын сұрақтар құрастыру; 6.2.6.1 оқылым түрлерін қолдану: пікір айту
	Жазылым		6.3.2.1 хабарлама-мәтіндердің, сипаттама-мәтіндердің мазмұнын 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп баяндау; 6.3.3.1 ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде, соның ішінде цифрлық

			ресурстарды қолдана отырып ұсыну
	Әдеби тіл номаларын сақтау		6.4.1.1 күрделі зат есім, сын есім, сан есім, белгісіздік есімдіктерді, сондай-ақ приставкалар мен әртүрлі сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу; 6. 4. 4. 1 сөйлемде төл сөздің тыныс белгілерін қолдану
2-тоқсан			
Отбасы және отбасылық құндылықтар. Морфология және орфография	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Сын есімнің қысқа түрі. Сын есімнің салыстырмалы шырайы. Орфография. ПРЕ- және ПРИ- приставкаларын дұрыс жазу. Сын есімдерде –Н-, -НН- жұрнақтарын дұрыс жазу. Орфография. Лексика және фразеология.	6.1.2.1 тірек сөздер, сөз тіркестері арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.7.1 жоспарға, сұлбаға, иллюстрацияларға, жарнама роликтеріне сүйеніп талқылау элементтерімен сипаттау және хабарлау түрінде монолог құру
	Оқылым		6.2.2.1 құрылымдық бөліктерін анықтай отырып және мәтіннің құрылу мәнін түсіндіре отырып негізгі ойды анықтау; 6.2.3.1 фразеологизмдерді, қаратпа сөздерді, бірыңғай сөйлем мүшелерін, сұраулы, лепті және бұйрықты сөйлемдерді қолдана білу
	Жазылым		6.3.3.1 ақпаратты комикстер түрінде, соның ішінде цифрлық ресурстарды қолдана отырып ұсыну; 6.3.6.1 өзін ұсынып отырған жағдайға қойып және сезімін сипаттай

			отырып, шығарма шылық жұмыстар жазу (90-110 сөз)
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.2.1 фразеологиялық тіркестерді қолдану; 6.4.3.1 сан есімдердің, сын есімдердің, есімдіктердің септелген түрін дұрыс қолдану, сын есімдердің шырайларын жасау
Қазақстанда және шетелде Жаңа жылды мерекелеу дәстүрлері. Морфология. Сөйлеу мәдениеті.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Сан есімдер. Есептік және реттік сан есімдер. Сан есімнің септелуі. Сөйлеу мәдениеті. Метафора.	6.1.2.1 тірек сөздер, сөз тіркестері арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.4.1 тірек сөздер бойынша сюжеттің дамуын болжау
	Оқылым		6.2.2.1 құрылымдық бөліктерін анықтай отырып және мәтіннің құрылу мәнін түсіндіре отырып негізгі ойды анықтау; 6.2.3.1 фразеологизмдерді, қаратпа сөздерді, бірыңғай сөйлем мүшелерін, сұраулы, лепті және бұйрықты сөйлемдерді қолдана білу; 6.3.7.1 алынған ақпаратты салыстыра отырып, әртүрлі көзқарастарды анықтап, түрлі дереккөздерден ақпараттар табу
	Жазылым		6.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру; 6.3.6.1 өзін ұсынып отырған жағдайға қойып және сезімін сипаттай отырып, шығарма шылық жұмыстар жазу (90-110 сөз)

	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.2.1 метафораларды, олардың мағынасына тән сөздерді қолдану; 6.4.3.1 есептік және реттік сан есімдерді дұрыс қолдану
3-тоқсан			
Қазақ халқының танымал тұлғалары. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Сан есімдердің септелген түрін дұрыс жазу. Сөйлеу мәдениеті. Перифраз. Синтаксис. Пунктуация. Қыстырма сөздер бар сөйлемдердің тыныс белгілері. Сөздің тура және ауыспалы мағынасы	6.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну; 6.1.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлерін алмаса отырып диалогқа қатысу
	Оқылым		6.2.2.1 құрылымдық бөліктерін анықтай отырып және мәтіннің құрылу мәнін түсіндіре отырып негізгі ойды анықтау; 6.2.4.1 мәтін түрлерін анықтау және ажырату: хабарлау, талқылау, мінездеме белгілерін танып білу, публицистика лық және көркем стилдегі (репортаж, сұхбат) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері
	Жазылым		6.3.4.1 публицистикалық және көркем стилде (репортаж, сұхбат) мақсатты аудиторияны ескере отырып, сипаттама-мәтін және хабарлама, талқылау жазу; 6.3.7.1 орфографиялық және пунктуация лық қателерді сөздіктің көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау

	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.1.1 сан есімдердің септелген түрін дұрыс қолдану; 6.4.2.1 перифразды қолдану
Спорт және диета. Морфология және орфография	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Есімдік (разрядтар). Есімдіктің жіктелуі. Болымсыздық, белгісіздік есімдіктердің дұрыс жазылуы. Сөйлеу мәдениеті. Риторикалық фигуралар	6.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны, құрылымы және материалды мазмұндау логикасы тұрғысынан бағалау; 6.1.7.1 жоспарға, сұлбаға, иллюстрацияларға, жарнама роликтеріне сүйеніп талқылау элементтерімен сипаттау және хабарлау түрінде монолог құру
	Оқылым		6.2.3.1 фразеологизмдерді, қаратпа сөздерді, бірыңғай сөйлем мүшелерін, сұраулы, лепті және бұйрықты сөйлемдерді қолдана білу; 6.2.5.1 өзектілігі, құндылығы, сапасы мен пайдасы тұрғысынан мәтінді бағалайтын сұрақтар құрастыру
	Жазылым		6.3.5.1 хабарлама-эссе, талқылама-эссе, сипаттама-эссе жазу; 6.3.7.1 орфографиялық және пунктуация лық қателерді сөздіктің көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.2.1 фразеологиялық тіркестерді, метафораларды, кейіптеуді, риторикалық фигураларды, антитезаны,

			перифразды, олардың мағынасына тән сөздерді қолдану; 6.4.3.1 салыстырмалы үстеулерді дұрыс қолдану
Тірі ағзалар: жануарлар. Морфология және орфография.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Есімдіктердің бірге және бөлек жазылуы. Сөйлеу мәдениеті. Бейнелеу. Антитеза.	6.1.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлерін алмаса отырып диалогқа қатысу; 6.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны, құрылымы және материалды мазмұндау логикасы тұрғысынан бағалау
	Оқылым		6.2.3.1 фразеологизмдерді, қаратпа сөздерді, бірыңғай сөйлем мүшелерін, сұраулы, лепті және бұйрықты сөйлемдерді қолдана білу; 6.2.4.1 мәтін түрлерін анықтау және ажырату: хабарлау, талқылау, мінездеме белгілерін танып білу, публицистика лық және көркем стилдегі (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері
	Жазылым		6.3.4.1 мәтін түрлерін анықтау және ажырату: хабарлау, талқылау, мінездеме белгілерін танып білу, публицистика лық және көркем стилдегі (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері; 6.3.7.1 орфографиялық және пунктуация лық қателерді сөздіктің

			көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.1.1 сан есімдердің, сын есімдердің, есімдіктердің септелген түрін дұрыс қолдану; 6.4.2.1 перифразды, олардың мағынасына тән сөздерді қолдану
4-тоқсан			
Ыстық және суық: экстремальды ауа райы. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Наречие. Правописание суффиксов наречий: 1)-а-, -о-; 2) –н-, -нн-; 3) –о-, -е-. Синтаксис. Тыныс белгілері. Тура сөйлеу. Тікелей және жанама сөйлемдердегі тыныс белгілері	6.1.2.1 тірек сөздер, сөз тіркестері арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлерін алмаса отырып диалогқа қатысу
	Оқылым		6.2.7.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.8.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
	Жазылым		6.3.5.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану

Қазақстан болашағы: өнертапқыштар және энергия Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Салыстырмалы үстеу. Күшейтпелі үстеу. Синтаксис. Пунктуация. Төл бен төлеу сөздің тыныс белгілері	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау; 6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы (жаңалық, құттықтау) көтерілген мәселені талдау
	Оқылым		6.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, құттықтау құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану

3) 7-сынып:

Тақырып. Бөлім	Тілдік дағдылар	Лексико-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			

Климат, климаттық өзгерістер. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Етістіктер. Етістік жұрнақтарындағы дауысты дыбыстар. Есімше. Ц кейінгі И-Ы дауысты дыбыстар. Синтаксис. Пунктуация. Анықтауыш. Анықтауыштың тыныс белгілері	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым		7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым		7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
Салт-дәстүрлер. Морфология және орфография. Синтаксис и пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Етістік түрлері. Көсемше. Көсемше жұрнақтары. НЕ-етістіктермен қолданысы. Синтаксис. Пунктуация. Дара анықтауыш. Анықтауыштың тыныс белгілері.	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста

			тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.2.3.1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым		7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
2-тоқсан			
Білім: әлем және шет тілдері. Морфология және орфография.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Паронимдер. Орфография. Правописание НЕ- етістіктермен жазылуы. Етістіктің райлары.	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым		7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым		7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет

			беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқу және тыңдау материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
Жыл мезгілдері. Морфология орфография.	Тыңдалым және айтылым	Орфография. Сөйлеу мәдениеті НЕ есімшелермен қолданылуы. Аллегория. Морфология. Шартты рай етістіктері. Одағайлар. Одағайдың түрлері. Сөйлеуде одағайлардың қолданылуы. Союзы. Жалғаулық және жалғаулықсыз шылаулар. Предлогтар. Синтаксис. Анықтауыштың түрлері.	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.2.3.1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым		7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру;

			7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
3 -тоқсан			
Жастар мәдениеті. Морфология және орфография. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Орфография. Сөйлеу мәдениеті. Сөйлеудің әртүрлі бөліктерімен «НЕ» және «НИ» емлесі. Инверсия. Салыстыру. Пунктуация (салыстырмалы айналымдарды оқшаулау)	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым		7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым		7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану

Қорғансыз азаматтарды әлеуметтік қорғау мәселелері. Морфология. Сөйлеу мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	Сөйлеу мәдениеті. Ресми-іскери стиль. Анафора. Бұйрық рай етістері. Етістік нормалары.	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.2.3.1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым		7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
Дұрыс тамақтану. Лексика.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Термин. Морфология. Орфография. Жақсыз етістік.	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу;

Морфология орфография.		Етістік түрлері. Көсемше жұрнақтарын дұрыс қолдану	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Жазылым		7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Әдеби нормаларды сақтау		7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқу және тыңдау материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
4-тоқсан			
Жеңіс күні. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Етістік нормалары. Синтаксис. Пунктуация. Пысықтауыш.	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау;

		Пысықтауыштың тыныс белгілері.	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.2.3.1 хроника құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым		7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
Егер мен әлемді билесем… Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Пунктуация. Дара қосымшалар. Пысықтауыштың тыныс белгілері. Аллегория. Инверсия.	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста

			тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым		7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Жазылым		7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Әдеби нормаларды сақтау		7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқу және тыңдау материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу

4) 8-сынып:

Тақырып. Бөлім	Тілдік дағдылар	Лексико-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Отбасы: құқық пен міндеттер. Морфология. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Омонимдер дара және көмекші сөздер. Синтаксис. Сөйлемнің дара мүшелер (анықтауыш,	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау

	Оқылым	пысықтауыш, предлогы бар зат есімдер).	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым		8.3.5.1 оқу және тыңдау материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация) жазу; 8.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу
Бос уақыт және спорт. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Сөйлем мүшелері (күрделі).	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау
	Оқылым		8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау;

			8.2.3.1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым		8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала құрастырып жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
2-тоқсан			
Мамандықтар әлемі. Лексика. Синтаксис пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Кәсіби сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Цитата. Цитаттың тыныс белгілері	8.1.2.1 мәтіннің құрылымдық элементтері мен мақсатты аудиториясы негізінде негізгі ойды анықтау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
	Оқылым		8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
	Жазылым		8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру

	Әдеби нормаларды сақтау		8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
Ғарыш. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Термин. Неологизм. Синтаксис. Пунктуация. Сөйлем мүшелерінің тыныс белгілері	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану
	Оқылым		8.1.3.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Жазылым		8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Әдеби нормаларды сақтау		8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.5.1 оқу және тыңдау материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған

			ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
3-тоқсан			
Әр алуан өмір салты. Морфология орфография. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Орфография. Жеке сөз топтарындағы омонимдер Синтаксис. Пунктуация. Қыстырма сөз тіркестері және сөйлемдер. Қыстырма сөз тіркестерінің тыныс белгілері	8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым		8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым		8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану

Су – тіршілік көзі. Синтаксис.	Тыңдалым және айтылым	Сөйлеу мәдениеті. Перифраз. Штампы. Тавтология. Синтаксис. Атаулы сөйлемдер. Жақты сөйлемдер. Жақсыз сөйлемдер.	8.1.4.1 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым		8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
	Жазылым		8.3.5.1 оқу және тыңдау материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 8.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер және айқындауыш мүшелерді қолдана білу
Тағам: қажеттілік пе, шығын ба? Лексика. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Эмоционалдық-бояма сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Жайылма сөйлемдер. Жақсыз сөйлем.	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау;

		Толымсыз сөйлем. Толымсыз сөйлемдердің тыныс белгілері	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау
	Оқылым		8.2.3.1 мақала, презентация құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану
4-тоқсан			
Қазіргі қоғамдағы музыка. Лексика. Морфология. Синтаксис пунктуация	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Окказионализм. Инверсия. Градация. Морфология. Омонимді жеке сөздер. Синтаксис. Дара қосымшалар.	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау

	Оқылым		8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.5.1 оқу және тыңдау материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану
Ғылыми жаңалықтар мен технологиялар. Лексика және сөйлеу мәдениеті Морфология Синтаксис	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Термин. Неологизм. Сөйлеу мәдениеті. Штампы. қайталаулар. Морфология. Омонимді жеке сөздер мен көмекші сөз таптары. Синтаксис. Сөйлемнің дара мүшелері	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау
	Оқылым		8.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру; 8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу

	Жазылым		8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
	Әдеби нормаларды сақтау		8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

Тақырып. Бөлім	Тілдік дағдылар	Лексико-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік. Синтаксис. Морфология орфография.	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Орфография. Құрмалас сөйлем түрлері. Морфология. Шылаулар (жалғаулықты және жалғаулықсыз). Шылаулардың емлесі	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
	Оқылым		9.2.3.1 мақала құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым		9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген

			мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
Құрлық елдері. Синтаксис	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыстар. Шылаулар мен шылаулы сөздер.	9.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.5.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту;
	Оқылым		9.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым		9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)

	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.3.1 стильдік ерекшеліктерге сай тілдік бірліктердің дұрыс қолдана білу
2-тоқсан			
Дәстүрлер мен мәдениет. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Стилистикалық бояма сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Салалас құрмалас сөйлем. Салалас құрмалас сөйлемнің тыныс белгілері	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу
	Оқылым		9.2.3.1 мақала, тезистердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		9.3.5.1 оқу және тыңдау материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу

«Жер» ресурстары. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Пунктуация. Сабақтас құрмалас сөйлем. Сабақтас құрмалас сөйлемнің тыныс белгілері	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.5.1 мәтіндегі айтылған ойға өз көзқарасын білдіреді, сыни тұрғыдан баға беріп айту; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
	Оқылым		9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым		9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе); 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіру
3-тоқсан			
Қазіргі әлемдегі жасөспірімдер. Морфология және орфография.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары.	9.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу; 9.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау

Синтаксис және пунктуация.	Оқылым	Шылау мен шылаулы сөздер. Орфография. Бірге, дефис арқылы жазылатын сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Шылаусыз құрмалас сөйлемдер. Шылаусыз құрмалас сөйлемдердің тыныс белгілері.	9.2.1.1 тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым		9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
21-ғасырдағы әлемдік байланыстар. Морфология. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары. Шылау мен шылаулы сөздер. Орфография. Бірге, дефис арқылы жазылатын сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Шылаусыз құрмалас сөйлемдер. Шылаусыз құрмалас	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (пікірталас, дәріс) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
	Оқылым		9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу;

		сөйлемдердің тыныс белгілері.	9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
4 -тоқсан			
Дилемалар мен таңдар. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Парцелляция. Морфология. Құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары. Синтаксис. Пунктуация. Құрмалас сөйлемнің түрлері. Құрмалас сөйлемнің түрлерінің тыныс белгілері	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (мақала, интервью) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, орта көлемді монолог дайындау
	Оқылым		9.2.3.1 тұжырымдамалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған

			талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым		9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу (аргументативті эссе)
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
Бұқаралық ақпарат құралдары. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Аббревиатура. Морфология. Құрмалас сөйлемнің түрлері: Синтаксис. Пунктуация. Шылаусыз құрмалас сөйлем. Шылаусыз құрмалас сөйлемнің тыныс белгілері	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіндегі ақпаратты өмірлік мәселелермен байланыстыра білу
	Оқылым		9.2.3.1 мақала, презентацияның құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар,

			ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым		9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушы-лығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын) ережеге сай қолдану

бұйрығына 39-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
40-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Орыс әдебиеті» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Орыс әдебиеті» пәнін оқытудың мақсаты – адамның рухани құндылықтарын көркемдік шығармаларды қабылдау мен талдау арқылы қалыптастыру, әлемді және жеке таңдау негізінде өз білімін, дағдыларын және білімін қолдануға қабілетті құзыретті оқырмандарды тәрбиелеу.

3. «Орыс әдебиеті» академиялық пәнін оқытудың міндеттері:

1) орыс, қазақ және әлем әдебиеті мен мәдениеті негізінде табысты әлеуметтік бейімделуге ықпал ететін білім мен білік дағдыларды қалыптастыру;

2) көркем әдебиет туындылардағы автордың ойын тереңірек түсінуге мүмкіндік беретін әдеби тұжырымдамаларды меңгеруіне жәрдемдесу;

3) туындыларды талдау негізінде логикалық және критикалық ойларды, сыни талдау, салыстыру, жалпылау, ұқсастықтар мен себеп-салдар байланысын қалыптастыру, құбылыстарды классификациялау, ой түю мен тұжырымдар жасау дағдыларын қалыптастыру;

4) әр түрлі жанрлардағы көркем туындыларды терең түсіну және талдау негізінде коммуникативтік дағдыларды дамыту;

5) мәтіндерді талдау, интерпретациялау және академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып құрастыру; зерттеулер жүргізу, бақылау нәтижелерін өңдеу және ғылыми құбылыстарды түсіндіру; қоғамдық үдерістер мен тарихи оқиғаларды талдау; өз жұмыстарын әзірлеу, жобалау және ұсыну, ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Орыс әдебиеті» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Орыс әдебиеті» оқу пәнінің мазмұны

5. «Орыс әдебиеті» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
2) 6-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
3) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
4) 8-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
5) 9-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

6. «Орыс әдебиеті» оқу пәні бойынша білімнің мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бөлімдер бөлімшелерден тұрады. Бағдарламаның бұл бөлімі пән бойынша оқу мақсаттарынан тұрады: білік пен дағды, білім және түсіну.

7. Жүйелі түрде ұйымдастырылған әрбір бөлімшелердің ішкі білім беру мақсаты: мұғалімдердің өз жұмыстарын жоспарлау және оқушылардың жетістігін бағалау, сонымен қатар оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпараттандыру:

8. Оқу пәнінің базалық мазмұны 3 бөлімнен тұрады: «Мәтінді түсіну және жауап беру», «Мәтінді талдау және интерпретациялау», «Баға және салыстырмалы талдау».

9. «Мәтін бойынша түсіну және жауап беру» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) терминдерді түсіну;
2) көркем туындыны түсіну;
3) жатқа оқу және дәйексөз табу;
4) жоспар құру;
5) мазмұнын айтып беру;

6) сұрақтарға жауап беру.

10. «Мәтінді талдау және интерпретациялау»:

1) жанр;

2) тақырып пен идея;

3) композиция;

4) эпизодтар сараптамасы;

5) бас кейіпкерге мінездеме;

6) Шығарманың көркем әлемін әр қырынан таныстыру;

7) автордың қатынасы;

8) көркем-бейнелеу құралдары;

9) шығармашылық хат.

11. «Бағалау және салыстыру» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) көркем шығарманы бағалау;

2) көркем туындыны басқа өнердің туындыларымен салыстыру;

3) әдеби шығармаларды салыстыру;

4) пікірлерді бағалау.

12. 5-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны:

1) мәтін бойынша түсіну және жауап беру: көркем әдебиет, фольклор, батырлар эпосы, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, гипербола, композиция, көркем әдебиеттегі уақыт және кеңістік, тартыс, батыр, әңгімеші, эпитет, баяндаушы, салыстыру, аллегория, параллелизм, көркем туынды туралы жалпы түсінік беру, тақырыпты түсіну, шағын көлемдегі (поэтикалық, прозалық) мәтіндерді мәнерлеп жатқа оқу, жай жоспар жасау, туындының немесе үзіндінің мазмұнын қысқаша мазмұндау, сұрақтарға қысқаша және толық жауап беру;

2) талдау және интерпретация: мұғалімнің көмегімен жанрдың түрін (Қисса, ертегі, әдебиет ертегі) және оның белгілерін және негізгі идеясын анықтау, мұғалімнің көмегімен туындыдан композициялық элементтері бар мәтінді белгілеу, мұғалімнің көмегімен негізгі кейіпкерлерге сипаттама беру үшін маңызды эпизодтарды сараптау, мұғалімнің көмегімен автордың бас кейіпкерге деген көзқарасын анықтап, оны сурет, кесте, кластер арқылы өзінше таныстыра білу. мұғалімнің көмегімен көркем туындыдағы бейнелеу құралдарын (гипербола, сын есім, Теңеу, аллегория, параллелизм) сараптау, мұғалімнің көмегімен шығармашылық жұмыстар (әдеби тақырыптағы тірек сөздер мен иллюстрациялар бойынша ертегі, әңгіме, шағын- мазмұндама) жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы талқылауға, өз ойларын және сезімдерін білдіруге қатысу, өнер туындыларын басқа өнер туындыларымен салыстыру, ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіру, орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттерінің тақырыпқа жақын шығармаларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша сөздерін (оның, сыныптастардың) тақырыпқа сәйкестігі тұрғысынан бағалау.

13. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Аңыз-әфсаналар. Цикл об Илье Муромце;

2) А.С. Пушкин. «Песнь о вещем Олеге»;

3) М.Ю. Лермонтов. «Бородино»;

4) М. Шаханов. «Отрарская поэма о побежденном победителе, или Просчет Чингисхана»;

5) В.А. Жуковский. «Сказка о царе Берендее»;

6) А.С. Пушкин. «Сказка о мертвой царевне и семи богатырях»;

7) К. Д. Бальмонт. «Фейные сказки»;

8) Г.Х. Андерсен. «Снежная королева»;

9) О. Уайльд. «Соловей и роза»;

10) К.Г. Паустовский. «Теплый хлеб»;

11) Г.В. Черноголовина. «Сказка об одном зернышке»;

12) А.С. Пушкин. «Руслан и Людмила»;

13) М.М. Пришвин. «Кладовая солнца».

14. 6-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны:

1) мәтін бойынша түсіну және жауап беру: көркем өнер әлемі, миф, мифтік кейіпкер, мифологиялық бейне, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, кейіптеу, антитеза, риторикалық тұлғалар, перифраз, шығармадан туындаған драма, эпос, еліктеу, лирика, негізгі және қайталама ақпараттар, мәтін (поэзиялық, прозалық, драмалық), үзінділерін мәнерлеп жатқа оқу, дәйексөзге арналған жай жоспар, шағын көлемді эпикалық немесе драмалық шығарманы қысқаша, егжей-тегжейлі мазмұндау, сұраққа толық жауап;

2) талдау және интерпретация: жанрдың түрін (әңгіме, повесть, пьеса-ертегі) және оның белгілерін анықтау, шығарманың негізгі ойын құрылымдық элементтеріне қарап анықтау, туынды мәтінінен композиция элементтерін бөлу, туынды сюжетіндегі олардың атқаратын ролін түсіндір, драмалық және прозалық туындыдағы басты кейіпкерлердің сипаттама беру үшін эпизодтарға талдау жасау, жоспарды және мәтіннен алынған дәйексөздерді пайдалану арқылы кейіпкерге сипаттама беру. негізгі және қосымша кейіпкерлерге авторлық көзқарасты анықтау, уақыт пен көркем өнер кеңістігіне талдау жасау және өзінің көзқарасын сурет, сызба, кластер арқылы көрсету. Көркемдегіш құралдар (метафора, дербестендіру) және ақындық синтаксис қайраткерлері (риторикалық сұрақтар, апелляциялық, антитеза, мазмұндау, перифраза, арнау), шығармашылық жұмыстар (мифтер, әңгімелер, шағын шығарма әдеби тақырыптар бойынша, салыстырмалы сипаттамалар) түсініп оқығанын айта білу, тілдің көркемдегіш құралдарын пайдалану;

3) бағалау және салыстыру: туындыны талдауға қатысу, бас кейіпкердің әрекетіне баға беру, өзара салыстыру, көркем туындыны басқа өнер түрімен салыстыру. Мұғалім көмегімен ұқсастығы мен ерекшелігін түсіндіру, тақырып пен мәселе бойынша жақын орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттерінің шығармаларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша сөздерін (оның, сыныптастардың) тақырыпқа сәйкестігі тұрғысынан бағалау. Дәйексөздің орындылығы.

15. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Ежелгі Грек аңыздары (Прометей, Геракл, Икар, Актеон);

2) Е.В. Курдаков. «Псы Актеона»;

3) Славян мифологиясы (күн туралы миф, Төменгі мифология өкілдері туралы мифтер);

4) Түркі мифологиясы (әлемнің пайда болуы туралы миф);
5) Библия мифологиясы (Вавилон мұнарасы, Соломон патша);
7) Б.Л. Пастернак. «Рождественская звезда»;
8) Н.В. Гоголь. «Ночь перед Рождеством»;
9) А. Гофман «Щелкунчик и Мышиный король»
10) И.С. Тургенев. «Муму»;
11) Л.Н. Толстой. «Кавказский пленник»;
12) В.С. Высоцкий. «Песня о друге»;
13) В.П. Астафьев «Конь с розовой гривой»;
14) А.Н. Островский. «Снегурочка»;
15) И.С. Тургенев «Бежин луг»;
16) М.Ю. Лермонтов. «Русалка».
16. 7-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны:
1) мәтін бойынша түсіну және жауап беру: өсиет, аңыз, баллада, мысал, әдеби бағыт, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, көркем деталь, лирикалық кейіпкер, ырғақ және рифма, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора, көркем туындыны деталь бойынша түсіну, белгілі және белгісіз ақпарат, дәйексөзді мәтіннен өз бетінше іздеп тауып мәнерлеп оқу, персонаж–бейне мен лирикалық кейіпкердің сипаттамасына байланысты туындының фрагменттері, күрделі жоспар, туындының мазмұнын қысқаша, егжей-тегжейлі, іріктеп айтып беру, кейіпкерлер мен оқиғалар туралы пікірін білдіру, проблемалық сұраққа негізделген жауап;
2) анализ және интерпретация: жанрдың түрін (өсиет, аңыз, баллада, мысал, әдеби бағыт, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, көркем деталь, лирикалық кейіпкер, ырғақ және рифма, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора,) және оның белгілерін анықтау, шығарманың негізгі ойын құрылымдық элементтеріне қарап анықтау, туынды мәтінінен композиция элементтерін бөлу, туынды сюжетіндегі олардың атқаратын ролін түсіндір, драмалық және прозалық туындыны эпизодтарын талдау, басты кейіпкерлердің сипаттамалары үшін маңызды болып табылады, жоспарды және мәтіннен алынған дәйексөздерді пайдалану арқылы кейіпкерге сипаттама беру, негізгі және қосымша кейіпкерлерге авторлық көзқарасты анықтау, Уақыт пен көркем өнер кеңістігіне талдау жасау және өзінің көзқарасын сурет, сызба, кластер арқылы көрсету. Көркемдегіш құралдар (метафора, дербестендіру) және ақындық синтаксис қайраткерлері (риторикалық сұрақтар, антитеза, мазмұндау, перифраза, арнау), шығармашылық жұмыстар (мифтер, әңгімелер, шағын шығарма әдеби тақырыптар бойынша, салыстырмалы сипаттамалар) түсініп оқығанын айта білу, тілдің көркемдегіш құралдарын пайдалану;
3) бағалау және салыстыру: туындыны талдауға қатысу, бас кейіпкер және оқиға туралы пікір білдіру, көркем туындыны басқа өнер түрімен салыстыру. Мұғалім көмегімен ұқсастығы мен ерекшелігін түсіндіру, тақырып пен мәселе бойынша жақын орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттерінің шығармаларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша сөздерін

(оның, сыныптастардың) тақырыпқа сәйкестігі тұрғысынан бағалау. Дәйексөздің көңілге қонымдылығы,

17. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Притча о блудном сыне, легенда об Арионе;

2) А.С. Пушкин «Арион», «Анчар»;

3) А.С. Пушкин. «Станционный смотритель»;

4) К.Г. Паустовский «Телеграмма»;

5) А.С. Пушкин, С.А. Есенин, А.А. Феттың өлеңдері;

6) У. Блейк. «Тигр»;

7) О.О. Сулейменов. «Волчата»;

8) Р. Бредбери. «Зеленое утро»;

9) А. Новоселов. «Санькин марал»;

10) И.А. Крылов. Басни;

11) Д.И. Фонвизин. «Недоросль»;

12) М.Е. Салтыков-Щедрин. «Сказка о том, как один мужик двух генералов прокормил»;

13) М.М. Зощенко. Сатирические рассказы (по выбору учителя);

14) В.А. Жуковский. Баллады;

15) В. Набоков. «Рождество»;

16) В. Тендряков. «Хлеб для собаки»;

17) Д. Толкиен. «Хоббит или Туда и Обратно».

18. 8-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны:

1) мәтін бойынша түсіну және жауап беру: әдеби бағыттағы романтизм және реализм, тарихи бейне (персонаж), трагедия, комедия, поэма, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян, өнер туындысын түсіну, ақпаратты сыни түсіну, ашық және жасырын (субтекст) ақпараттардың айырмашылығы, мәтіннен өз бетінше тауып мәнерлеп оқу, туындының тақырыбын ашатын үзінділерді, дәйексөзді жатқа оқу, кешенді баға белгілеу жоспары, туындының мазмұнын немесе үзінділерін айтып беру, әртүрлі дәйектемелерді қолдану, проблемалық сұраққа негізделген жауап;

2) талдау және интерпретациялау: жанрдың түрін (трагедия, комедия, поэма) және оның белгілерін анықтау. Туындының тақырыбы мені идеясын анықтау, мәселелер бойынша өз пікірін білдіру, туынды мәтінінен композиция элементтерін бөлу, қосылған эпизодтардың мағынасын түсіндір, олардың туынды сюжетіндегі дамуындағы атқаратын ролін мен мәселесін түсіндір, туынды кейіпкерлерінің сипаттамалары, олардың іс-әрекеттерін, ниеттерін, аты-жөнінің мағынасын, көркем бейненің жүйелі сараптамасын, хронотоп, туындының құрылысы және әртүрлі әдістері арқылы (диаграммалар, кестелер, ақыл карталар, ментальды карталар, графиктер), авторлардың кейіпкерлерге деген көзқарастарын білдіру жолдары, көркемдеуіш құралдар, оның ішінде үнтаспа және түсі, ақындық синтаксис фигуралары (риторикалық фигуралар, антофесттер, парафрактар, инверсиялар, анафейлер, градация) әдебиет құрылғылар (символ, психологиялық параллелизм, өмірбаян), шығармашылық жұмыстарды жазу (әдеби кейіпкерге хат, сценарийлер), кейіпкерге деген көзқарас, оның әрекеттері, бейнелеу құралдарын пайдалану;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы талқылауға қатысу, өз көзқарасын сақтау, бас кейіпкерлердің әрекеттерін бағалау, автордың ұстанымын бағалау, шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстыру, әртүрлі өнер туындыларында бейнелерді жасаудың ерекше құралдарының тән ерекшеліктер, ұлттық ерекшеліктерін ескере отырып тақырып пен мәселе бойынша жақын орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттерінің шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру, тақырыптың ашылуының толықтығы мен тереңдігі туралы ауызша және жазбаша сөздерін (оның, сыныптастардың) тақырыпқа сәйкестігі тұрғысынан бағалау. Дәйексөздің көңілге қонымдылығы, композициялық бірлік және нақты дәлдік.

19. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) С. Жунусов (мұғалімнің таңдауы бойынша) «Первый вагон» – әңгімелер жинағы, А. Алексин «Фотография, на которой меня нет», «А тем временем где-то» (мұғалімнің таңдауы бойынша)

2) В. Распутин. «Уроки французского»;

3) Ч. Айтматов. «Первый учитель», «Красное яблоко»

4) У. Шекспир. «Ромео и Джульетта»;

5) А.С. Пушкин. «Капитанская дочка»;

6) Лирика поэтов 19 века;

7) О.О. Сулейменов. «Последнее слово акына Смета»;

8) Н.В. Гоголь. «Ревизор»;

9) А.П. Чехов. Рассказы (по выбору учителя);

10) В. М. Шукшин. Рассказы (по выбору учителя);

11) М.Ю. Лермонтов. «Мцыри»;

12) А. Грин. «Алые паруса»;

13) Антуан де Сент-Экзюпери. «Маленький принц»;

14) М. Цветаева. Лирика;

15) А. Ахматова. «У самого моря».

20. 9-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны:

1) мәтін бойынша түсіну және жауап беру: шығармадан жанр, сонет, роман, қасиетті әңгіме, лирикалық дигрессия, типология, психология, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм, өнер туындысын түсіну, ақпаратты сыни түсіну, естігені мен оқығанына байланысты ой- қатынасы, туындының проблемасына байланысты үзінділерді, дәйексөзді мәтіннен өз бетінше тауып мәнерлеп оқу, жатқа оқу, тезистік жоспар, туындының мазмұнын айту, әртүрлі әдістерді қолдана отырып, сюжетті әзірлеудің шығармашылық ойлануымен, проблемалық мәселе бойынша толық негізделген жауаптармен сөйлеуге деген көзқарастың көрінісі;

2) талдау және интерпретация: жанр мен оның белгілерін анықтау (сонет, роман, хаттардағы роман, қасиетті әңгіме) туындының тақырыбы мен идеясы, өзіндік ұстанымында олардың өзектілігі мен айқындығы туралы пікірін білдіру, туынды мәтінінен композиция элементтерін бөлу, туынды сюжетіндегі олардың атқаратын ролін түсіндіру, драмалық және прозалық туындыдағы басты кейіпкерлердің сипаттама беру үшін эпизодтарға талдау жасау, маңызды болып табылатын жоспарды және мәтіннен алынған дәйексөздерді пайдалану арқылы

кейіпкерге сипаттама беру. негізгі және қосымша кейіпкерлерге авторлық көзқарасты анықтау, Уақыт пен көркем өнер кеңістігіне талдау жасау және өзінің көзқарасын сурет, сызба, кластер арқылы көрсету. Көркемдегіш құралдар мен ақындық тұлғалар синтаксис қайраткерлері (эпитет, салыстыру, метафора, риторикалық сұрақтар, апелляциялық, антитеза, мазмұндау, перифраза, арнау перифраз, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора, градация, парцелляция), шығармашылық жұмыстар (мифтер, әңгімелер, шағын шығарма әдеби тақырыптар бойынша, салыстырмалы сипаттамалар) түсініп оқығанын айта білу, тілдің көркемдегіш құралдарын пайдалану;

3) бағалау және салыстыру: туындыны талдауға қатысу, өз көзқарасын сақтау, әр түрлі пікірде өз ұстанымын түсіндіру, шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстыру, әртүрлі өнер туындыларында бейнелерді жасаудың ерекше құралдарының тән ерекшеліктер, ұлттық ерекшеліктерін ескере отырып тақырып пен мәселе бойынша жақын орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттерінің шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру, авторлық көзқарасты анықтау, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша жауап арқылы (оның, сыныптастардың) тақырыпты ашудағы сөздерінің тереңдігі мен толықтығы тұрғысынан бағалау, композициялық және стилистикалық бірлік, нақты дәлдік.

21. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) У. Шекспир. Сонеты;

2) П.Н. Васильев. «И имя твое…» басқада өлеңдер;

3) А.С. Пушкин. Лирика, «Цыганы»;

4) И.С. Тургенев. «Ася»;

5) А.И. Куприн. «Олеся»;

6) Н.В. Гоголь. «Шинель»;

7) Ф.М. Достоевский. «Бедные люди»;

8) Л.Н. Толстой. «После бала»;

9) А.И. Куприн. «Гранатовый браслет»;

10) А.С. Грибоедов. «Горе от ума»;

11) Н.В. Гоголь. «Мертвые души»;

12) А.С. Пушкин. «Пиковая дама»;

13) А.П. Чехов. «Ионыч», «Человек в футляре» (мұғалімнің таңдауы бойынша);

14) Н.С. Лесков. «Жемчужное ожерелье».

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

22. Бағдарламада оқу мақсаттары сан мен әріптен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, әріппен берілген белгі дағдыны (түсіну және жауап беру, анализ және интерпретация, бағалау және салыстыру), әріппен қоса берілетін сандар бөлімшедегі оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 7.2.1.2 кодында: «7» – сынып, «2.1.» – бөлім мен бөлімше, «2» – оқу мақсатының реттік саны.

23. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) мәтін бойынша түсіну және жауап беру:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Терминдерді түсіну	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем шығарма, фольклор батырлар эпосы, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркем әдебиеттегі уақыт және кеңістік, шиеленіс, батыр, баяндаушы, жыршы, әңгіме айтушы, гипербола, эпитет, теңеу, аллегория. параллелизм.	6.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әлем, миф, мифтік батыр, мифологиялық образ, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка. портрет, пейзаж, метафора, еліктеу, риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, эпос, лирика, шығармадан туындаған драма	7.1.1.1 терминдерді түсіну: нақыл сөздер, баллада, мысал, әдебиеттік бағыт, классицизм, әжуа, қия-ғажайыптық әңгіме, комедия, фантастика, сатира, юмор, сарказм, ирония, көркемдік деталь, лирикалық кейіпкер, ритм мен рифма, аллитерация, ассононизация, аллегория, инверсия, анафора	8.1.1.1 терминдерді түсіну: әдеби үрдістер ретінде романтизм мен реализм, тарихи сурет (сипаты), трагедия, комедия, өлең, сипаты, психологиялық параллелизм, афоризмдер, эпиграфы, прототип, автобиографизм	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, романс, рождество тарихы, ауытқуға, типтендіру, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, афоризмдер градация, парцелляция
2. Көркем шығарманы түсіну	5.1.2.1 өнер туындысы туралы жалпы түсінікке ие болу,	6.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік болу, негізгі	7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратты қоса алғанда егжей-тегжейлі	8.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; ашық және жасырын	9.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; тыңдаған немесе

	тақырыпты түсіну	және қосымша ақпаратты түсіну	өнер жұмысын, түсіну	(субтекст) ақпаратпен бөліседі	оқылған нәрсеге деген көзқарасын білдіру
3. Жатқа оқу және дәйексөз келтіру	5.1.3.1 шағын көлемдегі (поэтикалық, прозалық) мәтіндердің үзінді үзінділерін жатқа оқу,	6.1.3.1 мәтіндерді мәнерлеп жатқа оқу, түрде аудару (поэтикалық, прозалық, драмалық)	7.1.3.1 дербес мәтінді табу және анық лирикалық сипаты және / немесе кескіннің тән байланысты тырнақшалар, өнім фрагменттері жатқа таңба	8.1.3.1 жұмыс тақырыбын көрсететін дәйексөзді мәтіннен өз бетімен тауып мәнерлеп оқу	9.1.3.1 жұмыс мәселелеріне байланысты дәйексөзді мәтіннен өздігінен тауып, мәнерлеп оқу.
4. Жоспар құру	5.1.4.1 оңай жоспар құрыңыз	6.1.4.1 дәйексөзді жай жоспар құру	7.1.4.1 қиын жоспар құрыңыз	8.1.4.1 дәйексөзді қиын жоспар құрыңыз	9.1.4.1 тезистік жоспар құрыңыз
5. Айтып беру	5.1.5.1 шығарма немесе үзіндінің мазмұнын қысқаша баяндау	6.1.5.1 кейіпкерлермен оқиғалар туралы өзінің пікірін білдіретін кішкентай эпикалық немесе драмалық формадағы жұмыстың мазмұнын қысқаша баяндау (қысқаша, егжей-	7.1.5.1 кейіпкерлермен оқиғалар туралы өз пікірін білдіретін жұмыстың мазмұнын немесе үзіндісін қысқаша (қысқаша, егжей-тегжей, іріктеп)	8.1.5.1 әртүрлі тәсілдермен дәйексөзді қолданып, жұмыс немесе мазмұнның мазмұнын қайта жасаңыз	9.1.5.1 әртүрлі тәсілдерді қолданып, сюжетті дамытуды шығармашылық түрде қайта қарастырып, жұмыс мазмұнын қайта жасаңыз

		тегжей, іріктеп)			
6. Сұрақтарға жауап беру	5.1.6.1 сұраққа қысқа және толық жауап беріңіз	6.1.6.1 егжей-тегжейлі жауап сұрақ беру	7.1.6.1 проблемалық сұраққа негізделген жауап беру	8.1.6.1 дәйексөзді пайдалана отырып проблемалық мәселеге дәлелді жауап беру	9.1.6.1 мәселелік сұраққа толық, дәлелге негізделген жауап беріңіз

2) мәтінді талдау және интерпретациялау:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жанр	5.2.1.1 мұғалімнің қолдауымен жанр мен оның белгілерін (эпикалық, ертегі, әдеби кейіп) анықтау	6.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (әңгіме, әңгіме, ойын-ертегі)	7.2.1.1 жанр мен оның белгілерін (аңыз, баллада, көрнекті, аңыз, комедия, лирикалық поэма, қиял, фантастикалық әңгіме) анықтаңыз	8.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, өлең)	9.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (сонет, роман, хаттардағы роман, қасиетті әңгіме)
2 Тақырып пен идея	5.2.2.1 мұғалімнің қолдауымен жұмыстың негізгі идеясын анықтау	6.2.2.1 оның құрылымдық элементтеріне сүйене отырып, жұмыстың негізгі идеясын анықтайды	7.2.2.1 кейіпкерлердің әрекеттері туралы өз пікірін білдіретін жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтайды	8.2.2.1 жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтап, проблемалар бойынша өз пікірін білдірді	9.2.2.1 жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтайды, олардың өзектілігі туралы пікірін білдіріп, өз позицияларын талқылайды

3. Композиция	5.2.3.1 мұғалімнің қолдауымен композицияның жұмыс элементтерінің мәтініне бөліп беру.	6.2.3.1 композицияның жұмыс элементтерінің мәтінін ажырата білу, жұмыстың сюжетінде олардың рөлін түсіндіру	7.2.3.1 композицияның жұмыс элементтерінің мәтінін ажырату, эпиграфтың рөлін және оның мәнін түсіндіру	8.2.3.1 шығарма эпизодтарының мәнін түсіндіруге, мәтіннің құрамындағы элементтерді таңдау	9.2.3.1 композицияның жұмыс элементтерінің мәтінін ажырата білу, композиция түрлерін ажырату, лирикалық доғарды түсіндіру
4. Эпизодтар сараптамасы	5.2.4.1 мұғалімнің қолдауымен басты кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды эпизодтарды талдау	6.2.4.1 негізгі кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды, драмалық және прозалық шығармалар эпизодтарын талдау	7.2.4.1 негізгі және кішігірім кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды, драмалық және лирикалық шығармалардағы эпизодтарға талдау жасау	8.2.4.1 шығармалар эпизодтарын талдайды, оларды проблемалармен байланыстырады және сюжетті дамытудағы рөлін түсіндіреді	9.2.4.1 қақтығысты айқындау үшін маңызды эпизодтарды талдау, басқа эпизодтармен байланысты түсіндіру
5. Батырға мінездеме	5.2.5.1 мұғалімнің қолдауымен кейіпкерлерді сипаттаңыз	6.2.5.1 мәтіннен жоспар мен дәйексөздерді қолдана отырып, кейіпкерлерді сипаттаңыз	7.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін мәтіннен алынған мәліметтер мен дәйексөздер негізінде сипаттаңыз	8.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін, олардың іс-әрекеттерін, мінез-құлық мотивтерін, есімдер мен фамилиялардың мағынасын сипаттаңыз	9.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін олардың әлеуметтік және тұлғааралық қатынастары негізінде сипаттаңыз

6. Көрнекіліктің әртүрлі нысандарындағы шығармашылық әлемі	5.2.6.1 көркем кеңістікті талдап, суреттерде, диаграммаларда, кластерлерде және т.б.	6.2.6.1 көркем кеңістік пен уақытты талдайды және суреттерде, диаграммаларда, кластерлерде және т.б.	7.2.6.1 сюжетті және композицияны, көркемдік суреттерді талдайды және кестелеріңізді, диаграммаларды, кластерлерді, презентацияларды көрсете аласыз	8.2.6.1 суреттердің жүйесін, хронотопты, жұмыс құрылымын талдайды және ақпараттың әртүрлі әдістерінің көмегімен диаграммаларды (диаграммаларды, кестелерді, интеллектуалдық карталарды, ақыл-ой карталарын, формулаларды, диаграммаларды)	9.2.6.1 көркем әлемдік жұмыс істейді талдау, әртүрлі әдістер арқылы олардың өкілдігін өңдеу ұюыдеректер (диаграммалар, кестелер, ақыл карталар, ақыл карталар, формулалар, диаграммалар)
7.Авторлық көзқарас	5.2.7.1 мұғалімнің қолдауымен автордың басты кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтайды	6.2.7.1 автордың негізгі және қайталама кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтайды	7.2.7.1 автордың негізгі және қайталама кейіпкерлеріне деген көзқарасын анықтау, оның позициясын талқыға салу	8.2.7.1 батырларға қатысты авторлық көзқарастарды білдіру жолдарын анықтау	9.2.7.1 автордың кейіпкерлерге және ұсынылған оқиғаларға деген көзқарастарын білдіру жолдарын анықтау
8. Әдеби қабылдау және көрнекі құралдар	5.2.8.1 мұғалімдер қолдауымен әдеби мәтін (гипербола, сын,	6.2.8.1 көрнекі құралдар (метафора, дербестендіру) және	7.2.8.1 поэзия өнері мәтін (аллитерация ассонанс, аллегория	8.2.8.1 кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисін	9.2.8.1 суреттерді құру құралдарымен әдістерін

	салыстыру, аллегория параллелизм) графикалық құралдарды талдау	ақындық Синтаксис қайраткерлері талдау (риторикалық сұрақтар)	инверсия), негізгі әдістері күлкілі (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм) көрнекі құралдар мен синтаксис бөліктерін талдау	е, соның ішінде әдістері авторлық сипаттамалары таңбаларды талдау, графикалық құралдар (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм, автобиографизм)	талдау графикалық құралдар және поэзия синтаксис (сын есім, салыстыру метафора еліктеу риторикалық фигуралар, антитеза, аллитерация, ассонанс, аллегории, инверсиялар, анафора, градация, парцелляция)
9. Шығармашылық хат	5.2.9.1 шығармашылық жұмыстар (ертегілер, әңгімелер, негізгі сөздер әдеби тақырыптар бойынша шағын эссе, иллюстрациялар) жазу	6.2.9.1 көрнекі құралдар тілін пайдалана отырып, олардың оқып түсіну білдіріп, шығармашылық жұмыстарын (мифтер, әңгімелер, мини-эссе, әдеби тақырыптар бойынша,	7.2.9.1 көрнекі құралдар тілін пайдалана отырып, оқып өз көзқарасын білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарын (эссе, астарлы әңгімелерді, шолу, есеп, әдеби	8.2.9.1 батырлық арақатынасы білдіріп, шығармашылық жұмыстарын (әдеби кейіпкерді жазбаша, сценарийлерді) жазу, оның іс-әрекеттері, көрнекі құралдарды пайдалану арқылы	9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыптар бойынша эссе жазу, шолулар (жұмыстарды орындауға және / немесе жұмыстарды киноға бейімдеуге)

		салыстырмалы сипаттамалары) жазу	кейіпкер сұхбат) жазу		

3) бағалау және салыстыру:

Білім алушылар білуге тиісті:					
Бөлімшелер	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып
1. Өнер туындысын бағалау	5.3.1.1 жұмысты талқылауға қатысу, өз ойларын және сезімін білдіру	6.3.1.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы пікірін білдіретін жұмысты талқылауға қатысады.	7.3.1.1 негізгі кейіпкерлердің іс-әрекеттерін бағалауға жұмысты талқылауға қатысады	8.3.1.1 жұмыстарды талқылауға, олардың көзқарасын қорғауға, мінез-құлқына, қаһарландардың іс-әрекеттеріне баға беруге, автордың ұстанымына қатысады	9.3.1.1 жұмысты талқылауға қатысуға, әртүрлі пікірлерді ескере отырып, өз ұстанымын түсіндіріп, жұмыстың өзектілігін бағалау
2. Көркемөнер туындыларын өнердің басқа түрлерімен салыстыру	5.3.2.1 өнердің жұмысын басқа өнер формаларымен салыстыра отырып, мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтармен айырмашылықтарды түсіндіріңіз	6.3.2.1 өнер туындысын басқа өнер формаларының жұмыстарымен салыстыру, мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтармен айырмашылықтарды түсіндіру (салыстырмалы	7.3.2.1 өнер туындыларының бейнелеу құралдарының ұқсастығымен айырмашылығын сипаттайтын басқа өнер формаларының туындылар	8.3.2.1 өнер туындыларының өнердің әртүрлі түрлеріндегі бейнелерді құрудың ерекше құралдарын сипаттайтын басқа да өнер формаларының жұмыстарымен	9.3.2.1 өнер туындыларының бейнесін жасау құралдарының ұқсастығымен айырмашылығын сипаттайтын, жеке авторлардың әдістемелерін

		сипаттамалар жоспары)	ымен салыстыру	салыстырыңыз	ерекшелейтін басқа өнер формаларының шығармаларымен салыстырыңыз.
3. Әдебиеттерді салыстыру	5.3.3.1 орыс, орыс және әлем әдебиетінің еңбектерін (немесе үзінділерін) мұғалімнің қолдауымен салыстыруға болады	6.3.3.1 орыс, орыс және әлем әдебиетінің еңбектерін (немесе үзінділерін) салыстырып, тақырыптармен проблемалармен тығыз байланыстыру	7.3.3.1 орыс, орыс және әлем әдебиетінің еңбектерін (немесе үзінділерінің) тақырыптарын / проблемаларын / жанрларын салыстыру	8.3.3.1 орыс, орыс және әлемдік әдебиеттер-дің туындыларын (немесе үзінділерін) салыстыруға, проблема / жанр, ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып	9.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, пәндік/ проблемалық/ жанрдағы орыс, орыс және әлем әдебиеттерінің жұмыстарын (немесе үзінділерін) салыстыруға; авторлардың жағдайын түсіндіру
4. Сөздерді бағалау	5.3.4.1 тақырыпқа сәйкестікте ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өздерінің, сыныптастарымен және басқалармен) бағалау	6.3.4.1 ауызша және жазбаша мәлімдемелерді бағалау (олардың жеке, сыныптастармен және басқалар) тақырыбын жариялаудың толықтығы, дәйексөздің	7.3.4.1 ауызша және жазбаша мәлімдемелерді бағалау (олардың жеке және басқалар) тақырыбын жариялаудың толықтығымен	8.3.4.1 тақырыптың ашылуының толықтығымен тереңдігіне, композициялық бірлікті және нақты дәлдікке қатысты ауызша және жазбаша	9.3.4.1 тақырыптың ашылуының толықтығымен тереңдігі, композициялық және стилистикалық бірлік, нақты дәлдікке қатысты ауызша

		өзектілігі туралы	тереңдігі, дәйексөзді ң өзектілігі, композици ялық бірлік	мәлімдемел ерді (өздерінің, сыныптаста рымен және басқаларме н) бағалау	және жазбаша мәлімдемел ерді (өздерінің, сыныптаста рымен және басқаларме н) бағалау

24. Тоқсан бойынша бөлімдер мен бөлімшелерді бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

25. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Орыс әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту орыс тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Орыс әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту орыс тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Тақырыптар/	Зерттелген әдеби шығармалар	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары.
1 -тоқсан			
Батырлық эпос	1. Қиссалар. Илье Муромец туралы 2. А.С. Пушкин. «Песнь о вещем Олеге» 3. М.Ю. Лермонтов. «Бородино» 4. М. Шаханов. «Отрарская поэма о побежденном победителе, или Просчет Чингисхана»	Түсіну және жауап беру мәселелері	5.1.1.1 Терминдерді түсіну: Көркем шығарма, фольклор. батырлар эпосы, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркем әдебиеттегі уақыт және кеңістік, шиеленіс, батыр, баяндаушы, жыршы, әңгіме айтушы, гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм 5.1.2.1 өнер туындысын жалпы түсіну, тақырыпты түсіну; 5.1.3.1 шағын көлемдегі мәтіндерден үзінділерді (поэтикалық, прозалық)

			үзінділермен оқып шығыңыз; 5.1.4.1 қарапайым жоспарды жасау; 5.1.6.1 сұраққа қысқа және толық жауап беріңіз
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 мұғалімнің қолдауымен жанр мен оның белгілерін (эпикалық, ертегі, әдеби кейіпкер) анықтау; 5.2.2.1 мұғалімнің қолдауымен жұмыстың негізгі идеясын анықтау; 5.2.5.1 кейіпкерлерді мұғалімнің қолдауымен сипаттау; 5.2.8.1 Мұғалімнің көмегімен графикалық құралдарды көркем мәтінде (гипербола, эпитеттер, салыстыру, аллегориялар, параллелизм) талдау
		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.1.1 өздерінің ойларын және сезімдерін білдіретін жұмыстарды талқылауға қатысу
2 -тоқсан			
Әдеби поэтикалық ертегі	1. В.А. Жуковский. «Сказка о царе Берендее» 2. А.С. Пушкин. «Сказка о мертвой царевне и семи богатырях» 3. К.Д. Бальмонт. «Фейные сказки»	Түсіну және жауап беру мәселелері	5.1.2.1 өнер туындысы туралы жалпы түсіну, тақырыпты түсіну; 5.1.3.1 шағын көлемдегі мәтіндерден үзінділерді (поэтикалық, прозалық) оқу; 5.1.5.1 жұмыс мазмұнын немесе өтпелі кезеңді қысқа мерзімде қайта құру
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 мұғалімнің қолдауымен жанр мен оның ерекшеліктерін анықтау (эпикалық, ертегі, әдеби кейіп);

			5.2.2.1 мұғалімнің қолдауымен жұмыстың негізгі идеясын анықтау; 5.2.3.1 мұғалімнің қолдауымен шығарма мәтініндегі композиция элементтерін бөліп көрсету; 5.2.4.1 Негізгі кейіпкерлерді сипаттау үшін мұғалімнің қолдауымен маңызды эпизодтарды талдау; 5.2.5.1 кейіпкерлерді мұғалімнің қолдауымен сипаттау; 5.2.9.1 Шығармашылық жұмыстарды жазу (әңгімелер, әңгімелер бойынша әдеби тақырып бойынша әңгімелер, суреттер)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.3.1 орыс, қазақ және әлем әдебиетінің еңбектерін (немесе үзінділерін) мұғалімнің қолдауымен пән бойынша жақынырақ салыстыру
3-тоқсан			
Әдеби прозалық ертегі	1. Г.Х. Андерсен. «Снежная королева» 2. О. Уайльд. «Соловей и роза» 3. К.Г. Паустовский. «Теплый хлеб» 4. Г.В. Черноголовина. «Сказка об	Түсіну және жауап беру мәселелері	5.1.1.1 терминдер: фантастика, фольклор, батырлық эпос, эпика, ертегі, әдеби ертегі, сюжеті, композициясы, шығармашылық уақыты мен кеңістігі, қақтығысы, батыры, әңгімелесуші, баяндаушы, гипербола, эпитет, салыстыру, аллегория, параллелизм; 5.1.3.1 шағын көлемдегі мәтіндерден үзінділерді

	одном зернышке»		(поэтикалық, прозалық) оқу; 5.1.6.1 сұраққа қысқа және толық жауап беру
		Анализ және интерпретация	5.2.2.1 мұғалімнің қолдауымен жұмыстың негізгі идеясын анықтау; 5.2.4.1 негізгі кейіпкерлерді сипаттау үшін мұғалімнің қолдауымен маңызды эпизодтарды талдау; 5.2.5.1 кейіпкерлерді мұғалімнің қолдауымен сипаттау; 5.2.6.1 сурет кеңістігін талдау және сызбалардағы, диаграммалардағы, кластерлерде оның ұсынылуын қалыптастыру; 5.2.7.1 мұғалімнің қолдауымен автордың протагонистерге қатынасын анықтау; 5.2.8.1 мұғалімнің көмегімен графикалық құралдарды көркем мәтінде (гипербола, эпитеттер, салыстыру, аллегориялар, параллелизм) талдау
		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.2.1 өнер туындысын басқа өнер туындыларымен салыстыру, мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіру
4 -тоқсан			
Әдеби шығармалардағы фольклорлық элементтер	1. А.С. Пушкин. «Руслан и Людмила» 2. М.М. Пришвин.	Түсіну және жауап беру	5.1.2.1 өнер туындысының жалпы идеясы бар, тақырыпты түсіну; 5.1.3.1 шағын көлемдегі мәтіндерден үзінділерді (поэтикалық, прозалық) оқу;

	«Кладовая солнца»		5.1.4.1 жай жоспар жасау
		Анализ және интерпретация	5.2.3.1 мұғалімнің қолдауымен шығарма мәтініндегі композиция элементтерін бөліп көрсету; 5.2.4.1 негізгі кейіпкерлерді сипаттау үшін мұғалімнің қолдауымен маңызды эпизодтарды талдау; 5.2.5.1 кейіпкерлерді мұғалімнің қолдауымен сипаттау; 5.2.6.1 сурет кеңістігін талдау және сызбалардағы, диаграммалардағы, кластерлерде оның ұсынылуын қалыптастыру; 5.2.7.1 мұғалімнің қолдауымен автордың протагонистерге қатынасын анықтау; 5.2.8.1 мұғалімнің көмегімен графикалық құралдарды көркем мәтінде (гипербола, эпитеттер, салыстыру, аллегориялар, параллелизм) талдау; 5.2.9.1 шығармашылық жұмыстарды жазу (әңгімелер, бойынша әдеби тақырып бойынша әңгімелер, суреттер)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.4.1 тақырып бойынша өзектілік тұрғысынан ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (олардың, сыныптастардың және басқалардың) бағалау

2) 6 сынып:

Тақырыптар	Зерттелген әдеби шығармалар	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары.
1 -тоқсан			
Әлем халықтарының мифтері	1. Ежелгі Грецияның мифтері (Прометей, Геркулес, Икар, Актеон туралы) 2. Е.В. Курдаков. «Ақтеон Иттері» 3. Славян мифологиясы (күн мифі, төменгі мифологияның өкілдері туралы мифтер) 4. Түркі мифологиясы (әлемді құру мифі) 5. Библиялық мифология (Вавилон мұнарасы, Сүлеймен патша туралы)	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминдер: көркем әлем, миф, мифтік сипаттағы, мифологиялық кескін, әңгіме, әңгіме, ойын-ертегі, пьеса, ескерту, портрет, ландшафт, метафора, жеке қасиет, риторикалық фигуралар, антитез, периферия; эпикалық, лирикалық поэзия, драма әдебиет түрі; 6.1.2.1 өнер туындысын жалпы түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты түсіну; 6.1.3.1 Мәтіннің үзінді фрагменттерін оқу (поэтикалық, проза, драмалық); 6.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өзінің пікірін білдіретін шағын эпикалық немесе драмалық формадағы жұмыстың мазмұнын қысқаша (қысқаша, егжей-тегжейлі) баяндау
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (әңгіме, әңгіме, ойын-ертегі); 6.2.3.1 жұмыстың мәтінінде құрамның элементтерін бөліп көрсетіп, олардың жұмыс жоспарындағы рөлін түсіндіру

			6.2.5.1 мәтіннен жоспар мен тырнақшаларды пайдалана отырып таңбаларды сипаттау; 6.2.9.1 шығармашылық жұмыстарды жазу (мифтер, әңгімелер, әдеби тақырыптар бойынша мини-композициялар, салыстырмалы сипаттамалар), оқылған нәрселер туралы түсінік беру, тілдің көрнекі құралдарын пайдалану
		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.3.1.1 басты кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалай отырып, шығарманы талқылауға қатысу
2 -тоқсан			
Әдебиеттегі Рождества в тақырыбы	1.Б.Л. Пастернак. «Рождественская звезда» Н.В. Гоголь. «Ночь перед Рождеством» А. Гофман «Щелкунчик и Мышиный король»	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминдер: көркем әлем, миф, мифтік сипаттағы, мифологиялық кескін, әңгіме, әңгіме, ойын-ертегі, пьеса, ескерту, портрет, ландшафт, метафора, жеке қасиет, риторикалық фигуралар, антитеза, периферия; эпикалық, лирикалық поэзия, драма әдебиет түрі; 6.1.3.1 Мәтіннің үзінді фрагменттерін оқу (поэтикалық, проза, драмалық); 6.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өзінің пікірін білдіретін шағын эпикалық немесе драмалық формадағы жұмыстың мазмұнын

			қысқаша (қысқаша, егжей-тегжейлі); 6.1.6.1 сұраққа толық жауап беру
		Анализ және интерпретация	6.2.2.1 жұмыстың негізгі идеясын оның құрылымдық элементтеріне сүйену; 6.2.3.1 жұмыстың мәтінінде құрамның элементтерін бөліп көрсетіп, олардың жұмыс жоспарындағы рөлін түсіндіру; 6.2.4.1 негізгі кейіпкерлерді сипаттайтын маңызды драмалық және прозалық шығармалар эпизодтарын талдау; 6.2.5.1 мәтіннен жоспар мен тырнақшаларды пайдалана отырып таңбаларды сипаттау; 6.2.7.1 автордың негізгі және кішігірім кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау
		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.3.3.1 өздерінің субъектілері мен проблемалары бойынша ұқсас ресей, қазақ және әлем әдебиеттерінің жұмыстарын (немесе үзінділерін) салыстыру
3 -тоқсан			
Адамды моральдық таңдау	1.И.С. Тургенев. «Муму» 2.Л.Н. Толстой. «Кавказский пленник»	Түсіну және жауап беру	6.1.4.1 жай жоспарын жасау
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (әңгіме, әңгіме, ойын-ертегі);

	3.В.С. Высоцкий. «Песня о друге» 4.В.П. Астафьев «Конь с розовой гривой»		6.2.2.1 жұмыстың негізгі идеясын оның құрылымдық элементтеріне сүйену; 6.2.4.1 негізгі кейіпкерлерді сипаттайтын маңызды драмалық және прозалық шығармалар эпизодтарын талдау; 6.2.5.1 мәтіннен жоспарды және тырнақшаларды пайдалана отырып таңбаларды сипаттау; 6.2.6.1 сурет кеңістігін және уақытты талдап, презентацияңызды сызбаларға, диаграммаларға, кластерлер құрастыру; 6.2.7.1 негізгі және қосалқы кейіпкерлерге автордың көзқарасын анықтау; 6.2.8.1 графикалық құралдарды (метафоралар, сипаттамалар) және поэтикалық синтаксис фигураларын талдау (риторикалық сұрақтар, мекенжайлар, леп белгісі, антитездер, парафразы); 6.2.9.1 шығармашылық жұмыстарды жазу (мифтер, әңгімелер, әдеби тақырыптар бойынша мини-композициялар, салыстырмалы сипаттамалар), оқылған нәрселер туралы түсінік беру, тілдің көрнекі құралдарын пайдалану

		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.3.2.1 өнердің жұмысын басқа өнер туындыларымен салыстыру, мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіру (салыстырмалы сипаттамалар жоспары)
4 -тоқсан			
Әдеби шығармалардағы фантастикалық және мифологиялық элементтер	1.А.Н. Островский. «Снегурочка» 2. И.С. Тургенев «Бежин луг» 3.М.Ю. Лермонтов. «Русалка»	Түсіну және жауап беру мәселелері	6.1.1.1 терминдер: көркем әлем, миф, мифтік сипаттағы, мифологиялық кескін, әңгіме, әңгіме, ойын-ертегі, пьеса, ескерту, портрет, ландшафт, метафора, жеке қасиет, риторикалық фигуралар, антитеза, периферия; эпикалық, лирикалық, драма; 6.1.2.1 өнер туындысын жалпы түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты түсіну; 6.1.3.1 Мәтіннің үзінді фрагменттерін оқыңыз (поэтикалық, проза, драмалық); 6.1.4.1 қарапайым тырнақша жоспарын жасау; 6.1.6.1 егжей-тегжейлі жауап беру
		Анализ және интерпретация	6.2.5.1 мәтіннен жоспар мен тырнақшаларды пайдалана отырып таңбаларды сипаттау; 6.2.6.1 көркем кеңістік пен уақытты талдау, суреттерде, диаграммаларда, кластерлерде өздерінің өкілдерін көрсету;

			6.2.8.1 графикалық құралдарды (метафоралар, сипаттамалар) және поэтикалық синтаксис фигураларын талдау (риторикалық сұрақтар, мекен-жайлар, леп белгісі, антитездер, парафразалар)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.4.4.1 тақырыптың ашылуының толықтығы, дәйексөздің өзектілігі тұрғысынан ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өздерінің, сыныптастарымен және басқалармен) бағалау

3) 7 сынып:

Тақырыптар	Зерттелген әдеби шығармалар	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары.
1 -тоқсан			
Әдебиеттегі нақыл сөздер мен аңыздар	1.Притча о блудном сыне, легенда об Арионе 2.А.С. Пушкин «Арион», «Анчар» 3.А.С. Пушкин. «Станционный смотритель» 4.К.Г. Паустовский «Телеграмма»	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 терминдерді түсіну: Нақыл сөздер, аңыздар, балладалар, ертегі, әдеби қозғалысы, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, көркем деталь, лирикалық кейіпкер, ырғағы, рифма, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора; 7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратты қоса алғанда егжей-тегжейлі көркем туынды, түсіну; 7.1.3.1 дербес мәтінді табу мен тікелей лирикалық сипаты және / немесе сипаттағы имиджін тән байланысты тырнақшалар, өнім фрагменттері жатқа; 7.1.4.1 кешенді жоспарды құрастыру;

			7.1.6.1 проблемалық сұраққа негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	7.2.2.1 кейіпкерлердің іс-әрекеттері туралы өз пікірін білдіретін жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтау; 7.2.3.1 композицияның элементтерін жұмыстың мәтініне аудару, эпиграфтың рөлін және оның мәнін түсіндіру; 7.2.4.1 басты және қайталама кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды, драмалық және лирикалық шығармалар эпизодтарына талдау жасау; 7.2.5.1 мәтіннің егжей-тегжейлері мен цитаталарына негізделген жұмыстың кейіпкерлерін сипаттау
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.4.1.1. Кейіпкерлер мен оқиғалар туралы пікірін білдіретін жұмыстарды талқылауға қатысу
2 -тоқсан			
Адам және табиғат	1.Өлеңдер А.С. Пушкина, С.А. Есенина, А.А. Фета 2.У. Блейк. «Тигр» 3. О.О. Сулейменов. «Волчата» 4. Р. Бредбери. «Зеленое утро» 5. А. Новоселов. «Санькин марал»	Түсіну және жауап беру	7.1.3.1 Мәтінді өз бетімен табу және лирикалық кейіпкерді сипаттау және/ немесе кейіпкердің имиджіне қатысты туындылар, үзінділерді мұқият оқып шығу
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 Жанр мен оның ерекшеліктерін анықтау (аңыз, баллада, көрнекті, аңыз, комедия, лирикалық поэма, қиял, фантастикалық оқиға); 7.2.2.1 кейіпкерлердің іс-әрекеттері туралы өз пікірін білдіретін жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтау; 7.2.3.1 композицияның элементтерін жұмыстың мәтініне аудару, эпиграфтың

			рөлін және оның мәнін түсіндіру; 7.2.5.1 мәтіннің егжей-тегжейлері мен цитаталарына негізделген жұмыстың кейіпкерлерін сипаттау; 7.2.6.1 сюжетті және композицияны, көркемдік суреттерді талдайды және оларды кестелерде, диаграммаларда, кластерлерде, презентацияларда көрсете алады; 7.2.8.1 поэзия өнері мәтін (аллитерация assonances, аллегория, инверсия анафора), негізгі әдістері күлкілі (сатира, әзіл-оспақ, гротеск, ирония, сарказм) Синтаксис көзбен құралдары мен бөліктерін талдау; 7.2.9.1 шығармашылық жұмыстарды жазу (эссе, әңгіме, шолу, репортаж, әдеби кейіпкермен әңгімелесу)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.3.3.1 орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттердің тақырыптары / проблемалары / жанрлары бойынша ұқсас жұмыстардың (немесе үзінділерінің) салыстырулары
3 -тоқсан			
Әдебиеттегі сатира мен әзіл	1. И.А. Крылов. Басни 2. Д.И. Фонвизин. «Недоросль» 3. М.Е. Салтыков-Щедрин. «Сказка о том, как один	Түсіну және жауап беру мәселелері	7.1.1.1 терминдерді түсіну: Нақыл сөздер, аңыздар, балладалар, ертегі, әдеби қозғалысы, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, юмор, гротеск, сарказм, ирония, көркем деталь, лирикалық кейіпкер, ырғағы, рифма, аллитерация, assonance, аллегория, инверсия, анафора;

	мужик двух генералов прокормил» 4. М.М. Зощенко. Сатирические рассказы (по выбору учителя)		7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратты қоса алғанда егжей-тегжейлі көркем туынды, түсіну; 7.1.3.1 дербес мәтінді табу мен тікелей лирикалық сипаты және / немесе сипаттағы имиджін тән байланысты тырнақшалар, өнім фрагменттері жатқа; 7.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өз пікірін білдіретін жұмыстың мазмұнын немесе үзіндісін қысқаша (қысқаша, егжей-тегжей, іріктеп); 7.1.6.1 проблемалық сұраққа негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	7.2.5.1 мәтіннің егжей-тегжейлері мен цитаталарына негізделген жұмыстың кейіпкерлерін сипаттау; 7.2.6.1 сюжетті және композицияны, көркемдік суреттерді талдайды және оларды кестелерде, диаграммаларда, кластерлерде, презентацияларда көрсету; 7.2.7.1 автордың негізгі және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау, оның позициясын айқындау; 7.2.8.1 көркемдік мәтіндегі (аллитерация, ассонизация, аллегория, инверсия, анафора), күлкілі (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм) негізгі әдістеріндегі көрнекі құралдар мен фигураларды талдау.
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.3.2.1 өнер туындысын бейнелеу құралдарының ұқсастығы мен айырмашылығын сипаттайтын басқа өнер туындыларымен салыстыру

4 -тоқсан			
Мораль, этика, құндылықтар	1.В.А. Жуковский. Баллады 2.В. Набоков. «Рождество» 3.В. Тендряков. «Хлеб для собаки» 4.Д. Толкиен. «Хоббит, или Туда и Обратно»	Түсіну және жауап беру мәселелері	7.1.4.1 кешенді жоспарды құрастырады; 7.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өз пікірлерін білдіретін жұмыстың немесе өтудің мазмұнын қысқаша (қысқаша, егжей-тегжейлі, селективті)
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 жанр мен оның ерекшеліктерін анықтау (аңыз, баллада, көрнекті, аңыз, комедия, лирикалық поэма, қиял, фантастикалық әңгіме); 7.2.3.1 композицияның элементтерін жұмыстың мәтініне аудару, эпиграфтың рөлін және оның мәнін түсіндіру; 7.2.4.1 басты және қайталама кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызы бар драмалық және лирикалық шығармалар эпизодтарына талдау жасау; 7.2.5.1 мәтіннің егжей-тегжейлері мен цитаталарына негізделген жұмыстың кейіпкерлерін сипаттау; 7.2.7.1 автордың негізгі және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау, оның позициясын айқындау; 7.2.9.1 шығармашылық жұмыстарды жазу (эссе, әңгіме, шолу, репортаж, әдеби кейіпкермен әңгімелесу)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.4.4.1 ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өздерінің, сыныптастарымен және басқалармен) ашылу тереңдігі мен тереңдігі, дәйексөздің өзектілігі, композициялық бірлік

4) 8 сынып:

Тақырыптар	Зерттелген әдеби шығармалар	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары
1 -тоқсан			
Балалар мен ересектер	1. В. Распутин. «Уроки французского» 2. Ч. Айтматов. «Первый учитель», «Красное яблоко» 3. С. Жунусов. (по выбору учителя) «Первый вагон» - сборник рассказов 4. А. Алексин. «Фотография, на которой меня нет», «А тем временем где-то» (по выбору)	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм әдеби үрдістер, тарихи имидж (кейіпкер), трагедия, комедия, өлең, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян сияқты; 8.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; ашық және жасырын (субтекст) ақпаратпен бөлісу; 8.1.3.1 мәтінді өз бетімен табуға және жұмыстың тақырыбын көрсететін дәйексөздерді, үзінділерді мұқият оқып білу; 8.1.4.1 кешенді сілтеме жасау жоспарын жасау; 8.1.5.1 әртүрлі дәйектемелерді қолданып, жұмыс немесе мазмұнның мазмұнын қайта белгілеу; 8.1.6.1 баға ұсыныстарын пайдалана отырып, проблемалық мәселеге негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	8.2.2.1 жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтау, проблемалар бойынша өз пікірін білдіру; 8.2.3.1 композицияның элементтерін жұмыстың мәтініне аудару, кірістірілген эпизодтың мағынасын түсіндіру; 8.2.5.1 жұмыстың кейіпкерлерін, олардың әрекеттерін, жүріс-тұрыс мотивтерін, атаулар мен тегі туралы мағынасын сипаттау
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.4.1.1 жұмысты талқылауға қатысу, оның көзқарасын қорғау, мінез-құлықты бағалау,

			кейіпкерлердің әрекеттері, автордың ұстанымы
2 -тоқсан			
Махаббат пен құрмет	1. У. Шекспир. «Ромео и Джульетта» 2. А.С. Пушкин. «Капитанская дочка» 3.Лирика поэтов 19 века 4. О.О. Сулейменов. «Последнее слово акына Смета»	Түсіну және жауап беру мәселелері	8.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; ашық және жасырын (субтекст) ақпаратпен бөлісу; 8.1.3.1 мәтінді өз бетімен табуға және жұмыстың тақырыбын көрсететін дәйексөздерді, үзінділерді мұқият оқып шығу
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1; жанр және оның сипаттамалары (трагедия, комедия, өлең) анықтау 8.2.2.1; мәселелер бойынша өз пікірін білдіру, жұмыстың тақырыбын және идеясын анықтау 8.2.3.1 эпизодтар салыңыз мәтін композициясы түсіндіру жұмыс элементтерді бөлу; 8.2.6.1 суреттерді жүйесі хронотоп, өнім құрылымын талдау және әр түрлі әдістерін ұюы деректер (диаграммалар, кестелер, ақыл карталар, ақыл карталар, поп-формулалар, диаграммалар), олардың өкілдігін ұйымдастыру; 8.2.7.1 автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау; 8.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраза, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм

			автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар; 8.2.9.1 көрнекі құралдарды пайдалана отырып, батырдың коэффициентін білдіріп, оның іс-әрекетін шығармашылық жұмыстарын (әдеби кейіпкерді жазбаша, сценарийлерді) жазу
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.3.2.1 өнер туындысын өнердің басқа түрлерімен салыстыра отырып, өнердің әртүрлі түрлеріндегі кескіндерді құрудың ерекше құралдарын сипаттау; 8.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, жанрдағы орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттердің еңбектерін (немесе үзінділерін) салыстыру;
3-тоқсан			
Сатира мен юмор	1.Н.В. Гоголь. «Ревизор» 2.А.П. Чехов. Рассказы (по выбору учителя) 3.В.М. Шукшин. Рассказы (по выбору учителя)	Түсіну және жауап беру мәселелері	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм әдеби үрдістер, тарихи имидж (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян сияқты; 8.1.5.1 әртүрлі дәйектемелерді қолданып, жұмыс немесе мазмұнның мазмұнын қайта белгілеу; 8.1.6.1 баға ұсыныстарын пайдалана отырып, проблемалық мәселеге негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	8.2.4.1 проблемалар мен сюжет рөлін өз байланысын түсіндіру үшін жұмыстарды эпизодтарын талдау; 8.2.5.1 сипаттаған таңбалар, олардың мінез-құлық, ниеттерін, атаулардың маңызы жұмыс; 8.2.6.1 суреттерді жүйесі хронотоп, өнім құрылымы мен түрлі әдістермен ұюы деректерді

			өз өкілдігін ұйымдастыруға (диаграммалар, кестелер, ақыл карталар, ақыл карталар, формулалар, диаграммалар) талдау; 8.2.7.1 автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау 8.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраза, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм, автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.3.2.1 өнер туындысын өнердің басқа түрлерімен салыстыра отырып, өнердің әртүрлі түрлеріндегі кескіндерді құрудың ерекше құралдарын сипаттау; 8.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, жанрдағы орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттердің еңбектерін (немесе үзінділерін) салыстыру;
4 -тоқсан			
Армандар мен шындық	1. М.Ю. Лермонтов. «Мцыри» 2. А. Грин. «Алые паруса» 3. А. де Сент-Экзюпери. «Маленький принц»	Түсіну және жауап беру мәселелері	8.1.3.1 мәтінді өз бетімен табуға және жұмыстың тақырыбын көрсететін дәйексөздерді, үзінділерді мұқият оқып білу; 8.3.4.1 кешенді баға белгілеу жоспарын құрастырады
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1; жанр және оның сипаттамалары (трагедия, комедия, өлең) анықтау 8.2.4.1 проблемалар мен сюжет рөлін өз байланысын түсіндіру

	4. М. Цветаева. Лирика 5. А. Ахматова. «У самого моря»		үшін жұмыстарды эпизодтарын талдау; 8.2.6.1 суреттерді жүйесі хронотоп, өнім құрылымы мен түрлі әдістермен ұюы деректерді өз өкілдігін ұйымдастыруға (диаграммалар, кестелер, ақыл карталар, ақыл карталар, формулалар, диаграммалар) талдау; 8.2.7.1 автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау 8.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм, өмірбаян) қоса алғанда, графикалық құралдар; 8.2.9.1 көрнекі құралдарды пайдалана отырып, батырдың коэффициентін білдіріп, оның іс-әрекетін шығармашылық жұмыстарын (әдеби кейіпкерді жазбаша, сценарийлерді) жазу
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.4.1.1 жұмысты талқылауға қатысу, олардың көзқарасын қорғау, мінез-құлқын бағалау, кейіпкерлердің іс-әрекеттерін бағалау, автордың позициясы; 8.4.4.1 тақырыптың ашылуының толықтығы мен тереңдігі, композициялық бірлік және нақты дәлдікке қатысты ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (жеке, сыныптастар және т.б.) бағалау

5) 9 сынып:

Тақырыптар	Зерттелген әдеби шығармалар	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары.
1 -тоқсан			
Махаббаттың қызығы	1. У. Шекспир. Сонеты 2. П.Н. Васильев. «И имя твое…» и другие стихотворения 3. А.С. Пушкин. Лирика, «Цыганы» 4. И.С. Тургенев. «Ася» 5. А.И. Куприн. «Олеся»	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм әдеби бағыттар, тарихи имидж (кейіпкер), трагедия, комедия, өлең, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян; 9.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; ашық және жасырын (субтекст) ақпаратпен бөлісу; 9.1.3.1 мәтіннен өз бетімен табуға және жұмыстың тақырыбын көрсететін тырнақшаларды, фрагменттерді мұқият оқып білу; 9.1.4.1 кешенді сілтеме жасау жоспарын жасау; 9.1.5.1 әртүрлі дәйектемелерді пайдаланып, жұмыс немесе мазмұнның мазмұнын қайта жазу; 9.1.6.1. баға ұсыныстарын пайдалана отырып, проблемалық мәселеге негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	9.2.2.1. жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтау, мәселелер бойынша өз пікірін білдіру; 9.2.3.1 эпизодтарды салыстырып мәтін композициясы түсіндіру жұмыс элементтерді бөлу; 9.2.5.1 сипаттаған таңбалар, олардың мінез-құлық, ниеттерін, атаулардың маңызы жұмыс; кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау; 9.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне

			(риторикалық фигуралар, антитеза, перифраза, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.4.1.1 жұмысты талқылауға қатысу, олардың көзқарасын қорғау, мінез-құлықты бағалау, кейіпкерлердің әрекеттері, автордың ұстанымы
2 -тоқсан			
Кішкентай адамның тақырыбы	1.Н.В. Гоголь. «Шинель» 2.Ф.М. Достоевский. «Бедные люди» 3.Л.Н. Толстой. «После бала». 4.А.И. Куприн. «Гранатовый браслет»	Түсіну және жауап беру мәселелері	9.1.2.1 өнер туындысын түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; ашық және жасырын (субтекст) ақпаратпен бөлісу; 9.1.3.1 мәтінде өздігінен табуға және жұмыстың тақырыбын бейнелейтін үзінділерді үзінділерге аудару
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, өлең); 9.2.2.1. жұмыстың тақырыбы мен идеясын анықтау, мәселелер бойынша өз пікірін білдіру; 9.2.3.1 эпизодтарды салыстырып мәтін композициясын түсіндіру жұмыс элементтерді бөлу; 9.2.6.1 суреттерді жүйесі хронотоп, өнім құрылымын талдау және әр түрлі әдістерінің деректер (диаграммалар, кестелер, ақыл карталар, ақыл карталар, поп-формулалар, диаграммалар), олардың өкілдігін ұйымдастыру; 9.2.7.1 авторлардың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау,

			кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау; 9.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар; 9.2.9.1 көрнекі құралдарды пайдалана отырып, батырдың коэффициентін білдіріп, оның іс-әрекетін шығармашылық жұмыстарын (әдеби кейіпкерді жазбаша, сценарийлерді) жазу
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.4.2.1 өнер туындысын өнердің әр түрлі түрлерінде бейнелерді құрудың ерекше құралдарын сипаттайтын басқа өнер формаларының жұмыстарымен салыстыру
3 -тоқсан			
Қоғамдағы сатира	1.А.С. Грибоедов. «Горе от ума» 2.Н.В. Гоголь. «Мертвые души»	Түсіну және жауап беру мәселелері	9.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм әдеби бағыттар, тарихи имидж (кейіпкер), трагедия, комедия, өлең, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян; 9.1.5.1 әртүрлі дәйектемелерді пайдаланып, жұмыс немесе мазмұнның мазмұнын қайта жазу; 9.1.6.1 Баға ұсыныстарын пайдалана отырып, проблемалық мәселеге негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	9.2.4.1 жұмыстың эпизодтарын талдау, олардың проблемалармен байланысын

			және учаскені дамытудағы рөлін түсіндіру; 9.2.5.1 сипаттаған таңбалар, олардың мінез-құлық, ниеттерін, атаулардың маңызы жұмыс; 9.2.6.1 ақпараттық коагуляцияның әртүрлі әдістері (диаграммалар, кестелер, интеллектуалдық карталар, ақыл-ой карталар, формулалар, диаграммалар) көмегімен бейнелеу жүйесін, хронотопты, жұмыс құрылымын талдау және өз өкілін қалыптастыру; 9.2.7.1 авторлардың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау; 9.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.4.2.1 өнер туындысын өнердің басқа түрлерінің шығармаларымен салыстыру, өнердің әртүрлі түрлеріндегі бейнелерді құрудың ерекше құралдарын сипаттайды; 9.4.3.1 орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттердің туындыларын (немесе үзінділерін) салыстырып тексеру, проблема / жанр, ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып
4 -тоқсан			

Адамның жанының құпиялары	1.А.С. Пушкин. «Пиковая дама» 2.А.П. Чехов «Ионыч», «Человек в футляре»« (по выбору учителя) 3.Н.С. Лесков. «Жемчужное ожерелье»	Түсіну және жауап беру мәселелері	9.1.3.1 мәтіннен өз бетімен табуға және жұмыстың тақырыбын көрсететін тырнақшаларды, фрагменттерді мұқият оқып білу; 9.1.4.1 кешенді баға белгілеу жоспарын құрастырады
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, өлең); 9.2.4.1 жұмыстың эпизодтарын талдау, олардың проблемалармен байланысын және учаскені дамытудағы рөлін түсіндіру; 9.2.6.1 ақпараттық коагуляцияның әртүрлі әдістері (диаграммалар, кестелер, интеллектуалдық карталар, ақыл-ой карталар, формулалар, диаграммалар) көмегімен бейнелеу жүйесін, хронотопты, жұмыс құрылымын талдау және өз өкілін қалыптастыру; 9.2.7.1 авторлардың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру жолдарын анықтау кейіпкерлердің сипаттамаларын талдау; 9.2.8.1 авторлық әдістері, кейіпкердің түр-тұлғасы, дауысы поэзия синтаксисіне (риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, инверсиялар, анафора, градация), әдебиет әдістері (символы психологиялық параллелизм автобиографизм) қоса алғанда, графикалық құралдар; 9.2.9.1 көрнекі құралдарды пайдалана отырып, батырдың коэффициентін білдіріп, оның іс-әрекетін шығармашылық

			жұмыстарын (әдеби кейіпкерді жазбаша, сценарийлерді) жазу
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.4.3.1 орыс, қазақ және әлемдік әдебиеттердің туындыларын (немесе үзінділерін) ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, проблемалар / жанрлар салыстырып тексеру; 9.4.4.1 тақырыптың, композиторлық бірліктің және нақты дәлдіктің толықтығы мен тереңдігіне қатысты ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (жеке, сыныптастар мен басқалардың) бағалау

бұйрығына 40-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
41-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ұйғыр тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту ұйғыр тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Ұйғыр тілі» оқу пәнін оқытудың мақсаты білім алушылардың тілдік дағдыларын дамыту, ана тіліне құрметпен қарайтын ұрпақты тәрбиелеу, тілдің әлеуметтік маңызын түсіне алатын, еркін қарым-қатынас пен сауатты жазуға дайын тіл нормаларын сақтай алатын тұлғаны қалыптастыру болып табылады.

3. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің басты міндеттері:

1) ұйғыр тілін ана тілі ретінде меңгеру негізінде сөйлеу әрекетінің барлық түрлері бойынша коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру жолымен тілдік тұлғаны дамыту;

2) ұйғыр тілін күнделікті қарым-қатынас құралы ретінде пайдалану және тілдік құбылыстардың заңдылықтарын зерттеу дағдыларын қалыптастыру;

3) ұйғыр тілінің пайда болуын зерттеу;

4) ақпаратты іздеу, талдау және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің бағдарламасы білім алушының тіл сауаттылығы мен сөйлеу сауаттылығын, сөз байлығын, басқалармен еркін қарым-қатынасқа түсу қабілетін дамытуды және оқушының ойлау қабілетін жетілдіруді көздейді.

5. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің бағдарламасы функционалдық-коммуникативтік бағытқа негізделіп құрастырылған. Ол білім алушылардың тіл туралы түсініктерін тереңдетіп, ұлттық және әлемдік мәдениеттің маңыздылығы туралы түсініктерін кеңейтеді.

6. Ұйғыр тілін оқу пәні ретінде оқыту оқушылардың ұлттық дүниетанымын кеңейтеді, шығармашылық ойлау дағдыларын дамытады, айналасындағы адамдармен дұрыс қарым-қатынас жасауға үйретеді. «Ұйғыр тілі» оқу пәні білім алушыға қоғамда тұлға ретінде әлеуметтенуге мүмкіндік береді, оқуға шығармашылық көзқарасты және сыни ойлау дағдыларын дамытады.

7. «Ұйғыр тілі» оқу пәнін оқыту:

1) өзінің ойын ауызша және жазбаша формада сауатты құрастыруға және айтуға үйретеді;

2) тілдің грамматикалық құрылымын терең меңгеруге, жазба тілінің тұрақты дағдыларын қалыптастыруға, академиялық тілді сауатты қолдануды дамытуға бағытталады;

3) ауызекі сөйлеу дағдыларын қалыптастыруға бағытталған қолданбалы бағытты ұстанатын коммуникативтік әдіске негізделеді;

4) тіл мен мәдениет арасындағы байланыс түсінігін қалыптастырады;

5) қазақ, орыс және басқа халықтардың мәдениетімен салыстыра отырып, ұйғыр тілінің ұлттық-мәдени ерекшелігі туралы көзқарас қалыптастырады.

8. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп»», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Ұйғыр тілі» оқу пәнінің мазмұны

9. «Ұйғыр тілі» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

10. Оқу мақсаттары мұғалім мен оқушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік

пен сабақтастықты көрсететін 4 бөлімнен (тыңдалым және айтылым, оқылым, жазылым, әдеби тіл нормаларын сақтау) тұрады.

11. «Тыңдалым және айтылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) болжау;

2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;

3) мәтін мазмұнын түсіну;

4) негізгі ойды анықтау;

5) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;

6) сөйлеу мәдениетін дамыту.

12. «Оқылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ақпаратты түсіну;

2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;

3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;

4) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;

5) мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау;

6) оқылым стратегияларын қолдану;

7) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

13. «Жазылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жоспар құру;

2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;

3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;

4) эссе жазу;

5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;

6) мәтіндерді түзету және редакциялау.

14. «Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі» келесі бөлімшелерден тұрады:

1) орфографиялық норма

2) орфоэпиялық норма

3) лексикалық норма;

4) грамматикалық норма;

5) пунктуациялық норма.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бағдарламаның бөлімшесін, төртінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1 кодында: «5» – сынып, «5.1» – бөлімше, «1» – оқу мақсатының нөмірі.

16. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстраци	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып,	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздер	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған

	ялар арқылы тақырыпты болжау	және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау	ге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру
2. Әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
3. Мәтін мазмұнын түсіну	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау	9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп,

			ажырата білу		қорытынды жасау
4. Негізгі ойды анықтау	5.1.4.1 тірек сөздер мен бағыттаушы сұрақтар негізінде негізгі тақырыпты анықтау	6.1.4.1 негізгі идеяны бағыттаушы сұрақтар мен мәтін тақырыбына сүйене отырып анықтау	7.1.4.1 негізгі тақырыпты тірек сөздер, сөйлеу қарқыны және сөйлеу стилі негізінде анықтау	8.1.4.1 негізгі тақырыпты тірек сөздер, автордың көзқарасы мен көңіл-күйі негізінде анықтау	9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен пікірін анықтау
5. Тыңдалым материалы бойынша жауаптар дайындау және бағалау	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру	6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	7.1.5.1 мәтіннен мысалдар келтіре отырып, проблемалық сұрақтарға жауап беру, өз жауабын басқалардың жауабымен салыстыру және оларды талқылау	8.1.5.1 сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты табу, көтерілгенмәселе бойынша өз ойын айту	9.1.5.1 мәселені әлемдегі проблемалармен байланыстыру, сыни тұрғыдан бағалау, өз көзқарасын дәлелдеу
6. Монологтік тұжырымның құрылысы	5.1.6.1 жағдаятқа байланысты эмоционалды сөздерді қолдана отырып, дауыс ырғағына қарай, сөз тіркестерін қолдана отырып, коммуникативті жағдайларғ	6.1.6.1 коммуникативті жағдайға сәйкес ресми сөздер мен сөз тіркестерін, терминдерді қолдану	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып,	8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз	9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды қолданып, кең көлемді монолог дайындау

	а сәйкес өз пікірін білдіру		диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу	ойын дәлелді, жүйелі жеткізу	

2) оқылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну және анықтау	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау	8.2.1.1 мәтіндегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру және өңдеу	9.2.1.1 перефраз түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау
2. Мәтіннің стильдік ерекшелігін анықтау	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшелік терін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшелік терін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшелік терін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	9.2.2.1 ұйғыр тілінің стилі мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
3. Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландыру	6.2.3.1 ұйғырша ауызекі сөйлеу этикеттері	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымда	9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау,

	дың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату	құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	малар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату
4. Мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
5. Мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру	8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	9.2.5.1мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру

6. Оқылым стратегиялар қолдану	5.2.6.1 Оқылым стратегиялар қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу	6.2.6.1 Оқылым стратегиялар қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	7.2.6.1 Оқылым стратегиялар қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу	8.2.6.1 Оқылым стратегиялар қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу	9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
7. Әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау	8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану

3) жазылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жоспар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру

2. Әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру
3. Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
4. Эссе жазу	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап,	8.3.4.1 эссе құрылымын сақтап, тақырып аясындағы	9.3.4.1 эссе құрылымын мен даму желісін сақтап,

	бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу	түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу. («келісу, келіспеу» эссесі)	тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу. (дискуссивті эссе)	пробелмалардың оңтайлы шешімін ұсына отырып эссе жазу	мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстырып эссе жазу
5. Оқылған және тыңдалған материалдар негізінде мәтін жазу	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, мәтін жазу	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, мәтін жазу	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан мәтін (аннотация, тезис) жазу	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перефраз тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
6. Мәтіндерді түзету және редакциялау	5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау	6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер	8.3.6.1 БАҚ материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер	9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

			енгізу, редакциялау	жасау, редакциялау	

4) әдеби тіл нормалары:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Орфографиялық норма	5.4.1.1 ұйғыр тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
2. Орфоэпиялық норма	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану	8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану	-
3. Лексикалық норма	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин,	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін,	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану	9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану

	сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану	диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу	көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану		
4.Грамматикалық норма	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану; 5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану; 6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу;	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын

	қолдана білу; 5.4.4.5 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.6 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыру		түсіну, ажырата білу	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану	білу, қолдану
5. Пунктуациялық норма	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану	6.4.5.1 ұйғыр тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойы-латын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажыратын) ережеге сай қолдану

17. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

18. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ұйғыр тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ұйғыр тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (оқыту ұйғыр тілінде)

1) 5-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Мәдениет: тіл және қарым-қатынас	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.2.1 негізгі және қосымша мәтін туралы ақпарат; 5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5. 4. 1. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5. 4. 3. 1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

Бізді қоршаған орта	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5. 2. 4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5. 2. 6.1 Оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5. 3. 4. 1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу; 5. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5. 4. 4. 1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5. 4. 1. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшелікте-рін ескеру; 5. 4. 1. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5. 4. 3. 1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру;
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарлан-дырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату;

		5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5. 4. 4. 1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5. 4. 1. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5. 4. 3. 1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5. 3. 2. 1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу;

		5. 3. 4. 1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазылым; 5. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.2 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5. 4. 1. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5. 4. 2. 1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Бос уақыт және хобби	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру;

		5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.2 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшелікте-рін ескеру; 5.4.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Қиял әлемі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Көлік және жол белгілері	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау;

		5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы; 5. 2. 6. 1 Оқылым стратегияларын қолдану, жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.5 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5. 4. 2. 1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Адамның сырт келбеті мен мінезі	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру

	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.6.1мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.5 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5. 4. 1. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5. 4. 2. 1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5. 4. 3. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Аспан әлемінің құпиялары	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.6.1 Оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.5 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану

		барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5. 4. 3. 1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Саяхат және демалыс	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; 5. 2. 7. 1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5. 3. 1. 1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5. 3. 2. 1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5. 3. 4. 1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	5. 4. 1. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін ұйғыр тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру;

		5. 4. 3. 1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

2) 6-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстандағы көрікті жерлер	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6. 2. 5. 1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6. 2. 7. 1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6. 3. 3. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6. 3. 4. 1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сыналған тақырып аясында эссе жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру;

		6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Ұлттық және отбасылық құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 ұйғырша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6. 4. 1. 1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру;

		6. 4. 3. 1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Әлемнің жеті кереметі	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 1. 1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6. 1. 5. 1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6. 2. 1. 1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6. 3. 3. 1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6. 4. 4. 1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6. 4. 1. 1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6. 4. 3. 1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		

Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 1. 1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6. 1. 5. 1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6. 2. 1. 1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6. 2. 4. 1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу; 6. 2. 7. 1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6. 3. 3. 1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6. 3. 3. 1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6. 4. 4. 2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6. 4. 1. 1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы

		жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6. 4. 3. 1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Тарихи тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 2. 1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6. 1. 4. 1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6. 2. 2. 1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6. 2. 3. 1 ұйғырша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6. 2. 5. 1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	6. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу

	Әдеби тіл нормалары	6. 4. 4. 2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6. 4. 1. 1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6. 4. 3. 1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 1. 1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; . 1. 5. 1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6. 2. 1. 1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6. 2. 2. 1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым	6. 3. 3. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6. 3. 3. 1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру
	Әдеби тіл нормалары	6. 4. 4. 2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6. 4. 1. 1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы

		жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6. 4. 3. 1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6. 1. 4. 1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6. 2. 3. 1 ұйғырша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6. 3. 4. 1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу; 6. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6. 4. 4. 2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6. 4. 1. 1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру;

		6. 4. 3. 1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Ұйғыр халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 2. 1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6. 2. 4. 1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6. 2. 5. 1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6. 2. 7. 1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6. 4. 4. 3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6. 4. 1. 1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау;

		6. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6. 4. 3. 1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Әлемдегі ірі кітапханалар	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 1. 1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6. 1. 5. 1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6. 2. 2. 1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6. 2. 4. 1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6. 3. 3. 1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6. 3. 4. 1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу; 6. 3. 6. 1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау

	Әдеби тіл нормалары	6. 4. 4. 3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6. 4. 1. 1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6. 2. 2. 1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6. 4. 3. 1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Ғылым мен технология жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	6. 1. 2. 1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау 6. 1. 4. 1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6. 2. 1. 1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6. 2. 2. 1 ұйғырша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6. 2. 3. 1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6. 2. 5. 1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау

	Жазылым	6. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

3) 7-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ауа райы және климаттық өзгерістер	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7. 1. 5. 1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7. 2. 1. 1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру;

		7. 2. 6. 1 Оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7. 3. 3. 1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7. 3. 6. 1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7. 4. 1. 1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7. 4. 3. 1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7. 4. 5. 1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Салт-дәстүрлер	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7. 2. 2. 1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау;

		7. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 4. 1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7. 4. 1. 1 орфографиялық нормалар мен біту сингармонизмінің заңын және қызметтік сөздерді ескере отырып жазу; 7. 4. 2. 1 ауызша мәтіндерді құрастыру үшін сөздерге және сөйлемдерге дұрыс екпін қою; 7. 4. 3. 1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7. 4. 5. 1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Денсаулық – зор байлық	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7. 1. 4. 1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7. 2. 3. 1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз

		тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7. 4. 1. 1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7. 4. 2. 1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7. 4. 3. 1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7. 4. 5. 1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Сүйіспеншілік пен достық	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7. 1. 5. 1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7. 2. 1. 1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7. 2. 3. 1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 3. 1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты

		белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7. 3. 4. 1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 2 еліктеу сөздерінің мағынасын түсіну арқылы қолдану; 7. 4. 1. 1 орфографиялық нормалар мен біту сингармонизмінің заңын және қызметтік сөздерді ескере отырып жазу; 7. 4. 2. 1 ауызша мәтіндерді құрастыру үшін сөздерге және сөйлемдерге дұрыс екпін қою; 7. 4. 3. 1 фразеологизмдерді, сөздерді өзіне тән мағынада пайдалану және түсіну; 7. 4. 5. 1 сөйлем мүшелерін оқшаулау кезінде тыныс белгілерін дұрыс пайдалану
Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы	Тыңдалым және айтылым	. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7. 1. 4. 1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7. 2. 2. 1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу

	Жазылым	7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7. 2. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 7. 3. 6. 1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7. 4. 1. 1 орфографиялық нормалар мен біту сингармонизмінің заңын және қызметтік сөздерді ескере отырып жазу; 7. 4. 2. 1 ауызша мәтіндерді құрастыру үшін сөздерге және сөйлемдерге дұрыс екпін қою; 7. 4. 3. 1 фразеологизмдерді, сөздерді өзіне тән мағынада пайдалану және түсіну; 7. 4. 5. 1 сөйлем мүшелерін оқшаулау кезінде тыныс белгілерін дұрыс пайдалану
3-тоқсан		
Ғаламтор және әлеуметтік желілер	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7. 1. 5. 1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7. 2. 1. 1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 3. 1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты

		белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7. 4. 1. 1 орфографиялық нормалар мен біту сингармонизмінің заңын және қызметтік сөздерді ескере отырып жазу; 7. 4. 2. 1 ауызша мәтіндерді құрастыру үшін сөздерге және сөйлемдерге дұрыс екпін қою; 7. 4. 3. 1 фразеологизмдерді, сөздерді өзіне тән мағынада пайдалану және түсіну; 7. 4. 5. 1 сөйлем мүшелерін оқшаулау кезінде тыныс белгілерін дұрыс пайдалану
Қазақстандағы ұлттар достастығы	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7. 1. 4. 1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7. 2. 2. 1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7. 2. 3. 1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым	7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7. 3. 4. 1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу

	Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7. 4. 4. 3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7. 4. 1. 1 орфографиялық нормалар мен біту сингармонизмінің заңын және қызметтік сөздерді ескере отырып жазу; 7. 4. 2. 1 ауызша мәтіндерді құрастыру үшін сөздерге және сөйлемдерге дұрыс екпін қою; 7. 4. 3. 1 фразеологизмдерді, сөздерді өзіне тән мағынада пайдалану және түсіну; 7. 4. 5. 1 сөйлем мүшелерін оқшаулау кезінде тыныс белгілерін дұрыс пайдалану
Дұрыс тамақтану. Гендік өзгеріске ұшыраған тағамдар	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 7. 3. 6. 1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7. 4. 1. 1 орфографиялық нормалар мен біту сингармонизмінің заңын және қызметтік сөздерді ескере отырып жазу;

		7. 4. 2. 1 ауызша мәтіндерді құрастыру үшін сөздерге және сөйлемдерге дұрыс екпін қою; 7. 4. 3. 1 фразеологизмдерді, сөздерді өзіне тән мағынада пайдалану және түсіну; 7. 4. 5. 1 сөйлем мүшелерін оқшаулау кезінде тыныс белгілерін дұрыс пайдалану
4-тоқсан		
Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7. 1. 4. 1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7. 2. 1. 1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7. 2. 3. 1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7. 2. 4. 1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7. 3. 1. 1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7. 3. 3. 1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу;

		7. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	7. 4. 4. 5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу 7. 4. 1. 1 орфографиялық нормалар мен біту сингармонизмінің заңын және қызметтік сөздерді ескере отырып жазу; 7. 4. 2. 1 ауызша мәтіндерді құрастыру үшін сөздерге және сөйлемдерге дұрыс екпін қою; 7. 4. 3. 1 фразеологизмдерді, сөздерді өзіне тән мағынада пайдалану және түсіну; 7. 4. 5. 1 сөйлем мүшелерін оқшаулау кезінде тыныс белгілерін дұрыс пайдалану
Ғылыми фантастика	Тыңдалым және айтылым	7. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7. 1. 5. 1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7. 2. 2. 1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7. 2. 5. 1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7. 2. 6. 1 Оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7. 3. 4. 1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу;

		7. 3. 6. 1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	7. 4. 4. 5 оқшауланған сөздердің рөлін түсіну және ажырату; 7. 4. 1. 1 орфографиялық нормалар мен біту сингармонизмінің заңын және қызметтік сөздерді ескере отырып жазу; 7. 4. 2. 1 ауызша мәтіндерді құрастыру үшін сөздерге және сөйлемдерге дұрыс екпін қою; 7. 4. 3. 1 фразеологизмдерді, сөздерді өзіне тән мағынада пайдалану және түсіну; 7. 4. 5. 1 сөйлем мүшелерін оқшаулау кезінде тыныс белгілерін дұрыс пайдалану

4) 8-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ежелгі ұйғыр тілі	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 1. 1 тыңдалған мәтінде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8. 2. 1. 1 мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру және өңдеу; 8. 2. 2. 1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану;

		8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
	Жазылым	8. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 1 мәнді және етістік сөз тіркестерінің түрлері мен байланыс тәсілдерін ажырату және пайдалану; 8. 4. 1. 1 бас әріппен басталатын орфографиялық нормаларды ескере отырып жазу; 8. 4. 2. 1 коммуникативтік жағдайға сәйкес өз ойын білдіру үшін интонацияны, үзілістерді және логикалық екпінді пайдалану; 8. 4. 3. 1 сөздік қордың ерекшеліктерін пайдалану және түсіну; 8. 4. 5. 1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс пайдалану
Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8. 1. 4. 1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау 8. 1. 5. 1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8. 2. 3. 1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы

		мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8. 2. 5. 1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру 8. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8. 3. 1. 1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8. 3. 4. 1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім ұсынып эссе жазу; 8. 3. 6. 1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8. 4. 1. 1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8. 4. 2. 1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8. 4. 3. 1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану 8. 4. 5. 1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау;

		8. 1. 4. 1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау 8. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8. 3. 1. 1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8. 3. 4. 1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім
	Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8. 4. 4. 1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8. 4. 2. 1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8. 4. 3. 1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8. 4. 5. 1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану

Ғарышты игеру жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 1. 1 тыңдалған мәтіннің келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8. 1. 5. 1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8. 2. 1. 1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8. 2. 2. 1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8. 2. 3. 1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8. 2. 5. 1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 8. 3. 6. 1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8. 4. 4. 1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8. 4. 2. 1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс

		ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8. 4. 3. 1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8. 4. 5. 1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 1. 1 тыңдалған мәтіннің де келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 5. 1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8. 2. 2. 1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8. 2. 5. 1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8. 3. 1. 1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8. 3. 6. 1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8. 4. 4. 1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8. 4. 2. 1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8. 4. 3. 1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8. 4. 5. 1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану

Қоршаған орта және энергия ресурстары	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8. 1. 4. 1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау
	Оқылым	8. 2. 1. 1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
	Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8. 4. 1. 1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8. 4. 2. 1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8. 4. 3. 1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8. 4. 5. 1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Жасөспірім және заң	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді,

		ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8. 2. 3. 1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
	Жазылым	8. 3. 4. 1 эссе құрылымын сақтап, тақырып аясындағы пробелмалардың оңтайлы шешімін ұсына отырып эссе жазу 8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8. 4. 1. 1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8. 4. 2. 1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8. 4. 3. 1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8. 4. 5. 1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Театр өнері мен мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 1. 1 тыңдалған мәтінде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8. 1. 5. 1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу

	Оқылым	8. 2. 4. 1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыру; 8. 2. 6. 1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8. 2. 7. 1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8. 3. 1. 1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8. 3. 4. 1 эссе құрылымын сақтап, тақырып аясындағы пробелмалардың оңтайлы шешімін ұсына отырып эссе жазу 8. 3. 6. 1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8. 4. 1. 1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8. 4. 2. 1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8. 4. 3. 1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8. 4. 5. 1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Қазақстандағы туризм және экотуризм	Тыңдалым және айтылым	8. 1. 2. 1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау;

		8. 1. 4. 1 тірек сөздер, автордың көзқарасы,көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8. 1. 6. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8. 2. 1. 1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8. 2. 2. 1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8. 2. 3. 1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8. 2. 5. 1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8. 3. 2. 1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	8. 4. 4. 4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8. 4. 4. 1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8. 4. 2. 1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану;

		8. 4. 3. 1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8. 4. 5. 1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Мәңгілік ел – мұратым	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 1. 1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9. 1. 6. 1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9. 2. 1. 1 ұйғыр тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9. 2. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9. 2. 7. 1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу

	Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9. 4. 1. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9. 4. 3. 1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9. 4. 5. 1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Жаһандану мәселелері	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 4. 1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9. 1. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9. 2. 1. 1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9. 2. 3. 1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9. 2. 4. 1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9. 2. 6. 1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9. 3. 1. 1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9. 3. 4. 1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу;

		9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9. 4. 1. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9. 4. 3. 1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9. 4. 5. 1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
2-тоқсан		
Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО-2017	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9. 1. 4. 1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9. 2. 1. 1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9. 2. 3. 1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9. 2. 4. 1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9. 2. 7. 1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;

		9. 3. 4. 1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу; 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9. 4. 1. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9. 4. 3. 1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9. 4. 5. 1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Адам құқығы мен бостандығы	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 1. 1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9. 1. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру; 9. 1. 6. 1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9. 2. 2. 1 ұйғыр тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9. 2. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9. 2. 6. 1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9. 3. 1. 1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды

		тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9. 4. 1. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9. 4. 3. 1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9. 4. 5. 1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
3-тоқсан		
Отбасы және демографиялық өзгеріс	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 4. 1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9. 2. 1. 1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9. 2. 2. 1 ұйғыр тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9. 2. 3. 1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату
	Жазылым	9. 3. 1. 1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9. 3. 4. 1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен

		кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу
	Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9. 4. 1. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9. 4. 3. 1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9. 4. 5. 1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Биотехнология және гендік инженерия келешегі	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 1. 1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау
	Оқылым	9. 2. 4. 1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9. 2. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9. 4. 4. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9. 4. 3. 1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9. 4. 5. 1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу

Бұқаралық ақпарат құралдары	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 6. 1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау; 9. 1. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9. 2. 7. 1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану; 9. 2. 6. 1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9. 4. 1. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9. 4. 3. 1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9. 4. 5. 1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
4-тоқсан		
Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 1. 1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9. 1. 4. 1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9. 1. 6. 1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау

	Оқылым	9. 2. 2. 1 ұйғыр тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9. 2. 3. 1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9. 2. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9. 2. 7. 1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9. 3. 2. 1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9. 3. 5. 1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 9. 3. 6. 1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9. 4. 1. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9. 4. 3. 1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9. 4. 5. 1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	Тыңдалым және айтылым	9. 1. 2. 1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9. 1. 3. 1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау;

		9. 1. 5. 1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9. 2. 1. 1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9. 2. 4. 1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9. 2. 6. 1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9. 3. 1. 1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9. 3. 3. 1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9. 3. 4. 1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу
	Әдеби тіл нормасы	9. 4. 4. 4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9. 4. 1. 1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9. 4. 3. 1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9. 4. 5. 1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу

бұйрығына 41-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
42-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ұйғыр әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту ұйғыр тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Ұйғыр әдебиеті» пәні оқу бағдарламасының мақсаты – оқушылардың ақыл-ой қабілеті мен тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына, тілдік-эстетикалық талғамдарының дамуына, коммуникативтік құзыреттіліктерінің жетілдірілуіне іргетас қалап, өмірлік дағдыларын шыңдауына, өздігінен білім алуларына мүмкіндік туғызу.

3. «Ұйғыр әдебиеті» оқу пәнінің міндеті – оқушылардың сауаттылығын, олардың әдеби және эстетикалық талғамдары мен сезімдерін дамыту, ойлау қабілеттері мен танымдық және коммуникативтік дағдыларын қалыптастыру.

Ұйғыр әдебиеті пәнін оқу арқылы оқушылар:

1) ұйғыр әдебиетінің құндылық ретіндегі болмысын, ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын құрметтейді және бағалайды;

2) ұйғыр әдебиетінің мәдениетаралық қарым-қатынастағы рөлін, ұйғыр халқының қалыптасқан тарихын, алға қойған міндеттерін, жеңістерін, мәселелерін, қарама-қайшылық пен қиындықтарын анықтайды және түсінеді;

3) түрлі жағдайларға бейімделе білу және өздігінен шешім қабылдау дағдыларын қалыптастырады;

4) заманауи, ғылыми және қоғамдық дамуға сәйкес дүниетанымын дамытады

5) ақпаратты іздеу, талдау және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамытады.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Ұйғыр әдебиеті» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Ұйғыр әдебиеті» оқу пәнінің мазмұны

5. «Ұйғыр әдебиеті» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

6. «Ұйғыр әдебиеті» пәндік білімнің мазмұны бөлімдерге бөлінген: түсіну және жауап беру, анализ және интерпретация, бағалау және салыстырмалы анализ, сонымен қатар, дағдыларды қалыптастыратын бөлімшелерден тұрады. Бағдарламаның бұл бөлімі пән бойынша оқу мақсаттарынан тұрады.

7. Оқу мақсаттары әр бөлімше ішінде мұғалім мен оқушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлауға, бағалауға мүмкіндік береді.

8. «Түсіну және жауап беру» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1)көркем шығарма мазмұны мен пішіні;

2) әдеби шығарманың тұжырымдамасы;

3) көркем шығармадағы образ;

4) шығарма үзінділерімен жұмыс.

9. «Анализ және интерпретация» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әдеби шығарманың композициясы;

2) автор бейнесі;

3) көркем шығарманың тілі;

4) шығармашылық жұмыс.

10. «Бағалау және салыстыру» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) тарихи және көркемдік құндылығы;
2) заманауилығы мен жаңашылдығы;
3) әдеби эссе;
4) әдеби сын.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

11. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1 кодында «5»-сынып, «5.1»-дағдылар, «1»-оқу мақсатының реттік нөмірі.

12. Оқу мақсаттарының жүйесі әр сыныпқа арналған бөлімдер бойынша жоспарланған:

1) түсіну және жауап беру:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Көркем шығарманың мазмұны мен пішіні	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау
2. Әдеби шығарманың тұжырымдамасы	5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау	6.1.2.1 әдеби шығармаа көтерілен әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру	7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау	8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу	9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау
3. Көркем шығармадағы образ	5.1.3.1 көркем шығармадағы	6.1.3.1 әдеби туындыда	7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіп	8.1.3.1 көркем шығармадағы	9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай

	кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу	ғы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау	керлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау	кейіпкерлерді сомдаудатура және жанама мінездеулерді жіктеу	кейіпкерлер жүйесін анықтау
4. Шығарма үзінділері мен жұмыс	5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту.	8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану	9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану

2) анализ және интерпретация:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Әдеби шығарманың композициясы	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтармен бейнелерді салғастыру	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау
2. Автор бейнесі	5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау	7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор	8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік	9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастыруышы

			бейнесін анықтау	көрінісін талдау	ретіндегі рөліне талдау жасау
3 Көркем шығарманың тілі	5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау	6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстырулардың (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау	7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау	8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау	9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру
4. Шығармашылық жұмыс	5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу	6.2.4.1 әдеби көркем дегіш құралдарды пайдала нып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу	7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу	8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу	9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу

3) бағалау және салыстыру:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Тарихи және көркемдік	5.3.1.1 шығармадағы	6.3.1.1 шығармадағы	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер

құндылығы	эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау	кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	мен автор берген портреттік мінездемені салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
2. Заманауилығы мен жаңашылдығы	5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау	6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру	8.32.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру
3. Әдеби эссе	5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу	9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу
4. Әдеби сын	5.4.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып,	6.4.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни	7.4.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8.4.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып,	9.4.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра

	сыни хабарлама жазу	хабарлама жасау		өзіндік сыни пікір жазу	талдап, шағын сын мақала жазу

13. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

14. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ұйғыр әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту ұйғыр тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ұйғыр әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту ұйғыр тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Шығарма	Бөлім	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
«Чинтөмүр батыр және Мәхтумсула» және «Тай мен бала» ертегілері	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау

		5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
Садир Палванның өлеңдері Өмәр Муһәммәдийдің «Ауыр күндерде» хикаясы	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу

	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.3.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.3.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.3.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
2-тоқсан		
Һезим Искәндәровтің «Кел жаңа жыл», «Қыс күндері», «Туйғун мен кемпір» өленděрі. Һезмәт Абдуллиндың «Торуқ ат» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау;

		5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
Илия Бәхтияның «Туған өлкедегі көктем», «Дән туралы ой», «Жақсы адамдар туралы сөз», «Бақа», «Көбелек» өлеңдері	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау;

		5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
3-тоқсан		
Турған Тохтәмовтың «Қайда екен сол бейшара жануар» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу;

		5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
Хелил Һәмраевтың «Өсәк туралы өлең», « Гүл» , «Дастархан», «Өмір» өлеңдері	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу

Һажи Әхмәтнидің «Ата мейрі» әңгімесі. Аблиз Һезимовтың «Шөп пен қарағаш», «Қоян айтады дейді» мысалдары	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
4-тоқсан		
Патигүл Сабитованың «Баламдиң достары» әңгімесі. Марс	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау;

Һетахуновтың «Сиқырлы әлем» әңгімесі		5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
Абай Құнанбаев тың «Ғылым таппай мақтанба», «Қыс» өлеңдері. ЫбрайАлтынсарин нің «Бай мен кедей баласы» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау;

		5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
	Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.41 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу

2) 6-сынып:

Шығарма	Бөлім	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан (18сағат)		
Жүсіп Баласағұн ақыл-парасат және тіл туралы. Махмұт Қашқарий дің «Түркі тілдері сөздігі» еңбегіндегі мақал және	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық

мәтелдер. Рабғузи Адам ата және Хауа ана туралы		мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
Әлішер Науаидің «Һатәмтай», «Арыстан	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау;

және дураж» шығармалары		6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау

Билал Назымның «Назугум» қиссасы	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу;

		6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
2-тоқсан		
Нур Исрайилодтың «Күндер» повесі, Қадир Һасановтың «Жиырма сегіз», «Ризвангүл» өлеңдері	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру;

		6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
Һезмәт Абдуллин нің «Сырластар» әңгімесі Исмайил Саттаровтың «Махсат», «Біз жеңеміз» өлеңдері	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.12.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру;

		6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
3-тоқсан		
Тұрғун Алмастың «Отан», «Мектепке» өлеңдері. Илия Бәхтияның «Туған елге махаббатым бар», «Отан» өлеңдері	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу

	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
Лутпулла Мутәллиптің «Көктем махаббаты», «Жастық үйрен» өлеңдері. Абдуғопур Қутлуқтың «Дутар» балладасы	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін,

		оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
Т.Тохтәмовтің «Әкемнің тоны» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау;

		6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.3.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
4-тоқсан		
Илахун Жәлиловтің «Шана» әңгімесі. Абдумежит Дөләтовтің «Тіз бүктірген», «Еліктеймін деп», «Дутарім» өлеңдері	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия,

		гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
Абай Құнанбаев тың қара сөздері, Шыңғыс Айтматов тың «Ұлыммен көрісу» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін тек тұрғысынан сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
	Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау;

		6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
	Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау

3) 7-сынып:

Шығармалар	Бөлім	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Тарихи өлеңдер	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау;

		7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
Н. Абдусемәтовтің «Назугум» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына,

		жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
А. Мұһәммәдийдің «Жас жүрегім», «Ашылмас көңлім» өлеңдері. Өмір Мұһәммәдийдің «Төменен», «Төменнен көтерілді», «Сұрама енді» әңгімелері	Түсіну және жауап беру	7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау
	Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашыл дығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
2-тоқсан		
Абдухалиқ Уйғурдың «Оян» , «Не істейін?» өлеңдері. Абдуреһим Өткүрдің «Жастық,» «Жұмсаңдар, сатқындар, жұмсаңдар» өлеңдері	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау;

		7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
Һезим Искәндәровтің «Қазақстан» өлеңі және «Назугум» поэмасы	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау;

		7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
3-тоқсан		
Лутпулла Мутәллиптің «Бәрінен отан артық, халық артық», «Әсерім»,	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау;

«Жылдарға жауап», «Екі лирика» өлеңдері		7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармдағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
Һезмәт Абдуллиндің «Бенакарлар» повесті	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау;

		7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жасау
И.Бәхтияның «Ұйғыр еліне», «Мұқамдарға махаббат», «Достар махаббаты» өлеңдері	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1. әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 эпикалық, поэзиялық , драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және

		көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
Зия Сәмәдийдің «Ғени батыр» романы	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау
	Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
4-тоқсан		
Құрван Тохтәмовтың «Бір түп алма» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау;

Ш. Шаваевтың «Билал Назим» романы		7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
Рeһимжан Розиевтың «Тылсым толқындар» поэмасы Мөмүнжан	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау;

Һәмраевтың «Ата-бабалар мекенінде», «Ұстаз» «Отан ұлымын» өлеңдері		7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.2.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
Сәбит Мұқановтың «Ипархан» поэмасы,	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау;

Шыңғыс Айтматовтың «Жәмилә» повесі		7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
	Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салғастыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
	Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу

4) 8-сынып:

Шығарма	Бөлім	Оқыту мақсаттары

1-тоқсан		
«Көл текін» ескерткіші, «Оғузнамә» эпосы	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

Билал Назимдың ғазалдары	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

Исмаил Саттаровтың «Қазақстан», «Таң», «Біз жеңеміз» өлеңдері	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
2-тоқсан		

Һезмәт Абдуллиндің «Отты шеңбер» романы	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

Хелил Һәмраевтың «Ерлік» поэмасы	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
3 -тоқсан		

Жамалдин Босақовтың «Көш» тарихи романы	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

Йүсүпбәг Мухлисовтың «Ғени Батур» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

Савутжан Мәмәтқуловтың «Надамәт» өлеңі, Шайим Шаваевтың «Сырлы ақ бұлттар» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

Зунун Қадирийдің «Ғунчәм» драмасы	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.3.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
4-тоқсан		

Курван Тохтәмовтің «Жағыстайлықтар» романы	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

Долқун Ясеновтың «Соңғы сәттер», «Сұра» өлеңдері	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

Мұхтар Әуезовтің «Абай жолы» романы Расул Ғамзатовтың «Менің Дағыстаным», «Ана тіл» шығармалары	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
	Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
	Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

5) 9-сынып:

Шығарма	Бөлім	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Жүсүп Баласағұнның «Құтты білік» дастаны, Махмұт Қашқаридың «Түркі тілдер сөздігіндегі» фольклор үлгілері	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Атаий, Сәккакий, Лутфий өлеңдері	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау;

		9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Әлішер Наваийдің «Пәрһат-Ширин» дастаны	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау;

		9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Аязийдің «Жаһаннамә» дастаны	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау;

		9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
2-тоқсан		
Хирқитийдің «Myhəббətнамə вə meһнəткам» поэмасы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану

	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Әршийдің шығармалары, Зәлилийдің шығармалары	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау;

		9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Нәвбәтийдің шығармалары, Муһәммәт Садиқ Қашқарийдің «Тәзкирәи әзизан» шығармасы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау;

		9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
3-тоқсан		
Абдурейим Низарийдің «Мәһзун-Гулниса», «Рабиә-Сәъдин» дастандары	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп

		пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Билал Назимдің «Ғазат дәр мүлки Чин» дастаны	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру;

		9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Хелил Һәмраевтың «Дикан» поэмасы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу

	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Абдуреһим Өткүрдің «Із» романы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып,

		тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
4-тоқсан		
Боғда Абдулланың өлеңдері	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау;

		9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
Махамбет Өтемісовтің «Баймағамбет сұлтанға айтқаны», «Жалғыздық» өлеңдері Махтұмқұли Пірағи өлеңі	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
	Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру;

		9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу

...бұйрығына 42-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
43-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Өзбек тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту өзбек тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Өзбек тілі» пәнін оқытудың мақсаты – оқушылардың тіл байлығын дамыту, өз ана тілін құрметтейтін ұрпақ тәрбиелеу, тілдің қоғамдық мәнін түсіне алатын, тіл нормаларын сақтайтын, еркін сөйлесуге, сауатты жазуға дайын тілдік қарым-қатынасқа бейім тұлғаны қалыптастыру.

3. «Өзбек тілі» пәнінің негізгі міндеттері:

1) өзбек тілін ана тілі ретінде дамыту негізінде сөйлеу әрекетінің барлық түрлерінде коммуникативті дағдыларды қалыптастыру арқылы тілдік тұлғаны дамыту;

2) өзбек тілін күнделікті қарым-қатынас құралы ретінде пайдалану және тілдік құбылыстардың заңдылықтарын зерттеу дағдыларын қалыптастыру;

3) өзбек тілінің шығу тегін зерттеу.

4) ақпаратты іздеу, талдау және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту

4. «Өзбек тілі» пәнінің бағдарламасында оқушының сауатты жазбаша және ауызша тілін дамыту, сөздік қорын байыту, әртүрлі сөйлеу жанрларында ауызша және жазбаша монолог құру дағдыларын дамыту және жетілдіру қарастырылған.

5. «Өзбек тілі» оқу пәнінің бағдарламасы функционалдық-коммуникативтік тәсіл негізінде құрастырылған. Ол білім алушылардың тіл туралы, ұлттық және әлемдік мәдениеттің маңызы туралы түсініктерін тереңдетуге және кеңейтуге бағытталған.

«Өзбек тілі» пәнін оқу:

1) өмірлік жағдаяттарға сәйкес тыңдау, айту, оқу және жазу коммуникативтік дағдыларын дұрыс пайдалануға бағытталған;

2) тілдің грамматикалық құрылымын терең меңгеруге, тұрақты жазбаша тіл дағдыларын қалыптастыруға, оқу тілін сауатты қолдануды дамытуға бағытталған;

3) ең алдымен ауызша сөйлеу дағдыларын дамытуға бағытталған коммуникативті тәсілге негізделген;

4) тіл мен мәдениеттің өзара байланысы туралы санасын қалыптастырады;

5) қазақ, орыс және басқа халықтардың мәдениетімен салыстыра отырып өзбек тілінің ұлттық-мәдени ерекшелігі туралы түсінік қалыптастырады.

6. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Өзбек тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Өзбек тілі» оқу пәнінің мазмұны

7. «Өзбек тілі» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

8. «Өзбек тілі» пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түріндегі оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтау арқылы берілген. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші сан оқу мақсатының реттік санын көрсетеді. Мысалы, 5.1 кодтауда – «5» – сынып, «5.1» – оқу мақсатының реттік саны.

9. Әрбір бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары мұғалімге сөйлеу әрекетінің барлық түрлерін (тыңдау, айту, оқу, жазу, әдеби тіл нормаларын сақтау) дамыту бойынша жұмысты жүйелі түрде жоспарлауға, оқушылардың

жетістіктерін бағалауға, оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы хабарландыруға мүмкіндік береді.

10. «Тыңдалым және айтылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) болжау;

2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;

3) мәтіннің мазмұнын түсіну;

4) негізгі ойды анықтау;

5) жауаптарды тұжырымдау және тыңдалым материалдары бойынша бағалау;

6) монолог құрау.

11. «Оқылым» бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

1) ақпаратты түсіну;

2) мәтіндердің түрлері мен стильдерін анықтау;

3) мәтін жанрларының ерекшеліктерін анықтау;

4) мәтін бойынша сұрақтар құрастыру;

5) мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау;

6) оқылым стратегиясын қолдану;

7) әртүрлі дәреккөздерден ақпаратты алу.

12. «Жазылым» бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

1) жоспар құру;

2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;

3) мәтіндерді әртүрлі формада ұсыну;

4) эссе жазу;

5) оқылған және тыңдалған материал бойынша мәтін жазу;

6) мәтіндерді редакциялау.

13. «Әдеби тіл нормаларын сақтау» бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

1) орфографиялық нормалар;

2) орфоэпиялық нормалар;

3) лексикалық нормалар;

4) грамматикалық нормалар;

5) пунктуациялық нормалар.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

14. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтау арқылы көрсетіледі. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бағдарламаның кіші бөлімін, төртінші сан білім беру мақсатының реттік санын көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4 кодтауында: «6» – сынып, «2.1» – бөлімше, «4» – оқу мақсатының реттік саны.

15. Оқыту мақсаттарының жүйесі.

1) Тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер мен	6.1.1.1 мәтіннің	7.1.1.1 мәтін үзінділерін	8.1.1.1 мәтіннен	9.1.1.1 мәтін мазмұны

	ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау	атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау	алынған дәйек сөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру.
2. Әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
3. Мәтіннен ақпаратты анықтау	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы	9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп,

			көзқарасты ажырата білу	ойды анықтау	қорытынды жасау
4.Негізгі ойды анықтау	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.4.1 негізгі тақырыпты тірек сөздер, автордың көзқарасы мен көңіл-күйі негізінде анықтау	9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
5. Тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру.	6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау	8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау	9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
6. Сөйлеу мәдениетін дамыту	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді	6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді	8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог,	9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау

	еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру	қатысу, ойын анық жеткізу	еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу	монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу	

2) оқылым:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау	8.2.1.1 мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу	9.2.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау
2.Мәтіннің түрлері мен стилдерін анықтау	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	9.2.2.1 өзбек тілі стилі мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
3. Мәтіннің жанрлық ерекшелігі	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландыр	6.2.3.1 ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдам	9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау,

ін ажырату	удың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшелітерін ажырату	кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	алар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	заңнама, мемлекеттік, әскери-патриоттық бағдарламалар) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату
4. Мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру	7.2.4.1 публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбын, құрылымын, мақсатты аудиториясын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін салыстыру және талдау	9.2.4.1 мәтіндердің түрлері мен тілдік ерекшелігін салыстыра отырып талдау
5.Мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру	8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауғ

		сұрақтарын құрастыру			а арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
6.Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу	6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану:комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу	8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану:комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу	9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
7. Әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтадан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау	8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану

3)жазылым:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жоспар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе,	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап,	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген

	негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру	құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру	құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру	тезистік жоспар құру	мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру
2. Әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, мәтін (хат, жарнама, хабарландыру) құрастырып жазу	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мәтін (мінездеме, құттықтау, өмірбаян) құрастырып жазу	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру
3.Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу

			сипаттап жазу		
4. Эссе жазу	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу	6.3.4.1 эссе тақырыбын ан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу. («келісу, келіспеу» эссесі)	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу. (дискуссивті эссе)	8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу. (аргументативті эссе)	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екіжақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу. (аргументативті эссе)
5. Оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін (компрессия) жазу	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
6. Мәтіндерді түзету	5.3.6.1 мәтіндегі орфография	6.3.6.1 мәтіндегі орфография	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің	8.3.6.1 баспасөз ақпарат	9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен

және редакциялау	лық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау	лық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау	тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау	құралдары материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау	бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

4) әдеби тіл нормаларын сақтау:

1. Орфографиялық норма	5.4.1.1 өзбек тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулармен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
2. Орфоэпиялық норма	5.4.2.1 өзбек тілінің дыбыстарын айту кезінде сингармонизм заңының ерекшеліктерін ескеру және ауызша мәтіндерді	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану	8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті	

	құрастыру үшін осы дыбыстарды қолдану	орынды қолдану		сөйлеу мәнеріне сай қолдану	
3. Лексикалық норма	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану	9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану
4. Грамматикалық норма	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.4.2 заттың пішінін, түсін, сапасын білдіріп, лексикалық мағынасына қарай осы сын есімдерді ауызша, жазбаша жұмыстарда қолдану;	6.4.4.1 сын есімдерді ауызша және жазбаша жұмыстарда қолдану орнына қолдану; 6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану;	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу,	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану;	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық

	5.4.4.3 сандарды дұрыс қолдану (бірліктер, ондықтар, жүздіктер, мыңдықтар)	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану	орынды қолдану; 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу	8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану	түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
5. Пунктуациялық норма	5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану	6.4.5.1 тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажыратын) ережеге сай қолдану

17. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

18. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Өзбек тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға (оқыту өзбек тілінде) сәйкес жүзеге асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Өзбек тілі» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту өзбек тілінде)

1) 5-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Мәдениет: тіл және қарым-қатынас	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.1.1 өзбек тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу; 5.4.2.1 өзбек тілінің дыбыстарын айту кезінде сингармонизм заңының ерекшеліктерін ескеру және ауызша мәтіндерді құрастыру үшін осы дыбыстарды қолдану; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

Киіну. Сән.Талғам	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.1.1 өзбек тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу; 5.4.2.1 өзбек тілінің дыбыстарын айту кезінде сингармонизм заңының ерекшеліктерін ескеру және ауызша мәтіндерді құрастыру үшін осы дыбыстарды қолдану; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау

	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.5.1 Оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшелік-терін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру

	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.2 заттың пішінін, түсі мен сапасын білдіретін сын есімдерді лексикалық мағынасы бойынша ажырата білу, ауызша және жазбаша жұмыстарда осы сын есімдерді қолдану; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Бос уақыт және хобби	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу;

		5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.2 заттың пішінін, түсі мен сапасын білдіретін сын есімдерді лексикалық мағынасы бойынша ажырата білу, ауызша және жазбаша жұмыстарда осы сын есімдерді қолдану; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Қиял әлемі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым у материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу

	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.3.1 сандарды дұрыс қолдану (бірліктер, ондықтар, жүздіктер, мыңдықтар); 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Көлік және жол белгілері	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.3.1 сандарды дұрыс қолдану (бірліктер, ондықтар, жүздіктер, мыңдықтар); 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

Адамның сырт келбеті мен мінезі.	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.3.1 сандарды дұрыс қолдану (бірліктер, ондықтар, жүздіктер, мыңдықтар), 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Аспан әлемінің құпиялары	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау;

		5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Саяхат және демалыс.	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру;

		5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін өзбек тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

1) 6 – сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстандағы көрікті жерлер	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру;

		6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.1 сын есімдерді ауызша және жазбаша жұмыстарда қолдану орнына қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Ұлттық және отбасылық құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату;

		6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.1 сын есімдерді ауызша және жазбаша жұмыстарда қолдану орнына қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Әлемнің жеті кереметі.	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдалым негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру;

		6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдры бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.1 сын есімдерді ауызша және жазбаша жұмыстарда қолдану орнына қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдалым негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.6.1 Оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау

	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру 6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу («келісу, келіспеу» эссесі); 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Тарихи тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды

		қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.2.5.1 Оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфография-лық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға

		жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу

	Жазылым	6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру;

		6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшелік-теріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Әлемдегі ірі кітапханалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану;

		6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Ғылым мен технология жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып,

		жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сайресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Жазылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Оқылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.5.1 Оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру;

		6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

3) 7-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ауа райы және климаттық өзгерістер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.6.1 Оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану;

		7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Көшпенділер мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану;

		7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Денсаулық – зор байлық	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7 4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		

Сүйіспеншілік пен достық	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті си-паттап жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану;

		7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Музыка өнері және өзбектың киелі домбырасы	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау

	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Ғаламтор және әлеуметтік желілер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану;

		7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Қазақстандағы ұлттар достастығы	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану;

		7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Дұрыс тамақтану. Гендік өзгеріске ұшыраған тағамдар	Тыңдалым және айтылым	7 1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		

Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу;

		7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Ғылыми фантастика	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік

		қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану

4) 8-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Көне түркі жазбалары және өзбек жазуы	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтіннің-де келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтін-дердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану;

		8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.4.1 негізгі тақырыпты тірек сөздер, автордың көзқарасы мен көңіл-күйі негізінде анықтау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау,сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымда-малар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату;

		8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру 8.2.6.1 Оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім ұсынып эссе жазу; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.4.1 негізгі тақырыпты тірек сөздер, автордың көзқарасы мен көңіл-күйі негізінде анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді,

		ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Ғарышты игеру жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтінде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау;

		8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау,сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.1.1 мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		

Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтіннің келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау,сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін салыстыру және талдау; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Қоршаған орта және энергия ресурстары	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.4.1 негізгі тақырыпты тірек сөздер, автордың көзқарасы мен көңіл-күйі негізінде анықтау
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу;

		8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Жасөспірім және заң	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу

	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Театр өнері мен мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтінніңде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра; 8.2.6.1 Оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау

	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Қазақстандағы туризм және экотуризм	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.4.1 негізгі тақырыпты тірек сөздер, автордың көзқарасы мен көңіл-күйі негізінде анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы

		мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Мәңгілік Ел - мұратым	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау;

		9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.2.1 өзбек тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Жаһандану мәселелері	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау;

		9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
2-тоқсан		
Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО -2017	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты

		аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу

Адам құқығы мен бостандығы	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.2.1 өзбек тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
3-тоқсан		

Отбасы және демографиялық өзгеріс	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас,монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл-күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.2.1 өзбек тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскерипатриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Биотехнология және гендік инженерия келешегі	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау

	Оқылым	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Бұқаралық ақпарат құралдары	Тыңдалым және айтылым	9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.6.1 белгілі мақсат үшін Оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс

		жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
4-тоқсан		
Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл- күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.2.1 өзбек тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі

		ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу;

		9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу

...бұйрығына 43-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
44-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Өзбек әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту өзбек тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Өзбек әдебиеті әлем әдебиетінде қосқан үлесімен және өзіндік орнымен ерекшеленеді, қалыптасқан бай тарихы білім алушылардың танымдық әлеуетін кеңейтеді.

3. «Өзбек әдебиеті» оқу бағдарламасының мазмұны жанрлық ұстанымды, әлем әдебиетімен салыстырмалы түрде өзбек әдебиеті ақын-жазушыларының шығармашылық ерекшелігін көрсетеді. Бағдарлама мазмұнына енген шығармалар арқылы білім алушылар жеке, әлеуметтік және адамзаттық мәселелерге, яғни, адамзат тұрмысындағы қарама-қайшылыққа, қуаныш, қайғы, күрес, дилеммаларға назар аударады, талқылайды, зерттейді.

4. Әдебиеттің тарихпен, мәдениетпен өзара байланысы, оның тәрбиелік әлеуеті білім алушыларда толық дүниетаным және жеке адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға әсер етеді.

5. «Өзбек әдебиеті» оқу пәнін оқытудың міндеттері білім алушылардың сауаттылығын қалыптастыру, олардың әдеби және эстетикалық талғамдары мен сезімдерін дамыту, ойлау қабілеттерін қалыптастыру және танымдық және коммуникативтік дағдыларын дамытудан тұрады.

6. «Өзбек әдебиеті» оқу пәнін оқыту барысында білім алушылар:

1) өзбек әдебиетінің құндылық ретіндегі болмысын, ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын құрметтейді және бағалайды;

2) өзбек халқының тарихын қалыптастырған өзбек әдебиетінің мәдениетаралық қарым-қатынастағы рөлін анықтайды және түсінеді;

3) түрлі жағдайларға бейімделуге және өздігінен шешім қабылдауға үйренеді;

4) қазіргі қоғамдық даму деңгейіне сәйкес дүниетанымын дамытады;

5) ақпаратты іздеу, талдау және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамытады.

7. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Өзбек әдебиеті» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

2-параграф. «Өзбек әдебиеті» оқу пәнінің мазмұны

8. «Өзбек әдебиеті» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

9. «Өзбек әдебиеті» оқу пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны бөлімдер арқылы қамтылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түріндегі оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

10. Әр бөлімше ішінде жүйелі қамтылған оқу мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістігін бағалауға, сонымен қатар оларға оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

11. «Түсіну және жауап беру» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

5) мазмұн және пішін;

6) әдеби шығарма тұжырымдамасы;

7) көркем шығармадағы образ;

8) шығарма үзінділерімен жұмыс.

12. «Анализ және интерпретация» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
5) әдеби шығарманың композициясы;
6) автор бейнесі;
7) көркем шығарманың тілі;
8) шығармашылық жұмыс.
13. «Бағалау және салыстыру» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
5) тарихи және көркемдік құндылығы;
6) заманауилығы мен жаңашылдығы;
7) әдеби эссе;
8) әдеби сын.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

14. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.1. кодында «5» - сынып; «5.1» - оқу мақсатының нөмірі.

15. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) түсіну және жауап беру:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Көркем шығарманың мазмұны мен пішіні	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау.	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау.	7.1.1.1 әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау.	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау.	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау.
2. Әдеби шығарманың тұжырымдамасы	5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау	6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру	7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау	8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу	9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау

3. Көркем шығармадағы образ	5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу	6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау	7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау	8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу	9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау
4. Шығарма үзінділері мен жұмыс	5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту	7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып,үзінділерді жатқа айту	8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану	9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану

2) анализ және интерпретация:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.Әдеби шығарманың композициясы	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтармен бейнелерді салыстыру	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау
2. Автор бейнесі	5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор	6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор	7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық	8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-	9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистика

	бейнесін анықтау	бейнесін анықтау	шығармадағы автор бейнесін анықтау	қатынасының тілдік көрінісін талдау	лық тұтастыруш ы ретіндегі рөліне талдау жасау
3. Көркем шығарманың тілі	5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау	6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстырулардың (метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау	7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау	8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау	9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру
4. Шығармашылық жұмыс	5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу	6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу	7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу	8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті сипаттау	9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу

3) бағалау және салыстыру:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып

1. Тарихи және көркемдік құндылығы	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	8.3.1.1 шығармаңың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау.
2. Заманауилығы мен жаңашылдығы	5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау	6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру
3. Әдеби эссе	5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу	9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу
4. Әдеби сын	5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне	6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің	7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы	8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған	9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен

	шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу	әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	туралы шағын сыни шолу жазу	әдеби сын – пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу

16. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

17. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Өзбек әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту өзбек тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес жүзеге асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Өзбек әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту өзбек тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Аңызда шыққан дауыс	«Үш ағайынды батырлар», «Сусамбил» ертегілері, А. Обиджон «Әділ», «Бүркітшах және Замбұрық» атты ертегі, Һ. Алымжан «Айгул мен Бахтияр». М. Осим «Томарис» аңызы Г. Х. Андерсен «Бұлбұл» ертегі	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту

		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау
2-тоқсан			
«Тәрбиенің қайнар бұлағы»	М. Осим «Шырақ» аңызы А. Навоий «Маһбуб ул-қулуб» Саъдий Шерази «Гүлістан» асари З.М. Бобур рубаийлары З. Фурқат өлеңдері	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау;

			5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.3.1 шығарма дағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең

			құрылысы) мағынасын анықтау
3-тоқсан			
Балалық шақтың мінсіз аспаны	А. Қадирий «Көкпарда» һикаясы Х. Имонбердиев «Аһу», «Ғанича» өленděрі Ғ. Ғулом «Менің ұры балам-ау» һикаясы Айбек «Фонарчи ота» һикаясы Носир Фозилов «Шығарма» һикаясы	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау;

			5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; 5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу
4-тоқсан			
Көз қарашығымдасың, Отаным!	Эркін Ваһидов «Өзбегім» одасы Өткір Һашимов «Дүниенің істері Мирполат Мирзо өлеңдері Мағжан Жумабоев шығармалары	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына қарай фабуласы мен сюжеттік дамуын сипаттау; 5.1.2.1 әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 5.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер портреті мен іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5.1.4.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту

		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді табу; 5.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.1 көркем шығармадан алған әсерін сипаттап авторға хат, өлең жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.3.1 шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу;

2) 6-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Ойымның шегі жоқ..	Жұмбақтар Һ. Тэхтабаев «Сары деуні мініп» қиссасы Ж. Родари «Үруді білмейтін күшік» Ертегі	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру;

	Ч. Айтматов «Ақ кеме» қиссасы		6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзия лық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
2-тоқсан			
Жүрек сырлары	Зулфия өлеңдері Саид Ahмад «Қаблан», «Бұрынғы» hикаялары Муқими шығармалары	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру;

	А. Қаһор «Науқас» һикаясы Халық әндері		6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Бағалау және салыстыру	6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау
3-тоқсан			
Өткен күніңді ұмытпа	Э. Ваһидов «Нидо» дастаны О. Ңқубов «Бал мұздақ» һикаясы М. Шайхзаде «Жылдардың сәлемін жылдарға елтіп» Ө. Һашимов «Соғыстың сонғы құрбаны»	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау;

			6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.2.1 кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру; 6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
4-тоқсан			
Сөзде сиқыр бар	А. Навоий «Һайрат үл-аброр» дастаны Абай өлеңдері Гулханий «Зарбулмасал» шығармасы Азим Суюн «Баһадурдің алдараспаны», «Тұтқын» өлеңдері	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; 6.1.2.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіру; 6.1.3.1 әдеби туындыдағы кейіпкердің типтерін сипаттау; 6.1.4.1 көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі

			бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау; 6.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.3.1 шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау

3) 7-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Көне күндерден жеткен жәдігерлер	«Равшан» дастаны Атойи өлеңдері Алишер Навои «Сабъаи сайяр» дастаны Түрді Фарағи өлеңдері	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 көркем шығарма сюжетінің құрамдас бөлігін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау;

			7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашылдығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарма ның эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
2-тоқсан			
«Толғауы - тоқсан қызыл тіл»	Уайси шығармалары	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 көркем шығарма сюжетінің құрамдас бөлігін талдау;

	Һ. Һ. Ниязи өлеңдері А. Қадири «Мейраптан шаян» шығармасынан үзінділер Чөлпан өлеңдері А. Қаһһар «Ұры» һикаясы		7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашыл дығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
3-тоқсан			
«Бұл – мен туылған топырақ»	А. Қаһһар «Қорқыныш» һикаясы Һ. Алымжан «Һолбуки түн» өлеңі Миртемір өлеңдері У. Насыр өлеңдері Зулфия шығармалары	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 көркем шығарма сюжетінің құрамдас бөлігін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау;

	Ш. Һолмирзаев «Өзбектер» һикаясы Рауф Парфи өлеңдері		7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 әдеби жанр түрлерінің даму барысына, жаңашыл дығына заманауи тұрғыдан баға беру; 7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарма ның эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
4-тоқсан			
«Адам өмірі өлең жолдарында»	Ш. Раһмон шығармалары М. Юсуф «Мейір қалады», «Түзелмейді дертім менің» өлеңдері О. Хайям рубаилары	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 көркем шығарма сюжетінің құрамдас бөлігін талдау; 7.1.2.1 әдеби шығармадағы тұлғалық болмысты гуманистік тұрғыдан талдау; 7.1.3.1 көркем шығармадағы

	Расул Һамзатов «Ана тілім» өлеңі Абиш Кекилбоев «Бәйгеторық» шығармасы		кейіпкерлердің типтерін жасалу тәсілдері тұрғысынан анықтау; 7.1.4.1 көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін ашып, үзінділерді жатқа айту
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру; 7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық, драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау; 7.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; 7.2.4.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу;
		Бағалау және салыстыру	7.3.3.1 шығарманы ұлттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу

4) 8-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Дананың сөзі-ақылдың көзі	«Күнтуғмиш» дастаны	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау;

	Юсуф Баласағуни «Құтадғу билиг» шығармасы Хоразмий «Муһаббатнаме» шығармасы Сайфи Саройи «Суһайл ва Гулдурсун» Лутфий өлеңдері А. Навоий шығармалары		8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті сипаттау
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру
2-тоқсан			

Өмір фәлсәфәсі	Надира өлеңдері Абдурауф Фитрат өлеңдері Ғ. Ғулам «Уақыт», «Сағыныш» өлеңдері М. Айбек «Навоий» романынан үзінділер	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1. шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті сипаттау
		Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік

			тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
3-тоқсан			
Тарихи шындық пен көркемдік шешім	М. Шайхзаде «Мырза Ұлықбек» трагедиясы У. Насыр «Нил мен Рим» өлеңі Асқад Мухтар «Чинор» романынан үзінділер Саид Ahмад «Уфқ» романынан үзінділер Х. Султонов «Сағадат қырғағы» қиссасы Төре Сулайман өлеңдері	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті сипаттау

		Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалар мен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
4-тоқсан			
Адам тағдыры	Һалима Худайбердиева өлеңдері Р. Тагор «Нұр мен көлеңкелер» шығармасы Сергей Есенин шығармалары Олжас Сулейменов өлеңдері	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшеккке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-

			қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті сипаттау
		Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашыл дығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

5) 9-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Атадан қалған асыл сөз	Көркем сөз сиқыры «Алпамыс» дастаны З. М. Бабур «Бабурнаме» шығармасы Алишер Навоий «Фарҳод мен Шырын» дастаны	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған

			үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылар мен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілері мен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу
2-тоқсан			
Адам жанының құпиясы	Амирий өлеңдері Завқий сатирасы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау;

	Аваз Ўтар өлеңдері Ғафур Ғулом «Хасан Кайфий» һикаясы О. Матжон шығармалары		9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілері мен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу

3-тоқсан			
Көркем туындыдағы жасырын ақиқат	Таһир Малик «Соңғы оқ» қиссасы Тоғай Мурад «Ат кісінеген кеште» қиссасы Шавкат Раһман шығармалары Шуһрат «Алтын бұзылмайды» романынан үзінділер Усман Азым өлеңдері	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылар мен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда

			салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу
4-тоқсан			
Өлеңнің түсті әлеми	Назар Эшонқул «Самалды тоқтатып болмайды» һикаясы Иқбол Мирзо өлеңдері Эсанғали Равшанов өлеңдері Софокл «Шах Эдип» трагедиясы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып,

			шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілері мен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу

...бұйрығына 44-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
45-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9 сыныптарына арналған «Тәжік тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту тәжік тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29030 болып тіркелген).

2. «Тәжік тілі» оқу пәнін оқытудың мақсаты – білім алушылардың тілдік дағдыларын дамыту, ана тіліне құрметпен қарайтын ұрпақты тәрбиелеу, тілдің әлеуметтік маңызын түсіну, тіл нормаларын сақтауға қабілетті, еркін қарым-қатынас пен сауатты жазуға дайын тұлғаны қалыптастыру болып табылады

3. «Тәжік тілі» оқу пәнінің басты міндеттері:

1) тәжік тілін ана тілі ретінде меңгеру негізінде, сөйлеу әрекетінің барлық түрлері бойынша коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру жолымен тілдік тұлғаны дамыту;

2) тәжік тілін күнделікті өмірде еркін қолданып жүрген қарым-қатынас құралынан тілдік құбылыс ретіндегі заңдылықтар негізінде танып-білу дағдыларын қалыптастыру;

3) тәжік тілінің шығу тегін зерттеу;

4) ақпаратты іздеу, талдау және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектіні саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. «Тәжік тілі» оқу пәнінің бағдарламасы білім алушының тіл сауаттылығы мен сөйлеу сауаттылығын, сөз байлығын, басқалармен еркін қарым-қатынасқа түсу қабілетін дамытуды және білім алушының ойлау қабілетін жетілдіруді көздейді.

5. «Тәжік тілі» оқу пәнінің бағдарламасы функционалдық-коммуникативтік бағытқа негізделіп құрастырылған. Ол білім алушылардың тіл туралы түсініктерін

тереңдетіп, ұлттық және әлемдік мәдениеттің маңыздылығы туралы түсініктерін кеңейтеді.

6. Тәжік тілін пән ретінде оқытуда білім алушылардың ұлттық дүниетанымын кеңейтетін, шығармашылық ойлауға төселдіретін, айналадағы адамдармен дұрыс қарым-қатынас жасауды үйретететін, оны тұлға ретінде әлеуметтендіруге мүмкіндік беретін басты нысана болып табылады. «Тәжік тілі» пәні бағдарламасы білім деңгейі жоғары, ой-өрісі дамыған, өз ойын еркін жеткізе алатын, туындаған мәселелерді шеше білетін және шынайы өмірге бейім жаңашыл ұрпақ тәрбиелеу мәселесін жүзеге асыруға маңызды үлес қосады.

7. «Тәжік тілі» оқу пәнін зерделеу:

1) өзінің ойын ауызша және жазбаша формада сауатты құрастыруға және айтуға үйретеді;

2) тілдің грамматикалық құрылымын терең меңгеруге, жазба тілінің тұрақты дағдыларын қалыптастыруға, академиялық тілді сауатты қолдануды дамытуға бағытталады;

3) ауызекі сөйлеу дағдыларын қалыптастыруға бағытталған қолданбалы бағытты ұстанатын коммуникативтік әдіске негізделеді;

4) тіл мен мәдениет арасындағы байланыс түсінігін қалыптастырады;

5) қазақ, орыс және басқа халықтардың мәдениетімен салыстыра отырып ұйғыр тілінің ұлттық-мәдени ерекшелігі туралы көзқарас қалыптастырады.

8. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Тәжік тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Тәжік тілі» оқу пәнінің мазмұны

9. «Тәжік тілі» пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік

тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

10. «Тәжік тілі» пәні оқу бағдарламасының мазмұны бөлім бойынша оқыту ұйымдастырылған. Бөлім сынып бойынша оқыту мақсаттарынан, күтілетін нәтижеден тұратын бөлімшелерден тұрады.

11. Оқу мақсаттары мұғалім мен білім алушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсететін бөлімнен тұрады: тыңдалым және айтылым, оқылым, жазылым, әдеби тіл нормаларын сақтау.

12. «Тыңдалым және айтылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) болжау;
2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;
3) мәтіннен ақпаратты анықтау;
4) негізгі ойды анықтау;
5) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;
6) сөйлеу мәдениетін дамыту.

13. «Оқылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ақпаратты түсіну;
2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;
3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;
4) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;
5) мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау;
6) оқылым стратегияларын қолдану;
7) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

14. «Жазылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жоспар құру;
2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;
3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;
4) эссе жазу;
5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;
6) мәтіндерді түзету және редакциялау.

15. «Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі» келесі бөлімшелерден тұрады:

1) орфографиялық норма;
2) орфоэпиялық норма;
3) лексикалық норма;
4) грамматикалық норма;
5) пунктуациялық норма.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

16. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында «6» - сынып; «2.1» - дағдылар; «4» - оқу мақсатының реттік нөмірі.

17. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау	6.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау	8.1.1.1 мәтіннен алынған дәйек сөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру
2. Әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу –еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау
3. Мәтіннен	5.1.3.1	6.1.3.1	7.1.3.1 тыңдалған	8.1.3.1 тыңдалған	9.1.3.1 тыңдалған

ақпаратты анықтау	тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау	мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу	мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау	мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау
4. Негізгі ойды анықтау	5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.4.1 негізгі тақырыпты тірек сөздер, автордың көзқарасы мен көңіл-күйі негізінде анықтау	9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасын, негізгі ойды анықтау
5. Тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау	5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру	6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау	8.1.5.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау	9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру

6. Сөйлеу мәдениетін дамыту	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру	6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу	8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу	9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау

2) оқылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу	9.2.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау
2. Мәтін нің стильдік	5.2.2.1 лексиканың ауызекі	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу	7.2.2.1 публицистикалық және	8.2.2.1 публицистикалық және	9.2.2.1 қазақ тілі стильдері

ерекшелігін тану	сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
3. Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату.	6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату.	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату.	9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату.
4. Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау

5. Мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру.	8.2.5.1 перифразаның түрлі тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
6. Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу	6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу	8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу	9.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
7. Әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау	8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	9.2.7. 1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану

3) жазылым:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жоспар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру
2. Әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуімен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру
3. Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып,	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік

	бойынша әңгіме құрастыру	графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру	беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу	(диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу	мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу
4. Эссе жазу	5.3.4.1 эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу	6.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу. («келісу, келіспеу» эссесі)	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу.	8.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру, өз ойын дәлелдеп жазу.	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша екі жақты пікірді немесе жағдаятты талқылау, біреуіне таңдау жасап, өз ойын дәлелдеп жазу.
5. Оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын

(компрессия) жазу	негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу	негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу	мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу	желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу	сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
6. Мәтіндерді түзету және редакциялау	5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау	6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау	8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарын талдап, стильдік түзетулер жасау, редакциялау	9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, ойын (ақпарат, идея) дұрыс жүйелеп, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

4) әдеби тіл нормаларын сақтау:

Білім алушылар білуі тиіс:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Орфографиялық норма	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық	6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфограф	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфография	8.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу

	нормаға сай жазу	иялық нормаға сай жазу	лық нормаға сай жазу		
2. Орфоэпиялық норма	5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу	6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану	8.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану	
3. Лексикалық норма	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданысаясын түсіну және ажырата білу	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану	9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану
4. Грамматикалық норма	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім,	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу 9.4.4.2

	сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану 5.4.4.3 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу	сын есімнің орнына қолдану 6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану	барысында қолдану 7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану 7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу	тіркестерін ажырату, қолдану 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану 8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу 8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану	салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану 9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
5. Пунктуациялық норма	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану	6.4.5.1 тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	9.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін (даралаушы, ерекшелеуші, ойдың аражігін ажырататын)

			ерекшелеуші) дұрыс қолдану		ережеге сай қолдану

18. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

19. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Тәжік тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту тәжік тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес жүзеге асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Тәжік тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту тәжік тілінде) іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Мәдениет: тіл және қарым-қатынас	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану;

		5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу; 5.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану; 5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Киіну. ән. Талғам	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфография-лық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5 4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын айту және қолдану барысында үндестік заңын ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.1.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.1 жалқы және жалпы есімдерді ажырату, жалғауларды дұрыс қолдану; 5 4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату;

		5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.2 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Бос уақыт және хобби	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің; мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу

	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.2 сын есімдердің, шырай түрлерінің көркемдік ерекшелігін тану, сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Қиял әлемі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.3 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

Көлік және жол белгілері	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.3 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Адамның сырт келбеті мен мінезі	Тыңдалым және айтылым	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру; 5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру
	Оқылым	5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру

	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.3 сан есімдерді дұрыс қолдану; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Аспан әлемінің құпиялары	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 ұсынылған тірек сөздер мен иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау; 5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну, анықтау; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану; 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқу
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша әңгіме құрастыру; 5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, жинақы мәтін жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге көмегімен түзету және сөйлемдерді редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.3 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру;

		5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Саяхат және демалыс	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, хабарлама, жарнама, хабарландыру) көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.4.1 тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогке даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру
	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшелік-терін ажырату; 5.2.4.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру; 5.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; 5.2.7.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтитын қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат, жарнама, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.4.1 эссенің құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды, табиғатты немесе оқиғаны сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	5.4.4.3 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу, сан есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.1.1 ауызша мәтін құрастыру үшін тәжік тілінің дыбыстарын атау және қолдану барысында үндестік заңының ерекшеліктерін ескеру; 5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді қолдану; 5.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

2) 6-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстандағы көрікті жерлер	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6 3.1.3 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.4.3 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Ұлттық және отбасылық құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау,

		хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.1 ауызша және жазбаша жұмыстарда сын есімдерді қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Әлемнің жеті кереметі	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдалым негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру;

		6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 6.4.2.1 екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу; 6.4.5.1 тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдалым негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау

	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.4.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Тарихи тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану;

		6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6. 4. 5. 1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру;

		6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар
	Оқылым	6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрасты-ру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру;

		6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрасты-ру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		

Әлемдегі ірі кітапханалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 мәтіннің басын тыңдау негізінде тақырыптың атауын талқылау және мәселені болжау; 6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, детальді ақпаратты анықтау; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру
	Оқылым	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 6.2.4.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын, тілдік ерекшелігін салыстыру; 6.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу
	Жазылым	6.3.3.1 ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру; 6.3.4.1 әр абзацты жүйелі құрастырып және көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу (келісемін, келіспеймін) себептерін айқын көрсетіп сынылған тақырып аясында эссе жазу; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану
Ғылым мен технология жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (нұсқаулық, құттықтау, хабарландыру, өмірбаян, жаңалық, интервью) көтерілген мәселені талдау;

		6.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне назар аудара отырып, жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу, ойын анық жеткізу
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру; 6.2.3.1 қазақша ауызекі сөйлеу этикеттері мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты, көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	6.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, қарапайым жоспар құру; 6.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып, мінездеме, құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, синонимдік қатарларын түрлендіріп қолдану; 6.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздердің орфографиялық нормасын сақтау; 6.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердегі дыбыс ырғағын ескеру; 6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолдану; 6.4.5.1 сөйлем соңынан қойылатын пунктуация белгілерін дұрыс қолдану

3) 7-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ауа райы және климаттық өзгерістер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Көшпенділер мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу

	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Денсаулық – зор байлық	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана

		отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.1.1 жалғаулар мен шылауларды орфографиялық нормаға және үндестік заңына сәйкес жазу; 7.4.2.1 ауызша мәтін құрастыру үшін сөздер мен сөйлемдерде екпінді дұрыс қолдану; 7.4.3.1 фразеологизм, мақал мәтелдердің мәнін түсіну және қолдану; 7.4.5.1 сөйлем мүшелерінің ерекшеленуі барысында тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Сүйіспеншілік пен достық	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру;

		7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау;

		7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
3-тоқсан		
Ғаламтор және әлеуметтік желілер	Тыңдалым және айтылым	7. 11.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу

	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
Қазақстандағы ұлттар достастығы	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау

	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау.
Дұрыс тамақтану. Гендік өзгеріске ұшыраған тағамдар	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік

		қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
4-тоқсан		
Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты түсіндіру; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбаларың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 7.3.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау

	Жазылым	7.2.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.2.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
Ғылыми фантастика	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалар-дан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
	Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану;

		7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссенің әртүрлі түрлерін, сонымен қатар дәлелді, проблемаға өзінің немесе автордың көқарасын көрсетіп жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу; 7.4.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуын болжау; 7.4.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.4.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу; 7.4.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау

4) 8-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Көне түркі жазбалары және тәжік жазуы	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтініңде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау,

		монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспрессивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау;

		8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім ұсынып эссе жазу; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасын сақтау	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2-тоқсан		
Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспрессивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау;

		8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.4.2 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім
	Әдеби тіл нормасын сақтау	8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Ғарышты игеру жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтіннде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау;

		8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасын сақтау	8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3-тоқсан		
Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтініңде келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау;

жануарлар мен өсімдіктер		8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыра талдау; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасын сақтау	8. 4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Қоршаған орта және энергия ресурстары	Тыңдалым және айтылым	8.3.1.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.4.1.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу;

		8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу
	Әдеби тіл нормасын сақтау	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Жасөспірім және заң	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспрессивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу
	Жазылым	8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасын сақтау	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу;

		8.4.2.2 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 8.4.3.2 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
4-тоқсан		
Театр өнері мен мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтіннің де келтірілген дәйек сөздер мен дәлелдерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; 8.1.5.1 көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау, сұрақтардың көмегімен мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу
	Оқылым	8.2.4.1 тақырыбы ұқсас ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау), құрылымын салыстыру; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 8.3.4.1 тақырып аясында және эссенің құрылымын сақтап, мәселе бойынша нақты шешім; 8.3.6.1 баспасөз ақпарат құралдары материалдары негізінде стильдік түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасын сақтау	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану; 84.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану;

		8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Қазақстандағы туризм және экотуризм	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жолдау, монография және лекциядан үзінді) автор көзқарасы мен экспрессивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; 8.1.4.1 тірек сөздер, автордың көзқарасы, көңіл-күйі негізінде негізгі тақырыпты анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді, ғылыми деректерді орынды қолданып, диалог, монолог, полилогта өз ойын дәлелді, жүйелі жеткізу
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру, өңдеу; 8.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тұжырымдамалар, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 басқаша айту тәсілін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, тезис құрастырып жазу; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректердің маңызды тұстарын анықтап жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасын сақтау	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 8.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.2 коммуникативтік жағдаятқа сәйкес өз ойын білдіру үшін дауыс ырғағын, кідірісті және логикалық екпінді қолдану;

		8.4.3.1 сөздік қордың ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

Тақырып	Сөйлесім әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Мәңгілік Ел-мұратым	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.2.1 тәжік тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу

	Әдеби тіл нормасын сақтау	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Жаһандану мәселелері	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл- күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

	Әдеби тіл нормасын сақтау	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
2 -тоқсан		
Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО -2017	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл- күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.2.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.2.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу; 9. .6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

	Әдеби тіл нормасын сақтау	9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Адам құқығы мен бостандығы	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.2.1 тәжік тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасын сақтау	9.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу;

		9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
3-тоқсан		
Отбасы және демографиялық өзгеріс	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл- күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.2.1 тәжік тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу
	Әдеби тіл нормасын сақтау	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.2.1 аудиторияның қызығушылығын арттыру үшін түрлі жанрдағы мәтіндерді құрастыру; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу

Биотехнология және гендік инженерия келешегі	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау
	Оқылым	9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу
	Әдеби тіл нормасын сақтау	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Бұқаралық ақпарат құралдары	Тыңдалым және айтылым	9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте)

		деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасын сақтау	9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 9 4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
4-тоқсан		
Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; 9.1.4.1 мәтіннің мақсатты аудиториясы, автор көзқарасы, көңіл- күйін табу арқылы негізгі ойды анықтау; 9.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды таңдау, кең көлемді монолог дайындау
	Оқылым	9.2.2.1 тәжік тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.3.1 қоғамдық-саяси мәтіндер (жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық) арқылы мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 9.2.5.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 9.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	Жазылым	9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып,

		өзгерту тәсілдері арқылы мәтін (аннотация, тезис) жазу; 9.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасын сақтау	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу
Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі (дәріс, интервью, пікірталас, монография, мақала, Жолдау) мақсатты аудитория мен көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін, шынайылығын зерттеп, қорытынды жасау; 9.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыру, өз пікірін білдіре отырып, сыни баға беру
	Оқылым	9.2.1.1 өзгертіп айту түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу, астарлы ойды анықтау; 9.2.4.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, қызметін, құрылымын, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 9.2.6.1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	9.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде көзделген мақсатқа сәйкес ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстыру, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазу; 9.3.4.1 эссенің құрылымын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшіліктерін көрсете отырып, өз ойын негіздеумен эссе жазу

	Әдеби тіл нормасын сақтау	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 9.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; 9.4.5.1 бас әріппен жазылатын күрделі атауларды дұрыс жазу

...бұйрығына 45-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
46-қосымша

Негізгі білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Тәжік әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту тәжік тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Әдебиет бойынша оқу бағдарламасының мақсаты – көркем шығармаларды қабылдау және талдау арқылы адамның рухани құндылықтарының қалыптасуына ықпал ету, тұлғалық таңдау негізінде дүниені және өзін-өзі тану үшін білім, білік, дағдыларын пайдалана алатын білікті оқырман тәрбиелеу.

3. «Тәжік әдебиеті» бойынша оқу пәні бағдарламасының міндеттері:

1) тәжік, қазақ, орыс және әлемдік әдебиет және мәдениет негізінде табысты әлеуметтік бейімделуге ықпал ететін білім, білік, дағдыларын қалыптастыру;

2) отансүйгіштікке, азаматтылыққа тәрбиелеу, әдеби мұраларға рухани құндылықтар ретінде құрметпен қарауға тәрбиелеу;

3) білім алушыларға көркем әдебиет шығармаларының авторлық ойын терең түсінуге мүмкіндік беретін әдебиеттану ұғымдарын игеруге жағдай жасау;

4) сын тұрғысынан талдау, салыстыру, қорыту, жалпылау дағдыларын қалыптастыру, ұқсастықтарды және себеп-салдарлық байланыстарды анықтай білуге үйрету, құбылыстарды жіктей білуге, шығармаларды талдау негізінде логикалық және сыни ойлай білуге, ой қорытындылары мен тұжырымдарды құруға қалыптастыру;

5) әрбір білім алушының шығармашылық қабілеттерін дамыта отырып, оқуға деген рухани және зияткерлік қажеттілігін қалыптастыру, оқу дағдыларын және мәтінді өзінше түсіндіруін әрі қарай жетілдіру;

6) түрлі жанрлардағы көркем шығармаларды терең түсіну және талдау негізінде коммуникативтік дағдыларын дамыту;

7) жалпы адамзаттық және ұлттық құндылықтарды қорғай білуге, ауызша және жазбаша түрде туындылардың идеялық мазмұны мен әдеби кейіпкерлеріне қатысты өз ұстанымын білдіре білуге, бейнелік және сын тұрғысынан ойлауды пайдалана отырып, олардың қылықтарына этикалық баға бере білуге қалыптастыру.

8) ақпаратты іздеу, талдау және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектіні саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Тәжік әдебиеті» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Тәжік әдебиеті» оқу пәнінің мазмұны

5. «Тәжік әдебиеті» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сынып аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 6-сынып аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 7-сынып аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сынып аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9-сынып аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді

(Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

6. «Тәжік әдебиеті» оқу пәні бойынша бағдарламаның мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бөлімдер күтілетін нәтижелер түрінде сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімдерден тұрады: дағды немесе білік, білім немесе түсінік. Әр бөлімде дәйекті түрде құрылған оқу мақсаттары мұғалімдерге өз жұмыстарын жоспарлауға және оқушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы хабардар етуге мүмкіндік береді.

7. «Мәтін бойынша түсіну және жауап беру» бөлімі мына бөлімшелерден тұрады:

1) терминдерді түсіну;

2) көркем шығармаларды түсіну;

3) жатқа оқу және дәйексөз келтіру;

4) жоспар құру;

5) мазмұнын айту;

6) сұраққа жауап.

8. «Мәтінді талдау және интерпретация» бөлімі мына бөлімшелерден тұрады:

1) жанр;

2) тақырып пен идея;

3) композиция;

4) эпизодтарды талдау;

5) кейіпкерлерге мінездеме;

6) түрлі формада көрсетілген шығарманың көркемдік әлемі;

7) автордың қатынасы;

8) көркем-бейнелеу құралдары;

9) шығармашылық хат.

9. «Бағалау және салыстырмалы талдау» бөлімі мына бөлімшелерден тұрады:

1) көркем туындыны бағалау;

2) көркем туындыны басқа өнер түрлерінің туындыларымен салыстыру;

3) әдебиет туындыларын сәйкестендіру;

4) пікірді бағалау.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

10. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бағдарламаның бөлімшелерін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында «6» - сынып; «2.1» - бөлім мен бөлімше; «4» - оқу мақсатының реттік нөмірі.

11. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) мәтінді түсіну және жауап беру:

Білім алушылар білуі тиіс:

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.Терминдерді түсіну	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, батырлар жыры, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркем уақыт пен кеңістік, жанжал, батыр, хабарлаушы, әңгімелеуші, гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм	6.1.1.1 терминдерді түсіну: көркемдік әлемі, миф, мифологиялық батыр, мифологиялық бейне, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитеза, перифраз, эпос, лирика, әдебиет түріндегі драма	7.1.1.1 терминдерді түсіну: астарлы әңгіме, аңыз, баллада, мысал, әдеби бағыт, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, әзіл-оспақ, гротеск, сарказм, ирония, көркем бөлшегі, лирикалық кейіпкер, ырғақ және рифм, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм сияқты әдеби бағыттар, тарихи бейне бойынша (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, типтеу, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм
2. Көркем шығармаларды түсіну	5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты ұғыну	6.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, басты және екінші кезектегі ақпаратты түсіну	7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпараттарды қосқанда, көркем	8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни ойлау, ашық және жасырын	9.1.2.1 көркем шығармаларды түсіну, сыни ойлау, оқылған немесе

			шығармалардың егжей-тегжейлі түсіну	(сөздің астары) ақпараттарды ажырату	тыңдалғанға өз көзқарасын білдіру
3. Жатқа оқу және дәйексөз алу	5.1.3.1 шағын көлемді мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп жатқа айту	6.1.3.1 мәтін фрагменттерін(поэтикалық, прозалық, драмалық) мәнерлеп жатқа оқу	7.1.3.1 лирикалық кейіпкер және/немесе кейіпкер бейнесін сипаттайтын дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу	8.1.3.1 шығарманың тақырыбын айқындатын дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу	9.1.3.1 шығарманың проблемаларына байланысты дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу
4. Жоспар құру	5.1.4.1 қарапайым жоспар құру	6.1.4.1 қарапайым дәйекті жоспар құру	7.1.4.1 күрделі жоспар құру	8.1.4.1 күрделі дәйекті жоспар құру	9.1.4.1 тезисті жоспар құру
5. Мазмұндау	5.1.5.1 шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын қысқаша айтып беру	6.1.5.1 шағын эпикалық немесе драмалық шығарманың қаһармандары мен оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып, мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру	7.1.5.1 шығарманың немесе үзіндінің қаһарман дары мен оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып мазмұнын (қысқа, толық, ішінара) айтып беру	8.1.5.1 дәйексөздің түрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын айтып беру	9.1.5.1 сюжеттің дамуын шығармашыл түрде ойлап, әңгімелеудің түрлі тәсілдерін пайдаланып шығарманың мазмұнын айтып беру
6. Сұраққа жауап беру	5.1.6.1 сұраққа қысқа	6.1.6.1 сұраққа кең түрде жауап беру	7.1.6.1 коммуникативті	8.1.6.1 проблемалық сұраққа	9.1.6.1 дереккөздерге сілтеме

	және толық жауап беру		жағдайға сәйкес көркем, эмоционалды-экспрессивті сөздерді, мақал-мәтелдермен сөз тіркестерін қолдана отырып, диалогта тез және дұрыс шешім қабылдау және талқылау	дәйексөзді пайдаланып дәлелді жауап беру	жасай отырып, проблемалық сұраққа кең түрде дәлелді жауап беру

2) мәтінді талдау және интерпретация:

Білім алушылар білуі тиіс:					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Жанр	5.2.1.1 жанрды және оның (қисса, ертегі, әдебиеттік ертегі) белгілерін анықтау	6.2.1.1 жанрды және оның (әңгіме, хикаят, ертегі-пьеса) белгілерін анықтау	7.2.1.1 жанрды және оның (астарлы әңгіме, баллада, аңыз әңгіме, аңыз, комедия, лирикалық өлең, фэнтези, қиял-ғажайып әңгіме) белгілерін анықтау	8.2.1.1 жанрды және оның (трагедия, комедия, поэма) белгілерін анықтау	9.2.1.1 жанрды және оның (сонет, роман, хаттардағы роман) белгілерін анықтау

2. Тақырып және идея	5.2.2.1 шығармадағы негізгі ойды анықтау	6.2.2.1 құрылымдық элементтеріне сүйене отырып шығармадағы негізгі ойды анықтау	7.2.2.1 кейіпкердің іс-әрекеті туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау	8.2.2.1 мәселелер туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау	9.2.2.1 өз позициясын дәлел келтіріп және өзектілігі туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау
3. Композиция	5.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу	6.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементтерін бөлу, олардың шығарма сюжетіндегі рөлін түсіндіру	7.2.3.1 эпиграф рөлін және оның мәнін түсіндіру шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу	8.2.3.1 қойылған эпизод мәнін түсіндіру, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу	9.2.3.1 лирикалық ауытқулардың мәнін түсіндіру, композиция түрлерін ажырату, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу
4. Эпизодтарды талдау	5.2.4.1 басты кейіпкерлердің мінездемелері үшін маңызды эпизодтарға талдау жасау	6.2.4.1 драмалық және прозалық шығармалардың басты кейіпкерлерінің мінездемелері үшін маңызды эпизодтарына талдау жасау	7.2.4.1 драмалық, прозалық және лирикалық шығармалардың басты және қосалқы кейіпкерлерінің мінездемелері үшін маңызды эпизодтары	8.2.4.1 шығарма эпизодтарына талдау жасау, олардың сюжеттің дамуындағы рөлін және проблемалармен байланысын түсіндіру	9.2.4.1 шығармадағы шиеленісті анықтауда маңызды эпизодтарға талдау жасау, басқа эпизодтармен байланысын түсіндіру

			на талдау жасау		
5. Кейіпкерлерге мінездеме	5.2.5.1 кейіпкерлер ге мінездеме беру	6.2.5.1 жоспар мен мәтіндегі цитаталарын қолданып, кейіпкерлерге мінездеме жасау	7.2.5.1 мәтіндегі цитаталар мен детальдарды қолданып шығарма кейіпкерлеріне мінездеме жасау	8.2.5.1 шығарма кейіпкерлеріне, олардың әрекетіне, мінез-құлқына, аты мен тегінің мәніне мінездеме беру	9.2.5.1 шығарма кейіпкерлеріне әлеуметтік және тұлғааралық қарым-қатынас негізінде мінездеме беру
6. Түрлі формада берілген шығарманың көркемдік әлемі	5.2.6.1 көркем кеңістікке талдау жасау және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер түрінде ұсыну	6.2.6.1 көркем кеңістікті талдау және өзіндік елестетуін сурет, схема, кластер түрінде ұсыну	7.2.6.1 сюжет пен композицияға талдау жасау және өзіндік елестетуін сурет, схема, кластер, презентация түрінде ұсыну	8.2.6.1 образдар жүйесін, хронотоптың, шығарманың құрылымын талдау және өз елестетуін ақпаратты қысқартудың әртүрлі тәсілдері көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) ұсыну	9.2.6.1 туындының көркемдік әлемін, шығарманың құрылымын талдау және өз елестетуін ақпаратты қысқартудың әртүрлі тәсілдері көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) ұсыну

7. Автордың қатынасы	5.2.7.1 басты кейіпкерге автордың қатынасын анықтау	6.2.7.1 басты және қосалқы кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау	7.2.7.1 өз позициясына дәлел келтіріп, басты және қосалқы кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау	8.2.7.1 кейіпкерге автор қатынасын білдіру тәсілдерін анықтау	9.2.7.1 кейіпкерге және оқиғаны суреттеуге автор қатынасын білдіру тәсілдерін анықтау
8. Әдеби тәсілдер мен бейнелеу құралдары	5.2.8.1 мұғалімнің көмегімен көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарына (гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм) талдау жасау	6.2.8.1 бейнелеу құралдарын (метафоралар, кейіптеу) және поэтикалық синтаксис пішіндерін (риторикалық сұрақ, қаратпа сөз, лептеу, антитез, перифраза) талдау	7.2.8.1 көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарына және поэтикалық синтаксис пішіндеріне (аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора), комедияның негізгі түрлерін (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм, әзіл-сықақ) талдау	8.2.8.1 кейіпкерлерге авторлық мінездеме беру тәсілдеріне, бейнелеу құралдарына, поэтикалық синтаксис пішіндеріне (риторикалық пішін, антитез, перифраза инверсия, анафора, градация), әдеби тәсілдеріне (символ, психологиялық параллелизм, өмірбаян) талдау жасау	9.2.8.1 бейнелерді жасау құралдарымен тәсілдеріне, бейнелеу құралдарымен поэтикалық синтаксис пішіндеріне (эпитеттер, метафоралар, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитездер, перифраза, аллитерациялар, ассонанстар, аллегория, инверсия, анафоралар, градация, парцелляция) талдау жасау

9. Шығармашылық жұмыс	5.2.9.1 шығармашылық жұмыстар (ертегі, әңгіме, тірек сөздердің және иллюстрациялардың көмегімен әдеби тақырып тарға шағын шығармалар) жазу	6.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана отырып, оқығаны туралы өз түсінігін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстар (аңыз-әңгімелер, әдеби тақырыпта рға шағын шығарма, салыстырмалы сипаттамалар) жазу	7.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана отырып, оқығаны туралы өз пікірін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстар (шығарма, мысал, пікір, әдеби кейіпкерме н репортаж, сұхбат) жазу	8.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана отырып, кейіпкерле рге, оның іс-әрекеттерін е өз пікірін білдіре отырып, шығармашы лық жұмыстар (әдеби кейіпкерге хат, сценарий) жазу	9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыпта рға шығарма және пікір (спектакль дерге және/немес е шығармала рдың экрандалуы на) жазу

3) бағалау және салыстырмалы талдау:

Білім алушылар білуі тиіс:					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Көркем шығарма ны бағалау	5.3.1.1 өз ойын білдіре отырып, шығарманы талқылауға қатысу	6.3.1.1 басты кейіпкерлер дің іс-әрекеттерін бағалай отырып, шығармалар ды талқылауға қатысу	7.3.1.1 кейікерлер мен оқиғалар туралы пікірін білдіре отырып, шығармалар ды талқылауға қатысу	8.3.1.1 өз көзқарас тарын қорғап, кейіпкерлер дің мінез-құлықтары мен іс-әрекеттерін , автордың позициясын бағалай отырып, шығармала	9.3.1.1 әртүрлі пікірлерді ескеріп, шығармадағ ы өзекті мәселелерге баға беріп, өз ұстанымын түсіндіре отырып шығармалар ды

				рды талқылауға қатысу	талқылауға қатысу
2. Көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындыларымен салыстыру	5.3.2.1 мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіре отырып, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындыларымен салыстыру	6.3.2.1 мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіре отырып, (салыстырмалы мінездеме жоспары) көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындыларымен салыстыру	7.3.2.1 образдар жасау тәсілдеріндегі ұқсастықта р мен айырмашылықтарын сипаттай отырып, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындыларымен салыстыру	8.3.2.1 өнердің әр түріндегі образдар жасау тәсілдерінің ерекшелігін сипаттай отырып, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындылармен салыстыру	9.3.2.1 образдар жасау тәсілдеріндегі ұқсастықтары мен айырмашылықтарын сипаттап, жеке авторлық тәсілдерді анықтап, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындыларымен салыстыру
3. Әдеби шығармаларды салғастыру	5.3.3.1 мұғалімнің көмегімен тәжік, орыс, қазақ және әлем әдебиетіндегі ұқсас тақырыптағы шығармаларды (немесе үзінділерін) салғастыру	6.3.3.1 тақырыбы мен көтерген мәселелері ұқсас тәжік, орыс, қазақ және әлем әдебиеті шығармаларын (немесе үзінділерін) салғастыру	7.3.3.1 тақырыбы мен көтерген мәселелері, жанры ұқсас тәжік, орыс, қазақ және әлем әдебиеті шығармаларын (немесе үзінділерін) салғастыру	8.3.3.1 тақырыбы мен көтерген мәселелері, жанры ұқсас тәжік, орыс, қазақ және әлем әдебиеті шығармаларын (немесе үзінділерін) ұлттық мәдениет ерекшеліктерін ескере отырып, салғастыру	9.3.3.1 тақырыбы мен көтерген мәселелері, жанры ұқсас тәжік, орыс, қазақ және әлем әдебиеті шығармаларын (немесе үзінділерін) ұлттық мәдениет ерекшеліктерін ескеріп, авторлардың ұстанымын түсіндіре

					отырып, салғастыру
4. Пікірді бағалау	5.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыпқа сәйкестік тұрғысынан бағалау	6.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толық ашылуы, дәйексөздің реттілігі тұрғысынан, бағалау	7.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композициялық бірлігі тұрғысынан бағалау	8.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композициялық бірлігі мен фактологиялық дәлдігі тұрғысынан бағалау	9.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композициялық және стилдік бірлігі мен фактологиялық дәлдік тұрғысынан бағалау

12. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

13. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Тәжік әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Тәжік әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (оқыту тәжік тілінде)

1) 5-сынып:

Тақырып	Оқылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Батырлар дастаны	1. «Эраж және сиқыршы туралы» аңыз.	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, батырлар

	2. Әсірелеу өнері. Көркем бейне, көркем бейне кейіпкері. 3.Мақал-мәтелдер. Аңыздар және әңгімелер. 4.Буын, өлең ұйқастары.		жыры, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркем уақыт пен кеңістік, жанжал, батыр, хабарлаушы, әңгімелеуші, гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм; 5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты ұғыну; 5.1.3.1 шағын көлемді мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп жатқа айту; 5.1.4.1 қарапайым жоспар құру; 5.1.6.1 сұраққа қысқа және толық жауап беру
		Талдау және интерпретация	5.2.1.1 жанрды және оның (қисса, ертегі, әдебиеттік ертегі) белгілерін анықтау; 5.2.2.1 шығармадағы негізгі ойды анықтау; 5.2.5.1 кейіпкерлерге мінездеме беру; 5.2.8.1 мұғалімнің көмегімен көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарына (гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм) талдау жасау
		Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 өз ойын білдіре отырып, шығарманы талқылауға қатысу
2-тоқсан			

Әдеби поэтикалық ертегі	1. Абуабдулло Рудаки «Білім жайында», «Ей, Бұхара қуан...», «Тамаша көктем» өлеңдерінен үзінді. 2. А.И. Сина «Жылан және тостағандағы сүт», «Жолда», «Зафарнома». 3. Саъди Шерози. «Гүлістаннан, «Чабри устод бех аз мехри падар» әңгімелері. 4. Бадриддин Хилоли «Дос үшін өмірін қию», «Мінез-құлық туралы»	Түсіну және жауап беру	5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты ұғыну; 5.1.3.1 шағын көлемді мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп жатқа айту; 5.1.5.1 шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын қысқаша айтып беру
		Талдау және интерпретация	5.2.1.1 жанрды және оның (қисса, ертегі, әдебиеттік ертегі) белгілерін анықтау; 5.2.2.1 шығармадағы негізгі ойды анықтау; 5.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 5.2.4.1 басты кейіпкерлердің мінездемесі үшін маңызды эпизодтарға талдау жасау; 5.2.5.1 кейіпкерлерге мінездеме беру; 5.2.9.1 шығармашылық жұмыстарды (ертегі, әңгіме, тірек сөздердің және иллюстрациялардың көмегімен әдеби тақырыптарға шағын шығармалар) жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.3.1 мұғалімнің көмегімен тәжік, орыс, қазақ және әлем әдебиетіндегі ұқсас тақырыптағы шығармаларды (немесе үзінділерін) салғастыру
3-тоқсан			

Әдеби прозалық ертегі	1.С. Айни «Тәжік елінің батыры Темірмәлік». 2. М. Турсинзода «Мәңгі жарық» поэмасынан үзінді. 3. Эрадж Мирзо «Аналық құдырет», «Наурыз мерекесі», «Мұғалімнің құдыреті». 4. Хахилуллои Халили «Аналарға сыйлық», «Отанымыздың ұрпақтарына жолдау», «Наурыз қамы».	«	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, батырлар жыры, қисса, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркем уақыт пен кеңістік, жанжал, батыр, хабарлаушы, әңгімелеуші, гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм; 5.1.3.1 шағын көлемді мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп жатқа айту; 5.1.6.1 сұраққа қысқа және толық жауап беру
		Талдау және интерпретация	5.2.2.1 шығармадағы негізгі ойды анықтау; 5.2.4.1 басты кейіпкерлердің мінездемесі үшін маңызды эпизодтарға талдау жасау; 5.2.5.1 кейіпкерлерге мінездеме беру; 5.2.6.1 көркем кеңістікке талдау жасау және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер түрінде ұсыну; 5.2.7.1 басты кейіпкерге автордың қатынасын анықтау; 5.2.8.1 мұғалімнің көмегімен көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарына (гипербола, эпитет, теңеу, аллегория, параллелизм) талдау жасау

		Бағалау және салыстыру	5.3.2.1 мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіре отырып, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындылармен салыстыру
4-тоқсан			
Әдеби шығармалардағы фольклорлық элементтер	1.Фотех Ниази «Адалдық», «Мамараджаба ерлігі» романдарынан үзінді. 2.М. Миршакар «Мазасыз Пяндж», «Кедей» дастандары. 3. Абдумалик Бахори «Екі даулы ай» повесінен үзінді, «Алиджан мен Азиза» әңгімесі. 4. Гаффар Мирза «Билік және мемлекет», «Бесік басында» дастандарының бастамасы.	Түсіну және жауап беру	5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты ұғыну; 5.1.3.1 шағын көлемді мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп жатқа айту; 5.1.4.1 қарапайым жоспар құру
		Талдау және интерпретация	5.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 5.2.4.1 басты кейіпкерлердің мінездемесі үшін маңызды эпизодтарға талдау жасау; 5.2.5.1 кейіпкерлерге мінездеме беру; 5.2.6.1 көркем кеңістікке талдау жасау және өз елестетуіңді сурет, схема, кластер түрінде ұсыну; 5.2.7.1 басты кейіпкерге автордың қатынасын анықтау; 5.2.8.1 мұғалімнің көмегімен көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарына (гипербола, эпитет, теңеу, аллегория,

			параллелизм) талдау жасау; 5.2.9.1 шығармашылық жұмыстарды (ертегі, әңгіме, тірек сөздердің және иллюстрациялардың көмегімен әдеби тақырыптарға шағын шығармалар) жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыпқа сәйкестік тұрғысынан бағалау

2) 6-сынып:

Тақырып	Оқылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Әлем халықтарының мифтері	Ауыз әдебиеті және фольклор. Тарихи әндер «Восеъ көтерілісі». Жатжұрттық. Төрт шумақты өлеңдер мен жұмбақтар үлгісі.	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминдерді түсіну: көркемдік әлемі, миф, мифологиялық батыр, мифологиялық бейне, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитеза, перифраз, эпос, лирика, әдебиет түріндегі драма; 6.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, басты және екінші кезектегі ақпаратты түсіну; 6.1.3.1 мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық,

			драмалық) мәнерлеп жатқа оқу; 6.1.5.1 шағын эпикалық немесе драмалық шығарманың қаһармандары мен оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық түрде мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру
		Талдау және интерпретация	6.2.1.1 жанрды және оның (әңгіме, хикаят, ертегі-пьеса) белгілерін анықтау; 6.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементтерін бөлу, олардың шығарма сюжетіндегі рөлін түсіндіру; 6.2.5.1 жоспар мен мәтіндегі цитаталарын қолданып кейіпкерлерге мінездеме жасау; 6.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана отырып, оқығаннан өз түсінігін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстар (аңыз-әңгімелер, әдеби тақырыптарға шағын шығарма, салыстырмалы сипаттамалар) жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 басты кейіпкерлердің іс-әрекеттерін бағалай отырып,

			шығармаларды талқылауға қатысу
2-тоқсан			
Әдеби поэтикалық ертегі	1.Унсурулмаоли Кайковус «Кобуснамеден» тарау. 2. Н. Ганджави «Хайр және Шар» поэмасы 3. Мухаммад Газоли «Насихат-ул-мулук» шығармасынан әңгімелер. Мухаммед Авфи Бухорои «Джоме-ул-хикоет» шығармасынан әңгімелер.	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминдерді түсіну: көркемдік әлемі, миф, мифологиялық батыр, мифологиялық бейне, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитеза, перифраз, эпос, лирика, әдебиет түріндегі драма; 6.1.3.1 мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық, драмалық) мәнерлеп жатқа оқу; 6.1.5.1 шағын эпикалық немесе драмалық шығарманың қаһармандары мен оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық түрде мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру; 6.1.6.1 сұраққа толық жауап беру
		Талдау және интерпретация	6.2.2.1 жанрды және оның (әңгіме, хикаят, ертегі-пьеса) белгілерін анықтау; 6.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементтерін бөлу, олардың шығарма сюжетіндегі рөлін түсіндіру;

			6.2.4.1 драмалық және прозалық шығармалардың басты кейіпкерлерінің мінездемелері үшін маңызды эпизодтарына талдау жасау; 6.2.5.1 жоспар мен мәтіндегі цитаталарын қолданып кейіпкерлерге мінездеме жасау; 6.2.7.1 басты және қосалқы кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау
		Бағалау және салыстыру	6.3.3.1 тақырыбы мен көтерген мәселелері ұқсас тәжік, орыс, қазақ және әлем әдебиеті шығармаларын (немесе үзінділерін) салғастыру
3-тоқсан			
Адамның адамгершілік таңдауы	1.Х. Шерози «Тағдыр кемесі», «Дос жолдауы», «Алаң болма». 2. З.М. Восифи «Бадое-ул-вакое» шығармасынан әңгімелер. 3. Ш. Бухорои «Дил забони шиква пеши ман зи сахтә боз кард», «Кавсар hарифи чашми тари ман намешавад» лирикалары. 4. А. Дониш «Наводир-ул-вакое» шығармасынан үзінді.	Түсіну және жауап беру	6.1.4.1 қарапайым дәйекті жоспар құру
		Талдау және интерпретация	6.2.1.1 жанрды және оның (әңгіме, хикаят, ертегі-пьеса) белгілерін анықтау; 6.2.2.1 құрылымдық элементтеріне сүйене отырып шығармадағы негізгі ойды анықтау; 6.2.4.1 драмалық және прозалық шығармалардың басты кейіпкерлерінің мінездемелері үшін маңызды эпизодтарына талдау жасау; 6.2.5.1 жоспар мен мәтіндегі цитаталарын

			қолданып кейіпкерлерге мінездеме жасау; 6.2.6.1 көркем кеңістікті талдау және өзіндік елестетуін сурет, схема, кластер түрінде ұсыну; 6.2.7.1 басты және қосалқы кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау; 6.2.8.1 бейнелеу құралдарын (метафора, кейіптеу) және поэтикалық синтаксис пішіндерін (риторикалық сұрақ, қаратпа сөз, лептеу, антитезр, перифраза) талдау; 6.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана отырып, оқығаннан өз түсінігін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды (аңыз-әңгіме, әдеби тақырыптарға шағын шығарма, салыстырмалы сипаттамалар) жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.2.1 мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіре отырып, (салыстырмалы мінездеме жоспары) көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындылармен салыстыру

4-тоқсан			
Әдеби шығармалардағы ертегі және мифологиялық элементтер	А. Лохути «Отан», «Керек емес құлшылық» өлеңдерін талдау. М. Әуезов «Абай» романынан үзінді.	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминдерді түсіну: көркемдік әлемі, миф, мифологиялық батыр, мифологиялық бейне, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитеза, перифраз, эпос, лирика, әдебиет түріндегі драма; 6.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, басты және екінші кезектегі ақпаратты түсіну; 6.1.3.1 мәтін фрагменттерін (поэтикалық, прозалық, драмалық) мәнерлеп жатқа оқу; 6.1.4.1 қарапайым дәйекті жоспар құру; 6.1.6.1 сұраққа кең түрде жауап беру
		Талдау және интерпретация	6.2.5.1 жоспар мен мәтіндегі цитаталарын қолданып кейіпкерлерге мінездеме жасау; 6.2.6.1 көркем кеңістікті талдау және өзіндік елестетуін сурет, схема, кластер түрінде ұсыну; 6.2.7.1 басты және қосалқы кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау; 6.2.8.1 бейнелеу құралдарын (метафора,

			кейіптеу) және поэтикалық синтаксис пішіндерін (риторикалық сұрақ, қаратпа сөз, лептеу, антитез, перифраза) талдау
		Бағалау және салыстыру	6.4.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толық ашылуы, дәйексөздің реттілігі тұрғысынан, бағалау

3) 7-сынып:

Тақырып	Оқылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Әдебиеттегі аңыздар мен нақылдар	1.А. Фирдауси «Кова ва Заххок» поэмасы, Фирдауси насихаттары. 2. Н.А. Самарканды «Төрт мақала» кітабынан «Саъди Салмон өмірі» әңгімесі. 3. Дж. Балхи «Аю мен ақымақ», «Емші мен науқас» әңгімелері. 4. К. Худжанди «Жатжұрттық», «Адал дос» өленděрі	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 терминдерді түсіну: астарлы әңгіме, аңыз, баллада, мысал, әдеби бағыт, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, әзіл-оспақ, гротеск, сарказм, ирония, көркем бөлшегі, лирикалық кейіпкер, ырғақ және рифм, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора; 7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпараттарды қосқанда, көркем шығармаларды егжей-тегжейлі түсіну; 7.1.3.1 лирикалық кейіпкер және/немесе кейіпкер бейнесінің сипаттамасымен

			дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 7.1.4.1 күрделі жоспар құру; 7.1.6.1 коммуникативті жағдайға сәйкес көркем, эмоционалды-экспрессивті сөздерді, мақал-мәтелдер мен сөз тіркестерін қолдана отырып, диалогта тез және дұрыс шешім қабылдау және талқылау
		Талдау және интерпретация	7.2.2.1 кейіпкердің іс-әрекеті туралы өз пікірін айта отырып, шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 7.2.4.1 драмалық, прозалық және лирикалық шығармалардың басты және қосалқы кейіпкерлерінің мінездемелері үшін маңызды эпизодтарына талдау жасау; 7.2.5.1 мәтіндегі цитаталар мен детальдарды қолданып шығарма кейіпкерлеріне мінездеме жасау
		Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейікерлер мен оқиғалар туралы пікірін білдіре отырып, шығармаларды талқылауға қатысу
2-тоқсан			
Адам және табиғат	1. А.Джами «Бахористон», «Силсилат-уз-захаб»	Түсіну және жауап беру	7.1.3.1 лирикалық кейіпкер және/немесе кейіпкер бейнесін сипаттайтын дәйексөзді

	шығармаларынан әңгімелер. 2. Х.В. Кошифи «Торғай және келес», «Құтан», «Маймылдың істері» әңгімелері. 3. С. Насафи «Еске алу», «Құндылық», «Бахориет» 4. А. Құнанбаев «Интизораш набуди асло», «Бо дили хеш сарфакори кун» өлеңдері		өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу
		Талдау және интерпретация	7.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (астарлы әңгіме, баллада, аңыз әңгіме, аңыз, комедия, лирикалық өлең, фэнтези, қиял-ғажайып әңгіме) анықтау; 7.2.2.1 кейіпкердің іс-әрекеті туралы өз пікірін айта отырып, шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 7.2.3.1 эпиграф рөлін және оның мәнін түсіндіру шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 7.2.5.1 мәтіндегі цитаталар мен детальдарды қолданып шығарма кейіпкерлеріне мінездеме жасау; 7.2.6.1 сюжет пен композицияға талдау жасау және өзіндік елестетуін сурет, схема, кластер, презентация түрінде ұсыну; 7.2.8.1 көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарына және поэтикалық синтаксис пішіндеріне (аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора), комедияның негізгі түрлерін (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм, әзіл-сықақ) талдау; 7.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана

			отырып, оқығанына өз пікірін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды жазу (шығарма, мысал, пікір, әдеби кейіпкермен репортаж, сұхбат)
		Бағалау және салыстыру	7.3.3.1 тақырыбы мен көтерген мәселелері, жанры ұқсас тәжік, орыс, қазақ және әлем әдебиеті шығармаларын (немесе үзінділерін) салғастыру
3-тоқсан			
Әдебиеттегі сатира және әзіл-сықақ	1. Х. Юсуфи «Отанға махаббат», «Отан». 2. Б. Рахимзода «Мұғалім», «Менің ұлы халқым». 3. А. Шукухи «Біз бейбітшілік жағындамыз», «Үлкендерге құрмет». 4. Л. Шерали «Анама», «Жоғалған тіл»	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 терминдерді түсіну: астарлы әңгіме, аңыз, баллада, мысал, әдеби бағыт, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, фэнтези, сатира, әзіл-оспақ, гротеск, сарказм, ирония, көркем бөлшегі, лирикалық кейіпкер, ырғақ және рифм, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора; 7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпараттарды қосқанда, көркем шығармаларды егжей-тегжейлі түсіну; 7.1.3.1 лирикалық кейіпкер және/немесе кейіпкер бейнесін сипаттайтын дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 7.1.5.1 шығарманың немесе үзіндінің қаһармандары мен

			оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып мазмұнын (қысқа, толық, ішінара) айтып беру; 7.1.6.1 коммуникативті жағдайға сәйкес көркем, эмоционалды-экспрессивті сөздерді, мақал-мәтелдер мен сөз тіркестерін қолдана отырып, диалогта тез және дұрыс шешім қабылдау және талқылау
		Талдау және интерпретация	7.2.5.1 мәтіндегі цитаталар мен детальдарды қолданып шығарма кейіпкерлеріне мінездеме жасау; 7.2.6.1 сюжет пен композицияға талдау жасау және өзіндік елестетуін сурет, схема, кластер, презентация түрінде ұсыну; 7.2.7.1 өз позициясына дәлел келтіріп, басты және қосалқы кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау; 7.2.8.1 көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарына және поэтикалық синтаксис пішіндеріне (аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора), комедияның негізгі түрлерін (сатира, юмор, гротеск, ирония, сарказм, әзіл-сықақ) талдау
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 образдар жасау тәсілдеріндегі ұқсастықтар мен айырмашылықтарын

			сипаттай отырып, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындылармен салыстыру
4-тоқсан			
Мораль, этика, құндылық	1. Ж. Баласағұн «Құтадғу білік» тақырыбы және мазмұны. Кейбір кеңестердің қорытындысы. 2. Х.А. Яссауи. Түркі тілді халықтардың фольклоры және шығармашылығы. 3. Ә. Тәжібаев «Жаңбыр», «Алыстан», «Сүйіктім». 4. Қ. Бекқожин «Жел», «Домбыра», «Тәжік досыма»	Түсіну және жауап беру	7.1.4.1 күрделі жоспар құру; 7.1.5.1 шығарманың немесе үзіндінің қаһармандары мен оқиғасы туралы өз пікірін білдіре отырып мазмұнын (қысқа, толық, ішінара) айтып беру;
		Талдау және интерпретация	7.2.1.1 жанрды және оның (астарлы әңгіме, баллада, аңыз әңгіме, аңыз, комедия, лирикалық өлең, фэнтези, қиял-ғажайып әңгіме) белгілерін анықтау; 7.2.3.1 эпиграф рөлін және оның мәнін түсіндіру шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 7.2.4.1 драмалық, прозалық және лирикалық шығармалардың басты және қосалқы кейіпкерлерінің мінездемелері үшін маңызды эпизодтарына талдау жасау; 7.2.5.1 мәтіндегі цитаталар мен детальдарды қолданып шығарма кейіпкерлеріне мінездеме жасау;

			7.2.7.1 өз позициясына дәлел келтіріп, басты және қосалқы кейіпкерлерге автордың қатынасын анықтау; 7.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдаланып, оқығанына өз пікірін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстар (шығарма, мысал, пікір, әдеби кейіпкермен репортаж, сұхбат) жазу
		Бағалау және салыстыру	7.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композициялық бірлігі тұрғысынан бағалау

4) 8-сынып:

Тақырып	Оқылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Балалар мен ересектер	1. «Авесто», «Ассурик ағашы», «Ардашер Бобакон ерлігі», «Зариров ескерткіші». 2. А. Рудаки «Кәрілік туралы шағым» мадақ жыры, «Модари май». 3. А. Фирдауси «Шохнаме», «Рустам мен Сухраб», «Исфандияр мен Рустамның күресі» дастандары. 4. А. Сино «Ал-конун», «Китоб–	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм сияқты әдеби бағыттар, тарихи бейне бойынша (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм; 8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни ойлау, ашық және жасырын (сөздің астары) ақпараттарды ажырату;

	уш-шифо», «Донишнома»		8.1.3.1 шығарманың тақырыбын айқындатын дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 8.1.4.1 күрделі дәйекті жоспар құру; 8.1.5.1 дәйексөздің түрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын айтып беру; 8.1.6.1 проблемалық сұраққа дәйексөзді пайдаланып дәлелді жауап беру
		Талдау және интерпретация	8.2.2.1 мәселелер туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 8.2.3.1 қойылған эпизод мәнін түсіндіру, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 8.2.5.1 шығарма кейіпкерлеріне, олардың әрекетіне, мінез-құлқына, аты мен тегінің мәніне мінездеме беру
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 өз көзқарасын қорғап, кейіпкерлердің мінез-құлықтары мен іс-әрекеттерін, автордың позициясын бағалай отырып, шығармаларды талқылауға қатысу
2-тоқсан			
Махаббат және ар-намыс	1. А. Туси «Лугати форс», «Гаршоспнома». 2. У. Кайковус «Кабуснаме», «Бала	Түсіну және жауап беру	8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни ойлау, ашық және жасырын (сөздің астары) ақпараттарды ажырату;

	құқығы» және «Қонақ және қонақжайлылық» бөлімдері. 3. Н. Хусрав «Зод-ул-мусофирин», «Джамеъ-ул-хикматайн», «Сафарнома». 4. О. Хайям «Наврузнаме» тақырыбы және мазмұны		8.1.3.1 шығарманың тақырыбын айқындатын дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу
		Талдау және интерпретация	8.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (трагедия, комедия, поэма) анықтау; 8.2.2.1 мәселелер туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 8. 2. 3. 1 қойылған эпизод мәнін түсіндіру, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 8. 2. 6. 1 образдар жүйесін, хронотопты, шығарманың құрылымын талдау және өз елестетуін ақпаратты қысқартудың әртүрлі тәсілдері көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) ұсыну; 8.2.7.1 кейіпкерге автор қатынасын білдіру тәсілдерін анықтау; 8.2.8.1 кейіпкерлерге авторлық сипаттама беру тәсілдеріне, бейнелеу құралдарына, поэтикалық синтаксис пішіндеріне (риторикалық пішін, антитез, перифраза инверсия, анафора, градация), әдеби тәсілдеріне (символ, психологиялық параллелизм, өмірбаян) талдау жасау;

			8.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын пайдалана отырып, кейіпкерлерге, оның іс-әрекеттеріне өз пікірін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстар (әдеби кейіпкерге хат, сценарийлер) жазу
		Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 өнердің әр түріндегі образдар жасау тәсілдерінің ерекшелігін сипаттай отырып, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындылармен салыстыру
3-тоқсан			
Сатира және әзіл-сықақ	1. С. Газнави «Илм чомаи пок» «Лукманның үйі», 2. Абумаолии Насрулло «Калила және Димна», «Қарға мен үкі» тарауы. 3. Фаромарз ибн Худодод «Қу Самак» кітабы, «Самак және оның бастан кешкендері» дастаны. 4. Анварии Абаверди «Жинақ», «Хуросанның көз жасы» мадақ өлеңі	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм сияқты әдеби бағыттар, тарихи бейне бойынша (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм; 8.1.5.1 дәйексөздің түрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын айтып беру; 8.1.6.1 проблемалық сұраққа дәйексөзді пайдаланып дәлелді жауап беру
		Талдау және интерпретация	8.2.4.1 шығарма эпизодтарына талдау жасау, олардың сюжеттің дамуындағы рөлін және проблемалармен; 8.2.5.1 шығарма кейіпкерлеріне, олардың әрекетіне, мінез-құлқына,

			аты мен тегінің мәніне мінездеме беру; 8.2.6.1 образдар жүйесін, хронотопты, шығарманың құрылымын талдау және өз елестетуін ақпаратты қысқартудың әртүрлі тәсілдері көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) ұсыну; 8.2.7.1 кейіпкерге автор қатынасын білдіру тәсілдерін анықтау; 8.2.8.1 кейіпкерлерге авторлық мінездеме беру тәсілдеріне, бейнелеу құралдарына, поэтикалық синтаксис пішіндеріне (риторикалық пішін, антитез, перифраза инверсия, анафора, градация), әдеби тәсілдеріне (символ, психологиялық параллелизм, өмірбаян) талдау жасау;
		Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 өнердің әр түріндегі образдар жасау тәсілдерінің ерекшелігін сипаттай отырып, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындылармен салыстыру; 8.3.3.1 тақырыбы мен көтерген мәселелері, жанры ұқсас тәжік, орыс, қазақ және әлем әдебиеті шығармаларын (немесе үзінділерін) ұлттық мәдениет ерекшелікте рін ескере отырып, салғастыру

4-тоқсан			
Армандар және шындық	1. Ф.А. Нишопури. «Азия», «Әңгіме» және «Тазкират-ул-авлие» шығармасынан әңгімелер. 2. Х. Шервони «Жинақ», «Тухфат-ул-ирокайн» мысалы. 3. Әдебиет теориясы. «Сұрақтар мен жауаптар» өнері «Сұрақтар мен жауаптар» өнерінің идеясы және мазмұны. 4. Н. Ганжави «Хамса» дастаны, «Искардарнаме» дастанының мазмұны	Түсіну және жауап беру	8.1.3.1 шығарманың тақырыбын айқындатын дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 8.1.4.1 күрделі дәйекті жоспар құру
		Талдау және интерпретация	8.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (трагедия, комедия, поэма) анықтау; 8.2.4.1 сюжет дамуының рөлі және олардың мәселелермен байланысын түсіндіру, шығарма эпизодына талдау жасау; 8.2.6.1 бейне жүйесіне талдау жасау, хронотоп, шығарманың құрылымын және ақпаратты қысқартудың әр түрлі тәсілдер көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) безендіру; 8.2.7.1 кейіпкерге авторлық қатынаспен қараудың түрлерін анықтау; 8.2.8.1 кейіпкерлерге авторлық сипаттама беру тәсілдеріне, бейнелеу құралдарына, поэтикалық синтаксис пішіндеріне (риторикалық пішіндер, антитездер, перифразалар инверсиялар, анафоралар, градациялар), әдеби тәсілдеріне (символдар, психологиялық параллелизм, өмірбаян) талдау жасау;

			8.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарынпайдалана отырып, кейіпкерлерге, оның іс-қылықтарына өз пікірін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды жазу (әдеби кейіпкерге хат, сценарийлер)
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 өз көзқарастарын қорғап, кейіпкерлердің мінез-құлықтары мен іс-әрекеттерін, автордың позициясын бағалай отырып, шығармаларды талдауға қатысу; 8.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композициялық бірлігі мен фактологиялық дәлдік тұрғысынан бағалау

5) 9-сынып:

Тақырып	Оқылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Махаббат тауқыметі	1. С. Шерози «Бустан» мен «Гулистан» тілі және айтылуы. 2. Дж. Балхи «Мәдениет туралы мысал», «Саудагер және тотықұс» әңгімесі. 3. А.Х. Дехлави «Хамса», «Дувалрони және	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, типтеу, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм; 9.1.2.1 көркем шығармаларды түсіну, сыни ойлау, оқылған немесе тыңдалғанға өз көзқарасын білдіру; 9.1.3.1 шығарманың проблемаларына байланысты

	Хизрхан» дастандары. 4. М.А. Бухорои «Лубоб-ул-албоб», «Джоме-ул-хикоят». 5. Ибн Ямин «Ба ними чав нахаранд»		дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 9.1.5.1 сюжеттің дамуын шығармашыл түрде ойлап, әңгімелеудің түрлі тәсілдерін пайдаланып шығарманы мазмұндау; 9.1.6.1 дереккөздерге сілтеме жасай отырып, проблемалық сұраққа кең түрде дәлелді жауап беру
		Талдау және интерпретация	9.2.2.1 өз позициясына дәлел келтіріп және өзектілігі туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 9.2.3.1 лирикалық ауытқулардың мәнін түсіндіру, композиция түрлерін ажырату, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 9.2.5.1 шығарма кейіпкерлеріне әлеуметтік және тұлғааралық қарым-қатынас негізінде мінездеме беру; 9.2.8.1 бейнелерді жасау құралдары мен тәсілдеріне, бейнелеу құралдары мен поэтикалық синтаксис пішіндеріне (эпитет, метафора, кейіптеу, риторикалық пішіндер, антитез, перифраза, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора, градация, парцелляция) талдау жасау
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 әртүрлі пікірлерді ескеріп, шығармадағы өзекті мәселелерге баға беріп, өз ұстанымын түсіндіре отырып

			шығармаларды талқылауға қатысу
2-тоқсан			
Кішкентай адам тақырыбы	1. У. Закони «Тышқан мен мысық». «Он бөлім» тезисі. 2. Х. Шерози «Қайғырма» прозасы, «Ораторлар». 3. К. Худжанди «Жатжұрттық», К. Худжандидің көркем прозасы. 4. А. Джоми «Хафт авранг», «Бахористон», «Ескендірдің даналығы»	Түсіну және жауап беру	9.1.2.1 көркем шығармаларды түсіну, сыни ойлау, оқылған немесе тыңдалғанға өз көзқарасын білдіру; 9.1.3.1 шығарманың проблемаларына байланысты дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу
		Талдау және интерпретация	9.2.1.1 жанрды және оның (сонет, роман, хаттардағы роман) белгілерін анықтау; 9.2.2.1 өз позициясына дәлел келтіріп және өзектілігі туралы өз пікірін айта отырып шығарманың тақырыбын және идеясын анықтау; 9.2.3.1 лирикалық ауытқулардың мәнін түсіндіру, композиция түрлерін ажырату, шығарма мәтінінен композиция элементін бөлу; 9.2.6.1 туындының көркемдік әлемін, шығарманың құрылымын талдау және өз елестетуін ақпаратты қысқартудың әртүрлі тәсілдері көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) ұсыну; 9.2.7.1 кейіпкерге және оқиғаны суреттеуге автор қатынасын білдіру тәсілдерін анықтау; 9.2.8.1 бейнелерді жасау құралдары мен тәсілдеріне, бейнелеу құралдары мен поэтикалық синтаксис

			пішіндеріне (эпитет, метафора, кейіптеу, риторикалық пішін, антитез, перифраза, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора, градация, парцелляция) талдау жасау; 9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыптарға шығарма және пікір (спектакльдерге және/немесе шығармаларың экрандалуына) жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 образдар жасау тәсілдеріндегі ұқсастықтары мен айырмашылықтарын сипаттап, жеке авторлық тәсілдерді анықтап, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындылармен салыстыру
3-тоқсан			
Қоғам сатирасы	1. А. Навои өлеңдерінің жинағы. «Тухфат-ул-афкор», «Жеткіншектер мүмкіндіктері». 2. Х.В. Кошифи «Мухсиннің мінез-құлқы», «Анврии Сухайли»	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, типтеу, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм; 9.1.5.1 сюжеттің дамуын шығармашыл түрде ойлап, әңгімелеудің түрлі тәсілдерін пайдаланып шығарманың мазмұндау; 9.1.6.1 дереккөздерге сілтеме жасай отырып, проблемалық сұраққа кең түрде дәлелді жауап беру
		Талдау және интерпретация	9.2.4.1 шығармадағы шиеленісті анықтауда маңызды эпизодтарға талдау жасау, басқа эпизодтармен байланысын түсіндіру;

			9.2.5.1 шығарма кейіпкерлеріне әлеуметтік және тұлғааралық қарым-қатынас негізінде мінездеме беру; 9.2.6.1 туындының көркемдік әлемін, шығарманың құрылымын талдау және өз елестетуін ақпаратты қысқартудың әртүрлі тәсілдері көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) ұсыну; 9.2.7.1 кейіпкерге және оқиғаны суреттеуге автор қатынасын білдіру тәсілдерін анықтау; 9.2.8.1 бейнелерді жасау құралдары мен тәсілдеріне, бейнелеу құралдары мен поэтикалық синтаксис пішіндеріне (эпитет, метафора, кейіптеу, риторикалық пішін, антитез, перифраза, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора, градация, парцелляция) талдау жасау
		Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 образдар жасау тәсілдеріндегі ұқсастықтары мен айырмашылықтарын сипаттап, жеке авторлық тәсілдерді анықтап, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің туындылармен салыстыру; 9.3.3.1 тақырыбы мен көтерген мәселелері, жанры ұқсас тәжік, орыс, қазақ және әлем әдебиеті шығармаларын (немесе үзінділерін) ұлттық мәдениет ерекшеліктерін

			ескеріп, авторлардың ұстанымын түсіндіре отырып, салғастыру
4-тоқсан			
Адам жанының құпиялары	1. К. Бинои «Бехруза мен Бахрам» дастаны, ақынның ғылыми-әдеби мұрасы. 2. Б. Хилоли «Патша мен қаңғыбас», «Лейлі мен Мәжнүн» дастаны. 3. З.М. Восифи «Бадое-ул-вакое», өнер мен ғылымды тарату. Ғалым кеңестері. 4. З. Нахшаби «Тутинома», «Куллиет и джузиет», «Лаззат-ун-нисо»	Түсіну және жауап беру	9.1.3.1 шығарманың проблемаларына байланысты дәйексөзді өз бетімен тауып, үзіндіні мәнерлеп жатқа оқу; 9.1.4.1 тезисті жоспар құру
		Талдау және интерпретация	9.2.1.1 жанрды және оның (сонет, роман, хаттардағы роман) белгілерін анықтау; 9.2.4.1 шығармадағы шиеленісті анықтауда маңызды эпизодтарға талдау жасау, басқа эпизодтармен байланысын түсіндіру; 9.2.6.1 туындының көркемдік әлемін, шығарманың құрылымын талдау және өз елестетуін ақпаратты қысқартудың әртүрлі тәсілдері көмегімен (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, ментальды карталар, ПОПС-формулалар, диаграммалар) ұсыну; 9.2.7.1 кейіпкерге және оқиғаны суреттеуге автор қатынасын білдіру тәсілдерін анықтау; 9.2.8.1 бейнелерді жасау құралдары мен тәсілдеріне, бейнелеу құралдары мен поэтикалық синтаксис пішіндеріне (эпитет, метафора, кейіптеу, риторикалық пішін, антитез, перифраза, аллитерация, ассонанс, аллегория, инверсия, анафора, градация, парцелляция) талдау жасау;

			9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыптарға шығарма және пікір (спектакльдерге және/немесе шығармаларың экрандалуына) жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.3.1 тақырыбы мен көтерген мәселелері, жанры ұқсас тәжік, орыс, қазақ және әлем әдебиеті шығармаларын (немесе үзінділерін) ұлттық мәдениет ерекшеліктерін ескеріп, авторлардың ұстанымын түсіндіре отырып, салғастыру; 9.3.4.1 ауызша және жазбаша пікірлерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыптың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөз орындылығы, композициялық және стилдік бірлігі мен фактологиялық дәлдігі тұрғысынан бағалау

бұйрығына 46-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу - ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
47-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде емес)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнін оқыту мақсаты: негізгі орта білім беру деңгейіне арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» бағдарламасының мақсаты– оқушылардың тілдік дағдыларын дамыту, қазақ тілін қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, тіл нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға үйрету.

3. «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу бағдарламасының негізгі міндеттері:

1) шығармашылық тұрғыда жұмыс істеуге, сын тұрғысынан ойлауға дағдыландыру;

2) білім деңгейі жоғары, ой-өрісі дамыған тұлға қалыптастыру;

3) туындаған мәселелерді шеше білетін, шынайы өмірге бейім жаңашыл ұрпақ тәрбиелеу;

4) оқушыларды сөйлесім әрекетінің түрлерін әлеуметтік ортада қолдана білуге үйрету;

5) оқушылардың тілдік дағдысы мен ойлау қабілетін дамыту;

6) оқушыны қазақ халқының мәдениетімен, әдебиетімен, ұлттық салт-дәстүрімен таныстырып, мәдени ортада пайдалануға баулу, қазақ еліне, мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін тәрбиелеу;

7) ақпаратты іздеу, талдау және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектіні саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. Негізгі орта білім беру деңгейіндегі «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәні бойынша оқушылардың білім, білік және дағдыға қойылатын талаптары «Шет тілін меңгерудің жалпы еуропалық құзыреті» деңгейлерін (B1, B2) негізге ала отырып, айқындалған.

5. Бағдарлама әр деңгейдің соңындағы күтілетін нәтижелер түрінде берілген.

6. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің мазмұны

7. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін сыныптар үшін «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;
2) 6-сыныпта аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;
3) 7-сыныпта аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;
4) 8-сыныпта аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;
5) 9-сыныпта аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағатты құрайды.

8. Оқыту ұйғыр/өзбек/тәжік тілдерінде жүргізілетін сыныптар үшін «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
2) 6-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
3) 7-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
4) 8-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
5) 9-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

9. «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің оқу мазмұны 5 бөлімге бөлінеді. Бөлімдерді бөлімшелер құрайды, олар сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарынан тұрады.

10. Оқыту мақсаттары арқылы мұғалімдер сөйлеу қызметінің төрт дағдысын (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) қалыптастырады, сонымен қатар, оқушылардың жетістігін бағалайды және оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат береді.

11. Оқыту пәнінің мазмұнын 5 бөлім құрайды:

1) тыңдалым;

2) айтылым;

3) оқылым;

4) жазылым;

5) тілдік бағдар.

12. «Тыңдалым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) болжау;

2) назарын шоғырландырып тыңдау;

3) сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну;

4) көркем шығармаларды тыңдау;

5) негізгі ойды анықтау;

6) тыңдалым материалдары бойынша жауап беру.

13. «Оқылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мәтіндегі ақпаратты анықтау;

2) стильдік ерекшеліктерді анықтау;

3) көркем шығармаларды оқу;

4) мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау;

5) қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу;

6) өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау.

14. «Жазылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру;

2) эссе жазу;

3) көркемдегіш құралдарды қолданып жазу;

4) мәліметтерді жинақтау;

5) орфография және пунктуация.

15. «Айтылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сөздік қорының алуандығы;

2) сөз мәнері мен сөйлеу этикеті;

3) орфоэпиялық нормаларды сақтау;

4) мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау;

5) сенімді және еркін жауап беру;

6) визуалды материалдар арқылы тілді дамыту.

16. «Тілдік бағдар» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сөз таптары;

2) сөйлем.

17. 5-сыныпқа арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым: тірек сөздер арқылы болжау, негізгі мазмұнын түсіну, нақты ақпаратты анықтау, күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты сөздердің

мағынасын түсіну, көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну, негізгі тақырыпты анықтау, сұрақтарға жауап беру;

2) айтылым: жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу, амандасу мәнері мен ұлттық этикет формалары, қазақ тіліндегі төл дыбыстары мен үндестік заңы, мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, берілген сұраққа лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу, иллюстрацияларды сипаттау;

3) оқылым: негізгі ақпаратты анықтау, хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау, көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау,мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру, қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу, тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру;

4) жазылым: ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарына сай хабарлама, хабарландыру, хат жазу, эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу, жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу, мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар: сөз таптары: жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау, заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін орынды қолдану, болымды және болымсыз етістіктер, мекен және мезгіл үстеулер, ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу;

сөйлем: хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру.

18. 6-сыныпқа арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау, тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну, әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау, тыңдалым материалдары бойынша шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру;

туған өлкенің табиғаты және тарихы сипатталатын поэтикалық және прозалық шығармаларды білу;

2) айтылым: тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу, тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу, сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту, шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау, диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру;

туған өлкенің ақындары мен жазушыларының шығармашылығын білу; мәтіннің ақпараттылық сипаттамаларын талдау;

3) оқылым: мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме, орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау, мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру, қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру;

туған өлкеге арналған бір өлеңді жатқа мәнерлеп оқу;

4) жазылым: мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу, эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастыру, жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу, мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау, үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

олардың шығармашылығы туралы деректер жинау және презентация дайындау. Өлкетану аясында прозалық үзінділер жазудың алғашқы дағдыларын меңгеру;

5) тілдік бағдар: сөз таптары: деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді қолдана білу, өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін орынды қолдану, етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ, жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ)қызметін білу, сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді орынды қолдану, талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу;

сөйлем: жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру.

мәтіннің ақпараттылық, оның көркемдік, тілдік ерекшеліктері негізінен өлкетану сипаттамаларын талдау.

19. 7-сыныпқа арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну, повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардың тақырыбы мен идеясын талдау, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау, өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру;

өңірде шығатын газет-журналдарды білу;

энциклопедия ұғымын түсіну, өлкетанудың бағыттарын анықтау;

2) айтылым: мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану, мәтін мазмұнын дамыту, кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап, ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен

сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу, екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту, шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау, коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру, кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау;

туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктерді ақпараттылығы, мазмұнының тереңдігі, эмоционалдық әсері тұрғысынан талдау;

өлкетанудың бағыттары бойынша электрондық энциклопедия құрастырудың ұжымдық жұмысына қатысу;

3) оқылым: кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, ресми-іскерлік (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін талдау, прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау, мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып талдау, қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну, мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу;

туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктерді оқу;

энциклопедияға қажетті материалдарды іріктей білу;

4) жазылым: мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу, жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу, тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну, тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер), оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар: сөз таптары: мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, топтау сан есімдерін, одағай түрлерін орынды қолдану, етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, мақсат және себеп-салдар үстеулерді орынды қолдану, септеулік шылаулардың қызметін білу;

сөйлем: жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

20. 8-сыныпқа арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну, орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау, тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау, деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру;

2) айтылым: тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу, сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту, идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісін салыстыру және талдау, тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру, кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру;

3) оқылым: перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау, публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау, прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру, мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып талдау, қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолданып, мәтінге өзгеріс енгізу, тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстырып, баға беру;

4) жазылым: мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну, жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу,тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану, тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер), сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар: сөз таптары: болжалдық және бөлшектік сан есімдерді орынды қолдану, еліктеу сөздерді орынды қолдану, етістіктің шартты рай және бұйрық рай қызметін білу, күшейткіш үстеулерді орынды қолдану, демеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарында орынды қолдану;

сөйлем: жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

21. 9-сыныпқа арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау, әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну, орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру, мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау, көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру;

2) айтылым: мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау, коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу, сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу, шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау, тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану,

диалогте, полилогте сенімді сөйлеу, кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау;

3) оқылым: мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау, ғылыми стильде (аннотация, пікір, тезис, мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтау, прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау, мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін талдау, қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру, мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру;

4) жазылым: мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, өз ойын дәлелдеп жазу, жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу, түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу, тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу, сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар: сөз таптары: өздік, өзгелік, ортақ және ырықсыз етістің қызметін білу, мекен және мезгіл үстеулерді орынды қолдану, ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;

сөйлем: жазба жұмыстарында (шартты, қарсылықты, мезгіл, себеп, қимыл-сын, мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

22. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: «7» – сынып, «2.1.» – бөлім мен бөлімше, «2» – оқыту мақсатының реттік саны.

23. Оқыту мақсаттары:

1) тыңдалым:

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай

		тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау		көтерілетін мәселені болжау	отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау
2. Назарын шоғырландырып тыңдау	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау
3. Сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну	6.1.3.1 тұрмыстық - әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну	7.1.3.1 әлеуметтік - мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну.	9.1.3.1 әлеуметтік - қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
4. Көркем шығармаларды тыңдау	5.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну	6.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге	7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау	8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз

		сипаттама жасау			пікірін білдіру
5.Негізгі ойды анықтау	5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау	6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау	9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
6. Тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру	6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру	7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру	8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру	9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру

2) айтылым:

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Сөздік қорының алуандылығы	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдері мен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу	6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау

2. Сөз мәнері мен сөйлеу этикеті	5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу	7.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап, ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
3. Орфоэпиялық нормаларды сақтау	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту	6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту	7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту	8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
4. Мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік	7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік	8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау	9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың

		ерекшелігіне салыстыру жасау	құралдарын талдау	жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау	ойын» бағалау
5. Сенімді және еркін жауап беру	5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру	7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші →тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру	9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
6.Визуалды материалдар арқылы тілді дамыту	5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру	7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау	8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру	9.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау

3) оқылым:

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтіндегі	5.3.1.1 мәтіндегі	6.3.1.1 мәтіндегі	7.3.1.1 кесте, диаграмма,	8.3.1.1 перифраз	9.3.1.1 мәтіндегі

ақпаратты анықтау	негізгі ақпаратты анықтау	негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру	сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу	түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау	ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау
2. Стильдік ерекшеліктерді анықтау	5.3.2.1 хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме)	7.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау	9.3.2.1 ғылыми стильде (аннотация, пікір, тезис, мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау
3. Көркем шығармаларды оқу	5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау

4. Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру	6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау	8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау	9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
5. Қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу	5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу	6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау	7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну	8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау	9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
6. Өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау	5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру	6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру	7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу	8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру	9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру

4) жазылым:

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама, хабарландыру, хат жазу	6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, аннотация, шолу, нұсқаулық жазу
2. Эссе жазу	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу
3. Көркемдегіш құралдарды қолданып жазу	5.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу	6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу	7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу	8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу	9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу

4. Мәліметтерді жинақтау	5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну	8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану	9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
5. Орфография және пунктуация	5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер); оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер); сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану

5) тілдік бағдар:

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Сөз таптары	5.5.1.1 мәтіндерден жалпы және жалқы	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат,	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді		

	есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау	көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану	ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану		
	5.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану	6.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану	7.5.1.2 салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану		
	5.5.1.3 сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану	6.5.1.3 реттік сан есімдермен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	7.5.1.3 топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	8.5.1.1 болжалдық және бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	
	5.5.1.4 жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.4 өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда	7.5.1.4 одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда	8.5.1.2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	

		орынды қолдану	а орынды қолдану		
	5.5.1.5 болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ, жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану	7.5.1.5 етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану	8.5.1.3 етістіктің шартты рай және бұйрық рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	9.5.1.1 өздік, өзгелік, ортақ және ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
	5.5.1.6 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.6 сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	7.5.1.6 мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	8.5.1.4 күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	9.5.1.2 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
	5.5.1.7 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба	6.5.1.7 талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін	7.5.1.7 септеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	8.5.1.5 демеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	9.5.1.3 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба

	жұмыстарда орынды қолдану	білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану			жұмыстарда орынды қолдану
2. Сөйлем	5.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы, сұраулы, лепті, бұйрықты сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру	6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру	7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	8.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (шартты, қарсылықты, мезгіл, себеп, қимыл-сын, мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

24. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлім ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады. Ұзақ мерзімді жоспар бөлім аясында оқуға ұсынылатын оқу мазмұнын айқындайды.

25. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға (оқыту қазақ тілінде емес) сәйкес жүзеге асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі және әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде емес)

1) 5-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Отбасындағы дәстүр мен мерекелер	М.Мақатаев «Тоқта, ботам!» өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну

		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.1 мәтін құрауда жалғау түрлерін дұрыс жалғау
Мектеп өмірі. Әдепті бала - арлы бала	Б. Соқпақбаев «Менің атым Қожа» повесі (үзінді)	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау

		Айтылым	5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 хабарлама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама жазу; 5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.1 мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу
Қазақстандағы жан - жануарлар мен өсімдіктер әлемі	Жан - жануарлар туралы ертегілер, жұмбақтар	Тыңдалым	5.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты

			жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 5.3.5.1қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
2-тоқсан			
Ежелгі көшпелілер мәдениеті	Тұмар ханшайым туралы аңыз	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау; 5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним,

			омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу; 5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту
		Оқылым	5.3.2.1 хат мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу; 5.4.5.1 жазба жұмыстарында сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	5.5.1.3 сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану
Су – тіршілік көзі	Ә.Тәжібаев «Сырдария» өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты

			жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.4 жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Әлемдегі ірі кітапханалар	Абай Құнанбайұлы «Ғылым таппай, мақтанба» өлеңі	Тыңдалым	5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну; 5.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту;

			5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 хат, хабарлама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану; 5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.5 болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3-тоқсан			
Денсаулық – зор байлық	«Ең үлкен байлық» ертегісі	Тыңдалым	5.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру

		Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау; 5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу; 5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.6 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Менің Тәуелсіз Қазақстаным	Қ. Сарин «Тәуелсіздік» өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу;

			5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу; 5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5.4.4.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарландыру жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.7 ынғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Аспан әлемінің құпиялары	Жұлдыздар туралы аңыздар, ертегілер	Тыңдалым	5.1.1.1тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып

			иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.7 қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Компьютердің тілін табу − өнер	Ы.Алтынсарин Өнер-білім бар жұрттар» өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау;

			5.3.4.1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау; 5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама жазу
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
4-тоқсан			
Қазақстандағы ұлттар достастығы	М.Мағауин «Бір атаның балалары» (үзінді)	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 хат, жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген

			сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында сұраулы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
Ұлы Дала табиғаты	Қ. Мырзалиев «Табиғат – жаратылыс пернесі» өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа

			байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу; 5.4.3.1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
Ер есімі – ел есінде!	Ғ. Мүсірепов «Қазақ солдаты» романы (үзінді)	Тыңдалым	5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде

			көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарландыру жазу; 5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында бұйрықты сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру

2) 6-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқу мақсаттары
1 -тоқсан			
Отан отбасынан басталады	М.Әуезов «Абай жолы» романы, «Қайтқанда» тарауы (үзінді)	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен

			сөйлеу этикеті формаларын білу; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда хабарлы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (мінездеме); 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездеме жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
Қазіргі қазақ ауылы мен қаланың тыныс-тіршілігі	Ә.Дүйсенбиев «Бәтіңке, шұжық, балқаймақ» өлеңі	Тыңдалым	6.5.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6.5.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру

		Айтылым	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік); 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
Таулар сыры	М. Мақатаев «Мен таулықпын» өлеңі	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырып-тарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну; 6.1.4.1 шағын поэзиялық шығармалардың

			мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.3 реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
2-тоқсан			
Қуат көзін үнемдей білеміз бе?	М. Жұмабаев «От» өлеңі (үзінді)	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және

			қосымша ақпараттарды анықтау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру
		Оқылым	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (түсініктеме); 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша сызба-кестелер жасау; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, түсініктеме жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.4 өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін

Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада			тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану

		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану; 6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Ә. Ысқақ «Күн ұлымын»	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда лепті сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (өмірбаян, түйіндеме)
		Жазылым	6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін

			сақтай отырып, өмірбаян жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Қазақстан қорықтары	Ө.Тұрманжанов «Қарлығаш, дәуіт, жылан»	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене

			отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (ауыспалы осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
3-тоқсан			
Болашақ мамандықтары	А.Машанов «Жер астына саяхат»	Тыңдалым	6.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру

		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
		Жазылым	6.3.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездеме жазу; 6.3.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (жедел өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Қазақстан және Ұлы Жібек жолы	Д. Досжан «Жібек жолы» романы (үзінді)	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру;

			6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (өмірбаян); 6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Жер байлығына аяулы көзқарас	Ш. Айтматов «Ана - Жер Ана»	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу; 6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке

			эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау
		Оқылым	6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.6 сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Олимпиада жеңімпаздары – Қазақстан мақтанышы	М.Әлімбаев «Шыныққан, шымыр боларсың» өлеңі, Ә. Дүйсенбиев «Күшті болсам мен егер»	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырып-тарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну; 6.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша

			диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6.5.1.7 талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
4-тоқсан			
Абайды оқы, таңырқа!	Абай Құнанбайұлы Табиғат лирикасы, «Жазғытұры», «Жаз», «Күз», «Қыс» өлеңдері	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін

			тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, өмірбаян жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.7 себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қазақ ұлттық қолөнері	О. Бөкей «Апамның астауы» әңгімесінен (үзінді), Ф.Оңғарсынова «Оюлар» өлеңі (үзінді)	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер

			мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру; 6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
Өлкені сипаттау өнері		Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы

			тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру; 6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндерден дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану;

			6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
Саяхат және туризм	Шоқан Уалиханов «Жоңғария очерктері» (үзінді)	Тыңдалым	6.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік)
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау;

			6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру

3) 7-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі - қазақ тілін оқып-үйренеміз. Үштілді білу – үлкен өнер	М. Жұмабаев «Қазақ тілі» өлеңі	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту

		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
Уақыт – ұлы күш	Абай Құнанбаев «Сағаттың шықылдағы емес ермек»	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.4.1 лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.2.1 кеңес берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу;

			7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші-тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (нұсқаулық) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.2 салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
Жердегі климаттық өзгерістер	Д. Дефо «Робинзон Крузо» романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру

		Айтылым	7.2.2.1 ұсыныс жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс - әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7.5.1.3 топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану

2-тоқсан			
Қазақстанның ежелгі қалалары және Ұлы Жібек жолы	Б. Ұзақов «Жантаза»	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7.2.2.1 талап етудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ресми құттық-таулар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, ресми құттықтаулар жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану

		Тілдік бағдар	7.5.1.4 одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Туған өлке публицистика беттерінде		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс - әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу;

			7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер); оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану; 7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Спорт және денсаулық күтімі	Т.Нұрмағанбетов «Он төрт жасар жігіт»	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау
		Айтылым	7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; 7.2.2.1 өтініш жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті

			формаларын қолдана білу
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу; 7.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістік шақтарының (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Ұқсатым. Сән. Талғам	Ақан сері «Жігіт сипаты», «Қыз сипаты»	Тыңдалым	7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.3.1 әлеуметті-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту;

			7.2.2.1 бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (нұсқаулық, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістік шақтарының (мақсатты және болжалды келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
3-тоқсан			
Ғаламтормен дұрыс жұмыс жасау – мәдениет	Жюль Верн «Әлемді сексен күн ішінде	Тыңдалым	7.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз

	шарлау» романы (үзінді)		тіркестерінің мағынасын түсіну; 7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау; 7.2.1.1 терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, қолдана білу
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, түйіндеме жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіктің қалау рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі

Музыка. Қазақтың киелі домбырасы	І.Жансүгіров «Күйші» поэмасы (үзінді)		мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші →тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу;

			7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	7.5.1.6 мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Төрт түлік мал мен егіншілік – ел берекесі	Ғ.Мұстафин «Шығанақ» романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма,

			сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.7 септеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Наурыз мейрамы. Ақ мол болсын! Ұлыс оң болсын!	М.Мақатев «Наурыз»	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасаудың түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ресми құттықтаулар)

			салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, ресми құттықтаулар жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4-тоқсан			
Жастықтың оты қайдасың?	М.Жұмабаев «Мен жастарға сенемін» өлеңі	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.2.1 талап ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу;

			7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс - әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында қарсылықты салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
«Менің туған өлкем» электрондық энциклопедиясы		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз

			пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер), оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, ауызша

			және жазба жұмыстарда қолдану; 7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Ғылым мен техниканың соңғы жаңалықтары	Майкл Х.Харт «100 ұлы адам» атты кітабынан –»Альберт Эйнштейн»	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс - әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау; 7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын

			салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Батыр туса – ел ырысы	А. Нұршайықов «Ақиқат пен аңыз» (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (ресми құттықтаулар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік

			ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну; 7.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

4) 8-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Білім. Ғылым. Инновация	Т. Сұлтанбеков «Ғажайып планета» әңгімесі (үзінді)	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтін-дердегі

			оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (интервью) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 болжалдық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Сауда жасай білесің бе?	Абай Құнанбаев «Базарға қарап тұрсам әркім барар»	Тыңдалым	8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті

			формаларын қолдана білу; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Жаһандық энергетикалық дағдарыс	Ш.Айтматов «Кассандра таңбасы»	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі

			сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.1.2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
2 -тоқсан			
Достық пен татулық -		Тыңдалым	8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен

таптырмас бақыт	Т. Айбергенов «Бір тойым бар»		көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің шартты рай қызметін білу,

			ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Кәсіп – бақыттың шырағы, Еңбек – ырыстың бұлағы	С. Мұқанов «Саятшы Ораз» әңгімесі	Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8.3.2.1публицистикалық стильдің (жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің

			оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің бұйрық рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қазақстанның су ресурстары	Ә. Нұрпейісов «Қан мен тер»	Тыңдалым	8.1.1.1мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау
		Айтылым	8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау

		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3-тоқсан			
Тарихи тұлғалар тағылымы	Т.Әлімқұлов «Қараой» әңгіме	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (қысқа очерк) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік

			ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (сұраулық, күшейткіш) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қызым – жағадағы құндызым, Ұлым – аспандағы жұлдызым	«Қозы Көрпеш – Баян сұлу» жыры (үзінді)	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру

		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (болжалдық, шектік) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Биоалуан түрлілік. Жойылып бара жатқан жануарлар мен өсімдіктер	М.Әуезов «Көксерек»	Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі

			оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау; 8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану; 8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (болымсыздық немесе қарсы мәнді, нақтылау) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану

Наурыз және әлем халықтарының оны қарсы алу ерекшелік тері	Б.Ж.Бопайұлы «Қазақы наурызнама» (үзінді).	Тыңдалым	8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап,

			эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4-тоқсан			
«Мәңгілік елдің нұрлы жолы!»	Н.Ә.Назарбаев «Қазақстан жолы» (үзінді)	Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (қысқа очерк) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау

		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында талғаулы салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақтың айтыс өнері мен сөз мәдениеті	Ринат Заитов пен Аманғазы Кәріпжанов айтысы	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.1.1перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік

			ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақстан - Байқоңыр-Ғарыш	Нұртөре Жүсіп «Қыран қазақ» (деректі әңгіме)	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау; 8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді

			салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

5) 9-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Қазақ жазуының даму жолы	«Күлтегін» жыры	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру

		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі

			стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 өздік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Жолың болсын, жолаушы	М. Мақатаев «Ертең біз жол жүреміз»	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау; 9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір, мақала) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін

			анықтап, талдау жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, нұсқаулық жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 өзгелік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Көшпенділер мәдениеті. Қазақтың халық күнтізбесі	І. Есенберлин «Көшпенділер» (үзінді)	Тыңдалым	9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану,

			диалогте, полилогте сенімді сөйлеу; 9.1.6.1 кесте мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала, баяндама) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1ортақ етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
2-тоқсан			
Заң – қоғамның тірегі	Айбатыр Сейтақ «Азат елдің ар-намысы – Ата Заң»	Тыңдалым	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан

			үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (аннотация, тезис) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік

			ерекшелігін сақтап, аннотация жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні – Тәуелсіз Қазақстанның айбынды мейрамы.	Маралтай Ыбыраев «Елбасыма»	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір,

			мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шолу жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары	Қ.Аманжолов «Жас дәурен»	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау

		Айтылым	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап,

			дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 мекен үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3-тоқсан			
ЭКСПО-2017 – Қазақстан белесі	Н.Ә.Назарбаев «Тәуелсіздік толғауы»	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
		Оқылым	9.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың

			өзектілігін анықтау, қорытынды жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.3 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Биотехнология жаңалықтары	Сахиев Жүніс «Уақыт қайтарымы»	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты

			аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша бас

			әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 жазба жұмыстарында (шартты бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Болашақ энергия көздері.	Медеу Сәрсеке «Жетінші толқын»	Тыңдалым	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау

		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 жазба жұмыстарында (қарсылықты бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Алаш идеясы мен қайраткерлері	Д.Әшімханов «Бес арыс» кітабынан үзінді	Тыңдалым	9.1.2.1тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну,

			ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шолу жазу;

			9.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (мезгіл бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4-тоқсан			
Жаһандық мәселе: демография	Абай Құнанбайұлы «Адамның кейбір кездері»	Тыңдалым	9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
		Айтылым	9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу; 9.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда

			берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (себеп) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Роботтар мен киборгтар әлемі	Айзек Азимов «Мен -роботпын» жинағынан үзінді	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен

			нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау
		Оқылым	9.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу;

			9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (қимыл-сын бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақстандағы туризм және экотуризм	І.Жансүгіров «Жетісу суреттері»	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір, аннотация, мақала, презентация)

			жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, аннотация, нұсқаулық жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

3-тарау. «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру (гимназия/лицей сыныптарына арналған)

1-параграф. «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің мазмұны

25. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін сыныптар үшін «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;
2) 6-сыныпта аптасына 4 сағат, оқу жылында 136 сағат;
3) 7-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
4) 8-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
5) 9-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

26. Оқыту ұйғыр /өзбек /тәжік тілдерінде жүргізілетін сыныптар үшін «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:
1) 5-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
2) 6-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
3) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
4) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
5) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

27. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінің оқу мазмұны 5 бөлімге бөлінеді. Бөлімдерді бөлімшелер құрайды, олар сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарынан тұрады.

28. Оқыту мақсаттары арқылы мұғалімдер сөйлеу қызметінің төрт дағдысын(тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) қалыптастырады, сонымен қатар, оқушылардың жетістігін бағалайды және оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат береді.

29. Оқу пәнінің мазмұнын 5 бөлім құрайды:
1) тыңдалым;
2) айтылым;
3) оқылым;
4) жазылым;
5) тілдік бағдар.

30. «Тыңдалым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) болжау;
2) назарын шоғырландырып тыңдау;
3) сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну;
4) көркем шығармаларды тыңдау;
5) негізгі ойды анықтау;
6) тыңдалым материалдары бойынша жауап беру.

31. «Оқылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) мәтіндегі ақпаратты анықтау;
2) стильдік ерекшеліктерді анықтау;
3) көркем шығармаларды оқу;
4) мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау;
5) қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу;
6) өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау.

32. «Жазылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру;
2) эссе жазу;
3) көркемдегіш құралдарды қолданып жазу;
4) мәліметтерді жинақтау;
5) орфография және пунктуация.

33. «Айтылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сөздік қорының алуандығы;

2) сөз мәнері мен сөйлеу этикеті;

3) орфоэпиялық нормаларды сақтау;

4) мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау;

5) сенімді және еркін жауап беру;

6) визуалды материалдар арқылы тілді дамыту.

34. «Тілдік бағдар» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сөз таптары;

2) сөйлем.

35. 5-сыныпқа арналған»Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым:

тірек сөздер арқылы болжау, негізгі мазмұнын түсіну, нақты ақпаратты анықтау, күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты сөздердің мағынасын түсіну, сұрақтарға жауап беру;

2) айтылым:

жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу, қазақ тіліндегі төл дыбыстары мен үндестік заңы, берілген сұраққа лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу, иллюстрацияларды сипаттау;

3) оқылым:

негізгі ақпаратты анықтау, хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау, көркем әдеби шығармаларды түсіну, мазмұндық құрылымын салыстыру, қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу, тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру;

4) жазылым:

ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарына сай хабарлама, хабарландыру, хат жазу, эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу, жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу, мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау, заттың түрін, түсін, сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін орынды қолдану, болымды және болымсыз етістіктер, мекен және мезгіл үстеулер, ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу;

сөйлем: хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру.

36. 6-сыныпқа арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым:

Мәтінді тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау, негізгі ойды анықтау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау, әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау, тыңдалым материалдары бойынша шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру;

туған өлкенің табиғаты және тарихы сипатталатын поэтикалық және прозалық шығармаларды білу;

2) айтылым:

тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу, тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу, сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту, шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру;

туған өлкенің ақындары мен жазушыларының шығармашылығын білу; Мәтіннің ақпараттылық сипаттамаларын талдау;

3) оқылым:

мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме, орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау, мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру, қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру;

туған өлкеге арналған бір өлеңді жатқа мәнерлеп оқу;

4) жазылым:

мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу, эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастыру, жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу, мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау, үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

олардың шығармашылығы туралы деректер жинау және презентация дайындау. Өлкетану аясында прозалық үзінділер жазудың алғашқы дағдыларын меңгеру;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді қолдана білу, өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін орынды қолдану, етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ, жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ)қызметін білу, сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді

орынды қолдану, талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу;

сөйлем: жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру.

мәтіннің ақпараттылық, оның көркемдік, тілдік ерекшеліктері негізінен өлкетану сипаттамаларын талдау.

37. 7-сыныпқа арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым:

мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну, повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардың тақырыбы мен идеясын талдау, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау, өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру;

өңірде шығатын газет-журналдарды білу;

энциклопедия ұғымын түсіну, өлкетанудың бағыттарын анықтау;

2) айтылым:

мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану, мәтін мазмұнын дамыту, кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу, екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту, шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау, коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші →тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру, кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау;

туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктерді ақпараттылығы, мазмұнының тереңдігі, эмоционалдық әсері тұрғысынан талдау;

өлкетанудың бағыттары бойынша электрондық энциклопедия құрастырудың ұжымдық жұмысына қатысу;

3) оқылым:

кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, ресми-іскерлік (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін талдау, прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау, мәтіндердің идеясын анықтау, қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну, мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу;

туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктерді оқу;

Энциклопедияға қажетті материалдарды іріктей білу;

4) жазылым:

мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе

бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу, жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу, тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну, сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер), оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, салыстырмалы, күшейтпелі, шырайлардың қызметін білу, топтау сан есімдерін, одағай түрлерін орынды қолдану, етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, мақсат және себеп-салдар үстеулерді орынды қолдану, септеулік шылаулардың қызметін білу;

сөйлем: ыңғайлас құрмалас сөйлемдер құрастыру.

38. 8-сыныпқа арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым:

мәтін тақырыбы, тірек сөздер, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау, орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау, деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру;

2) айтылым:

тұрақты тіркестерді қолданып, ауызша мәтіндер құрау, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу, идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісін салыстыру және талдау, тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру, кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру;

3) оқылым:

перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау, публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын, прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру, мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып талдау, мәтінге өзгеріс енгізу;

4) жазылым:

мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну, тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары:болжалдық және бөлшектік сан есімдерді орынды қолдану, еліктеу сөздерді орынды қолдану, етістіктің шартты рай және бұйрық рай қызметін білу, күшейткіш үстеулерді орынды қолдану, демеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарында орынды қолдану;

сөйлем: жазба жұмыстарында құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

39. 9-сыныпқа арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым:

тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау, әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну, орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін, сыни көзқарасын білдіру;

2) айтылым:

ауызша мәтіндер құрау, коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу, сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс мәнін түсініп, өз ойын жеткізу, шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу, кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау;

3) оқылым:

мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау, тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтау, прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру, мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру;

4) жазылым:

мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, шолу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, өз ойын дәлелдеп жазу, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу, тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, атауларды дұрыс жазу, сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: өздік, өзгелік, ортақ және ырықсыз етістің қызметін білу, мекен және мезгіл үстеулерді орынды қолдану, ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;

сөйлем: жазба жұмыстарында (шартты, қарсылықты, мезгіл, себеп, қимыл-сын, мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

40. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2

кодында: «7» – сынып, «2.1.» – бөлім мен бөлімше, «2» – оқыту мақсатының реттік саны.

41. Оқу мақсаттары:

1) «Тыңдалым»:

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау	6.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау	8.1.1.1 иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылап, мәселені болжау
2.Назарын шоғырландырып тыңдау	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннен негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннен детальді ақпараттарды анықтау	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау
	Сөздік қорларының аз болуына байланысты мәтіндегі ақпаратты табу оқушыға қиындау болады				
3. Сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздердің	6.1.3.1 тұрмыстық - әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек	7.1.3.1 әлеуметтік - мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты	9.1.3.1 әлеуметтік - қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин

	мағынасын түсіну тірек сөздермен жұмыс,мәтіндегі ойды анықтау оқушыларға күрделілеу	сөздердің мағынасын түсіну	сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	тіркестердің мағынасын түсіну.	сөздердің мағынасын түсіну
4. Көркем шығармаларды тыңдау	5.1.4.1 шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну	6.1.4.1 шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау	7.1.4.1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау	8.1.4.1 орта көлемді шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау	9.1.4.1 орта көлемді шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
5.Негізгі ойды анықтау	5.1.5.1 жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау	6.1.5.1 тірек сөздер, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.5.1 сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8.1.5.1 автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау	9.1.5.1 мәтіндегі автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
6. Тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	5. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру	6. 1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру	7. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра	8. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру	9. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру

			отырып жауап беру		

2) «Айтылым»:

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Сөздік қорының алуандылығы	5. 2. 1. 1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерін, антоним, омонимдерін қатар қолдану	6. 2. 1. 1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу	7. 2. 1. 1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану.	8. 2. 1. 1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау	9. 2. 1. 1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, ауызша мәтіндер құрау
2.Сөз мәнері мен сөйлеу этикеті	5. 2. 2. 1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану	6. 2. 2. 1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтау формаларын білу	7. 2. 2. 1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу	8. 2. 2. 1 көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу	9. 2. 2. 1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
3. Орфоэпиялық нормаларды сақтау	5. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын ескеріп айту	6. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты	7. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем	8. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығынд	9. 2. 3. 1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін

		сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту	ішінде орынды қолданып айту	ағы ілгерінді, кейінді ықпал заңдылықтарын ескеріп айту	түсініп, өз ойын жеткізу
4. Мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау	5. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына сүйеніп баяндау	6. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау	7. 2. 4. 1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездемені талдау	8. 2. 4. 1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндер мазмұнының дамуын салыстыру	9. 2. 4. 1 шығарманың идеясына байланысты «автордың ойын» бағалау
5. Сенімді және еркін жауап беру	5. 2. 5. 1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру	6. 2. 5. 1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке өзара түсу	7. 2. 5. 1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші →тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру	8. 2. 5. 1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша қойылған сұрақтарға еркін жауап беру	9. 2. 5. 1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану
6.Визуалды материалдар арқылы тілді дамыту	5. 2. 6. 1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау	6. 2. 6. 1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру	7. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау	8. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру	9. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау

3) «Оқылым»:

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтіндегі ақпаратты анықтау	5. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау	6. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру	7. 3. 1. 1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну	8. 3. 1. 1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау	9. 3. 1. 1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау
2. Стильдік ерекшеліктерді анықтау	5. 3. 2. 1 хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну	6. 3. 2. 1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме)	7. 3. 2. 1 ресми - іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау	8. 3. 2. 1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау	9. 3. 2. 1 ғылыми стильде (мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтау
3.Көркем шығармаларды оқу	5. 3. 3. 1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау	6. 3. 3. 1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	7. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау	8. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс -әрекетіне баға беру	9. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтау
4. Мәтіндерге	5. 3. 4. 1 мәтіндердің	6. 3. 4. 1 мәтіндердің	7. 3. 4. 1 мәтіндердің идеясын,	8. 3. 4. 1 мәтіндердің түрлерін,	9. 3. 4. 1 мәтіндердің жанрлық

салыстырмалы талдау жасау	мазмұндық құрылымын салыстыру	тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру	мақсатты аудиторияс ын салыстырып, талдау жасау	тілдік ерекшелікте рін салыстырып, талдау жасау	ерекшелікте рін салыстырып, талдау жасау
5. Қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтер ді оқу	5. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланыст ы мәліметтер ді ала білу	6. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланыст ы мәліметтер ді мәтін мазмұным ен салыстыру	7. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерд і кесте, диаграмма, сызба түрінде ұсыну	8. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу	9. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерд ен қорытынды жасау
6. Өзіндік көзқарасы н білдіру және бағалау	5. 3. 6. 1 мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасы н білдіру	6. 3. 6. 1 мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыст ы-ру	7. 3. 6. 1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу	8. 3. 6. 1 бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыру	9. 3. 6. 1 көтерілген мәселені ғаламдық мәселелерме н байланысты ра отырып сыни тұрғыда баға беру
Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтіндегі ақпаратты анықтау	5. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау	6. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір	7. 3. 1. 1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде	8. 3. 1. 1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті	9. 3. 1. 1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау

		жағдаяттармен байланыстыру	берілген ақпаратты түсіну	ақпаратты анықтау	
2. Стильдік ерекшеліктерді анықтау	5. 3. 2. 1 хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну	6. 3. 2. 1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме)	7. 3. 2. 1 ресми - іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау	8. 3. 2. 1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау	9. 3. 2. 1 ғылыми стильде (мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтау
3.Көркем шығармаларды оқу	5. 3. 3. 1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау	6. 3. 3. 1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	7. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау	8. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс -әрекетіне баға беру	9. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтау
4. Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	5. 3. 4. 1 мәтіндердің мазмұндық құрылымын салыстыру	6. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру	7. 3. 4. 1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау	8. 3. 4. 1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшелік терін салыстырып, талдау жасау	9. 3. 4. 1 мәтіндердің жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
5. Қосымша ақпарат көздерінен	5. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен	6. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен	7. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен	8. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен	9. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен

алынған мәліметтерді оқу	тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу	тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру	алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба түрінде ұсыну	алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу	алынған мәліметтерден қорытынды жасау
6. Өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау	5. 3. 6. 1 мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру	6. 3. 6. 1 мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланысты-ру	7. 3. 6. 1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу	8. 3. 6. 1 бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыру	9. 3. 6. 1 көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру

4) «Жазылым»:

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.Әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру	5. 4. 1. 1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу	6. 4. 1. 1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян жазу	7. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, ресми құттықтаулар жазу	8. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, интервью жазу	9. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу
2. Эссе жазу	5. 4. 2. 1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты,	6. 4. 2. 1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір	7. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген	8. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа	9. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе

	белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу	абзацты жүйелі құрастыру	мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу	байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну	бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу
3.Көркемдегіш құралдарды қолданып жазу	5. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында бейнелеу құралдарын қолданып жазу	6. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу	7. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында метафораны қолданып жазу	8. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында символ түрлерін қолданып жазу	9. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
4.Мәліметтерді жинақтау	5. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау	6. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша сызба-кестелер жасау	7. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну	8. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану	9. 4. 4. 1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
5. Орфография және пунктуация	5. 4. 5. 1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп,	6. 4. 5. 1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын	7. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі	8. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу	9. 4. 5. 1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама

	үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу;	ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу;	сөздер); оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану		атауларды дұрыс жазу

5) «Тілдік бағдар»:

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Сөз таптары	5. 5. 1. 1 мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау	6. 5. 1. 1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу	7. 5. 1. 1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу	-	-
	5. 5. 1. 2 лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу	6. 5. 1. 2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу	7. 5. 1. 2 салыстырмалы, күшейтпелі шырайлардың қызметін білу	-	-
	5. 5. 1. 3 сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану	6. 5. 1. 3 реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда	7. 5. 1. 3 топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	8. 5. 1. 1 болжалдық және бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстард	

		орынды қолдану		а орынды қолдану	
	5. 5. 1. 4 жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	6. 5. 1. 4 өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану.	7. 5. 1. 4 одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	8. 5. 1. 2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	
	5. 5. 1. 5 болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	6. 5. 1. 5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ,жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану	7. 5. 1. 5 етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану	8. 5. 1. 3 етістіктің шартты рай және бұйрық рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	9. 5. 1. 1 өздік, өзгелік, ортақ және ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
	5. 5. 1. 6 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	6. 5. 1. 6 сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	7. 5. 1. 6 мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	8. 5. 1. 4 күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	9. 5. 1. 2 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану

	5. 5. 1. 7 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу	6. 5. 1. 7 талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу	7. 5. 1. 7 септеулік шылаулардың қызметін білу	8. 5. 1. 5 демеулік шылаулардың қызметін білу,	9. 5. 1. 3 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу
2. Сөйлем	5. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында хабарлы, сұраулы, лепті, бұйрықты сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру	6. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру	7. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	8. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	9. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында (шартты, қарсылықты, мезгіл, себеп, қимыл-сын, мақсат бағыныңқы) сабақтасқұрмалас сөйлемдерді құрастыру

43. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

44. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі және әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға (оқыту қазақ тілінде емес) сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақ тілі және әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (оқыту қазақ тілінде емес) іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (гимназия/лицей сыныптарына арналған)

1) 5-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары

1-тоқсан			
Отбасындағы дәстүр мен мерекелер	М.Мақатаев «Тоқта, ботам!» өлеңі	Тыңдалым	5. 1. 1. 1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5. 1. 3. 1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5. 2. 2. 1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану
		Оқылым	5. 3. 1. 1мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5. 3. 3. 1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5. 4. 5. 1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану; 5. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5. 5. 1. 1мәтін құрауда жалғау түрлерін дұрыс жалғау

Мектеп өмірі. Әдепті бала - арлы бала	Б. Соқпақбаев «Менің атым Қожа» повесі (үзінді)	Тыңдалым	5. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау; 5. 1. 5. 1тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	5. 2. 2. 1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 5. 2. 5. 1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5. 3. 2. 1 хабарлама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5. 4. 1. 1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама жазу; 5. 4. 2. 1эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5. 5. 1. 1 мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу
Қазақстандағы жан - жануарлар мен өсімдіктер әлемі	Жан - жануарлар туралы ертегілер, жұмбақтар	Тыңдалым	5. 1. 4. 1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну; 5. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының

			мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5. 2. 6. 1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау; 5. 2. 5. 1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5. 3. 3. 1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 5. 3. 5. 1қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу; 5. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5. 5. 1. 2лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
2-тоқсан			
Ежелгі көшпелілер мәдениеті	Тұмар ханшайым туралы аңыз	Тыңдалым	5. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау; 5. 1. 5. 1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы

			негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	5. 2. 1. 1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу; 5. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту
		Оқылым	5. 3. 2. 1 хат мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5. 3. 3. 1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5. 4. 1. 1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу; 5. 4. 5. 1 жазба жұмыстарындасөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	5. 5. 1. 3 сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану
Су – тіршілік көзі	Ә.Тәжібаев «Сырдария» өлеңі	Тыңдалым	5. 1. 1. 1тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5. 1. 5. 1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау

		Айтылым	5. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау; 5. 2. 5. 1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5. 3. 2. 1жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5. 3. 6. 1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5. 4. 2. 1эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5. 5. 1. 4 жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Әлемдегі ірі кітапханалар	Абай Құнанбайұлы «Ғылым таппай, мақтанба» өлеңі	Тыңдалым	5. 1. 3. 1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну; 5. 1. 4. 1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	5. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың

			дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5. 2. 5. 1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5. 3. 2. 1 хат, хабарлама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5. 3. 3. 1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5. 4. 5. 1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану; 5. 4. 2. 1эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5. 5. 1. 5болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3- -тоқсан			
Денсаулық – зор байлық	«Ең үлкен байлық» ертегісі	Тыңдалым	5. 1. 4. 1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну; 5. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру

		Айтылым	5. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау; 5. 2. 2. 1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану
		Оқылым	5. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу; 5. 4. 2. 1эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5. 5. 1. 6 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Менің Тәуелсіз Қазақстаным	Қ. Сарин «Тәуелсіздік» өлеңі	Тыңдалым	5. 1. 1. 1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау
		Айтылым	5. 2. 1. 1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу; 5. 2. 6. 1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау

		Оқылым	5. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу; 5. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5. 4. 4. 1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарландыру жазу; 5. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5. 5. 1. 7 ыңғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Аспан әлемінің құпиялары	Жұлдыздар туралы аңыздар, ертегілер	Тыңдалым	5. 1. 1. 1тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5. 1. 3. 1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5. 2. 6. 1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру; 5. 3. 6. 1 тақырып бойынша үйренген

			сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5. 4. 2. 1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	5. 5. 1. 7 қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Компьютер дің тілін табу – өнер	Ы.Алтынсарин»Өнер-білім бар жұрттар» өлеңі	Тыңдалым	5. 1. 1. 1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына жоспар құру, соған сүйеніп баяндау; 5. 2. 6. 1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау;

			5. 4. 1. 1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарлама жазу
		Тілдік бағдар	5. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында хабарлы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
4-тоқсан			
Қазақстандағы ұлттар достастығы	М.Мағауин «Бір атаның балалары» (үзінді)	Тыңдалым	5. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау; 5. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту; 5. 2. 5. 1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу
		Оқылым	5. 3. 2. 1 хат, жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; 5. 3. 6. 1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5. 4. 2. 1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды,

			табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5. 5. 2. 1жазба жұмыстарында сұраулы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
Ұлы Дала табиғаты	Қ. Мырзалиев «Табиғат – жаратылыс пернесі» өлеңі	Тыңдалым	5. 1. 1. 1тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және нақты ақпаратты анықтау
		Айтылым	5. 2. 1. 1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу; 5. 2. 6. 1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5. 3. 3. 1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 5. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5. 4. 1. 1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу;

			5. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	5. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
Ер есімі – ел есінде!	Ғ. Мүсірепов «Қазақ солдаты» романы (үзінді)	Тыңдалым	5. 1. 3. 1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну; 5. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5. 2. 2. 1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 5. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, үндестік заңын ескеріп айту
		Оқылым	5. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5. 3. 6. 1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5. 4. 1. 1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарландыру жазу; 5. 4. 5. 1 жазба жұмыстарында

			жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	5. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында бұйрықты сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру

2) 6-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 -тоқсан			
Отан отбасынан басталады	М.Әуезов «Абай жолы» романы, «Қайтқанда» тарауы (үзінді)	Тыңдалым	6. 1. 1. 1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6. 1. 5. 1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6. 2. 2. 1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда хабарлы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6. 3. 2. 1ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (мінездеме);

			6. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
		Жазылым	6. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постержасау; 6. 4. 1. 1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездемежазу
		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
Қазіргі қазақ ауылы мен қаланың тыныс-тіршілігі	Ә.Дүйсенбиев «Бәтіңке, шұжық, балқаймақ» өлеңі	Тыңдалым	6. 5. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6. 5. 6. 1 тыңдалыммате риалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау; 6. 2. 1. 1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6. 3. 2. 1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік);

			6. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6. 4. 1. 1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік жазу; 6. 4. 5. 1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
Таулар сыры	М. Мақатаев «Мен таулықпын» өлеңі	Тыңдалым	6. 1. 3. 1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырып-тарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну; 6. 1. 4. 1 шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6. 2. 6. 1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6. 2. 5. 1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара

			түсінісіп, ойларын толықтырып отыру
		Оқылым	6. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6. 3. 6. 1тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6. 4. 2. 1эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 3 реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
2- -тоқсан			
Қуат көзін үнемдей білеміз бе?	М. Жұмабаев «От» өлеңі (үзінді)	Тыңдалым	6. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6. 1. 5. 1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6. 2. 2. 1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу;

			6. 2. 5. 1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру
		Оқылым	6. 3. 2. 1ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (түсініктеме); 6. 3. 6. 1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша сызба-кестелер жасау; 6. 4. 1. 1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, түсініктеме жазу
		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 4 өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада		Тыңдалым	6. 1. 1. 1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6. 1. 5. 1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6. 2. 2. 1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу;

			6. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау
		Оқылым	6. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6. 3. 3. 1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		Жазылым	6. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау; 6. 4. 5. 1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану; 6. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Ә. Ысқақ «Күн ұлымын»	Тыңдалым	6. 1. 3. 1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну;

			6. 1. 6. 1 тыңдалыммате риалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6. 2. 6. 1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда лепті сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6. 3. 3. 1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 6. 3. 2. 1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (өмірбаян, түйіндеме)
		Жазылым	6. 4. 1. 1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, өмірбаян жазу; 6. 4. 5. 1 жазба жұмыстарында сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Қазақстан қорықтары	Ө.Тұрманжанов «Қарлығаш, дәуіт, жылан»	Тыңдалым	6. 1. 1. 1тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6. 1. 4. 1 әңгіме, хикаялардың және шағын

			поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау; 6. 2. 1. 1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6. 4. 2. 1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 5 етістіктің шақтарының (ауыспалы осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
3-тоқсан			
Болашақ мамандықтары	А.Машанов «Жер астына саяхат»	Тыңдалым	6. 1. 4. 1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып

			кейіпкерлерге сипаттама жасау; 6. 1. 6. 1 тыңдалымматериалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6. 2. 2. 1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6. 2. 6. 1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру
		Оқылым	6. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау
		Жазылым	6. 3. 1. 1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездемежазу; 6. 3. 5. 1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 5 етістіктің шақтарының (жедел өткен шақ) қызметін білу,

			ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Қазақстан және Ұлы Жібек жолы	Д. Досжан «Жібек жолы» романы (үзінді)	Тыңдалым	6. 1. 1. 1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6. 1. 5. 1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6. 2. 5. 1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру; 6. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулысөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6. 3. 2. 1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (өмірбаян); 6. 3. 3. 1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		Жазылым	6. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау; 6. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 5 етістіктің шақтарының (ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану

Жер байлығына аяулы көзқарас	Ш. Айтматов «Ана - Жер Ана»	Тыңдалым	6. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6. 1. 3. 1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6. 2. 1. 1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу; 6. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау
		Оқылым	6. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру; 6. 3. 6. 1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6. 4. 5. 1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; 6. 4. 1. 1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделікжазу
		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 6 сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша және

			жазба жұмыстарда орындықолдану
Олимпиада жеңімпаздары – Қазақстан мақтанышы	М.Әлімбаев «Шыныққан, шымыр боларсың» өлеңі, Ә. Дүйсенбиев «Күшті болсам мен егер»	Тыңдалым	6. 1. 3. 1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырып-тарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну; 6. 1. 4. 1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6. 2. 5. 1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру; 6. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6. 3. 3. 1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 6. 3. 6. 1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6. 4. 2. 1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу; 6. 4. 5. 1 жазба жұмыстарында сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану

		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 7 талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
4-тоқсан			
Абайды оқы, таңырқа!	Абай Құнанбайұлы Табиғат лирикасы, «Жазғытұры», «Жаз», «Күз», «Қыс» өлеңдері	Тыңдалым	6. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6. 1. 5. 1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6. 2. 6. 1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6. 2. 1. 1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6. 3. 3. 1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 6. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу; 6. 4. 1. 1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, өмірбаян жазу

		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 7 себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Қазақ ұлттық қолөнері	О. Бөкей «Апамның астауы» әңгімесінен (үзінді), Ф.Оңғарсынова «Оюлар» өлеңі (үзінді)	Тыңдалым	6. 1. 1. 1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6. 1. 3. 1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну
		Айтылым	6. 2. 2. 1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу; 6. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру; 6. 3. 6. 1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6. 4. 2. 1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу;

			6. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6. 5. 2. 1жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
Өлкені сипаттау өнері		Тыңдалым	6. 1. 1. 1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6. 1. 5. 1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6. 2. 5. 1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру; 6. 2. 6. 1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру
		Оқылым	6. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6. 4. 2. 1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, қажетті мазмұнын ашып жазу;

			6. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6. 5. 1. 1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану; 6. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
Саяхат және туризм	Шоқан Уалиханов «Жоңғария очерктері» (үзінді)	Тыңдалым	6. 1. 4. 1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау; 6. 1. 6. 1 тыңдалыммате риалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау; 6. 2. 1. 1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6. 3. 2. 1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік

			ерекшелігін анықтау (күнделік)
		Жазылым	6. 4. 4. 1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау; 6. 4. 1. 1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік жазу; 6. 4. 5. 1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру

3) 7- сынып

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 -тоқсан			
Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі - қазақ тілін оқып-үйренеміз. Үштілді білу – үлкен өнер	М. Жұмабаев «Қазақ тілі» өлеңі	Тыңдалым	7. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7. 1. 5. 1 сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7. 2. 1. 1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану; 7. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және

			сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7. 3. 1. 1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну; 7. 3. 6. 1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7. 5. 1. 1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу
Уақыт – ұлы күш	Абай Құнанбаев «Сағаттың шықылдағы емес ермек»	Тыңдалым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7. 1. 4. 1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7. 2. 2. 1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу;

			7. 2. 5. 1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші-тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7. 3. 2. 1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7. 3. 6. 1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында метафораны қолданып жазу; 7. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7. 5. 1. 2 салыстырмалы, күшейтпелі шырайлардың қызметін білу
Жердегі климаттық өзгерістер	Д.Дефо «Робинзон Крузо» романы (үзінді)	Тыңдалым	7. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7. 2. 2. 1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің

			түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7. 2. 5. 1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7. 3. 2. 1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7. 5. 1. 3 топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
2-тоқсан			
Қазақстанның ежелгі қалалары	Б. Ұзақов «Жантаза»	Тыңдалым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділері арқылы

және Ұлы Жібек жолы			оқиғаның дамуын болжау; 7. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7. 2. 2. 1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7. 2. 4. 1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездемені талдау
		Оқылым	7. 3. 2. 1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7. 3. 4. 1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	7. 4. 1. 1мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, ресми құттықтаулар жазу; 7. 4. 5. 1тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7. 5. 1. 4одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша

			жұмыстарда орындықолдану
Туған өлке публицистика беттерінде		Тыңдалым	7. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7. 1. 5. 1 сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; 7. 2. 4. 1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездемені талдау
		Оқылым	7. 3. 1. 1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну; 7. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер); оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану

		Тілдік бағдар	7. 5. 1. 1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу; 7. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында ыңғайлас салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Спорт және денсаулық күтімі	Т.Нұрмағанбетов «Он төрт жасар жігіт»	Тыңдалым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау
		Айтылым	7. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау; 7. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; 7. 2. 2. 1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу
		Оқылым	7. 3. 1. 1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну; 7. 3. 2. 1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау

		Жазылым	7. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш жазу; 7. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7. 5. 1. 5 етістік шақтарының (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Ұқсатым. Сән. Талғам	Ақан сері «Жігіт сипаты», «Қыз сипаты»	Тыңдалым	7. 1. 5. 1 сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7. 1. 3. 1 әлеуметті-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	7. 2. 1. 1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану; 7. 2. 2. 1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу
		Оқылым	7. 3. 2. 1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы

			кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7. 5. 1. 5 етістік шақтарының (мақсатты және болжалды келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
3-тоқсан			
Ғаламтормен дұрыс жұмыс жасау – мәдениет	Жюль Верн «Әлемді сексен күн ішінде шарлау» романы (үзінді)	Тыңдалым	7. 1. 3. 1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну; 7. 1. 4. 1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау; 7. 2. 1. 1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану
		Оқылым	7. 3. 4. 1 мәтіндердің идеясын, мақсатты

			аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7. 3. 1. 1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну
		Жазылым	7. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, түйіндемежазу; 7. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7. 5. 1. 5 етістіктің қалау рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Музыка. Қазақтың киелі домбырасы	І.Жансүгіров «Күйші» поэмасы (үзінді)	Тыңдалым	7. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7. 1. 4. 1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7. 2. 2. 1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7. 2. 5. 1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші →тыңдаушы»

			позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7. 3. 4. 1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба түрінде ұсыну
		Жазылым	7. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	7. 5. 1. 6 мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану.
Төрт түлік мал мен егіншілік – ел берекесі	Ғ.Мұстафин «Шығанақ» романы (үзінді)	Тыңдалым	7. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7. 1. 4. 1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7. 2. 5. 1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы

			» позицияларын еркін ауыстыру; 7. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7. 3. 4. 1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба түрінде ұсыну
		Жазылым	7. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7. 5. 1. 7 септеулік шылаулардың қызметін білу;
Наурыз мейрамы. Ақ мол болсын! Ұлыс оң болсын!	М.Мақатев «Наурыз»	Тыңдалым	7. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7. 1. 4. 1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7. 2. 2. 1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті

			формаларын қолдана білу; 7. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау
		Оқылым	7. 3. 2. 1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7. 3. 6. 1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, ресми құттықтаулар жазу; 7. 4. 5. 1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында ыңғайлас салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4-тоқсан			
Жастықтың оты қайдасың?	М.Жұмабаев «Мен жастарға сенемін» өлеңі	Тыңдалым	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7. 1. 5. 1 сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау

		Айтылым	7. 2. 2. 1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7. 2. 5. 1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау; 7. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба түрінде ұсыну
		Жазылым	7. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында метафораны қолданып жазу; 7. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
«Менің туған өлкем»		Тыңдалым	7. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау;

электрондық энциклопедиясы			7. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7. 2. 1. 1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану; 7. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7. 3. 4. 1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7. 3. 6. 1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну; 7. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер), оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7. 5. 1. 5 етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ)

			мен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану; 7. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Ғылым мен техниканың соңғы жаңалықтары	Майкл Х.Харт «100 ұлы адам» атты кітабынан – «Альберт Эйнштейн»	Тыңдалым	7. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7. 1. 3. 1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	7. 2. 1. 1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану; 7. 2. 5. 1 диалогке қатысушылар коммуника- тивтік жағдаяттың талаптарына сай «сөйлеуші→тыңдаушы» позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау; 7. 3. 4. 1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	7. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген

			мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7. 4. 5. 1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Батыр туса – ел ырысы	А. Нұршайықов «Ақиқат пен аңыз» (үзінді)	Тыңдалым	7. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7. 1. 4. 1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7. 2. 1. 1 мақал-мәтелдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7. 2. 4. 1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездемені талдау
		Оқылым	7. 3. 2. 1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7. 3. 6. 1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді

			жинақтап, презентация түрінде ұсыну; 7. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	7. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

4) 8-сынып

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Білім. Ғылым. Инновация	Т. Сұлтанбеков «Ғажайып планета» әңгімесі (үзінді)	Тыңдалым	8. 1. 1. 1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 5. 1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8. 2. 1. 1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8. 2. 4. 1 идеялық жағынан ұқсас мәтін-дердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8. 3. 2. 1 публицистикалық стильдің (интервью) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8. 3. 4. 1 мәтіндердің түрлерін, тілдік

			ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8. 5. 1. 1 болжалдық сан есімдердіжазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Сауда жасай білесің бе?	Абай Құнанбаев «Базарға қарап тұрсам әркім барар»	Тыңдалым	8. 1. 4. 1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8. 1. 6. 1 тыңдалынматериалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8. 2. 2. 1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып,көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру;

			8. 3. 6. 1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8. 4. 2. 1эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8. 4. 4. 1тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8. 5. 1. 1 бөлшектік сан есімдердіжазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Жаһандық энергетикалық дағдарыс	Ш.Айтматов «Кассандра таңбасы»	Тыңдалым	8. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8. 1. 3. 1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8. 2. 5. 1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8. 3. 2. 1 публицистикалық стильдің (мақала) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс

			енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақалажазу; 8. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8. 5. 1. 2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
2-тоқсан			
Достық пен татулық - таптырмас бақыт	Т. Айбергенов «Бір тойым бар»	Тыңдалым	8. 1. 5. 1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау; 8. 1. 6. 1 тыңдалыммате риалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8. 2. 5. 1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту
		Оқылым	8. 3. 2. 1 публицистикалық стильдің (мақала) тілдік ерекшеліктері арқылы

			мәтіндердің жанрын анықтау; 8. 3. 4. 1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап,пікір жазу; 8. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8. 5. 1. 3 етістіктің шартты рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Кәсіп – бақыттың шырағы, Еңбек – ырыстың бұлағы	С. Мұқанов «Саятшы Ораз» әңгімесі	Тыңдалым	8. 1. 3. 1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8. 1. 4. 1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8. 2. 1. 1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8. 2. 4. 1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8. 3. 2. 1публицистикалық стильдің (жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау;

			8. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру
		Жазылым	8. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8. 5. 1. 3 етістіктің бұйрық рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қазақстанның су ресурстары	Ә. Нұрпейісов «Қан мен тер»	Тыңдалым	8. 1. 1. 1мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау
		Айтылым	8. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту; 8. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, нұсқаулық, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру

		Оқылым	8. 3. 1. 1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап,интервью жазу; 8. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8. 5. 1. 1күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
3-тоқсан			
Тарихи тұлғалар тағылымы	Т.Әлімқұлов «Қараой» әңгіме	Тыңдалым	8. 1. 1. 1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 3. 1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8. 2. 1. 1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8. 2. 4. 1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның

			дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8. 3. 2. 1 публицистикалық стильдің (қысқа очерк) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8. 3. 4. 1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8. 5. 1. 5 демеулік шылаулардың (сұраулық, күшейткіш) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қызым – жағадағы құндызым, Ұлым – аспандағы жұлдызым	«Қозы Көрпеш – Баян сұлу» жыры (үзінді)	Тыңдалым	8. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8. 1. 4. 1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8. 2. 5. 1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер

			мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8. 5. 1. 5 демеулік шылаулардың (болжалдық, шектік) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Биоалуан түрлілік. Жойылып бара жатқан жануарлар мен өсімдіктер	М.Әуезов «Көксерек»	Тыңдалым	8. 1. 3. 1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру.
		Айтылым	8. 2. 4. 1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай

			отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау; 8. 2. 5. 1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	8. 3. 1. 1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8. 3. 6. 1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану; 8. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8. 5. 1. 5 демеулік шылаулардың (болымсыздық немесе қарсы мәнді, нақтылау) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Наурыз және әлем халықтарының оны қарсы алу ерекшеліктері	Б.Ж.Бопайұлы «Қазақы наурызнама» (үзінді).	Тыңдалым	8. 1. 4. 1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8. 1. 5. 1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі

			арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8. 2. 2. 1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8. 2. 1. 1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау
		Оқылым	8. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8. 3. 6. 1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында себеп-салдарсалалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4-тоқсан			
«Мәңгілік елдің нұрлы жолы!»	Н.Ә.Назарбаев «Қазақстан жолы» (үзінді)	Тыңдалым	8. 1. 3. 1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну;

			8. 1. 4. 1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау.
		Айтылым	8. 2. 2. 1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып,көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту
		Оқылым	8. 3. 2. 1 публицистикалық стильдің (қысқа очерк) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8. 3. 4. 1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 8. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында талғаулы салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақтың айтыс өнері мен сөз мәдениеті	Ринат Заитов пен Аманғазы Кәріпжанов айтысы	Тыңдалым	8. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау;

			8. 1. 5. 1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8. 2. 1. 1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8. 3. 1. 1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8. 3. 2. 1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау
		Жазылым	8. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8. 4. 4. 1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақстан - Байқоңыр-Ғарыш	Нұртөре Жүсіп «Қыран қазақ» (деректі әңгіме)	Тыңдалым	8. 1. 1. 1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру

		Айтылым	8. 2. 4. 1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау; 8. 2. 5. 1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	8. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау; 8. 3. 6. 1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

5) 9-сынып

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			

Қазақ жазуының даму жолы	«Күлтегін» жыры	Тыңдалым	9. 1. 1. 1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9. 1. 4. 1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
		Айтылым	9. 2. 1. 1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9. 2. 3. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9. 3. 2. 1 ғылыми стильде (мақала) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9. 3. 6. 1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу;

			9. 4. 4. 1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9. 5. 1. 1 өздік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Жолың болсын, жолаушы	М. Мақатаев «Ертең біз жол жүреміз»	Тыңдалым	9. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9. 1. 6. 1 тыңдалыммате риалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9. 2. 4. 1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау; 9. 2. 2. 1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
		Оқылым	9. 3. 2. 1 ғылыми стильде (пікір, мақала) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9. 3. 4. 1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, нұсқаулық жазу;

			9. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9. 5. 1. 1 өзгелік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Көшпенділер мәдениеті. Қазақтың халық күнтізбесі	І. Есенберлин «Көшпенділер» (үзінді)	Тыңдалым	9. 1. 3. 1 әлеуметтік-қоғамдықтақырыптар аясындаайтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 9. 1. 5. 1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9. 2. 5. 1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу; 9. 1. 6. 1 кесте мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
		Оқылым	9. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9. 3. 2. 1ғылыми стильде (мақала, баяндама) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау
		Жазылым	9. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік

			ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 9. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9. 5. 1. 1ортақ етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстардаорынды қолдану
2-тоқсан			
Заң – қоғамның тірегі	Айбатыр Сейтақ «Азат елдің ар-намысы – Ата Заң»	Тыңдалым	9. 1. 4. 1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 9. 1. 6. 1 тыңдалымматериалдарын ың мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9. 2. 3. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9. 2. 2. 1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
		Оқылым	9. 3. 2. 1 ғылыми стильде (аннотация, тезис) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау;

			9. 3. 4. 1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, аннотация жазу; 9. 4. 5. 1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9. 5. 1. 1 ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні – Тәуелсіз Қазақстанның айбынды мейрамы.	Маралтай Ыбыраев «Елбасыма»	Тыңдалым	9. 1. 1. 1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9. 1. 3. 1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясындаайтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9. 2. 1. 1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9. 2. 4. 1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау
		Оқылым	9. 3. 2. 1 ғылыми стильде (пікір, мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және

			жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шолужазу; 9. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатынтыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9. 5. 1. 2 мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары	Қ.Аманжолов «Жас дәурен»	Тыңдалым	9. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9. 1. 5. 1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9. 2. 2. 1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9. 2. 5. 1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
		Оқылым	9. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық

			шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9. 3. 4. 1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9. 4. 4. 1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9. 5. 1. 2 мекен үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3-тоқсан			
ЭКСПО-2017 – Қазақстан белесі	Н.Ә.Назарбаев «Тәуелсіздік толғауы»	Тыңдалым	9. 1. 1. 1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9. 1. 3. 1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясындаайтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9. 2. 3. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық

			екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9. 2. 5. 1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
		Оқылым	9. 3. 1. 1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау; 9. 3. 6. 1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 9. 4. 4. 1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9. 5. 1. 3 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Биотехнология жаңалықтары	Сахиев Жүніс «Уақыт қайтарымы»	Тыңдалым	9. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9. 1. 5. 1 мәтіннің мақсатты аудиториясын,

			автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9. 2. 3. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9. 2. 4. 1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау
		Оқылым	9. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9. 3. 4. 1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9. 4. 5. 1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9. 5. 1. 2 жазба жұмыстарында (шарттыбағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Болашақ энергия көздері.	Медеу Сәрсеке	Тыңдалым	9. 1. 4. 1 орта көлемді прозалық, поэзиялық

	«Жетінші толқын»		шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 9. 1. 3. 1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9. 2. 1. 1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9. 2. 4. 1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау
		Оқылым	9. 3. 2. 1 ғылыми стильде (мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9. 3. 6. 1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында

			афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9. 5. 1. 2 жазба жұмыстарында (қарсылықты бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Алаш идеясы мен қайраткерлері	Д.Әшімханов «Бес арыс» кітабынан үзінді	Тыңдалым	9. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9. 2. 2. 1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9. 2. 3. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік

			ерекшелігін сақтап, шолу жазу; 9. 4. 5. 1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында (мезгіл бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4-тоқсан			
Жаһандық мәселе: демография	Абай Құнанбай ұлы «Адамның кейбір кездері»	Тыңдалым	9. 1. 3. 1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 9. 1. 4. 1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
		Айтылым	9. 2. 5. 1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу; 9. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
		Оқылым	9. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені

			анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 9. 4. 4. 1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында (себеп) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Роботтар мен киборгтар әлемі	Айзек Азимов «Мен - роботпын» жинағынан үзінді	Тыңдалым	9. 1. 2. 1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9. 1. 5. 1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9. 2. 1. 1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9. 2. 4. 1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты «автордың ойын» бағалау
		Оқылым	9. 3. 1. 1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін

			анықтау, қорытынды жасау; 9. 3. 4. 1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9. 4. 2. 1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9. 4. 3. 1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында (қимыл-сын бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақстандағы туризм және экотуризм	І.Жансүгіров «Жетісу суреттері»	Тыңдалым	9. 1. 1. 1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9. 1. 6. 1 тыңдалыммате-риалдарын ың мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9. 2. 2. 1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9. 2. 3. 1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық

			екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9. 3. 2. 1 ғылыми стильде (пікір, аннотация, мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9. 3. 6. 1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9. 4. 1. 1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, аннотация, нұсқаулық жазу; 9. 4. 5. 1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9. 5. 2. 1 жазба жұмыстарында (мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

4-параграф. Лексикалық-грамматикалық минимум

5-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум:

1-тоқсан – 86 сөз					
Отбасындағы дәстүр мен мерекелер М.Мақатаев. «Тоқта, балам, атаң келеді артыңда!»					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		балалық	зт	163	

		шақ	зт	567	Мәтін құрауда жалғау түрлерін дұрыс жалғау
		ата-ана	зт	2122	
		жәрдем	зт	399	
		күлкі	зт	403	
		қария	зт	365	
		дәстүр	зт	1402	
		қонақжай	сн	67	
		мерейтой	зт	279	
		ие	зт	9430	
		ауызбірлік	зт	38	
		нәресте	зт	169	
		зейнеткер	зт	179	
		көпбалалы	сн	36	
		сағын	ет	493	
		құрметте	ет	452	
		бесік	зт	511	
		бақытты	сн	267	
		тәрбиелі	сн	183	
		амандас	ет	323	
		сүйінші	зт	130	
		мәпеле	ет	55	
		жай	ет	554	
		тамашала	ет	146	
		таңдан	ет	329	
		шілдехана	зт	58	
		шығар	ет	4593	
		сондай	үс	1097	
		төрлет	ет	7	

Мектеп өмірі
Әдепті бала – арлы бала
Б. Соқпақбаев «Менің атым Қожа» повесі (үзінді)

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		ар	зт	666	

		жағымсыз	сн	293	Мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу
		ес	зт	675	
		лақтыр	ет	752	
		алда	ет	904	
		мінез-құлық	зт	490	
		көшбасшы	зт	489	
		баға	зт	1960	
		дайындық	зт	724	
		зерек	сн	98	
		мазақта	ет	49	
		үлгі	зт	3132	
		өтірік	сн	871	
		еріншек	сн	58	
		емтихан	зт	269	
		белсенді	сн	824	
		ұрлық	зт	244	
		айналыс	ет	813	
		уәделес	ет	23	
		төбелес	ет	48	
		көшір	ет	955	
		өтін	ет	540	
		кейіпкер	зт	1180	
		бауырмал	сн	46	
		тапсыр	ет	1001	
		тиянақты	сн	79	
		ізден	ет	269	
		еңбек	зт	13259	
		қалжың	зт	323	
		әділ	сн	620	
Қазақстандағы жан-жануарлар мен өсімдіктер әлемі Жан-жануарлар туралы ертегілер, жұмбақтар					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		аққу	зт	321	

		аққайың	зт	13	Лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
		аю	зт	766	
		қырғауыл	зт	98	
		жыртқыш	зт	193	
		Жабайы	зт	306	
		Құрлық	зт	325	
		Арқар	зт	71	
		Қанат	зт	1184	
		Қарағай	зт	238	
		қауырсын	зт	132	
		Қонжық	зт	88	
		Өрмеле	ет	126	
		Қақпан	зт	95	
		мүйізтұмсық	зт	32	
		Шың	зт	262	
		Тұмсық	зт	710	
		Тіршілік	зт	1318	
		Итбалық	зт	39	
		Айлакер	сн	74	
		Қорқақ	сн	230	
		Қон	ет	772	
		Тиін	зт	273	
		Жиде	сн	16	
		көпжылдық	сн	18	
		Батпақ	зт	167	
		Түлкі	зт	1074	
2-тоқсан–66 сөз					
Ежелгі көшпелілер мәдениеті Тұмар ханшайым туралы аңыз					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		шаруашылық	зт	462	Сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың)
		жүк	зт	649	
		тұрақ	зт	2246	

		бейне	шл	196	атауларын білу, орынды қолдану
		дерек	зт	1757	
		тұрмыс	зт	1313	
		қыстау	зт	717	
		азық-түлік	зт	613	
		мал	зт	2205	
		мекен	зт	1027	
		күздеу	зт	8	
		арба	зт	473	
		қазан	зт	1199	
		ханшайым	зт	54	
		ханзада	зт	34	
		жайлау	зт	520	
		керуен	зт	264	
		көктеу	зт	16	
		әшекей	ет	208	
		сауда	ет	1842	
		көшпелі	сн	476	
		садақ	зт	204	
Су – тіршілік көзі Ә.Тәжібаев «Сырдария» өлеңі					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		арық	зт	197	Жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		таяз	зт	46	
		нөсер	зт	76	
		тартыл	сн	726	
		қамыс	зт	264	
		жағалау	зт	594	
		дария	зт	179	
		шағала	зт	112	
		тұзды	сн	54	
		шипалы	сн	45	
		арна	зт	488	

		толқын	зт	586	
		баяу	үс	278	
		құра	ет	221	
		тасы	ет	1486	
		ернеу	зт	34	
		пайдалан	ет	5283	
		шаш	ет	546	
		суар	ет	251	
		жайылым	зт	307	
		қаз	зт	402	
		ағыс	зт	441	
Әлемдегі ірі кітапханалар Абай Құнанбайұлы «Ғылым таппай, мақтанба» өленді					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		оқырман	зт	972	Болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		кездес	зт	3750	
		тізімде	ет	17	
		сирек	сн	470	
		қанағат	зт	152	
		шол	ет	99	
		мұқаба	зт	64	
		тақтайша	зт	67	
		қор	зт	650	
		бөлім	зт	2816	
		тап	зт	285	
		кітапхана	зт	2634	
		рақым	зт	109	
		тіркел	ет	165	
		зерде	зт	67	
		пайда/бол	зт	142/108133	
		қайтар	ет	561	
		тапсырыс	зт	462	
		мекенжай	зт	703	

		жуық	үс	975	
		тек	үс	111	
		сөре	зт	155	
3-тоқсан –96 сөз					
Денсаулық – зор байлық «Ең үлкен байлық» ертегісі					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		дәулет	зт	146	Қалау рай, жекеше түрі: Мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		ақуыз	зт	56	
		итмұрын	зт	34	
		күш-қуат	зт	70	
		түшкір	ет	46	
		құрам	зт	2918	
		өнім	зт	2822	
		көмірсу	зт	47	
		шұбат	зт	117	
		зиянды	сн	217	
		жұқпалы	сн	79	
		күнделікті	сн	74	
		сергек	сн	104	
		зор	сн	2179	
		ірімшік	зт	126	
		ескерт	ет	814	
		жалық	ет	187	
		қуыр	зт	86	
		нашарла	ет	691	
		сау	сн	640	
		сезін	ет	847	
		жұмыртқа	зт	417	
		май	ет	722	
		тұтын	ет	298	
Менің Тәуелсіз Қазақстаным Қ. Сарин «Тәуелсіздік» өлеңі					

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		жетістік	зт	987	Ыңғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		отар	зт	324	
		қойнау	зт	1366	
		ата-баба	зт	477	
		дүниежүзі	зт	430	
		зәулім	сн	86	
		береке-бірлік	зт	43	
		еркіндік	зт	476	
		әкім	зт	1904	
		тату-тәтті	сн	152	
		ұрпақ	зт	603	
		егеменді	сн	327	
		дамы	ет	6059	
		таңба	зт	790	
		таныт	ет	1281	
		сипат	зт	1838	
		мойында	ет	145	
		өлке	зт	1269	
		елшілік	зт	221	
		аманат	зт	202	
		ресми	сн	1253	
		құрсау	сн	89	
		жарияла	ет	1997	
		киелі	сн	275	
Аспан әлемінің құпиялары Жұлдыздар туралы аңыздар, ертегілер					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		қараңғы	сн	525	Қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың
		шоқжұлдыз	зт	26	
		қашықтық	зт	313	

		құсжолы	зт	1	қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		жылт-жылт	ел	24	
		қыстыгүні	үс	35	
		ұсақ	сн	502	
		әне	ес	351	
		шырақ	зт	442	
		көкжиек	зт	135	
		темірқазық	зт	41	
		бақыла	ет	1669	
		таңғажайып	сн	127	
		аңыз	зт	871	
		бағыт	зт	3077	
		жұлдызшы	зт	15	
		жетіқарақшы	зт	10	
		шолпан	зт	101	
		жүйе	зт	5034	
		тұтыл	ет	19	
		қозғал	ет	785	
		теңел	ет	41	
		шексіз	зт	403	
		жаздыгүні	үс	35	
Компьютердің тілін табу – өнер Ы.Алтынсарин «Өнер-білім бар жұрттар» өлеңі					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		парақ	зт	478	Жазба жұмыстарында хабарлы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
		пернетақта	зт	37	
		желі	зт	594	
		орнат	ет	1528	
		енгіз	ет	2511	
		ғаламтор	зт	262	
		дербес	зт	1467	
		тегін	зт	725	
		ақылы	сн	84	

		байланыс	ет	2230	
		шапшаң	үс	169	
		хат	зт	2512	
		жібер	ет	5740	
		алмас	ет	196	
		бағдарлама	зт	4592	
		көмекші	зт	420	
		тінтуір	зт	4	
		қабілет	зт	1890	
		қарым-қатынас	зт	1478	
		шам	зт	371	
		сондықтан	шл	4836	
		сұрақ	зт	4727	
		құпиясөз	зт	3	
		жүкте	ет	232	
4-тоқсан – 76 сөз					
Қазақстандағы ұлттар достастығы М.Мағауин «Бір атаның балалары» (үзінді)					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		ақылдас	ет	251	Жазба жұмыстарында сұраулы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
		баспасөз	зт	761	
		бейбітшілік	зт	593	
		белгі	зт	3869	
		бірлес	ет	995	
		негіз	зт	7596	
		қазақша	үс	431	
		дос-жаран	зт	32	
		төзімді	сн	8	
		аударыл	зт	597	
		құрыл	ет	2607	
		пейіл	зт	133	
		мүше	зт	2676	
		ортақ	сн	967	

		жетім	зт	1345	
		өкіл	зт	3812	
		пана	зт	170	
		салтанатты	сн	199	
		төраға	зт	1365	
		тұрақты	сн	1599	
		ұжым	зт	603	
		келісім	зт	1934	
		шеш	ет	3486	
		ынтымақ	зт	244	
		іс-шара	зт	415	
Ұлы Дала табиғаты Қ. Мырзалиев «Табиғат – жаратылыс пернесі» өлеңі					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		тегіс	сн	188	Жазба жұмыстарында лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
		самал	зт	136	
		жазық	сн	334	
		көрініс	зт	1400	
		бұғы	зт	138	
		шырша	зт	383	
		аласа	сн	248	
		қысым	зт	664	
		ылғал	зт	67	
		балауса	зт	29	
		жартас	сн	215	
		сарқырама	зт	55	
		өзгеше	үс	1104	
		қалдыр	ет	2415	
		жұл	ет	455	
		қазына	зт	585	
		құйын	сн	158	
		қоңыз	зт	147	
		тасбақа	зт	295	

		кірпі	зт	209	
		бақбақ	зт	39	
		жұпар	зт	79	
		байтақ	зт	159	
		құмды	сн	95	
		жазира	зт	30	
Ер есімі – ел есінде! Ғ. Мүсірепов «Қазақ солдаты» романы (үзінді)					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		есім	зт	2119	Жазба жұмыстарында лепті (бұйрықты) сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
		ардагер	зт	310	
		әскер	зт	1786	
		бітір	ет	3068	
		марапатта	зт	336	
		ержүрек	сн	114	
		ерлік	зт	1019	
		майдан	зт	865	
		ұран	зт	312	
		тағзым	зт	87	
		соғыс	зт	2809	
		жаралан	ет	55	
		жау	зт	1452	
		бірде	үс	456	
		жауынгер	зт	632	
		дұшпан	зт	362	
		белгісіз	сн	445	
		ересек	сн	309	
		ешқашан	ес	680	
		ұмытыл	ет	57	
		атау	зт	5632	
		кенеттен	үс	57	
		жара	зт	725	
		алау	зт	96	

		отансүйгіш	сн	50	
		оқиға	зт	2501	
		самал	зт	136	
		жазық	сн	334	
		көрініс	зт	1400	
		бұғы	зт	138	
		шырша	зт	383	
		аласа	сн	248	
		қысым	зт	664	
		ылғал	зт	67	
		балауса	зт	29	
		жартас	сн	215	
		сарқырама	зт	55	
		өзгеше	үс	1104	
		қалдыр	ет	2415	
		жұл	ет	455	
		қазына	зт	585	
		құйын	сн	158	
		қоңыз	зт	147	
		тасбақа	зт	295	
		кірпі	зт	209	
		бақбақ	зт	39	
		жұпар	зт	79	
		байтақ	зт	159	
		құмды	сн	95	
		жазира	зт	30	
		Ер есімі – ел есінде! Ғ. Мүсірепов «Қазақ солдаты» романы (үзінді)			
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		есім	зт	2119	Жазба жұмыстарында лепті (бұйрықты) сөйлемдердің жасалу
		ардагер	зт	310	
		әскер	зт	1786	
		бітір	ет	3068	

		марапатта	зт	336	жолдарын білу, құрастыру
		ержүрек	сн	114	
		ерлік	зт	1019	
		майдан	зт	865	
		ұран	зт	312	
		тағзым	зт	87	
		соғыс	зт	2809	
		жаралан	ет	55	
		жау	зт	1452	
		бірде	үс	456	
		жауынгер	зт	632	
		дұшпан	зт	362	
		белгісіз	сн	445	
		ересек	сн	309	
		ешқашан	ес	680	
		ұмытыл	ет	57	
		атау	зт	5632	
		кенеттен	үс	57	
		жара	зт	725	
		алау	зт	96	
		отансүйгіш	сн	50	
		оқиға	зт	2501	

6-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум:

1-тоқсан – 86 сөз					
Отан отбасынан басталады М.Әуезов «Абай жолы» романы, «Қайтқанда» тарауы (үзінді)					
№	№	Лексика (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		туыс	зт	595	Мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша
		асық	ет	763	
		жауапкершілік	зт	869	
		намыс	зт	609	
		береке	зт	447	
		ағайын	зт	579	

		бір-бірі	ес	1021	жұмыстарда қолдану
		бастал	ет	1139	
		аяқтал	ет	1166	
		қатал	сн	353	
		сезімтал	сн	77	
		өзімшіл	сн	62	
		отбасылық	сн	711	
		еркеле	ет	131	
		қолда	ет	4922	
		түсін	ет	5113	
		пікірлес	ет	197	
		ескер	ет	1423	
		шәкірт	зт	742	
		тіле	ет	55	
		шағын	сн	3369	
		үйрет	ет	3739	
		тәрбиеле	ет	1855	
		үйлен	ет	427	
		шыда	ет	463	
		нағашы	зт	239	
		ал	шл	8393	
		өнеге	зт	815	
		жасырын	ет	299	
		түс	ет	8712	
		хабарлас	ет	363	
		қайт	ет	5669	
Қазіргі қазақ ауылы мен қаланың тыныс-тіршілігі Ә.Дүйсенбиев «Бәтіңке, шұжық, балқаймақ» өлеңі					
		жергілікті	сн	1879	Лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын
		айырмашылық	зт	704	
		тыныс	зт	262	
		қора	зт	456	
		бақташы	зт	72	
		қармақ	зт	176	

		шұжық	зт	92	есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
		балқаймақ	зт	16	
		жент	зт	26	
		кептеліс	зт	11	
		отшашу	зт	29	
		тынық	ет	258	
		ауылдық	сн	402	
		қалалық	сн	410	
		жидек	зт	88	
		ойын-сауық	зт	134	
		дайын	үс	997	
		шымыр	сн	61	
		нәзік	сн	380	
		бейімдел	ет	250	
		хауыз	зт	13	
		шулы	сн	25	
		тыныш	сн	345	
		қарбалас	үс	16	
		күні-түні	үс	42	
		епті	сн	76	
Таулар сыры. М. Мақатаев «Мен таулықпын»					
		асқар	сн	540	Реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		етек	зт	621	
		көшкін	зт	32	
		сел	зт	174	
		нүкте	зт	664	
		көтеріл	ет	1587	
		биіктік	зт	527	
		тік	сн	204	
		әдемілік	зт	108	
		бұзыл	ет	761	
		тастақ	сн	38	
		кенді	сн	28	

		орташа	сн	521	
		үңгір	зт	368	
		қарлы	сн	50	
		үгіл	ет	2	
		мұздық	зт	200	
		жолық	ет	258	
		белгіле	ет	2111	
		шіркін	од	299	
		алақай	од	175	
		тайғанақ	сн	10	
		абайсызда	үс	31	
		өрле	ет	363	
		жота	зт	349	
		шоқы	зт	36	
		гүріл	зт	16	
		біресе	шл	392	
2-тоқсан – 66 сөз					
Қуат көзін үнемдей білеміз бе? М. Жұмабаев «От» өлеңі(үзінді)					
		қуат	зт	796	Өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		ылғи	үс	347	
		сұраным	зт	19	
		көмір	зт	540	
		өндір	ет	2917	
		жап-жарық	сн	32	
		жан	ет	847	
		өш	ет	304	
		балауыз	зт	19	
		жалға	ет	1971	
		жетеле	ет	336	
		соқ	ет	2443	
		отын	зт	289	
		жұмса	ет	685	
		жылыт	ет	104	

		есептеуіш	зт	17	
		шығын	зт	491	
		тұрғын	зт	2635	
		тұтынушы	зт	592	
		күй	ет	296	
		қап	од	50	
		мазмұн	зт	2321	
Астана – мәдениет пен өнер ордасы Ә.Ысқақ «Күн ұлымын»					
		ұйымдастыр	ет	2132	Болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		көрермен	зт	216	
		шырқа	ет	190	
		шетелдік	сн	1158	
		отандық	сн	480	
		ауыстыр	ет	739	
		көріктендір	ет	13	
		мәдени	сн	1308	
		ұзындық	зт	632	
		тыныс-тіршілік	зт	81	
		нышан	зт	152	
		өнерлі	сн	159	
		кезек	зт	1586	
		іскери	сн	28	
		жаға	зт	771	
		әкімшілік	зт	1356	
		сәулетті	сн	63	
		шahap	зт	245	
		саяси	сн	3568	
		рухани	сн	1466	
		алақан	зт	397	
		жарыс	зт	796	
Қазақстан қорықтары Ө.Тұрманжанов «Қарлығаш, дәуіт, жылан»					
		аң-құс	зт	176	

		ну	зт	100	Етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		шөлейт	зт	102	
		молай	ет	92	
		таутеке	зт	17	
		сазан	зт	45	
		бекіре	зт	40	
		суыр	зт	38	
		қамысты	сн	4	
		бұлақтай	сн	3	
		өсіп-дамы	ет	3	
		кесіртке	зт	36	
		құнды	сн	492	
		алуан	сн	1125	
		қорықша	зт	24	
		дәуіт	зт	65	
		жар	зт	253	
		мекендеуші	зт	12	
		құры	ет	141	
		көлем	зт	2898	
		парыз	зт	360	
		күзет	зт	358	
3-тоқсан – 96 сөз					
Болашақ мамандықтары. А. Машанов «Жер астына саяхат»					
		кәсіп	зт	853	Етістіктің шақтарының (ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		мүмкіндік	зт	4074	
		салыстыр	ет	1646	
		анықта	ет	4906	
		тырыс	ет	1254	
		білікті	сн	133	
		ірікте	ет	321	
		дамыт	ет	4478	
		сәйкес	сн	3668	
		шығармашыл	сн	13	

		талдат	ет	18	
		тәжірибе	зт	1676	
		сұраныс	зт	743	
		заңгер	зт	273	
		қаржыгер	зт	36	
		сәулетші	зт	30	
		ғой	шл	6508	
		дәріс	зт	573	
		талапкер	зт	120	
		дінтанушы	зт	6	
		оқытушы	зт	552	
		бағдарламашы	зт	5	
		сала	зт	6726	
		арманда	ет	356	
Қазақстан және Ұлы Жібек жолы. Д.Досжан «Жібек жолы» (үзінді)					
		созыл	ет	288	Етістіктің шақтарының (жедел өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		торғын	зт	28	
		жалғас	ет	78	
		гүлден	ет	103	
		бағалы	сн	521	
		отырықшы	сн	52	
		базар	зт	560	
		тарал	ет	643	
		тауар	зт	2088	
		саудагер	зт	257	
		өрік	зт	117	
		мейіз	зт	42	
		барқыт	зт	74	
		жібек	зт	819	
		тие	ет	69	
		жәрмеңке	зт	188	
		негізгі	сн	4762	
		киім-кешек	зт	460	

		мата	зт	244	
		мақпал	сн	17	
		мақта	зт	247	
		қорған	зт	330	
		соқпақ	зт	99	
		торап	зт	118	
Жер байлығына аяулы көзқарас. Ш.Айтматов «Ана - Жер Ана»					
		мұнай	зт	1174	Сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		қазба	зт	403	
		шикізат	зт	225	
		құбыр	зт	360	
		мәрмәр	зт	48	
		қорғасын	зт	130	
		арпа	зт	101	
		бидай	зт	18	
		күріш	зт	246	
		жез	зт	57	
		кен	зт	5547	
		тоз	ет	185	
		кеніш	зт	134	
		қалпы	зт	1124	
		келтір	ет	2838	
		бедер	зт	383	
		таусыл	ет	324	
		қасиетті	сн	604	
		ері	ет	519	
		жанғыш	сн	26	
		сарғыш	сн	57	
		топырақ	зт	1408	
		құмтас	зт	26	
		мырыш	зт	20	
Олимпиада жеңімпаздары – Қазақстан мақтанышы. М.Әлімбаев «Шыныққсаң, шымыр боларсың» өлеңі. Ә. Дүйсенбиев «Күшті болсам мен егер»					

		мәрте	үс	292	Талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		сайыс	зт	474	
		иегер	зт	196	
		жігер	зт	249	
		жеңімпаз	сн	610	
		жанкүйер	зт	72	
		зілтемір	зт	15	
		жүлде	зт	327	
		оз	ет	647	
		көзде	ет	1151	
		жаттықтырушы	зт	71	
		жүлделі	сн	68	
		алайда	шл	1310	
		табанды	сн	100	
		мәре	зт	73	
		мерей	зт	136	
		жең	ет	865	
		ұт	ет	280	
		үлес	зт	1457	
		ұпай	зт	535	
		баулы	ет	372	
		жар	ет	725	
		тынымсыз	сн	86	
		жұдырықтас	ет	11	
4-тоқсан – 76 сөз					
Абайды оқы, таңырқа! Абай Құнанбайұлы. Табиғат лирикасы «Жазғытұры», «Жаз», «Күз», «Қыс» өлеңдері					
		жазғытұрым	үс	37	Себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба
		шеберлік	зт	758	
		данышпан	сн	175	
		надандық	зт	52	
		шаттан	ет	90	
		талаптан	ет	72	

		рақымшыл	сн	3	жұмыстарда орынды қолдану
		әділдік	зт	428	
		мәнерле	ет	322	
		сипатта	ет	853	
		көн	ет	469	
		жирен	ет	18	
		әсемпаз	зт	16	
		өнерпаз	зт	192	
		зейінді	сн	12	
		суретте	ет	1060	
		әділетсіздік	зт	116	
		ертеден	үс	180	
		әлек	зт	103	
		көгорай	зт	24	
		таңырқа	ет	69	
		әуес	сн	122	
		денелі	сн	39	
		сыз	ет	291	
		дымқыл	сн	55	
		арқылы	шл	8120	
Қазақ ұлттық қолөнері О. Бөкей «Апамның астауы» әңгімесі (үзінді) Ф. Оңғарсынова «Оюлар» өлеңі (үзінді)					
		білезік	зт	127	Жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
		сақина	зт	127	
		жіп	зт	575	
		құрақ	зт	316	
		сырмақ	зт	57	
		сәукеле	зт	59	
		тұскиіз	зт	17	
		кесте	зт	1224	
		жон	ет	53	
		ине	зт	193	
		қайшы	зт	61	

		көрпе	зт	255	
		сүйек	зт	765	
		бас	ет	2962	
		әйел	зт	12265	
		жасау	зт	88	
		былғары	зт	103	
		жиһаз	зт	214	
		ер-тұрман	зт	36	
		құрал-сайман	зт	79	
		киімілгіш	зт	73	
		әшекейле	ет	51	
		ши	зт	120	
		ілмек	зт	21	
Саяхат және туризм. Шоқан Уалиханов «Жоңғария очерктері» (үзінді)					
		бағдар	зт	356	Жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
		жоспарла	ет	970	
		көркем	сн	2135	
		таңғаларлық	сн	26	
		заңғар	сн	45	
		ғажайып	сн	454	
		ұйым	зт	3743	
		өлкетану	зт	35	
		танымдық	сн	460	
		шатқал	зт	110	
		анықтама	зт	317	
		көпшілік	зт	1936	
		әуесқой	сн	50	
		мүмкін	мд	4980	
		көркемде	ет	42	
		өзара	үс	2122	
		мәселе	зт	8871	
		туынды	зт	846	
		керемет	сн	1224	

		нысан	зт	1283	
		мән	зт	3329	
		әйгілі	сн	578	
		мейрамхана	зт	442	
		аспалы	сн	24	
		шырағдан	зт	39	
		немесе	шл	9532	

7-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум:

1 -тоқсан – 86 сөз					
Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі – қазақ тілін оқып үйренеміз. Үш тілді білу – үлкен өнер. М.Жұмабаев «Қазақ тілі» өлеңі					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		аудар	ет	3174	Мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
		бап	зт	3281	
		көңіл	зт	3749	
		әлемдік	сн	896	
		әңгімелес	ет	241	
		білім	зт	22915	
		жетік	сн	262	
		білік	зт	360	
		кейде	үс	1474	
		көптілді	сн	10	
		дағды	зт	778	
		тұғыр	зт	219	
		оқыт	ет	3847	
		деңгей	зт	11218	
		мүлдем	үс	417	
		оқып-үйрен	ет	31	
		халықаралық	сн	3888	
		аралас	сн	542	
		тілмаш	зт	20	
		туған	сн	3478	

		орысша	үс	558	
		ағылшынша	үс	14	
		қызығушылық	зт	725	
		ой	зт	4849	
		тең	сн	2097	
		сөздік	зт	2374	
		сұхбат	зт	591	
Уақыт – ұлы күш А.Құнанбаев «Сағаттың шықылдағы емес ермек»					
		басқар	ет	3725	Салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
		қайрат-жігер	зт	8	
		құр	ет	2936	
		таңсәрі	зт	15	
		санас	ет	265	
		ақшам	зт	70	
		талтүс	үс	11	
		зая	үс	43	
		кедергі	зт	850	
		қас	зт	194	
		арасы	ке	2048	
		шырылда	ет	112	
		қадағала	ет	624	
		қарай	шл	12912	
		міндетті	сн	38	
		орында	ет	4811	
		өнімді	сн	77	
		әрі	шл	3368	
		асығыс	үс	203	
		тапшы	сн	140	
		тексер	ет	2289	
		тиімді	сн	1571	
		өт	ет	9067	
		зымыра	ет	131	
		өкініш	зт	675	

		шұғыл	үс	401	
		ермек	зт	140	
		-тоқсан	зт	274	
		мысал	зт	5529	
		яғни	шл	3434	
Жердегі климаттық өзгерістер Д.Дефо «Робинзон Крузо»					
		түсіндір	ет	2165	Топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		қолайсыз	сн	121	
		аптап	зт	116	
		жұқар	ет	22	
		үсік	зт	35	
		қорытынды	зт	1309	
		ғаламдық	сн	94	
		қапырық	сн	38	
		шаң	зт	341	
		талқыла	ет	688	
		жылын	ет	300	
		жаратылыс	зт	190	
		көзқарас	зт	1587	
		күрт	үс	27	
		құбылмалы	сн	48	
		қатерлі	сн	60	
		құбылыс	зт	1795	
		болжам	зт	413	
		тасқын	зт	331	
		өзгеріссіз	сн	22	
		жоғарыла	ет	114	
		үздіксіз	сн	78	
		тосын	сн	164	
		үдеріс	зт	540	
		сынап	зт	21	
		бағана	зт	94	
		өсіп-өн	ет	82	

		үндеу	зт	408	
		кейбір	ес	2270	
2-тоқсан – 66 сөз					
Қазақстанның ежелгі қалалары және Ұлы Жібек жолы. Б.Ұзақов «Жантаза»					
		бекініс	зт	586	Одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		билік	зт	4149	
		алыс-беріс	зт	106	
		монша	зт	188	
		дерекқор	зт	8	
		жабық	сн	212	
		қира	ет	164	
		кәріз	зт	16	
		қалашық	зт	116	
		қуғын	зт	90	
		жандан	ет	264	
		қорша	ет	1121	
		діни	сн	788	
		наразы	сн	119	
		ойранда	ет	30	
		опасыздық	зт	66	
		өркенде	ет	333	
		рух	зт	903	
		сүйен	ет	1051	
		ұстахана	зт	19	
Спорт және денсаулық күтімі Т.Нұрмағанбетов «Он жасар жігіт»					
		бауыр	зт	1088	Етістіктің шақтарының (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		бүйрек	зт	116	
		бұлшық	зт	100	
		саламатты	сн	36	
		жүрек	зт	2983	
		иық	зт	496	
		іш	зт	9025	

е		расында	мд	267	
		өкпе	зт	312	
		рақаттан	ет	93	
		құрама	сн	509	
		бапкер	зт	272	
		ұйқышыл	сн	3	
		шалдық	ет	464	
		асқорыту	зт	18	
		бел	зт	708	
		дағдылан	ет	114	
		еңкей	ет	256	
		иіл	ет	261	
		өкше	зт	116	
		шалқай	ет	43	
Ұқсатым. Сән. Талғам. Ақан Сері «Жігіт сипаты», «Қыз сипаты»					
		әсем	сн	321	Етістіктің шақтарының (мақсатты және болжалды келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		безендір	ет	196	
		бәсекелес	ет	39	
		сапалы	сн	458	
		белбеу	зт	165	
		бөрік	зт	95	
		жарасымды	сн	86	
		жең	зт	91	
		жеңілдік	зт	350	
		түйреуіш	зт	27	
		жұмсақ	сн	352	
		қалта	зт	635	
		күртеше	зт	40	
		бау	зт	400	
		сән	зт	326	
		тақ	ет	385	
		талғам	зт	241	
		айна	зт	348	

		топтама	зт	117	
		түйме	зт	291	
		сұңғақ	сн	49	
		көрсетілім	зт	10	
		ұқсастық	зт	368	
		ыңғайлы	сн	114	
		сымбат	зт	82	
3-тоқсан – 96 сөз					
Ғаламтормен дұрыс жұмыс жасау мәдениеті Жюль Верн «Әлемді сексен күн ішінде шарлау» романы (үзінді)					
		ажыра	ет	644	Етістік қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		болдыр	ет	291	
		жылдамдық	зт	611	
		әлеуметтік	сн	3507	
		дәйексөз	зт	13	
		қызықтыр	ет	332	
		жөнелт	ет	176	
		ой-пікір	зт	230	
		санаулы	сн	72	
		кеңей	ет	266	
		қосыл	ет	1195	
		басқа	сн	12229	
		сілтеме	зт	560	
		сым	зт	192	
		өшір	ет	221	
		тәуелді	сн	379	
		жақындат	зт	119	
		жасаушы	зт	413	
		түпнұсқа	зт	381	
		шарла	ет	119	
		саяхатта	ет	33	
		семіздік	зт	11	
		омыртқа	зт	124	
		ешқандай	ес	1069	

Музыка. Қазақтың киелі домбырасы І.Жансүгіров «Күйші» поэмасы (үзінді)					
		әуен	зт	483	Мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		елестет	ет	346	
		сүйемелде	ет	115	
		байқау	зт	358	
		бөлік	зт	3056	
		домалақ	сн	126	
		мұңды	сн	54	
		мойын	зт	1657	
		қиялда	ет	36	
		тиек	зт	140	
		кеуде	зт	668	
		қуаныш	зт	1069	
		ырғақ	зт	311	
		перне	зт	48	
		талай	үс	1038	
		жасал	ет	4348	
		ән-күй	зт	67	
		ішекті	сн	21	
		сазды	сн	84	
		арнал	ет	3125	
		мәнер	зт	166	
		үкі	зт	245	
		орындаушы	зт	391	
		жүлдегер	зт	145	
		үрмелі	сн	8	
		шаңқобыз	зт	23	
		шерт	ет	268	
		айтыскер	зт	39	
		шертпе	зт	2	
		сырнай	зт	61	
		бұра	ет	159	
		сыбызғы	зт	75	

Төрт түлік мал мен егіншілік – ел берекесі Ғ.Мұстафин «Шығанақ» романы (үзінді)					
		түлік	зт	125	Септеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		соғым	зт	41	
		малшаруашылық	зт	31	
		қаймақ	зт	125	
		дән-дақыл	зт	1	
		диірмен	зт	95	
		ауылшаруашылық	зт	462	
		тыңайтқыш	зт	211	
		егіс	зт	161	
		егістік	зт	168	
		жүйрік	сн	266	
		жемшөп	зт	46	
		сеп	ет	164	
		құнарлы	сн	164	
		құрғақшылық	зт	50	
		молшылық	зт	49	
		сіңімді	сн	15	
		бақ	ет	813	
		тікенді	сн	10	
		өріс	зт	668	
		ер-тоқым	зт	33	
		байла	ет	841	
Наурыз мейрамы. Ақ мол болсын! Ұлыс оң болсын! М.Мақатаев «Наурыз».					
		тоғызқұмалақ	зт	68	Жазба жұмыстарында ыңғайлас салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		алтыбақан	зт	137	
		әткеншек	зт	83	
		көріс	ет	1	
		жаңар	ет	312	
		жылда	үс	211	
		игі	сн	320	
		көкпар	зт	122	

		отырғыз	ет	164	
		қызыр	зт	27	
		мерекелік	сн	181	
		наным	зт	143	
		құшақ	зт	615	
		салт	зт	1102	
		сыбаға	зт	96	
		тағам	зт	724	
		ұлыс	ет	10	
		құтты	сн	306	
4-тоқсан – 76 сөз					
Жастықтың оты қайдасың? М.Жұмабаев «Мен жастарға сенемін» өлеңі.					
		айбынды	сн	69	Жазба жұмыстарында қарсылықты салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		айбатты	сн	26	
		ашушаң	сн	15	
		икемдел	ет	34	
		жастық	зт	401	
		білімпаздық	зт	4	
		құрдас	зт	192	
		сыныптас	зт	176	
		еңбектен	ет	109	
		кекшіл	сн	9	
		қайратты	сн	75	
		құрбы	зт	304	
		жалында	ет	54	
		талапты	сн	126	
		табандылық	зт	132	
		табыс	ет	1055	
		танымпаз	сн	2	
		төзімділік	зт	79	
		қос	ет	2086	
		ұялшақ	сн	20	
		қайрат	зт	1583	

		шыдамдылық	зт	73	
		мүдде	зт	1732	
Ғылым мен техниканың соңғы жаңалықтары Майкл Х.Харт «100 ұлы адам» атты кітабынан - «Альберт Эйнштейн»					
		атақ	зт	1082	Жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		ғылыми-техникалық	сн	553	
		әдіс	зт	2181	
		үрдіс	зт	831	
		жақсарт	ет	423	
		заманауи	сн	297	
		қарқынды	сн	1121	
		кейінгі	сн	807	
		ұсыныс	зт	1163	
		күрделендір	ет	34	
		қаржы	зт	4020	
		жасанды	сн	221	
		құрылғы	зт	150	
		негізде	ет	147	
		талда	ет	513	
		мекеме	зт	1804	
		өнертабыс	зт	22	
		өнертапқыш	зт	32	
		нәтиже	зт	3978	
		жаңаша	үс	288	
		тереңдет	ет	45	
		дәлдік	зт	133	
		салыстырмалы	сн	300	
		қайраткер	зт	400	
		жаңғырт	ет	461	
		келіссөз	зт	313	
		құндылық	зт	1082	
		ерекшелік	зт	2266	
		біршама	үс	173	

Батыр туса – ел ырысы А. Нұршайықов «Аңыз бен ақиқат» (үзінді)					
		жігіт	зт	2847	Жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		ырыс	зт	170	
		сүйіспеншілік	зт	451	
		құтқарушы	зт	52	
		бейбіт	сн	445	
		даңқты	сн	70	
		ер	зт	2653	
		жекпе-жек	зт	155	
		қайырымды	сн	118	
		із	зт	1191	
		кез	зт	12221	
		қайсар	зт	196	
		ару	зт	160	
		қылмыс	зт	1217	
		арқасында	шл	1944	
		лайықты	сн	396	
		жұт	ет	542	
		оқ	зт	880	
		өл	ет	3211	
		күнбе-күн	үс	14	
		ұқса	ет	930	
		қалыптас	ет	3148	
		жүректі	сн	122	
		ақиқат	зт	583	

8-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум:

1 -тоқсан – 86 сөз					
Білім. Ғылым. Инновация. Т. Сұлтанбеков «Ғажайып планета» әңгімесі (үзінді)					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		зертхана	зт	182	

		ошақ	зт	269	Болжалдық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		артықшылық	зт	511	
		әзірле	ет	1477	
		құлтемір	зт	11	
		түлек	зт	287	
		жарықтандыр	сн	5	
		кемшілік	зт	559	
		талап	зт	4121	
		бөлін	ет	2609	
		үздік	сн	727	
		қыш	зт	105	
		дәреже	зт	1584	
		тағылымдама	зт	45	
		зияткерлік	сн	125	
		тың	сн	471	
		жаратылыстану	зт	97	
		түйін	зт	464	
		жөнінде	шл	2531	
		нақты	сн	2250	
		қоғамтану	зт	6	
		шоғырлан	ет	313	
		жеделдет	ет	128	
		өзекті	сн	478	
		білімпаз	зт	157	
		шында	ет	617	
		ертелі-кеш	үс	29	
		зиялы	сн	702	
		кісі	зт	3668	
		тіркелуші	зт	1	
Сауда жасай білесің бе? Абай Құнанбаев «Базарға, қарап тұрсам, әркім барар»					
		қаражат	зт	1143	Бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		айналым	зт	602	
		назар	зт	1342	

		маржан	зт	144	
		жарамдылық	зт	19	
		кәдесый	зт	64	
		кіріс-шығыс	зт	6	
		табыс	зт	2466	
		қыл	ет	9713	
		төлем	зт	1493	
		дана	зт	413	
		сапа	зт	1429	
		сатылым	зт	65	
		сауда-саттық	зт	210	
		анда-санда	үс	115	
		сауаттылық	зт	172	
		арзан	сн	342	
		ұтымды	сн	170	
		ұрла	ет	386	
		тәуекел	зт	551	
		таразы	зт	257	
		сауат	зт	236	
		дәнекер	зт	20	
		тым	үс	1129	
		уақтылы	үс	161	
		азын-аулақ	үс	48	
		қолма-қол	үс	189	
		әркім	ес	616	
		түбіртек	зт	37	
		қаржыландыр	ет	314	
Жаһандық энергетикалық дағдарыс Ш.Айтматов «Кассандра таңбасы»					
		бәсеке	зт	1383	Еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		дағдарыс	зт	491	
		жаңашылдық	зт	73	
		қатер	зт	468	
		қажеттілік	зт	584	

		әрекет	зт	2810	
		жаһандық	зт	247	
		өндіруші	зт	671	
		байыт	ет	324	
		көмірсутек	зт	94	
		ысырап	зт	39	
		сараптама	зт	1197	
		шама	зт	1467	
		кездейсоқ	үс	198	
		біт	ет	4478	
		күтіл	ет	121	
		тарат	ет	1291	
		тасымалда	ет	38	
		көрсеткіш	зт	1535	
		ула	ет	61	
		ахуал	зт	567	
		алдын ал	ке ет	566 + 43359	
		балама	зт	457	
		құрал	зт	4934	
		жүргіз	сн	3133	
		дақ	зт	66	
2-тоқсан – 66 сөз					
Достық пен татулық - таптырмас бақыт Т. Айбергенов «Бір тойым бар»					
		жақындық	зт	105	Етістіктің шартты рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		сәтсіздік	зт	137	
		жаны	ке	1296	
		жылат	ет	86	
		жолдас	зт	2034	
		залал	зт	90	
		замандас	зт	222	
		қиыншылық	зт	330	
		жан	зт	3820	

		татулық	зт	224	
		ынтымақтастық	зт	557	
		жанашыр	зт	277	
		сыр	зт	1619	
		күлдір	ет	85	
		кілт	зт	355	
		мәдениетті	сн	115	
		игілікті	сн	75	
		көпшіл	сн	24	
		парасатты	сн	65	
		берік	сн	1559	
		сөйтіп	шл	175	
		қызған	ет	632	
		жалған	сн	246	
		той	үс	3471	
		ұйымшылдық	зт	42	
		адалдық	зт	623	
Кәсіп–бақыттың шырағы, еңбек–ырыстың бұлағы С. Мұқанов «Саятшы Ораз» әңгімесі					
		қамтамасыз	сн	3174	Етістіктің бұйрық райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		бірлестік	зт	664	
		егіншілік	зт	239	
		еңбекақы	зт	557	
		кәсіпқой	сн	101	
		жарнама	зт	328	
		қиналыс	зт	71	
		кәсіпкер	зт	3915	
		сый-құрмет	зт	42	
		құрал-жабдық	зт	263	
		серіктес	зт	217	
		өңір	зт	2025	
		шаруа	зт	1929	
		орта	сн	2764	
		пайда	зт	4123	

		берекелі	сн	50	
		мамандан	ет	100	
		сенімді	сн	598	
		өтімді	сн	16	
		зейнет	зт	88	
		іскер	сн	480	
		айрықша	үс	609	
		игер	ет	708	
		құпта	ет	206	
		жеткіз	ет	3891	
		егер	шл	8982	
Қазақстанның су ресурстары Ә.Нұрпейісов «Қан мен тер» (үзінді)					
		текше	зт	336	Күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		ауызсу	зт	59	
		қойма	зт	266	
		ағын	зт	433	
		тереңдік	зт	180	
		емдік	сн	46	
		ызғарлы	сн	76	
		сергелдең	зт	31	
		пайыз	зт	1794	
		бөгет	зт	1107	
		лайлан	ет	11	
		тұнық	сн	139	
		суармалы	сн	66	
		тола	үс	38	
3-тоқсан – 96 сөз					
Тарихи тұлғалар тағылымы Т.Әлімқұлов «Қараой» әңгіме					
		ағартушы	зт	322	Демеулік шылаулардың (сұраулық, күшейткіш) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		патша	зт	2199	
		айып	зт	597	
		сұлтан	зт	1030	

		өсиет	зт	306	
		саясаткер	зт	280	
		тағылым	зт	222	
		айқын	сн	951	
		кемеңгер	сн	111	
		хан	зт	4507	
		көрнекті	сн	691	
		беделді	сн	219	
		айдал	ет	108	
		іскерлік	зт	577	
		тарихи	сн	2321	
		қолбасшы	зт	252	
		бұрмалаушылық	зт	14	
		көсем	зт	580	
		нығайт	ет	739	
		таныл	ет	879	
		ақсүйек	зт	190	
		саясат	зт	3077	
		алаш	зт	894	
		ішкі	сн	1888	
		сыртқы	сн	980	
		жебе	зт	124	
Қызым – жағадағы құндызым, ұлым – аспандағы жұлдызым «Қозы Көрпеш – Баян сұлу» жыры (үзінді)					
		тектілік	зт	36	Демеулік шылаулардың (болжалдық, шектік) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		бойжеткен	зт	209	
		абырой	зт	467	
		қалыңдық	зт	432	
		менсін	ет	1215	
		жасөспірім	зт	391	
		махаббат	зт	1081	
		тәлім-тәрбие	зт	176	
		имандылық	зт	210	
		келін	зт	517	

		отау	зт	747	
		сезім	зт	1870	
		алғыр	сн	166	
		жеткіншек	зт	117	
		құрбы-құрдас	зт	32	
		ғашық	зт	355	
		ибалы	сн	28	
		перзент	зт	235	
		қылықты	сн	51	
		шынайы	сн	809	
		ардақта	ет	151	
		еңбексүйгіш	сн	75	
		жеңге	зт	260	
		саналы	сн	364	
		ар-ұят	зт	54	
		қылық	зт	510	
		мүшел	зт	102	
		шежіре	зт	397	
Биоалуантүрлілік Жойылып бара жатқан жануарлар мен өсімдіктер М.Әуезов «Көксерек»					
		елік	зт	158	Демеулік шылаулардың (болымсыздық немесе қарсы мәнді, нақтылау) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		сүтқоректі	зт	129	
		жорыт	ет	56	
		қосмекенділер	зт	11	
		сарышұнақ	зт	42	
		құлан	зт	140	
		қоқиқаз	зт	23	
		бұлан	зт	22	
		сілеусін	зт	22	
		алып	сн	148	
		құндыз	зт	80	
		борсық	зт	72	
		кемі	ет	254	

		тырна	зт	56	
		төн	ет	686	
		бапта	ет	198	
		шегіртке	зт	46	
		қиянат	зт	230	
		улы	сн	88	
		жолбарыс	зт	265	
		шаян	зт	78	
		төменде	ет	714	
		азық	зт	337	
		саңырауқұлақ	зт	142	
		қаншама	ес	239	
		зиянкес	зт	45	
		тобылғы	зт	90	
Наурыз және әлем халықтарының оны қарсы алу ерекшеліктері Б.Ж.Бопайұлы «Қазақы наурызнама» (үзінді)					
	1	үндестік	зт	136	Жазба жұмыстарында себеп-салдар салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
	2	шаттық	зт	141	
	3	көңіл күй	зт	200	
	4	наурызкөже	зт	40	
	5	түрлі	сн	3996	
	6	кешір	ет	937	
	7	өзіндік	сн	1088	
	8	дегенмен	шл	247	
	9	жылылық	зт	75	
	10	даналық	зт	293	
	11	оян	ет	690	
	12	тойла	ет	392	
	13	ежелгі	сн	1085	
	14	ырыздық	зт	16	
	15	барынша	үс	662	
4-тоқсан-76 сөз					
«Мәңгілік елдің нұрлы жолы!» Н.Ә. Назарбаев «Қазақстан жолы» (үзінді)					

		атақоныс	зт	31	Жазба жұмыстарында талғаулы салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		естелік	зт	273	
		жылнама	зт	52	
		салт-сана	зт	103	
		жолдау	зт	366	
		тағдыр	зт	1182	
		діл	зт	92	
		ашықтық	зт	151	
		ұғым	зт	2193	
		қадам	зт	1634	
		шартарап	зт	26	
		азат	сн	666	
		мығым	сн	28	
		жарқын	сн	542	
		жасампаз	сн	47	
		мәлім	сн	481	
		нұрлы	сн	190	
		қосымша	сн	5588	
		салиқалы	сн	72	
		ашаршылық	зт	179	
		біртұтас	сн	192	
		кемелден	ет	66	
		түбегейлі	сн	257	
		өтпелі	сн	146	
Қазақтың айтыс өнері мен сөз мәдениеті Ринат Заитов пен Аманғазы Кәріпжановтың айтысы					
		дүлдүл	зт	43	Жазба жұмыстарында кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		бөл	ет	3655	
		жеңіліс	зт	161	
		көркемсөз	зт	34	
		ақындық	зт	476	
		маңыз	зт	1615	
		тыңдарман	зт	210	
		шешен	зт	469	

		ықылас-ілтипат	зт	24	
		сынас	ет	29	
		ділмар	сн	22	
		майталман	сн	59	
		қарсылас	зт	271	
		жұп	са	112	
		төрелік	зт	152	
		суырыпсалма	сн	32	
		ұтқыр	сн	201	
		бөлен	ет	147	
		сына	ет	475	
		тапқырлық	зт	113	
		астам	үс	1311	
		әдеби	сн	1513	
		елеулі	сн	514	
		әдептілік	зт	308	
		бейнелі	сн	149	
		ұйқас	зт	76	
		ойын-той	зт	7	
		дәлелді	сн	9	
Қазақстан – Байқоңыр-Ғарыш Нұртөре Жүсіп «Қыран қазақ» (деректі әңгіме)					
		дабыл	зт	195	Жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		ғылыми-зерттеу	сн	216	
		қаһарман	зт	339	
		түйіс	ет	129	
		тетік	зт	412	
		қондырғы	зт	122	
		жаттықтыр	ет	128	
		зақым	зт	64	
		ақаусыз	сн	5	
		беймәлім	сн	87	
		тұнжыра	ет	76	
		елді: елді мекен	зт	95	

		иелік	зт	321	
		айтулы	сн	141	
		тамамда	ет	118	
		аттан	ет	532	
		бағындыр	ет	294	
		алдымен	үс	210	
		қалқы	ет	87	
		өршіл	сн	42	
		аумақ	зт	2146	
		ұшыр	ет	482	
		шаршы	зт	497	
		ұзақ	сн	1803	

9-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум:

1-тоқсан– 79 сөз					
Қазақ жазуының даму жолы «Күлтегін жыры»					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		қыпшақ	зт	332	Өздік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		дүниетаным	зт	397	
		емле	зт	64	
		әліпбилік	сн	19	
		жазба	зт	662	
		жан-жақты	сн	857	
		жетілдір	ет	836	
		зерделе	ет	255	
		көшірме	зт	383	
		ретте	ет	6233	
		қаша	ет	3	
		құлпытас	зт	33	
		дыбыс	зт	1431	
		латын	зт	675	
		дәуір	зт	1441	

		нұсқа	зт	254	
		сәйкестендір	ет	256	
		сауыт	зт	251	
		сия	зт	89	
		жүйеле	ет	140	
		төл	сн	50	
		төте	сн	124	
		түркі	сн	1007	
		үңіл	ет	313	
		дыбыстал	ет	97	
		үндес	сн	72	
Жолың болсын, жолаушы М.Мақатаев «Ертең біз жол жүреміз»					
		жолсапар	зт	7	Өзгелік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		бағын	ет	518	
		жүрдек	сн	26	
		жолшыбай	үс	11	
		аялда	ет	73	
		жолазық	зт	1	
		жолайрық	зт	16	
		апат	сн	656	
		жолсерік	зт	30	
		жиіле	ет	60	
		жолдама	зт	165	
		жол-жөнекей	үс	44	
		бекет	зт	159	
		аралық	зт	1222	
		тасымал	зт	279	
		жүргінші	зт	56	
		зуылда	ет	23	
		құн	зт	803	
		сақтан	ет	386	
		сәтті	сн	278	
		куәлік	зт	195	

		зымырандай	сн	2	
		жедел	үс	407	
		бекер	үс	431	
		әрі-бері	үс	87	
Көшпенділер мәдениеті Қазақтың халық күнтізбесі І. Есенберлин «Көшпенділер» (үзінді)					
		байырғы	сн	272	Ортақ етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		көшіп-қон	ет	105	
		хандық	зт	1139	
		жәдігер	зт	106	
		жиһанкез	зт	54	
		доңыз	зт	27	
		жұлдызнамашы	зт	2	
		жорамал	зт	91	
		диқаншылық	зт	11	
		күндіз-түні	үс	37	
		күнкөріс	зт	103	
		лашық	зт	51	
		күнұзақ	үс	4	
		күншуақ	зт	18	
		күншығыс	зт	83	
		адамзат	зт	1442	
		би-шешен	зт	23	
		шұбырынды	сн	40	
		ер-тоқым	зт	33	
		мәжіліс	зт	661	
		өжет	сн	113	
		тайпа	зт	910	
		көшпенді	зт	68	
		тұрмыстық	сн	142	
		ұзақтық	зт	103	
		ұлу	зт	123	
		бек	зт	129	

		руналық	сн	1	
2-тоқсан – 63 сөз					
Заң – қоғамның тірегі Айбатыр Сейтақ «Азат елдің ар-намысы – Ата Заң»					
		азаматша	зт	13	Ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		ар-намыс	зт	130	
		арыз	зт	485	
		шекте	ет	726	
		әділет	зт	621	
		құқылы	сн	161	
		бұзақылық	зт	47	
		бүлдір	ет	115	
		жаза	зт	324	
		жой	ет	805	
		жүзегеас	ет	3570	
		жарғы	зт	312	
		қоғамдық	сн	2412	
		кепіл	зт	393	
		құқық	зт	6287	
		ірге	зт	446	
		өтініш	зт	2062	
		қылмыскер	зт	249	
		мақұлда	ет	196	
		себеп	зт	4408	
		ұр	ет	54	
		тергеу	зт	59	
		куәгер	зт	67	
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні –Тәуелсіз Қазақстанның айбынды мейрамы Маралтай Ыбыраев «Елбасыма»					
		алғышарт	зт	191	Мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		сайын	шл	1653	
		арна	ет	787	
		атал	ет	5637	
		үміткер	зт	204	

		бекіт	ет	1370	
		белес	зт	180	
е		бүкілхалықтық	сн	31	
		бірауыз	сн	45	
		дарын	зт	291	
		дауыс	зт	2415	
		кенші	зт	42	
		туып-өс	ет	72	
		бастамашы	зт	52	
		сайлан	ет	264	
		құштар	сн	139	
		лауазым	зт	784	
		сайлау	зт	773	
		тұтқа	зт	167	
		қазақстандық	зт	639	
Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары Қ.Аманжолов «Жас дәурен»					
		алаңдат	ет	15	Мекен үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		ауқымды	сн	369	
		әзіл	зт	197	
		сыншыл	сн	41	
		орынбасар	зт	456	
		бұқара	зт	233	
		дәлел	зт	473	
		дәурен	зт	113	
		жоба	зт	3941	
		жағымды	сн	293	
		айдар	зт	259	
		аудандық	сн	853	
		басылым	ет	1147	
		іс-тәжірибе	зт	56	
		қамты	ет	1590	
		үгітте	ет	108	
		пікірталас	зт	203	

		сыни	сн	109	
		мақала	зт	1925	
		соңғы	сн	2828	
3-тоқсан – 108 сөз					
ЭКСПО-2017 –Қазақстан белесі. Н.Ә.Назарбаев «Тәуелсіздік толғауы»					
		алдыңғы	сн	337	Ынғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		әмбебап	сн	155	
		көршілес	сн	107	
		баламалы	сн	92	
		баянда	ет	1103	
		бетбұрыс	зт	26	
		ерікті	сн	221	
		шектес	ет	68	
		дау	зт	612	
		тұрақтылық	зт	599	
		өкілдік	зт	344	
		қатарлы	сн	148	
		қауымдастық	зт	1051	
		құрылтай	зт	386	
		тағайында	ет	613	
		тұжырымдама	зт	298	
		тұрғыз	ет	404	
		күллі	ес	157	
		жекешелендір	зт	434	
		қарастыр	ет	1994	
		үкімет	зт	3140	
		елшілік-мәмілегерлік	зт	221/1	
		билеуші	зт	506	
		демеуші	зт	95	
		нағыз	сн	931	
		ру	зт	782	
		іргетас	зт	137	
Биотехнология жаңалықтары					

Сахиев Жүніс «Уақыт қайтарымы»					
		тірі	сн	1065	Жазба жұмыстарында (шартты бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		булан	ет	51	
		тектес	сн	104	
		будандастыр	ет	124	
		жасуша	зт	59	
		дерт	зт	298	
		ретіндегі	шл	19	
		құнарлық	зт	13	
		кешенді	сн	344	
		қышқыл	сн	631	
		құнарландыр	зт	25	
		қоспа	зт	249	
		тұқым	зт	693	
		тығыз	сн	521	
		ұлпа	зт	74	
		нәрлі	сн	36	
		ықпал	зт	1665	
		ізденіс	зт	43	
		дәрі-дәрмек	зт	227	
		асылтұқымды	сн	2	
		көбей	ет	1000	
		жиынтық	зт	677	
		тағамдық	сн	8	
		ашыт	ет	43	
		күрделі	сн	2374	
		жылыжай	зт	33	
		араластыр	ет	183	
Болашақ энергия көздері. Медеу Сәрсеке «Жетінші толқын»					
		асыл	сн	1108	Жазба жұмыстарында (қарсылықты) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		әбден	үс	1277	
		байланыстыр	ет	409	
		бүкіл	ес	1484	

		басшылық	зт	1184	
		бірталай	үс	173	
		жалпы	сн	3177	
		байланысты	сн	5855	
		басқарма	зт	1581	
		несібе	зт	51	
		қосылыс	зт	19	
		ыдыра	ет	378	
		енді	үс	6031	
		босқа	үс	239	
		сай	сн	1595	
		сыйымдылық	зт	92	
		қала	ет	3456	
		бірік	ет	1710	
		шарт	зт	2612	
		сұқ	ет	198	
		кезең	зт	3927	
		негіздел	ет	217	
		біріктір	ет	722	
		бөтен	сн	248	
		сонымен	ес	11241	
		тұтастық	зт	244	
Алаш идеясы мен қайраткерлері «Бес арыс» кітабынан үзінді					
		сана-сезім	зт	127	Жазба жұмыстарында (мезгіл бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		меншік	зт	1260	
		тұтқында	ет	128	
		бодандық	зт	81	
		ілім-білім	зт	91	
		зорлық	зт	199	
		жазала	ет	307	
		алашордалықтар	зт	2	
		абақты	зт	249	
		аян	ет	119	

		қауым	зт	960	
		құрбан	зт	355	
		мұрат	зт	67	
		мінбер	зт	63	
		тартыс	зт	245	
		осал	сн	105	
		қатыгез	сн	133	
		ұлтжанды	сн	90	
		ақтал	ет	504	
		отаршыл	сн	24	
		болмыс	зт	654	
		адамгершілік	зт	1797	
		мазақ	зт	445	
		намысшыл	зт	16	
		мұрагер	зт	248	
		қуғын-сүргін	зт	167	
		насихат	зт	223	
		бейресми	сн	94	
4-тоқсан – 74 сөз					
Жаһандық мәселе: демография Абай Құнанбайұлы «Адамның кейбір кездері»					
		ажырас	ет	68	Жазба жұмыстарында (себеп бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		айқында	ет	1401	
		саяси-әлеуметтік	сн	64	
		сан	зт	6592	
		аштық	зт	286	
		туыл	ет	272	
		ағайынды	сн	141	
		бойдақ	сн	52	
		егіз	сн	300	
		жағдай	зт	6802	
		жәрдемақы	зт	90	
		жетім	сн	516	

		заңдылық	зт	804	
		қартай	ет	255	
		ұлғай	ет	254	
		неке	зт	265	
		некелес	ет	59	
		өсім	зт	274	
		санақ	зт	71	
		тоқыра	ет	60	
		төсбелгі	зт	20	
		ұдайы	үс	114	
		үшем	зт	7	
		жаһандану	зт	24	
		дүмпу	зт	7	
		әдетте	үс	724	
Роботтар мен киборгтар әлемі Айзек Азимов»Мен – роботпын» жинағынан үзінді					
		бастапқы	сн	679	Жазба жұмыстарында (қимыл-сын бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		бағдарламалық	сн	48	
		бұйрық	зт	1221	
		бұрыл	ет	485	
		жабдық	зт	172	
		жартылай	үс	433	
		мінсіз	сн	103	
		иелен	ет	427	
		дәл	үс	3781	
		ажырат	ет	631	
		қалып	зт	1262	
		әрекеттен	ет	24	
		үдемелі	сн	16	
		пішін	зт	694	
		жанды	сн	104	
		көптеген	үс	2560	
		енгізіл	ет	1330	
		ұшыра	ет	753	

		құрастырушы	зт	69	
		жалдамалы	сн	58	
		нұсқа	ет	297	
		адамша	үс	55	
		ым-ишара	зт	25	
		өздігінен	үс	128	
Қазақстандағы туризм және экотуризм. І.Жансүгіров «Жетісу суреттері»					
		жайлы	сн	407	Жазба жұмыстарында (мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		табиғи-географиялық	сн	5	
		қолжетімді	сн	265	
		демалушы	зт	8	
		баурай	зт	63	
		насихатта	ет	240	
		рәсімде	ет	282	
		тартымды	сн	179	
		телегей	зт	9	
		үйлесімді	сн	41	
		сауықтыр	ет	175	
		алғаш	үс	2699	
		сақтандыр	ет	502	
		ынталандыр	ет	387	
		шабадан	зт	51	
		үйлесімділік	зт	128	
		заңнама	зт	487	
		белсендір	ет	15	
		құқықтық	зт	1163	
		сапасыз	сн	42	
		жауһар	зт	69	
		ерекшелен	ет	256	
		жерасты	сн	60	
		жиһангер	зт	11	

бұйрығына 47-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
48-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Орыс тілі мен әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде емес)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Орыс тілі мен әдебиеті» оқу пәні бойынша оқу бағдарламасы білім алушы дүниетанымының қалыптасуына, әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, ғылыми-техникалық, оқу-кәсіптік салаларының ақпаратын қолдануға жағдай жасайды; әлемдік білім беру кеңістігінде бағыт-бағдар табуға көмектеседі.

3. «Орыс тілі мен әдебиеті» оқу пәнін оқытудың мақсаты білім алушылардың функционалдық сауаттылығын дамытуға ықпал ететін әртүрлі деңгейлі тілдік құралдар жүйесін меңгеруге, орыс әдеби тілінің ережелерін, сөйлеу этикетінің ережелерін сақтауға негізделген тілдік қызмет дағдыларын жетілдіру болып табылады

4. Оқу бағдарламасы сөйлеу әрекетінің барлық түрлерін: тыңдау, айту, оқу және жазуды дамытуға бағытталған.

5. Негізгі орта мектепті бітіргеннен кейін білім алушылар CEFR - шет тілін меңгеру деңгейін бағалаудың жалпыеуропалық жүйесіне сәйкес тілді B2 (ілгері деңгей) деңгейінде еркін меңгеруі қажет.

6. «Орыс тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің міндеттері:

1) өмірдің әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, ғылыми-техникалық, оқу-кәсіптік салаларында қарым-қатынас жасау үшін қажетті тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту;

2) тілдік жүйенің бірліктері, олардың сәйкестік ережелері, қызмет етуі, орыс тілі нормалары мен ережелеріне сәйкес синтаксистік құрылымын құрастыру дағдылары мен біліктері туралы білім қалыптастыру;

3) алынған ақпаратты талдауға, жинақтауға, бағалауға, түсіндіруге бағытталған терең ойлау дағдыларын қалыптастыру және дамыту;

4) оқылған ақпаратты өңдеу, оқудың іздеу, таныстыру, зерттеу дағдыларын қалыптастыру;

5) оқылған шығармаға өзінің дәлелді тұжырымын, әр түрлі жанрдағы шығармаларды талдау; шығарма тақырыбы, идеясы мен ерекшеліктері, сюжеті, шығарманың тілдік ерекшеліктері, негізгі эпизодтары, кейіпкерлердің іс-әрекеттерін; жазушы стилінің ерекшелігін; әлемдік әдебиет шығармаларымен және басқа да өнер түрлері шығармаларымен салыстыру дағдысын дамыту;

6) коммуникативтік өзекті лексика мен орыс тілінің фразеологиясынан білім алушылардың сөздік қорын байыту;

7) әр түрлі халықтардың тілі мен мәдениетіне толеранттық қатынас қалыптастыру;

8) мәтіндерді талдау, интерпретациялау және академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып құрастыру; зерттеулер жүргізу, бақылау нәтижелерін өңдеу және ғылыми құбылыстарды түсіндіру; қоғамдық үдерістер мен тарихи оқиғаларды талдау; өз жұмыстарын әзірлеу, жобалау және ұсыну, ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

7. Грамматикалық материал әдеби шығармалар негізінде лексикалық тақырыптар контексінде зерделенеді.

8. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Орыс тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Орыс тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің мазмұны

9. Қазақ тілінде оқытатын сыныптарда «Орыс тілі мен әдебиеті» пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сынып аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

2) 6-сынып аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

3) 7-сынып аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

4) 8-сынып аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

5) 9-сынып аптасына 3 сағат, оқу жылында 102сағатты құрайды.

10. Ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде оқытатын сыныптарда «Орыс тілі мен әдебиеті» пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сынып аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 6-сынып аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 7-сынып аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сынып аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9-сынып аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

11. Оқу пәнінің мазмұны сөйлеу әрекетінің және тілдік бірліктерді пайдалану түрлерін қамтитын оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған.

12. Бөлімдерді бөлімшелер құрайды, олар сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарынан тұрады.

13. Оқу мақсаттары әр бөлімшенің ішінде жүйелі ұйымдастырылған, мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістігін бағалауға, сонымен қатар оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

14. «Тыңдалым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ауызша хабарламаны/аудио/бейнематериалды түсіну;

2) сөздердің лексикалық мағынасын түсіну;

3) көркем туындылардың мазмұнын түсіну;

4) негізгі ойды анықтау;

5) мәтін мазмұнын болжау.

15. «Айтылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сөздік қордың әртүрлілігі;

2) тыңдалған/оқылған мәтінді мазмұндау;

3) сөздік нормаларды сақтау;

4) монологтік пікір құру;

5) диалогке қатысу;

6) ауызша пікірді бағалау.

16. «Оқылым» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мәтін мазмұнын түсіну;

2) сөйлеу стильдерін және типтерін анықтау;

3) сұрақ-жауаптар құрастыру;

4) әртүрлі оқу түрлерін меңгеру;

5) жоспар құру;

6) көркем туындыларды талдау;

7) әртүрлі ресурстардан ақпарат алу;

8) мәтіндерді салыстырмалы талдау.

17. «Жазылым» келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әртүрлі жанрлардағы және сөйлеу стильдеріндегі мәтіндер құру;

2) тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалды жалпылау;
3) ақпаратты әртүрлі формаларда беру;
4) шығармашылық хат;
5) эссе жазу;
6) орфографиялық нормаларды сақтау;
7) пунктуациялық нормаларын сақтау.
18. «Тілдік бірліктерді пайдалану» келесі бөлімшелерден тұрады:
1) сөздердің грамматикалық формаларын пайдалану;
2) синтаксистік құрылымдарды пайдалану.
19. 5-сыныпқа арналған «Орыс тілі мен әдебиеті» оқу пәнінің базалық мазмұны:
1) тыңдалым: ұзақтығы 2-3 минуттан аспайтын хабардың жалпы мазмұнын түсіну, мәтіннің тақырыбын анықтау; тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; фольклор мен әдебиет шығармаларының/таныс лексикалық және грамматикалық бірліктері бар үзінділердің негізгі мазмұнын түсіну; сұрақтар негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау; сұрақтар бойынша мәтін мазмұнын болжау.
2) айтылым: ауызша тілде синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді қолдану; мәтіннің негізгі мазмұнын мәтінге жақын мазмұндау және/немесе шағын үзінділерді жатқа оқу; орфоэпиялық нормаларды сақтау; иллюстрациялар, комикстер негізінде монологтік сөйлеу (сипаттау, әңгімелеу) құрастыру; диалогке қатысу; монологті/диалогті берілген тақырыпқа/жағдайға сәйкестігі тұрғысынан бағалау.
3) оқылым: мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну; ауызекі стильдегі (хат, күнделік), көркем стильдегі (өлең, ертегі) мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін және кілт сөздер мен сөз тіркестерін анықтау; мәтіннің әңгімелеу түріне жататынын оның негізгі белгілері бойынша айқындау; мәтін мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру; шолу, түсіндірмелі оқу, рөлдерге бөліп оқу түрлерін меңгеру; тірек сөздер бойынша жоспар құрастыру; фольклор мен әдебиеттің шағын шығармаларының мазмұнын, олардың тақырыбы мен негізгі идеясын талдау; түрлі дереккөздерден тақырыпқа қатысты қажетті ақпаратты алу; мәтіндердің мазмұны мен тақырыптарын салыстыру.
4) жазылым: ауызекі және көркем сөйлеу стильдерінің элементтерін қолдана отырып мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) жазу; тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде мәтіннің негізгі мазмұнын мазмұндап жазу; ақпаратты суреттер, комикстер түрінде ұсыну, соның ішінде жасанды интеллектті, ақпараттық және коммуникациялық техникалық құралдарды пайдалану; әдеби тақырыптарға шығармашылық жұмыстар жазу; көркем шығарма кейіпкерлеріне немесе олардың әрекеттеріне қатысты өз көзқарасын эпитеттер мен салыстыруларды қолданып білдіру; берілген басталуына/соңына сәйкес 60-70 сөз көлемінде эссе (әңгімелеу немесе сипаттау) жазу; орфографиялық нормаларды сақтау (зат есімдердің, есім сөздердің септік жалғауларының дұрыс жазылуы); пунктуациялық нормаларды сақтау (қаратпа сөздері және біріңғай мүшелері бар жай сөйлемдердегі тыныс белгілерін дұрыс қою).

5) Тілдік бірліктерді қолдану:

сөздердің грамматикалық тұлғаларын қолдану: зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік формалары, зат есімдердің сын есімдермен, есімдіктермен, реттік сан есімдермен жекелік-көптік, тек және септік бойынша сәйкестігін сақтау; толықтауыш сөздері қажетті формада келетін етістіктер; сан мөлшерін білдіретін сан есімдер.

синтаксистік құрылымдарды қолдану: адамның әртүрлі күйін және модаль мәндерді білдіретін жайтсыз (жекелеген) құрылымдар; өз пікірін, күмәнін, өтінішін, сенімділігін/келісуін/келіспеуін, әңгімелесушіні пікір айтуға итермелеуді білдіретін синтаксистік құрылымдар және т.б.

20. 6-сыныпқа арналған оқу пәнінің базалық мазмұны:

Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым: 2-4 минутқа дейінгі негізгі ақпарат туралы ақпаратты түсіну, кілт сөздерді анықтау; әлеуметтік-мәдени тақырыптардың сөздерінің мағынасы; әңгімелердің мазмұны, поэзиялық шығармалар/белгілі бір лексикалық-грамматикалық бірліктері бар фрагменттер, тақырыпты және негізгі идеяны анықтау, кейіпкерлердің немесе лирикалық кейіпкердің әрекеттерін сипаттау және бағалау; негізгі сөздер мен сөз тіркестеріне негізделген мәтіннің негізгі идеясы; тірек сөздер үшін мәтіннің мазмұнын болжау;

2) айтылым: фразеологиялық бірліктерді, паронимдерді, кірме сөздерді, мәтіннің мазмұнын егжей-тегжейлі, іріктеп өзгертуді, тиісті сөздерді таңдауды, ауызша сөйлеудің жеткілігі мен жеткіліксіздікті; монологтық сөз (сипаттама, повесть, дәлел), түйінді сөздерге немесе жоспарға сүйене отырып; диалогтық сұрақ-жауап, таңдалған рөлді ескере отырып «спикердің» ұстанымын «тыңдаушыға» өзгерту; монолог/диалогты бағалау, сөздікке/жоспарға тәуелділікпен мазмұнның толықтығы, мазмұндылығы тұрғысынан бағалау;

3) оқылым: негізгі ақпаратты түсіну, мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мазмұнын анықтау; көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскерлік стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктері (түсіндірме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама); мәтіннің типке жататындығы сипаттама белгілері негізінде сипаттау; мәтін мазмұнын бағалауға бағытталған мәселелерді тұжырымдау және т. б. сұрақтарға жауаптар, тақырып және/немесе көтерілген мәселе бойынша өз пікірін білдіру; оқылым түрлері, оның ішінде оқу және іріктеп оқу; қарапайым жоспар; шағын көлемді көркем шығармалардың мазмұнын талдау, негізгі және қосалқы кейіпкерлердің, лирикалық кейіпкердің бейнесінің ерекшеліктерін анықтау; ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпаратты әртүрлі дереккөздерден алу, алынған ақпаратты салыстыру; мәтіндердің мазмұнын, идеялары мен құрылымдық ерекшеліктерін салыстыру;

4) жазылым: көркем стиль мәтіндері (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стиль (түсіндірме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама), тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде мәтін мазмұнын егжей-тегжейлі баяндау; иллюстрациялар түрінде ақпарат беру, әңгіме, сызбалар, комикстер, цифрлық ресурстарды пайдалану, соның ішінде, эпитеттерді, салыстыру және фразеологиялық бірліктерді пайдалана отырып (әдеби тақырыптарды қоса алғанда) шығармашылық жұмыстар, сурет/тақырыбы

бойынша 80-100 сөзден тұратын эссе (әңгімелеу, пайымдау, сипаттау) жазу, тікелей және жанама сөйлемдері бар сөйлемдегі тыныс белгілері.

Тілдік бірліктерді пайдалану:

1) сөздердің грамматикалық формаларын қолдану: сәйкес келмейтін анықтамалар ретінде зат есімдер, туынды зат есімдер, қысқа сын есімдер; рефлексивті етістіктер; әр түрлі формадағы бөлшек және ұжымдық сандар, шаманы білдіретін белгісіз есімдіктер мен үстеулер;

2) синтаксистік конструкцияларды қолдану: белсенді және пассивті конструкциялар; анықтаушы, түсіндіруші, уақытша, мақсатты, себеп-салдарлық қатынастарды білдіретін қарапайым және күрделі сөйлемдер; тікелей және жанама сөйлеу.

21. 7-сыныпқа арналған оқу пәнінің базалық мазмұны:

Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым: 3-5 минуттық хабарламаны түсіну, қажетті ақпаратты алу және/немесе оқиғаның кезектілігін анықтау, оқу және тәрбиелік тақырыптардағы сөздердің мағынасы, кішігірім прозалық және поэзиялық шығармалардың/үзінділердің мазмұнын түсіну, өлеңнің сюжеттік желісін немесе көңіл-күйін анықтау; мәтіннің негізгі идеясын анықтау, мәтіннің тақырыбы немесе басталуы бойынша мазмұнды болжау;

2) айтылым: лексика, оның ішінде эмоционалды реңкі бар сөздік терминдері, мәтінді қысу әдістерін қолдану, мәтінді қысқаша қайта жазу, сөйлеудің әртүрлі бөліктерінің нысандарын пайдаланудың морфологиялық нормаларына сәйкестігі, түсіндірме сөзі (сипаттау және/немесе әңгімелеу элементтерімен пайымдау) жеке әсер мен ескертулер негізінде, ұсынылған тақырып бойынша әңгімелер, жеке әсерлер/ескертулер негізінде монолог/диалогты бағалау;

3) оқылым: ақпараттың белгілі, күнделікті біліммен байланыстыратын тұтас және бөлінбейтін мәтіндердің негізгі және қосымша ақпаратын түсіну; журналистік стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктері (іс-шара туралы репортаж, жазба, пікір), ресми бизнес-стиль (сенімхат, өтініш, шарт, ресми құттықтау, іскерлік хат); мәтіннің сипаттамалық сипаттамалар негізінде түсініктеме түріне жатуы; мәтін бойынша проблемалық мәселелерді қалыптастыру, идеяларды, жорамалдарды және сұрақтарға жауап беруді, дәлелдерді келтіріп, ақпаратты басқа да фактілермен нақты өмірден байланыстыруға мүмкіндік беретін; іздеуді қоса алғанда, оқылым түрлері; күрделі жоспар; көркем шығармалардың мазмұнын талдау (поэтикалық, прозалық), жанрлық ерекшеліктерін және көркем және көрнекі құралдарды анықтау; қажетті ақпаратты алу, қайшы ақпаратты салыстыру және айқындау; мәтіннің мазмұнын, мақсат пен мақсатты аудиторияны салыстыру;

4) жазылым: публицистикалық стиль (іс-шара туралы репортаж, жазба, пікір) және ресми-іскерлік стиль мәтіндерін (сенімхат, өтініш, ресми құттықтау, іскерлік хат) тыңдаған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдар негізінде мазмұнын қысқаша баяндау; кесте, диаграмма кестесі, графика, шығармашылық жұмыс (соның ішінде әдеби тақырыптар) түрінде ақпаратты ұсыну, ұсынылған жағдайда таныстыру және өз сезімдерін сипаттау, эмоциялық-

түсті әңгімелер, эпитеттер, салыстыру, фразеологиялық бірліктер мен бейнелерді қолдану, цитаталар, мақал-мәтелдер, ұғымдар, қанатты сөзге негізделген 100-120 сөздің көлеміндегі эссе (пайымдау, сипаттау және/немесе әңгімелеу элементтерімен пайымдау), кіріспе сөздері мен конструкциялары бар сөйлемдердегі тыныс белгілері.

Тілдік бірліктерді пайдалану:

1) сөздердің грамматикалық формаларын қолдану: әртүрлі дәрежеде салыстырудағы ұжымдық, материалдық және дерексіз зат есімдердің, сын есімдер мен грамматикалық формалардың қолданылуы, шартты, индикативті және императивті көңіл-күйдегі кемелді және жетілмеген түрлердің етістігінің тиісті коммуникациялық жағдайын қолдану, тиісті формалардағы құрама сандар;

2) синтаксистік конструкцияларды қолдану: кіріспе конструкциялармен күрделі қарапайым сөйлемдер, сөйлемдегі біртекті терминдер, шартты, түпкілікті, салыстырмалы, салыстырмалы қатынастарды білдіретін кешенді сөйлемдер.

22. 8-сыныпқа арналған оқу пәнінің базалық мазмұны:

Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым: 4-6 минутқа созылатын хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну, әртүрлі фактілерді жалпы контекстке біріктіру, себеп-салдарлық байланыстарды, қорытындыларды, тарихи және мәдени сөздердің мағынасын, прозалық, драмалық және поэзиялық жұмыстардың / фрагменттердің мазмұнын анықтау, сюжетті немесе жанжалды дамытудағы негізгі сәттерді анықтау, мәтіннің негізгі идеясын анықтау, авторлық ұстанымды анықтау, тыңдаған мәтіннің үзіндісінен мазмұнды болжау;

2) айтылым: сөздерді жалпы тілдік баламалармен немесе сипаттамалық айналымдармен ауыстыру үшін жеткілікті сөздік (перифраза); шығармашылық толықтырулармен мәтін мазмұнын қайталау; келісу және басқару, қатысушы және қатысушы айналымдарды пайдалану ережелерін қамтитын синтаксистік нормаларды сақтау; кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде дәлелді мәлімдеме (сипаттау және/немесе баяндау элементтерімен пайымдау); қоғамдық маңызы бар мәселелер бойынша диалог, өз көзқарасын дәлелдеу; кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде құрастырылған монологты/диалогты бағалау;

3) оқылым: тұтас және тұтас емес мәтіндерді, публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін түсіну, аралас типтегі мәтіндердің сипаттамалық ерекшеліктерге сәйкестігі, мәтін бойынша проблемалық мәселелерді қалыптастыру, идеяларды, түсіндірмелерді, жорамалдарды, сұрақтардың әртүрлі сұрақтарына жауап беруді, көркем шығармалар (поэтикалық, прозалық, драмалық) мазмұнын талдау, құрылымдық және композициялық ерекшеліктерді анықтау, әртүрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу, оның маңыздылығы, сенімділігі, пайдалылығы мен құндылығын айқындау, мәтіндердің мазмұнын, тілдік ерекшеліктерін салыстыру;

4) жазылым: публицистикалық стильдің (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стильдің (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндері, тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде мәтінді

іріктеп баяндау, ақпаратты презентация түрінде, оның ішінде кесте, схема, диаграмма, график ұсыну; шығармашылық жұмыс (оның ішінде әдеби тақырыптар бойынша): көзқарасқа сәйкес белгілі бір рөлді және сөйлеу мінез-құлқын таңдау, эпитеттерді, салыстыруларды, фразеологиялық бірліктерді, бейнелер мен метафоралар қолдану; ұсынылған мәселе бойынша 120-140 сөз көлемінде эссе (пайымдау, әңгімелеу элементтерімен пайымдау), авторлық ұстаныммен келісу/келіспеушілік білдіру; әр түрлі сөздермен НЕ-нің бірге немесе бөлек жазылуы, жеке сөйлем мүшелері бар сөйлемдерлегі тыныс белгілері.

Тілдік бірліктерді пайдалану:

1) сөздердің грамматикалық формаларын қолдану: күрделі зат есімдер, сын есімдер, тиісті формалардағы үстеулер, қозғалыс етістіктері, шынайы және ырықсыз есімшелер, көсемшенің болымды және болымсыз түрлері, тиісті формаларда күрделі сан есімдер;

2) синтаксистік конструкцияларды пайдалану: есімше және оларды синонимдік конструкциялармен алмастыру, көсемшені синонимдік конструкциялармен ауыстыру.

23. 9-сыныпқа арналған оқу пәнінің базалық мазмұны:

Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1) тыңдалым: хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну, ұзақтығы 5-8 минутқа дейін, субтекстің анықтамасы, сөйлеу мақсаты және сөйлеушілердің оқиғалар мен кейіпкерлермен қарым-қатынасы, қорытындылар, әлеуметтік-саяси тақырыптардың мағынасы, прозалық, драмалық, ақындық шығармалар/үзінділердің мазмұнын түсіну, автор олардың көмегімен кейіпкерлерге, оқиғаларға эмоционалды-бағалауды көзқарасын білдіретін сөздерді анықтау; мәтіннің құрылымын ескере отырып, мәтіннің негізгі ойының анықтау; мәлімдемелер негізінде мәтін мазмұнын болжау;

2) айтылым: кең ауқымды тақырыптарда тиімді қатынас үшін жеткілікті сөздік қор, мәселені өздігінен түсінуді демонстрациялау, автордың ұстанымын бағалау, сөйлеу нормаларын сақтау, лексикалық және синтактистік бірліктерді сөйлеуге қосылу, монологтық сөйлеу (пайымдау, сендіру), мақсатты аудиторияға назар аудару және ұсынылатын мәселе бойынша талқылау, әртүрлі көзқарастарды синтездеу және мәселені шешу жолдарын құрастыру, монолог / диалогты бағалау, назар аударуға бағытталған әдістерді қолдану және мақсатты аудиторияны есепке алу;

3) оқылым: тұтас және тұтас емес мәтіндердің негізгі, қосымша және жасырын (мәнмәтін) ақпаратын түсіну, публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктері; мәтінді ақпараттандыру арқылы сұрақтарды қалыптастыру және оларға жауаптар, факт мен пікірді ажырату, әртүрлі оқылым түрі, оқудағы сыни ойлау әдістері, тезис жоспарлары, көркем шығармалардың мазмұнын талдау, авторлық ұстанымды анықтау және жұмыстың мазмұнын бағалау, ақпаратты алу және синтездеу, алынған ақпараттың негізінде қорытынды жасау, өз пікірін білдіру, мәтіндерді салыстыру, мазмұнын талдау, авторлық позицияны анықтау;

4) жазылым: публицистикалық стильдің (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскерлік стильдің (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндері, мазмұнды шығармашылық интерпретациялаумен тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды мәтіннің ақпаратын баяндау; ақпаратты есеп, мақала, анықтама түрінде ұсыну кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер; шығармашылық жұмыстар (оның ішінде әдеби тақырыптар бойынша), мазмұны жағынан қарама-қайшы болып табылатын мәтіннің фрагменті / фрагменттері, хаттарда мәнерлі құралдарды пайдалану, ұсынылған проблема бойынша 140-160 сөзден тұратын эссе (пайымдау, әңгімелеу/ сипаттау элементтерімен пайымдау), олардың пікірін негіздеу және мәселені шешу жолдарын ұсыну; предлогтардың, бөлшектердің емлесі; күрделі сөйлемдердегі пунктуация белгілері.

Тілдік бірліктерді пайдалану:

1) сөздердің грамматикалық формаларын қолдану: тиісті формалардағы зат есімдер, сын есімдер, үстеулер (оның ішінде сөйлеудің басқа бөліктерінен жасалған); тиісті формалардағы етістіктер; тиісті формалардағы сан есімдер;

2) синтаксистік конструкцияларды қолдану: ауызша немесе жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін қарапайым және күрделі сөйлемдер.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

24. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында «6» - сынып, «2.1» - бөлімше, «4» - оқу мақсатының реттік саны.

1) тыңдалым:

Білім алушылар білуі тиіс					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Ауызша хабарламаны/аудио/бейне материалды түсіну	5.1.1.1 мәтіннің тақырыбын анықтай отырып, ұзақтығы 2–3 минуттан аспайтын хабарламаның жалпы мазмұнын түсіну	6.1.1.1 тірек сөздерді анықтап, ұзақтығы 2-4 минуттан артық емес хабарламаның негізгі ақпаратын түсіну	7.1.1.1 қажетті ақпаратты алып және/ немесе оқиғалардың реттілігін анықтап, ұзақтығы 3-5 минуттан артық емес хабарламаны түсіну	8.1.1.1 бөлінген деректерді жалпы контекске біріктіріп, себеп-салдарлық байланыстарды анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 4-6 минуттан	9.1.1.1 қосалқы мәтінді, пікір айту мақсатын және айтушының оқиғалар мен кейіпкерлерге қатынасын анықтап және қорытынды жасап,

				артық емес хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну	ұзақтығы 5-8 минуттан аспайтын хабарламаның негізгі және детальды ақпаратын түсіну
2. Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	5.1.2.1 тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыбындағы сөздердің мағынасын түсіну	8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
3. Көркем туындылардың мазмұнын түсіну	5.1.3.1 таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерді қамтитын фольклор және әдеби шығармалардың/үзінділердің негізгі мазмұнын түсіну және тақырыбын анықтау	6.1.3.1 тақырып пен негізгі ойды анықтап, әңгімелердің, поэтикалық туындылардың/таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің мазмұнын түсіну, кейіпкерлердің	7.1.3.1 сюжеттік желіні немесе өлеңнің көңіл-күйін анықтап, шағын прозалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну	8.1.3.1 сюжет дамуының немесе шиеленістің негізгі сәттерін анықтап, прозалық, драмалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну	9.1.3.1 автордың кейіпкерлерге, оқиғаларға деген эмоционалдық-бағалау қарым-қатынасын білдіретін сөздерді анықтап, прозалық, драмалық, поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну

		немесе лирикалық қаһарман-ның әрекет-терін сипат-тау және бағалау			
4. Негізгі ойды анықтау	5.1.4.1 сұрақтар негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау	6.1.4.1 тірек сөздердің және сөз тіркес-терінің негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау	7.1.4.1 мәтіннің мазмұнына сүйене отырып, мәтіндегі негізгі ойды анықтау	8.1.4.1 авторлық ұстанымды айқындап, мәтіннің негізгі ойын анықтау	9.1.4.1 мәтіннің құрылымын ескеріп, мәтіннің негізгі ойын анықтау
5. Мәтін мазмұнын болжау	5.1.5.1 сұрақтар негізінде мәтін мазмұнын болжау	6.1.5.1 тірек сөздер арқылы мәтін мазмұнын болжау	7.1.5.1 мәтіннің тақырыбы немесе басталуы бойынша мәтін мазмұнын болжау	8.1.5.1 тыңдалған мәтіннің үзіндісі бойынша мазмұнды болжау	9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау

2) айтылым:

Білім алушылар білуі тиіс					
Бөлімше	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Сөздік қордың алуан түрлілігі	5.2.1.1 синонимдер, антонимдер, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру	6.2.1.1 тұрақты тіркес бірліктерін, паронимдерді, кіріктірілге	7.2.1.1 эмоционалды реңкі бар лексиканы, терминдерді	8.2.1.1 сөздерді жалпы тілдік баламаларымен немесе сипаттамал	9.2.1.1 кең ауқымды тақырыптар бойынша тиімді

		н сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру	қамтитын сөздік қорды меңгеру	ық айналымдармен (перифразалармен) ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қоры болу	қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қордың болуы
2. Тыңдалған/оқылған мәтінді қайта айту	5.2.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын мәтінге жақын мазмұндау және/немесе шағын үзінділерді жатқа оқу	6.2.2.1 мәтінді толық, ішінара мазмұндау	7.2.2.1 мәтінді қысқартудың әртүрлі тәсілдерін пайдаланып, мазмұнын қайта айту	8.2.2.1 мәтіннің мазмұнын шығармашылық толықтырулармен қайта айту	9.2.2.1 автордың ұстанымын бағалап, проблемалық жағдаятты өзі түсінігі бойынша көрсете отырып, мәтіннің мазмұнын қайта айту
3. Сөйлеу нормаларын сақтау	5.2.3.1 орфоэпиялық нормаларды сақтау	6.2.3.1 қайталауларды болдырмай, сәйкесінше сөздерді таңдаумен байланысты лексикалық нормаларды сақтау	7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдалануда морфологиялық нормаларын сақтау	8.2.3.1 есімше және көсемше айналымдарын келісу және басқару, қолдану ережелерін қамтитын синтаксистік нормаларды сақтау	9.2.3.1 сөйлеу нормаларына, оның ішінде сөйлеу стиліне сәйкес келетін лексикалық және синтаксистік бірліктерді сақтау

4. Монологтік сөз құру	5.2.4.1 иллюстрациялар, комикстер негізінде мәлімдеме (сипаттама, баяндау) жасау	6.2.4.1 тірек сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау)	7.2.4.1 жеке әсерлері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау)	8.2.4.1 кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде дәлелді сөйлем құрау (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар пайымдау)	9.2.4.1 назар аудару әдістерін қолданып және мақсатты аудиторияны ескере отырып, мәлімдеме (пайымдау, сендіру) жасау
5. Диалогке қатысу	5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп, кері байланыс бере отырып диалогке қатысу	6.2.5.1 таңдалған рөлді ескере отырып және «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушы позициясына өзгертіп, сұрақ-жауап арқылы диалогке қатысу	7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу	8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды проблемалар бойынша диалогке қатысу	9.2.5.1 ұсынылған мәселе бойынша пікіртала сқа қатысу, әртүрлі көзқарастарды синтездеу және мәселені шешу жолдарын тұжырымдау
6. Ауызша пікірді бағалау	5.2.6.1 ұсынылған тақырыпқа/жағдаятқа сәйкестігі тұрғысынан айтуды (монолог/диалог) бағалау	6.2.6.1 тірек сөздерге/жоспарға сүйеніп құрылған пікірді (монолог/ диалог)	7.2.6.1 жеке әсерлерге/ бақылауларға негізделген пікірді (монолог/	8.2.6.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде құрылған	9.2.6.1 назарды тарту тәсілдерін пайдаланып және нысаналы

		мазмұнның толықтығы тұрғысынан бағалау	диалог) бағалау	пікірді (монолог/диалог) бағалау	аудиторияны ескеріп, пікірді (монолог / диалог) бағалау

3) оқылым

Білім алушылар білуі тиіс					
Дағдылар	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтін мазмұнын түсіну	5.3.1.1 кілт сөздер мен сөз тіркестерін анықтай отырып, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және жасырын (мәнмәтін) ақпаратын түсіну
2. Сөйлеу стильдері мен түрлерін анықтау	5.3.2.1 ауызекі (хат, күнделік) және көркем (өлең, ертегі) стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау және белгілеріне қарай мәтіннің баяндау	6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсінікте ме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерін	7.3.2.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, ескерту, шолу), ресми-іскерлік стиль (сенімхат, мәлімдеме, шарт, ресми құттықтау, іскерлік хат)	8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән	9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң)

	түріне жататынын анықтау	ің стилистика-лық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау	мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау	белгілерге негізделген мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау;	мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілері негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау
3. Сұрақ-жауап құрастыру	5.3.3.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру	6.3.3.1 мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілетін проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру	7.3.3.1 идеялар, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және дәлелдер келтіре отырып, сұрақтарға жауап беру, мәтіннің ақпаратын шынайы өмірден басқа деректермен байланыстыру	8.3.3.1 идеяларды, интерпретацияларды, болжамдарды ұсынуға және сұрақтардың әртүрлі түрлеріне жауап беруге мүмкіндік беретін мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды құрастыру;	9.3.3.1 мәтін ақпаратын перефразалау арқылы сұрақтарды тұжырымдау және оларға жауап беру, факт пен пікірді ажырату
4. Әртүрлі оқылым түрлерін меңгеру	5.3.4.1 шолу, түсіндірмелі оқу, рөлдерге бөліп	6.3.4.1 зерттемелі және іріктемелі оқуды қоса алғанда,	7.3.4.1 оқылым түрлерін, соның ішінде іздеп	8.3.4.1 талдамалықты қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану	9.3.4.1 оқу кезінде оқылым түрлерін пайдалану, сыни ойлау

	оқылым түрлерін меңгеру	оқылым түрлерін пайдалану	оқу түрін пайдалану		техникалар ын меңгеру;
5. Жоспар құру	5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құрастыру	6.3.5.1 қарапайым жоспар құру	7.3.5.1 күрделі жоспар құру	8.3.5.1 дәйексөзді жоспар құру	9.3.5.1 тезистік жоспар құру
6. Көркем туындыл арды талдау	5.3.6.1 фольклор мен әдебиеттің шағын шығармалар ының мазмұнын, олардың тақырыбы мен негізгі идеясын талдау	6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерле рді, лирикалық қаһарманд ы бейнелеу ерекшелік терін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындыла рдың мазмұнын талдау	7.3.6.1 жанрлық ерекшелікте рді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем шығармалар дың (поэтикалық , прозалық) мазмұнын талдау	8.3.6.1 құрылымдық-композициялы қ ерекшеліктері н анықтай отырып, көркем шығармаларды ң (поэтикалық, прозалық, драмалық) мазмұнын талдау	9.3.6.1 автордың ұстанымын анықтау және шығарманы ң мазмұнын бағалау арқылы көркем шығармалар дың мазмұнын талдау
7. Әртүрлі ресурста рдан ақпарат алу	5.3.7.1 түрлі дереккөздер ден тақырыпқа қатысты қажетті ақпаратты алу	6.3.7.1 алынған мәліметте рді салыстыра отырып, әр түрлі дереккөзде рден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу	7.3.7.1 қарама-қайшы ақпаратты сәйкестенді ріп және анықтап, қажетті ақпарат алу	8.3.7.1 өзектілігін, анықтығын, пайдалылығын және құндылығын анықтай отырып, әр түрлі дереккөздерде н ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу	9.3.7.1 ақпаратты алу және жинақтау, өз пікірін білдіре отырып, алынған мәліметтер негізінде қорытынды жасау

8. Салыстыру	5.3.8.1 мәтіндердің мазмұны мен тақырыбын салыстыру	6.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын, идеяларын және құрылымдық ерекшеліктерін салыстыру	7.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын салыстыру, мақсатын және нысаналы аудиториянын анықтау	8.3.8.1 мазмұнды, тілдік ерекшеліктерді салыстыру	9.3.8.1 мазмұнын талдап, авторлық ұстанымды анықтап, мәтіндерді салыстыру

4) жазылым:

Білім алушылар білуі тиіс					
Бөлімше	Оқу мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Әртүрлі жанрлардағы және сөйлеу стильдеріндегі мәтіндер құру	5.4.1.1 ауызекі және көркем стиль элементтерін қолдана отырып, мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) құру	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама)мәтіндерді құрастыру	7.4.1.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, жазба, пікір) және ресми іскерлік стильге (сенімхат, мәлімдеме, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндер құру	8.4.1.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құрастыру	9.4.1.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскерлік стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру
2. Тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалд	5.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде	6.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуал	7.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе	8.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды	9.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал ақпаратының

ы жалпылау	мәтіннің негізгі мазмұнын жеткізу	ды материал негізінде қысқаша баяндау; 6.4.2.2 тапсырмаларды, мақсатты аудиторияны ескере отырып, тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды дереккөзден материалды жинақтау арқылы ақпаратты ұсыну	аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау	материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын іріктеп баяндау	мазмұнын шығармашылық тұрғыдан түсіндіре отырып баяндау
3. Ақпаратты әртүрлі формаларда беру	5.4.3.1 ақпаратты суреттер, комикстер түрінде, оның ішінде жасанды интеллектті, ақпараттық және техникалық коммуникация құралдарын қолдана отырып ұсыну	6.4.3.1 ақпаратты цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, иллюстрациялар, сюжетті суреттер, комикстер түрінде ұсыну; 6.4.3.2 негізгі және детальды ақпаратты көрсете отырып, ақпаратты диаграмма, график түрінде ұсыну;	7.4.3.1 ақпаратты кесте, сызба, диаграмма, график түрінде ұсыну	8.4.3.1 ақпаратты соның ішінде кестеден, сызбадан, диаграммадан, графиктен тұратын презентация түрінде ұсыну	9.4.3.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде ақпаратты есеп, мақала, анықтама түрінде және керісінше ұсыну

		6.4.3.3 ақпаратты келесі түрде ұсыну			
4. Шығармашылық хат	5.4.4.1 көркем шығармалардың кейіпкерлеріне немесе олардың іс-әрекеттеріне өз көзқарасын эпитеттер мен теңеулерді қолдана отырып білдіре отырып, әдеби тақырыптарда шығармашылық жұмыстар жазу	6.4.4.1 эпитеттер, салыстырулар және тұрақты тіркестерді қолданып, кейіпкер атынан шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға) жазу	7.4.4.1 ұсынылған жағдайда өзін таныстыру және эмоционалды реңкі бар лексиканы, эпитеттерді, салыстыруларды, фразеологиялық бірліктер мен дараланды руды қолдана отырып, өз сезімдерін сипаттау арқылы шығармашылық жұмыстар (оның ішінде әдеби тақырыптар бойынша) жазу	8.4.4.1 эпитеттерді, салыстыруларды, тұрақты тіркестерді, дараланды рулар мен метафораларды қолдана отырып, белгілі бір рөлді және сөйлеу мінез-құлқын таңдай отырып, шығармашылық жұмыстарды (оның ішінде әдеби тақырыптарға) жазу	9.4.4.1 бейнелеу-көркемдегіш құралдарды қолданып, мазмұны бойынша қарама-қайшы болып табылатын шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптар-ға), мәтін үзіндісін/үзінділерін жазу
5. Эссе жазу	5.4.5.1 берілген басталуына/соңына сәйкес баяндау	6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшелікте	7.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтері-мен	8.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен	9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау

	немесе сипаттау мәтіндерінің ерекшеліктерін ескере отырып эссе (60-70 сөз) жазу	рін ескере отырып, сурет/ тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз)	талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, дәйек сөздердің, мақал-мәтелдердің, қанатты сөздердің негізінде эссе жазу (көлемі 100-120 сөз)	талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, автордың ұстанымына өз келісімін/келіспеуін білдіріп, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 120-140 сөз)	мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз)
6. Орфографиялық нормаларды сақтау	5.4.6.1 дауысты дыбыстары екпінсіз жалғауларды дұрыс жазу	6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу	7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөліктерінде дауысты және дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу	8.4 6.1 НЕ сөзінің әртүрлі сөздермен бірге не бөлек жазылуын дұрыс таңдау	9.4.6.1 шылауларды, предлогтарды, одағайларды дұрыс жазу
7. Пунктуациялық нормаларды сақтау	5.4.7.1 қаратпа сөздері және бірыңғай мүшелері бар жай сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану	6.4.7.1 төл және төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерді қолдану	7.4.7.1 қыстырма сөздері мен конструкциялары бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану	8.4.7.1 оқшау мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану	9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану

5) тілдік бірліктерді пайдалану:

Білім алушылар білуі тиіс

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.Сөздердің грамматикалық формаларын қолдану	5.5.1.1 зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік формаларын құрау	6.5.1.1 келісілмеген анықтамалар ретінде етістік, зат есімдерді, қысқа сын есімдерді қолдану	7.5.1.1 жалпы, дерексіз және дерексіз зат есімдерді, салыстырмалы сын есімдер мен үстеулерді қолдану	8.5.1.1 тиісті формаларда ағы күрделі зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді қолдану	9.5.1.1 зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді (соның ішінде басқа сөз таптарынан жасалған) тиісті формаларда қолдану
	5.5.1.2 зат есімдерді, сын есімдерді, есімдіктерді, реттік сан есімдерді жыныс, сан, септік бойынша дұрыс сәйкестендіре отырып қолдану; етістіктерді бағыныңқы сөздермен бірге тиісті формада қолдану	6.5.1.2 өздік етісті қолдану	7.5.1.2 қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін етістіктің болымды және болымсыз түрін, шартты, ашық және бұйрық рай түрлерін қолдану	8.5.1.2 қозғалыс етістіктерін қолдану, 8.5.1.3. ырықты және ырықсыз етіс жасау, 8.5.1.4. аяқталған және аяқталмаған түрде көсемшелер жасау	9.5.1.2 етістіктерді тиісті формаларда қолдану
	5.5.1.3 сан есімдерді сан мөлшерін білдіру үшін қолдану	6.5.1.3 бөлшектік және жинақтық сан есімдерді әр түрлі формаларда, санды	7.5.1.3 құрама сан есімдерді тиісті формаларда қолдану	8.5.1.5 күрделі сан есімдерді тиісті формаларда қолдану	9.5.1.3 сан есімдерді тиісті формаларда қолдану

		белгілеу үшін белгісіздік есімдіктер мен үстеулерді қолдану			
2. Синтаксистік құрылымдарды қолдану	5.5.2.1 модальдық мағыналарды және адамның әртүрлі күйін білдіретін жақсыз құрылымдарды қолдану	6.5.2.1 активті және пассивті құрылымдарды қолдану	7.5.2.1 жай сөйлем мен күрделенген жай сөйлемдерді және бірыңғай сөйлем мүшелерін қолдану	8.5.2.1 есімшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру	9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
	5.5.2.2 өз пікірін, күмәнін, өтінішін, сенімділігін/сенімсіздігін, келісімін/келіспеуін білдіру және әңгімелесушіні сөйлеуге ынталандыру үшін синтаксистік құрылымдарды қолдану	6.5.2.2 анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану	7.5.2.2 шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді қолдану	8.5.2.2 көсемшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру	
		6.5.2.3 төл және төлеу			

		сөзді пайдалану			

25. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

26. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Орыс тілі және әдебиеті» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға (оқыту орыс тілінде емес) сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Орыс тілі мен әдебиеті» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (оқыту орыс тілінде емес)

1) 5-сынып:

Тақырып	Оқытылатын көркем шығармалар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Климат пен табиғат	Н. Некрасов. «Мазай ата және қояндар» поэмасынан үзінді. М. Лермонтов. «Найзағай». С. Есенин. «Дауыл». Ф. Тютчев. «Көктемгі найзағай», «Қыс бекерге ашуланбайды». Н. Сладков. «Барлығына өзінің уақыты бар» ертегісі. Абай. «Жаз».	Тыңдалым	5.1.3.1 таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерді қамтитын фольклор және әдеби шығармалардың/үзінділердің негізгі мазмұнын түсіну және тақырыбын анықтау; 5.1.4.1 сұрақтар негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдер, антонимдер, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын мәтінге жақын мазмұндау және/немесе шағын үзінділерді жатқа оқу
		Оқылым	5.3.1.1 кілт сөздер мен сөз тіркестерін анықтай отырып, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну; 5.3.2.1 ауызекі (хат, күнделік) және көркем (өлең, ертегі)

			стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау және белгілеріне қарай мәтіннің баяндау түріне жататынын анықтау; 5.3.3.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру
		Жазылым	5.4.1.1 ауызекі және көркем стиль элементтерін қолдана отырып, мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) құру; 5.4.3.1 ақпаратты суреттер, комикстер түрінде, оның ішінде жасанды интеллектті, ақпараттық және техникалық коммуникация құралдарын қолдана отырып ұсыну
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.1 зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік формаларын құрау; 5.5.2.1 модальдық мағыналарды және адамның әртүрлі күйін білдіретін жақсыз құрылымдарды қолдану
Отбасылық құндылықтар	Орыс халық ертегісі «Дана әке». Болгар халық ертегісі «Көнеспек (бөшке) туралы ертегі». М. Скребцова. «Ана жүрегі». М. Жұмабаев. «Анаға».	Тыңдалым	5.1.1.1 мәтіннің тақырыбын анықтай отырып, ұзақтығы 2–3 минуттан аспайтын хабарламаның жалпы мазмұнын түсіну; 5.1.2.1 тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5.2.4.1 иллюстрациялар, комикстер негізінде мәлімдеме (сипаттама, баяндау) жасау;

			5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп, кері байланыс бере отырып диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 ауызекі (хат, күнделік) және көркем (өлең, ертегі) стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау және белгілеріне қарай мәтіннің баяндау түріне жататынын анықтау; 5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құрастыру; 5.3.6.1 фольклор мен әдебиеттің шағын шығармаларының мазмұнын, олардың тақырыбы мен негізгі идеясын талдау
		Жазылым	5.4.1.1 ауызекі және көркем стиль элементтерін қолдана отырып, мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) құру; 5.4.6.1 дауысты дыбыстары екпінсіз жалғауларды дұрыс жазу; 5.4.7.1 қаратпа сөздері және бірыңғай мүшелері бар жай сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.2 зат есімдерді, сын есімдерді, есімдіктерді, реттік сан есімдерді жыныс, сан, септік бойынша дұрыс сәйкестендіре отырып қолдану; етістіктерді бағыныңқы сөздермен бірге тиісті формада қолдану; 5.5.1.3 сан есімдерді сан мөлшерін білдіру үшін қолдану
2-тоқсан			
Мен және менің достарым		Тыңдалым	5.1.3.1 таныс лексикалық және грамматикалық

	С. Михалков. «Біз досыммен доспыз». Г. Боргуль. «Маша құрбым». Я. Дубенская. «Біз әртүрліміз». Н. Бичурина. «Кімнің саңырауқұлағы». В. Бережная. «Достарым менің өте көп». О. Чекашова. «Менің досым». Ю. Белоусова. «Достық – бұл сый». А.М. Волков. «Зүбәржат қаланың сиқыршысы» ертегісінен үзінділер.		бірліктерді қамтитын фольклор және әдеби шығармалардың/үзінділердің негізгі мазмұнын түсіну және тақырыбын анықтау; 5.1.5.1 сұрақтар негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдер, антонимдер, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп, кері байланыс бере отырып диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 ауызекі (хат, күнделік) және көркем (өлең, ертегі) стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау және белгілеріне қарай мәтіннің баяндау түріне жататынын анықтау; 5.3.4.1 шолу, түсіндірмелі оқу, рөлдерге бөліп оқу түрлерін меңгеру
		Жазылым	5.4.1.1 ауызекі және көркем стиль элементтерін қолдана отырып, мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) құру; 5.4.5.1 берілген басталуына/соңына сәйкес баяндау немесе сипаттау мәтіндерінің ерекшеліктерін ескере отырып эссе (60–70 сөз) жазу; 5.4.7.1 қаратпа сөздері және бірыңғай мүшелері бар жай сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.2 зат есімдерді, сын есімдерді, есімдіктерді, реттік сан есімдерді жыныс, сан, септік бойынша дұрыс

			сәйкестендіре отырып қолдану; етістіктерді бағыныңқы сөздермен бірге тиісті формада қолдану; 5.5.2.1 модальдық мағыналарды және адамның әртүрлі күйін білдіретін жақсыз құрылымдарды қолдану; 5.5.2.2 өз пікірін, күмәнін, өтінішін, сенімділігін/сенімсіздігін, келісімін/келіспеуін білдіру және әңгімелесушіні сөйлеуге ынталандыру үшін синтаксистік құрылымдарды қолдану
Кім болғым келеді?	В. Маяковский. «Кім болу керек?». Дж. Родари. «Кәсіптің иісі қандай?» «Маңдай термен табылған теңге» ертегісі.	Тыңдалым	5.1.1.1 мәтіннің тақырыбын анықтай отырып, ұзақтығы 2–3 минуттан аспайтын хабарламаның жалпы мазмұнын түсіну; 5.1.4.1 сұрақтар негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдер, антонимдер, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын мәтінге жақын мазмұндау және/немесе шағын үзінділерді жатқа оқу; 5.2.4.1 иллюстрациялар, комикстер негізінде мәлімдеме (сипаттама, баяндау) жасау
		Оқылым	5.3.3.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру; 5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құрастыру;

			5.3.6.1 фольклор мен әдебиеттің шағын шығармаларының мазмұнын, олардың тақырыбы мен негізгі идеясын талдау
		Жазылым	5.4.3.1 ақпаратты суреттер, комикстер түрінде, оның ішінде жасанды интеллектті, ақпараттық және техникалық коммуникация құралдарын қолдана отырып ұсыну; 5.4.6.1 дауысты дыбыстары екпінсіз жалғауларды дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.1 зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік формаларын құрау
3-тоқсан			
Өмірі мен шығармашылығы	Қазақ халық ертегісі «Әли шебер». Г. Ветрова. Суретшілер туралы әңгімелер циклі. Ы. Алтынсарин. «Дәулетті пайдаға жарату», «Силинши ханым».	Тыңдалым	5.1.1.1 мәтіннің тақырыбын анықтай отырып, ұзақтығы 2–3 минуттан аспайтын хабарламаның жалпы мазмұнын түсіну; 5.1.2.1 тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдер, антонимдер, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.3.1 орфоэпиялық нормаларды сақтау
		Оқылым	5.3.1.1 кілт сөздер мен сөз тіркестерін анықтай отырып, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну; 5.3.6.1 фольклор мен әдебиеттің шағын шығармаларының мазмұнын,

			олардың тақырыбы мен негізгі идеясын талдау; 5.3.7.1 түрлі дереккөздерден тақырыпқа қатысты қажетті ақпаратты алу; 5.3.8.1 мәтіндердің мазмұны мен тақырыбын салыстыру
		Жазылым	5.4.3.1 ақпаратты суреттер, комикстер түрінде, оның ішінде жасанды интеллектті, ақпараттық және техникалық коммуникация құралдарын қолдана отырып ұсыну; 5.4.6.1 дауысты дыбыстары екпінсіз жалғауларды дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.1зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік формаларын құрау; 5.5.2.2 өз пікірін, күмәнін, өтінішін, сенімділігін/сенімсіздігін, келісімін/келіспеуін білдіру және әңгімелесушіні сөйлеуге ынталандыру үшін синтаксистік құрылымдарды қолдану
Киім кию мәдениеті	И.С. Тургенев. «Бежин шалғыны» әңгімесінен үзінді.	Тыңдалым	5.1.4.1 сұрақтар негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	5.2.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын мәтінге жақын мазмұндау және/немесе шағын үзінділерді жатқа оқу; 5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп, кері байланыс бере отырып диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 ауызекі (хат, күнделік) және көркем (өлең, ертегі) стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау және

			белгілеріне қарай мәтіннің баяндау түріне жататынын анықтау; 5.3.7.1 түрлі дереккөздерден тақырыпқа қатысты қажетті ақпаратты алу
		Жазылым	5.4.1.1 ауызекі және көркем стиль элементтерін қолдана отырып, мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) құру; 5.4.5.1 берілген басталуына/соңына сәйкес баяндау немесе сипаттау мәтіндерінің ерекшеліктерін ескере отырып эссе (60–70 сөз) жазу
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.2зат есімдерді, сын есімдерді, есімдіктерді, реттік сан есімдерді жыныс, сан, септік бойынша дұрыс сәйкестендіре отырып қолдану; етістіктерді бағыныңқы сөздермен бірге тиісті формада қолдану; 5.5.1.3 сан есімдерді сан мөлшерін білдіру үшін қолдану
Қиял әлемі	Б. Заходер. «Қиял әлемі». В. Гауф. «Ертегі — Қиял патшайымының қызы» ертегісінен үзінділер. Н. Носов. «Қиялшылдар» әңгімесі.	Тыңдалым	5.1.3.1 таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерді қамтитын фольклор және әдеби шығармалардың/үзінділердің негізгі мазмұнын түсіну және тақырыбын анықтау; 5.1.5.1 сұрақтар негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	5.2.4.1 иллюстрациялар, комикстер негізінде мәлімдеме (сипаттама, баяндау) жасау; 5.2.6.1 ұсынылған тақырыпқа/жағдаятқа

			сәйкестігі тұрғысынан айтуды (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	5.3.3.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру; 5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құрастыру
		Жазылым	5.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде мәтіннің негізгі мазмұнын жеткізу; 5.4.4.1 көркем шығармалардың кейіпкерлеріне немесе олардың іс-әрекеттеріне өз көзқарасын эпитеттер мен теңеулерді қолдана отырып білдіре отырып, әдеби тақырыптарда шығармашылық жұмыстар жазу; 5.4.7.1 қаратпа сөздері және бірыңғай мүшелері бар жай сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.2.1 модальдық мағыналарды және адамның әртүрлі күйін білдіретін жақсыз құрылымдарды қолдану
4-тоқсан			
Біз спортты таңдаймыз	В. Львовский. «Жаттығу туралы ән». В. Голявкин. «Кез келген істі істей білу керек».	Тыңдалым	5.1.5.1 сұрақтар негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдер, антонимдер, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.3.1 орфоэпиялық нормаларды сақтау;

	В. Голышкин. «Қақпашы». В. Донникова. «Мұз айдынында». «Қазақ даласының ұлы батырлары» (Қажымұқан Мұңайтпасов туралы).		5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп, кері байланыс бере отырып диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 ауызекі (хат, күнделік) және көркем (өлең, ертегі) стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау және белгілеріне қарай мәтіннің баяндау түріне жататынын анықтау; 5.3.3.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру; 5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құрастыру; 5.3.6.1 фольклор мен әдебиеттің шағын шығармаларының мазмұнын, олардың тақырыбы мен негізгі идеясын талдау; 5.3.8.1 мәтіндердің мазмұны мен тақырыбын салыстыру
		Жазылым	5.4.1.1 ауызекі және көркем стиль элементтерін қолдана отырып, мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) құру; 5.4.4.1 көркем шығармалардың кейіпкерлеріне немесе олардың іс-әрекеттеріне өз көзқарасын эпитеттер мен теңеулерді қолдана отырып білдіре отырып, әдеби тақырыптарда шығармашылық жұмыстар жазу
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.2 зат есімдерді, сын есімдерді, есімдіктерді, реттік сан есімдерді жыныс, сан, септік бойынша дұрыс сәйкестендіре отырып қолдану; етістіктерді

			бағыныңқы сөздермен бірге тиісті формада қолдану; 5.5.2.2 өз пікірін, күмәнін, өтінішін, сенімділігін/сенімсіздігін, келісімін/келіспеуін білдіру және әңгімелесушіні сөйлеуге ынталандыру үшін синтаксистік құрылымдарды қолдану
Демалыс және каникул	В. Драгунский. «Денисканың әңгімелері» топтамасынан «Етік киген мысық». Т. Крюкова. «Хрусталь кілт» повесі бойынша жазылған «Азат қала туралы аңыз». С. Черный. «Жазда». Т. Лило. «Демалыс».	Тыңдалым	5.1.2.1 тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 5.1.4.1 сұрақтар негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	5.2.4.1 иллюстрациялар, комикстер негізінде мәлімдеме (сипаттама, баяндау) жасау; 5.2.6.1 ұсынылған тақырыпқа/жағдаятқа сәйкестігі тұрғысынан айтуды (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	5.3.1.1 кілт сөздер мен сөз тіркестерін анықтай отырып, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну; 5.3.4.1 шолу, түсіндірмелі оқу, рөлдерге бөліп оқу түрлерін меңгеру
		Жазылым	5.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде мәтіннің негізгі мазмұнын жеткізу
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.2.1 модальдық мағыналарды және адамның әртүрлі күйін білдіретін жақсыз құрылымдарды қолдану

2) 6-сынып:

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Адамның мінез-құлқы және сыртқы келбеті	Валентина Осеева «Кто наказал его?». Бақыт Қайырбеков «Лица друзей» циклінен өлеңдер. И.А. Крылов «Ворона и лисица». А.Ж. Орехов «Хамелеон». Ш. Айтматов «Солдатенок»	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздерді анықтап, ұзақтығы 2-4 минуттан артық емес хабарламаның негізгі ақпаратын түсіну; 6.1.4.1 тірек сөздердің және сөз тіркес-терінің негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	6.2.1.1 фразеологиялық бірліктерді, паронимдерді, кірме сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6.2.3.1 қайталауларды болдырмай, сәйкесінше сөздерді таңдаумен байланысты лексикалық нормаларды сақтау
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.3.1 мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілетін проблема бойынша өз пікірін білдіре

			отырып, сұрақтарға жауап беру
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерді құрастыру; 6.4.3.1 ақпаратты цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, иллюстрациялар, сюжетті суреттер, комикстер түрінде ұсыну; 6.4.3.2 негізгі және детальды ақпаратты көрсете отырып, ақпаратты диаграмма, график түрінде ұсыну
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.1 келісілмеген анықтамалар ретінде етістік, зат есімдерді, қысқа сын есімдерді қолдану; 6.5.2.1 активті және пассивті құрылымдарды қолдану
Бізді қоршаған әлем: жануарлар және өсімдіктер	М.Д. Зверев «Ласточки на паровозе». М.М. Пришвин «Этажи леса». В. Токарева «Кошка на дороге». В. Астафьев «Белогрудка». Г. Троепольский «Белый Бим, черное ухо». С. Сейфуллин «Разлученные лебеди». Поэма К. Кулиев «Не разоряйте птичьего гнезда».	Тыңдалым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 6.1.3.1 тақырып пен негізгі ойды анықтап, әңгімелердің, поэтикалық туындылардың/таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің мазмұнын түсіну, кейіпкерлердің немесе лирикалық қаһарманның әрекеттерін сипаттау және бағалау
		Айтылым	6.2.4.1 тірек сөздерге немесе жоспарға сүйеніп,

			пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау); 6.2.5.1 таңдалған рөлді ескере отырып және «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушы» позициясына өзгертіп, сұрақ-жауап арқылы диалогқа қатысу
		Оқылым	6.3.5.1 қарапайым жоспар құру; 6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындылардың мазмұнын талдау
		Жазылым	6.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 6.4.3.1 тапсырмаларды, мақсатты аудиторияны ескере отырып, тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды дереккөзден материалды жинақтау арқылы ақпаратты ұсыну; 6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу ; 6.4.7.1 төл және төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерді қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.2.1 активті және пассивті құрылымдарды қолдану; 6.5.2.3 төл және төлеу сөзді қолдану
2-тоқсан			
Климат: ауа райы және	К.Д. Ушинский «Лето». Ф. Тютчев	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздерді анықтап, ұзақтығы 2-4 минуттан артық емес

жыл мезгілдері	«Есть в осени первоначальной..» Ф.Тютчев «Чародейкою зимою» С. Есенин. «Қыс»		хабарлама ның негізгі ақпаратын түсіну; 6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.1.1 фразеологиялық бірліктерді, паронимдерді, кірме сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6.2.2.1 мәтін мазмұнын толық, ішінара мазмұндау; 6.2.4.1 тірек сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау)
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.4.1 зерттелмелі және іріктемелі оқуды қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану
		Жазылым	6.4.3.1 ақпаратты цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, иллюстрациялар, сюжетті суреттер, комикстер түрінде ұсыну; 6.4.3.2 негізгі және детальды ақпаратты көрсете отырып, ақпаратты диаграмма, график түрінде ұсыну;

			6.4.3.3 ақпаратты келесі түрде ұсыну; 6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз); 6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.1 келісілмеген анықтамалар ретінде етістік, зат есімдерді, қысқа сын есімдерді қолдану; 6.5.2.2 анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану; 6.5.2.3 төл және төлеу сөзді қолдану
Әлем ғажаптары	Роберт Стайн «Проклятые гробницы фараона» балалар детективі (үзінділер). Марат Жұмағазиев «Әлемнің жеті кереметі» өлеңі. Кероллл Льюс «Алиса ғажайыптар елінде».	Тыңдалым	6.1.3.1 тақырып пен негізгі ойды анықтап, әңгімелердің, поэтикалық туындылардың/таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің мазмұнын түсіну, кейіпкерлердің немесе лирикалық қаһарманның әрекеттерін сипаттау және бағалау; 6.1.5.1 тірек сөздер арқылы мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	6.2.5.1 таңдалған рөлді ескере отырып, «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушыға» өзгерту, сұрақ-жауап арқылы диалогқа қатысу; 6.2.6.1 тірек сөздерге/жоспарға сүйеніп

			жасалған мәлімдемені (монолог/диалог) мазмұнның толықтығы, қисындылығы тұрғысынан бағалау
		Оқылым	6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.5.1 қарапайым жоспар құру; 6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындылардың мазмұнын талдау; 6.3.7.1 алынған мәліметтерді салыстыра отырып, әр түрлі дереккөздерден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерді құрастыру; 6.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 6.4.3.1 тапсырмаларды, мақсатты аудиторияны

			ескере отырып, тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды дереккөзден материалды жинақтау арқылы ақпаратты ұсыну; 6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/ тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз); 6.4.7.1 төл және төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерді қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.3 бөлшектік және жинақтық сан есімдерді әр түрлі формаларда, санды белгілеу үшін белгісіздік есімдіктер мен үстеулерді қолдану; 6.5.2.2 анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
3-тоқсан			
Ежелгі және қазіргі заманғы өркениеттер	К. Булычев «Сто лет тому вперед» (туындыдан үзінділер). Мифы об Атлантиде. А.Р. Беляев «Последний человек из Атлантиды»	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздерді анықтап, ұзақтығы 2-4 минуттан артық емес хабарламаның негізгі ақпаратын түсіну; 6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.1.1 фразеологиялық бірліктерді, паронимдерді, кірме сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6.2.2.1 мәтінді толық, ішінара мазмұндау
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін

			анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсі-ніктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындылардың мазмұнын талдау
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерді құрастыру; 6.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 6.4.3.1 тапсырмаларды, мақсатты аудиторияны ескере отырып, тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды дереккөзден материалды жинақтау арқылы ақпаратты ұсыну
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.3 бөлшектік және жинақтық сан есімдерді әр түрлі формаларда, санды белгілеу үшін белгісіздік есімдіктер мен үстеулерді қолдану;

			6.5.2.2 анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
Тіл және қарым-қатынас	Г. Тукай «Родной язык». К. Бальмонт «Язык, великолепный наш язык». И. Бунин «Слово». И.С. Тургенев «Русский язык». М. Макатаев «Үш бақытым».	Тыңдалым	6.1.3.1 тақырып пен негізгі ойды анықтап, әңгімелердің, поэтикалық туындылардың/таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерден тұратын бөліктердің мазмұнын түсіну, кейіпкерлердің немесе лирикалық қаһарманның әрекеттерін сипаттау және бағалау
		Айтылым	6.2.3.1 қайталауларды болдырмай, сәйкесінше сөздерді таңдаумен байланысты лексикалық нормаларды сақтау 6.2.4.1 тірек сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау)
		Оқылым	6.3.3.1 мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілетін проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру; 6.3.4.1 зерттелмелі және іріктемелі оқуды қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану; 6.3.5.1 қарапайым жоспар құру
		Жазылым	6.4.3.1 ақпаратты цифрлық ресурстарды пайдалана

			отырып, иллюстрациялар, сюжетті суреттер, комикстер түрінде ұсыну; 6.4.3.2 негізгі және детальды ақпаратты көрсете отырып, ақпаратты диаграмма, график түрінде ұсыну; 6.4.3.3 ақпаратты келесі түрде ұсыну; 6.4.4.1 эпитеттер, салыстырулар және тұрақты тіркестерді қолданып, кейіпкер атынан шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға) жазу; 6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.2 өздік етісті қолдану
Қаһармандар және қаскүнемдер: шындық және ойдан шығарылған оқиғалар	Г. Андерсе «Снежная королева». Қазақ халық ертегісі. «Ер Төстік». Лаймен Фрэнк Баум «Удивительный волшебник из страны Оз». Б. Полевой «Повесть о настоящем человеке» (үзінді).	Тыңдалым	6.1.4.1 тірек сөздердің және сөз тіркес-терінің негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау 6.1.5.1 тірек сөздер арқылы мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	6.2.5.1 таңдалған рөлді ескере отырып және «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушы» позициясына өзгертіп, сұрақ-жауап арқылы диалогқа қатысу; 6.2.6.1 тірек сөздерге/жоспарға сүйеніп құрылған пікірді (монолог/ диалог) мазмұнның

			толықтығы тұрғысынан бағалау
		Оқылым	6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.7.1 алынған мәліметтерді салыстыра отырып, әр түрлі дереккөздерден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу; 6.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын, идеяларын және құрылымдық ерекшеліктерін салыстыру
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, хабарландыру, жарнама) мәтіндерді құрастыру; 6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу; 6.4.7.1 төл және төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерді қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.2.1 активті және пассивті құрылымдарды қолдану; 6.5.2.2. анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
4-тоқсан			

Астрономия: ғаламшарлар және жолсеріктер	Ай және Күн туралы мифтер. С. Цыганков «Ғарыш кемесі туралы»	Тыңдалым	6.1.4.1 тірек сөздердің және сөз тіркестерінің негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау; 6.1.5.1 тірек сөздер арқылы мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	6.2.1.1 фразеологиялық бірліктерді, паронимдерді, кірме сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6.2.3.1 қайталауларды болдырмай, сәйкесінше сөздерді таңдаумен байланысты лексикалық нормаларды сақтау; 6.2.4.1 тірек сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау)
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6.3.3.1 мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілетін проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру; 6.3.4.1 зерттелмелі және іріктемелі оқуды қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану
		Жазылым	6.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 6.4.3.1 тапсырмаларды, мақсатты аудиторияны ескере отырып, тыңдалған,

			оқылған және аудиовизуалды дереккөзден материалды жинақтау арқылы ақпаратты ұсыну; 6.4.4.1 эпитеттер, салыстырулар және тұрақты тіркестерді қолданып, кейіпкер атынан шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға) жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.2 өздік етісті қолдану; 6.5.2.1 активті және пассивті құрылымдарды қолдану; 6.5.2.2 анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
Адам және заманауи техникалық құрылғылар	Н. Носов «Телефон». Майк Гелприн «Свеча горела».	Тыңдалым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.5.1 таңдалған рөлді ескере отырып және «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушы» позициясына өзгертіп, сұрақ-жауап арқылы диалогқа қатысу; 6.2.6.1 тірек сөздерге/жоспарға сүйеніп жасалған мәлімдемені (монолог/диалог) мазмұнның толықтығы, қисындылығы тұрғысынан бағалау
		Оқылым	6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистика-

			лық ерекшеліктерін анықтау; белгілеріне қарай отырып, мәтіннің сипаттама түріне жататындығын анықтау; 6.3.5.1 қарапайым жоспар құру; 6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындылардың мазмұнын талдау; 6.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын, идеяларын және құрылымдық ерекшеліктерін салыстыру
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерді құрастыру; 6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/ тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз); 6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.1 келісілмеген анықтамалар ретінде етістік, зат есімдерді, қысқа сын есімдерді қолдану; 6.5.2.1 активті және пассивті құрылымдарды қолдану; 6.5.2.2. анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай

			және құрмалас сөйлемдерді қолдану

3) 7-сынып:

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Саяхат және көрікті жерлер	Д. Свифт «Путешествия Гулливера». В. Обручев «Земля Санникова». Ю. Домбровский «Хранитель древности» (үзінді)	Тыңдалым	7.1.1.1 қажетті ақпаратты алып және/ немесе оқиғалардың реттілігін анықтап, ұзақтығы 3-5 минуттан артық емес хабарламаны түсіну; 7.1.4.1 мәтіннің мазмұнына сүйене отырып, мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдалануда морфологиялық нормаларын сақтау; 7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу
		Оқылым	7.3.3.1 идеялар, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және дәлелдер келтіре отырып, сұрақтарға жауап беру, мәтіннің ақпаратын шынайы өмірден басқа деректермен байланыстыру; 7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	7.4.1.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, жазба, пікір) және ресми іскерлік

			стильге (сенімхат, мәлімдеме, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндер құру; 7.4.7.1 қыстырма сөздері мен конструкциялары бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.2 қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін етістіктің болымды және болымсыз түрін шартты, ашық және бұйрық рай түрлерін қолдану
Ыстық және суық: ел және тіршілік салты	Г. Скребицкий «Четыре художника». А. Құнанбаевтың «Жыл мезгілдері» өлеңі. И.А. Бунин «Листопад». К.Паустовский «Күз».	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыбындағы сөздердің мағынасын түсіну; 7.1.3.1 сюжеттік желіні немесе өлеңнің көңіл-күйін анықтап, шағын прозалық және поэтикалық туындылардың/ бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 эмоционалды реңкі бар лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 7.2.4.1 жеке сезімдері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау)
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтастай емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру
		Жазылым	7.4.3.1 ақпаратты кесте, сызба, диаграмма, график түрінде ұсыну; 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөліктерінде дауысты және дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу

		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.1 жалпы, деректі және дерексіз зат есімдерді, салыстырмалы сын есімдер мен үстеулерді қолдану; 7.5.2.1 жай сөйлем мен күрделенген жай сөйлемдерді және бірыңғай сөйлем мүшелерін қолдану
2-тоқсан			
Мәдениет: мінез-құлық және тұлға	«Внешняя и внутренняя красота» Л. Толстойдың өсиет әңгімесі. «После бала». Н. Заболоцкий «Некрасивая девочка», «О красоте человеческих лиц»	Тыңдалым	7.1.1.1 қажетті ақпаратты алып және/немесе оқиғалардың реттілігін анықтап, ұзақтығы 3-5 минуттан артық емес хабарламаны түсіну; 7.1.3.1 сюжеттік желіні немесе өлеңнің көңіл-күйін анықтап, шағын прозалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 эмоционалды реңкі бар лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 7.2.2.1 мәтінді қысқартудың әртүрлі тәсілдерін пайдаланып, мазмұнын қайта айту; 7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру; 7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық) мазмұнын талдау

		Жазылым	7.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 7.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, дәйек сөздердің, мақал-мәтелдердің, қанатты сөздердің негізінде эссе жазу (көлемі 100-120 сөз); 7.4.7.1 қыстырма сөздері мен конструкциялары бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.2 қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін етістіктің болымды және болымсыз түрін шартты, ашық және бұйрық рай түрлерін қолдану
Салауатты өмір салты: спорт және тағам	Д. Федюкин «Баллада о здоровом образе жизни». С.А. Абрамов «Выше радуги». В. Высоцкий «Утренняя гимнастика».	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыбындағы сөздердің мағынасын түсіну; 7.1.5.1 мәтіннің тақырыбы немесе басталуы бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	7.2.4.1 жеке әсерлері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау); 7.2.6.1 жеке әсерлерге/бақылауларға негізделген пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	7.3.2.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, ескерту, шолу), ресми іскерлік стиль (сенімхат, мәлімдеме, шарт, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау;

			7.3.4.1 оқылым түрлерін, соның ішінде іздеп оқу түрін қолдану
		Жазылым	7.4.1.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, жазба, пікір) және ресми іскерлік стильге (сенімхат, мәлімдеме, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндер құру; 7.4.3.1 ақпаратты кесте, сызба, диаграмма, график түрінде ұсыну; 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөліктерінде дауысты және дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.2.1 жай сөйлем мен күрделенген жай сөйлемдерді және бірыңғай сөйлем мүшелерін қолдану
3-тоқсан			
Ұлттық дәстүрлер мен мерекелер	Н.В. Гоголь «Ночь перед Рождеством». Ф. Оңғарсынова «Қазақ дәстүрлері». С. Мәуленов «Наурыз». М. Мақатаев «Наурыз – думан».	Тыңдалым	7.1.1.1 қажетті ақпаратты алып және/ немесе оқиғалардың реттілігін анықтап, ұзақтығы 3-5 минуттан артық емес хабарламаны түсіну; 7.1.3.1 сюжеттік желіні немесе өлеңнің көңіл-күйін анықтап, шағын прозалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 эмоционалды реңкі бар лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтастай емес мәтіндердің

			басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру; 7.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын салыстыру, мақсатын және нысаналы аудиторияны анықтау
		Жазылым	7.4.3.1 ақпаратты кесте, сызба, диаграмма, график түрінде ұсыну; 7.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, дәйек сөздердің, мақал-мәтелдердің, қанатты сөздердің негізінде эссе жазу (көлемі 100-120 сөз)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.2.2 шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді қолдану
Хобби және бос уақыт	Е. Шварц «Сказка о потерянном времени». В. Драгунский «Денискины рассказы».	Тыңдалым	7.1.4.1 мәтіннің мазмұнына сүйене отырып, мәтіндегі негізгі ойды анықтау; 7.1.5.1 мәтіннің тақырыбы немесе басталуы бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	7.2.2.1 мәтінді қысқартудың әртүрлі тәсілдерін пайдаланып, мазмұнын қайта айту; 7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдалануда морфологиялық нормаларын сақтау
		Оқылым	7.3.3.1 идеялар, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және дәлелдер келтіре отырып, сұрақтарға жауап беру, мәтіннің ақпаратын шынайы өмірден басқа деректермен байланыстыру;

			7.3.4.1 оқылым түрлерін, соның ішінде іздеп оқу түрін қолдану; 7.3.7.1 қарама-қайшы ақпаратты сәйкестендіріп және анықтап, қажетті ақпарат алу.
		Жазылым	7.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 7.4.4.1 ұсынылған жағдайда өзін таныстыру және эмоционалды реңкі бар лексиканы, эпитеттерді, салыстыруларды, фразеологиялық бірліктер мен дараландыруды қолдана отырып, өз сезімдерін сипаттау арқылы шығармашылық жұмыстар (оның ішінде әдеби тақырыптар бойынша) жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.3 құрама сан есімдерді тиісті формаларда қолдану ; 7.5.2.2. шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді қолдану
Музыка біздің өмірімізде	М. Қабанбаев «Арыстан, я и виолончель». В.А. Короленко «Слепой музыкант».	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыбындағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.4.1 жеке әсерлері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау); 7.2.6.1 жеке әсерлерге/бақылауларға негізделген пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	7.3.2.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, ескерту, шолу), ресми іскерлік стиль (сенімхат, мәлімдеме, шарт, ресми құттықтау, іскерлік хат)

			мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; 7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	7.4.1.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, жазба, пікір) және ресми іскерлік стильге (сенімхат, мәлімдеме, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндер құру; 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөліктерінде дауысты және дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу ; 7.4.7.1 қыстырма сөздері мен конструкциялары бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.2.2. шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді пайдалану
4-тоқсан			
Жеңіс күні: ешкім ұмытылмайды және ештеңе ұмытылмайды	А.А. Бек «Волоколамское шоссе». Б. Момышұлы «За нами – Москва». Қ. Қайсенов. «В тылу врага». Р. Ғамзатов «Журавли». Муса Джалиль «Варварство».	Тыңдалым	7.1.4.1 мәтіннің мазмұнына сүйене отырып, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 7.1.5.1 мәтіннің тақырыбы немесе басталуы бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	7.2.1.1 эмоционалды реңкі бар лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдалануда морфологиялық нормаларын сақтау; 7.2.4.1 жеке сезімдері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау

			және/немесе баяндау элементтері бар талқылау)
		Оқылым	7.3.3.1 идеялар, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және дәлелдер келтіре отырып, сұрақтарға жауап беру, мәтіннің ақпаратын шынайы өмірден басқа деректермен байланыстыру; 7.3.4.1 оқылым түрлерін, соның ішінде іздеп оқу түрін қолдану; 7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 7.4.4.1 ұсынылған жағдайда өзін таныстыру және эмоционалды реңкі бар лексиканы, эпитеттерді, салыстыруларды, фразеологиялық бірліктер мен дараландыруды қолдана отырып, өз сезімдерін сипаттау арқылы шығармашылық жұмыстар жазу (оның ішінде әдеби тақырыптар бойынша)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.2 қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін етістіктің болымды және болымсыз түрін, шартты, ашық және бұйрық рай түрлерін қолдану; 7.5.2.2 шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді қолдану

Мәдениет: заманауи жастар	В. Маяковский. «Секрет молодости». А. Алексин «Безумная Евдокия».	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыбындағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу; 7.2.6.1 жеке әсерлерге/бақылауларға негізделген пікірді (монолог/ диалог) бағалау
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтастай емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.2.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, ескерту, шолу), ресми іскерлік стиль (сенімхат, мәлімдеме, шарт, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру; 7.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын салыстыру, мақсатын және нысаналы аудиторияны анықтау.
		Жазылым	7.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, дәйек сөздердің, мақал-мәтелдердің, қанатты сөздердің негізінде эссе жазу (көлемі 100-120 сөз); 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөліктерінде дауысты және дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	75.2.1 жай сөйлем мен күрделенген жай сөйлемдерді және бірыңғай сөйлем мүшелерін қолдану;

			7.5.2.2. шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді пайдалану

4) 8-сынып:

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Отбасы және жасөспірім	«Волшебная копейка» өсиет әңгіме. А. Құнанбаевтің «Қара сөздері» «Он төртінші қара сөз». В. Железников «Чучело». М. Әуезов «Сирота». Ғ. Мүсірепов «Рассказы о матери».	Тыңдалым	8.1.1.1 бөлінген деректерді жалпы контекске біріктіріп, себеп-салдарлық байланыстарды анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 4-6 минуттан артық емес хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 сөздерді жалпы тілдік баламалармен немесе сипаттамалық айналымдармен (перифразалармен) ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қоры болу; 8.2.3.1 есімше және көсемше айналымдарын келісу және басқару, қолдану ережелерін қамтитын синтаксистік нормаларды сақтау
		Оқылым	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің

			стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілерге негізделген мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 8.3.3.1 идеяларды, интерпретацияларды, болжамдарды ұсынуға және сұрақтардың әртүрлі түрлеріне жауап беруге мүмкіндік беретін мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды құрастыру
		Жазылым	8.4.1.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құрастыру; 8.4.6.1 НЕ сөзінің әртүрлі сөздермен бірге не бөлек жазылуын дұрыс таңдау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.1 тиісті формалардағы күрделі зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді қолдану; 8.5.1.3 ырықты және ырықсыз етіс жасау
Спорт және демалыс	Л. Кассиль «Ход белой королевы». С. Мұқанов «Балуан Шолақ»	Тыңдалым	8.1.3.1 сюжет дамуының немесе шиеленістің негізгі сәттерін анықтап, прозалық, драмалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну; 8.1.4.1 авторлық ұстанымды айқындап, мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	8.2.4.1 кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде дәлелді сөйлем құрау (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар пайымдау); 8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды

			проблемалар бойынша диалогке қатысу
		Оқылым	8.3.5.1 дәйексөзді жоспар құру; 8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық, драмалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	8.4.3.1 ақпаратты соның ішінде кестеден, сызбадан, диаграммадан, графиктен тұратын презентация түрінде ұсыну; 8.4.7.1 оқшау мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.1 тиісті формалардағы күрделі зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді қолдану; 8.5.2.1 есімшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру
2-тоқсан			
Еңбек әлемі	Н.А. Заболоцкий «Не позволяй душе лениться». А. Мусатов «Как хлеб на стол пришел».	Тыңдалым	8.1.1.1 бөлінген деректерді жалпы контекске біріктіріп, себеп-салдарлық байланыстарды анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 4-6 минуттан артық емес хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.1.3.1 сюжет дамуының немесе шиеленістің негізгі сәттерін анықтап, прозалық, драмалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 сөздерді жалпы тілдік баламалармен немесе сипаттамалық айналымдармен

			(перифразалармен) ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қоры болу; 8.2.2.1 мәтіннің мазмұнын шығармашылық толықтырулармен қайта айту; 8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды проблемалар бойынша диалогке қатысу
		Оқылым	8. 3. 1. 1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілерге негізделген мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 8.3.5.1 дәйексөзді жоспар құру; 8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық, драмалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	8.4.1.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құрастыру; 8.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын іріктеп баяндау; 8.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау

			мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, автордың ұстанымына өз келісімін/келіспеуін білдіріп, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 120-140 сөз); 8.4.7.1 оқшау мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.4. аяқталған және аяқталмаған түрде көсемшелер жасау
Ғарыш	О. Сулейменов «Земля, поклонись человеку». Р. Брэдбери «Зеленое утро». И. Ефремов «Звездные корабли».	Тыңдалым	8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннің үзіндісі бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	8.2.4.1 кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде дәлелді сөйлем құрау (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар пайымдау); 8.2.6.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде құрылған пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілерге негізделген мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 8.3.4.1 талдамалықты қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану
		Жазылым	8.4.1.1. публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль

			(мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құрастыру; 8.4.3.1 ақпаратты соның ішінде кестеден, сызбадан, диаграммадан, графиктен тұратын презентация түрінде ұсыну; 8.4.6.1 НЕ сөзінің әртүрлі сөздермен бірге не бөлек жазылуын дұрыс таңдау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.2 қозғалыс етістіктерін қолдану; 8.5.2.2 көсемшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру
3-тоқсан			
Жанды табиғат әлемі	О.Сүлеймен «Волчата» өлеңі. Ш. Айтматов «Плаха» (Акбар туралы үзінді). Қ. Мырзағалиев. «Қызыл кітап».	Тыңдалым	8.1.1.1 бөлінген деректерді жалпы контекске біріктіріп, себеп-салдарлық байланыстарды анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 4-6 минуттан артық емес хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.1.3.1 сюжет дамуының немесе шиеленістің негізгі сәттерін анықтап, прозалық, драмалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 сөздерді жалпытілдік баламалармен немесе сипаттамалық айналымдармен (перифразалармен) ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қоры болу; 8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды проблемалар бойынша диалогке қатысу

		Оқылым	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.5.1 дәйексөзді жоспар құру; 8.3.8.1 мазмұнды, тілдік ерекшеліктерді салыстыру
		Жазылым	8.4.3.1 ақпаратты соның ішінде кестеден, сызбадан, диаграммадан, графиктен тұратын презентация түрінде ұсыну; 8.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, автордың ұстанымына өз келісімін/келіспе-уін білдіріп, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 120-140 сөз)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.5 күрделі сан есімдерді тиісті формаларда қолдану
Су – тіршілік көзі	Янка Мавр. «Сын воды». П.Н. Васильев. «Иртыш».	Тыңдалым	8.1.4.1 авторлық ұстанымды айқындап, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннің үзіндісі бойынша мазмұнды болжау
		Айтылым	8.2.2.1 мәтіннің мазмұнын шығармашылық толықтырулармен қайта айту; 8.2.3.1 есімше және көсемше айналымдарын келісу және басқару, қолдану ережелерін қамтитын синтаксистік нормаларды сақтау
		Оқылым	8.3.3.1 идеяларды, интерпретацияларды, болжамдарды ұсынуға және сұрақтардың әртүрлі түрлеріне жауап беруге мүмкіндік беретін

			мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды құрастыру; 8.3.4.1 талдамалықты қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану; 8.3.7.1 өзектілігін, анықтығын, пайдалылығын және құндылығын анықтай отырып, әр түрлі дереккөздерден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу
		Жазылым	8.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын іріктеп баяндау; 8.4.4.1 эпитеттерді, салыстыруларды, фразеологизмдерді, дараландырулар мен метафораларды қолдана отырып, белгілі бір рөлді және сөйлеу мінез-құлқын таңдай отырып, шығармашылық жұмыстарды (оның ішінде әдеби тақырыптарға) жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.2.1 есімшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру
Тағам	Н.В. Гоголь. «Старосветские помещики». А.П. Чехов. «Сирена».	Тыңдалым	8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.4.1 кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде дәлелді сөйлем құрау (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар пайымдау); 8.2.6.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде құрылған пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау),

			ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілерге негізделген мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау 8.36.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық, драмалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	8.4.1.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құрастыру; 8.4.6.1 НЕ сөзінің әртүрлі сөздермен бірге не бөлек жазылуын дұрыс таңдау; 8.4.7.1 оқшау мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.2.2. көсемшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру
4-тоқсан			
Өнер күші	А.С. Пушкин. «Моцарт и Сальери». К.Г. Паустовский. «Старый повар». Б.П. Екимов. «Музыка старого дома». І. Жансүгіров. «Күйші» поэмасы (үзінді).	Тыңдалым	8.1.4.1 авторлық ұстанымды айқындап, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннің үзіндісі бойынша мазмұнды болжау
		Айтылым	8.2.1.1 сөздерді жалпытілдік баламалармен немесе сипаттамалық айналымдармен (перифразалармен) ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қоры болу;

			8.2.3.1 есімше және көсемше тіркестерін қолдана отырып, келісу және басқару, ережелерін қамтитын синтаксистік нормаларды сақтау; 8.2.4.1 кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде дәлелді сөйлем (сипаттау және/немесе баяндау элементтерімен пайымдау) құрау
		Оқылым	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.3.1 идеяларды, интерпретацияларды, болжамдарды ұсынуға және әртүрлі сұрақтарға жауап беруге мүмкіндік беретін мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 8.3.4.1 талдамалықты қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану
		Жазылым	8.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын іріктеп баяндау; 8.4.41 эпитеттерді, салыстыруларды, фразеологизмдерді, дараландырулар мен метафораларды пайдалана отырып, белгілі бір рөлді және сөйлеу мінез-құлқын таңдай отырып, шығармашылық жұмыстарды (оның ішінде әдеби тақырыптарға) жазу; 8.4.6.1 НЕ сөзінің әртүрлі сөздермен бірге не бөлек жазылуын дұрыс таңдау

		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.5 күрделі сан есімдерді тиісті формаларда қолдану
Ғылыми жаңалықтар және технологиялар	Е.С. Вельтисов. «Приключения Электроника». Жюль Верн. «Дети капитана Гранта».	Тыңдалым	8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдей отырып, қоғамдық маңызы бар мәселелер бойынша диалогқа қатысу; 8.2.6.1 кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде құрылған сөйлемді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу), ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің аралас типке тиістілігін анықтау 8.3.5.1 дәйексөзді жоспар құру 8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық, драмалық) мазмұнын талдау 8.3.8.1 мазмұнды, тілдік ерекшеліктерді салыстыру
		Жазылым	8.4.1.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль (мінездеме,өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құрастыру; 8.4.6.1 НЕ сөзінің әртүрлі сөздермен бірге не бөлек жазылуын дұрыс таңдау; 8.4.7.1 оқшау мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану

		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.2.1 есімшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру 8.5.2.2 көсемшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру

5) 9-сынып:

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Әлем халықтарының мәдениеті	А. Құнанбаев «Слова назидания» - «17 Слово». М. Шаханов «Четыре матери». В. Гундарев «На земле Абая».	Тыңдалым	9.1.1.1 қосалқы мәтінді, пікір айту мақсатын және айтушының оқиғалар мен кейіп-керлерге қатынасын анықтап және қорытынды жа-сап, ұзақтығы 5-8 минуттан аспайтын хабарламаның негізгі және детальды ақпаратын түсіну; 9.1.4.1 мәтіннің құрылымын ескеріп, мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	9.2.3.1 сөйлеу нормаларына, оның ішінде сөйлеу стиліне сәйкес келетін лексикалық және синтаксистік бірліктерді сақтау; 9.2.5.1 ұсынылған мәселе бойынша пікірталасқа қатысу, әртүрлі көзқарастарды синтездеу және мәселені шешу жолдарын тұжырымдау
		Оқылым	9.3.2.1 ресми іскерлік стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау (нұсқаулық, ереже); сипатты белгілердің негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге тиістілігін анықтау; 9.3.3.1 мәтін ақпаратын перефразалау арқылы

			сұрақтарды тұжырымдау және оларға жауап беру, факт пен пікірді ажырату; 9.3.6.1 автордың ұстанымын анықтау және шығарманың мазмұнын бағалау арқылы көркем шығармалардың мазмұнын талдау
		Жазылым	9.4.1.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскерлік стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.5.1 талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.1. зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді (соның ішінде басқа сөз таптарынан жасалған) тиісті формаларда қолдану
Жер ғаламшарының табиғи ресурстары	К. Паустовский «Мещерская сторона» (үзінділер). Ч. Айтматов «Плаха» (үзінді). В. Распутин «Прощание с Матерой» (үзінді).	Тыңдалым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.3.1 автордың кейіпкерлерге, оқиғаларға деген эмоционалдық-бағалау қарым-қатынасын білдіретін сөздерді анықтап, прозалық, драмалық, поэтикалық туындылардық/ бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 кең ауқымды тақырыптар бойынша тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қордың болуы;

			9.2.4.1 назар аудару әдістерін қолданып отырып және мақсатты аудиторияны ескере отырып, сөйлем (пайымдау, сендіру) құрау
		Оқылым	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің негізгі, қосалқы және жасырын (мәнмәтін) ақпаратын түсіну; 9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілер негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 9.3.5.1 тезистік жоспар құру
		Жазылым	9.4.1.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскерлік стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.3.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде ақпаратты есеп, мақала, анықтама түрінде және керісінше ұсыну; 9.4.6.1 шылауларды, предлогтарды, одағайларды дұрыс жазу; 9.4.7.1 сабақтас құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.1. зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді (соның ішінде басқа сөз таптарынан жасалған) тиісті формаларда қолдану;

			9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
2-тоқсан			
Тарих және тұлға	А.С. Пушкиннің «Капитан қызы» повесі. М. Шаханов. «Жеңілген жеңімпаз туралы Отырар поэмасы» немесе «Шыңғысханның есебі». М. Әуезов «Абай жолы». Ә. Кекілбаев. «Плеяды – созвездие надежды». А. Байтұрсынов. «Великий поэт казахов».	Тыңдалым	9.1.1.1 қосалқы мәтінді, пікір айту мақсатын және айтушының оқиғалар мен кейіп-керлерге қатынасын анықтап және қорытынды жа-сап, ұзақтығы 5-8 минуттан аспайтын хабарламаның негізгі және детальды ақпаратын түсіну; 9.1.3.1 автордың кейіпкерлерге, оқиғаларға деген эмоционалдық-бағалау қарым-қатынасын білдіретін сөздерді анықтап, прозалық, драмалық, поэтикалық туындылардың /бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 кең ауқымды тақырыптар бойынша тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қордың болуы; 9.2.2.1 автордың ұстанымын бағалап, проблемалық жағдаятты өзі түсінігі бойынша көрсете отырып, мәтіннің мазмұнын қайта айту; 9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Оқылым	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және жасырын (мәнмәтін) ақпаратын түсіну; 9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілері негізінде мәтіннің

			әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 9.3.5.1 тезистік жоспар құру; 9.3.6.1 автордың ұстанымын анықтау және шығарманың мазмұнын бағалау арқылы көркем шығармалардың мазмұнын талдау
		Жазылым	9.4.1.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскерлік стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал ақпаратының мазмұнын шығармашылық тұрғыдан түсіндіре отырып баяндау; 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.2 етістіктерді тиісті формаларда қолдану; 9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
Шындық және қиял	Ш.Т. Айтматов «Легенда о рогатой матери-оленихе» («Белый пароход»). Р. Брэдбери «Все лето в один день».	Тыңдалым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	9.2.4.1 назар аудару әдістерін қолданып және мақсатты аудиторияны ескере отырып, мәлімдеме (пайымдау, сендіру) жасау; 9.2.6.1 назар аудару әдістерін қолдана отырып және мақсатты аудиторияны ескере отырып, мәлімдемені (монолог/диалог) бағалау

		Оқылым	9.3.4.1 оқу кезінде оқылым түрлерін пайдалану, сыни ойлау техникаларын меңгеру; 9.3.7.1 ақпаратты алу және жинақтау, өз пікірін білдіре отырып, алынған мәліметтер негізінде қорытынды жасау
		Жазылым	9.4.3.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде ақпаратты есеп, мақала, анықтама түрінде және керісінше ұсыну; 9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.6.1 шылауларды, предлогтарды, одағайларды дұрыс жазу; 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.2 етістіктерді тиісті формаларда қолдану; 9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
3-тоқсан			
Әкелер мен балалар: ұрпақтар диалогі және шиеленісі	У. Шекспир «Ромео и Джульетта». К.А. Паустовский «Телеграмма».	Тыңдалым	9.1.1.1 қосалқы мәтінді, пікір айту мақсатын және айтушының оқиғалар мен кейіп-керлерге қатынасын анықтап және қорытынды жа-сап, ұзақтығы 5-8 минуттан аспайтын хабарламаның негізгі және детальды ақпаратын түсіну;

			9.1.3.1 автордың кейіпкерлерге, оқиғаларға деген эмоционалдық-бағалау қарым-қатынасын білдіретін сөздерді анықтап, прозалық, драмалық, поэтикалық туындылардың /бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 кең ауқымы тақырыптар бойынша тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қорды меңгеру; 9.2.5.1 ұсынылған мәселе бойынша пікірталасқа қатысу, әртүрлі көзқарастарды синтездеу және мәселені шешу жолдарын тұжырымдау
		Оқылым	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және жасырын (мәнмәтін) ақпаратын түсіну; 9.3.5.1 тезистік жоспар құру; 9.3.8.1 мазмұнын талдап, авторлық ұстанымды анықтап, мәтіндерді салыстыру
		Жазылым	9.4.3.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде ақпаратты есеп, мақала, анықтама түрінде және керісінше ұсыну; 9.4.5.1 талқылау элементтерімен, талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.3 сан есімдерді тиісті формаларда қолдану;

			9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары	С.Черный «Диета», «Зеркало». Б. Акунин «Турецкий гамбит» романы (деректі ендірмелерден үзінділер).	Тыңдалым	9.1.4.1 мәтіннің құрылымын ескеріп, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	9.2.2.1 автордың ұстанымын бағалап, проблемалық жағдаятты өзі түсінігі бойынша көрсете отырып, мәтіннің мазмұнын қайта айту; 9.2.3.1 сөйлеу нормаларына, оның ішінде сөйлеу стиліне сәйкес келетін лексикалық және синтаксистік бірліктерді сақтау
		Оқылым	9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілері негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 9.3.3.1 мәтін ақпаратын перефразалау арқылы сұрақтарды тұжырымдау және оларға жауап беру, факт пен пікірді ажырату; 9.3.4.1 оқу кезінде оқылым түрлерін пайдалану, сыни ойлау техникаларын меңгеру; 9.3.7.1 ақпаратты алу және жинақтау, өз пікірін білдіре отырып, алынған мәліметтер негізінде қорытынды жасау
		Жазылым	9.4.1.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала,

			тезистер) және ресми-іскерлік стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал ақпаратының мазмұнын шығармашылық тұрғыдан түсіндіре отырып баяндау; 9.4.4.1 бейнелеу-көркемдегіш құралдарды қолданып, мазмұны бойынша қарама-қайшы болып табылатын шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға), мәтін үзіндісін/үзінділерін жазу ; 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.3 сан есімдерді тиісті формаларда қолдану
Бір әлем: жаһандану	М. Светло «Гренада». М. Горький «Сказки об Италии». В. Астафьев «Деревья растут для всех».	Тыңдалым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.4.1 назар аудару әдістерін қолданып және мақсатты аудиторияны ескере отырып, сөйлем (пайымдау, сендіру) құрау; 9.2.6.1 назар аудару әдістерін қолданып және мақсатты аудиторияны ескере отырып, сөйлемді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стиль мәтіндерінің (аннотация, тезистер) стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; 9.3.6.1 автордың ұстанымын анықтау және шығарманың мазмұнын бағалау арқылы көркем шығармалардың мазмұнын талдау;

			9.3.7.1 ақпаратты алу және жинақтау, өз пікірін білдіре отырып, алынған мәліметтер негізінде қорытынды жасау
		Жазылым	9.4.1.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскерлік стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.6.1 шылауларды, предлогтарды, одағайларды дұрыс жазу; 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.2.1 ауызша және жазбаша тілдесімге сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
4-тоқсан			
Танымал адамдар	Ю. Лермонтов «Смерть поэта». Е. Евтушенко. «Людей неинтересных в мире нет». В. Ян. «Чингис-хан» (үзінді). Абай «Не будь падким на все».	Тыңдалым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 кең ауқымды тақырыптар бойынша тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қордың болуы; 9.2.3.1 сөйлеу нормаларын, оның ішінде стильге сәйкес келетін лексикалық және синтаксистік бірліктерді сақтау; 9.2.4.1 назар аудару тәсілдерін қолданып және мақсатты аудиторияны ескере отырып,

			сөйлем (пайымдау, сендіру) құрау
		Оқылым	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің негізгі, қосалқы және жасырын (мәнмәтін) ақпаратын түсіну; 9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; өзіне тән белгілері негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 9.3.3.1 мәтін ақпаратын перефразалау арқылы сұрақтарды тұжырымдау және оларға жауап беру, факт пен пікірді ажырату; 9.3.4.1 оқу кезінде оқылым түрлерін пайдалану, сыни ойлау техникаларын меңгеру;
		Жазылым	9.4.4.1 бейнелеу-көркемдегіш құралдарды қолданып, мазмұны бойынша қарама-қайшы болып табылатын шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға), мәтін үзіндісін/ үзінділерін жазу ; 9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.6.1 шылауларды, предлогтарды, одағайларды дұрыс жазу

		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.2 етістіктерді тиісті формаларда қолдану
Мен және Заң	Ш. Айтматов «Жанпида» (Бостонды соттаудан үзінді)	Тыңдалым	9.1.4.1 мәтіннің құрылымын ескеріп, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	9.2.5.1 ұсынылған мәселе бойынша пікірталасқа қатысу, әртүрлі көзқарастарды синтездеу және мәселені шешу жолдарын тұжырымдау; 9.2.6.1 назарды тарту тәсілдерін пайдаланып және нысаналы аудиторияны ескеріп, пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілері негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 9.3.5.1 тезистік жоспар құру; 9.3.6.1. автордың ұстанымын анықтау және шығарманың мазмұнын бағалау арқылы көркем шығармалардың мазмұнын талдау; 9.3.8.1 мазмұнын талдап, авторлық ұстанымды анықтап, мәтіндерді салыстыру
		Жазылым	9.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал ақпаратының мазмұнын шығармашылық тұрғыдан түсіндіре отырып баяндау;

			9.4.4.1 бейнелеу-көркемдегіш құралдарды қолданып, мазмұны бойынша қарама-қайшы болып табылатын шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға), мәтін үзіндісін/ үзінділерін жазу ; 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.2.1 ауызша және жазбаша тілдесімге сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану

4-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Орыс тілі мен әдебиеті» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде)

1) 5-сынып:

Тақырып	Оқытылатын көркем шығармалар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Климат пен табиғат	Н. Некрасов. «Мазай ата және қояндар» поэмасынан үзінді. М. Лермонтов. «Найзағай». С. Есенин. «Дауыл». Ф. Тютчев. «Көктемгі найзағай», «Қыс бекерге ашуланбайды». Н. Сладков. «Барлығына өзінің уақыты бар» ертегісі.	Тыңдалым	5.1.3.1 таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерді қамтитын фольклор және әдеби шығармалардың/үзінділердің негізгі мазмұнын түсіну және тақырыбын анықтау; 5.1.4.1 сұрақтар негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдер, антонимдер, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын мәтінге жақын мазмұндау және/немесе шағын үзінділерді жатқа оқу

	Абай. «Жаз».	Оқылым	5.3.1.1 кілт сөздер мен сөз тіркестерін анықтай отырып, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну; 5.3.2.1 ауызекі (хат, күнделік) және көркем (өлең, ертегі) стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау және белгілеріне қарай мәтіннің баяндау түріне жататынын анықтау; 5.3.3.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру
		Жазылым	5.4.1.1 ауызекі және көркем стиль элементтерін қолдана отырып, мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) құру; 5.4.3.1 ақпаратты суреттер, комикстер түрінде, оның ішінде жасанды интеллектті, ақпараттық және техникалық коммуникация құралдарын қолдана отырып ұсыну
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.1 зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік формаларын құрау; 5.5.2.1 модальдық мағыналарды және адамның әртүрлі күйін білдіретін жақсыз құрылымдарды қолдану
Отбасылық құндылықтар	Орыс халық ертегісі «Дана әке». Болгар халық ертегісі «Көнеспек (бөшке) туралы ертегі».	Тыңдалым	5.1.1.1 мәтіннің тақырыбын анықтай отырып, ұзақтығы 2–3 минуттан аспайтын хабарламаның жалпы мазмұнын түсіну; 5.1.2.1 тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну

	М. Скребцова. «Ана жүрегі». М. Жұмабаев. «Анаға».	Айтылым	5.2.4.1 иллюстрациялар, комикстер негізінде мәлімдеме (сипаттама, баяндау) жасау; 5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп, кері байланыс бере отырып диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 ауызекі (хат, күнделік) және көркем (өлең, ертегі) стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау және белгілеріне қарай мәтіннің баяндау түріне жататынын анықтау; 5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құрастыру; 5.3.6.1 фольклор мен әдебиеттің шағын шығармаларының мазмұнын, олардың тақырыбы мен негізгі идеясын талдау
		Жазылым	5.4.1.1 ауызекі және көркем стиль элементтерін қолдана отырып, мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) құру; 5.4.6.1 дауысты дыбыстары екпінсіз жалғауларды дұрыс Жазылым ; 5.4.7.1 қаратпа сөздері және бірыңғай мүшелері бар жай сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.2 зат есімдерді, сын есімдерді, есімдіктерді, реттік сан есімдерді жыныс, сан, септік бойынша дұрыс сәйкестендіре отырып қолдану; етістіктерді бағыныңқы сөздермен бірге тиісті формада қолдану;

			5.5.1.3 сан есімдерді сан мөлшерін білдіру үшін қолдану
2-тоқсан			
Мен және менің достарым	С. Михалков. «Біз досыммен доспыз». Г. Боргуль. «Маша құрбым». Я. Дубенская. «Біз әртүрліміз». Н. Бичурина. «Кімнің саңырауқұлағы». В. Бережная. «Достарым менің өте көп». О. Чекашова. «Менің досым». Ю. Белоусова. «Достық – бұл сый». А.М. Волков. «Зүбәржат қаланың сиқыршысы» ертегісінен үзінділер.	Тыңдалым	5.1.3.1 таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерді қамтитын фольклор және әдеби шығармалардың/үзінділердің негізгі мазмұнын түсіну және тақырыбын анықтау; 5.1.5.1 сұрақтар негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдер, антонимдер, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп, кері байланыс бере отырып диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 ауызекі (хат, күнделік) және көркем (өлең, ертегі) стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау және белгілеріне қарай мәтіннің баяндау түріне жататынын анықтау; 5.3.4.1 шолу, түсіндірмелі оқу, рөлдерге бөліп оқу түрлерін меңгеру
		Жазылым	5.4.1.1 ауызекі және көркем стиль элементтерін қолдана отырып, мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) құру; 5.4.5.1 берілген басталуына/соңына сәйкес баяндау немесе сипаттау мәтіндерінің ерекшеліктерін ескере отырып эссе (60–70 сөз) жазу; 5.4.7.1 қаратпа сөздері және бірыңғай мүшелері бар жай

			сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.2 зат есімдерді, сын есімдерді, есімдіктерді, реттік сан есімдерді жыныс, сан, септік бойынша дұрыс сәйкестендіре отырып қолдану; етістіктерді бағыныңқы сөздермен бірге тиісті формада қолдану; 5.5.2.1 модальдық мағыналарды және адамның әртүрлі күйін білдіретін жақсыз құрылымдарды қолдану; 5.5.2.2 өз пікірін, күмәнін, өтінішін, сенімділігін/сенімсіздігін, келісімін/келіспеуін білдіру және әңгімелесушіні сөйлеуге ынталандыру үшін синтаксистік құрылымдарды қолдану
Кім болғым келеді?	В. Маяковский. «Кім болу керек». Дж. Родари. «Кәсіптің иісі қандай». «Маңдай термен табылған теңге» ертегісі.	Тыңдалым	5.1.1.1 мәтіннің тақырыбын анықтай отырып, ұзақтығы 2–3 минуттан аспайтын хабарламаның жалпы мазмұнын түсіну; 5.1.4.1 сұрақтар негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдер, антонимдер, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын мәтінге жақын мазмұндау және/немесе шағын үзінділерді жатқа оқу; 5.2.4.1 иллюстрациялар, комикстер негізінде мәлімдеме (сипаттама, баяндау) жасау

		Оқылым	5.3.3.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру; 5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құрастыру; 5.3.6.1 фольклор мен әдебиеттің шағын шығармаларының мазмұнын, олардың тақырыбы мен негізгі идеясын талдау
		Жазылым	5.4.3.1 ақпаратты суреттер, комикстер түрінде, оның ішінде жасанды интеллектті, ақпараттық және техникалық коммуникация құралдарын қолдана отырып ұсыну; 5.4.6.1 дауысты дыбыстары екпінсіз жалғауларды дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.1 зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік формаларын құрау
3-тоқсан			
Өмірі мен шығармашылығы	Қазақ халық ертегісі «Әли шебер». Г. Ветрова. Суретшілер туралы әңгімелер циклі. Ы. Алтынсарин. «Дәулетті пайдаға жарату», «Силинши ханым».	Тыңдалым	5.1.1.1 мәтіннің тақырыбын анықтай отырып, ұзақтығы 2–3 минуттан аспайтын хабарламаның жалпы мазмұнын түсіну; 5.1.2.1 тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдер, антонимдер, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 5.2.3.1 орфоэпиялық нормаларды сақтау
		Оқылым	5.3.1.1 кілт сөздер мен сөз тіркестерін анықтай отырып,

			мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну; 5.3.6.1 фольклор мен әдебиеттің шағын шығармаларының мазмұнын, олардың тақырыбы мен негізгі идеясын талдау; 5.3.7.1 түрлі дереккөздерден тақырыпқа қатысты қажетті ақпаратты алу; 5.3.8.1 мәтіндердің мазмұны мен тақырыбын салыстыру
		Жазылым	5.4.3.1 ақпаратты суреттер, комикстер түрінде, оның ішінде жасанды интеллектті, ақпараттық және техникалық коммуникация құралдарын қолдана отырып ұсыну; 5.4.6.1 дауысты дыбыстары екпінсіз жалғауларды дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.1зат есімдердің, сын есімдердің, сан есімдердің, есімдіктердің септік формаларын құрау; 5.5.2.2 өз пікірін, күмәнін, өтінішін, сенімділігін/сенімсіздігін, келісімін/келіспеуін білдіру және әңгімелесушіні сөйлеуге ынталандыру үшін синтаксистік құрылымдарды қолдану
Киім кию мәдениеті	И.С. Тургенев. «Бежин шалғыны» әңгімесінен үзінді.	Тыңдалым	5.1.4.1 сұрақтар негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	5.2.2.1 мәтіннің негізгі мазмұнын мәтінге жақын мазмұндау және/немесе шағын үзінділерді жатқа оқу; 5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп, кері байланыс бере отырып диалогқа қатысу

		Оқылым	5.3.2.1 ауызекі (хат, күнделік) және көркем (өлең, ертегі) стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау және белгілеріне қарай мәтіннің баяндау түріне жататынын анықтау; 5.3.7.1 түрлі дереккөздерден тақырыпқа қатысты қажетті ақпаратты алу
		Жазылым	5.4.1.1 ауызекі және көркем стиль элементтерін қолдана отырып, мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) құру; 5.4.5.1 берілген басталуына/соңына сәйкес баяндау немесе сипаттау мәтіндерінің ерекшеліктерін ескере отырып эссе (60–70 сөз) жазу
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.2зат есімдерді, сын есімдерді, есімдіктерді, реттік сан есімдерді жыныс, сан, септік бойынша дұрыс сәйкестендіре отырып қолдану; етістіктерді бағыныңқы сөздермен бірге тиісті формада қолдану; 5.5.1.3 сан есімдерді сан мөлшерін білдіру үшін қолдану
Қиял әлемі	Б. Заходер. «Қиял әлемі». В. Гауф. «Ертегі — Қиял патшайымының қызы» ертегісінен үзінділер. Н. Носов. «Қиялшылдар» әңгімесі.	Тыңдалым	5.1.3.1 таныс лексикалық және грамматикалық бірліктерді қамтитын фольклор және әдеби шығармалардың/үзінділердің негізгі мазмұнын түсіну және тақырыбын анықтау; 5.1.5.1 сұрақтар негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	5.2.4.1 иллюстрациялар, комикстер негізінде

			мәлімдеме (сипаттама, баяндау) жасау; 5.2.6.1 ұсынылған тақырыпқа/жағдаятқа сәйкестігі тұрғысынан айтуды (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	5.3.3.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру; 5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құрастыру
		Жазылым	5.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде мәтіннің негізгі мазмұнын жеткізу; 5.4.4.1 көркем шығармалардың кейіпкерлеріне немесе олардың іс-әрекеттеріне өз көзқарасын эпитеттер мен теңеулерді қолдана отырып білдіре отырып, әдеби тақырыптарда шығармашылық жұмыстар жазу; 5.4.7.1 қаратпа сөздері және бірыңғай мүшелері бар жай сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.2.1 модальдық мағыналарды және адамның әртүрлі күйін білдіретін жақсыз құрылымдарды қолдану
4-тоқсан			
Біз спортты таңдаймыз	В. Львовский. «Жаттығу туралы ән». В. Голявкин. «Кез келген істі	Тыңдалым	5.1.5.1 сұрақтар негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	5.2.1.1 синонимдер, антонимдер, омонимдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру;

	істей білу керек». В. Голышкин. «Қақпашы». В. Донникова. «Мұз айдынында». «Қазақ даласының ұлы батырлары» (Қажымұқан Мұңайтпасов туралы).		5.2.3.1 орфоэпиялық нормаларды сақтау; 5.2.5.1 репликаларды дұрыс түсініп, кері байланыс бере отырып диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 ауызекі (хат, күнделік) және көркем (өлең, ертегі) стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау және белгілеріне қарай мәтіннің баяндау түріне жататынын анықтау; 5.3.3.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру; 5.3.5.1 тірек сөздер бойынша жоспар құрастыру; 5.3.6.1 фольклор мен әдебиеттің шағын шығармаларының мазмұнын, олардың тақырыбы мен негізгі идеясын талдау; 5.3.8.1 мәтіндердің мазмұны мен тақырыбын салыстыру
		Жазылым	5.4.1.1 ауызекі және көркем стиль элементтерін қолдана отырып, мәтіндер (хат, күнделік, өлең, ертегі) құру; 5.4.4.1 көркем шығармалардың кейіпкерлеріне немесе олардың іс-әрекеттеріне өз көзқарасын эпитеттер мен теңеулерді қолдана отырып білдіре отырып, әдеби тақырыптарда шығармашылық жұмыстар жазу
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.1.2 зат есімдерді, сын есімдерді, есімдіктерді, реттік сан есімдерді жыныс, сан, септік бойынша дұрыс

			сәйкестендіре отырып қолдану; етістіктерді бағыныңқы сөздермен бірге тиісті формада қолдану; 5.5.2.2 өз пікірін, күмәнін, өтінішін, сенімділігін/сенімсіздігін, келісімін/келіспеуін білдіру және әңгімелесушіні сөйлеуге ынталандыру үшін синтаксистік құрылымдарды қолдану
Демалыс және каникул	В. Драгунский. «Денисканың әңгімелері» топтамасынан «Етік киген мысық». Т. Крюкова. «Хрусталь кілт» повесі бойынша жазылған «Азат қала туралы аңыз». С. Черный. «Жазда». Т. Лило. «Демалыс».	Тыңдалым	5.1.2.1 тұрмыстық және рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 5.1.4.1 сұрақтар негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	5.2.4.1 иллюстрациялар, комикстер негізінде мәлімдеме (сипаттама, баяндау) жасау; 5.2.6.1 ұсынылған тақырыпқа/жағдаятқа сәйкестігі тұрғысынан айтуды (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	5.3.1.1 кілт сөздер мен сөз тіркестерін анықтай отырып, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну; 5.3.4.1 шолу, түсіндірмелі оқу, рөлдерге бөліп оқу түрлерін меңгеру
		Жазылым	5.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде мәтіннің негізгі мазмұнын жеткізу
		Тілдік бірліктерді қолдану	5.5.2.1 модальдық мағыналарды және адамның әртүрлі күйін білдіретін

			жақсыз құрылымдарды қолдану

2) 6-сынып:

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Адамның мінез-құлқы және сыртқы келбеті	Валентина Осеева «Кто наказал его?». Бақыт Қайырбеков. «Лица друзей» циклінен өлеңдер. И.А. Крылов «Ворона и лисица». А.Ж. Орехов. «Хамелеон». Ш. Айтматов «Солдатенок»	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздерді анықтап, ұзақтығы 2-4 минуттан артық емес хабарламаның негізгі ақпаратын түсіну; 6. 1. 4. 1 тірек сөздердің және сөз тіркес-терінің негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	6.2.1.1 фразеологиялық бірліктерді, паронимдерді, кірме сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6. 2. 3. 1 қайталауларды болдырмай, сәйкесінше сөздерді таңдаумен байланысты лексикалық нормаларды сақтау
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6. 3. 2. 1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6. 6.3.3.1 мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілетін проблема

			бойынша өз пікірін білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерді құрастыру; 6.4.3.1 ақпаратты АКТ пайдалана отырып, иллюстрациялар, сюжетті суреттер, комикстер түрінде ұсыну;
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.1 келісілмеген анықтамалар ретінде етістік, зат есімдерді, қысқа сын есімдерді қолдану; 6.5.2.1 активті және пассивті құрылымдарды қолдану
Бізді қоршаған әлем: жануарлар және өсімдіктер	М.Д. Зверев. «Ласточки на паровозе». М.М. Пришвин. «Этажи леса». В. Токарева. «Кошка на дороге». В. Астафьев. «Белогрудка». Г. Троепольский. «Белый Бим, черное ухо». С. Сейфуллин. «Разлученные лебеди». Поэма К. Кулиев «Не разоряйте птичьего гнезда».	Тыңдалым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 6.1.3.1 тақырып пен негізгі ойды анықтап, әңгімелердің, поэтикалық туындылардың/таныс лексикалық және грам-матикалық бірліктерден тұратын бөліктердің мазмұнын түсіну, кейіпкерлердің немесе лирикалық қаһарманның әрекеттерін сипаттау және бағалау
		Айтылым	6.2.4.1 тірек сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау); 6.2.5.1 таңдалған рөлді ескере отырып және «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушы» позициясына өзгертіп, сұрақ-

			жауап арқылы диалогқа қатысу
		Оқылым	6.3.5.1 қарапайым жоспар құру; 6.3.6.1 басты және қосалқы кей-іпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындылар-дың мазмұнын талдау
		Жазылым	6.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу 6.4.7.1 төл және төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерді қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.2.1 активті және пассивті құрылымдарды қолдану; 6.5.2.3 төл және төлеу сөзді қолдану
2-тоқсан			
Климат: ауа райы және жыл мезгілдері	К К. Д. Ушинский. «Лето». Ф. Тютчев. «Есть в осени первоначальной...». Ф.Тютчев. «Чародейкою зимою». С. Есенин. «Қыс»	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздерді анықтап, ұзақтығы 2-4 минуттан артық емес хабарлама ның негізгі ақпаратын түсіну; 6. 1. 2. 1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.1.1 фразеологиялық бірліктерді, паронимдерді, кірме сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6.2.2.1 мәтін мазмұнын толық, ішінара мазмұндау; 6.2.4.1 тірек сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау)

		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6. 6.3.4.1 зерттелмелі және іріктемелі оқуды қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану
		Жазылым	6.4.3.1 ақпаратты АКТ пайдалана отырып, иллюстрациялар, сюжетті суреттер, комикстер түрінде ұсыну; 6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып,сурет/тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз); 6. 4. 6. 1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.1 келісілмеген анықтамалар ретінде етістік, зат есімдерді, қысқа сын есімдерді қолдану; 6.5.2.2. анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану; 6.5.2.3 төл және төлеу сөзді қолдану

Әлем ғажаптары	Роберт Стайн. «Проклятые гробницы фараона» балалар детективі (үзінділер). Марат Жұмағазиев «Әлемнің жеті кереметі» өлеңі. Кероллл Льюс. «Алиса ғажайыптар елінде».	Тыңдалым	6.1.3.1 тақырып пен негізгі ойды анықтап, әңгімелердің, поэтикалық туындылар-дың/таныс лексикалық және грам-матикалық бірліктерден тұратын бөліктердің мазмұнын түсіну, кейіпкерлердің немесе лирикалық қаһарманның әрекеттерін сипаттау және бағалау; 6.1.5.1 тірек сөздер арқылы мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	6.2.5.1 таңдалған рөлді ескере отырып, «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушыға» өзгерту, сұрақ-жауап арқылы диалогқа қатысу; 6.2.6.1 тірек сөздерге/жоспарға сүйеніп жасалған мәлімдемені (монолог/диалог) мазмұнның толықтығы, қисындылығы тұрғысынан бағалау
		Оқылым	6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.5.1 қарапайым жоспар құру; 6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындылардың мазмұнын талдау;

			6.3.7.1 алынған мәліметтерді салыстыра отырып, әр түрлі дереккөздерден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерді құрастыру; 6.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/ тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз); 6.4.7.1 төл және төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерді қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.3 бөлшектік және жинақтық сан есімдерді әр түрлі формаларда, санды белгілеу үшін белгісіздік есімдіктер мен үстеулерді қолдану; 6.5.2.2 анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
сан			
Ежелгі және қазіргі заманғы өркениеттер	К. Булычев. «Сто лет тому вперед» (туындыдан үзінділер). Мифы об	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздерді анықтап, ұзақтығы 2-4 минуттан артық емес хабарламаның негізгі ақпаратын түсіну;

	Атлантиде. А.Р. Беляев «Последний человек из Атлантиды»		6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.1.1 фразеологиялық бірліктерді, паронимдерді, кірме сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6. 2. 2. 1 мәтінді толық, ішінара мазмұндау
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6. 3. 2. 1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсі-ніктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6. 6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем туындылардың мазмұнын талдау
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерді құрастыру; 6.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау;

		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.3 бөлшектік және жинақтық сан есімдерді әр түрлі формаларда, санды белгілеу үшін белгісіздік есімдіктер мен үстеулерді қолдану; 6.5.2.2. анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
Тіл және қарым-қатынас	Г. Тукай. «Родной язык». К. Бальмонт. «Язык, великолепный наш язык». И. Бунин. «Слово». И. С. Тургенев. «Русский язык». М. Макатаев. «Үш бақытым».	Тыңдалым	6.1.3.1 тақырып пен негізгі ойды анықтап, әңгімелердің, поэтикалық туындылар-дың/таныс лексикалық және грам-матикалық бірліктерден тұратын бөліктердің мазмұнын түсіну, кейіпкерлердің немесе лирикалық қаһарманның әрекеттерін сипаттау және бағалау
		Айтылым	6.2.3.1 қайталауларды болдырмай, сәйкесінше сөздерді таңдаумен байланысты лексикалық нормаларды сақтау; 6.2.4.1 тірек сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау)
		Оқылым	6.3.3.1 мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілетін проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру; 6.3.4.1 зерттелмелі және іріктемелі оқуды қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану;

			6.3.5.1 қарапайым жоспар құру
		Жазылым	6.4.3.1 ақпаратты АКТ пайдалана отырып, иллюстрациялар, сюжетті суреттер, комикстер түрінде ұсыну; 6.4.4.1 эпитеттер, салыстырулар және тұрақты тіркестерді қолданып, кейіпкер атынан шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға) жазу ; 6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6. 5. 1. 2 өздік етістіқолдану
Қаһармандар және қаскүнемдер: шындық және ойдан шығарылған оқиғалар	Г. Андерсен. «Снежная королева». Қазақ халық ертегісі. «Ер Төстік». Лаймен Фрэнк Баум. «Удивительный волшебник из страны Оз». Б. Полевой. «Повесть о настоящем человеке» (үзінді).	Тыңдалым	6.1.4.1 тірек сөздердің және сөз тіркес-терінің негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау 6.1.5.1 тірек сөздер арқылы мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	6.2.5.1 таңдалған рөлді ескере отырып және «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушы» позициясына өзгертіп, сұрақ-жауап арқылы диалогқа қатысу; 6.2.6.1 тірек сөздерге/жоспарға сүйеніп құрылған пікірді (монолог/ диалог) мазмұнның толықтығы тұрғысынан бағалау
		Оқылым	6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат;

			құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің баяндау типіне тиістілігін анықтау; 6.3.7.1 алынған мәліметтерді салыстыра отырып, әр түрлі дереккөздерден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу; 6.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын, идеяларын және құрылымдық ерекшеліктерін салыстыру
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, хабарландыру, жарнама) мәтіндерді құрастыру; 6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу; 6.4.7.1 төл және төлеу сөзі бар сөйлемдерде тыныс белгілерді қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.2.1 активті және пассивті құрылымдарды қолдану; 6.5.2.2 анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
4-тоқсан			
Астрономия: ғаламшарлар және жолсеріктер	Ай және Күн туралы мифтер. С. Цыганков. «Ғарыш кемесі туралы»	Тыңдалым	6.1.4.1 тірек сөздердің және сөз тіркес-терінің негізінде мәтіннің негізгі ойын анықтау; 6.1.5.1 тірек сөздер арқылы мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	6.2.1.1 фразеологиялық бірліктерді, паронимдерді,

			кірме сөздерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 6.2.3.1 қайталауларды болдырмай, сәйкесінше сөздерді таңдаумен байланысты лексикалық нормаларды сақтау; 6.2.4.1 тірек сөздерге немесе жоспарға сүйеніп, пікір құру (сипаттау, баяндау, талқылау)
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе мәнін анықтай отырып, негізгі ақпаратты түсіну; 6.3.3.1 мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілетін проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру; 6.3.4.1 зерттелмелі және іріктемелі оқуды қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану
		Жазылым	6.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 6.4.3.1 тапсырмаларды, мақсатты аудиторияны ескере отырып, тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды дереккөзден материалды жинақтау арқылы ақпаратты ұсыну 6.4.4.1 эпитеттер, салыстырулар және тұрақты тіркестерді қолданып, кейіпкер атынан шығармашылық жұмыстар

			(соның ішінде әдеби тақырыптарға) жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.2 өздік етісті қолдану; 6.5.2.1 активті және пассивті құрылымдарды қолдану; 6.5.2.2 анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
Адам және заманауи техникалық құрылғылар	Н. Носов. «Телефон». Майк Гелприн. «Свеча горела».	Тыңдалым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.5.1 таңдалған рөлді ескере отырып және «сөйлеуші» позициясын «тыңдаушы» позициясына өзгертіп, сұрақ-жауап арқылы диалогқа қатысу; 6.2.6.1 тірек сөздерге/жоспарға сүйеніп жасалған мәлімдемені (монолог/диалог) мазмұнның толықтығы, қисындылығы тұрғысынан бағалау
		Оқылым	6.3.2.1 көркем стиль (әңгіме, мысал), ресми-іскери стиль (түсініктеме жазба, қолхат; құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; белгілеріне қарай отырып, мәтіннің сипаттама түріне жататындығын анықтау; 6.3.5.1 қарапайым жоспар құру; 6.3.6.1 басты және қосалқы кейіпкерлерді, лирикалық қаһарманды бейнелеу ерекшеліктерін анықтап, шағын көлемдегі көркем

			туындылардың мазмұнын талдау; 6.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын, идеяларын және құрылымдық ерекшеліктерін салыстыру
		Жазылым	6.4.1.1 көркем стиль (өлең, ертегі, әңгіме) және ресми іскерлік стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, құттықтау, хабарландыру, жарнама) мәтіндерді құрастыру; 6.4.5.1 баяндау, талқылау, сипаттау мәтінінің ерекшеліктерін ескере отырып, сурет/ тақырып бойынша эссе жазу (көлемі 80-100 сөз); 6.4.6.1 екпінсіз етістік жалғауларын дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.5.1.1 келісілмеген анықтамалар ретінде етістік, зат есімдерді, қысқа сын есімдерді қолдану; 6.5.2.1 активті және пассивті құрылымдарды қолдану; 6.5.2.2 анықтауыш, түсіндірмелі, мезгіл, мақсат, себеп-салдарлық қарым-қатынасты білдіретін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану

3) 7-сынып:

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Саяхат және көрікті жерлер	Д. Свифт. «Путешествия Гулливера». В.	Тыңдалым	7.1.1.1 қажетті ақпаратты алып және/ немесе оқиғалардың реттілігін анықтап, ұзақтығы 3-5

	Обручев. «Земля Санникова». Ю. Домбровский. «Хранитель древности» (үзінді)		минуттан артық емес хабарламаны түсіну; 7. 1. 4. 1 мәтіннің мазмұнына сүйене отырып, мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдалануда морфологиялық нормаларын сақтау; 7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу
		Оқылым	7.3.3.1 идеялар, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және дәлелдер келтіре отырып, сұрақтарға жауап беру, мәтіннің ақпаратын шынайы өмірден басқа деректермен байланыстыру; 7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	7.4.1.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, жазба, пікір) және ресми іскерлік стильге (сенімхат, мәлімдеме, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндер құру; 7.4.7.1 қыстырма сөздері мен конструкциялары бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.2 қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін етістіктің болымды және болымсыз түрін шартты, ашық және бұйрық рай түрлерін қолдану

Ыстық және суық: ел және тіршілік салты	Г. Скребицкий. «Четыре художника». А. Құнанбаевтың «Жыл мезгілдері» өлеңі. И.А. Бунин. «Листопад». К.Паустовский. «Күз».	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыбындағы сөздердің мағынасын түсіну; 7. 1. 3. 1 сюжеттік желіні немесе өлеңнің көңіл-күйін анықтап, шағын прозалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 эмоционалды реңкі бар лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 7.2.4.1 жеке сезімдері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау)
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтастай емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру
		Жазылым	7.4.3.1 ақпаратты кесте, сызба, диаграмма, график түрінде ұсыну; 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөліктерінде дауысты және дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.1. жалпы, деректі және дерексіз зат есімдерді, салыстырмалы сын есімдер мен үстеулерді қолдану; 7.5.2.1 жай сөйлем мен күрделенген жай сөйлемдерді және бірыңғай сөйлем мүшелерін қолдану
2-тоқсан			
Мәдениет: мінез-құлық және тұлға	«Внешняя и внутренняя красота» Л.	Тыңдалым	7.1.1.1 қажетті ақпаратты алып және/немесе оқиғалардың реттілігін анықтап, ұзақтығы 3-5

	Толстойдың өсиет әңгімесі. «После бала». Н. Заболоцкий. «Некрасивая девочка», «О красоте человеческих лиц»		минуттан артық емес хабарламаны түсіну; 7.1.3.1 сюжеттік желіні немесе өлеңнің көңіл-күйін анықтап, шағын прозалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 эмоционалды реңкі бар лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 7.2.2.1 мәтінді қысқартудың әртүрлі тәсілдерін пайдаланып, мазмұнын қайта айту; 7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру; 7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 7.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, дәйек сөздердің, мақал-мәтелдердің, қанатты сөздердің негізінде эссе жазу (көлемі 100-120 сөз);

			7.4.7.1 қыстырма сөздері мен конструкциялары бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.2 қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін етістіктің болымды және болымсыз түрін шартты, ашық және бұйрық рай түрлерін қолдану
Салауатты өмір салты: спорт және тағам	Д. Федюкин. «Баллада о здоровом образе жизни». С.А. Абрамов. «Выше радуги». В. Высоцкий. «Утренняя гимнастика».	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыбындағы сөздердің мағынасын түсіну; 7.1.5.1 мәтіннің тақырыбы немесе басталуы бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	7.2.4.1 жеке әсерлері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау); 7.2.6.1 жеке әсерлерге/бақылауларға негізделген пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	7.3.2.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, ескерту, шолу), ресми іскерлік стиль (сенімхат, мәлімдеме, шарт, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; 7.3.4.1 оқылым түрлерін, соның ішінде іздеп оқу түрін қолдану
		Жазылым	7.4.1.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, жазба, пікір) және ресми іскерлік стильге (сенімхат, мәлімдеме, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндер құру; 7.4.3.1ақпаратты кесте, сызба, диаграмма, график түрінде ұсыну; 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөліктерінде дауысты және

			дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.2.1 жай сөйлем мен күрделенген жай сөйлемдерді және бірыңғай сөйлем мүшелерін қолдану
3-тоқсан			
Ұлттық дәстүрлер мен мерекелер	Н.В. Гоголь. «Ночь перед Рождеством». Ф. Оңғарсынова «Қазақ дәстүрлері». С. Мәуленов. «Наурыз». М. Мақатаев. «Наурыз – думан».	Тыңдалым	7.1.1.1 қажетті ақпаратты алып және/ немесе оқиғалардың реттілігін анықтап, ұзақтығы 3-5 минуттан артық емес хабарламаны түсіну; 7.1.3.1 сюжеттік желіні немесе өлеңнің көңіл-күйін анықтап, шағын прозалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1эмоционалды реңкі бар лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтастай емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру; 7.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын салыстыру, мақсатын және нысаналы аудиторияны анықтау.
		Жазылым	7.4.3.1 ақпаратты кесте, сызба, диаграмма, график түрінде ұсыну; 7.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, дәйек сөздердің, мақал-мәтелдердің, қанатты сөздердің

			негізінде эссе жазу (көлемі 100-120 сөз)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.2.2. шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді қолдану
Хобби және бос уақыт	Е. Шварц «Сказка о потерянном времени». В. Драгунский. «Денискины рассказы».	Тыңдалым	7.1.4.1 мәтіннің мазмұнына сүйене отырып, мәтіндегі негізгі ойды анықтау; 7.1.5.1 мәтіннің тақырыбы немесе басталуы бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	7.2.2.1 мәтінді қысқартудың әртүрлі тәсілдерін пайдаланып, мазмұнын қайта айту; 7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдалануда морфологиялық нормаларын сақтау
		Оқылым	7.3.3.1 идеялар, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және дәлелдер келтіре отырып, сұрақтарға жауап беру, мәтіннің ақпаратын шынайы өмірден басқа деректермен байланыстыру; 7.3.4.1 оқылым түрлерін, соның ішінде іздеп оқу түрін қолдану; 7.3.7.1 қарама-қайшы ақпаратты сәйкестендіріп және анықтап, қажетті ақпарат алу.
		Жазылым	7.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 7.4.4.1 ұсынылған жағдайда өзін таныстыру және эмоционалды реңкі бар лексиканы, эпитеттерді, салыстыруларды, фразеологиялық бірліктер мен дараландыруды қолдана отырып, өз сезімдерін сипаттау арқылы

			шығармашылық жұмыстар (оның ішінде әдеби тақырыптар бойынша) жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.3 құрама сан есімдерді тиісті формаларда қолдану; 7.5.2.2. шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді қолдану
Музыка біздің өмірімізде	М. Қабанбаев. «Арыстан, я и виолончель». В.А. Короленко. «Слепой музыкант».	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыбындағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.4.1 жеке әсерлері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау); 7.2.6.1 жеке әсерлерге/бақылауларға негізделген пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	7.3.2.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, ескерту, шолу), ресми іскерлік стиль (сенімхат, мәлімдеме, шарт, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; 7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	7.4.1.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, жазба, пікір) және ресми іскерлік стильге (сенімхат, мәлімдеме, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндер құру; 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөілктерінде дауысты және

			дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу 7.4.7.1 қыстырма сөздері мен конструкциялары бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.2.2 шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді пайдалану
4-тоқсан			
Жеңіс күні: ешкім ұмытылмайды және ештеңе ұмытылмайды	А.А. Бек. «Волоколамское шоссе». Б. Момышұлы. «За нами – Москва». Қ. Қайсенов. «В тылу врага». Р. Ғамзатов. «Журавли». Муса Джалиль. «Варварство».	Тыңдалым	7.1.4.1 мәтіннің мазмұнына сүйене отырып, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 7.1.5.1 мәтіннің тақырыбы немесе басталуы бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	7.2.1.1эмоционалды реңкі бар лексиканы, терминдерді қамтитын сөздік қорды меңгеру; 7.2.3.1 сөйлеудің әр түрлі бөліктерінің формаларын пайдалануда морфологиялық нормаларын сақтау; 7.2.4.1 жеке сезімдері мен бақылауларының негізінде дәлелді пікір құру (сипаттау және/немесе баяндау элементтері бар талқылау)
		Оқылым	7.3.3.1 идеялар, болжамдар шығаруға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтарды тұжырымдау және дәлелдер келтіре отырып, сұрақтарға жауап беру, мәтіннің ақпаратын шынайы өмірден басқа деректермен байланыстыру; 7.3.4.1 оқылым түрлерін, соның ішінде іздеп оқу түрін қолдану; 7.3.6.1 жанрлық ерекшеліктерді және көркем-бейнелеу құралдарын анықтай отырып, көркем шығармалардың

			(поэтикалық, прозалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 мәтіннің мазмұнын тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал негізінде қысқаша баяндау; 7.4.4 1 ұсынылған жағдайда өзін таныстыру және эмоционалды реңкі бар лексиканы, эпитеттерді, салыстыруларды, фразеологиялық бірліктер мен дараландыруды қолдана отырып, өз сезімдерін сипаттау арқылы шығармашылық жұмыстар жазу (оның ішінде әдеби тақырыптар бойынша)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.1.2 қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін етістіктің болымды және болымсыз түрін, шартты, ашық және бұйрық рай түрлерін қолдану; 7.5.2.2 шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді қолдану
Мәдениет: заманауи жастар	В. Маяковский. «Секрет молодости». А. Алексин. «Безумная Евдокия».	Тыңдалым	7.1.2.1 оқу-білім беру тақырыбындағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлермен алмасып, диалогке қатысу; 7.2.6.1 жеке әсерлерге/бақылауларға негізделген пікірді (монолог/ диалог) бағалау
		Оқылым	7.3.1.1 ақпаратты жалпыға мәлім, күнделікті білімдерді байланыстыра отырып, тұтас және тұтастай емес мәтіндердің басты және жанама ақпаратын түсіну; 7.3.2.1 публицистикалық стиль (оқиға туралы репортаж, ескерту,

			шолу), ресми іскерлік стиль (сенімхат, мәлімдеме, шарт, ресми құттықтау, іскерлік хат) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; 7.3.5.1 күрделі жоспар құру; 7.3.8.1 мәтіндердің мазмұнын салыстыру, мақсатын және нысаналы аудиторияны анықтау
		Жазылым	7.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, дәйек сөздердің, мақал-мәтелдердің, қанатты сөздердің негізінде эссе жазу (көлемі 100-120 сөз); 7.4.6.1 сөздердің әртүрлі бөліктерінде дауысты және дауыссыздарды, дефис арқылы сөздерді дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.5.2.1 жай сөйлем мен күрделенген жай сөйлемдерді және бірыңғай сөйлем мүшелерін қолдану; 7.5.2.2. шартты, қарсылықты, салыстырмалы қарым-қатынасты білдіретін құрмалас сөйлемдерді пайдалану

4) 8-сынып:

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Отбасы және жасөспірім	«Волшебная копейка» өсиет әңгіме. А. Құнанбаевтың «Қара сөздері» «Он төртінші қара сөз». В. Железников. «Чучело».	Тыңдалым	8.1.1.1 бөлінген деректерді жалпы контекске біріктіріп, себеп-салдарлық байланыстарды анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 4-6 минуттан артық емес хабарламаның

	М. Әуезов. «Сирота». Ғ. Мүсірепов. «Рассказы о матери».		негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 сөздерді жалпытілдік баламалармен немесе сипаттамалық айналымдармен (перифразалармен) ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қоры болу; 8.2.3.1 есімше және көсемше айналымдарын келісу және басқару, қолдану ережелерін қамтитын синтаксистік нормаларды сақтау
		Оқылым	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілерге негізделген мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 8.3.3.1 идеяларды, интерпретацияларды, болжамдарды ұсынуға және сұрақтардың әртүрлі түрлеріне жауап беруге мүмкіндік беретін мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды құрастыру;

		Жазылым	8.4.1.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құрастыру; 8.4.6.1 НЕ сөзінің әртүрлі сөздермен бірге не бөлек жазылуын дұрыс таңдау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.1 тиісті формалардағы күрделі зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді қолдану 8. 5. 1. 3 ырықты және ырықсыз етіс жасау
Спорт және демалыс	Л. Кассиль. «Ход белой королевы». С. Мұқанов. «Балуан Шолақ»	Тыңдалым	8.1.3.1 сюжет дамуының немесе шиеленістің негізгі сәттерін анықтап, прозалық, драмалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну; 8.1.4.1 авторлық ұстанымды айқындап, мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	8.2.4.1 кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде дәлелді сөйлем құрау (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар пайымдау); 8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды проблемалар бойынша диалогке қатысу
		Оқылым	8.3.5.1 дәйексөзді жоспар құру; 8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көркем шығармалардың

			(поэтикалық, прозалық, драмалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	8.4.3.1 ақпаратты соның ішінде кестеден, сызбадан, диаграммадан, графиктен тұратын презентация түрінде ұсыну; 8.4.7.1 оқшау мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.1 тиісті формалардағы күрделі зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді қолдану; 8.5.2.1 есімшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру
2-тоқсан			
Еңбек әлемі	Н.А. Заболоцкий. «Не позволяй душе лениться». А. Мусатов. «Как хлеб на стол пришел».	Тыңдалым	8.1.1.1 бөлінген деректерді жалпы контекске біріктіріп, себеп-салдарлық байланыстарды анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 4-6 минуттан артық емес хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.1.3.1 сюжет дамуының немесе шиеленістің негізгі сәттерін анықтап, прозалық, драмалық және поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 сөздерді жалпытілдік баламалармен немесе сипаттамалық айналымдармен (перифразалармен) ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қоры болу;

			8.2.2.1 мәтіннің мазмұнын шығармашылық толықтырулармен қайта айту; 8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды проблемалар бойынша диалогке қатысу
		Оқылым	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілерге негізделген мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 8.3.5.1 дәйексөзді жоспар құру; 8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық, драмалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	8.4.1.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль (мінездеме,өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құрастыру; 8.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды

			материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын іріктеп баяндау; 8.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, автордың ұстанымына өз келісімін/келіспеуін білдіріп, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 120-140 сөз); 8.4.7.1 оқшау мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.4 аяқталған және аяқталмаған түрде көсемшелер жасау
Ғарыш	О. Сулейменов. «Земля, поклонись человеку». Р. Брэдбери. «Зеленое утро». И. Ефремов. «Звездные корабли».	Тыңдалым	8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннің үзіндісі бойынша мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	8.2.4.1 кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде дәлелді сөйлем құрау (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар пайымдау); 8.2.6.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде құрылған пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің

			стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілерге негізделген мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 8.3.4.1 талдамалықты қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану
		Жазылым	8.4.1.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль (мінездеме,өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құрастыру; 8.4.3.1 ақпаратты соның ішінде кестеден, сызбадан, диаграммадан, графиктен тұратын презентация түрінде ұсыну; 8.4.6.1 НЕ сөзінің әртүрлі сөздермен бірге не бөлек жазылуын дұрыс таңдау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.2 қозғалыс етістіктерін қолдану 8. 5. 2. 2. көсемшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру
3-тоқсан			
Жанды табиғат әлемі	О.Сүлеймен»Волчата» өлеңі. Ш. Айтматов «Плаха» (Акбар туралы үзінді). Қ. Мырзағалиев. «Қызыл кітап».	Тыңдалым	8.1.1.1 бөлінген деректерді жалпы контекске біріктіріп, себеп-салдарлық байланыстарды анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 4-6 минуттан артық емес хабарламаның негізгі және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.1.3.1 сюжет дамуының немесе шиеленістің негізгі сәттерін анықтап, прозалық, драмалық және

			поэтикалық туындылардың/бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 сөздерді жалпытілдік баламалармен немесе сипаттамалық айналымдармен (перифразалармен) ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қоры болу; 8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдеп, қоғамдық-маңызды проблемалар бойынша диалогке қатысу
		Оқылым	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.5.1 дәйексөзді жоспар құру; 8.3.8.1 мазмұнды, тілдік ерекшеліктерді салыстыру
		Жазылым	8.4.3.1 ақпаратты соның ішінде кестеден, сызбадан, диаграммадан, графиктен тұратын презентация түрінде ұсыну; 8.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, автордың ұстанымына өз келісімін/келіспе-уін білдіріп, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 120-140 сөз)
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.5 күрделі сан есімдерді тиісті формаларда қолдану
Су – тіршілік көзі		Тыңдалым	8.1.4.1 авторлық ұстанымды айқындап,

	Янка Мавр. «Сын воды». П.Н. Васильев. «Иртыш».		мәтіннің негізгі ойын анықтау; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннің үзіндісі бойынша мазмұнды болжау
		Айтылым	8.2.2.1 мәтіннің мазмұнын шығармашылық толықтырулармен қайта айту; 8.2.3.1 есімше және көсемше айналымдарын келісу және басқару, қолдану ережелерін қамтитын синтаксистік нормаларды сақтау
		Оқылым	8.3.3.1 идеяларды, интерпретацияларды, болжамдарды ұсынуға және сұрақтардың әртүрлі түрлеріне жауап беруге мүмкіндік беретін мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды құрастыру; 8.3.4.1 талдамалықты қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану; 8.3.7.1 өзектілігін, анықтығын, пайдалылығын және құндылығын анықтай отырып, әр түрлі дереккөздерден ұсынылған тақырып бойынша қажетті ақпарат алу
		Жазылым	8.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын іріктеп баяндау; 8.4.4.1 эпитеттерді, салыстыруларды, фразеологизмдерді, дараландырулар мен

			метафораларды қолдана отырып, белгілі бір рөлді және сөйлеу мінез-құлқын таңдай отырып, шығармашылық жұмыстарды (оның ішінде әдеби тақырыптарға) жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.2.1 есімшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру
Тағам	Н.В. Гоголь. «Старосветские помещики». А.П. Чехов. «Сирена».	Тыңдалым	8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.4.1 кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде дәлелді сөйлем құрау (сипаттау және/ немесе баяндау элементтері бар пайымдау); 8.2.6.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде құрылған пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілерге негізделген мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық,

			драмалық) мазмұнын талдау
		Жазылым	8.4.1.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль (мінездеме,өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құрастыру; 8.4.6.1 НЕ сөзінің әртүрлі сөздермен бірге не бөлек жазылуын дұрыс таңдау; 8.4.7.1 оқшау мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.2.2 көсемшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру
4-тоқсан			
Өнер күші	А.С. Пушкин. «Моцарт и Сальери». К.Г. Паустовский. «Старый повар». Б.П. Екимов. «Музыка старого дома». І. Жансүгіров. «Күйші» поэмасы (үзінді).	Тыңдалым	8.1.4.1 авторлық ұстанымды айқындап, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннің үзіндісі бойынша мазмұнды болжау
		Айтылым	8.2.1.1 сөздерді жалпытілдік баламалармен немесе сипаттамалық айналымдармен (перифразалармен) ауыстыру үшін жеткілікті сөздік қоры болу; 8.2.3.1 есімше және көсемше тіркестерін қолдана отырып, келісу және басқару, ережелерін қамтитын синтаксистік нормаларды сақтау; 8.2.4.1 кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде дәлелді сөйлем

			(сипаттау және/немесе баяндау элементтерімен пайымдау) құрау
		Оқылым	8.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; 8.3.3.1 идеяларды, интерпретацияларды, болжамдарды ұсынуға және әртүрлі сұрақтарғажауап беруге мүмкіндік беретін мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 8.3.4.1 талдамалықты қоса алғанда, оқылым түрлерін пайдалану
		Жазылым	8.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материалдың негізінде мәтіннің мазмұнын іріктеп баяндау; 8.4.4.1 эпитеттерді, салыстыруларды, фразеологизмдерді, дараландырулар мен метафораларды пайдалана отырып, белгілі бір рөлді және сөйлеу мінез-құлқын таңдай отырып, шығармашылық жұмыстарды (оның ішінде әдеби тақырыптарға) жазу; 8.4.6.1 НЕ сөзінің әртүрлі сөздермен бірге не бөлек жазылуын дұрыс таңдау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.1.5 күрделі сан есімдерді тиісті формаларда қолдану

Ғылыми жаңалықтар және технологиялар	Е.С. Вельтисов. «Приключения Электроника». Жюль Верн. «Дети капитана Гранта».	Тыңдалым	8.1.2.1 тарихи-мәдени тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.5.1 өз көзқарасын дәлелдей отырып, қоғамдық маңызы бар мәселелер бойынша диалогқа қатысу; 8.2.6.1 кестелер, схемалар, диаграммалар, графиктер негізінде құрылған сөйлемді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, үндеу), ресми-іскери стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипатты белгілердің негізінде мәтіннің аралас типке тиістілігін анықтау; 8.3.5.1 дәйексөзді жоспар құру; 8.3.6.1 құрылымдық-композициялық ерекшеліктерін анықтай отырып, көркем шығармалардың (поэтикалық, прозалық, драмалық) мазмұнын талдау; 8.3.8.1 мазмұнды, тілдік ерекшеліктерді салыстыру
		Жазылым	8.4.1.1 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау) және ресми-іскерлік стиль (мінездеме,өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерін құрастыру;

			8.4.6.1 НЕ сөзінің әртүрлі сөздермен бірге не бөлек жазылуын дұрыс таңдау; 8.4.7.1 оқшау мүшелері бар сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.5.2.1 есімшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру; 8.5.2.2 көсемшелерді қолдану және оларды синонимдік қатарымен ауыстыру

5) 9-сынып

Тақырып	Оқылатын көркем туындылар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Әлем халықтарының мәдениеті	А. Құнанбаев. «Слова назидания» – «17 Слово». М. Шаханов. «Четыре матери». В. Гундарев. «На земле Абая».	Тыңдалым	9.1.1.1 қосалқы мәтінді, пікір айту мақсатын және айтушының оқиғалар мен кейіпкерлерге қатынасын анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 5-8 минуттан аспайтын хабарламаның негізгі және детальды ақпаратын түсіну; 9.1.4.1 мәтіннің құрылымын ескеріп, мәтіннің негізгі ойын анықтау
		Айтылым	9.2.3.1 сөйлеу нормаларына, оның ішінде сөйлеу стиліне сәйкес келетін лексикалық және синтаксистік бірліктерді сақтау; 9.2.5.1 ұсынылған мәселе бойынша пікірталасқа қатысу, әртүрлі көзқарастарды синтездеу және мәселені шешу жолдарын тұжырымдау

		Оқылым	9.3.2.1 ресми іскерлік стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау (нұсқаулық, ереже); сипатты белгілердің негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге тиістілігін анықтау; 9.3.3.1 мәтін ақпаратын перефразалау арқылы сұрақтарды тұжырымдау және оларға жауап беру, факт пен пікірді ажырату; 9.3.6.1 автордың ұстанымын анықтау және шығарманың мазмұнын бағалау арқылы көркем шығармалардың мазмұнын талдау
		Жазылым	9.4.1.1. публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскерлік стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.5.1 талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.1. зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді (соның ішінде басқа сөз таптарынан жасалған) тиісті формаларда қолдану
Жер ғаламшарының табиғи ресурстары	К. Паустовский. «Мещерская сторона» (үзінділер). Ч. Айтматов. «Жанпида»	Тыңдалым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.3.1 автордың кейіпкерлерге, оқиғаларға деген эмоционалдық-бағалау қарым-

	(үзінді). В. Распутин «Прощание с Матёрой» (үзінді).		қатынасын білдіретін сөздерді анықтап, прозалық, драмалық, поэтикалық туындылардық/ бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 кең ауқымды тақырыптар бойынша тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қордың болуы; 9.2.4.1 назар аудару әдістерін қолданып отырып және мақсатты аудиторияны ескере отырып, сөйлем (пайымдау, сендіру) құрау
		Оқылым	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің негізгі, қосалқы және жасырын (мәнмәтін) ақпаратын түсіну; 9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілер негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 9.3.5.1 тезистік жоспар құру
		Жазылым	9.4.1.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскерлік стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.3.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде ақпаратты есеп, мақала, анықтама түрінде және керісінше ұсыну; 9.4.6.1 шылауларды, предлогтарды, одағайларды дұрыс жазу ;

			9.4.7.1 сабақтас құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.1. зат есімдерді, сын есімдерді, үстеулерді (соның ішінде басқа сөз таптарынан жасалған) тиісті формаларда қолдану; 9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
2-тоқсан			
Тарих және тұлға	А.С. Пушкиннің «Капитан қызы» повесі. М. Шаханов. «Жеңілген жеңімпаз туралы Отырар поэмасы» немесе «Шыңғысханның есебі». М. Әуезов «Абай жолы». Ә. Кекілбаев. «Плеяды – созвездие надежды». А. Байтұрсынов. «Великий поэт казахов».	Тыңдалым	9.1.1.1 қосалқы мәтінді, пікір айту мақсатын және айтушының оқиғалар мен кейіп-керлерге қатынасын анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 5-8 минуттан аспайтын хабарламаның негізгі және детальды ақпаратын түсіну; 9.1.3.1 автордың кейіпкерлерге, оқиғаларға деген эмоционалдық-бағалау қарым-қатынасын білдіретін сөздерді анықтап, прозалық, драмалық, поэтикалық туындылардың /бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 кең ауқымды тақырыптар бойынша тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қордың болуы; 9.2.2.1 автордың ұстанымын бағалап, проблемалық жағдаятты өзі түсінігі бойынша көрсете отырып, мәтіннің мазмұнын қайта айту; 9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Оқылым	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және жасырын (мәнмәтін) ақпаратын түсіну;

			9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілері негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 9.3.5.1 тезистік жоспар құру; 9.3.6.1 автордың ұстанымын анықтау және шығарманың мазмұнын бағалау арқылы көркем шығармалардың мазмұнын талдау
		Жазылым	9.4.1.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскерлік стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал ақпаратының мазмұнын шығармашылық тұрғыдан түсіндіре отырып баяндау; 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.2 етістіктерді тиісті формаларда қолдану; 9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
Шындық және қиял	Ш.Т. Айтматов. «Легенда о рогатой матери-оленихе» («Белый пароход»).	Тыңдалым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	9.2.4.1 назар аудару әдістерін қолданып және мақсатты

	Р. Брэдбери «Все лето в один день».		аудиторияны ескере отырып, мәлімдеме (пайымдау, сендіру) жасау; 9.2.6.1 назар аудару әдістерін қолдана отырып және мақсатты аудиторияны ескере отырып, мәлімдемені (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	9.3.4.1 оқу кезінде оқылым түрлерін пайдалану, сыни ойлау техникаларын меңгеру; 9.3.7.1 ақпаратты алу және жинақтау, өз пікірін білдіре отырып, алынған мәліметтер негізінде қорытынды жасау
		Жазылым	9.4.3.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде ақпаратты есеп, мақала, анықтама түрінде және керісінше ұсыну; 9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.6.1 шылауларды, предлогтарды, одағайларды дұрыс жазу ; 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.2 етістіктерді тиісті формаларда қолдану; 9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
3-тоқсан			

Әкелер мен балалар: ұрпақтар диалогі және шиеленісі	У. Шекспир. «Ромео и Джульетта». К.А. Паустовский. «Телеграмма».	Тыңдалым	9.1.1.1 қосалқы мәтінді, пікір айту мақсатын және айтушының оқиғалар мен кейіп-керлерге қатынасын анықтап және қорытынды жасап, ұзақтығы 5-8 минуттан аспайтын хабарламаның негізгі және детальды ақпаратын түсіну; 9.1.3.1 автордың кейіпкерлерге, оқиғаларға деген эмоционалдық-бағалау қарым-қатынасын білдіретін сөздерді анықтап, прозалық, драмалық, поэтикалық туындылардың /бөліктердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 кең ауқымы тақырыптар бойынша тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қорды меңгеру; 9.2.5.1 ұсынылған мәселе бойынша пікірталасқа қатысу, әртүрлі көзқарастарды синтездеу және мәселені шешу жолдарын тұжырымдау
		Оқылым	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің басты, жанама және жасырын (мәнмәтін) ақпаратын түсіну; 9.3.5.1 тезистік жоспар құру; 9.3.8.1 мазмұнын талдап, авторлық ұстанымды анықтап, мәтіндерді салыстыру
		Жазылым	9.4.3.1 кестелердің, сызбалардың, диаграммалардың, графиктердің негізінде ақпаратты есеп, мақала, анықтама түрінде және керісінше ұсыну; 9.4.5.1 талқылау элементтерімен, талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу

			жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.3 сан есімдерді тиісті формаларда қолдану; 9.5.2.1 ауызша және жазбаша қарым-қатынас жағдайына сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары	С.Черный. «Диета», «Зеркало». Б. Акунин. «Турецкий гамбит» романы (үзінділер).	Тыңдалым	9.1.4.1 мәтіннің құрылымын ескеріп, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	9.2.2.1 автордың ұстанымын бағалап, проблемалық жағдаятты өзі түсінігі бойынша көрсете отырып, мәтіннің мазмұнын қайта айту; 9.2.3.1 сөйлеу нормаларына, оның ішінде сөйлеу стиліне сәйкес келетін лексикалық және синтаксистік бірліктерді сақтау
		Оқылым	9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілері негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 9.3.3.1 мәтін ақпаратын перефразалау арқылы сұрақтарды тұжырымдау және оларға жауап беру, факт пен пікірді ажырату; 9.3.4.1 оқу кезінде оқылым түрлерін пайдалану, сыни ойлау техникаларын меңгеру;

			9.3.7.1 ақпаратты алу және жинақтау, өз пікірін білдіре отырып, алынған мәліметтер негізінде қорытынды жасау
		Жазылым	9.4.1.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскерлік стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал ақпаратының мазмұнын шығармашылық тұрғыдан түсіндіре отырып баяндау; 9.4.4.1 бейнелеу-көркемдегіш құралдарды қолданып, мазмұны бойынша қарама-қайшы болып табылатын шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға), мәтін үзіндісін/үзінділерін жазу ; 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.3 сан есімдерді тиісті формаларда қолдану
Бір әлем: жаһандану	М. Светлов. «Гренада». М. Горький. «Сказки об Италии». В. Астафьев. «Деревья растут для всех».	Тыңдалым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.4.1 назар аудару әдістерін қолданып және мақсатты аудиторияны ескере отырып, сөйлем (пайымдау, сендіру) құрау; 9.2.6.1 назар аудару әдістерін қолданып және мақсатты аудиторияны ескере отырып, сөйлемді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стиль мәтіндерінің (аннотация,

			тезистер) стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; 9.3.6.1 автордың ұстанымын анықтау және шығарманың мазмұнын бағалау арқылы көркем шығармалардың мазмұнын талдау; 9.3.7.1 ақпаратты алу және жинақтау, өз пікірін білдіре отырып, алынған мәліметтер негізінде қорытынды жасау
		Жазылым	9.4.1.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, мақала, тезистер) және ресми-іскерлік стиль (ереже, есеп, нұсқаулық) мәтіндерін құру; 9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.6.1 шылауларды, предлогтарды, одағайларды дұрыс жазу ; 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.2.1 ауызша және жазбаша тілдесімге сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану
4-тоқсан			
Танымал адамдар	Ю. Лермонтов. «Смерть поэта». Е. Евтушенко. «Людей неинтересных в мире нет». В. Ян. «Чингис-хан»	Тыңдалым	9.1.2.1 қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 кең ауқымды тақырыптар бойынша тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қордың болуы;

	(үзінді). Абай. «Не будь падким на все».		9.2.3.1 сөйлеу нормаларын, оның ішінде стильге сәйкес келетін лексикалық және синтаксистік бірліктерді сақтау; 9.2.4.1 назар аудару тәсілдерін қолданып және мақсатты аудиторияны ескере отырып, сөйлем (пайымдау, сендіру) құрау
		Оқылым	9.3.1.1 тұтас және тұтас емес мәтіндердің негізгі, қосалқы және жасырын (мәнмәтін) ақпаратын түсіну; 9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; өзіне тән белгілері негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 9.3.3.1 мәтін ақпаратын перефразалау арқылы сұрақтарды тұжырымдау және оларға жауап беру, факт пен пікірді ажырату; 9.3.4.1 оқу кезінде оқылым түрлерін пайдалану, сыни ойлау техникаларын меңгеру;
		Жазылым	9.4.4.1 бейнелеу-көркемдегіш құралдарды қолданып, мазмұны бойынша қарама-қайшы болып табылатын шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға), мәтін үзіндісін/ үзінділерін жазу ; 9.4.5.1 талқылау, баяндау/сипаттау элементтерімен талқылау мәтінінің ерекшеліктерін сақтай отырып, өз пікірін негіздеп және проблеманы шешу

			жолдарын ұсынып, ұсынылған проблема бойынша эссе жазу (көлемі 140-160 сөз); 9.4.6.1 шылауларды, предлогтарды, одағайларды дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.1.2 етістіктерді тиісті формаларда қолдану
Мен және Заң	Ш. Айтматов. «Жанпида» (Бостонды соттаудан үзінді)	Тыңдалым	9.1.4.1 мәтіннің құрылымын ескеріп, мәтіннің негізгі ойын анықтау; 9.1.5.1 пікірлер негізінде мәтін мазмұнын болжау
		Айтылым	9.2.5.1 ұсынылған мәселе бойынша пікірталасқа қатысу, әртүрлі көзқарастарды синтездеу және мәселені шешу жолдарын тұжырымдау; 9.2.6.1 назарды тарту тәсілдерін пайдаланып және нысаналы аудиторияны ескеріп, пікірді (монолог/диалог) бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 публицистикалық стиль (проблемалық мақала), ғылыми стиль (аннотация, тезистер, мақала), ресми-іскерлік стиль (нұсқаулық, ереже, есеп, заң) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; оларға тән белгілері негізінде мәтіннің әртүрлі типтерге жататындығын анықтау; 9.3.5.1 тезистік жоспар құру; 9.3.6.1 автордың ұстанымын анықтау және шығарманың мазмұнын бағалау арқылы көркем шығармалардың мазмұнын талдау; 9.3.8.1 мазмұнын талдап, авторлық ұстанымды анықтап, мәтіндерді салыстыру

		Жазылым	9.4.2.1 тыңдалған, оқылған және/немесе аудиовизуалды материал ақпаратының мазмұнын шығармашылық тұрғыдан түсіндіре отырып баяндау; 9.4.4.1 бейнелеу-көркемдегіш құралдарды қолданып, мазмұны бойынша қарама-қайшы болып табылатын шығармашылық жұмыстар (соның ішінде әдеби тақырыптарға), мәтін үзіндісін/ үзінділерін жазу ; 9.4.7.1 құрмалас сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.5.2.1 ауызша және жазбаша тілдесімге сәйкес келетін жай және құрмалас сөйлемдерді қолдану

...бұйрығына 48-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
49-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ағылшын тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Ағылшын тілі» оқу пәні білім алушылардың коммуникативтік құзыреттілігін дамытуға және тілді оқу, күнделікті және мәдениетаралық жағдаяттарда қолдану білігін қалыптастыруға ықпал етеді.

3. «Ағылшын тілі» оқу пәнінің мақсаты: негізгі мектепті аяқтаған кезде білім алушылардың оқу, күнделікті, әлеуметтік-мәдени және мәдениетаралық қарым-қатынас жағдаяттарында ағылшын тілін қолдану, ауызша және жазбаша мәтіндерді түсіну, интерпретациялау және құрастыру қабілетін қамтамасыз ететін B1 деңгейіндегі коммуникативтік құзыреттілігін дамыту.

4. «Ағылшын тілі» оқу пәнінің міндеттері:

1) білім алушылардың ағылшын тілінде тыңдау, айту, оқу және жазу дағдыларын B1 деңгейіне сәйкес қалыптастыру;

2) әртүрлі жанрлар мен форматтардағы ауызша және жазбаша мәтіндерді түсіну, талдау, интерпретациялау, бағалау және құрастыру дағдыларын дамыту;

3) білім алушылардың сөздік қорын кеңейту және әртүрлі коммуникативтік жағдаяттарда ойларын, пікірлерін, дәлелдерін және бағалау пайымдарын білдіру үшін тілдік құралдарды қолдану дағдыларын қалыптастыру;

4) ауызша, жазбаша, визуалды және цифрлық дереккөздермен жұмыс істеу, сондай-ақ оқу, зерттеу, жобалық және коммуникативтік тапсырмаларды орындау арқылы сыни, шығармашылық және аналитикалық ойлауды дамыту;

5) ақпаратты іздеу, талдау, жасау және қолдану үшін цифрлық ресурстарды, оның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапты пайдалану дағдыларын дамыту.

5. Оқу курсының мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Ағылшын тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Ағылшын тілі» оқу пәнінің мазмұны

6. Оқыту қазақ және орыс тілдерінде жүргізілетін сыныптар үшін «Ағылшын тілі» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
2) 6-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
3) 7-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
4) 8-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
5) 9-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

7. Оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін сыныптар үшін «Ағылшын тілі» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
2) 6-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
3) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
4) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
5) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

8. «Ағылшын тілі» оқу пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер сынып бойынша күтілетін нәтиже түріндегі оқыту мақсатын құрайтын бөлімшелерден тұрады.

9. Әр бөлімшеде көрсетілген оқыту мақсаттары мұғалімге тілдік қызметтің барлық түрін (мазмұн, тыңдау, айту, оқу, жазу, ағылшын тілінің қолданымын) дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, оларға оқытудың келесі кезеңі бойынша ақпарат беруге мүмкіндік береді.

10. «Мазмұн» бөлімі бойынша білім алушылар оларды әр түрлі оқу пәндерінде табысты қолдануға арналған дағдыларын дамытады: мәселелік

тапсырмаларды шешуде айту мен тыңдау дағдыларын қолданады, түсінікті және нақты ақпарат құрайды, оқу мен талдау арқылы мәдениетаралық түсінігін дамытады.

11. «Тыңдалым» бөлімі бойынша білім алушылар оқу бағдарламасының тақырыптары бойынша мәтіннің негізгі идеясын түсінеді, ақиқаттар мен ой пікірлерді анықтайды, таныс тақырыптар аясында жан-жақты түсінеді, қосымша ақпаратты алу мақсатында тыңдалған материал негізінде күрделі сұрақтарды тұжырымдайды, мәнмәтіндік тұспалдар көмегімен тыңдалған материалдан тұжырымдар жасайды, таныс тақырып бойынша ерекше ақпаратты анықтайды, таныс тақырып бойынша дәлелдерде сәйкессіздікті анықтайды.

12. «Айтылым» бөлімі бойынша білім алушылар таныс тақырып бойынша логикалық ұйымдастырылған оқиғалар негізінде мәтіннің негізгі идеясын жеткізеді, ресми және бейресми сөйлеу стильдерін қолданады, таныс тақырыптың фотосуреттері, тақырыптары, түйінді сөздері, үзінділері арқылы мәтіннің мазмұнын болжайды, нақты ақпаратты алу үшін қарапайым және күрделі сұрақтар қояды, тапсырмаларды орындау үшін оқушылармен (жұппен, топта) өзара қарым қатынас жасайды, таныс тақырып бойынша мәтінді қарама қарсы қояды және салыстырады, дәлелелдерді бере отырып, ойын жеткізеді.

13. «Оқылым» бөлімі бойынша білім алушылар жалпы және таныс тақырып бойынша әр түрлі стиль мен жанрлардың мәтініндегі негізгі идеяны, сонымен қатар егжей тегжейін түсінеді, әр түрлі ақпарат көздерін қолданады (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет), таныс тақырып бойынша түрлі стиль мен жанрдың мәтінінен ерекше ақпаратты анықтайды, тақырыптар, фотосуреттер, түйінді сөздер, үзінділер арқылы мәтіннің мазмұнын болжайды, автордың қатынасын және ойын анықтайды, әр түрлі мәтіндерден ақпаратты бағалайды.

14. «Жазылым» бөлімі бойынша білім алушылар кестелер, диаграммалар, сызбалар, сауалнамалар, формаларды толтырады, таныс тақырыптар бойынша мәтіндерді жоспарлайды, жазады, редакциялайды және оқып шығады, қарым-қатынастық тапсырмаларға сәйкес мәтінде белгі жасайды, оқытылған тақырыптардың ақпаратын қолдана отырып, өткен шақ, осы шақ және келер шақпен байланысты оқиғаларды суреттейді және көрсетеді, таныс тақырыптың мәтінінде сөйлемдер мен абзацтарды байланыстырады және үйлестіреді, таныс тақырыптың мәтінінде тыныс белгілерін дұрыс қолданады, сәйкес ережелер мен құрылымдарды қолдана отырып, әр түрлі стильдер мен жанрлар бойынша мәтіндер құрастырады.

15. «Ағылшын тілінің қолданымы» бөлімі бойынша білім алушылар кең лексикалық ауқымды және тілдің түрлілігін әдеттегідей жоғары дәлдікпен қолданып, өзінің ойын білдіреді. Білім алушылар өткен шақ, осы шақ және келер шақ қатарын және модальді етістіктердің кең ауқымды түрін еркін қолданады.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

16. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтау арқылы ұсынылған. Код бойынша бірінші сан сыныпты, екінші сан оқу мақсаттырының нөмірін білдіреді.

17. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлімдерге бөлінген:

1) «Мазмұн» (content):

Білім алушылар білуі тиіс:				
5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
орташадан төмен деңгей 2	орташадан жоғары деңгей 2	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.1.1.1 топта мәселелерді шығармашылық және ынтымақтастық негізінде шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану	7.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану	9.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану
5.1.2.1 сыныптастарына мұқият кері байланыс беру үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану	6.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану	7.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану	8.1.2.1сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану	9.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану
5.1.3.1 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу	6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу	7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу	8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу	9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу
5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы	6.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және	7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және	8.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару	9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және

түрде жауап беру	оған жауап қайтару	оған жауап қайтару		оған жауап қайтару
5.1.5.1 кері байланысты пайдалана отырып, жеке оқу мақсаттарын белгілеу	6.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану	7.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану	8.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану	9.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану
5.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті әрі жүйелі түрде ұйымдастырып ұсыну	6.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну	7.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну	8.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну	9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну
5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау (ауа райы карталары, қарапайым блок-схема және т.б.)	6.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту	7.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту	8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту	9.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсіністікті дамыту	6.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту	7.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту	8.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту	9.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
5.1.9.1 қиялына сүйене отырып өз,	6.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді	7.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді	8.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді	9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді

ойын, идеясын, тәжірибелері мен сезімін білдіру	білдіру үшін қиялды қолдану	білдіру үшін қиялды қолдану	білдіру үшін қиялды қолдану	білдіру үшін қиялды қолдану
5.1.10.1 әлем туралы әртүрлі көзқарастарды түсіну және талдау мақсатында ауызша немесе жазбаша рефлексия жасау	6.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану	7.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану	8.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану	9.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану

2) «Тыңдалым» (listening):

5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
орташадан төмен деңгей 2	орташадан жоғары деңгей 2	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.2.1.1 ең өзекті тақырыптық салаларға қатысты негізгі және қарапайым сипаттамалық сөздерді қамтитын шектеулі сөздік қорды тану	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну	7.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдаумен түсіну	8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну	9.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну
5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім, не, қайда, қашан, қанша)	6.2.2.1 жеке басына қатысты мәліметтерді ұсыну туралы күрделірек сұрақтарды мұғалімнің	7.2.2.1 жалпы және оқу тақырыпта рындағы ақпараттың біршама бөлігін шектеулі	8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша бірша ма нақты ақпа ратты	9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген

	қолдаумен түсіну	ортадағы ұзақ сөй лесуде мұғалім нің шамалы қолдау көрсету імен түсіну	кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну	әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну
5.2.3.1 қарапайым бірқадамды нұсқаулард ы және сыныптағы күнделікті әрекеттерді орындау	6.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын ың кең ортадағы күрделірек сұрақтарын қолдаумен түсіну	7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну	8.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну	9.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну
5.2.4.1 қысқа және қолдауы бар қарапайым мәтіннің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау	6.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде негізгі ойларды шектеулі қолдау көрсетуімен түсіну	7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарынды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну	8.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде ұйға рынды мағына ның үлкен бөлі гін іс жүзінде қолдаусыз түсіну	9.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде ұйға рынды мағы наның үлкен бөлігін қолдау сыз түсіну
5.2.5.1 баяу әрі анық айтылған, қайталанат ын өте қарапайым және қысқа құрылымд ы баяндамала рды түсіну	6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну	7.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарын ың көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(ле рдің) ойын қол даумен анықтау	8.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарын ың көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің ойын шамалы қолдау көрсетумен анықтау	9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарын ың көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау
5.2.6.1 берілген тақырыпта	6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарын	7.2.6.1 жалпы және оқу тақырып	8.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарын	9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу

р, суреттер немесе негізгі сөздер арқылы аудиомәтін мазмұны бойынша қарапайым болжам жасау	ың көпшілігін де ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау	тарының кей бірінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау	ың көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау	тақырыптарын да ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау
	6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарын да мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау	7.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтай бастау	8.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктері н анықтау	9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктері н анықтау
	6.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы көпшілік ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну	7.2.8.1 жалпы және оқу тақырып тарындағы әңгімелерді қолдаумен түсіну	8.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы көлемді әңгімелерді түсіну	9.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздікте рді түсіне бастау

3) «Айтылым» (speaking):

5-сынып	6-сынып	7-сынып	8- сынып	9-сынып
орташадан төмен деңгей 2	орташадан жоғары деңгей 2	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.3.1.1 негізгі қажеттілікт ерін, тілектерін	6.3.1.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында	7.3.1.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары	8.3.1.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары	9.3.1.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу

және сезімдерін білдіру үшін шектеулі сөздік қорды қолдану	пікірталас деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру	аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану	аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану	кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану
5.3.2.1 қарапайым сұрау сөздерін қолданып (кім, не, қайда, қашан, қанша) сұрақ қою және жауап беру	6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою	7.3.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою	8.3.2.1 жалпы тақырыптар және бірқатар оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделірек сұрақтар қою	9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою
5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты қарапайым түрде беру (адамдарды, орындарды, заттарды, сезімдер мен қалауларды сипаттау)	6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайымдау элемент терімен өз пікірін сөйлем мен жеткізу	7.3.3.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу	8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу	9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу
5.3.4.1 әлеуметтік және сыныптық жағдайларда өзара әрекеттесу үшін негізгі сәлемдесу	6.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген коммен тарийлерге пайымдау элементтерімен	7.3.4.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтеріме	8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтеріме н біраз	9.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдаумен және сөйлеммен

формалары н және қалыпты тілдік үлгілерді қолдану	біраз икемділік пен сөйлеммен жауап беру	н біраз икемділік пен сөйлеммен жауап беру	икемділікпен сөйлеммен жауап беру	белгілі бір деңгейдегі икемділікпен жауап беру
5.3.5.1 оқу тақырыптар ы бойынша өз жұмысын (мысалы, графикалық органайзерл ер, суреттер) сыныптаста ры алдында ұсыну	6.3.5.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзағырақ әңгімеде өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену	7.3.5.1 оқу тапсырмалары н орындау мақсатында басым дықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастары мен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену	8.3.5.1 оқу тапсырмалары н орындау мақсатында басымдықтард ы жоспарлау мен құру, серкіктестік, талқылау, келісу үшін сынып тастарымен өзара қарым-қатынас жасау	9.3.5.1 оқу тапсырмалары н орындау мақсатында басымдықтард ы жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастары мен өзара қарым-қатынас жасау
5.3.6.1 суреттерді реттеу, сурет салу немесе белгілеу арқылы негізгі оқиғаларды қысқаша мазмұндау	6.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын пікірталаста анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу	7.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену	8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру	9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру
	6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен	7.3.7.1 әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен	8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика	9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен

	синтаксисті пайдалану	синтаксисті пайдалану	мен синтаксисті пайдалану	синтаксисті пайдалану
	6.3.8.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау	7.3.8.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау	8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау	9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау

4) «Оқылым» (reading):

5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
орташадан төмен деңгей 2	орташадан жоғары деңгей 2	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттамалық сөздердің біртіндеп кеңейіп отыратын ең аз көлемдегі сөздік қорын тану	6.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну	8.4.1.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әр түрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары мәтіндерінің негізгі идеясын түсіну	9.4.1.1 көпшілік таныс емес жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндердің негізгі идеясын түсіну
5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздерді қамтитын қарапайым мәтіндердегі тақырып пен маңызды тұстарды анықтау; 5.4.2.2 қысқа, қарапайым мәтіндерден	6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну	7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну	9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну

нақты ақпаратты анықтау				
5.4.3.1 қысқа және қарапайым хабарламалардан нақты ақпаратты табу (ашықхаттар, жарнамалар, іс-шара бағдарламалары, буклеттер немесе инфографика)	6.4.3.1 бірқатар ұзақ мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлелдеректемелерін түсіну	7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлелдеректерін түсіну	8.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлелдеректерін түсіну	9.4.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы ұзақ мәтіндердегі дәлелдеректерін түсіну
5.4.4.1 контекст пен мәтін белгілерін (суреттер, белгіленген диаграммалар, таныс тіркестер) пайдаланып белгісіз сөздердің мағынасын анықтау, түрлі ақпараттық ресурстарды (анықтамалықтар, сөздіктер, интернет, ЖИ) қолдану	6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу	7.4.4.1 таныс және кейбір бейта ныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиет тердегі кейбір ұзақ мәтіндерді оқу	8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу	9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу
5.4.5.1 иллюстрацияланған әңгімелердегі кейіпкерлер мен сюжет туралы негізгі	6.4.5.1 ұзын мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында	7.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша	8.4.5.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және	9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің

және нақты ақпаратты табу	мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау	мәтіндердің мән-мәтінінен негізгі ойды анықтау	кейбір ұзын мәтіндердің мән-мәтінінен негізгі ойды анықтау	мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау
	6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау	7.4.6.1 әр түрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау	8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әр түрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау	9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
	6.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау	7.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау	8.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау	9.4.7.1 кез келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
	6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды өз бетімен қолдану	7.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс және кейбір бей таныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды шамалы көмек пен қолдану	8.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін кейбір бейтаныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды қолдану	9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және бейтаныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды қолдану

	6.4.9.1 кез келген жалпы және оқу тақырыптары ндағы қарапайым қысқа мәтіндерде дерек пен пікірдің айырмашылы ғын анықтау	7.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары ндағы қысқа қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздікте рді анықтау	8.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары ндағы қысқа мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздікте рді анықтау	9.4.9.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптары ндағы ұзақ мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздікте рді анықтау

5) «Жазылым» (writing):

5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
орташадан төмен деңгей 2	орташадан жоғары деңгей 2	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.5.1.1 жеке және күнделікті өмірге қатысты қарапайым мәтіндер жазу (құттықтау ашықхаттар ы/ суреттері бар постерлер/қ ысқа мәтіндер / жазбалар /қысқа блогтар), тиісті рәсімделуін сақтай отырып	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарын дағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру
5.5.2.1 негізгі ойы және/немесе кейбір	6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын	7.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын	8.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын	9.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын

детальдары бар қысқа абзацтарды тиісті құрылымды сақтай отырып жоспарлау, жазу, өңдеу және тексеру	да өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу	да өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу	да өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу	да өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу
5.5.3.1 негізгі жалғаулықтарды пайдаланып сөйлемдерді мағыналық жағынан байланысқан абзацтарға біріктіру	6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу	7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу	8.5.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу	9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу
5.5.4.1 оқу тақырыптарына және жеке тәжірибеге қатысты жиі қолданылатын сөздермен сипаттамалық сөздерді қолдану	6.5.4.1 жеке ақпарат беруге арналған тақырыпты абзац көлемінде мұғалімнің қолдауымен жазу	7.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына кейбір жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын қолдаумен қолдану	8.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын қолдаумен қолдану	9.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына әр түрлі жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын шамалы қолдаумен қолдану
5.5.5.1 оқу тақырыптары бойынша жиі қолданылатын сөздердің көпшілігін дұрыс жазу	6.5.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен	7.5.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен біршама	8.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім	9.5.5.1 шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім

	қолдаумен қолдану	қолдау мен қолдану	қолдауымен қолдану	қолдауымен қолдану
5.5.6.1 оқу тақырыптары бойынша бас әріптерді және тыныс белгілерін (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі, үтір) қолдану	6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырып тарда негізгі сабақ тастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдау мен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру	7.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулық тарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру	8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру	9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу
	6.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен пайдалану	7.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану	8.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану	9.5.7.1 жалпы және бірқатар оқу тақырыптарындағы шексіз жазбаша жанрларда үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты дербес қолдану
	6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	7.5.8.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	6.5.9.1 бірқатар жалпы таныс және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда	7.5.9.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін	8.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орта	9.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс

	ты ныс белгілерін орынды сауаттылықпе н қолдану	рін орынды сауаттылықпе н қолдану	деңгей дегі сауаттылық пен қолдану	белгілерін сауатты қолдану

6. «Ағылшын тілін қолдану» (use of English):

5-сынып	6-сынып	7-сынып	8- сынып	9- сынып
орташадан төмен деңгей 2	орташадан жоғары деңгей 2	төмен деңгей 1	орташа деңгей 1	жоғары деңгей 1
5.6.1.1 жекеше/көп ше, саналатын және саналмайтын зат есімдерді, уақытты, орынды және бағытты білдіретін көмекші сөз тіркестерін, тәуелдік формаларын (‘s, s’) қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптар ы бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану	7.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір дерексіз зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану	8.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптар ы, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша кейбір дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану	9.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша әр түрлі дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану
5.6.2.1 шектеулі оқу тақырыптары аясында негізгі жіктеу, сілтеу және мөлшерлік есімдіктерді (some, any) қолдану	6.6.2.1 “more, little, few less, fewer not as many, not as much” сияқты сөздерді таныс, жалпы және оқу тақырыптар ында кеңейтілген жиынтықта қолдану	7.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін too much, too many, none any, enough сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану	8.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптар ы бойынша саналатын және саналмайты н зат есімдер үшін “several, plenty, a large /small number /amount”	9.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер және атаулы топтар үшін есептік сан есімдерді қолдану

			сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану	
5.6.3.1 шектеулі оқу тақырыптары аясында сын есімдердің кеңейіп келе жатқан түрлерін, бір буынды дұрыс және бұрыс сын есімдердің салыстырмалы және күшейтпелі шырай формаларын қолдану; 5.6.3.2 шектеулі оқу тақырыптары аясында жиілік үстеулерін қолдану	6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдермен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану	7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою	8.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша мысалы, as…as, much деңгейлерін көрсету үшін есімшемен салыстырмалы құрылым ретінде әр түрлі қарапайым сын есім мен күрделі сын есімді қолдану	9.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі қарапайым сын есімдермен күрделі сын есімдерді деңгейі мен күшейтпелі сын есім көмегімен есімше ретінде салыстырмалы құрылымдарды, әр түрлі қарапайым сын есімдермен күрделі сын есімдерді қолдану
5.6.4.1 шектеулі оқу тақырыптары аясында *a, an, the* артикльдерін қолдаумен қолдану; 5.6.4.2 шектеулі оқу тақырыптары аясында *there is/there are* құрылымдар	6.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде all, other сөздерін қолдану	7.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде neither, either сөздерін қолдану	8.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтау рөлінде all, half, both [of] сөздерімен бірге анықтаушы сөздерді қолдану	9.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтаушы және анықтаушы сөздерді қолдану

ында *many, much* мөлшерлік сөздерін қолдану				
5.6.5.1 уақыт пен орынды білдіретін шылауларды қолдану	6.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану	7.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану	8.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық және модальдық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану	9.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі сұрақтарды қолдану
5.6.6.1 шектеулі таныс және оқу тақырыптары аясында *can* (қабілет), *must* (міндет) модальді етістіктерін қолдану	6.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша негізгі жіктік, сілтеу және сандық есімдіктерін someone somebody, everybody, no-one қолдану	7.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves қоса өздік және еріксіз есімдіктерді қолдану	8.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша есімдіктерді, оның ішінде anybody, anyone, anything белгісіз есімдігі мен everyone, everything, none, more, less, a few сандық есімдіктерді қолдану	9.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша қатыстық, сілтеу, белгісіз және есептік есімдіктерді және өздік есімдіктердің кең санын қолдану
5.6.7.1 қайталанатын әрекеттерді,	6.6.7.1 таныс жалпы тақырыптар бойынша	7.6.7.1 таныс жалпы тақырыптар бойынша	8.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптар	9.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары

фактілерді, әдеттерді білдіру үшін Present Simple шағын қолдану; 5.6.7.2 сөйлеу сәтінде болып жатқан әрекеттерді білдіру үшін Present Continuous шағын қолдану	аяқталмаған, белгісіз өткен шақты жеткізу үшін қарапайым аяқталған шақты қолдану	таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану	ы бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану	бойынша алуан түрлі қарапайым аяқталған, сонымен бірге пассивті формаларды, мезгіл пысықтауыштарын қолдану
5.6.8.1 болашақтағы фактілер мен шешімдерді білдіру үшін will формасын қолдану	6.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты уәде беру, ұсыныс, және болжау жасау үшін келер шақтың “болады” формасын пайдалану	7.6.8.1 көптеген таныс жалпы және дағдылы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге болашақ мағынасында ұзартылған осы шақты пайдалану	8.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, оның ішінде созылмалы осы шақ пен келер шақ мағынасындағы жай осы шақ формаларын қолдану	9.6.8.1 таныс және жалпы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге кейбір пассивтерді қолдану
5.6.9.1 Past Simple шағын (дұрыс және бұрыс етістік	6.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптар	7.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы	8.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу	9.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары

формаларын) қолдану	ы бойынша жай осы және өткен шақтардың белсенді және кейбір пассивті формаларын дұрыс қолдану	және өткен шақтардың және жетілдірілген жай формаларын дұрыс қолдану	тақырыптар ы бойынша төл және төлеу сөздерде өздік және ырықсыз етіс түрінде берілген осы шақ, өткен шақтың әртүрлі формаларын орынды қолдану	бойынша төл және төлеу сөздерде осы және өткен шақтардың белсенді және пассивті жетілдірілген жай формаларын түрлерін дұрыс қолдану
5.6.10.1 инфинитивпен және герундиймен қолданылатын етістіктерді қолдану	6.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптар ы бойынша бұрын болған іс-әрекет және оның түрін көрсету үшін созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану	7.6.10.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану	8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптар ы бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын , сонымен қатар ырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану	9.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің үздіксіз кеңейіп отыратын кейбір формаларын қолдану
5.6.11.1 жалғаулықтар арқылы құрмаласқан қарапайым сөйлемдерді қолдану; 5.6.11.2 that жалғаулығы	6.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптар ы бойынша ортақ жақсыз етісті it және	7.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өтініш жасау үшін төлеу сөздің кйбір	8.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптар ы бойынша мәлімдеме жасау, сұрақ	9.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша хабарлы, сұрау лы және бұйрық

мен бағыныңқы сөйлемдерді қолдану	there сөздерімен бірге қолдану	формаларын қолдану	қою үшін айту, сұрау, баяндау, сонымен қатар тілекті қоса алғандағы төлеу сөздердің кейбір формаларын қолдану	сөйлемдердегі төлеу сөздерде know, wonder on сөздерімен бірге келетін жанама сұрақтарды қолдану
	6.6.12.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары көпшілігі бойынша түрлі үстеулерді, оның ішінде мөлшерді білдіретін too, not enough, quite, rather үстеулерін қолдану	7.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын салыстырмалы дәрежелі үстеулердің құрылымдарынқолдану	8.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ереже ге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулермен бір ге not as quickly as/far less quickly сөздерін қолда ну, етістік тің алдында, етістік тің артында және етістіктің соңында келе тін үстеулердің көп теген түрлерін қолдану	9.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағына тын және ере жеге бағынбай тын үстеулердің әртүрлі салыс тырмалы форма ларын қолдану, етістіктің алдында, етіс тіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрін қолдану

	6.6.13.1 көптеген кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша модальды формаларды, оның ішінде mustn’t (тыйым) need (қажеттілік) should (ұсыныс) сөздерін қолдану	7.6.13.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызмет үшін әртүрлі модальды формаларды қолдану	8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет, қажеттілік, мүм кіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әр түрлі мақсатты білдіре тін модальды формаларды ң көптеген түрле рін қолдану	9.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүр лі мақсаттағы модальды форма ларды, өкініш пен сынды білдіру үшін өткен шақтағы should/ shouldn’t have to модаль ды формаларын қолдану
	6.6.14.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптар ына қатысты әрекетті кім және қандай құралдарды қолданумен орындағаны н білдіру үшін уақыт, орналас қан жерді және бағытты білдіре тін көмекші сөздердің алуан түрін, қарапа йым көмекші сөз	7.6.14.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қарапайым көмекші сөз тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану	8.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптар ы бойынша зат есімдер мен сын есімдердің алдында кейбір көмекші сөздерді қолдану, сын есімдерден кейін келетін тәуелді көмекші сөздерді қалайша	9.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есім мен сын есімдердің алдында көмек ші сөздердің көптеген түрін қолдану, зат есім мен сын есімнен соң келетін бірқатар тәуелді көмекші сөздер ді және етістік терден соң келетін көмекші

	тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану		қолдану керектігін көрсету үшін as, like to көмекші сөздерін қолдану	сөздерді қолдану
	6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану	7.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда саны шектеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, саны шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, фразалық етістіктерді және етістіктерді қолдана бастау	8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шектеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану	9.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарға етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану, етістіктер мен көмекші сөздердің шектеулі санынан кейін герундий форма сын, көмекші сөздер форма сындағы етістік терді және фразалық етіс тіктерді қолдану
	6.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы шағын	7.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары үшін түрлі жалғаулықтарды қолдану	8.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша себептерді	9.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлем

	мәтіндер де сөйлем бөлік терін байлыныс тыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықта рын қолдану		түсіндіру үшін әртүрлі жалғаулықта рды мысалы, since, as, so ... that, such a ... that құрылымдар ын қолдану	бөліктерін байлыныстыр у үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтар ын қолдану
	6.6.17.1 нақты ақпаратты сипаттау үшін жалпы таныс және оқу тақырыптар ы аясында if бар бағыныңқы сөйлемдерді (нөлдік шартты сөйлемдерде) where бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, before / after бар (өткен шақ мағынадағы) бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, which, who, that, where бар салыстырма лы анықтауыш бағыныңқы	7.6.17.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша think know believe hope, say, tell бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, sure, certain бар бағыныңқы сөйлемдерді, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану	8.6.17.1 жалпы таныс және оқу тақырыптар ы бойынша екінші бағыныңқы сөйлемде шартты if / unless / if only және wish [that] [present reference] шарттарын, “why” сөзі бар анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану	9.6.17.1 үшінші логикалық құрылымда if / if only қолдану, which сөзін қосып салыстырмал ы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану

	сөйлемдерді қолдану			

18. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

19. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ағылшын тілі» оқу пәні бойынша Үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес жүзеге асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Ағылшын тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Тақырыптық бөлім	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
Құндылықтар 1. Отбасы және қарым-қатынас 2. Достық	Мазмұн	5.1.2.1 сыныптастарына мұқият кері байланыс беру үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 5.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті түрде ұйымдастырып, ұсыну; 5.1.9.1 қиялына сүйене отырып өз, ойын, идеясын, тәжірибелері мен сезімін білдіру
	Тыңдалым	5.2.1.1 ең өзекті тақырыптық салаларға қатысты негізгі және қарапайым сипаттамалық сөздерді қамтитын шектеулі сөздік қорды тану; 5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім, не, қайда, қашан, қанша); 5.2.5.1 баяу әрі анық айтылған, қайталанатын өте қарапайым және қысқа құрылымды баяндамаларды түсіну; 5.2.6.1 тақырып, көрнекілік немесе берілген тірек сөздер арқылы аудиомәтін мазмұнына қатысты қарапайым қорытынды жасау немесе болжау
	Айтылым	5.3.1.1 негізгі қажеттіліктерін, тілектерін және сезімдерін білдіру үшін шектеулі сөздік қорды қолдану; 5.3.2.1 қарапайым сұрақтарды қою және оларға жауап беру (кім, не, қайда, қашан, қанша); 5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру (адамдарды, орындарды,

		заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым түрде сипаттау); 5.3.4.1 әлеуметтік және сыныптық жағдаяттарда қарым-қатынас жасау үшін негізгі сәлемдесу формаларын және дайын тілдік үлгілерді қолдану; 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын (мысалы, графикалық органайзерлер, суреттер) сыныптастары алдында таныстыру
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттамалық сөздердің біртіндеп кеңейіп отыратын ең аз көлемдегі сөздік қорын тану; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздерді қамтитын қарапайым мәтіндердегі тақырып пен негізгі ойларды анықтау; 5.4.2.2 қысқа, қарапайым мәтіндерден нақты ақпаратты анықтау; 5.4.5.1 суреттермен берілген әңгімелердегі кейіпкерлер мен сюжеттің негізгі және нақты ақпаратын табу
	Жазылым	5.5.1.1 жеке және күнделікті өмірге қатысты қарапайым мәтіндер (құттықтау ашықхаттары, суреттері бар постерлер, қысқа мәтіндер, жазбалар, қысқа блогтар), тиісті рәсімделуін сақтай отырып жазу; 5.5.5.1 оқу тақырыптарына қатысты жиі қолданылатын сөздер мен сөздік бірліктердің көпшілігін дұрыс жазу; 5.5.6.1 оқу тақырыптары бойынша бас әріптер мен тыныс белгілерін (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі, үтір) қолдану
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.1.1 зат есімдерді (жекеше, көпше, саналатын және саналмайтын), уақыт пен орынды білдіретін көмекші сөз тіркестерін, тәуелдік формаларын (‘s, s’) қолдану; 5.6.2.1 оқу тақырыптарының шектеулі аясында негізгі жіктеу, сілтеу және мөлшерлік есімдіктерді (some, any) қолдану;

		5.6.4.1 оқу тақырыптарының шектеулі аясында a, an, the анықтауыштарын тірек арқылы қолдану
Біздің қауымдастықтарымыз 1. Менің үйім 2. Менің көршілес ортам	Мазмұн	5.1.1.1 топта мәселелерді шығармашылық және ынтымақтастық негізінде шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 5.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті түрде ұйымдастырып, ұсыну; 5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау (ауа райы карталары, қарапайым блок-схема және т.б.); 5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсіністікті дамыту
	Тыңдалым	5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім, не, қайда, қашан, қанша); 5.2.4.1 қысқа және тірек арқылы берілген қарапайым мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойларын анықтау; 5.2.6.1 тақырып, көрнекілік немесе тірек сөздер арқылы аудиомәтін мазмұнына қатысты қарапайым қорытынды жасау немесе болжау
	Айтылым	5.3.1.1 негізгі қажеттіліктерін, тілектерін және сезімдерін білдіру үшін шектеулі сөздік қорды қолдану; 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын (мысалы, графикалық, органайзерлер, суреттер) сыныптастары алдында таныстыру; 5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе белгілеу арқылы кейбір негізгі оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттамалық сөздердің біртіндеп кеңейіп отыратын ең аз көлемдегі сөздік қорын тану; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздерді қамтитын қарапайым мәтіндердегі тақырып пен негізгі ойларды анықтау;

		5.4.3.1 қысқа, қарапайым хабарламалардан нақты ақпаратты табу (мысалы, ашықхаттар, жарнамалар, арнайы іс-шаралар бағдарламалары, парақшалар немесе буклеттер, инфографика); 5.4.4.1 контекст пен мәтін белгілерін (суреттер, белгіленген диаграммалар, таныс тіркестер) пайдалана отырып, түрлі ақпараттық ресурстардың (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет және ЖИ) көмегімен таныс емес сөздердің мағынасын анықтау
	Жазылым	5.5.4.1 оқу тақырыптарына және жеке тәжірибеге қатысты жиі қолданылатын және сипаттамалық сөздерді қолдану; 5.5.5.1 оқу тақырыптарына қатысты жиі қолданылатын сөздер мен сөздік бірліктердің көпшілігін дұрыс жазу; 5.5.6.1 оқу тақырыптары бойынша бас әріптер мен тыныс белгілерін (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі, үтір) қолдану
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.4.2 оқу тақырыптарының шектеулі аясында there is, there are құрылымдарында many, much мөлшер сөздерін қолдану; 5.6.5.1 оқу тақырыптарының шектеулі аясында уақыт пен орынды білдіретін шылауларды қолдану; 5.6.7.1 қайталанатын немесе тұрақты әрекеттерді, фактілерді және әдеттерді білдіру үшін Present Simple қолдану; 5.6.11.1 оқу тақырыптарының шектеулі аясында негізгі жалғаулықтары бар жай сөйлемдерді қолдану
Қайталау		
2-тоқсан		
Мамандықтар әлемі 1. Жұмыстар және адамдардың атқаратын қызметтері 2. Менің туыстарымның мамандықтары	Мазмұн	5.1.2.1 сыныптастарына мұқият кері байланыс беру үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы жауап беру
	Тыңдалым	5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім/не/қайда/қашан/қанша);

		5.2.3.1 қарапайым бірқадамды нұсқауларды және сыныптағы күнделікті әрекеттерді орындау; 5.2.4.1 тірек арқылы берілген қысқа мәтіннің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.2.5.1 баяу әрі анық айтылған, қайталанатын өте қарапайым және қысқа құрылымды баяндамаларды түсіну; 5.2.6.1 тақырып, көрнекілік немесе тірек сөздер арқылы аудиомәтін мазмұны бойынша қарапайым қорытынды жасау немесе болжау
	Айтылым	5.3.2.1 қарапайым сұрақтарды қою және оларға жауап беру (кім/не/қайда/қашан/қанша); 5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру (адамдарды/ орындарды /заттарды/сезімдер мен қалауларды сипаттау); 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын сыныптастары алдында таныстыру; 5.3.6.1 суреттерді ретке келтіру, сурет салу немесе белгілер қою арқылы негізгі оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттаушы сөздердің кеңейіп келе жатқан қорын қоса алғанда, сөздік қордың ең төменгі көлемін тану; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын лексиканы қамтитын қарапайым мәтіндердегі тақырып пен маңызды тұстарды анықтау; 5.4.2.2 қысқа, қарапайым мәтіндердегі нақты ақпаратты анықтау; 5.4.4.1 әртүрлі ақпарат көздерін (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет, ЖИ) пайдалана отырып, контекст пен мәтін ерекшеліктері (суреттер, белгіленген диаграммалар, таныс тіркестер) арқылы таныс емес сөздердің мағынасын анықтау

	Жазылым	5.5.2.1 негізгі ойды және/немесе кейбір детальдарды қамтитын қысқа абзацтарды тиісті құрылымды сақтай отырып жоспарлау, жазу, өңдеу және тексеру; 5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге байланысты кейбір жиі қолданылатын лексика мен сипаттаушы сөздерді қолдану
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.3.2 шектеулі оқу тақырыптары аясында жиі қолданылатын мезгіл үстеулерін қолдану; 5.6.6.1 таныс және оқу тақырыптарының шектеулі аясында can (қабілет), must (міндет) модальді етістіктерін қолдану; 5.6.10.1 таныс және оқу тақырыптарының шектеулі аясында инфинитивпен/герундиймен қолданылатын жиі кездесетін етістіктерді қолдану
Адамдар және бізді қоршаған әлем 1. Адамдарды сипаттау 2. Қоршаған ортаға қамқорлық жасау	Мазмұн	5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы жауап беру; 5.1.5.1 кері байланысты пайдаланып жеке оқу мақсаттарын қою; 5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым визуалды материалдардан (ауа райы карталары, қарапайым сызбалар және т.б.) негізгі ақпаратты анықтау
	Тыңдалым	5.2.1.1 ең өзекті салаларға қатысты кейбір жиі қолданылатын және негізгі сипаттаушы сөздерді қоса алғанда, ең төменгі сөздік қорды тану; 5.2.4.1 тірек арқылы қысқа әрі қарапайым сөйлеудің тақырыбы мен маңызды тұстарын анықтау; 5.2.5.1 баяу әрі анық айтылған, қайталанатын өте қарапайым және қысқа құрылымды баяндамаларды түсіну; 5.2.6.1 тақырыптар, визуалды материалдар немесе берілген тірек сөздер негізінде аудио мазмұны бойынша қарапайым қорытынды немесе болжам жасау
	Айтылым	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну (адамдарды/орындарды/заттарды/сезімдер

		мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау); 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын (мысалы, графикалық ұйымдастырушыларды, суреттерді) сыныптастары алдында таныстыру; 5.3.6.1 суреттерді ретке келтіру, сурет салу немесе белгілер қою арқылы негізгі оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттаушы сөздердің кеңейіп келе жатқан жиынтығын қоса алғанда, сөздік қордың ең төменгі көлемін тану; 5.4.2.2 қысқа, қарапайым мәтіндердегі нақты ақпаратты анықтау; 5.4.4.1 әртүрлі ақпарат көздерін (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет, ЖИ) пайдалана отырып, контекст пен мәтін ерекшеліктері (суреттер, белгіленген диаграммалар, таныс тіркестер) арқылы таныс емес сөздердің мағынасын анықтау; 5.4.5.1 иллюстрацияланған әңгімелердегі кейіпкерлер мен сюжет туралы негізгі және нақты ақпаратты табу
	Жазылым	5.5.2.1 негізгі ойды және/немесе кейбір детальдарды қамтитын қысқа абзацтарды тиісті құрылымды сақтай отырып жоспарлау, жазу, өңдеу және тексеру; 5.5.3.1 негізгі салалас жалғаулықтарды қолдана отырып, сөйлемдерді байланысты абзацтарға біріктіру; 5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге байланысты кейбір жиі қолданылатын лексика мен сипаттаушы сөздерді қолдану; 5.5.6.1 оқу тақырыптары бойынша бас әріптер мен тыныс белгілерін (нүкте, леп белгісі, сұрау белгісі, үтір) қолдану
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.3.1 шектеулі оқу тақырыптары аясында сын есімдердің кеңейіп келе жатқан түрлерін, бір буынды дұрыс және бұрыс сын есімдердің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларын қолдану;

		5.6.9.1 шектеулі оқу тақырыптары аясында өткен шақтағы әдеттерді, әрекеттер мен күйлерді сипаттау үшін Past Simple (дұрыс және бұрыс формаларын) қолдану; 5.6.11.1 шектеулі оқу тақырыптары аясында негізгі жалғаулықтары бар жай сөйлемдерді қолдану; 5.6.11.2 *that* жалғаулығымен бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
Қайталау		
3-тоқсан		
Менің өмірімдегі спорт 1. Спорт түрлері 2.Менің сүйікті спортым	Мазмұн	5.1.3.1 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу; 5.1.6.1 ақпаратты басқаларға анық әрі түсінікті түрде ұсыну
	Тыңдалым	5.2.1.1 ең өзекті салаларға қатысты кейбір жиі қолданылатын және негізгі сипаттаушы сөздерді қоса алғанда, ең төменгі сөздік қорды тану; 5.2.4.1 тірек арқылы қысқа әрі қарапайым сөйлеудің тақырыбы мен маңызды тұстарын анықтау; 5.2.5.1 баяу әрі анық айтылған, қайталанатын өте қарапайым және қысқа құрылымды баяндамаларды түсіну; 5.2.6.1 тақырыптар, визуалды материалдар немесе берілген тірек сөздер негізінде аудио мазмұны бойынша қарапайым қорытындылар немесе болжамдар жасау
	Айтылым	5.3.2.1 қарапайым сұрақтарды (кім, не, қайда, қашан, қанша) қою және оларға жауап беру; 5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну (адамдарды/орындарды/заттарды/сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау); 5.3.4.1 әлеуметтік және оқу жағдайларында өзара әрекеттесу үшін негізгі сәлемдесу формалары мен тұрақты тіркестерді қолдану; 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын (мысалы, графикалық

		ұйымдастырушыларды, суреттерді) сыныптастары алдында таныстыру
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттаушы сөздердің кеңейіп келе жатқан жиынтығын қоса алғанда, сөздік қордың ең төменгі көлемін тану; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын лексиканы қамтитын қарапайым мәтіндердегі тақырып пен маңызды тұстарды анықтау; 5.4.2.2 қысқа, қарапайым мәтіндердегі нақты ақпаратты анықтау; 5.4.3.1 қысқа, қарапайым хабарламалардан (мысалы, ашықхаттар, хабарландырулар, іс-шара бағдарламалары, парақшалар немесе брошюралар, инфографика) нақты ақпаратты табу
	Жазылым	5.5.1.1 тиісті рәсімдеуді сақтай отырып, жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер жазу (құттықтау хаттары/ суреттері бар постерлер/ қысқа мәтін үзінділері/ жазбалар/ қысқа блогтар); 5.5.3.1 негізгі салалас жалғаулықтарды қолдана отырып, сөйлемдерді байланыстырып, тұтас және логикалық байланысқан абзацтар құрастыру; 5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге қатысты кейбір жиі қолданылатын сөздер мен сипаттаушы сөздерді пайдалану; 5.5.5.1 жиі қолданылатын сөздердің және оқу тақырыптарына қатысты сөздердің көпшілігін дұрыс жазу
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.2.1 шектеулі оқу тақырыптары аясында негізгі жіктеу, сілтеу және мөлшерлік есімдіктерді (some, any) қолдану; 5.6.3.2 шектеулі оқу тақырыптары аясында жиі қолданылатын мезгіл үстеулерін қолдану; 5.6.5.1 шектеулі оқу тақырыптары аясында уақыт пен орын предлогтарын қолдану;

		5.6.7.2 шектеулі оқу тақырыптары аясында сөйлеу сәтінде болып жатқан әрекеттерді білдіру үшін Present Continuous шағын қолдану
Шығармашылық 1. Өнер және әйгілі суретшілер 2. Музыка және музыканттар 3. Өнер мен музыкадағы жасанды интеллект	Мазмұн	5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын қою үшін кері байланысты қолдану; 5.1.9.1 қиялына сүйене отырып өз, ойын, идеясын, тәжірибелері мен сезімін білдіру; 5.1.10.1 әлем туралы әртүрлі көзқарастарды түсіну және талдау мақсатында ауызша немесе жазбаша рефлексия жасау
	Тыңдалым	5.2.1.1 ең өзекті салаларға қатысты кейбір жиі қолданылатын және негізгі сипаттаушы сөздерді қоса алғанда, ең төменгі сөздік қорды тану; 5.2.4.1 тірек арқылы қысқа әрі қарапайым сөйлеудің тақырыбы мен маңызды тұстарын анықтау; 5.2.5.1 баяу әрі анық айтылған, қайталанатын өте қарапайым және қысқа құрылымды баяндамаларды түсіну; 5.2.6.1 тақырыптар, визуалды материалдар немесе берілген тірек сөздер негізінде аудио мазмұны бойынша қарапайым қорытындылар немесе болжамдар жасау
	Айтылым	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну (адамдарды/ орындарды/ заттарды/ сезімдер мен қалауларды қарапайым түрде сипаттау); 5.3.4.1 әлеуметтік және сыныптық жағдайларда қарым-қатынас жасау үшін негізгі сәлемдесу және қалыптасқан тілдік үлгілерді қолдану; 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын (мысалы, графикалық ұйымдастырғыштар, суреттер) сыныптастарының алдында таныстыру; 5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе белгілеу арқылы кейбір негізгі оқиғаларды қайта баяндау
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттаушы сөздердің кеңейіп келе

		жатқан аясын қамтитын шектеулі сөздік қорды тану; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздерді қамтитын қарапайым мәтіндердегі тақырыпты және негізгі ойларды анықтау; 5.4.3.1 қысқа, қарапайым хабарламалардан нақты ақпаратты табу (мысалы, ашықхаттар, жарнамалар, арнайы іс-шаралар бағдарламалары, парақшалар немесе буклеттер, инфографикалар); 5.4.4.1 контексті және мәтіннің ерекшеліктерін (суреттер, белгіленген сызбалар, таныс тіркестер) пайдалана отырып, сондай-ақ әртүрлі ақпарат көздерін (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет, ЖИ) қолдану арқылы бейтаныс сөздердің мағынасын анықтау
	Жазылым	5.5.1.1 тиісті рәсімдеуді сақтай отырып, жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер жазу (құттықтау хаттары/ суреттері бар постерлер/ қысқа мәтін үзінділері/ жазбалар/ қысқа блогтар); 5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге қатысты кейбір жиі қолданылатын сөздер мен сипаттаушы сөздерді пайдалану; 5.5.5.1 оқу тақырыптарына қатысты жиі қолданылатын сөздер мен сөздік қорды дұрыс жазу
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.3.1 шектеулі оқу тақырыптары аясында сын есімдердің кеңейіп келе жатқан түрлерін, бір буынды дұрыс және бұрыс сын есімдердің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларын қолдану; 5.6.10.1 таныс және оқу тақырыптарының шектеулі аясында инфинитивпен/герундиймен қолданылатын жиі кездесетін етістіктерді қолдану; 5.6.11.1 шектеулі оқу тақырыптары аясында негізгі жалғаулықтары бар жай сөйлемдерді қолдану

Оқу (қызығып оқимыз) Қазақтың халық ертегілері	Мазмұн	5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсінікті дамыту; 5.1.9.1 қиялына сүйене отырып өз, ойын, идеясын, тәжірибелері мен сезімін білдіру; 5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым көрнекі материалдардан (ауа райы карталары, негізгі блок-схемалар және т.б.) негізгі ақпаратты анықтау
	Тыңдалым	5.2.1.1 ең өзекті салаларға қатысты кейбір жиі қолданылатын және қарапайым сипаттаушы сөздерді қамтитын шектеулі сөздік қорды тану; 5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім, не, қайда, қашан, қанша); 5.2.3.1 қарапайым бір қадамды нұсқауларды және сыныптағы күнделікті іс-әрекеттерді орындау; 5.2.4.1 қысқа және қолдауы бар қарапайым мәтіннің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.2.5.1 баяу әрі анық айтылған, қайталанатын өте қарапайым және қысқа құрылымды баяндамаларды түсіну; 5.2.6.1 тақырыптар, визуалды материалдар немесе берілген тірек сөздер негізінде аудио мазмұны бойынша қарапайым қорытындылар немесе болжамдар жасау
	Айтылым	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну (адамдарды/ жерлерді/ заттарды/ сезімдер мен қалауларды қарапайым түрде сипаттау); 5.3.4.1 әлеуметтік және сыныптық жағдайларда қарым-қатынас жасау үшін негізгі сәлемдесу және қалыптасқан тілдік үлгілерді қолдану; 5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе белгілеу арқылы кейбір негізгі оқиғаларды қайта баяндау
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттаушы сөздердің кеңейіп келе жатқан жиынтығын қоса алғанда, сөздік қордың ең төменгі көлемін тану;

		5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын лексиканы қамтитын қарапайым мәтіндердегі тақырып пен маңызды тұстарды анықтау; 5.4.2.2 қысқа, қарапайым мәтіндердегі нақты ақпаратты анықтау; 5.4.5.1 иллюстрацияланған әңгімелердегі кейіпкерлер мен сюжет туралы негізгі және нақты ақпаратты табу;
	Жазылым	5.5.1.1 тиісті құрылымды сақтай отырып, жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер жазу (құттықтау ашықхаттары / суреттері бар постерлер / қысқа мәтіндер / жазбалар / қысқа блогтар); 5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге байланысты кейбір жиі қолданылатын лексика мен сипаттаушы сөздерді қолдану; 5.5.5.1 жиі қолданылатын сөздердің және оқу тақырыптарына қатысты сөздердің көпшілігін дұрыс жазу
Қайталау		
4-тоқсан		
Баруға тұрарлық жерлер 1. Елдер және ұлттар 2. Көрікті жерлер 3. Виртуалды саяхаттар	Мазмұн	5.1.3.1 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу; 5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым көрнекі материалдардан (ауа райы карталары, негізгі блок-схемалар және т.б.) негізгі ақпаратты анықтау; 5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсінікті дамыту; 5.1.10.1 әлем туралы әртүрлі көзқарастарды түсіну және талдау мақсатында ауызша немесе жазбаша рефлексия жасау
	Тыңдалым	5.2.1.1 ең өзекті салаларға қатысты кейбір жиі қолданылатын және қарапайым сипаттаушы сөздерді қамтитын шектеулі сөздік қорды тану; 5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім, не, қайда, қашан, қанша); 5.2.4.1 қысқа және қолдауы бар қарапайым мәтіннің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау

	Айтылым	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну (адамдарды/ орындарды/ заттарды/ сезімдер мен қалауларды қарапайым түрде сипаттау); 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын (мысалы, графикалық ұйымдастырғыштар, суреттер) сыныптастарының алдында таныстыру; 5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе белгілеу арқылы кейбір негізгі оқиғаларды қайта баяндау
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттаушы сөздердің кеңейіп келе жатқан аясын қамтитын шектеулі сөздік қорды тану; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздерді қамтитын қарапайым мәтіндердегі тақырыпты және негізгі ойларды анықтау; 5.4.2.2 қысқа, қарапайым мәтіндердегі нақты ақпаратты анықтау; 5.4.4.1 контексті және мәтіннің ерекшеліктерін (суреттер, белгіленген сызбалар, таныс тіркестер) пайдалана отырып, сондай-ақ әртүрлі ақпарат көздерін (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет, ЖИ) қолдану арқылы бейтаныс сөздердің мағынасын анықтау
	Жазылым	5.5.1.1 тиісті рәсімдеуді сақтай отырып, жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер жазу (құттықтау хаттары/ суреттері бар постерлер/ қысқа мәтін үзінділері/ жазбалар/ қысқа блогтар); 5.5.2.1 тиісті рәсімдеуді сақтай отырып, негізгі ойларды және/немесе кейбір детальдарды қамтитын қысқа абзацтарды жоспарлау, жазу, өңдеу және тексеру; 5.5.5.1 оқу тақырыптарына қатысты жиі қолданылатын сөздер мен сөздік қорды дұрыс жазу
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.8.1 болашақтағы фактілерді, жоспарларды және шешімдерді сипаттау үшін “will” формасын қолдану;

		5.6.11.1 шектеулі оқу тақырыптары аясында негізгі жалғаулықтарды қолдана отырып, жай сөйлемдерді пайдалану; 5.6.11.2 *that* жалғаулығы арқылы бағыныңқы сабақтас сөйлемдерді қолдану
Менің жазғы демалысым 1. Демалыс кезіндегі іс-әрекеттер 2. Демалысты жоспарлау	Мазмұн	5.1.1.1 топта шығармашылықпен және бірлесіп мәселелерді шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану; 5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы жауап беру; 5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	5.2.1.1 ең өзекті салаларға қатысты кейбір жиі қолданылатын және негізгі сипаттау сөздерін қамтитын минималды сөздік қорды тану; 5.2.5.1 баяу әрі анық айтылған, қайталанатын өте қарапайым және қысқа құрылымды баяндамаларды түсіну; 5.2.6.1 атаулар, көрнекі материалдар немесе берілген негізгі сөздер негізінде аудиомазмұн бойынша қарапайым қорытындылар жасау немесе болжам жасау
	Айтылым	5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын (мысалы, графикалық органайзерлер, суреттер) сыныптастарының алдында таныстыру; 5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе белгілеу арқылы кейбір негізгі оқиғаларды қайта баяндау
	Оқылым	5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздерді қамтитын қарапайым мәтіндердегі тақырыпты және негізгі ойларды анықтау; 5.4.2.2 қысқа, қарапайым мәтіндердегі нақты ақпаратты анықтау; 5.4.3.1 қысқа, қарапайым хабарламалардан нақты ақпаратты табу (мысалы, ашықхаттар, жарнамалар, арнайы іс-шаралар бағдарламалары, парақшалар немесе буклеттер, инфографикалар); 5.4.4.1 контекст және мәтіннің ерекшеліктерін (суреттер, белгіленген

		сызбалар, таныс тіркестер) пайдалана отырып, сондай-ақ әртүрлі ақпарат көздерін (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет, ЖИ) қолдану арқылы бейтаныс сөздердің мағынасын анықтау
	Жазылым	5.5.1.1 тиісті рәсімдеуді сақтай отырып, жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер жазу (құттықтау хаттары/ суреттері бар постерлер/ қысқа мәтін үзінділері/ жазбалар/ қысқа блогтар); 5.5.2.1 тиісті рәсімдеуді сақтай отырып, негізгі ойларды және/немесе кейбір детальдарды қамтитын қысқа абзацтарды жоспарлау, жазу, өңдеу және тексеру; 5.5.3.1 негізгі салалас жалғаулықтарды қолдана отырып, сөйлемдерді байланыстырып, тұтас және логикалық байланысқан параграфтар құрастыру; 5.5.5.1 оқу тақырыптарына қатысты жиі қолданылатын сөздер мен сөздік қорды дұрыс жазу
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.5.1 оқу тақырыптарының шектеулі аясында септеулік шылауларын қолдану; 5.6.8.1 болашақтағы фактілерді, жоспарларды немесе шешімдерді сипаттау үшін “will” құрылымын қолдану
Қайталау		

2) 6-сынып

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
1 -тоқсан		
Біздің сынып	Мазмұны	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.2.1 жеке басына қатысты мәліметтерді ұсыну туралы күрделірек сұрақтарды мұғалімнің қолдаумен түсіну; 6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну

	Айтылым	6.3.1.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында пікірталас деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру; 6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою
	Оқылым	6.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу; 6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды өз бетімен қолдану; 6.4.9.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптарындағы қарапайым қысқа мәтіндерде дерек пен пікірдің айырмашылығын анықтау
	Жазылым	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану; 6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану;

		6.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың белсенді және кейбір пассивті формаларын дұрыс қолдану; 6.6.12.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары көпшілігі бойынша түрлі үстеулерді, оның ішінде мөлшерді білдіретін too, not enough, quite, rather үстеулерін қолдану; 6.6.13.1 көптеген кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша модальды формаларды, оның ішінде mustn't (тыйым) need (қажеттілік) should (ұсыныс) сөздерін қолдану; 6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану
Батырлар	Мазмұны	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 6.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау; 6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау; 6.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы көпшілік ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайымдау элементтерімен өз пікірін сөйлеммен жеткізу; 6.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын пікірталаста анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 6.3.8.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау

	Оқылым	6.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу; 6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
	Жазылым	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану; 6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану; 6.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 6.6.12.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары көпшілігі бойынша түрлі үстеулерді, оның ішінде мөлшерді білдіретін too, not enough, quite, rather үстеулерін қолдану;

		6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану
2 -тоқсан		
Жергілікті жер	Мазмұны	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 6.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну; 6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау
	Айтылым	6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайымдау элементтерімен өз пікірін сөйлеммен жеткізу; 6.3.8.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу; 6.4.5.1 ұзын мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды өз бетімен қолдану
	Жазылым	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе

		шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану; 6.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың белсенді және кейбір пассивті формаларын дұрыс қолдану; 6.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ортақ жақсыз етісті it және there сөздерімен бірге қолдану; 6.6.14.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты әрекетті кім және қандай құралдарды қолданумен орындағанын білдіру үшін уақыт, орналасқан жерді және бағытты білдіретін көмекші сөздердің алуан түрін, қарапайым көмекші сөз тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану; 6.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы шағын мәтіндерде сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану; 6.6.17.1 нақты ақпаратты сипаттау үшін жалпы таныс және оқу тақырыптары аясында if бар бағыныңқы сөйлемдерді (нөлдік шартты сөйлемдерде) where бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, before/after бар (өткен шақ мағынадағы) бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, which, who,

		that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
Драма және комедия	Мазмұны	6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 6.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 6.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 6.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну
	Айтылым	6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 6.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтеріменбіраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 6.3.8.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.3.1 бірқатар ұзақ мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректемелерін түсіну
	Жазылым	6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу;

		6.5.5.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен қолдаумен қолдану; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.7.1 таныс жалпы тақырыптар бойынша аяқталмаған, белгісіз өткен шақты жеткізу үшін қарапайым аяқталған шақты қолдану; 6.6.12.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары көпшілігі бойынша түрлі үстеулерді, оның ішінде мөлшерді білдіретін too, not enough, quite, rather үстеулерін қолдану; 6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану
3 -тоқсан		
Денсаулық	Мазмұны	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 6.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 6.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 6.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну; 6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау
	Айтылым	6.3.1.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында пікірталас деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру; 6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайымдау элементтерімен өз пікірін сөйлеммен жеткізу; 6.3.4.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау

		элементтеріменбіраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 6.3.5.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ әңгімеде өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 6.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста өз ойын пікірталаста анық және нақты түрде сөйлеммен жеткізу; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу; 6.4.5.1 ұзын мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды өз бетімен қолдану
	Жазылым	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 6.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен пайдалану; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 6.5.9.1 бірқатар жалпы таныс және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану

	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану; 6.6.2.1 “more, little, few less, fewer not as many, not as much” сияқты сөздерді таныс, жалпы және оқу тақырыптарында кеңейтілген жиынтықта қолдану; 6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану; 6.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты уәде беру, ұсыныс, және болжау жасау үшін келер шақтың “болады” формасын пайдалану; 6.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың белсенді және кейбір пассивті формаларын дұрыс қолдану; 6.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша бұрын болған іс-әрекет және оның түрін көрсету үшін созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану; 6.6.13.1 көптеген кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша модальды формаларды, оның ішінде mustn’t (тыйым) need (қажеттілік) should (ұсыныс) сөздерін қолдану; 6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану
Саяхат және демалыс	Мазмұны	6.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану 6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 6.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 6.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну;

		6.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде арнайы ақпараттар мен бөлімдердің көп бөлігін қолдаумен түсіну; 6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау; 6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау; 6.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы көпшілік ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайымдау элементтерімен өз пікірін сөйлеммен жеткізу; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.5.1 ұзын мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 6.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 6.4.9.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптарындағы қарапайым қысқа мәтіндерде дерек пен пікірдің айырмашылығын анықтау
	Жазылым	6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 6.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты біршама қолдаумен пайдалану

		6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану; 6.6.2.1 “more, little, few less, fewer not as many, not as much” сияқты сөздерді таныс, жалпы және оқу тақырыптарында кеңейтілген жиынтықта қолдану; 6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану; 6.6.7.1 таныс жалпы тақырыптар бойынша аяқталмаған, белгісіз өткен шақты жеткізу үшін қарапайым аяқталған шақты қолдану; 6.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты уәде беру, ұсыныс, және болжау жасау үшін келер шақтың “болады” формасын пайдалану; 6.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша бұрын болған іс-әрекет және оның түрін көрсету үшін созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану
Оқу (қызығып оқимыз)	Мазмұны	6.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 6.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
	Айтылым	6.3.5.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ әңгімеде өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену
	Оқылым	6.4.1.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым қысқа мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу;

		6.4.5.1 ұзын мәтіндерді қоса, кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 6.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды өз бетімен қолдану; 6.4.9.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптарындағы қарапайым қысқа мәтіндерде дерек пен пікірдің айырмашылығын анықтау
	Жазылым	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 6.5.9.1 бірқатар жалпы таныс және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
4 -тоқсан		
Көршілер	Мазмұны	6.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 6.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу

	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптары ның көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау; 6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау; 6.2.7.1 шектеулі жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген ұзақ сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау; 6.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы көпшілік ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	6.3.1.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында пікірталас деңгейінде өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру; 6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 6.3.3.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында пайымдау элементтерімен өз пікірін сөйлеммен жеткізу; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 6.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	6.5.1.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 6.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді мұғалімнің қолдауымен жазу; 6.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына мұғалімнің қолдауымен жеке сезімі мен пікірі туралы жазу; 6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды

		қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 6.5.9.1 бірқатар жалпы таныс және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл мен орналасу жерін сипаттай тын күрделі атаулы фразаларды және дерексіз зат есімдерді қолдану; 6. 6. 6. 1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша негізгі жіктік, сілтеу және сандық есімдіктерін someone somebody, everybody, no-one қолдану; 6.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың белсенді және кейбір пассивті формаларын дұрыс қолдану; 6.6.10.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша бұрын болған іс-әрекет және оның түрін көрсету үшін созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану; 6.6.13.1 көптеген кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша модальды формаларды,оның ішінде mustn’t (тыйым) need (қажеттілік) should (ұсыныс) сөздерін қолдану; 6.6.14.1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты әрекетті кім және қандай құралдарды қолданумен орындағанын білдіру үшін уақыт, орналасқан жерді және бағытты білдіретін көмекші сөздердің алуан түрін, қарапайым көмекші сөз тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану; 6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану
Көлік	Мазмұны	6.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу;

		6.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 6.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 6.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	6.2.1.1 сыныптағы шексіз нұсқауларды қолдаумен түсіну; 6. 2. 3. 1 жалпы және оқу тақырыптарының кең ортадағы күрделірек сұрақтарын қолдаумен түсіну; 6. 2. 4. 1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде негізгі ойларды шектеулі қолдау көрсетуімен түсіну; 6.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны қолдаумен анықтау
	Айтылым	6.3.2.1 көпшілік жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою; 6.3.7.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 6.3.8.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптарын дағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	6.4.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясындағы қарапайым, қысқа мәтіндерде арнайы ақпаратты мұғалімнің көмегінсіз түсіну; 6.4.4.1 көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді өз бетімен оқу; 6.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 6.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 6.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды өз бетімен қолдану
	Жазылым	6.5.6.1 әр түрлі жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, шамалы қолдаумен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру;

		6.5.8.1 кейбір жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 6.5.9.1 бірқатар жалпы таныс және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.2.1 “more, little, few less, fewer not as many, not as much” сияқты сөздерді таныс, жалпы және оқу тақырыптарында кеңейтілген жиынтықта қолдану; 6.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда шектеулі жиынтық бойынша салыстырмалы және таңдаулы шырайда алуан түрлі сын есімдер мен ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын сын есімдерді қолдану; 6. 6. 4. 1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде all, other сөздерін қолдану; 6.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 6.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты уәде беру, ұсыныс, және болжау жасау үшін келер шақтың “болады” формасын пайдалану; 6.6.15.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында инфинитив формасындағы verb / verb + ing негізгі етістіктерді қолдану; 6.6.17.1 нақты ақпаратты сипаттау үшін жалпы таныс және оқу тақырыптары аясында if бар бағыныңқы сөйлемдерді (нөлдік шартты сөйлемдерде) where бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, before/after бар (өткен шақ мағынадағы) бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану

3) 7-сынып

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
1 -тоқсан		
	Мазмұны	7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу;

Хобби және демалыс		7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 7.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 7.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	7. 2. 1. 1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдау мен түсіну; 7.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ақпараттың біршама бөлігін шектеулі ортадағы ұзақ сөйлесуде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен түсіну; 7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарынды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну
	Айтылым	7.3.1.1бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 7.3.2.1бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.3.3.1көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 7.3.6.1жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену; 7.3.7.1әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін

		түсіну, жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 7.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 7.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс және кейбір бейтаныс сандық нее баспадан шыққан ресурстарды шамалы көмекпен қолдану
	Жазылым	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 7.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; с жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 7.5.8.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 7.5.9.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір дерексіз зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану; 7.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін too much, too many, none any, enough сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану; 7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою;

		7.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 7.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves қоса өздік және еріксіз есімдіктерді қолдану; 7. 6. 12. 1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын салыстырмалы дәрежелі үстеулердің құрылымдарынқолдану; 7. 6. 15. 1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда саны шектеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, саны шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, фразалық етістіктерді және етістіктерді қолдана бастау; 7. 6. 17. 1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша think know believe hope, say, tell бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, sure, certain бар бағыныңқы сөйлемдерді, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
Коммуникациялар және технологиялар	Мазмұны	7.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ақпараттың біршама бөлігін шектеулі ортадағы ұзақ сөйлесуде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен түсіну; 7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 7. 1. 6. 1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 7. 1. 7. 1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 7.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту;

		7. 1. 10. 1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	7. 2. 1. 1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдау мен түсіну; 7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну; 7. 2. 5. 1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау; 7. 2. 6. 1 жалпы және оқу тақырыптарының кейбірінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау; 7. 2. 7. 1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтай бастау; 7. 2. 8. 1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	7.3.2.1бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.3.3.1көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 7. 3. 5. 1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 7.3.7.1әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 7. 3. 8. 1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну;

		7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну
	Жазылым	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7. 5. 5. 1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен біршама қолдаумен қолдану; 7. 5. 6. 1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 7.5.8.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	7. 6. 4. 1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде neither, either сөздерін қолдану; 7.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves қоса өздік және еріксіз есімдіктерді қолдану; 7. 6. 7. 1 таныс жалпы тақырыптар бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану; 7. 6. 17. 1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша think know believe hope, say, tell бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, sure, certain бар бағыныңқы сөйлемдерді, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану

2 -тоқсан		
Демалыс және саяхат	Мазмұны	7. 1. 2. 1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 7. 1. 6. 1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту;
	Тыңдалым	7.2.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдау мен түсіну; 7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну; 7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарынды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну; 7. 2. 5. 1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау
	Айтылым	7.3.1.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 7.3.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.3.3.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 7. 3. 4. 1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру;

		7.3.7.1 әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 7. 4. 9. 1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	7.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7. 5. 5. 1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәледерді бекіту мысалдары және негіздеумен біршама қолдаумен қолдану; 7. 5. 7. 1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану; 7.5.9.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою; 7. 6. 9. 1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың және жетілдірілген жай формаларын дұрыс қолдану; 7. 6. 11. 1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өтініш жасау үшін төлеу сөздің кйбір формаларын қолдану;

		7. 6. 14. 1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қарапайым көмекші сөз тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану; 7. 6. 17. 1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша think know believe hope, say, tell бар бағыныңқы сөйлемдерді қолдану, sure, certain бар бағыныңқы сөйлемдерді, which, who, that, where бар салыстырмалы анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
Ғарыш және Жер	Мазмұны	7. 1. 2. 1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 7. 1. 5. 1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 7. 1. 6. 1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 7. 1. 10. 1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	7. 2. 1. 1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдау мен түсіну; 7.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ақпараттың біршама бөлігін шектеулі ортадағы ұзақ сөйлесуде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен түсіну; 7. 2. 5. 1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау; 7. 2. 6. 1 жалпы және оқу тақырыптарының кейбірінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау; 7. 2. 7. 1 бірқатар ауызша жанрлардың

		сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтай бастау; 7. 2. 8. 1 жалпы және оқу тақырыптарындағы әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	7.3.1.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 7.3.2.1 бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.3.3.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 7. 3. 5. 1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшінсыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 7.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену
	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 7.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір ұзақ мәтіндерді оқу; 7. 4. 5. 1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 7. 4. 6. 1 әр түрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 7.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің

		қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 7.5.2.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7. 5. 4. 1 жалпы және оқу тақырыптарына кейбір жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл форма сын қолдаумен қолдану; 7. 5. 5. 1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен біршама қолдаумен қолдану; 7. 5. 6. 1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтар ды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір дерексіз зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану; 7. 6. 4. 1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде neither, either сөздерін қолдану; 7.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves қоса өздік және еріксіз есімдіктерді қолдану; 7. 6. 8. 1 көптеген таныс жалпы және дағдылы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге болашақ мағынасында ұзартылған осы шақты пайдалану; 7. 6. 10. 1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын қолдану; 7. 6. 11. 1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша

		өтініш жасау үшін төлеу сөздің кйбір формаларын қолдану; 7. 6. 12. 1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын салыстырмалы дәрежелі үстеулердің құрылымдарын қолдану
3 -тоқсан		
Оқу (қызығып оқимыз)	Мазмұны	7. 1. 2. 1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 7. 1. 6. 1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 7. 1. 7. 1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 7.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	7. 2. 1. 1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санын, негізгі ойларды шамалы қолдау мен түсіну; 7. 2. 5. 1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау; 7. 2. 7. 1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтай бастау; 7. 2. 8. 1 жалпы және оқу тақырыптарындағы әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	7.3.6.1жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену; 7. 3. 8. 1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау

	Оқылым	7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 7.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір ұзақ мәтіндерді оқу; 7.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс және кейбір бейтаныс сандық нее баспадан шыққан ресурстарды шамалы көмекпен қолдану; 7. 4. 9. 1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7. 5. 4. 1 жалпы және оқу тақырыптарына кейбір жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл форма сын қолдаумен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін too much, too many, none any, enough сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану; 7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою; 7. 6. 15. 1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда саны шектеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, саны шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, фразалық етістіктерді және етістіктерді қолдана бастау
Көңіл көтеру және медиа	Мазмұны	7. 1. 1. 1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу

		үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 7. 1. 2. 1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 7.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 7. 1. 5. 1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 7. 1. 6. 1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 7. 1. 7. 1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
	Тыңдалым	7.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ақпараттың біршама бөлігін шектеулі ортадағы ұзақ сөйлесуде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен түсіну; 7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну
	Айтылым	7.3.3.1көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 7. 3. 4. 1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 7. 3. 5. 1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшінсыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 7.3.6.1жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену; 7. 3. 8. 1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну;

		7.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттердегі кейбір ұзақ мәтіндерді оқу; 7. 4. 5. 1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 7. 4. 6. 1 әр түрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 7. 4. 9. 1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7. 5. 4. 1 жалпы және оқу тақырыптарына кейбір жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл форма сын қолдаумен қолдану; 7. 5. 7. 1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою; 7. 6. 4. 1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде neither, either сөздерін қолдану; 7. 6. 7. 1 таныс жалпы тақырыптар бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану; 7. 6. 13. 1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызмет үшін әртүрлі модальды формаларды қолдану
Табиғи апаттар	Мазмұны	7. 1. 2. 1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін

		айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 7. 1. 6. 1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 7.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну; 7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарынды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну; 7. 2. 5. 1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау; 7. 2. 6. 1 жалпы және оқу тақырыптарының кейбірінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау; 7. 2. 8. 1 жалпы және оқу тақырыптарындағы әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	7. 3. 4. 1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 7. 3. 5. 1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшінсыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 7.3.7.1әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 7. 3. 8. 1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау

	Оқылым	7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 7. 4. 5. 1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 7. 4. 6. 1 әр түрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 7.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 7.5.3.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7. 5. 4. 1 жалпы және оқу тақырыптарына кейбір жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл форма сын қолдаумен қолдану; 7. 5. 6. 1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves қоса өздік және еріксіз есімдіктерді қолдану; 7. 6. 13. 1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызмет үшін әртүрлі модальды формаларды қолдану; 7. 6. 16. 1 таныс жалпы және оқу тақырыптары үшін түрлі жалғаулықтарды қолдану
4 - тоқсан		

Салауатты әдеттер	Мазмұны	7. 1. 1. 1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 7. 1. 5. 1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 7. 1. 7. 1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 7. 1. 10. 1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарынды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну; 7. 2. 5. 1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің(лердің) ойын қолдаумен анықтау; 7. 2. 6. 1 жалпы және оқу тақырыптарының кейбірінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау; 7. 2. 8. 1 жалпы және оқу тақырыптарындағы әңгімелерді қолдаумен түсіну
	Айтылым	7.3.6.1жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену; 7.3.7.1әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 7. 3. 8. 1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 7.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 7. 4. 5. 1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша

		мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 7.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс және кейбір бейтаныс сандық нее баспадан шыққан ресурстарды шамалы көмекпен қолдану; 7. 4. 9. 1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	7. 5. 4. 1 жалпы және оқу тақырыптарына кейбір жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл форма сын қолдаумен қолдану; 7. 5. 5. 1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен біршама қолдаумен қолдану; 7. 5. 6. 1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 7. 5. 7. 1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы әр түрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану; 7.5.8.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 7.5.9.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7. 6. 4. 1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі көрсеткіштерді, оның ішінде neither, either сөздерін қолдану; 7. 6. 8. 1 көптеген таныс жалпы және дағдылы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге болашақ мағынасында ұзартылған осы шақты пайдалану; 7. 6. 9. 1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен

		шақтардың және жетілдірілген жай формаларын дұрыс қолдану; 7. 6. 16. 1 таныс жалпы және оқу тақырыптары үшін түрлі жалғаулықтарды қолдану
Киім және сән	Мазмұны	7. 1. 1. 1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 7.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 7. 1. 5. 1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 7.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	7.2.3.1 жалпы және оқу шектеулі ортадағы кеңейтілген әңгімеде дәлелдің біраз бөлігін шамалы көмекпен түсіну; 7.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде сан алуан ұйғарынды мағынаны шамалы қолдау көрсетумен түсіну; 7. 2. 6. 1 жалпы және оқу тақырыптарының кейбірінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау; 7. 2. 7. 1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтай бастау
	Айтылым	7. 3. 5. 1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшінсыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену; 7.3.6.1жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену; 7.3.7.1әр түрлі жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	7.4.1.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну;

		7.4.2.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 7. 4. 5. 1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 7. 4. 6. 1 әр түрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 7.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 7.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін өзіне таныс және кейбір бейтаныс сандық нее баспадан шыққан ресурстарды шамалы көмекпен қолдану
	Жазылым	7.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауымен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 7. 5. 6. 1 жалпы таныс тақырыптарда негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 7.5.8.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 7.5.9.1 әртүрлі жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орынды сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша сын есім ретінде жалпы есімшені қолдану және зат есімнің алдына сын есімді дұрыс қою; 7. 6. 9. 1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жай осы және өткен шақтардың және жетілдірілген жай формаларын дұрыс қолдану; 7. 6. 10. 1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ

		және созылмалы келер шақ формаларын қолдану; 7. 6. 14. 1 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қарапайым көмекші сөз тіркестерде зат есім мен сын есім алдында көмекші сөздерді қолдану

4) 8-сынып

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
1 -тоқсан		
Бізді қоршаған орта	Мазмұны	8.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 8.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 8.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 8.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 8.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау
	Айтылым	8.3.1.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу;

		8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру ; 8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	8.4.1.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары мәтіндерінің негізгі идеясын түсіну; 8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу; 8.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін кейбір бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану
	Жазылым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 8.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын қолдаумен қолдану; 8.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы жазбаша жанрлар үшін

		мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану; 8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық және модальдық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 8.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде өздік және ырықсыз етіс түрінде берілген осы шақ, өткен шақтың әртүрлі формаларын орынды қолдану 8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шетеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану; 8.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша себептерді түсіндіру үшін әртүрлі жалғаулықтарды мысалы, since, as, so ... that, such a ... that құрылымдарын қолдану
Күнделікті өмір және сауда	Мазмұны	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 8.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 8.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну;

		8.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау
	Айтылым	8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру ; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
	Жазылым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 8.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу;

		8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 8.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орта деңгейдегі сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану; 8.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәлімдеме жасау, сұрақ қою үшін айту, сұрау, баяндау, сонымен қатар тілекті қоса алғандағы төлеу сөздердің кейбір формаларын қолдану ; 8.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулермен бірге not as quickly as/far less quickly сөздерін қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрлерін қолдану; 8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шетеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану; 8.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша себептерді түсіндіру үшін әртүрлі жалғаулықтарды мысалы, since, as, so ... that, such a ... that құрылымдарын қолдану
2 -тоқсан		
Көңіл көтеру және медиа	Мазмұны	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану;

		8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 8.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 8.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 8.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну; 8.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің ойын шамалы қолдау көрсетумен анықтау; 8.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау
	Айтылым	8.3.1.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру ; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.1.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары мәтіндерінің негізгі идеясын түсіну;

		8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және кейбір ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 8.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін кейбір бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану
	Жазылым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын қолдаумен қолдану; 8.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 8.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану; 8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша кейбір дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану ; 8.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін “several, plenty, a large/small

		number/amount” сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану; 8.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойыншамысалы, as…as, much деңгейлерін көрсету үшін есімше мен салыстырмалы құрылым ретінде әр түрлі қарапайым сын есім мен күрделі сын есімді қолдану; 8.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық және модальдық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 8.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану; 8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әртүрлі мақсатты білдіретін модальды формалардың көптеген түрлерін қолдану; 8.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдер мен сын есімдердің алдында кейбір көмекші сөздерді қолдану, сын есімдерден кейін келетін тәуелді көмекші сөздерді қалайша қолдану керектігін көрсету үшін as, like to көмекші сөздерін қолдану; 8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шетеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану; 8.6.17.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша екінші бағыныңқы сөйлемде шартты if/unless/if only және wish [that] [present reference] шарттарын, “why” сөзі бар анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
Спорт, денсаулық, дене шынықтыру	Тыңдалым	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу;

		8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
	Айтылым	8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну; 8.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің ойын шамалы қолдау көрсетумен анықтау
	Оқылым	8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Жазылым	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
	Тыңдалым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 8.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу;

		8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, оның ішінде созылмалы осы шақ пен келер шақ мағынасындағы жай осы шақ формаларын қолдану; 8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану; 8.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ереже ге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулермен бірге not as quickly as/far less quickly сөздерін қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрлерін қолдану; 8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әртүрлі мақсатты білдіретін модальды формалардың көптеген түрлерін қолдану; 8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шетеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану; 8.6.17.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша екінші бағыныңқы сөйлемде шартты if/unless/if only және wish [that] [present reference] шарттарын, “why” сөзі бар анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану

3 -тоқсан		
Оқу (қызығып оқимыз)	Мазмұны	8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 8.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну; 8.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің ойын шамалы қолдау көрсетумен анықтау
	Айтылым	8.3.2.1 жалпы тақырыптар және бірқатар оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделірек сұрақтар қою; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.1.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары мәтіндерінің негізгі идеясын түсіну; 8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу; 8.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және кейбір

		ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 8.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 8.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, оның ішінде созылмалы осы шақ пен келер шақ мағынасындағы жай осы шақ формаларын қолдану; 8.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде өздік және ырықсыз етіс түрінде берілген осы шақ, өткен шақтың әртүрлі формаларын орынды қолдану; 8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану; 8.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәлімдеме жасау, сұрақ қою үшін айту, сұрау, баяндау, сонымен қатар тілекті қоса алғандағы төлеу сөздердің кейбір формаларын қолдану ; 8.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулермен бірге not as quickly as/far less quickly сөздерін

		қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрлерін қолдану; 8.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдер мен сын есімдердің алдында кейбір көмекші сөздерді қолдану, сын есімдерден кейін келетін тәуелді көмекші сөздерді қалайша қолдану керектігін көрсету үшін as, like to көмекші сөздерін қолдану; 8.6.16.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша себептерді түсіндіру үшін әртүрлі жалғаулықтарды мысалы, since, as, so ... that, such a ... that құрылымдарын қолдану
Табиғат әлемі	Мазмұны	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 8.1.2.1 сыныптастары ның кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 8.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	8.2.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну; 8.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау; 8.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау; 8.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы көлемді әңгімелерді түсіну

	Айтылым	8.3.1.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 8.3.2.1 жалпы тақырыптар және бірқатар оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделірек сұрақтар қою; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарий лерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және кейбір ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 8.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 8.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін кейбір бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану
	Жазылым	8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтар

		ды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 8.5.7.1 таныс жалпы және бірқатар оқу тақырып тарындағы жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты шамалы қолдаумен пайдалану; 8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 8.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орта деңгейдегі сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша кейбір дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану; 8.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойыншамысалы, as…as, much деңгейлерін көрсету үшін есімше мен салыстырмалы құрылым ретінде әр түрлі қарапайым сын есім мен күрделі сын есімді қолдану; 8.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтау рөліндеall, half, both [of] сөздерімен бірге анықтаушы сөздерді қолдану; 8.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша есімдіктерді, оның ішінде anybody, anyone, anything белгісіз есімдігі мен everyone, everything, none, more, less, a few сандық есімдіктерді қолдану; 8.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану
Саяхат және көлік	Мазмұны	8.1.2.1 сыныптастары ның кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 8.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту;

		8.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну; 8.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы көлемді әңгімелерді түсіну
	Айтылым	8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	8.4.1.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары мәтіндерінің негізгі идеясын түсіну; 8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу; 8.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және кейбір ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау ; 8.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін кейбір бейтаныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды қолдану
	Жазылым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру;

		8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын қолдаумен қолдану; 8.5.6.1 жалпы таныс тақырыптарды негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтар ды қолданып, өз бетімен сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру; 8.5.8.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 8.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орта деңгейдегі сауаттылықпен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық және модальдық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 8.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану; 8.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде өздік және ырықсыз етіс түрінде берілген осы шақ, өткен шақтың әртүрлі формаларын орынды қолдану; 8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әртүрлі мақсатты білдіретін модальды формалардың көптеген түрлерін қолдану; 8.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдер мен сын есімдердің алдында кейбір көмекші сөздерді қолдану, сын есімдерден кейін келетін тәуелді көмекші сөздерді қалайша қолдану керектігін көрсету үшін as, like to көмекші сөздерін қолдану
4 -тоқсан		
Тамақ және сусын	Мазмұны	8.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану;

		8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 8.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 8.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 8.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 8.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 8.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	8.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 8.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің ойын шамалы қолдау көрсетумен анықтау; 8.2.6.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау
	Айтылым	8.3.2.1 жалпы тақырыптар және бірқатар оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделірек сұрақтар қою; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарий лерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру ; 8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру;

		8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 8.4.3.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну; 8.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында түрлі көркем және көркем емес әдебиеттердегі ұзақ мәтіндерді оқу; 8.4.5.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша және кейбір ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 8.4.7.1 көпшілік жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды шамалы қолдаумен жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 8.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын қолдаумен қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін “several, plenty, a large/small

		number/amount” сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану; 8.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойыншамысалы, as…as, much деңгейлерін көрсету үшін есімше мен салыстырмалы құрылым ретінде әр түрлі қарапайым сын есім мен күрделі сын есімді қолдану; 8.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтау рөліндеall, half, both [of] сөздерімен бірге анықтаушы сөздерді қолдану; 8.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, оның ішінде созылмалы осы шақ пен келер шақ мағынасындағы жай осы шақ формаларын қолдану; 8.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде өздік және ырықсыз етіс түрінде берілген осы шақ, өткен шақтың әртүрлі формаларын орынды қолдану; 8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану; 8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әртүрлі мақсатты білдіретін модальды формалардың көптеген түрлерін қолдану; 8.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарда шетеулі етістіктер мен сын есімдерден кейін инфинитив формаларын қолдану, шектеулі етістіктер мен көмекші сөздерден кейін герундий формасын қолдану, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану
Мамандықтар әлемі	Мазмұны	8.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану; 8.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу;

		8. 1. 6. 1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 8.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 8.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	8.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше түсіну; 8.2.7.1 бірқатар ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау; 8.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы көлемді әңгімелерді түсіну
	Айтылым	8.3.2.1 жалпы тақырыптар және бірқатар оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделірек сұрақтар қою; 8.3.3.1 кез-келген жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; 8.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру; 8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау; 8.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіру; 8.3.7.1 көпшілік жалпы және бірқатар оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 8.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну;

		8.4.6.1 ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 8.4.9.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	8.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; 8.5.3.1 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі уақыттық және модальдық формаларды құрайтын сұрақтарды қолдану; 8.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша есімдіктерді, оның ішінде anybody, anyone, anything белгісіз есімдігі мен everyone, everything, none, more, less, a few сандық есімдіктерді қолдану; 8.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша таяуда болған, белгісіз және аяқталмаған өткен шақты жеткізу үшін алуан түрлі қарапайым аяқталған шақ формаларын қолдану; 8.6.8.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, оның ішінде созылмалы осы шақ пен келер шақ мағынасындағы жай осы шақ формаларын қолдану; 8.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің кейбір формаларын қолдану; 8.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәлімдеме жасау, сұрақ қою үшін айту, сұрау, баяндау, сонымен қатар тілекті қоса алғандағы төлеу сөздердің кейбір формаларын қолдану;

		8.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салу тәрізді әртүрлі мақсатты білдіретін модальды формалардың көптеген түрлерін қолдану; 8.6.17.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша екінші бағыныңқы сөйлемде шартты if/unless/if only және wish [that] [present reference] шарттарын, “why” сөзі бар анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді қолдану

5) 9-сынып

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
Хобби	Мазмұны	9.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 9.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 9.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 9.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	9.1.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну; 9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну
	Айтылым	9.3.1.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен

		немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану;
	Оқылым	9.4.1.1 көпшілік таныс емес жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау
	Жазылым	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі сұрақтарды қолдану; 9.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алуан түрлі қарапайым аяқталған, сонымен бірге пассивті формаларды, мезгіл пысықтауыштарын қолдану; 9.6.8.1 таныс және жалпы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге кейбір пассивтерді қолдану; 9.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде осы және өткен шақтардың

		белсенді және пассивті жетілдірілген жай формаларын түрлерін дұрыс қолдану; 9.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің үздіксіз кеңейіп отыратын кейбір формаларын қолдану; 9.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша хабарлы, сұраулы және бұйрық сөйлемдердегі төлеу сөздерде know, wonder on сөздерімен бірге келетін жанама сұрақтарды қолдану; 9.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулердің әртүрлі салыстырмалы формаларын қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрін қолдану; 9.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарға етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану, етістіктер мен көмекші сөздердің шектеулі санынан кейін герундий формасын, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану; 9.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану
Дене шынықтыру және спорт	Мазмұны	9.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 9.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну;

		9.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту
	Тыңдалым	9.1.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну; 9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну; 9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау
	Айтылым	9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 9.4.9.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе

		шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына әр түрлі жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын шамалы қолдаумен қолдану; 9.5.5.1 шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі сұрақтарды қолдану; 9.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде осы және өткен шақтардың белсенді және пассивті жетілдірілген жай формаларын түрлерін дұрыс қолдану; 9.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша хабарлы, сұраулы және бұйрық сөйлемдердегі төлеу сөздерде know, wonder on сөздерімен бірге келетін жанама сұрақтарды қолдану; 9.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулердің әртүрлі салыстырмалы формаларын қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрін қолдану; 9.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі мақсаттағы модальды формаларды, өкініш пен сынды білдіру үшін өткен шақтағы should/ shouldn’t have to модальды формаларын қолдану; 9.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есім мен сын есімдердің алдында көмекші сөздердің көптеген түрін қолдану, зат есім мен сын есімнен соң келетін бірқатар тәуелді

		көмекші сөздерді және етістіктерден соң келетін көмекші сөздерді қолдану; 9.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану; 9.6.17.1 үшінші логикалық құрылымда if/if only қолдану, which сөзін қосып салыстырмалы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
2 -тоқсан		
Планета және Жер, ондағы біздің орнымыз	Мазмұны	9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	9.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау; 9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау; 9.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы бірқатар ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді түсіне бастау
	Айтылым	9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау

	Оқылым	9.4.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы ұзақ мәтіндердегі дәлел деректерін түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 9.4.9.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.5.1 шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша әр түрлі дерексіз құрамды зат

		есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану; 9.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді деңгейі мен күшейтпелі сын есім көмегімен есімше ретінде салыстырмалы құрылымдарды, әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді қолдану; 9.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтаушы және анықтаушы сөздерді қолдану; 9.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алуан түрлі қарапайым аяқталған, сонымен бірге пассивті формаларды, мезгіл пысықтауыштарын қолдану; 9.6.8.1 таныс және жалпы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге кейбір пассивтерді қолдану; 9.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі мақсаттағы модальды формаларды, өкініш пен сынды білдіру үшін өткен шақтағы should/ shouldn't have to модальды формаларын қолдану
Қайырымдылық және қақтығыс	Мазмұны	9.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын; пайдалану; 9.1.2.1 сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 9.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 9.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану;

		9.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	9.1.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну; 9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну; 9.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау; 9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау
	Айтылым	9.3.1.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серкіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастары мен өзара қарым-қатынас жасау; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану

	Оқылым	9.4.1.1 көпшілік таныс емес жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 9.4.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы ұзақ мәтіндердегі дәлел деректерін түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану
	Жазылым	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары на әр түрлі жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын шамалы қолдаумен қолдану; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу; 9.5.7.1 жалпы және бірқатар оқу тақырыптарында ғы шексіз жазбаша жанрларда үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты дербес қолдану;

		9.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша әр түрлі дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану; 9.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі сұрақтарды қолдану; 9.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша қатыстық, сілтеу, белгісіз және есептік есімдіктерді және өздік есімдіктердің кең санын қолдану; 9.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алуан түрлі қарапайым аяқталған, сонымен бірге пассивті формаларды, мезгіл пысықтауыштарын қолдану; 9.6.8.1 таныс және жалпы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың әртүрлі формаларын, сонымен бірге кейбір пассивтерді қолдану; 9.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде осы және өткен шақтардың белсенді және пассивті жетілдірілген жай формаларын түрлерін дұрыс қолдану; 9.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің үздіксіз кеңейіп отыратын кейбір формаларын қолдану; 9.6.17.1 үшінші логикалық құрылымда if/if only қолдану, which сөзін қосып салыстырмалы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
3 -тоқсан		
Оқу (қызығып оқимыз)	Мазмұны	9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару;

		9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну
	Тыңдалым	9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау; 9.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді түсіне бастау
	Айтылым	9.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау мен және сөйлеммен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен жауап беру; 9.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серкіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастары мен өзара қарым-қатынас жасау; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану; 9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.1.1 көпшілік таныс емес жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; 9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 9.4.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы ұзақ мәтіндердегі дәлел деректерін түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау;

		9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану; 9.4.9.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндерде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді анықтау
	Жазылым	9.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына әр түрлі жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын шамалы қолдаумен қолдану; 9.5.7.1 жалпы және бірқатар оқу тақырыптарында ғы шексіз жазбаша жанрларда үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты дербес қолдану; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 9.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.5.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі сұрақтарды қолдану; 9.6.10.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша созылмалы осы шақ және созылмалы келер шақ формаларын, сонымен қатар ырықсыз етістіктің үздіксіз кеңейіп отыратын кейбір формаларын қолдану; 9.6.11.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша хабарлы, сұраулы және бұйрық сөйлемдердегі төлеу сөздерде know, wonder on сөздерімен бірге келетін жанама сұрақтарды қолдану; 9.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарға етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану; етістіктер мен көмекші сөздердің шектеулі санынан кейін герундий формасын; көмекші сөздер

		формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану; 9.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану
Салт-дәстүр және тіл	Мазмұны	9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану; 9.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	9.1.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну; 9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну; 9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау; 9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау
	Айтылым	9.3.1.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесу кезінде ресми және бейресми регистрлерді пайдалану; 9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану;

		9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.2.1 кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және бейтаныс сандық немесе баспадан шыққан ресурстарды қолдану
	Жазылым	9.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 9.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер және атаулы топтар үшін есептік сан есімдерді қолдану; 9.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі қарапайым сын есімдер

		мен күрделі сын есімдерді деңгейі мен күшейтпелі сын есім көмегімен есімше ретінде салыстырмалы құрылымдарды, әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді қолдану; 9.6.6.1 көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша қатыстық, сілтеу, белгісіз және есептік есімдіктерді және өздік есімдіктердің кең санын қолдану; 9.6.9.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөздерде осы және өткен шақтардың белсенді және пассивті жетілдірілген жай формаларын түрлерін дұрыс қолдану; 9.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі мақсаттағы модальды формаларды, өкініш пен сынды білдіру үшін өткен шақтағы should/ shouldn't have to модальды формаларын қолдану; 9.6.16.1 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлем бөліктерін байлыныстыру үшін so, if, when, where, before, after жалғаулықтарын қолдану
Музыка және фильмдер	Мазмұны	9.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын; 9.1.6.1 ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну; 9.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту
	Тыңдалым	9.1.1.1 ұзақ әңгімелесумен жалпы және оқу тақырыптарының негізгі ойларын қолдаусыз түсіну; 9.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін қолдаусыз түсіну; 9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау;

		9.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы бірқатар ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді түсіне бастау
	Айтылым	9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану
	Оқылым	9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 9.4.6.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; 9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау
	Жазылым	9.5.2.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді өз бетімен жазу; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына әр түрлі жазбаша жанрда орынды стилі мен тіл формасын шамалы қолдаумен қолдану; 9.145.5.1 шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында дәлелдерді бекіту мысалдары және негіздеумен мұғалім қолдауымен қолдану; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу;

		9.5.7.1 жалпы және бірқатар оқу тақырыптарында ғы шексіз жазбаша жанрларда үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты дербес қолдану; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу; 9.5.9.1 жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша әр түрлі дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану; 9.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер және атаулы топтар үшін есептік сан есімдерді қолдану; 9.6.3.1 жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді деңгейі мен күшейтпелі сын есім көмегімен есімше ретінде салыстырмалы құрылымдарды, әр түрлі қарапайым сын есімдер мен күрделі сын есімдерді қолдану; 9.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтаушы және анықтаушы сөздерді қолдану; 9.6.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу; 9.6.7.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алуан түрлі қарапайым аяқталған, сонымен бірге пассивті формаларды, мезгіл пысықтауыштарын қолдану; 9.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есім мен сын есімдердің алдында көмекші сөздердің көптеген түрін қолдану, зат есім мен сын есімнен соң келетін бірқатар тәуелді

		көмекші сөздерді және етістіктерден соң келетін көмекші сөздерді қолдану; 9.6.17.1 үшінші логикалық құрылымда if/if only қолдану, which сөзін қосып салыстырмалы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
4 -тоқсан		
Саяхат және туризм	Мазмұны	9.1.4.1 басқалар берген кері байланысты конструктивті бағалау және оған жауап қайтару; 9.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты қолдану; 9.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 9.1.8.1 оқу мен талдау арқылы мәдениаралық түсінікті дамыту; 9.1.10.1 сөйлеу мен жазуды әлемнің кең ауқымды пікірлері мен көзқарастарын талдау мен зерттеуде қолдану
	Тыңдалым	9.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 9.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін қолдаусыз түсіну; 9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау; 9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.2.7.1 көпшілік ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтіндік деңгейдегі өзіне тән ерекшеліктерін анықтау
	Айтылым	9.3.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау мен және сөйлеммен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен жауап беру; 9.3.7.1 шексіз жалпы және оқу тақырыптары аясында пәнге тән лексика мен синтаксисті пайдалану;

		9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану
	Жазылым	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.3.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарын біркелкі грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.5.7.1 жалпы және бірқатар оқу тақырыптарында ғы шексіз жазбаша жанрларда үшін мәтін деңгейіне сәйкес форматты дербес қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.2.1 таныс, жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер және атаулы топтар үшін есептік сан есімдерді қолдану; 9.6.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша алдын ала анықтаушы және анықтаушы сөздерді қолдану; 9.6.12.1 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ережеге бағынатын және ережеге бағынбайтын үстеулердің әртүрлі салыстырмалы формаларын қолдану, етістіктің алдында, етістіктің артында және етістіктің соңында келетін үстеулердің көптеген түрін қолдану; 9.6.14.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есім мен сын есімдердің алдында көмекші сөздердің көптеген түрін қолдану, зат есім мен сын есімнен соң келетін бірқатар тәуелді

		көмекші сөздерді және етістіктерден соң келетін көмекші сөздерді қолдану; 9.6.17.1 үшінші логикалық құрылымда if/if only қолдану, which сөзін қосып салыстырмалы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану
Ғылым және технология	Мазмұны	9.1.1.1 топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын; 9.1.3.1 түрлі көзқарастарды құрметтеу; 9.1.7.1 ауызша және жазбаша сөзде жүйелі дәлел келтіру және бекіту; 9.1.9.1 ойды, идеяларды, тәжірибелер мен сезімдерді білдіру үшін қиялды қолдану
	Тыңдалым	9.2.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы біршама нақты ақпаратты кең ауқымда кеңейтілген әңгімеде қолдаусыз өз бетінше түсіну; 9.2.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын кең ортадағы ұзақ әңгімеде дәлелдің көп бөлігін іс жүзінде қолдаусыз түсіну; 9.2.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін қолдаусыз түсіну; 9.2.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау; 9.2.6.1 әр түрлі жалпы және оқу тақырыптарында ұзақ сөйлесудегі мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы бірқатар ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдегі сәйкессіздіктерді түсіне бастау
	Айтылым	9.3.3.1 жалпы және оқу тақырыптарында өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарий лерге пайымдау мен және сөйлеммен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен жауап беру; 9.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серкіктестік, талқылау, келісу үшін

		сыныптастары мен өзара қарым-қатынас жасау; 9.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен түсіндіру; 9.3.8.1 көпшілік жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.3.1 әр түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы ұзақ мәтіндердегі дәлел деректерін түсіну; 9.4.4.1 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттер дегі ұзақ мәтіндерді оқу; 9.4.5.1 көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзын мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау; 9.4.7.1 кез-келген жазбаша жанрлар аясында сөз, сөйлем және мәтінге тән қасиеттерді анықтау; 9.4.8.1 мағынаны тексеру және түсінігін кеңейту үшін көпшілік таныс және бейтаныс сандық немесе баспадан шықан ресурстарды қолдану
	Жазылым	9.5.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы мәтін деңгейіндегі жұмыстарды мұғалімнің қолдауынсыз жоспарлау, жазу, түзету және тексеру; 9.5.6.1 әр түрлі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып жалпы таныс және оқу тақырыптарына қатысты мәтіндерді жазу; 9.5.8.1 шексіз жалпы таныс және оқу тақырыптарда жиі қолданыла тын сөздерді дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.1.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар бейтаныс тақырыптар бойынша әр түрлі дерексіз құрамды зат есімдер мен күрделі атаулы топтарды пайдалану; 9.6.8.1 таныс және жалпы оқу тақырыптарына қатысты келер шақтың

		әртүрлі формаларын, сонымен бірге кейбір пассивтерді қолдану; 9.6.13.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі мақсаттағы модальды формаларды, өкініш пен сынды білдіру үшін өткен шақтағы should/ shouldn't have to модальды формаларын қолдану; 9.6.15.1 таныс жалпы және оқу тақырыптарға етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану, етістіктер мен көмекші сөздердің шектеулі санынан кейін герундий формасын, көмекші сөздер формасындағы етістіктерді және фразалық етістіктерді қолдану

бұйрығына 49-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
50-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Неміс тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Неміс тілі» оқу пәні білім алушылардың коммуникативтік құзыреттілігін дамытуға және тілді оқу, күнделікті және мәдениетаралық жағдаяттарда қолдана білуін қалыптастыруға ықпал етеді.

3. «Неміс тілі» оқу пәнінің мақсаты: негізгі мектепті аяқтаған кезде білім алушылардың оқу, күнделікті, әлеуметтік-мәдени және мәдениетаралық қарым-қатынас жағдаяттарында неміс тілін қолдану, ауызша және жазбаша мәтіндерді түсіну, интерпретациялау және құрастыру қабілетін қамтамасыз ететін А2 деңгейіндегі коммуникативтік құзыреттілігін дамыту.

4. «Неміс тілі» оқу пәнінің міндеттері:

1) білім алушылардың неміс тілінде тыңдау, айту, оқу және жазу дағдыларын А2 деңгейіне сәйкес қалыптастыру;

2) әртүрлі жанрлар мен форматтардағы ауызша және жазбаша мәтіндерді түсіну, талдау, интерпретациялау, бағалау және құрастыру дағдыларын дамыту;

3) білім алушылардың сөздік қорын кеңейту және әртүрлі коммуникативтік жағдаяттарда ойларын, пікірлерін, дәлелдерін және бағалау пайымдарын білдіру үшін тілдік құралдарды қолдану дағдыларын қалыптастыру;

4) ауызша, жазбаша, визуалды және цифрлық дереккөздермен жұмыс істеу, сондай-ақ оқу, зерттеу, жобалық және коммуникативтік тапсырмаларды орындау арқылы сыни, шығармашылық және аналитикалық ойлауды дамыту;

5) білім алушылардың неміс тіліндегі білімін одан әрі дамытуға және шетелдік жоғары оқу орындарына, оның ішінде Германия, Аустрия және Швейцария жоғары оқу орындарына түсуге дайындық мүмкіндіктерін кеңейту;

6) ақпаратты іздеу, талдау, жасау және қолдану үшін цифрлық ресурстарды, оның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапты пайдалану дағдыларын дамыту.

5. Оқу курсының мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Неміс тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Неміс тілі» оқу пәнінің мазмұны

6. Оқыту қазақ және орыс тілдерінде жүргізілетін сыныптар үшін «Неміс тілі» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

7. Оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін сыныптар үшін «Неміс тілі» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

8. Оқу бағдарламасы меңгеру деңгейіне сәйкес неміс тілін оқыту кезеңдерінен (сыныптарды), тілдік дағдылары мен сөйлеу қызметінің түрлері бойынша (тыңдау, айту, оқу, жазу) бағалау критерийлерінен, оқудың барлық кезеңіне (5-9 - сыныптар) арналған ұзақ мерзімді жоспардан тұрады.

9. «Неміс тілі» оқу пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері (тыңдау, айту, оқу, жазу, неміс тілін қолдану) бойынша құрылған.

10. Әрбір бөлімде белгіленген оқытудың мақсаты мұғалімге барлық сөйлеу әрекетінің түрлерін (тыңдау, айту, оқу, жазу, неміс тілін қолдану) дамыту бойынша жұмысын жүйелі жоспарлау, білім алушылардың жетістіктерін бағалау, оларды оқудың келесі кезеңдері туралы хабардар етуге мүмкіндік береді.

11. Бағдарламаның базалық мазмұнында (Inhalt) неміс тілін оқытудың жалпы мақсаттары сынып бөлінісінде ұсынылған.

12. Неміс тілін оқудың соңғы нәтижесіне бағытталған «Тыңдау», «Айту», «Оқу» және «Жазу» бөлімдерінде шетел тілін меңгерудің деңгейлеріне сәйкес (5 - сынып – А1.1, 6 - сынып – А1.2, 7 - сынып – А2.1, 8 және 9 - сыныптар – А2.2) тіл қызметі түрлерінің оқыту мақсаттары жазылған, олар неміс тілін оқытудың түпкі нәтижесіне қол жеткізуге бағытталған.

13. «Неміс тілін қолдану» бөлімінде білім алушылар неміс тілінің лексика-грамматикалық, синтаксистік құрылымдарын сөйлеуде орынды қолдану талаптарымен танысады.

14. 5-сыныпқа арналған базалық мазмұны шетел тілін меңгеру деңгейіне сәйкес А1 деңгейінің А1.1 – орта деңгейіне сай келеді.

15. 5-сыныптағы мәдениаралық –коммуникативті аспект:

1) өзге тілді мәдениет өкілдерімен тұрмыстық және оқу деңгейінде қарым-қатынас жасау;

2) неміс тілінде бастауыш білімін көрсету;

3) қарапайым фразаларды түсіну;

4) күнделікті қарапайым сұрақтарға жауап беру және оларды қоя білу;

5) өзін ауызша таныстыру;

6) қарапайым диалог жүргізу;

7) өзіне қажетті қарапайым ақпаратты (плакаттар, кестелер, жарнама) түсіну;

8) қарапайым ашық хат жазу;

9) ым-ишара арқылы, өзгертіліп айтылған, қайталап айтылған сөздердің мағынасын түсіну;

10) ана тіліне сүйеніп лексиканы интуицияға сүйеніп таба білу;

11) оқылатын тіл елінің этнолингвомәдени құндылықтарымен танысу және неміс тілін мәдениетаралық жағдаяттардағы қарым-қатынаста практикалық қолдануға ұмтылу;

12) оқытылатын тіл елінің күнделікті өмірімен, салт-дәстүрлерімен, тілдік қарым-қатынас жасауда вербалды және бейвербалды құралдарды қолдану дағдыларымен танысу.

16. 5-сыныптағы тәрбиелік аспект:

1) неміс тілі мен мәдениетіне оң көзқарас қалыптастыру;

2) толерантты болу, түрлі көзқарастарды құрметтеу.

17. 5-сыныптағы жалпы білім беру аспектісі:

неміс тілі арқылы білім алушылардың жалпы мәдениеттерін, ой-өрістерінің кеңеюін, оқылатын тілдің елі туралы білімдерін, қоршаған әлем туралы білімдерін арттыру.

18. 5-сыныптағы дамыту аспектісі:

1) тілдік қабілетті дамыту, тіл мәдениеті әдебін, неміс тілін үйренуге деген қызығушылықты, ерік жігері, есте сақтау сияқты қасиеттерді дамыту;

2) туған (өзінің) және өзге тіл мәдениетін тану, тілді меңгеру үшін тиімді әдістерді қолдану, өзінің оқу әрекетін ұйымдастыру, интеллектуалдық үдерістерді (белгіленген тілдік құбылысты тану, оны талдау, ана тілімен салыстыру) белсендендіру;

3) оқулықпен, сөздікпен жұмыс істеу, оқуға қатысты ақпаратты жазу, белгіленген мөлшерде тілдің тиімді меңгерілуін қамтамасыз ететін заманауи оқыту технологияларын қолдану.

19. 5-сыныптағы стратегиялық аспект: екінші тілді меңгерген тілдік тұлғаның қарапайым деңгейдегі қасиеттеріне ие болу.

20. 6-сыныпқа арналған базалық мазмұн (Inhalt) шетел тілін меңгеру деңгейіне сәйкес А1 деңгейінің А1.2 жоғары деңгейіне сай келеді.

21. 6-сыныптағы мәдениаралық-коммуникативтік аспект:

1) өзге тілді мәдениет өкілдерімен әлеуметтік-тұрмыстық және оқу деңгейлерінде қарым-қатынас жасау;

2) базалық білім деңгейін көрсету;

3) күнделікті қолданылатын қарапайым сөйлемдерді, фразаларды түсіну;

4) күнделікті қолданылатын сұрақтарға жауап беру және оларды қоя білу, қарапайым диалог құрастыру;

5) өзін және өзге адамды таныстыру;

6) өзіне қажетті қарапайым ақпаратты (дүкенде, көшеде) қолдану;

7) қарапайым ашықхаттар жазу, өзі туралы хат жазу, сауалнама толтыру;

8) өзгертіп, қайталап айту ылғаң сөздердің мағынасын түсіну;

9) ана тіліне сүйеніп сөздердің мағынасын интуитивті түрде таба білу;

10) оқытылатын тіл елінің реалиясымен, салт-дәстүрімен; ауызша және ауызша емес дағдылары тәртібіндегі сөйлеу коммуникацияларымен танысу;

11) оқылатын тіл елінің этнолингвомәдени құндылықтарымен танысу және неміс тілін мәдениаралық жағдаяттардағы қарым-қатынаста практикалық қолдану.

22. 6-сыныптағы тәрбиелік аспект:

1) неміс тілі мен мәдениетіне оң көзқарас таныту;

2) толерантты болу, түрлі көзқарастарды құрметтеу.

23. 6-сыныптағы жалпы білім беру аспектісі: неміс тілі арқылы білім алушылардың жалпы мәдениеттерін, ой-өрістерінің кеңеюін, оқылатын тілдің елі туралы білімдерін, қоршаған әлем туралы білімдерін арттыру.

24. 6-сыныптағы дамыту аспекті:

1) білім алушылардың тілдік қабілеттерін, тіл мәдениеті әдебін, неміс тілін үйренуге деген қызығушылықтарын, ерік жігері, есте сақтау сияқты қасиеттерін дамыту;

2) туған (өзінің) және өзге тіл мәдениетін тану, шет тілін ана тілімен салыстыру;

3) тілді меңгерудің тиімді әдістерін қолдану, өзінің оқу әрекетін ұйымдастыру, интеллектуалдық үдерістерді (белгіленген тілдік құбылысты тану, оны талдау, ана тіліндегі оған барабар құбылыстармен салыстыру) белсендендіру;

4) кітаппен, анықтамалық әдебиеттермен жұмыс істеу, оқуға қатысты ақпаратты жазу, белгіленген мөлшерде тілдің тиімді меңгерілуін қамтамасыз ететін заманауи оқыту технологияларын қолдану.

25. 6-сыныптағы стратегиялық аспект: екінші тілді меңгерген тілдік тұлғаның қарапайым деңгейдегі қасиеттеріне ие болу.

26. 7-сыныпқа арнлаған арналған базалық мазмұн (Inhalt) шетел тілін меңгеру деңгейіне сәйкес А2 деңгейінің А2.1 төмен деңгейіне сай келеді.

27. 7-сыныптағы мәдениаралық-коммуникативтік аспект:

1) өзге тілді мәдениет өкілдерімен әлеуметтік-тұрмыстық және оқу деңгейлерінде қарым-қатынас жасау;

2) жиі қолданыстағы фразаларды түсіну;

3) жай сөйлемдерді қолданып, оқу, мектеп, өзі туралы, жақын адамдары және қарапайым тұрмыстық қажеттіліктер туралы әңгімелеу;

4) қарапайым мәтіндерді, хабарландыруларды, хаттарды оқу және түсіну;

5) жеке басына қатысты қысқаша жазбалар/хаттар жазу;

6) таныс тақырыптар және іс-әрекеттер шеңберінде ақпаратпен алмасуды талап ететін қарапайым, қалыптасқан жағдаяттарда қарым-қатынас жасау;

7) елтану бағытында білім алу, қарым-қатынас нормаларымен, неміс тілін тасымалдаушылардың ұлттық мінезі және ұлттық менталитетінің ерекшеліктерімен танысу;

8) оқылатын тіл елінің этнолингвомәдени құндылықтарымен танысу және неміс тілін мәдениаралық жағдаяттардағы қарым-қатынаста практикалық қолдану.

28. 7-сыныптағы тәрбиелік аспект:

1) неміс тілі мен мәдениетіне деген оң көзқарас қалыптастыру;

2) толерантты болу, түрлі көзқарастарды құрметтеу.

29. 7-сыныптағы жалпы білім беру аспектісі: неміс тілі арқылы білім алушылардың жалпы мәдениеттерін, ой-өрістерінің кеңеюін, оқылатын тілдің елі туралы білімдерін, қоршаған әлем туралы білімдерін арттыру.

30. 7-сыныптағы дамыту аспектісі:

1) білім алушылардың тілдік қабілеттерін дамыту, тіл мәдениеті әдебін, неміс тілін үйренуге деген қызығушылықтарын, ерік жігері, есте сақтау сияқты қасиеттерін дамыту;

2) кітаппен, анықтамалық әдебиеттермен жұмыс істеу, оқуға қатысты ақпаратты жазу, белгіленген мөлшерде тілдің тиімді меңгерілуін қамтамасыз ететін заманауи оқыту технологияларын қолдану;

3) өз ойын логикалық түрде және дәйектілікпен жеткізе білу;

4) туған (өзінің) және өзге тіл мәдениетін тану, шет тілін ана тілімен салыстыру;

5) тілді меңгерудің тиімді әдістерін қолдану, өзінің оқу әрекетін ұйымдастыру, өзінің оқу-әрекетін ұйымдастыру, интеллектуалдық үдерістерді белсендендіру.

31. 7-сыныптағы стратегиялық аспект: екінші тілді меңгерген тілдік тұлғаның базалық деңгейдегі қасиеттеріне ие болу.

32. 8-сыныпқа арналған базалық мазмұн (Inhalt) шетел тілін меңгеру деңгейіне сәйкес А2 деңгейінің А2.2 орта деңгейіне сай келеді.

33. 8-сыныптағы мәденаралық-коммуникативті аспект:

1) өзге тілді мәдениет өкілдерімен әлеуметтік мәдени деңгейде қарым-қатынас жасау;

2) әңгімелесу барысында жалпы ақпаратты, кейбір күрделілеу сөйлемдерді түсіну;

3) күнделікті тұрмыстық іс-әрекет туралы әңгімелесу;

4) қарапайым мәтіндегі маңызды ақпаратты түсіну күнделікті тұрмыстық іс-әрекет туралы әңгімеге қолдау жасау;

5) жеке сипаттағы хаттар жазу;

6) елтану және мәдениеттану саласында білімінің болуы, тілді тасымалдаушылардың қарым-қатынас және стереотиптер нормаларын, ұлттық сипаты мен ұлттық менталитетінің ерекшелігін білу;

7) оқытылатын тілдің елі туралы этнолингвомәдени құндылықтарымен танысу және мәдениаралық жағдаяттардағы қарым-қатынаста неміс тілін практикалық қолдану.

34. 8-сыныптағы тәрбиелік аспект:

1) неміс тілі мен мәдениетіне деген оң көзқарас қалыптастыру;

2) толерантты болу, түрлі көзқарастарды құрметтеу.

35. 8-сыныптағы жалпы білім беру аспектісі: неміс тілі арқылы білім алушылардың жалпы мәдениеттерін, ой-өрістерінің кеңеюін, оқылатын тілдің елі туралы білімдерін, қоршаған әлем туралы білімдерін арттыру.

36. 8-сыныптағы дамыту аспектісі:

1) тілдік қабілеттер мен тілді сезіну қабілеттерін, тіл мәдениеті әдебін, неміс тілін үйренуге деген қызығушылықты, тұлғаның ерік жігері, жады сияқты жағымды қасиеттерін дамыту;

2) кітаптарды, анықтамалық әдебиеттермен жұмыс істеу, тілдің тиімді меңгерілуін қамтамасыз ететін оқытудың заманауи технологияларын белгіленген өлшемде қолдану;

3) өз ойын логикалық түрде және дәйектілікпен жеткізе білу, пікірталасқа қатысу;

4) туған (өзінің) және өзге тіл мәдениетін тану, оны ана тілімен салыстыру;

5) шетел тілін меңгерудің тиімді тәсілдерін қолдану, өзінің оқу әрекетін ұйымдастыру, интеллектуалды үдерістерді белсендендіру;

37. 8-сыныптағы стратегиялық аспект: екінші тілді меңгерген тілдік тұлғаның базалық деңгейдегі қасиеттеріне ие болу.

38. 9-сыныпқа арналған базалық мазмұн (Inhalt) шетел тілін меңгеру деңгейіне сәйкес А2 деңгейінің А2.2 жоғары деңгейіне сай келеді.

39. 9-сыныптағы мәдениаралық-коммуникативтік аспект:

1) өзге тілді мәдениет өкілдерімен әлеуметтік-мәдени деңгейде қарым қатынас жасау;

2) Күнделікті жағдаятта «Тамақ және сусын», «Пәтер», «Киім», «Денсаулық», «Бос уақыт», «Саяхат және білім» тақырыптарында коммуникативтік ниетті іске асыру;

3) өзіндік әңгіме жүргізу;

4) күрделілігі орта деңгейдегі мәтіндердегі маңызды ақпаратты түсіну;

5) жеке басына қатысты қысқаша хаттар жазу;

6) елтану және мәдениеттану саласында білімінің болуы, қарым-қатынас нормаларын, тіл тасымалдаушыларының ұлттық сипаты мен ұлттық менталитетінің ерекшелігін білу;

7) оқытылатын тілдің елі туралы этнолингвомәдени құндылықтарымен танысу және мәдениаралық жағдаяттардағы қарым-қатынаста неміс тілін практикалық қолдану.

40. 9-сыныптағы тәрбиелік аспект:

1) неміс тілі мен мәдениетіне деген оң көзқарас қалыптастыру;

2) толерантты болу, түрлі көзқарастарды құрметтеу.

41. 9-сыныптағы жалпы білім беру аспектісі: неміс тілі арқылы қоршаған орта туралы жалпы мәдениетті көтеру, ой-өрісін кеңейту, оқытылатын тіл елінің білімін үйрену.

42. 9-сыныптағы дамыту аспектісі:

1) тілдік қабілеттер мен тілді сезіну қабілеттерін, тіл мәдениеті әдебін, неміс тілін үйренуге деген қызығушылықты, тұлғаның ерік жігері, жады сияқты жағымды қасиеттерін дамыту;

2) туған (өзінің) және өзге тіл мәдениетін тану, оны ана тілімен салыстыру;

3) шетел тілін меңгерудің тиімді тәсілдерін қолдану, өзінің оқу әрекетін ұйымдастыру, интеллектуалды үдерістерді белсендендіру;

4) тілдің тиімді меңгерілуін қамтамасыз ететін оқытудың заманауи технологияларын белгіленген өлшемде қолдану;

5) өз ойын қисынды және жүйелі түрде баяндау, жалпыға ортақ тақырыптардағы пікірталастарға қатысу;

43. 9-сыныптағы стратегиялық аспект: екінші тілді меңгерген тілдік тұлғаның базалық деңгейдегі қасиеттеріне ие болу.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

44. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екіншісі – оқу бөлімін, және үшіншісі – оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.1.2 кодировкасында «5» – сынып, «1» – оқу бөлімі, «2» – оқыту мақсатының реттік нөмірі.

1) 1- бөлім Content (Мазмұн)

Бөлімше	5. Klasse	6. Klasse	7. Klasse	8. Klasse	9. Klasse
	A2.1	A2.2	B1.1	B1.2	B1.3
1. Мәселелерді шешу	5.1.1.1 топта мәселелерді шығармашылықпен және бірлесіп шешу үшін сөйлеу және				

	тыңдау дағдыларын қолдану				
2. Кері байланыс беру	5.1.2.1 құрдастарына әдепті әрі орынды кері байланыс беру үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану				
3. Әртүрлі көзқарастарды құрметтеу	5.1.3.1 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу				
4. Кері байланысты бағалау.	5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы жауап беру				
5. Өздігінен білім алу дағдылары	5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты пайдалану				
6. Презентацияны құрылымдау	5.1.6.1ақпаратты анық тұжырымдау және оны басқаларға ұсыну				
7. Деректерді түсіндіру	5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау (ауа райы карталары, қарапайым блок-схема және т.б.)				
8. Азаматтық ұстанымды дамыту	5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсіністікті дамыту				
9. Шығармашылық ойлау	5.1.9.1 ойларын, идеяларын, тәжірибесі мен сезімдерін білдіру үшін қиялын пайдалану				

10. Рефлексия	5.1.10.1 әлемге қатысты әртүрлі көзқарастарды рефлексиялау және зерделеу құралы ретінде сөйлеуді немесе жазуды қолдану				

2) 2-бөлім. Тыңдау (Hören):

Білім алушылардың міндеттері:				
5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
А1.1.	А1.2	А2.1	А.2.2	А2.2
5.2.1.1 күнделікті өмірдегі маңызды салаларға қатысты жалпы қолданыстағы және негізгі сипаттау сөздерін қамтитын ең аз сөздік қорды танып білу;	6.1.1 тақырып бойынша жиі қолданылатын сөздерді және жекелеген фразаларды түсіну	7.1.1 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын түсіну	8.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз дерлік түсіну	9.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз түсіну
5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім, не, қайда, қашан, қанша/неше);	6.1.2 қолдаумен биографиялық сипаттағы ақпарат сұралған күрделілеу сұрақтарды түсіну	7.1.2 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзақ әңгіме барысында белгіленген нақты ақпаратты	8.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен немесе қолдаусыз ауқымды аясындағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша	9.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының ауқымды аясындағы ақпаратты қолдаусыз егжей-тегжейлі түсіну

		егжей-тегжейлі түсіну	ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну	
5.2.3.1 бір әрекеттен тұратын қарапайым нұсқауларды орындау және сабақтағы жұмыс тәртібін сақтау;	6.1.3 кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша күрделілеу сұрақтарды қолдаумен түсіну	7.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша дәлелдердің көп бөлігін түсіну	8.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дерлік дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну	9.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну
5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым, тиісті қолдау көрсетілген әңгімелердің тақырыбымен негізгі тұстарын анықтау	6.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша негізгі ақпаратты шектеулі қолдаумен түсіну	7.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір тұжырымдалған мағынадағы ақпаратты аздаған қолдаумен түсіну	8.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша тұжырымдалған мағынадағы ақпараттың көп бөлігін қолдаусыздерлік түсіну	9.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша тұжырымдалған мағынадағы ақпараттың көп бөлігін қолдаусыз түсіну
5.2.5.1 баяу және анық айтылған, қайталаулар қамтылған, құрылымы жүйелі өте	6.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша айырықша ақпараттың едәуір бөлігін және	7.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін	8.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін аздаған	9.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін анықтау

қарапайым қысқа әңгімелердің мазмұнын түсіну;	детальдарын қолдаумен түсіну	қолдаумен анықтау	қолдаумен анықтау	
5.2.6.1 тақырыптарға, визуалды материалдарға немесе тірек сөздерге сүйене отырып, аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам ұсыну.	6.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны қолдаумен анықтау	7.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау	8.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау	9.1.6 түрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен мағынаны анықтау
	6.1.7 шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу барысында сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау	7.1.7 кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтай бастау	8.1.7 кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау	9.1.7 көптеген ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау
	6.1.8 қолдаумен жалпы және оқу	7.1.8 қолдаумен жалпы және оқу	8.1.8 қолдаумен жалпы және оқу	9.1.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптары

	тақырыптарының көбі бойынша ұзақ әңгімелерді, оның ішінде ұзақ әңгімелесуді түсіну	тақырыптары бойынша әңгімелерді түсіну	тақырыптары бойынша көлемді әңгімелерді түсіну	бойынша ұзақ әңгімелесу барысында келтірілген дәлелдердің сәйкессіздігін анықтай бастау

3) 3-бөлім. Айту (Sprechen):

Білім алушылардың міндеттері:				
5 класс	6 класс	7 класс	8 класс	9 класс
A1.1.	A1.2	A2.1	A.2.2	A2.2
5.3.1.1 негізгі қажеттіліктерін, тілектерімен сезімдерін білдіру үшін ең аз сөздік қорды қолдану;	6.2.1 жалпы тақырыптардың көбі бойынша пікірталастарда өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты беру	7.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану	8.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану	9.2.1 жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану
5.3.2.1 қарапайым сұрақтар қою және оларға жауап беру (кім, не, қайда, қашан, қанша/неше);	6.2.2 жалпы тақырыптардың көбі бойынша ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою, қысқа әңгімені қолдау	7.2.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою	8.2.2 жалпы тақырыптар және кейбір оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделілеу сұрақтар қою	9.2.2 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою
5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру (адамдарды, орындарды, тиесілі	6.2.3 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша талдау элементтері бар сөйлем	7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау деңгейінде өз пікірін айту	8.2.3 кез келген жалпы және оқу тақырыптары аясында талдау деңгейінде өз пікірін айту	9.2.3 жалпы және оқу тақырыптары бойынша өз көзқарасын негіздеу және түсіндіру

заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау);	деңгейінде өз пікірін айту			
5.3.4.1 әлеуметтік және оқу жағдаяттарында өзара әрекеттесу үшін қарапайым сәлемдесу үлгілері мен қалыптасқан тіркестерді қолдану;	6.2.4 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, кейбір пікірлерге икемді жауап қайтару	7.2.4 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, кейбір пікірлерге икемді жауап қайтару	8.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, пікірлерге икемді жауап қайтару	9.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде белгіленген дәрежедегі икемділікпен талдау деңгейінде пікірлерге жауап беру
5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша орындаған жұмыстарын (мысалы, графикалық органайзерлерді, суреттерді) құрдастарының алдында таныстыру;	6.2.5 жалпы және оқу тақырыптарының көбінің шеңберінде ұзақ әңгімелесу барысында өзара қарым-қатынас жасап көру	7.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасап көру	8.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау	9.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау
5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе	6.2.6 пікірталас, жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу	7.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың	8.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың	9.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың

оларға жазба қосу арқылы кейбір маңызды оқиғаларды қайта баяндау.	барысында өз ойын сөйлем деңгейінде нақты және анық жеткізу	айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде икемді білдіруге тырысу	айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде біршама икемділікпен білдіру	айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде белгіленген икемділікпен білдіру
	6.2.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану	7.2.7 әртүрлі жалпы және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану	8.2.7 жалпы тақырыптардың көбінің және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану	9.2.7 шектеусіз жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану
	6.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту	7.2.8 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту	8.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша кейбір ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту	9.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша ұзағырақ әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту

4) 4-бөлім. Оқу (Leseverstehen):

Білім алушылардың міндеттері:				
5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9 -сынып
А1.1.	А1.2	А2.1	А.2.2	А2.2
5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттау мәніндегі сөздердің саны біртіндеп артып отыратын ең аз сөздік қорды танып білу;	6.3.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну	7.3.1 кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын,	8.3.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы әртүрлі бейтаныс мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі	9.3.1 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарының шеңберіндегі көлемді мәтіндердің

		қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну	негізгі ойды түсіну	көбіндегі негізгі ойды түсіну
5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздер қамтылған қарапайым мәтіндердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау;	6.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды өздігінен түсіну	7.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну	8.3.2 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну	9.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну
5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты деректерді анықтау;	6.3.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндерде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну	7.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбінде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну	8.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндерде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну	9.3.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдерді егжей-тегжейлі түсіну
5.4.3.1 қысқа әрі қарапайым хабарламалардан нақты ақпаратты табу	6.3.4 көркем әдебиеттен кейбір шағын, қарапайым	7.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы	8.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу	9.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу

(мысалы, ашықхаттардан, хабарландырулардан, арнайы іс-шаралар бағдарламаларынан, бүктемелерден немесе брошюралардан, инфографикалардан);	мәтіндерді өздігінен оқу	және оқу тақырыптары шеңберінде көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден кейбір көлемді мәтіндерді оқу	тақырыптары шеңберінде әртүрлі көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу	тақырыптары шеңберінде көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу
5.4.4.1 контекст пен мәтіннің ерекшеліктеріне (суреттерге, жазбалары бар диаграммаларға, таныс сөз тіркестеріне) сүйене отырып, таныс емес сөздердің мағынасын анықтау;	6.3.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің, сонымен қатар көлемді мәтіндердің мәнмәтінінен мағынаны анықтау	7.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбінің мәнмәтінінен мағынаны анықтау	8.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын және кейбір көлемді мәтіндердің мәнмәтінінен мағынаны анықтау	9.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбінің мәнмәтінінен мағынаны анықтау
5.4.5.1 суретті әңгімелердегі кейіпкерлер мен оқиға желісі туралы негізгі және нақты ақпаратты табу.	6.3.6 жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі қысқа мәтіндердің көбіне автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау	7.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау	8.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау	9.3.6 жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбіне автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау
	6.3.7 көптеген жазылған жанрлар	7.3.7 көптеген жазылған	8.3.7 көптеген жазылған жанрлар	9.3.7 кез келген жазылған

	шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау	жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау	шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау	жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау
	6.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс қағаз және цифрлық ресурстарды өздігінен пайдалану	7.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстарды аздаған қолдау көрсету арқылы пайдалану	8.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстарды пайдалану	9.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстардың көбін пайдалану
	6.3.9 кез келген жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндердегі фактілер мен пікірлердің арасындағы айырмашылықтын анықтау	7.3.9 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессізді	8.3.9 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау	9.3.9 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау

		кті анықтау		

5) 5-бөлім. Жазу (Schreiben):

Білім алушылардың міндеттері:				
5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9 -сынып
А1.1.	А1.2	А2.1	А.2.2	А2.2
5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндерді (құттықтау ашықхаттарын, суретті постерлерді, қысқа мәтіндік блоктарды, жазбаларды, қысқа блог жазбаларын) тиісті форматта жазу;	6.4.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету	7.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету	8.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды аздаған қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету	9.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаусыз жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету
5.5.2.1 негізгі ой мен кейбір нақты мәліметтер қамтылған қысқа абзацтарды тиісті форматты сақтай отырып жоспарлау, жазу, редакциялау және қатесін тексеру;	6.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы қолдаумен жазу	7.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу	8.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу	9.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы өздігінен жазу
5.5.3.1 негізгі ыңғайлас	6.4.3 кейбір таныс жалпы	7.4.3 кейбір таныс жалпы	8.4.3 әртүрлі таныс жалпы	9.4.3 таныс жалпы және

жалғаулықтарды қолдану арқылы сөйлемдерді біртұтас абзацтарға біріктіру;	және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен жеке сезім, көзқарас туралы жазу	және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу	және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу	оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу
5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге қатысты жиі қолданылатын кейбір сөздер мен сипаттау мәніндегі сөздерді қолдану;	6.4.4 жеке ақпарат беру үшін қолдау арқылы ұзын сөйлемдерді абзацпен дәйектеп жазу	7.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану	8.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану	9.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді минималды қолдаумен пайдалану
5.5.5.1 оқу бағдарламасының тақырыптарына қатысты жиі кездесетін сөздер мен лексикалық бірліктердің басым бөлігін дұрыс жазу;	6.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану	7.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аздаған қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану	8.4.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану	9.4.5 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану
5.5.6.1 оқу бағдарламасының тақырыптары бойынша бас әріппен жазу ережелері мен тыныс белгілерін	6.4.6 әртүрлі таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы	7.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы	8.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы	9.4.6 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі байланыстыру сөздерінің көмегі

(нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі, үтір) дұрыс қолдану.	аздаған қолдаумен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру	сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру	өздігінен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру	арқылы байланысқан мәтіндер жазу
	6.4.7 таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты аздаған қолдаумен пайдалану	7.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану	8.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану	9.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шектеусіз жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты өздігінен пайдалану
	6.4.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	7.4.8 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	8.4.8 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	9.4.8 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	6.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану	7.4.9 әртүрлі кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану	8.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану	9.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін сауатты қолдану

6) 6-тарау. Неміс тілін қолдану (Sprachverwendung):

Білім алушылардың міндеттері:				
5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
A1.1.	A1.2	A2.1	A.2.2	A2.2
5.6.1.1 жалқы есімдердің ілік септік формасын қолдану; 5.6.1.2 kein болымсыздық артиклін атау септігінде және бөлінетін етістіктерді қолдану; 5.6.1.3 mein/dein/ihr/sein тәуелдік артикльдерін жекеше түрде атау және табыс септіктерінде қолдану; 5.6.1.4 dieser/diese/dieses сілтеу есімдіктерін атау және табыс септіктерінде қолдану	6.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл және мекенді сипаттайтын зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану	7.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дерексіз зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану	8.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар, бейтаныс тақырыптар бойынша кейбір дерексіз күрделі зат есімдерді және есімдік топтарды қолдану	9.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар, бейтаныс тақырыптар бойынша әртүрлі дерексіз күрделі зат есімдерді және есімдік топтарды қолдану
5.6.2.1 белгісіздік артиклін атау және	6.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарын	7.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптар	8.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша	9.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптар

табыс септіктерінде, ал заттарды атау үшін er/es/sie/sie жіктеу есімдіктерін атау септігінде жекеше және көпше түрде қолдану;	ың кең спектрінде тұрақты және тұрақсыз етістіктерді қолдану	ы бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін түрлі есептік сан есімдерді қолдану	саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін түрлі есептік сан есімдерді қолдану	ы бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін есептік сан есімдерді және есімдік топтарды қолдану
5.6.3.1 сын есімнің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларын қолдану; 5.6.3.2 сын есімдермен nicht болымсыздық формасын және feiern, einladen, schmücken, wünschen етістіктерін көпше түрде жіктеп қолдану;	6.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрі бойынша сын есімдердің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларының алуан түрін қолдану, қарапайым бір буынды және екі буынды сын есімдерді қолдану	7.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімдердің септелуін пайдалана отырып, зат есімдердің алдында сын есімдердің алуан түрін қолдану	8.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша деңгейді көрсету үшін түрлі күрделі сын есімдерді және салыстырмалы құрылымдарды мысалы, mehr… als қолдану	9.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша деңгейді көрсетуге мүмкіндік беретін түрлі күрделі сын есімдерді, салыстырмалы құрылымдарды және күшейткіш сын есімдерді қолдану
5.6.4.2 қала және мемлекет атауларымен nach септеулігін	6.5.4 толықтауышты табыс септігінде қолдану, wohin?/	7.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімнің	8.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша wenn/венн, alsжәне	9.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша Präsens/Perfe

, ай атауларымен im формасын қолдану;	сұрағына жауап беру барысында in, an, auf көмекші сөздерінің көмегімен толықтауышты қолдану, Dativ mit, nach, aus, zu, von, bei seit. Akkusativ: durch, für, ohne, um, gegen, bis ететін көмекші сөздер	септелу түрлерін, қиысқан анықтауышты қолдану	nachdemжалғаулықтарымен мезгіл бағыныңқы сөйлемдерін (Temporalsätze) қолдану	kt осы және өткен шақ бойынша шақтардың қиысуын қолдану
5.6.5.1 етістіктерді жекеше түрде жіктеу, W-сұрақтарды (wer, was, woher, wie) және «иә/жоқ» түріндегі сұрақтарды қолдану; 5.6.5.2 brauchen, kosten етістіктерін жіктеп қолдану; 5.6.5.3 malen, tanzen етістіктерін көпше түрде, fahren, lesen	6.5.5 Präteritumseinetістігінің жіктелуін, өздік етістігін, өздік етістіктерінің жіктелуін қолдану, модальді етістіктердің қолдану ерекшелігін білу	7.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі шақ формаларында қолданылатын сұрақтарды пайдалану	8.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі шақ және модальді формаларында қолданылатын сұрақтарды пайдалану	9.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұрақтардың әртүрлі типтерін қолдану

етістіктерін тиісті жақта жіктеп қолдану; 5.6.5.4 können және mögen модаль етістіктерін қолдану; 5.6.5.5 gefallen етістігін және ich/du жіктеу есімдіктерінің барыс септігіндегі формаларын қолдану; 5.6.5.6 feiern, einladen, schmücken, wünschen етістіктерін көпше түрде жіктеп қолдану; 5.6.5.7 es gibt + табыс септігі құрылымын, нөлдік артикльді, бұйрық рай формаларын (iss, schlaf)				

және essen, nehmen етістіктерін жіктеп қолдану; 5.6.5.8 möchte модаль етістігін және көлік құралдарының атауларымен қолданылатын септеулікте рді қолдану; 5.6.5.9 nicht, nichts болымсыздық формаларын және können, mögen модаль етістіктерін қолдану;				
5.6.6.1 етістіктерді осы шақта (Präsens) қолдану; 5.6.6.2 етістіктерді өткен шақта (Präteritum) қолдану;	6.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұраулы сөйлемді сұраулы сөздерсіз, Wie?, Wo?, Woher?, Was? Wann? Wieviel/e? Wessen?	7.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша mein, dein, unser/майн, дайн, унзер сөздерін қоса алғанда жіктік және тәуелдік	8.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша man/ман белгісіз жіктік есімдігін және оның модальді етістіктермен қолданылуын қоса алғанда, есімдіктерді пайдалану	9.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қатыстық есімдіктердің септелуін қолдану

	сұраулы сөздерін, сұраулы сөздері бар сұраулы сөйлемдерді, wozu? сұраулы сөзін және um… zuинфинитивті к құрылымын қолдану	есімдіктерін қолдану		
	6.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша барыс септігіндегі толықтауышты, ілік септігіндегі зат есімдерді қолдану	7.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптар ы бойынша Präsens/Präter itum – Plusquamperf ektшақ формаларын қолдану	8.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша (Präteritum) өткен шақ, (Perfekt) өткен шақ, Plusquamperfekt (өткен шақты) қолдану	9.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптар ы бойынша Präteritum – Plusquamperf ektosы және өткен шақ бойынша шақтардың қиысуын қолдану
	6.5.8 жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдердің септелуін қолдану	7.5.8 көптеген үйреншікті жалпы және оқу тақырыптар ы бойынша wardenетістіг інің көмекші қызметін, Futurum (келер шақ) қолдану	8.5.8 Futurum/Футурум (келер шақ) туралы білімдерін жүйелеу, таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша келер шақ формаларын қолдану	9.5.8 таныс жалпы және оқу тақырыптар ы бойынша оқу барысында während, indem жалғаулықта рымен кіріктірілген бағыныңқы сөйлемдерді, deshalb сөзімен құрмалас сөйлемдерді тану, оқу

				барысында етістіктердің пассивті формаларын (Passiv) түсіну
5.6.9.1 und/aber жалғаулықтары арқылы байланысқан салалас құрмалас сөйлемдерді қолдану; 5.6.9.2 dass, als жалғаулықтары арқылы байланысқан сабақтас құрмалас сөйлемдерді қолдану;	6.5.9 таныс жалпы және оқу тақырыптарында зат есімдердің септелу түрлері түсінігін қолдану	7.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша wurde … gegründet/ пассивті құрылымын сәйкесінше қолдану	8.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша суреттеуде және төлеу сөзде көптеген осы, өткен шақ формаларын және аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін шақ формаларын сәйкесінше қолдану	9.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аяқталған өткен шақтың қарапайым формаларын және Passive етістің активті және пассивті түрлерінің дара осы және өткен шақ формаларын хабарлауда және төлеу сөзде сәйкесінше қолдану
5.6.10.1 mein/ dein тәуелдік артикльдерін және сөйлемдегі	6.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі шеңберінде сілтеу және	7.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптары үйреншікті ауқымында үздіксіз осы	8.5.10 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен шақ шақ	9.5.10 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы

сөздердің орын тәртібін дұрыс қолдану; 5.6.10.2 und/aber жалғаулықтары арқылы байланысқан салалас құрмалас сөйлемдерді және реттік сан есімдерді (die erste, die zweite) қолдану	тәуелдік есімдіктерінің формаларын қолдану	және өткен шақ формаларын қолдану	формаларын, сонымен қатар кейбір пассивті формаларды қолдану	және өткен шақ шақ формаларын, сонымен қатар пассивті формаларының түрлерін қолдану
	6.5.11 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жақсыз сөйлемдерді қолдану	7.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақтылау, мәлімдеме жасау үшін құрмалас сөйлемдердің кейбір формаларын қолдану	8.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұранымдарды қоса алғанда нақтылау, мәлімдеме жасау, сұрақтар мен командалар: айту, сұрау, әңгімелеу үшін төлеу сөздің кейбір формаларын қолдану	9.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақтылау, мәлімдеме жасау, сұрақтар мен командалар үшін ұсынылған сөйлеу формаларының түрлерін қолдану
	6.5.12 таныс жалпы және оқу тақырыптарының ауқымында етістіктерді	7.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша	8.5.12 осы және өткен шақ бойынша шақтардың қиысу құрылымдарын қолдану, бірқатар	9.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша

	ажыратылатын және ажыратылмайтын сөз алды қосымшасымен қолдану	үстеудің салыстырмалы шырай құрылымын қолдану	таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл сөзді төлеу сөзге,төлеу сөзді төл сөзге айналдыру	төл сөзді төлеу сөзге,төлеу сөзді төл сөзге айналдыруды қолдану
	6.5.13 зат есім+зат есім: das Wörterbuch, сын есім+зат есім: Leichtathletik, етістік + зат есім: Esslöffel, Fahrstuhlсөз қосындысын қолдану	7.5.13 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызметтер үшін әртүрлі модальді формаларды қолдану	8.5.13 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызметтер: міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салуды білдіру үшін әртүрлі модальді формаларды қолдану	9.5.13 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызметтер үшін әртүрлі модальді формаларды және өткен шақтағы модальді формаларды ң шектеулі санын қолдану
	6.5.14 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында барыс септігінде жіктік және тәуелдік есімдіктерін қолдану, wo?/во? сұрағына жауап беру барысында in, an, auf көмекші сөздері арқылы толықтауышты Dativ/қолдану	7.5.14 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында wo? (Dativ) сұрағына және wohin? (Akkusativ) сұрағына жауап беру барысында сөз тіркестерін in, an, auf, hinter, neben, über, unter, zwischen, vor, көмекші	8.5.14 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақты септікті пайдалануды қажет ететін зат есімдердің алдында кейбір көмекші сөздерді қолдану	9.5.14 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қатыстық есмдіктерді көмекші сөздермен қолдану

		сөздерімен қолдану		
	6.5.15 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында von, mit, zu көмекші сөздерін қолдану	7.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында raten, empfehlen етістіктерінен кейін um…zu…инфинитивтік құрылымының формасын қолдану	8.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарындаum/ум… zu құрылымдарымен сұраулы сөйлемдерді қолдану	9.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында um … zu инфинитивтік құрылымы және damit/дамит жалғаулықтарымен мақсатты бағыныңқы сөйлемді қолдану
	6.5.16 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кең спектрінде сөйлемдегі сөздердің (тура/кері) реттілігін, күшті/әлсіз етістіктердің жіктелуін осы шақта қолдану	7.5.16 таныс жалпы және оқу тақыптарында und, aber, oder, denn денн салалас мәнді жалғаулықтарды қолдану	8.5.16 жалпы және оқу тақырыптарын түсіндіру барысында dass/дасс және ob/об жалғаулықтары, сонымен қатар жалғаулықты сөздері бар бағыныңқылы толықтауыш сөйлемдері туралы білімдерін қолдану	9.5.16 таныс жалпы және оқу тақырыбының шектеулі спектрінде міндеттілікті білдіретін haben + zu + Infinitiv, sein + zu+ Infinitiv құрылымдарын қолдану
	6.5.17 таныс және оқу тақырыптарының шектеулі спектрінде 100-ге дейінгі есептік және реттік сан есімдерді қолдану	7.5.17 жалпы және оқу тақырыптары бойынша dass, ob/дасс, об сөздерімен бағыныңқылы	8.5.17 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша көпше түр үшін der, welcher, die, welche, das, welches қатыстық есімдіктерімен бағыныңқылы	9.5.17 алдыңғы сыныптарда меңгерілген грамматикалық құбылыстарды жүйелеу

		сөйлемдерді, wer, wie, was, warum, welchежалға улықты сөздерін, бағыныңқылы толықтауыш сөйлемдерді қолдану	анықтауыш сөйлемдерді қолдану	

45. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлім ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылды.

46. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Неміс тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес жүзеге асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Неміс тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып (A1.1):

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаты
1-тоқсан		
Құндылықтар 1. Отбасы және қарым-қатынас 2. Достық	Мазмұн	5.1.2.1 құрдастарына әдепті әрі орынды кері байланыс беру үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 5.1.6.1 ақпаратты анық тұжырымдау және оны басқаларға ұсыну; 5.1.9.1 ойларын, идеяларын, тәжірибесі мен сезімдерін білдіру үшін қиялын пайдалану
	Тыңдалым	5.2.1.1 күнделікті өмірдегі маңызды салаларға қатысты жалпы қолданыстағы және негізгі сипаттау сөздерін қамтитын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім, не, қайда, қашан, қанша/неше); 5.2.6.1 тақырыптарға, визуалды материалдарға немесе тірек сөздерге сүйене отырып, аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым

		қорытынды жасау немесе болжам ұсыну
	Айтылым	5.3.1.1 негізгі қажеттіліктерін, тілектері мен сезімдерін білдіру үшін ең аз сөздік қорды қолдану; 5.3.2.1 қарапайым сұрақтар қою және оларға жауап беру (кім, не, қайда, қашан, қанша/неше); 5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру (адамдарды, орындарды, тиесілі заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау); 5.3.4.1 әлеуметтік және оқу жағдаяттарында өзара әрекеттесу үшін қарапайым сәлемдесу үлгілері мен қалыптасқан тіркестерді қолдану; 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша орындаған жұмыстарын (мысалы, графикалық органайзерлерді, суреттерді) құрдастарының алдында таныстыру
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттау мәніндегі сөздердің саны біртіндеп артып отыратын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздер қамтылған қарапайым мәтіндердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты деректерді анықтау
	Жазылым	5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндерді (құттықтау ашықхаттарын, суретті постерлерді, қысқа мәтіндік блоктарды, жазбаларды, қысқа блог жазбаларын) тиісті форматта жазу; 5.5.5.1 оқу бағдарламасының тақырыптарына қатысты жиі кездесетін сөздер мен лексикалық бірліктердің басым бөлігін дұрыс жазу;

		5.5.6.1 оқу бағдарламасының тақырыптары бойынша бас әріппен жазу ережелері мен тыныс белгілерін (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі, үтір) дұрыс қолдану
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.5.1 етістіктерді жекеше түрде жіктеу, W-сұрақтарды (wer, was, woher, wie) және «иә/жоқ» түріндегі сұрақтарды қолдану; 5.6.5.3 malen, tanzen етістіктерін көпше түрде, fahren, lesen етістіктерін тиісті жақта жіктеп қолдану; 5.6.10.1 mein/dein тәуелдік артикльдерін және сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін дұрыс қолдану; 5.6.1.3 mein/dein/ihr/sein тәуелдік артикльдерін жекеше түрде атау және табыс септіктерінде қолдану
Біздің қауымдастықтарымыз 1. Менің үйім 2. Менің көршілес ортам	Мазмұн	5.1.1.1 топта мәселелерді шығармашылықпен және бірлесіп шешу үшіндағдыларын қолдану; 5.1.6.1 ақпаратты анық тұжырымдау және оны басқаларға ұсыну; 5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау (ауа райы карталары, қарапайым блок-схема және т.б.)
	Тыңдалым	5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім, не, қайда, қашан, қанша/неше); 5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым, тиісті қолдау көрсетілген әңгімелердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.2.6.1 тақырыптарға, визуалды материалдарға немесе тірек сөздерге сүйене отырып, аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам ұсыну
	Айтылым	5.3.1.1 негізгі қажеттіліктерін, тілектері мен сезімдерін білдіру үшін ең аз сөздік қорды қолдану;

		5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша орындаған жұмыстарын (мысалы, графикалық органайзерлерді, суреттерді) құрдастарының алдында таныстыру; 5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе оларға жазба қосу арқылы кейбір маңызды оқиғаларды қайта баяндау
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттау мәніндегі сөздердің саны біртіндеп артып отыратын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздер қамтылған қарапайым мәтіндердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.4.3.1 қысқа әрі қарапайым хабарламалардан нақты ақпаратты табу (мысалы, ашықхаттардан, хабарландырулардан, арнайы іс-шаралар бағдарламаларынан, бүктемелерден немесе брошюралардан, инфографикалардан)
	Жазылым	5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге қатысты жиі қолданылатын кейбір сөздер мен сипаттау мәніндегі сөздерді қолдану; 5.5.5.1 оқу бағдарламасының тақырыптарына қатысты жиі кездесетін сөздер мен лексикалық бірліктердің басым бөлігін дұрыс жазу; 5.5.6.1 оқу бағдарламасының тақырыптары бойынша бас әріппен жазу ережелері мен тыныс белгілерін (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі, үтір) дұрыс қолдану
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.9.1 und/aber жалғаулықтары арқылы байланысқан салалас құрмалас сөйлемдерді қолдану; 5.6.6.2 етістіктерді өткен шақта (Präteritum) қолдану;

		5.6.1.2 kein болымсыздық артиклін атау септігінде және бөлінетін етістіктерді қолдану
2-тоқсан		
Еңбек әлемі 1. Үй-жай ішіндегі және ашық ауадағы жұмыстар 2. Қызмет көрсету	Мазмұн	5.1.2.1 құрдастарына әдепті әрі орынды кері байланыс беру үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы жауап беру
	Тыңдалым	5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім, не, қайда, қашан, қанша/неше); 5.2.3.1 бір әрекеттен тұратын қарапайым нұсқауларды орындау және сабақтағы жұмыс тәртібін сақтау; 5.2.5.1 баяу және анық айтылған, қайталаулар қамтылған, құрылымы жүйелі өте қарапайым қысқа әңгімелердің мазмұнын түсіну
	Айтылым	5.3.2.1 қарапайым сұрақтар қою және оларға жауап беру (кім, не, қайда, қашан, қанша/неше); 5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру (адамдарды, орындарды, тиесілі заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау); 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша орындаған жұмыстарын (мысалы, графикалық органайзерлерді, суреттерді) құрдастарының алдында таныстыру
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттау мәніндегі сөздердің саны біртіндеп артып отыратын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздер қамтылған қарапайым мәтіндердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты деректерді анықтау

	Жазылым	5.5.2.1 негізгі ой мен кейбір нақты мәліметтер қамтылған қысқа абзацтарды тиісті форматты сақтай отырып жоспарлау, жазу, редакциялау және қатесін тексеру; 5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге қатысты жиі қолданылатын кейбір сөздер мен сипаттау мәніндегі сөздерді қолдану
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.2.1 белгісіздік артиклін атау және табыс септіктерінде, ал заттарды атау үшін er/es/sie/sie жіктеу есімдіктерін атау септігінде жекеше және көпше түрде қолдану; 5.6.1.4 dieser/diese/dieses сілтеу есімдіктерін атау және табыс септіктерінде қолдану; 5.6.1.1 жалқы есімдердің ілік септік формасын қолдану
Тірі ағзалар 1. Адамдарды сипаттау 2. Табиғат әлемі	Мазмұн	5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы жауап беру; 5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты пайдалану; 5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау (ауа райы карталары, қарапайым блок-схема және т.б.)
	Тыңдалым	5.2.1.1 күнделікті өмірдегі маңызды салаларға қатысты жалпы қолданыстағы және негізгі сипаттау сөздерін қамтитын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым, тиісті қолдау көрсетілген әңгімелердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.2.5.1 баяу және анық айтылған, қайталаулар қамтылған, құрылымы жүйелі өте қарапайым қысқа әңгімелердің мазмұнын түсіну
	Айтылым	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру (адамдарды,

		орындарды, тиесілі заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау); 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша орындаған жұмыстарын (мысалы, графикалық органайзерлерді, суреттерді) құрдастарының алдында таныстыру; 5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе оларға жазба қосу арқылы кейбір маңызды оқиғаларды қайта баяндау
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттау мәніндегі сөздердің саны біртіндеп артып отыратын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты деректерді анықтау; 5.4.4.1 контекст пен мәтіннің ерекшеліктеріне (суреттерге, жазбалары бар диаграммаларға, таныс сөз тіркестеріне) сүйене отырып, таныс емес сөздердің мағынасын анықтау
	Жазылым	5.5.2.1 негізгі ой мен кейбір нақты мәліметтер қамтылған қысқа абзацтарды тиісті форматты сақтай отырып жоспарлау, жазу, редакциялау және қатесін тексеру; 5.5.3.1 негізгі ыңғайлас жалғаулықтарды қолдану арқылы сөйлемдерді біртұтас абзацтарға біріктіру; 5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге қатысты жиі қолданылатын кейбір сөздер мен сипаттау мәніндегі сөздерді қолдану
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.5.9 nicht, nichts болымсыздық формаларын және können, mögen модаль етістіктерін қолдану; 5.6.5.4 können және mögen модаль етістіктерін қолдану;

		5.6.4.2 қала және мемлекет атауларымен nach септеулігін, ай атауларымен im формасын қолдану; 5.6.5.2 brauchen, kosten етістіктерін жіктеп қолдану; 5.6.5.3 malen, tanzen етістіктерін көпше түрде, fahren, lesen етістіктерін тиісті жақта жіктеп қолдану
3-тоқсан		
Менің өмірімдегі спорт 1. Спорт түрлері 2. Менің сүйікті спорт түрім	Мазмұн	5.1.3.1 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу; 5.1.6.1 ақпаратты анық тұжырымдау және оны басқаларға ұсыну
	Тыңдалым	5.2.1.1 күнделікті өмірдегі маңызды салаларға қатысты жалпы қолданыстағы және негізгі сипаттау сөздерін қамтитын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым, тиісті қолдау көрсетілген әңгімелердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.2.5.1 баяу және анық айтылған, қайталаулар қамтылған, құрылымы жүйелі өте қарапайым қысқа әңгімелердің мазмұнын түсіну
	Айтылым	5.3.2.1 қарапайым сұрақтар қою және оларға жауап беру (кім, не, қайда, қашан, қанша/неше); 5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру (адамдарды, орындарды, тиесілі заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау); 5.3.4.1 әлеуметтік және оқу жағдаяттарында өзара әрекеттесу үшін қарапайым сәлемдесу үлгілері мен қалыптасқан тіркестерді қолдану
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттау мәніндегі сөздердің саны біртіндеп артып отыратын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздер қамтылған қарапайым

		мәтіндердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты деректерді анықтау; 5.4.3.1 қысқа әрі қарапайым хабарламалардан нақты ақпаратты табу (мысалы, ашықхаттардан, хабарландырулардан, арнайы іс-шаралар бағдарламаларынан, бүктемелерден немесе брошюралардан, инфографикалардан)
	Жазылым	5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндерді (құттықтау ашықхаттарын, суретті постерлерді, қысқа мәтіндік блоктарды, жазбаларды, қысқа блог жазбаларын) тиісті форматта жазу; 5.5.3.1 негізгі ыңғайлас жалғаулықтарды қолдану арқылы сөйлемдерді біртұтас абзацтарға біріктіру; 5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге қатысты жиі қолданылатын кейбір сөздер мен сипаттау мәніндегі сөздерді қолдану
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.5.5 gefallen етістігін және ich/du жіктеу есімдіктерінің барыс септігіндегі формаларын қолдану; 5.6.10.2 und/aber жалғаулықтары арқылы байланысқан салалас құрмалас сөйлемдерді және реттік сан есімдерді (die erste, die zweite) қолдану; 5.6.4.2 қала және мемлекет атауларымен nach септеулігін, ай атауларымен im формасын қолдану; 5.6.5.8 möchte модаль етістігін және көлік құралдарының атауларымен қолданылатын септеуліктерді қолдану
Шығармашылық 1. Өнер және танымал суретшілер 2. Музыка және музыканттар	Мазмұн	5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын белгілеу үшін кері байланысты пайдалану; 5.1.9.1 ойларын, идеяларын, тәжірибесі мен сезімдерін білдіру үшін қиялын пайдалану;

3. Өнер мен музыкадағы жасанды интеллект		5.1.10.1 әлемге қатысты әртүрлі көзқарастарды рефлексиялау және зерделеу құралы ретінде Айтуді немесе жазуды қолдану
	Тыңдалым	5.2.1.1 күнделікті өмірдегі маңызды салаларға қатысты жалпы қолданыстағы және негізгі сипаттау сөздерін қамтитын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым, тиісті қолдау көрсетілген әңгімелердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.2.5.1 баяу және анық айтылған, қайталаулар қамтылған, құрылымы жүйелі өте қарапайым қысқа әңгімелердің мазмұнын түсіну
	Айтылым	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру (адамдарды, орындарды, тиесілі заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау); 5.3.4.1 әлеуметтік және оқу жағдаяттарында өзара әрекеттесу үшін қарапайым сәлемдесу үлгілері мен қалыптасқан тіркестерді қолдану; 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша орындаған жұмыстарын (мысалы, графикалық органайзерлерді, суреттерді) құрдастарының алдында таныстыру; 5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе оларға жазба қосу арқылы кейбір маңызды оқиғаларды қайта баяндау
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттау мәніндегі сөздердің саны біртіндеп артып отыратын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздер қамтылған қарапайым мәтіндердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау;

		5.4.3.1 қысқа әрі қарапайым хабарламалардан нақты ақпаратты табу (мысалы, ашықхаттардан, хабарландырулардан, арнайы іс-шаралар бағдарламаларынан, бүктемелерден немесе брошюралардан, инфографикалардан)
	Жазылым	5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндерді (құттықтау ашықхаттарын, суретті постерлерді, қысқа мәтіндік блоктарды, жазбаларды, қысқа блог жазбаларын) тиісті форматта жазу; 5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге қатысты жиі қолданылатын кейбір сөздер мен сипаттау мәніндегі сөздерді қолдану; 5.5.5.1 оқу бағдарламасының тақырыптарына қатысты жиі кездесетін сөздер мен лексикалық бірліктердің басым бөлігін дұрыс жазу
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.4.3 реттік сан есімдерді және am + барыс септігі құрылымын қолдану; 5.6.6.3 сын есімдермен nicht болымсыздық формасын және feiern, einladen, schmücken, wünschen етістіктерін көпше түрде жіктеп қолдану
Қызығып оқу Қазақ халық ертегілері	Мазмұн	5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау (ауа райы карталары, қарапайым блок-схема және т.б.); 5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсіністікті дамыту; 5.1.9.1 ойларын, идеяларын, тәжірибесі мен сезімдерін білдіру үшін қиялын пайдалану
	Тыңдалым	5.2.1.1 күнделікті өмірдегі маңызды салаларға қатысты жалпы қолданыстағы және негізгі сипаттау сөздерін қамтитын ең аз сөздік қорды танып білу;

		5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім, не, қайда, қашан, қанша/неше); 5.2.3.1 бір әрекеттен тұратын қарапайым нұсқауларды орындау және сабақтағы жұмыс тәртібін сақтау; 5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым, тиісті қолдау көрсетілген әңгімелердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау
	Айтылым	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру (адамдарды, орындарды, тиесілі заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау); 5.3.4.1 әлеуметтік және оқу жағдаяттарында өзара әрекеттесу үшін қарапайым сәлемдесу үлгілері мен қалыптасқан тіркестерді қолдану; 5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе оларға жазба қосу арқылы кейбір маңызды оқиғаларды қайта баяндау
	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттау мәніндегі сөздердің саны біртіндеп артып отыратын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздер қамтылған қарапайым мәтіндердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты деректерді анықтау; 5.4.5.1 суретті әңгімелердегі кейіпкерлер мен оқиға желісі туралы негізгі және нақты ақпаратты табу
	Жазылым	5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндерді (құттықтау ашықхаттарын, суретті постерлерді, қысқа мәтіндік блоктарды, жазбаларды, қысқа блог жазбаларын) тиісті форматта жазу;

		5.5.4.1 оқу тақырыптары мен жеке тәжірибеге қатысты жиі қолданылатын кейбір сөздер мен сипаттау мәніндегі сөздерді қолдану; 5.5.5.1 оқу бағдарламасының тақырыптарына қатысты жиі кездесетін сөздер мен лексикалық бірліктердің басым бөлігін дұрыс жазу
4-тоқсан		
Баруға тұрарлық жерлер 1. Елдер мен ұлттар 2. Көрікті жерлер 3. Виртуалды саяхат	Мазмұн	5.1.3.1 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу; 5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау (ауа райы карталары, қарапайым блок-схема және т.б.); 5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсіністікті дамыту
	Тыңдалым	5.2.1.1 күнделікті өмірдегі маңызды салаларға қатысты жалпы қолданыстағы және негізгі сипаттау сөздерін қамтитын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.2.2.1 қарапайым сұрақтарды түсіну (кім, не, қайда, қашан, қанша/неше); 5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым, тиісті қолдау көрсетілген әңгімелердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау
	Айтылым	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпарат беру (адамдарды, орындарды, тиесілі заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау); 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша орындаған жұмыстарын (мысалы, графикалық органайзерлерді, суреттерді) құрдастарының алдында таныстыру; 5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе оларға жазба қосу арқылы кейбір маңызды оқиғаларды қайта баяндау

	Оқылым	5.4.1.1 жиі қолданылатын және сипаттау мәніндегі сөздердің саны біртіндеп артып отыратын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздер қамтылған қарапайым мәтіндердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты деректерді анықтау
	Жазылым	5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндерді (құттықтау ашықхаттарын, суретті постерлерді, қысқа мәтіндік блоктарды, жазбаларды, қысқа блог жазбаларын) тиісті форматта жазу; 5.5.2.1 негізгі ой мен кейбір нақты мәліметтер қамтылған қысқа абзацтарды тиісті форматты сақтай отырып жоспарлау, жазу, редакциялау және қатесін тексеру; 5.5.5.1 оқу бағдарламасының тақырыптарына қатысты жиі кездесетін сөздер мен лексикалық бірліктердің басым бөлігін дұрыс жазу
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.5.7 es gibt + табыс септігі құрылымын, нөлдік артикльді, бұйрық рай формаларын (iss, schlaf) және essen, nehmen етістіктерін жіктеп қолдану; 5.6.9.2 dass, als жалғаулықтары арқылы байланысқан сабақтас құрмалас сөйлемдерді қолдану
Менің жазғы демалысым 1. Демалыс кезіндегі іс-әрекеттер 2. Демалысты жоспарлау	Мазмұны	5.1.1.1 топта мәселелерді шығармашылықпен және бірлесіп шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану; 5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы жауап беру; 5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсіністікті дамыту
	Тыңдалым	5.2.1.1 күнделікті өмірдегі маңызды салаларға қатысты жалпы

		қолданыстағы және негізгі сипаттау сөздерін қамтитын ең аз сөздік қорды танып білу; 5.2.5.1 баяу және анық айтылған, қайталаулар қамтылған, құрылымы жүйелі өте қарапайым қысқа әңгімелердің мазмұнын түсіну; 5.2.6.1 тақырыптарға, визуалды материалдарға немесе тірек сөздерге сүйене отырып, аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам ұсыну
	Айтылым	5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша орындаған жұмыстарын (мысалы, графикалық органайзерлерді, суреттерді) құрдастарының алдында таныстыру; 5.3.6.1 суреттерді ретімен орналастыру, сурет салу немесе оларға жазба қосу арқылы кейбір маңызды оқиғаларды қайта баяндау
	Оқылым	5.4.2.1 таныс және жиі қолданылатын сөздер қамтылған қарапайым мәтіндердің тақырыбы мен негізгі тұстарын анықтау; 5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты деректерді анықтау; 5.4.3.1 қысқа әрі қарапайым хабарламалардан нақты ақпаратты табу (мысалы, ашықхаттардан, хабарландырулардан, арнайы іс-шаралар бағдарламаларынан, бүктемелерден немесе брошюралардан, инфографикалардан)
	Жазылым	5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндерді (құттықтау ашықхаттарын, суретті постерлерді, қысқа мәтіндік блоктарды, жазбаларды, қысқа блог жазбаларын) тиісті форматта жазу; 5.5.2.1 негізгі ой мен кейбір нақты мәліметтер қамтылған қысқа

		абзацтарды тиісті форматты сақтай отырып жоспарлау, жазу, редакциялау және қатесін тексеру; 5.5.3.1 негізгі ыңғайлас жалғаулықтарды қолдану арқылы сөйлемдерді біртұтас абзацтарға біріктіру; 5.5.5.1 оқу бағдарламасының тақырыптарына қатысты жиі кездесетін сөздер мен лексикалық бірліктердің басым бөлігін дұрыс жазу
	Тілдік бірліктерді қолдану	5.6.10.1 treiben, machen етістіктерін жіктеп қолдану; 5.6.3.1 сын есімнің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларын қолдану; 5.6.6.1 етістіктерді осы шақта (Präsens) қолдану

2) 6 -сынып (А1.2):

Білім алушылар білуге тиісті:		
Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаты
1-тоқсан		
1. Мектеп және оқу 1.1 Уақыт қанша болды? 1.2 Менің күн тәртібім	Тыңдалым	6.1.1 тақырып бойынша жиі қолданылатын сөздерді және жекелеген фразаларды түсіну; 6.1.2 қолдаумен биографиялық сипаттағы ақпарат сұралған күрделілеу сұрақтарды түсіну; 6.1.3 кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша күрделілеу сұрақтарды қолдаумен түсіну; 6.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша айырықша ақпараттың едәуір бөлігін және детальдарын қолдаумен түсіну; 6.1.7 шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу барысында сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау
	Айтылым	6.2.1 жалпы тақырыптардың көбі бойынша пікірталастарда өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты беру; 6.2.2 жалпы тақырыптардың көбі бойынша ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою, қысқа әңгімені қолдау;

		6.2.3 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша талдау элементтері бар сөйлем деңгейінде өз пікірін айту; 6.2.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 6.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқылым	6.3.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 6.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды өздігінен түсіну; 6.3.4 көркем әдебиеттен кейбір шағын, қарапайым мәтіндерді өздігінен оқу; 6.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау; 6.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс қағаз және цифрлық ресурстарды өздігінен пайдалану; 6.3.9 кез келген жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндердегі фактілер мен пікірлердің арасындағы айырмашылықтын анықтау
	Жазылым	6.4.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 6.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы қолдаумен жазу; 6.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен жеке сезім, көзқарас туралы жазу; 6.4.4 жеке ақпарат беру үшін қолдау арқылы ұзын сөйлемдерді абзацпен дәйектеп жазу; 6.4.6 әртүрлі таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің

		көмегі арқылы аздаған қолдаумен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру; 6.4.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 6.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тілді қолдану	6.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл және мекенді сипаттайтын зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану; 6.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кең спектрінде тұрақты және тұрақсыз етістіктерді қолдану; 6.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрі бойынша сын есімдердің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларының алуан түрін қолдану, қарапайым бір буынды және екі буынды сын есімдерді қолдану; 6.5.4 толықтауышты табыс септігінде қолдану, wohin?/ сұрағына жауап беру барысында in, an, auf көмекші сөздерінің көмегімен толықтауышты Akkusativ/ қолдану, Dativ mit, nach, aus, zu, von, bei seit. Akkusativ: durch, für, ohne, um, gegen, bis ететін көмекші сөздер; 6.5.5 Präteritumseinетістігінің жіктелуін, өздік етістігін, өздік етістіктерінің жіктелуін қолдану, модальді етістіктердің қолдану ерекшелігін білу; 6.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұраулы сөйлемді сұраулы сөздерсіз, Wie?, Wo?, Woher?, Was? Wann? Wieviel/e? Wessen? сұраулы сөздерін, сұраулы сөздері бар сұраулы сөйлемдерді, wozu? сұраулы сөзін және um… zuинфинитивтік құрылымын қолдану; 6.5.8 жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдердің септелуін қолдану; 6.5.9 таныс жалпы және оқу тақырыптарында зат есімдердің септелу түрлері түсінігін қолдану;

		6.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі шеңберінде сілтеу және тәуелдік есімдіктерінің формаларын қолдану; 6.5.11 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жақсыз сөйлемдерді қолдану; 6.5.12 таныс жалпы және оқу тақырыптарының ауқымында етістіктерді ажыратылатын және ажыратылмайтын сөз алды қосымшасымен қолдану; 6.5.13 зат есім+зат есім: das Wörterbuch, сын есім+зат есім: Leichtathletik, етістік + зат есім: Esslöffel, Fahrstuhlсөз қосындысын қолдану; 6.5.15 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында von, mit, zu көмекші сөздерін қолдану; 6.5.16 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кең спектрінде сөйлемдегі сөздердің (тура/кері) реттілігін, күшті/әлсіз етістіктердің жіктелуін осы шақта қолдану; 6.5.17 таныс және оқу тақырыптарының шектеулі спектрінде 100-ге дейінгі есептік және реттік сан есімдерді қолдану
2-тоқсан		
2. Жер - біздің үйіміз 2.1 Менің қалам/менің ауылым 2.2 Менің пәтерім	Тыңдалым	6.1.1 тақырып бойынша жиі қолданылатын сөздерді және жекелеген фразаларды түсіну; 6.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша негізгі ақпаратты шектеулі қолдаумен түсіну; 6.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны қолдаумен анықтау; 6.1.7 шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу барысында сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау; 6.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша ұзақ әңгімелерді, оның ішінде ұзақ әңгімелесуді түсіну
	Айтылым	6.2.3 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша талдау элементтері бар сөйлем деңгейінде өз пікірін айту;

		6.2.6 пікірталас, жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында өз ойын сөйлем деңгейінде нақты және анық жеткізу; 6.2.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 6.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқылым	6.3.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 6.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды өздігінен түсіну; 6.3.4 көркем әдебиеттен кейбір шағын, қарапайым мәтіндерді өздігінен оқу; 6.3.6 жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі қысқа мәтіндердің көбіне автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау
	Жазылым	6.4.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 6.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы қолдаумен жазу; 6.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен жеке сезім, көзқарас туралы жазу; 6.4.4 жеке ақпарат беру үшін қолдау арқылы ұзын сөйлемдерді абзацпен дәйектеп жазу; 6.4.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Тілді қолдану	6.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл және мекенді сипаттайтын зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану; 6.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрі бойынша сын есімдердің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларының алуан түрін қолдану,

		қарапайым бір буынды және екі буынды сын есімдерді қолдану; 6.5.4 толықтауышты табыс септігінде қолдану, wohin?/ сұрағына жауап беру барысында in, an, auf көмекші сөздерінің көмегімен толықтауышты Akkusativ/ қолдану, Dativ mit, nach, aus, zu, von, bei seit. Akkusativ: durch, für, ohne, um, gegen, bis ететін көмекші сөздер; 6.5.5 Präteritumseinетістігінің жіктелуін, өздік етістігін, өздік етістіктерінің жіктелуін қолдану, модальді етістіктердің қолдану ерекшелігін білу; 6.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұраулы сөйлемді сұраулы сөздерсіз, Wie?, Wo?, Woher?, Was? Wann? Wieviel/e? Wessen? сұраулы сөздерін, сұраулы сөздері бар сұраулы сөйлемдерді, wozu? сұраулы сөзін және um… zuинфинитивтік құрылымын қолдану; 6.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша барыс септігіндегі толықтауышты, ілік септігіндегі зат есімдерді қолдану; 6.5.8 жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдердің септелуін қолдану; 6.5.9 таныс жалпы және оқу тақырыптарында зат есімдердің септелу түрлері түсінігін қолдану; 6.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі шеңберінде сілтеу және тәуелдік есімдіктерінің формаларын қолдану; 6.5.12 таныс жалпы және оқу тақырыптарының ауқымында етістіктерді ажыратылатын және ажыратылмайтын сөз алды қосымшасымен қолдану; 6.5.13 зат есім+зат есім: das Wörterbuch, сын есім+зат есім: Leichtathletik, етістік + зат есім: Esslöffel, Fahrstuhlсөз қосындысын қолдану; 6.5.14 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында барыс септігінде жіктік және тәуелдік есімдіктерін қолдану, wo?/во? сұрағына жауап беру барысында in, an, auf көмекші сөздері арқылы толықтауышты Dativ/қолдану;

		6.5.15 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында von, mit, zu көмекші сөздерін қолдану; 6.5.16 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кең спектрінде сөйлемдегі сөздердің (тура/кері) реттілігін, күшті/әлсіз етістіктердің жіктелуін осы шақта қолдану
3-тоқсан		
3. Қазақ және неміс мәдениеті 3.1 Демалу және мәдениет 3.2. Мейрамдар, ұлттық тағамдар	Тыңдалым	6.1.1 тақырып бойынша жиі қолданылатын сөздерді және жекелеген фразаларды түсіну; 6.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша айырықша ақпараттың едәуір бөлігін және детальдарын қолдаумен түсіну; 6.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны қолдаумен анықтау
	Айтылым	6.2.2 жалпы тақырыптардың көбі бойынша ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою, қысқа әңгімені қолдау; 6.2.3 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша талдау элементтері бар сөйлем деңгейінде өз пікірін айту; 6.2.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 6.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқылым	6.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды өздігінен түсіну; 6.3.4 көркем әдебиеттен кейбір шағын, қарапайым мәтіндерді өздігінен оқу; 6.3.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің, сонымен қатар көлемді мәтіндердің мәнмәтінінен мағынаны анықтау; 6.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс қағаз және цифрлық ресурстарды өздігінен пайдалану
	Жазылым	6.4.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды

		қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 6.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы қолдаумен жазу; 6.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен жеке сезім, көзқарас туралы жазу; 6.4.6 әртүрлі таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы аздаған қолдаумен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру; 6.4.7 таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты аздаған қолдаумен пайдалану; 6.4.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Тілді қолдану	6.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мезгіл және мекенді сипаттайтын зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану; 6.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кең спектрінде тұрақты және тұрақсыз етістіктерді қолдану; 6.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрі бойынша сын есімдердің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларының алуан түрін қолдану, қарапайым бір буынды және екі буынды сын есімдерді қолдану; 6.5.4 толықтауышты табыс септігінде қолдану, wohin?/ сұрағына жауап беру барысында in, an, auf көмекші сөздерінің көмегімен толықтауышты Akkusativ/ қолдану, Dativ mit, nach, aus, zu, von, bei seit. Akkusativ: durch, für, ohne, um, gegen, bis ететін көмекші сөздер; 6.5.5 Präteritumseinетістігінің жіктелуін, өздік етістігін, өздік етістіктерінің жіктелуін қолдану, модальді етістіктердің қолдану ерекшелігін білу; 6.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұраулы сөйлемді

		сұраулы сөздерсіз, Wie?, Wo?, Woher?, Was? Wann? Wieviel/e? Wessen? сұраулы сөздерін, сұраулы сөздері бар сұраулы сөйлемдерді, wozu? сұраулы сөзін және um… zuинфинитивтік құрылымын қолдану; 6.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша барыс септігіндегі толықтауышты, ілік септігіндегі зат есімдерді қолдану; 6.5.8 жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдердің септелуін қолдану; 6.5.9 таныс жалпы және оқу тақырыптарында зат есімдердің септелу түрлері түсінігін қолдану; 6.5.12 таныс жалпы және оқу тақырыптарының ауқымында етістіктерді ажыратылатын және ажыратылмайтын сөз алды қосымшасымен қолдану; 6.5.13 зат есім+зат есім: das Wörterbuch, сын есім+зат есім: Leichtathletik, етістік + зат есім: Esslöffel, Fahrstuhlсөз қосындысын қолдану; 6.5.14 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында барыс септігінде жіктік және тәуелдік есімдіктерін қолдану, wo?/во? сұрағына жауап беру барысында in, an, auf көмекші сөздері арқылы толықтауышты Dativ/қолдану; 6.5.15 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында von, mit, zu көмекші сөздерін қолдану; 6.5.16 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кең спектрінде сөйлемдегі сөздердің (тура/кері) реттілігін, күшті/әлсіз етістіктердің жіктелуін осы шақта қолдану
4-тоқсан		
4. Салауатты өмір салты 4.1 Менің сүйікті спорт түрім 4.2 Менің отбасымдағы спорт	Тыңдалым	6.1.1 тақырып бойынша жиі қолданылатын сөздерді және жекелеген фразаларды түсіну; 6.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша айырықша ақпараттың едәуір бөлігін және детальдарын қолдаумен түсіну
	Айтылым	6.2.2 жалпы тақырыптардың көбі бойынша ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою, қысқа әңгімені қолдау;

		6.2.4 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, кейбір пікірлерге икемді жауап қайтару; 6.2.5 жалпы және оқу тақырыптарының көбінің шеңберінде ұзақ әңгімелесу барысында өзара қарым-қатынас жасап көру; 6.2.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 6.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқылым	6.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды өздігінен түсіну; 6.3.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндерде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну
	Жазылым	6.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы қолдаумен жазу; 6.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен жеке сезім, көзқарас туралы жазу; 6.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 6.4.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Тілді қолдану	6.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кең спектрінде тұрақты және тұрақсыз етістіктерді қолдану; 6.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрі бойынша сын есімдердің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларының алуан түрін қолдану, қарапайым бір буынды және екі буынды сын есімдерді қолдану;

		6.5.4 толықтауышты табыс септігінде қолдану, wohin?/ сұрағына жауап беру барысында in, an, auf көмекші сөздерінің көмегімен толықтауышты Akkusativ/ қолдану, Dativ mit, nach, aus, zu, von, bei seit. Akkusativ: durch, für, ohne, um, gegen, bis ететін көмекші сөздер; 6.5.5 Präteritumseinетістігінің жіктелуін, өздік етістігін, өздік етістіктерінің жіктелуін қолдану, модальді етістіктердің қолдану ерекшелігін білу; 6.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұраулы сөйлемді сұраулы сөздерсіз, Wie?, Wo?, Woher?, Was? Wann? Wieviel/e? Wessen? сұраулы сөздерін, сұраулы сөздері бар сұраулы сөйлемдерді, wozu? сұраулы сөзін және um… zuинфинитивтік құрылымын қолдану; 6.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша барыс септігіндегі толықтауышты, ілік септігіндегі зат есімдерді қолдану; 6.5.8 жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдердің септелуін қолдану; 6.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі шеңберінде сілтеу және тәуелдік есімдіктерінің формаларын қолдану; 6.5.11 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жақсыз сөйлемдерді қолдану; 6.5.12 таныс жалпы және оқу тақырыптарының ауқымында етістіктерді ажыратылатын және ажыратылмайтын сөз алды қосымшасымен қолдану; 6.5.13 зат есім+зат есім: das Wörterbuch, сын есім+зат есім: Leichtathletik, етістік + зат есім: Esslöffel, Fahrstuhlсөз қосындысын қолдану; 6.5.14 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында барыс септігінде жіктік және тәуелдік есімдіктерін қолдану, wo?/во? сұрағына жауап беру барысында in, an, auf көмекші сөздері арқылы толықтауышты Dativ/қолдану; 6.5.15 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында von, mit, zu көмекші сөздерін қолдану;

		6.5.16 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кең спектрінде сөйлемдегі сөздердің (тура/кері) реттілігін, күшті/әлсіз етістіктердің жіктелуін осы шақта қолдану; 6.5.17 таныс және оқу тақырыптарының шектеулі спектрінде 100-ге дейінгі есептік және реттік сан есімдерді қолдану

3) 7 -сынып (А2.1):

Білім алушылар білуге тиісті:		
Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаты
1-тоқсан		
1. Менің Отаным 1.1. Менің өлкемнің көрнекі жерлері 1.2 Менің өлкемнің көрнекті тұлғалары	Тыңдалым	7.1.1 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын түсіну; 7.1.2 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде ұзақ әңгіме барысында белгіленген нақты ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну; 7.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір тұжырымдалған мағынадағы ақпаратты аздаған қолдаумен түсіну; 7.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптары бойынша әңгімелерді түсіну
	Айтылым	7.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 7.2.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау деңгейінде өз пікірін айту; 7.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде икемді білдіруге тырысу; 7.2.7 әртүрлі жалпы және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану
	Оқылым	7.3.1 кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну;

		7.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 7.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбінде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну; 7.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау; 7.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстарды аздаған қолдау көрсету арқылы пайдалану
	Жазылым	7.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 7.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 7.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру; 7.4.8 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 7.4.9 әртүрлі кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тілді қолдану	7.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дерексіз зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану; 7.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімдердің септелуін пайдалана отырып, зат есімдердің алдында сын есімдердің алуан түрін қолдану;

		7.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімнің септелу түрлерін, қиысқан анықтауышты қолдану; 7.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі шақ формаларында қолданылатын сұрақтарды пайдалану; 7.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша mein, dein, unser/майн, дайн, унзер сөздерін қоса алғанда жіктік және тәуелдік есімдіктерін қолдану; 7.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша (Präteritum) өткен шақ, (Perfekt) өткен шақ, Plusquamperfekt (өткен шақты) қолдану; 7.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша wurde … gegründet/ пассивті құрылымын сәйкесінше қолдану; 7.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үстеудің салыстырмалы шырай құрылымын қолдану; 7.5.14 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында wo? (Dativ) сұрағына және wohin? (Akkusativ) сұрағына жауап беру барысында сөз тіркестерін in, an, auf, hinter, neben, über, unter, zwischen, vor, көмекші сөздерімен қолдану; 7.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында raten, empfehlen етістіктерінен кейін um… zu…инфинитивтік құрылымының формасын қолдану; 7.5.16 таныс жалпы және оқу тақыптарында und, aber, oder, denn денн салалас мәнді жалғаулықтарды қолдану
2-тоқсан		
2. Өнер әлемінде 2.1 Кино және театр 2.2 Музыка және әдебиет	Тыңдалым	7.1.1 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын түсіну; 7.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша дәлелдердің көп бөлігін түсіну; 7.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша

		сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау; 7.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау; 7.1.7 кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтай бастау; 7.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптары бойынша әңгімелерді түсіну
	Айтылым	7.2.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау деңгейінде өз пікірін айту; 7.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасап көру; 7.2.7 әртүрлі жалпы және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 7.2.8 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқылым	7.3.1 кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 7.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 7.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбінде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну
	Жазылым	7.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 7.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан

		шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 7.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аздаған қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 7.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру; 7.4.8 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Тілді қолдану	7.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дерексіз зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану; 7.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін түрлі есептік сан есімдерді қолдану; 7.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімдердің септелуін пайдалана отырып, зат есімдердің алдында сын есімдердің алуан түрін қолдану; 7.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімнің септелу түрлерін, қиысқан анықтауышты қолдану; 7.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі шақ формаларында қолданылатын сұрақтарды пайдалану; 7.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша (Präteritum) өткен шақ, (Perfekt) өткен шақ, Plusquamperfekt (өткен шақты) қолдану; 7.5.8 көптеген үйреншікті жалпы және оқу тақырыптары бойынша wardenetістігінің көмекші қызметін, Futurum (келер шақ) қолдану; 7.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша wurde … gegründet/ пассивті құрылымын сәйкесінше қолдану; 7.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақтылау, мәлімдеме

		жасау үшін құрмалас сөйлемдердің кейбір формаларын қолдану; 7.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үстеудің салыстырмалы шырай құрылымын қолдану; 7.5.14 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында wo? (Dativ) сұрағына және wohin? (Akkusativ) сұрағына жауап беру барысында сөз тіркестерін in, an, auf, hinter, neben, über, unter, zwischen, vor, көмекші сөздерімен қолдану; 7.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында raten, empfehlen етістіктерінен кейін um… zu…инфинитивтік құрылымының формасын қолдану; 7.5.16 таныс жалпы және оқу тақыптарында und, aber, oder, denn денн салалас мәнді жалғаулықтарды қолдану; 7.5.17 жалпы және оқу тақырыптары бойынша dass, ob/дасс, об сөздерімен бағыңқылы сөйлемдерді, wer, wie, was, warum, welchежалғаулықты сөздерін, бағыныңқылы толықтауыш сөйлемдерді қолдану
3-тоқсан		
3. Мамандықтар әлемі 3.1. Мен армандайтын мамандық 3.2 Болашақтағы мамандықтар	Тыңдалым	7.1.1 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын түсіну; 7.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша дәлелдердің көп бөлігін түсіну; 7.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір тұжырымдалған мағынадағы ақпаратты аздаған қолдаумен түсіну; 7.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау
	Айтылым	7.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану;

		7.2.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау деңгейінде өз пікірін айту; 7.2.4 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, кейбір пікірлерге икемді жауап қайтару; 7.2.7 әртүрлі жалпы және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 7.2.8 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқылым	7.3.1 кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 7.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 7.3.9 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау
	Жазылым	7.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 7.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аздаған қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 7.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану; 7.4.9 әртүрлі кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін

		деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тілді қолдану	7.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дерексіз зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану; 7.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі шақ формаларында қолданылатын сұрақтарды пайдалану; 7.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптары үйреншікті ауқымында үздіксіз осы және өткен шақ формаларын қолдану; 7.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақтылау, мәлімдеме жасау үшін құрмалас сөйлемдердің кейбір формаларын қолдану; 7.5.13 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызметтер үшін әртүрлі модальді формаларды қолдану; 7.5.14 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында wo? (Dativ) сұрағына және wohin? (Akkusativ) сұрағына жауап беру барысында сөз тіркестерін in, an, auf, hinter, neben, über, unter, zwischen, vor, көмекші сөздерімен қолдану; 7.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында raten, empfehlen етістіктерінен кейін um… zu…инфинитивтік құрылымының формасын қолдану; 7.5.16 таныс жалпы және оқу тақыптарында und, aber, oder, denn денн салалас мәнді жалғаулықтарды қолдану; 7.5.17 жалпы және оқу тақырыптары бойынша dass, ob/дасс, об сөздерімен бағыныңқылы сөйлемдерді, wer, wie, was, warum, welchежалғаулықты сөздерін, бағыныңқылы толықтауыш сөйлемдерді қолдану
4-тоқсан		
4. Адам және оның тілдік мүмкіндіктері 4.1 Германиядағы тілдік каникулдар 4.2. Әлемдегі оқушылардың	Тыңдалым	7.1.1 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын түсіну; 7.1.2 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде ұзақ әңгіме барысында белгіленген нақты ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну;

алмасу бағдарламасы		7.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау; 7.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау; 7.1.7 кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтай бастау; 7.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптары бойынша әңгімелерді түсіну
	Айтылым	7.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 7.2.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау деңгейінде өз пікірін айту; 7.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасап көру; 7.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде икемді білдіруге тырысу
	Оқылым	7.3.1 кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 7.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден кейбір көлемді мәтіндерді оқу; 7.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбінің мәнмәтінінен мағынаны анықтау; 7.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау;

		7.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау
	Жазылым	7.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 7.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 7.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану; 7.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аздаған қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 7.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру
	Тілді қолдану	7.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дерексіз зат есімдерді және күрделі фразаларды қолдану; 7.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімдердің септелуін пайдалана отырып, зат есімдердің алдында сын есімдердің алуан түрін қолдану; 7.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімнің септелу түрлерін, қиысқан анықтауышты қолдану; 7.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі шақ формаларында қолданылатын сұрақтарды пайдалану; 7.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша (Präteritum) өткен шақ, (Perfekt) өткен шақ, Plusquamperfekt (өткен шақты) қолдану; 7.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақтылау, мәлімдеме

		жасау үшін құрмалас сөйлемдердің кейбір формаларын қолдану; 7.5.13 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызметтер үшін әртүрлі модальді формаларды қолдану; 7.5.16 таныс жалпы және оқу тақыптарында und, aber, oder, denn денн салалас мәнді жалғаулықтарды қолдану; 7.5.17 жалпы және оқу тақырыптары бойынша dass, ob/дасс, об сөздерімен бағыңыңқылы сөйлемдерді, wer, wie, was, warum, welchежалғаулықты сөздерін, бағыныңқылы толықтауыш сөйлемдерді қолдану

4) 8-сынып (А2.2):

Білім алушылар білуге тиісті:		
Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаты
1-тоқсан		
1. Әлемдегі инновациялар 1.1 Интернет 1.2. Әлеуметтік желілер	Тыңдалым	8.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз дерлік түсіну; 8.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дерлік дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну; 8.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау; 8.1.7 кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау; 8.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптары бойынша көлемді әңгімелерді түсіну
	Айтылым	8.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 8.2.2 жалпы тақырыптар және кейбір оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделілеу сұрақтар қою; 8.2.3 кез келген жалпы және оқу тақырыптары аясында талдау деңгейінде өз пікірін айту; 8.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде талдау элементтері бар жай

		сөйлемдерді қолданып, пікірлерге икемді жауап қайтару; 8.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау; 8.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде біршама икемділікпен білдіру; 8.2.7 жалпы тақырыптардың көбінің және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану
	Оқылым	8.3.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы әртүрлі бейтаныс мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 8.3.2 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 8.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде әртүрлі көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу; 8.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау; 8.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстарды пайдалану
	Жазылым	8.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды аздаған қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 8.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 8.4.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу;

		8.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану; 8.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану; 8.4.8 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Тілді қолдану	8.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар, бейтаныс тақырыптар бойынша кейбір дерексіз күрделі зат есімдерді және есімдік топтарды қолдану; 8.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін түрлі есептік сан есімдерді қолдану; 8.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша wenn/венн, alsжәне nachdemжалғаулықтарымен мезгіл бағыныңқы сөйлемдерін (Temporalsätze) қолдану; 8.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі шақ және модальді формаларында қолданылатын сұрақтарды пайдалану; 8.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша man/ман белгісіз жіктік есімдігін және оның модальді етістіктермен қолданылуын қоса алғанда, есімдіктерді пайдалану; 8.5.8 Futurum (келер шақ) туралы білімдерін жүйелеу, таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша келер шақ формаларын қолдану; 8.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша суреттеуде және төлеу сөзде көптеген осы, өткен шақ формаларын және аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін шақ формаларын сәйкесінше қолдану; 8.5.10 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен шақ шақ формаларын, сонымен қатар кейбір пассивті формаларды қолдану;

		8.5.12 осы және өткен шақ бойынша шақтардың қиысу құрылымдарын қолдану, бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл сөзді төлеу сөзге,төлеу сөзді төл сөзге айналдыру; 8.5.13 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызметтер: міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салуды білдіру үшін әртүрлі модальді формаларды қолдану; 8.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарындаum/ум… zu құрылымдарымен сұраулы сөйлемдерді қолдану; 8.5.16 жалпы және оқу тақырыптарын түсіндіру барысында dass/дасс және ob/об жалғаулықтары, сонымен қатар жалғаулықты сөздері бар бағыныңқылы толықтауыш сөйлемдері туралы білімдерін қолдану; 8.5.17 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша көпше түр үшін der, welcher, die, welche, das, welches қатыстық есімдіктерімен бағыныңқылы анықтауыш сөйлемдерді қолдану
2-тоқсан		
2. Мәдени мұра 2.1 Қазақстан мен Германияның көрнекті тұлғалары 2.2 Әлемді өзгерткен жаңалықтар. Германияның тұлғалары. 2.3. Өткенге саяхат	Тыңдалым	8.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз дерлік түсіну; 8.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен немесе қолдаусыз ауқымды шеңбердегі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну; 8.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дерлік дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну; 8.1.7 кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау
	Айтылым	8.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және

		басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау; 8.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде біршама икемділікпен білдіру; 8.2.7 жалпы тақырыптардың көбінің және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 8.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша кейбір ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқылым	8.3.2 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 8.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндерде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну; 8.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде әртүрлі көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу; 8.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау
	Жазылым	8.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды аздаған қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 8.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 8.4.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы өздігінен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру;

		8.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тілді қолдану	8.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша wenn/венн, alsжәне nachdemжалғаулықтарымен мезгіл бағыныңқы сөйлемдерін (Temporalsätze) қолдану; 8.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі шақ және модальді формаларында қолданылатын сұрақтарды пайдалану; 8.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша (Präteritum) өткен шақ, (Perfekt) өткен шақ, Plusquamperfekt (өткен шақты) қолдану; 8.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша суреттеуде және төлеу сөзде көптеген осы, өткен шақ формаларын және аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін шақ формаларын сәйкесінше қолдану; 8.5.10 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен шақ шақ формаларын, сонымен қатар кейбір пассивті формаларды қолдану; 8.5.12 осы және өткен шақ бойынша шақтардың қиысу құрылымдарын қолдану, бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл сөзді төлеу сөзге,төлеу сөзді төл сөзге айналдыру; 8.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарындаum/ум… zu құрылымдарымен сұраулы сөйлемдерді қолдану; 8.5.16 жалпы және оқу тақырыптарын түсіндіру барысында dass/дасс және ob/об жалғаулықтары, сонымен қатар жалғаулықты сөздері бар бағыныңқылы толықтауыш сөйлемдері туралы білімдерін қолдану; 8.5.17 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша көпше түр үшін der, welcher, die, welche, das, welches қатыстық есімдіктерімен

		бағыңқылы анықтауыш сөйлемдерді қолдану
3-тоқсан		
3. Бейбітшілік пен жасампаздық уақыты 3.1 Мода 3.2 Киім стилі	Тыңдалым	8.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз дерлік түсіну; 8.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен немесе қолдаусыз ауқымды шеңбердегі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну; 8.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін аздаған қолдаумен анықтау; 8.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау
	Айтылым	8.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 8.2.3 кез келген жалпы және оқу тақырыптары аясында талдау деңгейінде өз пікірін айту; 8.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде біршама икемділікпен білдіру; 8.2.7 жалпы тақырыптардың көбінің және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану
	Оқылым	8.3.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы әртүрлі бейтаныс мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 8.3.2 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 8.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын және кейбір көлемді мәтіндердің мәнмәтінінен мағынаны анықтау; 8.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау;

		8.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау; 8.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстарды пайдалану
	Жазылым	8.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды аздаған қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 8.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 8.4.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану; 8.4.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 8.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы өздігінен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру; 8.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану; 8.4.8 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Тілді қолдану	8.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар, бейтаныс тақырыптар бойынша кейбір дерексіз күрделі зат есімдерді және есімдік топтарды қолдану; 8.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша деңгейді көрсету үшін түрлі күрделі сын есімдерді және салыстырмалы құрылымдарды мысалы, mehr… als қолдану; 8.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша wenn/венн, alsжәне nachdemжалғаулықтарымен мезгіл

		бағыныңқы сөйлемдерін (Temporalsätze) қолдану; 8.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі шақ және модальді формаларында қолданылатын сұрақтарды пайдалану; 8.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша man/ман белгісіз жіктік есімдігін және оның модальді етістіктермен қолданылуын қоса алғанда, есімдіктерді пайдалану; 8.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша (Präteritum) өткен шақ, (Perfekt) өткен шақ, Plusquamperfekt (өткен шақты) қолдану; 8.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша суреттеуде және төлеу сөзде көптеген осы, өткен шақ формаларын және аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін шақ формаларын сәйкесінше қолдану; 8.5.10 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен шақ шақ формаларын, сонымен қатар кейбір пассивті формаларды қолдану; 8.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұранымдарды қоса алғанда нақтылау, мәлімдеме жасау, сұрақтар мен командалар: айту, сұрау, әңгімелеу үшін төлеу сөздің кейбір формаларын қолдану; 8.5.13 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызметтер: міндет, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініш, ұсыныс, тыйым салуды білдіру үшін әртүрлі модальді формаларды қолдану; 8.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарындаum/ум… zu құрылымдарымен сұраулы сөйлемдерді қолдану; 8.5.16 жалпы және оқу тақырыптарын түсіндіру барысында dass/дасс және ob/об жалғаулықтары, сонымен қатар жалғаулықты сөздері бар бағыныңқылы толықтауыш сөйлемдері туралы білімдерін қолдану;

		8.5.17 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша көпше түр үшін der, welcher, die, welche, das, welches қатыстық есімдіктерімен бағыңыңқылы анықтауыш сөйлемдерді қолдану
4-тоқсан		
4. Адам және оның мүмкіндіктері 4.1 Ғылым мен мәдениеттегі ұлы жетістіктер 4.2 Спорттағы жетістіктер	Тыңдалым	8.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз дерлік түсіну; 8.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен немесе қолдаусыз ауқымды шеңбердегі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну; 8.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша тұжырымдалған мағынадағы ақпараттың көп бөлігін қолдаусыз дерлік түсіну; 8.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін аздаған қолдаумен анықтау
	Айтылым	8.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау; 8.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде біршама икемділікпен білдіру; 8.2.7 жалпы тақырыптардың көбінің және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану
	Оқылым	8.3.2 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 8.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндерде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну; 8.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі,

		сонымен қатар көлемді мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау
	Жазылым	8.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды аздаған қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 8.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 8.4.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.4.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 8.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы өздігінен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру

5) 9 - сынып (А2.2):

Білім алушылар білуге тиісті:		
Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
	1 - тоқсан	
1. Баламалы энергия көздері 1.1 Күн энергиясы 1.2 Жер энергиясы	Тыңдалым	9.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз түсіну; 9.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының ауқымды аясындағы ақпаратты қолдаусыз егжей-тегжейлі түсіну; 9.1.5 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме барысында сөйлеушінің /сөйлеушілердің пікірін анықтау
	Айтылым	9.2.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша әңгімеде ресми және бейресми тілдік регистрлерді қолдану; 9.2.3 жалпы және оқу тақырыптары бойынша өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.2.5 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында ынтымақтастық жасау,

		талқылау, келісу, жоспарлау және басымдықтарды айқындау үшін сыныптастарымен өзара әрекеттесу; 9.2.6 жұптық, топтық және бүкіл сыныппен жұмыс барысында басқалардың айтқанын сөйлем немесе пайымдау деңгейінде белгілі бір икемділікпен түсіндіру және пікір білдіру; 9.2.7 жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы аясында арнайы лексика мен синтаксистік құрылымдарды қолдану
	Оқылым	9.3.1 көптеген таныс емес жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ мәтіндердің негізгі тұстарын түсіну; 9.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы мәтіндерден, оның ішінде кейбір ұзақ мәтіндерден нақты ақпарат пен детальдарды түсіну; 9.3.4 таныс және кейбір таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттің ұзақ мәтіндерін оқу; 9.3.6 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігі аясындағы ұзақ мәтіндерде автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау
	Жазылым	9.4.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейіндегі жұмыстарды қолдаусыз жоспарлау, жазу, дұрыстау және тексеру; 9.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өткен шақтағы нақты, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекеттер немесе тәжірибе туралы өз бетінше жазу; 9.4.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық дұрыстықпен жазу; 9.4.6 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы байланысқан мәтіндер жазу; 9.4.8 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы бойынша жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу;

		9.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Тілді қолдану	9.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар, бейтаныс тақырыптар бойынша әртүрлі дерексіз күрделі зат есімдерді және есімдік топтарды қолдану; 9.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша деңгейді көрсетуге мүмкіндік беретін түрлі күрделі сын есімдерді, салыстырмалы құрылымдарды және күшейткіш сын есімдерді қолдану; 9.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша Präsens/Perfekt осы және өткен шақ бойынша шақтардың қиысуын қолдану; 9.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұрақтардың әртүрлі типтерін қолдану; 9.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қатыстық есімдіктердің септелуін қолдану; 9.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша Präteritum – Plusquamperfektосы және өткен шақ бойынша шақтардың қиысуын қолдану; 9.5.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша оқу барысында während, indem жалғаулықтарымен кіріктірілген бағыныңқы сөйлемдерді, deshalb сөзімен құрмалас сөйлемдерді тану, оқу барысында етістіктердің пассивті формаларын (Passiv) түсіну; 9.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аяқталған өткен шақтың қарапайым формаларын және Passive етістің активті және пассивті түрлерінің дара осы және өткен шақ формаларын хабарлауда және төлеу сөзде сәйкесінше қолдану; 9.5.10 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және

		өткен шақ шақ формаларын, сонымен қатар пассивті формалардың түрлерін қолдану; 9.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақтылау, мәлімдеме жасау, сұрақтар мен командалар үшін ұсынылған сөйлеу формаларының түрлерін қолдану; 9.5.13 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызметтер үшін әртүрлі модальді формаларды және өткен шақтағы модальді формалардың шектеулі санын қолдану; 9.5.14 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қатыстық есмдіктерді көмекші сөздермен қолдану; 9.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында um … zu инфинитивтік құрылымы және damit/дамит жалғаулықтарымен мақсатты бағыныңқы сөйлемді қолдану; 9.5.16 таныс жалпы және оқу тақырыбының шектеулі спектрінде міндеттілікті білдіретін haben + zu + Infinitiv, sein + zu+ Infinitiv құрылымдарын қолдану
2-тоқсан		
2. Кәсібилік және заман талаптары 2.1 Қазақстан мен Германиядағы білім беру 2.2 Мамандық таңдау	Тыңдалым	9.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз түсіну; 9.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының ауқымды аясындағы ақпаратты қолдаусыз егжей-тегжейлі түсіну; 9.1.7 көптеген ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау
	Айтылым	9.2.2 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.2.3 жалпы және оқу тақырыптары бойынша өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу.; 9.2.6 жұптық, топтық және бүкіл сыныппен жұмыс барысында басқалардың айтқанын сөйлем немесе пайымдау деңгейінде белгілі

		бір икемділікпен түсіндіру және пікір білдіру; 9.2.7 жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы аясында арнайы лексика мен синтаксистік құрылымдарды қолдану; 9.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша ұзағырақ әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқылым	9.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары аясындағы мәтіндерден, оның ішінде кейбір ұзақ мәтіндерден нақты ақпарат пен детальдарды түсіну; 9.3.6 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігі аясындағы ұзақ мәтіндерде автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау; 9.3.9 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау
	Жазылым	9.4.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейіндегі жұмыстарды қолдаусыз жоспарлау, жазу, дұрыстау және тексеру; таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өткен шақтағы нақты, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекеттер немесе тәжірибе туралы өз бетінше жазу; 9.4.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық дұрыстықпен жазу; 9.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді минималды қолдаумен пайдалану; 9.4.5 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 9.4.8 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы бойынша жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 9.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейіндегі

		жазба жұмыстарға тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Тілді қолдану	9.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар, бейтаныс тақырыптар бойынша әртүрлі дерексіз күрделі зат есімдерді және есімдік топтарды қолдану; 9.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша деңгейді көрсетуге мүмкіндік беретін түрлі күрделі сын есімдерді, салыстырмалы құрылымдарды және күшейткіш сын есімдерді қолдану; 9.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұрақтардың әртүрлі типтерін қолдану; 9.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қатыстық есімдіктердің септелуін қолдану; 9.5.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша оқу барысында während, indem жалғаулықтарымен кіріктірілген бағыныңқы сөйлемдерді, deshalb сөзімен құрмалас сөйлемдерді тану, оқу барысында етістіктердің пассивті формаларын (Passiv) түсіну; 9.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аяқталған өткен шақтың қарапайым формаларын және Passive етістің активті және пассивті түрлерінің дара осы және өткен шақ формаларын хабарлауда және төлеу сөзде сәйкесінше қолдану; 9.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақтылау, мәлімдеме жасау, сұрақтар мен командалар үшін ұсынылған сөйлеу формаларының түрлерін қолдану; 9.5.13 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша түрлі қызметтер үшін әртүрлі модальді формаларды және өткен шақтағы модальді формалардың шектеулі санын қолдану; 9.5.14 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қатыстық есмдіктерді көмекші сөздермен қолдану;

		9.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында um … zu инфинитивтік құрылымы және damit/дамит жалғаулықтарымен мақсатты бағыныңқы сөйлемді қолдану; 9.5.16 таныс жалпы және оқу тақырыбының шектеулі спектрінде міндеттілікті білдіретін haben + zu + Infinitiv, sein + zu+ Infinitiv құрылымдарын қолдану
	3-тоқсан	
3. Тұлғалық даму 3.1 Мені шабыттандыратын тұлғалар 3.2 Менің тұлғалық даму стратегиям	Тыңдалым	9.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну; 9.1.5 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме барысында сөйлеушінің /сөйлеушілердің пікірін анықтау; 9.1.6 түрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.1.7 көптеген ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау; 9.1.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу барысында келтірілген дәлелдердің сәйкессіздігін анықтай бастау
	Айтылым	9.2.2 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.2.6 жұптық, топтық және бүкіл сыныппен жұмыс барысында басқалардың айтқанын сөйлем немесе пайымдау деңгейінде белгілі бір икемділікпен түсіндіру және пікір білдіру; 9.2.7 жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы аясында арнайы лексика мен синтаксистік құрылымдарды қолдану; 9.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша ұзағырақ әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту

	Оқылым	9.3.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдерді егжей-тегжейлі түсіну; 9.3.4 таныс және кейбір таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және көркем емес әдебиеттің ұзақ мәтіндерін оқу; 9.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбінің мәнмәтінінен мағынаны анықтау; 9.3.6 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігі аясындағы ұзақ мәтіндерде автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау; 9.3.7 кез келген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау; 9.3.9 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау
	Жазылым	9.4.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейіндегі жұмыстарды қолдаусыз жоспарлау, жазу, дұрыстау және тексеру; 9.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өткен шақтағы нақты, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекеттер немесе тәжірибе туралы өз бетінше жазу; 9.4.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық дұрыстықпен жазу; 9.4.5 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 9.4.6 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы байланысқан мәтіндер жазу; 9.4.8 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы бойынша жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Тілді қолдану	9.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар, бейтаныс тақырыптар

		бойынша әртүрлі дерексіз күрделі зат есімдерді және есімдік топтарды қолдану; 9.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша деңгейді көрсетуге мүмкіндік беретін түрлі күрделі сын есімдерді, салыстырмалы құрылымдарды және күшейткіш сын есімдерді қолдану; 9.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша Präsens/Perfekt осы және өткен шақ бойынша шақтардың қиысуын қолдану; 9.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұрақтардың әртүрлі типтерін қолдану; 9.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қатыстық есімдіктердің септелуін қолдану; 9.5.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша оқу барысында während, indem жалғаулықтарымен кіріктірілген бағыныңқы сөйлемдерді, deshalb сөзімен құрмалас сөйлемдерді тану, оқу барысында етістіктердің пассивті формаларын (Passiv) түсіну; 9.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақтылау, мәлімдеме жасау, сұрақтар мен командалар үшін ұсынылған сөйлеу формаларының түрлерін қолдану; 9.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл сөзді төлеу сөзге,төлеу сөзді төл сөзге айналдыруды қолдану; 9.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында um … zu инфинитивтік құрылымы және damit/дамит жалғаулықтарымен мақсатты бағыныңқы сөйлемді қолдану; 9.5.16 таныс жалпы және оқу тақырыбының шектеулі спектрінде міндеттілікті білдіретін haben + zu + Infinitiv, sein + zu+ Infinitiv құрылымдарын қолдану
4-тоқсан		

4. Қазіргі әлемдегі адам 4.1 Адам және қоршаған орта 4.2 Жалпыадамзаттық құндылықтар	Тыңдалым	9.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының ауқымды аясындағы ақпаратты қолдаусыз егжей-тегжейлі түсіну; 9.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша тұжырымдалған мағынадағы ақпараттың көп бөлігін қолдаусыз түсіну; 9.1.5 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме барысында сөйлеушінің /сөйлеушілердің пікірін анықтау; 9.1.6 түрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.1.7 көптеген ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау
	Айтылым	9.2.2 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.2.3 жалпы және оқу тақырыптары бойынша өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде белгіленген дәрежедегі икемділікпен талдау деңгейінде пікірлерге жауап беру; 9.2.7 жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы аясында арнайы лексика мен синтаксистік құрылымдарды қолдану; 9.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша ұзағырақ әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқылым	9.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбінің мәнмәтінінен мағынаны анықтау; 9.3.7 кез келген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау; 9.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстардың көбін пайдалану

	Жазылым	9.4.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейіндегі жұмыстарды қолдаусыз жоспарлау, жазу, дұрыстау және тексеру; 9.4.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық дұрыстықпен жазу; 9.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шектеусіз жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты өздігінен пайдалану
	Тілді қолдану	9.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар, бейтаныс тақырыптар бойынша әртүрлі дерексіз күрделі зат есімдерді және есімдік топтарды қолдану; 9.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін есептік сан есімдерді және есімдік топтарды қолдану; 9.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша деңгейді көрсетуге мүмкіндік беретін түрлі күрделі сын есімдерді, салыстырмалы құрылымдарды және күшейткіш сын есімдерді қолдану; 9.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша Präsens/Perfekt осы және өткен шақ бойынша шақтардың қиысуын қолдану; 9.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сұрақтардың әртүрлі типтерін қолдану; 9.5.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қатыстық есімдіктердің септелуін қолдану; 9.5.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша оқу барысында während, indem жалғаулықтарымен кіріктірілген бағыныңқы сөйлемдерді, deshalb сөзімен құрмалас сөйлемдерді тану, оқу барысында етістіктердің пассивті формаларын (Passiv) түсіну; 9.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аяқталған өткен шақтың қарапайым формаларын және

		Passive етістің активті және пассивті түрлерінің дара осы және өткен шақ формаларын хабарлауда және төлеу сөзде сәйкесінше қолдану; 9.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақтылау, мәлімдеме жасау, сұрақтар мен командалар үшін ұсынылған сөйлеу формаларының түрлерін қолдану; 9.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл сөзді төлеу сөзге,төлеу сөзді төл сөзге айналдыруды қолдану; 9.5.14 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қатыстық есмдіктерді көмекші сөздермен қолдану; 9.5.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында um … zu инфинитивтік құрылымы және damit/дамит жалғаулықтарымен мақсатты бағыныңқы сөйлемді қолдану; 9.5.16 таныс жалпы және оқу тақырыбының шектеулі спектрінде міндеттілікті білдіретін haben + zu + Infinitiv, sein + zu+ Infinitiv құрылымдарын қолдану; 9.5.17 алдыңғы сыныптарда меңгерілген грамматикалық құбылыстарды жүйелеу

бұйрығына 50-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
51-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Француз тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Француз тілі» оқу пәні білім алушылардың коммуникативтік құзыреттілігін дамытуға және француз тілін оқу, күнделікті және мәдениетаралық жағдаяттарда қолдана білуін қалыптастыруға ықпал етеді.

3. «Француз тілі» оқу пәнінің мақсаты: негізгі мектепті аяқтаған кезде білім алушылардың оқу, күнделікті, әлеуметтік-мәдени және мәдениетаралық қарым-қатынас жағдаяттарында француз тілін қолдану, ауызша және жазбаша мәтіндерді түсіну, интерпретациялау және құрастыру қабілетін қамтамасыз ететін А2 деңгейіндегі коммуникативтік құзыреттілігін дамыту.

4. «Француз тілі» оқу пәнінің міндеттері:

1) білім алушылардың француз тілінде тыңдау, айту, оқу және жазу дағдыларын А2 деңгейіне сәйкес қалыптастыру;

2) әртүрлі жанрлар мен форматтардағы ауызша және жазбаша мәтіндерді түсіну, талдау, интерпретациялау, бағалау және құрастыру дағдыларын дамыту;

3) білім алушылардың сөздік қорын кеңейту және әртүрлі коммуникативтік жағдаяттарда ойларын, пікірлерін, дәлелдерін және бағалау пайымдарын білдіру үшін тілдік құралдарды қолдану дағдыларын қалыптастыру;

4) ауызша, жазбаша, визуалды және цифрлық дереккөздермен жұмыс істеу, сондай-ақ оқу, зерттеу, жобалық және коммуникативтік тапсырмаларды орындау арқылы сыни, шығармашылық және аналитикалық ойлауды дамыту;

5) ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ету;

6) ақпаратты іздеу, талдау, жасау және қолдану үшін цифрлық ресурстарды, оның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапты пайдалану дағдыларын дамыту.

5. Оқу курсының мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп»», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Француз тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Француз тілі» пәнінің мазмұны

6. Оқыту қазақ және орыс тілдерінде жүргізілетін сыныптар үшін «Француз тілі» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

7. Оқыту ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде жүргізілетін сыныптар үшін «Француз тілі» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

8. Оқу бағдарламасы оқыту деңгейіне сәйкес француз тілін (сыныптар) оқыту кезеңдері, сөйлеу әрекетінің түрлері (тыңдау, айту, оқу, жазу) бойынша тілдік дағдылары мен қабілеттерін бағалау критерилері, оқудың барлық кезеңіне ұзақ мерзімді жоспарды (5-9 сыныптар) қамтиды.

9. Әрбір бөлімде көрсетілген оқу мақсаттары мұғалімге сөйлеу әрекетінің барлық түрлерін (тыңдау, айту, оқу, жазу) дамыту бойынша жұмысты жүйелі

жоспарлау, білім алушылардың жетістіктерін бағалау, оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы хабардар етуге мүмкіндік береді.

10. Бағдарламаның базалық мазмұнында (Contenu) француз тілін оқытудың жалпы мақсаттары сынып бөлінісінде ұсынылған.

11. «Француз тілі» оқу пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері (тыңдау, айту, оқу, жазу, француз тілін қолдану) бойынша құрылған.

12. Француз тілін оқудың соңғы нәтижесіне бағытталған «Тыңдау», «Айту», «Оқу» және «Жазу» бөлімдерінде шетел тілін меңгерудің деңгейлеріне сәйкес (5 - сынып – A1.1, 6 - сынып – A1.2, 7 - сынып – A2.1, 8 және 9 - сыныптар – A2.2) тіл қызметі түрлерінің оқыту мақсаттары жазылған, олар француз тілін оқытудың түпкі нәтижесіне қол жеткізуге бағытталған.

13. «Француз тілін қолдану» бөлімінде білім алушылар француз тілінің лексика-грамматикалық, синтаксистік құрылымдарын сөйлеуде орынды қолдану талаптарымен танысады.

14. 5-сыныпқа арналған базалық мазмұн (Contenu) шетел тілін меңгеру деңгейіне сәйкес A1 деңгейінің A1.1 – орта деңгейіне сай келеді.

15. 5-сыныптағы мәдениаралық-коммуникативті аспект:

1) өзге тілді мәдениет өкілдерімен тұрмыстық және оқу деңгейінде қарым-қатынас жасау;

2) француз тілінде бастауыш білімін көрсету;

3) қарапайым фразаларды түсіну,

4) күнделікті қарапайым сұрақтарға жауап беру және оларды қоя білу;

5) өзін ауызша таныстыру;

6) қарапайым диалог жүргізу;

7) өзіне қажетті қарапайым ақпаратты (плакаттар, кестелер, жарнама) түсіну;

8) қарапайым ашық хат жазу;

9) ым-ишара арқылы, өзгертіліп айтылған, қайталап айтылған сөздердің мағынасын түсіну;

10) ана тіліне сүйеніп лексиканы интуицияға сүйеніп таба білу;

11) оқылатын тіл елінің этнолингвомәдени құндылықтарымен танысу және француз тілін мәдениаралық жағдаяттардағы қарым-қатынаста практикалық қолдануға ұмтылу;

12) оқытылатын тіл елінің күнделікті өмірімен, салт-дәстүрлерімен, тілдік қарым-қатынас жасауда вербалды және бейвербалды құралдарды қолдану дағдыларымен танысу.

16. 5-сыныптағы тәрбиелік аспект:

1) француз тілі мен мәдениетіне оң көзқарас қалыптастыру;

2) толерантты болу, түрлі көзқарастарды құрметтеу.

17. 5-сыныптағы жалпы білім беру аспектісі: француз тілі арқылы білім алушылардың жалпы мәдениеттерін, ой-өрістерінің кеңеюін, оқылатын тілдің елі туралы білімдерін, қоршаған әлем туралы білімдерін арттыру.

18. 5-сыныптағы дамыту аспектісі:

1) тілдік қабілетті дамыту, тіл мәдениеті әдебін, француз тілін үйренуге деген қызығушылықты, ерік жігері, есте сақтау сияқты қасиеттерді дамыту;

2) туған (өзінің) және өзге тіл мәдениетін тану, тілді меңгеру үшін тиімді әдістерді қолдану, өзінің оқу әрекетін ұйымдастыру, интеллектуалдық үдерістерді (белгіленген тілдік құбылысты тану, оны талдау, ана тілімен салыстыру) белсендендіру;

3) оқулықпен, сөздікпен жұмыс істеу, оқуға қатысты ақпаратты жазу, белгіленген мөлшерде тілдің тиімді меңгерілуін қамтамасыз ететін заманауи оқыту технологияларын қолдану.

19. 5-сыныптағы стратегиялық аспект: екінші тілді меңгерген тілдік тұлғаның қарапайым деңгейдегі қасиеттеріне ие болу.

20. 6-сыныпқа арналған базалық мазмұн (Contenu) шетел тілін меңгеру деңгейіне сәйкес А1 деңгейінің А1.2 жоғары деңгейіне сай келеді.

21. 6-сыныптағы мәдениаралық-коммуникативтік аспект:

1) өзге тілді мәдениет өкілдерімен әлеуметтік-тұрмыстық және оқу деңгейлерінде қарым-қатынас жасау;

2) базалық білім деңгейін көрсету;

3) күнделікті қолданылатын қарапайым сөйлемдерді, фразаларды түсіну;

4) күнделікті қолданылатын сұрақтарға жауап беру және оларды қоя білу, қарапайым диалог құрастыру;

5) өзін және өзге адамды таныстыру;

6) өзіне қажетті қарапайым ақпаратты (дүкенде, көшеде) қолдану;

7) қарапайым ашықхаттар жазу, өзі туралы хат жазу, сауалнама толтыру;

8) өзгертіп, қайталап айту ылғаи сөздердің мағынасын түсіну;

9) ана тіліне сүйеніп сөздердің мағынасын интуитивті түрде таба білу;

10) оқытылатын тіл елінің реалиясымен, салт-дәстүрімен; ауызша және ауызша емес дағдылары тәртібіндегі сөйлеу коммуникацияларымен танысу;

11) оқылатын тіл елінің этнолингвомәдени құндылықтарымен танысу және француз тілін мәдениаралық жағдаяттардағы қарым-қатынаста практикалық қолдану.

22. 6-сыныптағы тәрбиелік аспект:

1) француз тілі мен мәдениетіне оң көзқарас таныту;

2) толерантты болу, түрлі көзқарастарды құрметтеу.

23. 6-сыныптағы жалпы білім беру аспектісі: француз тілі арқылы білім алушылардың жалпы мәдениеттерін, ой-өрістерінің кеңеюін, оқылатын тілдің елі туралы білімдерін, қоршаған әлем туралы білімдерін арттыру.

24. 6-сыныптағы дамыту аспектісі:

1) білім алушылардың тілдік қабілеттерін дамыту, тіл мәдениеті әдебін, француз тілін үйренуге деген қызығушылықтарын, ерік жігері, есте сақтау сияқты қасиеттерін дамыту;

2) туған (өзінің) және өзге тіл мәдениетін тану, шет тілін ана тілімен салыстыру;

3) тілді меңгерудің тиімді әдістерін қолдану, өзінің оқу әрекетін ұйымдастыру, интеллектуалдық үдерістерді (белгіленген тілдік құбылысты тану, оны талдау, ана тіліндегі оған барабар құбылыстармен салыстыру) белсендендіру;

4) кітаппен, анықтамалық әдебиеттермен жұмыс істеу, оқуға қатысты ақпаратты жазу, белгіленген мөлшерде тілдің тиімді меңгерілуін қамтамасыз ететін заманауи оқыту технологияларын қолдану.

25. 6-сыныптағы стратегиялық аспект: екінші тілді меңгерген тілдік тұлғаның қарапайым деңгейдегі қасиеттеріне ие болу.

26. 7-сыныпқа арналған базалық мазмұн (Contenu) шетел тілін меңгеру деңгейіне сәйкес А2 деңгейінің А2.1 төмен деңгейіне сай келеді.

27. 7-сыныптағы мәдениаралық-коммуникативтік аспект:

1) өзге тілді мәдениет өкілдерімен әлеуметтік-тұрмыстық және оқу деңгейлерінде қарым-қатынас жасау;

2) жиі қолданыстағы фразаларды түсіну;

3) жай сөйлемдерді қолданып, оқу, мектеп, өзі туралы, жақын адамдары және қарапайым тұрмыстық қажеттіліктер туралы әңгімелеу;

4) қарапайым мәтіндерді, хабарландыруларды, хаттарды оқу және түсіну;

5) жеке басына қатысты қысқаша жазбалар/хаттар жазу;

6) таныс тақырыптар және іс-әрекеттер шеңберінде ақпаратпен алмасуды талап ететін қарапайым, қалыптасқан жағдаяттарда қарым-қатынас жасау;

7) елтану бағытында білім алу, қарым-қатынас нормаларымен, француз тілін тасымалдаушылардың ұлттық мінезі және ұлттық менталитетінің ерекшеліктерімен танысу;

8) оқылатын тіл елінің этнолингвомәдени құндылықтарымен танысу және француз тілін мәдениаралық жағдаяттардағы қарым-қатынаста практикалық қолдану.

28. 7-сыныптағы тәрбиелік аспект:

1) француз тілі мен мәдениетіне деген оң көзқарас қалыптастыру;

2) толерантты болу, түрлі көзқарастарды құрметтеу.

29. 7-сыныптағы жалпы білім беру аспектісі: француз тілі арқылы білім алушылардың жалпы мәдениеттерін, ой-өрістерінің кеңеюін, оқылатын тілдің елі туралы білімдерін, қоршаған әлем туралы білімдерін арттыру.

30. 7-сыныптағы дамыту аспектісі:

1) білім алушылардың тілдік қабілеттерін дамыту, тіл мәдениеті әдебін, француз тілін үйренуге деген қызығушылықтарын, ерік жігері, есте сақтау сияқты қасиеттерін дамыту;

2) кітаппен, анықтамалық әдебиеттермен жұмыс істеу, оқуға қатысты ақпаратты жазу, белгіленген мөлшерде тілдің тиімді меңгерілуін қамтамасыз ететін заманауи оқыту технологияларын қолдану;

3) өз ойын логикалық түрде және дәйектілікпен жеткізе білу;

4) туған (өзінің) және өзге тіл мәдениетін тану, шет тілін ана тілімен салыстыру;

5) тілді меңгерудің тиімді әдістерін қолдану, өзінің оқу әрекетін ұйымдастыру, өзінің оқу-әрекетін ұйымдастыру, интеллектуалдық үдерістерді белсендендіру.

31. 7-сыныптағы стратегиялық аспект: екінші тілді меңгерген тілдік тұлғаның базалық деңгейдегі қасиеттеріне ие болу.

32. 8-сыныпқа арналған (А2.2 деңгейі) базалық мазмұн (Contenu) шетел тілін меңгеру деңгейіне сәйкес А2 деңгейінің А2.2 орта деңгейіне сай келеді.

33. 8-сыныптағы мәденаралық-коммуникативті аспект:

1) өзге тілді мәдениет өкілдерімен әлеуметтік мәдени деңгейде қарым-қатынас жасау;

2) әңгімелесу барысында жалпы ақпаратты, кейбір күрделілеу сөйлемдерді түсіну;

3) күнделікті тұрмыстық іс-әрекет туралы әңгімелесу;

4) қарапайым мәтіндегі маңызды ақпаратты түсіну күнделікті тұрмыстық іс-әрекет туралы әңгімеге қолдау жасау;

5) жеке сипаттағы хаттар жазу;

6) елтану және мәдениеттану саласында білімінің болуы, тілді тасымалдаушылардың қарым-қатынас және стереотиптер нормаларын, ұлттық сипаты мен ұлттық менталитетінің ерекшелігін білу;

7) оқытылатын тілдің елі туралы этнолингвомәдени құндылықтарымен танысу және мәдениаралық жағдаяттардағы қарым-қатынаста француз тілін практикалық қолдану.

34. 8-сыныптағы тәрбиелік аспект:

1) француз тілі мен мәдениетіне деген оң көзқарас қалыптастыру;

2) толерантты болу, түрлі көзқарастарды құрметтеу.

35. 8-сыныптағы жалпы білім беру аспектісі: француз тілі арқылы білім алушылардың жалпы мәдениеттерін, ой-өрістерінің кеңеюін, оқылатын тілдің елі туралы білімдерін, қоршаған әлем туралы білімдерін арттыру.

36. 8-сыныптағы дамыту аспектісі:

1) тілдік қабілеттер мен тілді сезіну қабілеттерін, тіл мәдениеті әдебін, француз тілін үйренуге деген қызығушылықты, тұлғаның ерік жігері, жады сияқты жағымды қасиеттерін дамыту;

2) кітаптарды, анықтамалық әдебиеттермен жұмыс істеу, тілдің тиімді меңгерілуін қамтамасыз ететін оқытудың заманауи технологияларын белгіленген өлшемде қолдану;

3) өз ойын логикалық түрде және дәйектілікпен жеткізе білу, пікірталасқа қатысу;

4) туған (өзінің) және өзге тіл мәдениетін тану, оны ана тілімен салыстыру;

5) шетел тілін меңгерудің тиімді тәсілдерін қолдану, өзінің оқу әрекетін ұйымдастыру, интеллектуалды үдерістерді белсендендіру.

37. 8-сыныптағы стратегиялық аспект: екінші тілді меңгерген тілдік тұлғаның базалық деңгейдегі қасиеттеріне ие болу.

38. 9-сыныпқа арналған (А2.2 деңгейі) базалық мазмұн (Contenu/Коңтөню) шетел тілін меңгеру деңгейіне сәйкес А2 деңгейінің А2.2 жоғары деңгейіне сай келеді.

39. 9-сыныптағы мәдениаралық-коммуникативтік аспект:

1) өзге тілді мәдениет өкілдерімен әлеуметтік-мәдени деңгейде қарым қатынас жасау;

2) Күнделікті жағдаятта «Тамақ және сусын», «Пәтер», «Киім», «Денсаулық», «Бос уақыт», «Саяхат және білім» тақырыптарында коммуникативтік ниетті іске асыру;

3) өзіндік әңгіме жүргізу;

4) күрделілігі орта деңгейдегі мәтіндердегі маңызды ақпаратты түсіну;

5) жеке басына қатысты қысқаша хаттар жазу;

6) елтану және мәдениеттану саласында білімінің болуы, қарым-қатынас нормаларын, тіл тасымалдаушыларының ұлттық сипаты мен ұлттық менталитетінің ерекшелігін білу;

7) оқытылатын тілдің елі туралы этнолингвомәдени құндылықтарымен танысу және мәдениаралық жағдаяттардағы қарым-қатынаста француз тілін практикалық қолдану.

40. 9-сыныптағы тәрбиелік аспект:

1) француз тілі мен мәдениетіне деген оң көзқарас қалыптастыру;

2) толерантты болу, түрлі көзқарастарды құрметтеу.

41. 9-сыныптағы жалпы білім беру аспектісі: француз тілі арқылы қоршаған орта туралы жалпы мәдениетті көтеру, ой-өрісін кеңейту, оқытылатын тіл елінің білімін үйрену.

42. 9-сыныптағы дамыту аспектісі:

1) тілдік қабілеттер мен тілді сезіну қабілеттерін, тіл мәдениеті әдебін, француз тілін үйренуге деген қызығушылықты, тұлғаның ерік жігері, жады сияқты жағымды қасиеттерін дамыту;

2) туған (өзінің) және өзге тіл мәдениетін тану, оны ана тілімен салыстыру;

3) шетел тілін меңгерудің тиімді тәсілдерін қолдану, өзінің оқу әрекетін ұйымдастыру, интеллектуалды үдерістерді белсендендіру;

4) тілдің тиімді меңгерілуін қамтамасыз ететін оқытудың заманауи технологияларын белгіленген өлшемде қолдану;

5) өз ойын қисынды және жүйелі түрде баяндау, жалпыға ортақ тақырыптардағы пікірталастарға қатысу.

43. 9-сыныптағы стратегиялық аспект: екінші тілді меңгерген тілдік тұлғаның базалық деңгейдегі қасиеттеріне ие болу.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

44. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші сан бөлімнің ретін, үшінші және төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.1.2.1 кодында: «1» – сынып, «1» – бөлім, «2.1» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

1) 1-бөлім. Тыңдау (Contenu):

Бөлімше	5 -сынып (A2.1)	6-сынып (A2.2)	7-сынып (B1.1)	8-сынып (B1.2)	9-сынып (B1.3)
1. Мәселелерді шешу	5.1.1.1 топтарда проблемаларды				

	шығармашылықпен және бірлесіп шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану				
2. Кері байланыс беру	5.1.2.1 жеке, жұптық және шағын топтық жұмыс барысында кері байланыс ұсыну үшін түсінуді ауызша және жазбаша түрде тексеруді ұйымдастыру				
3. Әртүрлі көзқарастарды құрметтеу	5.1.3.1 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу				
4. Кері байланысты бағалау	5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы түрде жауап беру				
5. Өздігінен білім алу дағдылары	5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын қою үшін кері байланысты пайдалану				
6. Презентацияны құрылымдау	5.1.6.1 ақпаратты жүйелеу және оны басқаларға анық ұсыну				
7. Деректерді түсіндіру	5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау (ауа райы карталары, қарапайым блок-схема және т.б.)				
8. Азаматтық ұстанымды дамыту	5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық хабардарлықты дамыту				
9. Шығармашылық ойлау	5.1.9.1 ойларды, идеяларды, тәжірибе мен сезімдерді білдіру үшін қиялды пайдалану				
10. Рефлексия	5.1.10.1 рефлексия жасау және әлемге қатысты				

	әртүрлі көзқарастарды зерделеу құралы ретінде ауызша немесе жазбаша сөйлеуді пайдалану				

2) 2-бөлім. Тыңдау (Compréhension de l’oral):

Білім алушылардың міндеттері:				
5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
A1.1	A1.2	A2.1	A.2.2	A2.2
5.2.1.1 сөйлеу анық, сөздер дұрыс әрі баяу айтылған жағдайда тікелей қажеттілі ктерге қатысты салалардағы сөздермен сөз тіркестерін түсіну (мысалы, өзі және отбасы туралы негізгі ақпарат, сауда жасау, жергілікті жердің географиясы, жұмыс) 5.2.1.2 қажеттілі ктерін қанағаттандыру	6.1.1 тақырып бойынша жиі қолданылатын сөздерді және жекелеген фразаларды түсіну	7.1.1 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын түсіну	8.1.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз дерлік түсіну	9.1.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз түсіну

үшін жеткілікті сөздік қорды меңгеру				
5.2.2.1 сөйлеу өте баяу әрі анық болған жағдайда қысқа және қарапайым әлеуметтік диалогтердің жалпы мазмұнын түсіну	6.1.2 қолдаумен биографиялық сипаттағы ақпарат сұралған күрделілеу сұрақтарды түсіну	7.1.2 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде ұзақ әңгіме барысында белгіленген нақты ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну	8.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен немесе қолдаусыз ауқымды шеңбердегі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну	9.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының ауқымды шеңберіндегі ақпаратты қолдаусыз егжей-тегжейлі түсіну
5.2.3.1 қарапайым бір қадамдық нұсқауларды және сыныптағы рәсімдерді орындау	6.1.3 кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша күрделілеу сұрақтарды қолдаумен түсіну	7.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша дәлелдердің көп бөлігін түсіну	8.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дерлік дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну	9.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну
5.2.4.1 қолдау арқылы қысқа әрі қарапайым Айтуның	6.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша	7.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша	8.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша	9.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша

тақырыбымен маңызды тұстарын анықтау	негізгі ақпаратты шектеулі қолдаумен түсіну	кейбір тұжырымдалған мағынадағы ақпаратты аздаған қолдаумен түсіну	тұжырымдалған мағынадағы ақпараттың көп бөлігін қолдаусыз дерлік түсіну	тұжырымдалған мағынадағы ақпараттың көп бөлігін қолдаусыз түсіну
5.2.5.1 баяу әрі анық айтылған және қайталанатын, құрылымы айқын өте қарапайым қысқа Айтударды түсіну	6.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша айырықша ақпараттың едәуір бөлігін және детальдарын қолдаумен түсіну	7.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау	8.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін аздаған қолдаумен анықтау	9.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін анықтау
5.2.6.1 тақырыптарға, визуалды материалдарға немесе тірек сөздерге сүйене отырып, аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам айту	6.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны қолдаумен анықтау	7.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау	8.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау	9.1.6 түрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен мағынаны анықтау
	6.1.7	7.1.7	8.1.7	9.1.7

	шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу барысында сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау	кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтай бастау	кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау	Көптеген ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау
	6.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша ұзақ әңгімелерді, оның ішінде ұзақ әңгімелесуді түсіну	7.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптары бойынша әңгімелерді түсіну	8.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптары бойынша көлемді әңгімелерді түсіну	9.1.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу барысында келтірілген дәлелдердің сәйкессіздігін анықтай бастау

2) 2-бөлім. Айту (Production orale):

Білім алушылардың міндеттері:				
5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-класс
А1.1	А1.2	А2.1	А.2.2	А2.2
5.3.1.1 негізгі қажеттіліктерін, тілектері мен сезімдерін білдіру үшін ең аз сөздік қорды пайдалану	6.2.1 жалпы тақырыптардың көбі бойынша пікірталастарда өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты беру	7.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану	8.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану	9.2.1 жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану
5.3.2.1 әңгімелесу барысында қарапайым	6.2.2 жалпы тақырыптардың көбі	7.2.2 кейбір жалпы және оқутақырыпта	8.2.2 жалпы тақырыптар және кейбір	9.2.2 жалпы және оқу тақырыптары

сұрақтар қою және оларға жауап беру	бойынша ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою, қысқа әңгімені қолдау	ры бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою	оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделілеу сұрақтар қою	бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою
5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну (адамдарды, орындарды, заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау)	6.2.3 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша талдау элементтері бар сөйлем деңгейінде өз пікірін айту	7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау деңгейінде өз пікірін айту	8.2.3 кез келген жалпы және оқу тақырыптары аясында талдау деңгейінде өз пікірін айту	9.2.3 жалпы және оқу тақырыптары бойынша өз көзқарасын негіздеу және түсіндіру
5.3.4.1 жеке ақпаратты сұрау және ұсыну; 5.3.4.2 таныс тақырыптар және күнделікті өмірдегі типтік жағдаяттар бойынша шектеулі ақпарат алмасу	6.2.4 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, кейбір пікірлерге икемді жауап қайтару	7.2.4 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, кейбір пікірлерге икемді жауап қайтару	8.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, пікірлерге икемді жауап қайтару	9.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде белгіленген дәрежедегі икемділікпен талдау деңгейінде пікірлерге жауап беру
5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын (мысалы, графикалық органайзерлерді,	6.2.5 жалпы және оқу тақырыптарының көбінің шеңберінде ұзақ әңгімелесу барысында	7.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату,	8.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастар мен қызметтестік орнату,	9.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастар мен қызметтестік орнату,

суреттерді) сыныптастарының алдында таныстыру	өзара қарым-қатынас жасап көру	талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасап көру	талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау	талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау
5.3.6.1 сипаттауға қажетті мәнмәтінді айқындау үшін айтылымның басында «кім?», «не?», «қайда?», «қашан?» деген негізгі сұрақтарға жауап беру	6.2.6 пікірталас, жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында өз ойын сөйлем деңгейінде нақты және анық жеткізу	7.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде икемді білдіруге тырысу	8.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде біршама икемділікпен білдіру	9.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде белгіленген икемділікпен білдіру
	6.2.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану	7.2.7 әртүрлі жалпы және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану	8.2.7 жалпы тақырыптардың көбінің және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану	9.2.7 шектеусіз жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану
	6.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың	7.2.8 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың	8.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша кейбір ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың	9.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша ұзағырақ әңгімелер мен оқиғалардың

	мазмұнын айту	мазмұнын айту	мазмұнын айту	мазмұнын айту

3) 3 - бөлім. Оқу (Compréhension des écrits):

Білім алушылардың міндеттері:				
5 -сынып	6 -сынып	7 -сынып	8 -сынып	9- сынып
А1.1	А1.2	А2.1	А.2.2	А2.2
5.4.1.1 өте қарапайым ресми хаттар мен электрондық хаттарды түсіну (мысалы, брондауды немесе онлайн сатып алуды растау туралы)	6.3.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну	7.3.1 кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну	8.3.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы әртүрлі бейтаныс мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі негізгі ойды түсіну	9.3.1 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарының шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбіндегі негізгі ойды түсіну
5.4.2.1 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты ақпаратты анықтау (мысалы, ашықхаттардан, жарнамалық хабарландырулардан, арнайы іс-шаралар бағдарламаларынан, буклеттерден, брошюралардан, инфографикадан)	6.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды өздігінен түсіну	7.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну	8.3.2 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну	9.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну
5.4.3.1 мәнмәтін мен мәтіннің ерекшеліктерін (суреттерді, жазбалары бар	6.3.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі	7.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары	8.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі	9.3.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі

сызбаларды, таныс сөз тіркестерін) пайдалана отырып, таныс емес сөздердің мағынасын анықтау	мәтіндерде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну	шеңберіндегі мәтіндердің көбінде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну	мәтіндерде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну	көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдерді егжей-тегжейлі түсіну
5.4.4.1 бағдарлау, нұсқауларды орындау және қауіпсіздік ережелерін сақтау үшін көшелер, мейрамханалар, вокзалдар және жұмыс орындары сияқты қоғамдық орындардағы күнделікті сигналдар мен белгілерді түсіну 5.4.4.2 буклеттер, мәзірлер, хабарландырулар, тізімдер және кестелер сияқты қарапайым күнделікті құжаттардан нақты әрі болжамды ақпаратты табу	6.3.4 көркем әдебиеттен кейбір шағын, қарапайым мәтіндерді өздігінен оқу	7.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден кейбір көлемді мәтіндерді оқу	8.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде әртүрлі көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу	9.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу

5.4.5.1 жеке қызығушылықтарына қатысты тақырыптардағы (спорт, танымал тұлғалар және т.б.) қысқа мәтіндерден негізгі мәліметтерді түсіну 5.4.5.2 адамдар, орындар және күнделікті өмір туралы қарапайым тілмен жазылған мәтіндерді түсіну	6.3.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің, сонымен қатар көлемді мәтіндердің мәнмәтінінен мағынаны анықтау	7.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбінің мәнмәтінінен мағынаны анықтау	8.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын және кейбір көлемді мәтіндердің мәнмәтінінен мағынаны анықтау	9.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбінің мәнмәтінінен мағынаны анықтау
5.4.6.1 негізгі қадамдары суреттермен көрсетілген жағдайда қарапайым тағам дайындау рецептісін орындау 5.4.6.2 суреттермен берілген және тұтас мәтін түрінде жазылмаған қысқа әрі қарапайым нұсқауларды түсіну	6.3.6 жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі қысқа мәтіндердің көбіне автордың көзқарасынне месе пікірін анықтау	7.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау	8.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау	9.3.6 жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбіне автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау
5.4.7.1 мәтін қарапайым тілмен жазылған жағдайда болжамды оқиға туралы қысқа	6.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің	7.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде	8.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің	9.3.7 кез келген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің,

мақаланың негізгі тұстарын түсіну (мысалы, «Оскар» сыйлығын табыстау рәсімі) 5.4.7.2 фотосуреттерме н берілген әңгімеде не болып жатқанын түсіну (мысалы, танымал адамдардың өмірі туралы журналда) және кейіпкерлер туралы түсінік қалыптастыру	және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау	сөздердің, сөйлемдер дің және мәтіндерді ң ерекше сипаттары н анықтау	және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау	сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау
	6.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс қағаз және цифрлық ресурстарды өздігінен пайдалану	7.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстард ы аздаған қолдау көрсету арқылы пайдалану	8.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстарды пайдалану	9.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстардың көбін пайдалану
	6.3.9 кез келген жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын,	7.3.9 кейбір жалпы және оқу тақырыпта ры	8.3.9 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын	9.3.9 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша көлемді

	қарапайым мәтіндердегі фактілер мен пікірлердің арасындағы айырмашылықтын анықтау	бойынша шағын, қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау	мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау	мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау

4) 4-бөлім. Жазу (Production écrite):

Білім алушылардың міндеттері:				
5 -сынып	6 -сынып	7 -сынып	8 -сынып	9- класс
A1.1	A1.2	A2.1	A.2.2	A2.2
5.5.1.1 тиісті ресімдеуді сақтай отырып, жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер құрастыру (құттықтау ашықхаттары, суреттері бар плакаттар, қысқа мәтіндер, жазбалар, қысқаша блог жазбалары)	6.4.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету	7.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету	8.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды аздаған қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету	9.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаусыз жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету
5.5.2.1 тиісті ресімдеуді сақтай отырып, негізгі ойлар және/немесе кейбір нақты мәліметтер қамтылған	6.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар,	7.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар,	8.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар,	9.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар,

қысқа абзацтарды жоспарлау, жазу, редакциялау және түзету	әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы қолдаумен жазу	әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу	әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу	әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы өздігінен жазу
5.5.3.1 негізгі жалғаулық сөздерді («және», «немесе») пайдалана отырып, сөйлемдерді өзара байланысқан абзацтарға біріктіру	6.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен жеке сезім, көзқарас туралы жазу	7.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу	8.4.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу	9.4.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу
5.5.4.1 оқу бағдарламасының тақырыптары мен жеке тәжірибеге қатысты жиі қолданылатын лексиканы және сипаттау сөздерін пайдалану	6.4.4 жеке ақпарат беру үшін қолдау арқылы ұзын сөйлемдерді абзацпен дәйектеп жазу	7.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану	8.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану	9.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді минималды қолдаумен пайдалану
5.5.5.1 жиі қолданылатын сөздер мен оқу тақырыптарына қатысты лексиканы әріптермен дұрыс жазу	6.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып,	7.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аздаған қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып,	8.4.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану	9.4.5 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып,

	дәлелдерді пайдалану	дәлелдерді пайдалану		дәлелдерді пайдалану
5.5.6.1 оқу тақырыптары аясында бас әріптер мен негізгі тыныс белгілерін (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі, үтір) қолдану	6.4.6 әртүрлі таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы аздаған қолдаумен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру	7.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру	8.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы өздігінен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру	9.4.6 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы байланысқан мәтіндер жазу
	6.4.7 таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты аздаған қолдаумен пайдалану	7.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану	8.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану	9.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шектеусіз жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты өздігінен пайдалану
	6.4.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	7.4.8 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	8.4.8 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	9.4.8 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	6.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары	7.4.9 әртүрлі кейбір таныс жалпы және оқу	8.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары	9.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары

	бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану	тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану	бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану	бойынша мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін сауатты қолдану

5) 5-бөлім. Тілдік бағдар. (Utilisation de la langue):

Білім алушылардың міндеттері:				
5 -сынып	6 -сынып	7 -сынып	8 -сынып	9- сынып
A1.1	A1.2	A2.1	A2.2	A2.2
5.6.1.1 жаттап алынған қысқа сөз орамдарының шектеулі қорын меңгеру 5.6.1.2 өзін, басқа адамдарды, олардың іс-әрекеттерін, орындарды, заттарды және т.б. сипаттау кезінде қарапайым сөйлем үлгілерін пайдалану және жаттап алынған сөз орамдарына, бірнеше сөзден/таңбадан тұратын сөз тіркестеріне және тұрақты	6.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мекен және мезгілді сипаттайтын кейбір дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді фразаларды қолдану	7.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді фразаларды қолдану	8.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар таныс емес тақырыптар бойынша кейбір күрделі дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді топтарды қолдану	9.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар таныс емес тақырыптар бойынша әртүрлі күрделі дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді топтарды қолдану

тіркестерге сүйене отырып, қарым-қатынас жасау				
5.6.2.1 күнделікті өмірдегі нақты қажеттіліктерге қатысты шектеулі сөздік қорды меңгеру	6.5.2 trop/тро, très/, трэ сөздерін таныс жалпы және оқу тақырыптарында кеңінен қолдану	7.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарында саналатын және саналмайтын зат есімдермен әртүрлі есептік сан есімдерді, олармен бірге beaucoup de, pas beaucoup, de, assez de, peu deсөздерін қолдану	8.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарында саналатын және саналмайтын зат есімдермен әртүрлі есептік сан есімдерді қолдану	9.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарында саналатын және саналмайтын зат есімдермен және есімді топтармен әртүрлі есептік сан есімдерді қолдану
5.6.3.1 айтылымның жалпы алғанда түсінікті болатындай жеткілікті дәрежеде анық болуы, алайда әңгімелесушілер кейде айтылғанды қайталауды сұрауы мүмкін; қолданылатын тілдердің бірінің акцентке,	6.5.3 зат есімнің алдында және одан кейін бір буынды және екі буынды дара сын есімдерді қолдану	7.5.3 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімнің алуан түрлілігін, қалыпты және ерекше өзгеретін сын есімдерді, сын есімнің салыстырмалы және күшейтпелі	8.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі дара және күрделі сын есімдерді есімшенің орнына қолдану, мысалы, деңгейді көрсету үшін plus moins assez … quесалыстырмалы құрылымын пайдалану	9.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша есімшенің орнына деңгейді көрсету үшін қолдануға болатын әртүрлі дара және күрделі сын есімдерді, салыстырмалы құрылымдард

ырғақ пен интонацияға елеулі әсері түсінуді қиындатуы және әңгімелесушілердің қосымша қатысуын талап етуі мүмкін; бұл ретте таныс сөздердің айтылуы анық болып қалады		шырайларын қолдану		ы және күшейткіш сын есімдерді пайдалану
5.6.4.1 ауызша сөздік қорға кіретін қысқа сөздерді жазуда салыстырмалы фонетикалық дәлдікпен жеткізу (орфографиялық нормаларды сақтау міндетті емес)	6.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі сілтеу мағынасындағы сөздерді қолдану. Зат есімдердің алдында артикльдер қолданылмайтын жайларды білу	7.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі сілтеу мағынасындағы сөздерді қолдану. Артикльдердің жалқы есімдердің алдында қолданылу ерекшеліктерін білу	8.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дерексіз және деректі зат есімдермен, болымсыз конструкцияларда қолданылатын артикльдерді, сандық мағына білдіретін сөздерден кейін, сын есім+зат есім тобының алдында, географиялық атаулардың алдында қолданылатын артикльдердің түрлі формаларын пайдалану	9.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дерексіз және деректі зат есімдермен, болымсыз конструкцияларда қолданылатын артикльдерді, сандық мағына білдіретін сөздерден кейін қолданылатын артикльдердің түрлі формаларын пайдалану
5.6.5.1 жүйелі қарапайым қателерге жол бергенімен,	6.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптар	7.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптар	8.5.5 сөйлеуде quel (s)/quelle , сұраулы есімдіктерді,	9.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары

қарапайым грамматикалық құрылымдарды жалпы алғанда дұрыс пайдалану; айтылымның жалпы мағынасы түсінікті болып қалады	ында шақ формаларындағы сұрақтарды қолдану	ында түрлі шақ формаларындағы сұрақтарды қолдану	jamais/жамэ, rien, personne ne… que болымсыздық мағынадағы шылауларды, ne…que шектеу мағынасындағы құрылымды пайдалану	бойынша әртүрлі типтегі сұрақтарды қолдану
5.6.5.2 нақты зат есімдерді пайдалану: тегі, саны, сөйлемдегі орны	6.5.6 көптеген жалпы және оқу тақырыптарында негізгі жіктеу және сілтеу есімдіктерін қолдану	7.5.6 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жіктеу және белгісіздік есімдіктерін қолдану	8.5.6 сөйлеуде барысында qui/ que, dont, où дара қатыстық есімдіктерін пайдалану	9.5.6 lui, celle, ceux, le mien, la mienne, les miens, les miennesсілтеу және тәуелдік есімдіктерін қолдану
5.6.5.3 жіктеу есімдіктерін (екпінді және екпінсіз) және «on» есімдігін пайдалану	6.5.7 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша белгісіз және аяқталмаған іс-әрекетті білдіретін дара өткен шақ формаларын қолдану	7.5.7 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша күрделі өткен шақты көрсету үшін белгісіз және аяқталмаған іс-әрекетті білдіретін дара өткен шақ формаларының алуан түрлілігін қолдану	8.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша Le Passé composé/ L’Imparfait Le Plus-que-parfaitөткен шақ формаларын қолдану	9.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша Concordance des temps/ таңосы және өткен шақты білдіру үшін шақтарды қиыстыру дағдыларын қолдану
5.6.5.4 ұлт пен түсті білдіретін сын	6.5.8 өрісі кеңейген таныс жалпы	7.5.8 көптеген таныс жалпы	8.5.8 Futur Simple/ (келер шақ)	9.5.8 таныс жалпы және оқу

есімдерді пайдалану 5.6.5.5 қалыпты, тәуелдік, сілтеу және сапалық сын есімдерді пайдалану: сөйлемдегі орны және тек пен сан бойынша қиысуы 5.6.5.6 ерекше сын есімдерді пайдалану: тек пен сан бойынша қиысуы	және оқу тақырыптары бойынша ұсыныстар жасау, уәде беру және болжам жасау үшін етістіктің келер шақ формаларын қолдану	және оқу тақырыптары бойынша келер шақтың алуан түрлерін, оның ішінде таяу келер шақ формасын пайдалану	туралы білімді жүйелеу, таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша келер шақ формаларын қолдану	тақырыптары бойынша мәтіндерді оқу және тыңдау барысында ашық райы формасындағы le present, le passé composé/, le futur immediate, l'imparfait/ le plus-que-parfait, le futur dans,le passéетістіктерін тану
5.6.5.7 мезгіл үстеулерін пайдалану	6.5.9 өрісі кеңейген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша көптеген осы және өткен шақтардың дара активті және кейбір пассивті формаларын сәйкесінше қолдану	7.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша көптеген осы, өткен шақ және соңғы аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін формаларды сәйкесінше қолдану	8.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөзде көптеген осы, өткен шақ және соңғы аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін сөз формаларын дұрыс қолдану	9.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша осы және өткен шақтың активті және пассивті саналуан түрлерінің формаларын төл және төлеу сөзде дұрыс қолдану
5.6.5.8 есептік сан есімдерді пайдалану	6.5.10 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы	7.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен	8.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен шақ шақ формаларын,	9.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен

	шақ және аяқталмаған өткен шақ формаларын кейбір өткен шақ формасын жасау үшін қолдану	шақ шақ формаларын қолдану	оның ішінде кейбір пассивті формаларды қолдану	шақ шақ формаларын, оның ішінде пассивті формалардың кең өрісін қолдану
5.6.5.9 белгілі артикльдерді пайдалану 5.6.5.10 белгісіз артикльдерді пайдалану 5.6.5.11 біріккен (қысқарған) артикльдерді пайдалану	6.5.11 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша устеулердің сан-алуан түрлерін, жай және салыстырмалы формаларын қолдану	7.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дұрыс және бұрыс үстеулердің шырай құрылымдарын қолдану	8.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша құрмалас сөйлемдердің кейбір формаларын қолдану	9.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша хабарлама жасау, сұрақ қою және команда беру үшін сөйлеу формаларының көптеген түрлерін қолдану
5.6.5.12 «à», «de» септеуліктерін пайдалану	6.5.12 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша заттарды және мезгілді сипаттау үшін предлогтарды қолдану, бағыт мағыналы à gauche/a à droite/a tout droit предлогтарын қолдану	7.5.12 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлемдерде зат есімнің және сын есімнің алдында предлогтарды қолдану	8.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өзінен кейін белгілі предлогтардың қолданылуын талап ететін етістіктерді пайдалану	9.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша предлогпен қатыстық есімдіктерді қолдану

5.6.5.13 өздік етістіктерді пайдалану 5.6.5.14 «vouloir», «pouvoir» модаль етістіктерін пайдалану	6.5.13 кең спектрдегі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын мәтіндердегі сөйлемдердің бөліктерін байланыстыру үшін ou жалғаулығын қолдану	7.5.13 таныс және оқу тақырыптарында әртүрлі жалғаулықтарды қолдану	8.5.13 сөйлеуде ou, mais, ni/…niжалғаулықты салалас құрмалас сөйлемдерді қолдану	9.5.13 бағыныңқы сөйлем басыңқымен толықтауыштық, анықтауыштық қатынаста болатын кеңінен қолданылатын сабақтас құрмалас сөйлемдерді пайдалану, олардың көмегімен іс-әрекеттің мезгіл, себеп, мекенін білдіре білу
5.6.5.15 ашық райдың осы шағын пайдалану (I және III топ етістіктері); 5.6.5.16 созылыңқы осы шақты пайдалану; 5.6.5.17 бұйрық райды пайдалану (осы шақ); 5.6.5.18 жақын келер шақты пайдалану; 5.6.5.19 жуық өткен шақты пайдалану	6.5.14 жеке және таныс тақырыптар бойынша іс-әрекеттер туралы осы және өткен шақ түрлерінде айту үшін болымсыз мағына беретін ne … rien/ тіркесін қолдану	7.5.14 жеке және таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша іс-әрекеттер туралы осы және өткен шақ түрлерінде айту үшін болымсыз мағына беретін ne … rien/ тіркесін қолдану	8.5.14 жеке және таныс тақырыптар бойынша іс-әрекеттер туралы осы және өткен шақ түрлерінде айту үшін болымсыз мағына беретін ne…plus, jamais, rien, personnedемеулік терін, сонымен қатар ne…que шектеу орамын қолдану	9.5.14 бағыныңқы сөйлем басыңқымен толықтауыштық, анықтауыштық қатынаста болатын кеңінен қолданылатын сабақтас құрмалас сөйлемдерді пайдалану, олардың көмегімен іс-әрекеттің мезгіл, себеп, мекенін білдіре білу
5.6.5.20 «et», «ou»	6.5.15 осы шақта ауа	7.5.15 à/a және de/дө	8.5.15. осы шақта рұқсат беруді,	9.5.15 сезімді білдіретін

жалғаулықтарын пайдалану	райы жағдайы туралы айту үшін il fait/ жақсыз орамдарын қолдану	предлогтары бар жанама толықтауышты ауыстыру үшін y, en предлогтарын қолдану	тілекті, тиым салуды білдіру үшін осы шақтағы шартты райды қолдану	етістіктермен сөйлемдерден кейін осы шақтағы шартты райды қолдану
5.6.5.21 хабарлы сөйлемді пайдалану; 5.6.5.22 болымсыз сөйлемді пайдалану; 5.6.5.23 сұраулы сөйлемді пайдалану	6.5.16 осы шақта болжам жасау, әдепті түрде өтініш, күмән білдіру үшін осы шақтағы шартты рай формасын қолдану	7.5.16 осы шақта болжам жасау, әдепті түрде өтініш, күмән білдіру үшін осы шақтағы шартты рай формасын қолдану	8.5.16 сөйлеуде осы кезде және болашақта шарттың нақты және нақты емес екендігін білдіру үшін жай сөйлемде және пысықтауыштық мағынада байланысқан бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлемде ұсыныс, болжамдар жасау, тілек, әдепті өтініш білдіру мақсатында шартты райды қолдану	9.5.16 сөйлеуде осы кезде және болашақта шарттың нақты және нақты емес екендігін білдіру үшін жай сөйлемде және пысықтауыштық мағынада байланысқан бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлемде ұсыныс, болжамдар жасау, тілек, әдепті өтініш білдіру мақсатында шартты райды қолдану
	6.5.17 өтініш білдіру, тілек айту, кеңес беру үшін бұйрық райды қолдану	7.5.17 кеңес беру үшін бұйрық райды қолдану	8.5.17 құрмалас сөйлемдердегі қиысу заңдылықтарын түсіндіре білу	9.5.17 төл сөз бен төлеу сөздің айырмашылығын білу, l'Impératif райының көмегімен

				талап етуді білдіру

45. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлім ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылды.

46. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Француз тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Француз тілі» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып (A1.1):

Тақырыптар мен тақырыпшалар	Бөлімдер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1. Жалпыадамзаттық құндылықтар 1.1 Отбасы және отбасылық қарым-қатынастар 1.2 Достық және достық қарым-қатынастар	Функционалдық сауаттылық	5.1.1.1 топтарда проблемаларды шығармашылықпен және бірлесіп шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану. 5.1.2.1 жеке, жұптық және шағын топтық жұмыс барысында кері байланыс ұсыну үшін түсінуді ауызша және жазбаша түрде тексеруді ұйымдастыру. 5.1.6.1 ақпаратты жүйелеу және оны басқаларға анық ұсыну. 5.1.9.1 ойларды, идеяларды, тәжірибе мен сезімдерді білдіру үшін қиялды пайдалану.
	Тыңдау	5.2.1.1 сөйлеу анық, сөздер дұрыс әрі баяу айтылған жағдайда тікелей қажеттіліктерге қатысты салалардағы сөздер мен сөз тіркестерін түсіну (мысалы, өзі және отбасы туралы негізгі ақпарат, сауда жасау, жергілікті жердің географиясы, жұмыс). 5.2.2.1 сөйлеу өте баяу әрі анық болған жағдайда қысқа және қарапайым әлеуметтік диалогтердің жалпы мазмұнын түсіну.

		5.2.5.1 баяу әрі анық айтылған және қайталанатын, құрылымы айқын өте қарапайым қысқа сөздерді түсіну. 5.2.6.1 тақырыптарға, визуалды материалдарға немесе тірек сөздерге сүйене отырып, аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам айту.
	Айту	5.3.1.1 негізгі қажеттіліктерін, тілектері мен сезімдерін білдіру үшін ең аз сөздік қорды пайдалану. 5.3.2.1 әңгімелесу барысында қарапайым сұрақтар қою және оларға жауап беру. 5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну (адамдарды, орындарды, заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау). 5.3.4.1 жеке ақпаратты сұрау және ұсыну. 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын (мысалы, графикалық органайзерлерді, суреттерді) сыныптастарының алдында таныстыру.
	Оқу	5.4.1.1 өте қарапайым ресми хаттар мен электрондық хаттарды түсіну (мысалы, брондауды немесе онлайн сатып алуды растау туралы). 5.4.1.2 қарапайым әрі қысқа жеке хаттарды түсіну. 5.4.2.1 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты ақпаратты анықтау (мысалы, ашықхаттардан, жарнамалық хабарландырулардан, арнайы іс-шаралар бағдарламаларынан, буклеттерден, брошюралардан, инфографикадан). 5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден фактологиялық ақпаратты анықтау.

		5.4.5.1 жеке қызығушылықтарына қатысты тақырыптардағы (спорт, танымал тұлғалар және т.б.) қысқа мәтіндерден негізгі мәліметтерді түсіну.
	Жазу	5.5.1.1 тиісті ресімдеуді сақтай отырып, жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер құрастыру (құттықтау ашықхаттары, суреттері бар плакаттар, қысқа мәтіндер, жазбалар, қысқаша блог жазбалары). 5.5.5.1 жиі қолданылатын сөздер мен оқу тақырыптарына қатысты лексиканы әріптермен дұрыс жазу. 5.5.6.1 оқу тақырыптары аясында бас әріптер мен негізгі тыныс белгілерін (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі, үтір) қолдану.
	Тілді қолдану	5.6.1.1 жаттап алынған қысқа сөз орамдарының шектеулі қорын меңгеру. 5.6.2.1 күнделікті өмірдегі нақты қажеттіліктерге қатысты шектеулі сөздік қорды меңгеру. 5.6.3.2 қалыпты, тәуелдік, сілтеу және сапалық сын есімдерді пайдалану: олардың сөйлемдегі орны, тек пен сан бойынша қиысуы. 5.6.4.1 ауызша сөздік қорға кіретін қысқа сөздерді жазуда салыстырмалы фонетикалық дәлдікпен жеткізу (орфографиялық нормаларды сақтау міндетті емес). 5.6.5.1 жүйелі қарапайым қателерге жол бергенімен, қарапайым грамматикалық құрылымдарды жалпы алғанда дұрыс пайдалану; айтылған ойдың жалпы мағынасы түсінікті болып қалады. 5.6.5.8 есептік сан есімдерді пайдалану. 5.6.5.19 жуық өткен шақты пайдалану.

2. Тұрғылықты жер 2.1 Менің үйім 2.2 Менің ауданым	Функционалдық сауаттылық	5.1.1.1 топтарда проблемаларды шығармашылықпен және бірлесіп шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану. 5.1.6.1 ақпаратты жүйелеу және оны басқаларға анық ұсыну. 5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық хабардарлықты дамыту. 5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау (ауа райы карталары, қарапайым блок-схема және т.б.).
	Тыңдау	5.2.2.1 сөйлеу өте баяу әрі анық болған жағдайда қысқа және қарапайым әлеуметтік диалогтердің жалпы мазмұнын түсіну. 5.2.4.1 қолдау арқылы қысқа әрі қарапайым айтылған сөздің тақырыбы мен маңызды тұстарын анықтау. 5.2.4.3 сөйлеу қарқыны баяу әрі анық болған жағдайда күнделікті және болжамды тақырыптарға қатысты қысқа аудиожазбалардан маңызды ақпаратты түсіну және анықтау. 5.2.5.2 слайдтармен, нақты мысалдармен және диаграммалармен сүйемелденген, баяу әрі түсінікті тілде берілген таныс тақырыптағы өте қарапайым және нақты құрылымдалған көрсетілімнің немесе баяндаманың барысын қадағалау. 5.2.6.1 тақырыптарға, визуалды материалдарға немесе тірек сөздерге сүйене отырып, аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам айту.
	Айту	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну (адамдарды, орындарды, заттарды, сезімдер мен қалауларды қарапайым сөздермен сипаттау).

		5.3.3.2 қарапайым сөз орамдары мен байланыстырушы сөздерді пайдаланып, бір жерден екінші жерге қалай жетуге болатыны туралы қарапайым нұсқаулар беру. 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын сыныптастарының алдында таныстыру. 5.3.6.1 сипаттауға қажетті мәнмәтінді айқындау үшін сөзінің басында «кім?», «не?», «қайда?», «қашан?» деген негізгі сұрақтарға жауап беру.
	Оқу	5.4.1.1 өте қарапайым ресми хаттар мен электрондық хаттарды түсіну. 5.4.2.1 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты ақпаратты анықтау. 5.4.3.1 мәнмәтін мен мәтін ерекшеліктерін пайдаланып, таныс емес сөздердің мағынасын анықтау. 5.4.4.1 бағдарлау, нұсқауларды орындау және қауіпсіздік ережелерін сақтау үшін қоғамдық орындардағы күнделікті сигналдар мен белгілерді түсіну. 5.4.5.2 адамдар, орындар және күнделікті өмір туралы қарапайым тілмен жазылған мәтіндерді түсіну.
	Жазу	5.5.4.1 оқу бағдарламасының тақырыптары мен жеке тәжірибеге қатысты жиі қолданылатын лексиканы және сипаттау сөздерін пайдалану. 5.5.5.1 жиі қолданылатын сөздер мен оқу тақырыптарына қатысты лексиканы әріптермен дұрыс жазу. 5.5.6.1 оқу тақырыптары аясында бас әріптер мен негізгі тыныс белгілерін қолдану.
	Тілді қолдану	5.6.3.2 қалыпты, тәуелдік, сілтеу және сапалық сын есімдерді пайдалану: олардың сөйлемдегі орны, тек пен сан бойынша қиысуы.

		5.6.4.1 ауызша сөздік қорға кіретін қысқа сөздерді жазуда салыстырмалы фонетикалық дәлдікпен жеткізу. 5.6.5.1 қарапайым грамматикалық құрылымдарды жалпы алғанда дұрыс пайдалану. 5.6.5.9 белгілі артикльдерді пайдалану. 5.6.5.10 белгісіз артикльдерді пайдалану. 5.6.5.11 біріккен артикльдерді пайдалану. 5.6.5.15 I және III топ етістіктерінің ашық райдағы осы шағын пайдалану. 5.6.5.20 «et», «ou» жалғаулықтарын пайдалану.
2-тоқсан		
3. Мамандықтар әлемі 3.1 Мектептегі мамандықтар 3.2 Менің жақындарымның мамандықтары	Функционалдық сауаттылық	5.1.2.1 жеке, жұптық және шағын топтық жұмыс барысында кері байланыс ұсыну үшін түсінуді ауызша және жазбаша түрде тексеруді ұйымдастыру. 5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы түрде жауап беру.
	Тыңдау	5.2.2.1 қысқа және қарапайым әлеуметтік диалогтердің жалпы мазмұнын түсіну. 5.2.3.1 қарапайым бір қадамдық нұсқауларды және сыныптағы рәсімдерді орындау. 5.2.4.1 қолдау арқылы қысқа әрі қарапайым айтылған сөздің тақырыбы мен маңызды тұстарын анықтау. 5.2.5.1 баяу әрі анық айтылған және қайталанатын, құрылымы айқын өте қарапайым қысқа сөздерді түсіну. 5.2.6.1 аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам айту.
	Айту	5.3.2.1 әңгімелесу барысында қарапайым сұрақтар қою және оларға жауап беру.

		5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну. 5.3.5.1 оқу тақырыптары бойынша өз жұмысын сыныптастарының алдында таныстыру. 5.3.6.1 сипаттауға қажетті мәнмәтінді айқындау үшін сөзінің басында негізгі сұрақтарға жауап беру.
	Оқу	5.4.1.1 өте қарапайым ресми хаттар мен электрондық хаттарды түсіну. 5.4.2.1 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты ақпаратты анықтау. 5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден фактологиялық ақпаратты анықтау. 5.4.4.1 қоғамдық орындардағы күнделікті сигналдар мен белгілерді түсіну. 5.4.6.1 негізгі қадамдары суреттермен көрсетілген жағдайда қарапайым тағам дайындау рецептісін орындау. 5.4.7.1 қарапайым тілмен жазылған жағдайда болжамды оқиға туралы қысқа мақаланың негізгі тұстарын түсіну.
	Жазу	5.5.2.1 негізгі ойлар және/немесе кейбір нақты мәліметтер қамтылған қысқа абзацтарды жоспарлау, жазу, редакциялау және түзету. 5.5.4.1 жиі қолданылатын лексиканы және сипаттау сөздерін пайдалану.
	Тілді қолдану	5.6.1.1 жаттап алынған қысқа сөз орамдарының шектеулі қорын меңгеру. 5.6.3.2 қалыпты, тәуелдік және сапалық сын есімдерді пайдалану. 5.6.5.5 қалыпты, тәуелдік, сілтеу және сапалық сын есімдерді пайдалану. 5.6.5.12 «à», «de» септеуліктерін пайдалану. 5.6.5.21 хабарлы сөйлемді пайдалану 5.6.5.22 болымсыз сөйлемді пайдалану.

		5.6.5.23 сұраулы сөйлемді пайдалану.
4. Портрет 4.1 Менің портретім 4.2 Достарым мен жақындарымның портреті	Функционалдық сауаттылық	5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы түрде жауап беру. 5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын қою үшін кері байланысты пайдалану. 5.1.7.1 таныс тақырыптар бойынша қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау.
	Тыңдау	5.2.1.1 тікелей қажеттіліктерге қатысты сөздер мен сөз тіркестерін түсіну. 5.2.2.1 қысқа және қарапайым әлеуметтік диалогтердің жалпы мазмұнын түсіну. 5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым айтылған сөздің тақырыбы мен маңызды тұстарын анықтау. 5.2.5.1 құрылымы айқын өте қарапайым қысқа сөздерді түсіну. 5.2.6.1 аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам айту.
	Айту	5.3.1.1 негізгі қажеттіліктерін, тілектері мен сезімдерін білдіру үшін ең аз сөздік қорды пайдалану. 5.3.2.1 қарапайым сұрақтар қою және оларға жауап беру. 5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну. 5.3.4.1 жеке ақпаратты сұрау және ұсыну. 5.3.5.1 өз жұмысын сыныптастарының алдында таныстыру.
	Оқу	5.4.2.1 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты ақпаратты анықтау. 5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден фактологиялық ақпаратты анықтау. 5.4.4.1 қоғамдық орындардағы күнделікті сигналдар мен белгілерді түсіну.

		5.4.5.1 жеке қызығушылықтарына қатысты қысқа мәтіндерден негізгі мәліметтерді түсіну.
	Жазу	5.5.2.1 қысқа абзацтарды жоспарлау, жазу, редакциялау және түзету. 5.5.3.1 негізгі жалғаулық сөздерді пайдалана отырып, сөйлемдерді өзара байланысқан абзацтарға біріктіру. 5.5.4.1 жиі қолданылатын лексиканы және сипаттау сөздерін пайдалану. 5.5.6.1 бас әріптер мен негізгі тыныс белгілерін қолдану.
	Тілді қолдану	5.6.3.1 айтудың жалпы алғанда түсінікті болатындай жеткілікті дәрежеде анық болуы; таныс сөздердің айтылуы анық болып қалады. 5.6.3.2 қалыпты, тәуелдік, сілтеу және сапалық сын есімдерді пайдалану. 5.6.5.2 нақты зат есімдерді пайдалану: тегі, саны, сөйлемдегі орны. 5.6.5.4 ұлт пен түсті білдіретін сын есімдерді пайдалану. 5.6.5.16 созылыңқы осы шақты пайдалану.
3-тоқсан		
5. Менің өмірімдегі спорт 5.1 Спорт түрлері 5.2 Менің сүйікті спортым	Функционалдық сауаттылық	5.1.3.1 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу. 5.1.6.1 ақпаратты жүйелеу және оны басқаларға анық ұсыну.
	Тыңдау	5.2.1.1 тікелей қажеттіліктерге қатысты сөздер мен сөз тіркестерін түсіну. 5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым айтылған сөздің тақырыбы мен маңызды тұстарын анықтау. 5.2.4.2 сөйлеушілер анық сөйлеген жағдайда қысқа аудиожазбадан маңызды ақпаратты анықтау (мысалы, ауа райы болжамдары, концерт туралы хабарландырулар, спорт нәтижелері). 5.2.5.1 құрылымы айқын өте қарапайым қысқа сөздерді түсіну.

		5.2.6.1 аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам айту.
	Айту	5.3.2.1 қарапайым сұрақтар қою және оларға жауап беру. 5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну. 5.3.4.1 жеке ақпаратты сұрау және ұсыну. 5.3.5.1 өз жұмысын сыныптастарының алдында таныстыру.
	Оқу	5.4.2.1 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты ақпаратты анықтау. 5.4.2.2 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден фактологиялық ақпаратты анықтау. 5.4.3.1 мәнмәтін мен мәтін ерекшеліктерін пайдаланып, таныс емес сөздердің мағынасын анықтау.
	Жазу	5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер құрастыру. 5.5.3.1 сөйлемдерді өзара байланысқан абзацтарға біріктіру. 5.5.4.1 жиі қолданылатын лексиканы және сипаттау сөздерін пайдалану. 5.5.5.1 жиі қолданылатын сөздер мен оқу тақырыптарына қатысты лексиканы дұрыс жазу.
	Тілді қолдану	5.6.2.1 күнделікті өмірдегі нақты қажеттіліктерге қатысты шектеулі сөздік қорды меңгеру. 5.6.3.3 мезгіл үстеулерін пайдалану. 5.6.5.1 қарапайым грамматикалық құрылымдарды жалпы алғанда дұрыс пайдалану. 5.6.5.3 жіктеу есімдіктерін және «on» есімдігін пайдалану. 5.6.5.7 мезгіл үстеулерін пайдалану. 5.6.5.13 өздік етістіктерді пайдалану.
6. Өнер әлемі	Функционалдық сауаттылық	5.1.5.1 жеке оқу мақсаттарын қою үшін кері байланысты пайдалану.

6.1 Мектептегі ән мен музыка 6.2 Танымал әншілер		5.1.9.1 ойларды, идеяларды, тәжірибе мен сезімдерді білдіру үшін қиялды пайдалану. 5.1.10.1 рефлексия жасау және әлемге қатысты әртүрлі көзқарастарды зерделеу құралы ретінде ауызша немесе жазбаша сөйлеуді пайдалану.
	Тыңдау	5.2.1.1 тікелей қажеттіліктерге қатысты сөздер мен сөз тіркестерін түсіну. 5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым айтылған сөздің тақырыбы мен маңызды тұстарын анықтау. 5.2.5.1 құрылымы айқын өте қарапайым қысқа сөздерді түсіну. 5.2.6.1 аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам айту.
	Айту	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну. 5.3.4.1 жеке ақпаратты сұрау және ұсыну. 5.3.5.1 өз жұмысын сыныптастарының алдында таныстыру. 5.3.6.1 сөзінің басында «кім?», «не?», «қайда?», «қашан?» деген сұрақтарға жауап беру.
	Оқу	5.4.2.1 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты ақпаратты анықтау. 5.4.3.1 таныс емес сөздердің мағынасын анықтау. 5.4.4.1 қоғамдық орындардағы күнделікті сигналдар мен белгілерді түсіну. 5.4.4.2 қарапайым күнделікті құжаттардан нақты әрі болжамды ақпаратты табу.
	Жазу	5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер құрастыру. 5.5.4.1 жиі қолданылатын лексиканы және сипаттау сөздерін пайдалану.

		5.5.5.1 жиі қолданылатын сөздер мен оқу тақырыптарына қатысты лексиканы дұрыс жазу.
	Тілді қолдану	5.6.5.1 қарапайым грамматикалық құрылымдарды жалпы алғанда дұрыс пайдалану. 5.6.5.6 ерекше сын есімдерді пайдалану: тек пен сан бойынша қиысуы. 5.6.5.15 I және III топ етістіктерінің ашық райдағы осы шағын пайдалану. 5.6.5.20 «et», «ou» жалғаулықтарын пайдалану.
7. Менің өмірімдегі оқу 7.1 Қазақстан халықтарының ертегілері 7.2 Франкофон халықтарының ертегілері	Функционалдық сауаттылық	5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық хабардарлықты дамыту. 5.1.9.1 ойларды, идеяларды, тәжірибе мен сезімдерді білдіру үшін қиялды пайдалану. 5.1.7.1 қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау.
	Тыңдау	5.2.1.1 тікелей қажеттіліктерге қатысты сөздер мен сөз тіркестерін түсіну. 5.2.2.1 қысқа және қарапайым әлеуметтік диалогтердің жалпы мазмұнын түсіну. 5.2.3.1 қарапайым бір қадамдық нұсқауларды және сыныптағы рәсімдерді орындау. 5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым айтылған сөздің тақырыбы мен маңызды тұстарын анықтау. 5.2.6.1 аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам айту.
	Айту	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну. 5.3.4.1 жеке ақпаратты сұрау және ұсыну. 5.3.6.1 сөзінің басында негізгі сұрақтарға жауап беру.

	Оқу	5.4.1.1 өте қарапайым ресми хаттар мен электрондық хаттарды түсіну. 5.4.2.1 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты ақпаратты анықтау. 5.4.2.2 фактологиялық ақпаратты анықтау. 5.4.5.1 қысқа мәтіндерден негізгі мәліметтерді түсіну. 5.4.7.2 фотосуреттермен берілген әңгімеде не болып жатқанын түсіну және кейіпкерлер туралы түсінік қалыптастыру.
	Жазу	5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер құрастыру. 5.5.4.1 жиі қолданылатын лексиканы және сипаттау сөздерін пайдалану. 5.5.5.1 сөздер мен оқу тақырыптарына қатысты лексиканы дұрыс жазу.
	Тілді қолдану	5.6.2.1 күнделікті өмірдегі нақты қажеттіліктерге қатысты шектеулі сөздік қорды меңгеру. 5.6.3.4 / 5.6.5.6 тек пен сан формаларын жалпы ережелерден өзгеше құрайтын сын есімдерді дұрыс пайдалану және олардың тек пен сан бойынша қиысуын сақтау.
4-тоқсан		
8. Саяхат 8.1 Франкофон елдеріне бару 8.2 Қазақстанның көрікті жерлері	Функционалдық сауаттылық	5.1.3.1 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу. 5.1.7.1 қарапайым визуалды материалдардан негізгі ақпаратты анықтау. 5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық хабардарлықты дамыту. 5.1.10.1 рефлексия жасау және әлемге қатысты әртүрлі көзқарастарды зерделеу құралы ретінде ауызша немесе жазбаша сөйлеуді пайдалану.
	Тыңдау	5.2.1.1 тікелей қажеттіліктерге қатысты сөздер мен сөз тіркестерін түсіну.

		5.2.2.1 қысқа және қарапайым әлеуметтік диалогтердің жалпы мазмұнын түсіну. 5.2.3.2 бір жерден екінші жерге жаяу немесе қоғамдық көлікпен қалай жетуге болатыны туралы қарапайым нұсқауларды түсіну. 5.2.4.1 қысқа әрі қарапайым айтылған сөздің тақырыбы мен маңызды тұстарын анықтау.
	Айту	5.3.3.1 өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты ұсыну. 5.3.3.2 бір жерден екінші жерге қалай жетуге болатыны туралы қарапайым нұсқаулар беру. 5.3.5.1 өз жұмысын сыныптастарының алдында таныстыру. 5.3.6.1 сөзінің басында «кім?», «не?», «қайда?», «қашан?» деген негізгі сұрақтарға жауап беру.
	Оқу	5.4.1.1 өте қарапайым ресми хаттар мен электрондық хаттарды түсіну. 5.4.2.1 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты ақпаратты анықтау. 5.4.2.2 фактологиялық ақпаратты анықтау. 5.4.4.1 қоғамдық орындардағы күнделікті сигналдар мен белгілерді түсіну.
	Жазу	5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер құрастыру. 5.5.2.1 қысқа абзацтарды жоспарлау, жазу, редакциялау және түзету. 5.5.5.1 жиі қолданылатын сөздер мен оқу тақырыптарына қатысты лексиканы дұрыс жазу.
	Тілді қолдану	5.6.1.2 өзін, басқа адамдарды, олардың іс-әрекеттерін, орындарды, заттарды және т.б. сипаттау кезінде қарапайым сөйлем үлгілерін пайдалану және жаттап алынған сөз

		орамдарына сүйене отырып, қарым-қатынас жасау. 5.6.2.1 күнделікті өмірдегі нақты қажеттіліктерге қатысты шектеулі сөздік қорды меңгеру. 5.6.5.15 I және III топ етістіктерінің ашық райдағы осы шағын пайдалану. 5.6.5.17 бұйрық райды пайдалану. 5.6.5.18 жақын келер шақты пайдалану.
9. Жазғы каникул 9.1 Каникул кезіндегі бос уақыт 9.2 Қала сыртындағы лагерьде демалу	Функционалдық сауаттылық	5.1.1.1 топтарда проблемаларды шығармашылықпен және бірлесіп шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану. 5.1.4.1 басқалардың кері байланысын бағалау және оған сындарлы түрде жауап беру. 5.1.8.1 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық хабардарлықты дамыту.
	Тыңдау	5.2.1.1 тікелей қажеттіліктерге қатысты сөздер мен сөз тіркестерін түсіну. 5.2.1.2 қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін жеткілікті сөздік қорды меңгеру. 5.2.3.3 қысқа, қарапайым және анық хабарландырулардың немесе хабарламалардың негізгі мазмұнын түсіну. 5.2.5.1 құрылымы айқын өте қарапайым қысқа сөздерді түсіну. 5.2.6.1 аудиоматериалдың мазмұны туралы қарапайым қорытынды жасау немесе болжам айту.
	Айту	5.3.3.3 әңгімелесуші шыдамдылық танытқан жағдайда өз көзқарасын қарапайым сөздермен білдіру. 5.3.4.2 таныс тақырыптар және күнделікті өмірдегі типтік жағдаяттар бойынша шектеулі ақпарат алмасу. 5.3.5.1 өз жұмысын сыныптастарының алдында таныстыру.

		5.3.6.1 сөзінің басында негізгі сұрақтарға жауап беру.
	Оқу	5.4.2.1 қысқа әрі қарапайым мәтіндерден нақты ақпаратты анықтау. 5.4.2.2 фактологиялық ақпаратты анықтау. 5.4.3.1 таныс емес сөздердің мағынасын анықтау. 5.4.4.1 қоғамдық орындардағы күнделікті сигналдар мен белгілерді түсіну. 5.4.6.2 суреттермен берілген және тұтас мәтін түрінде жазылмаған қысқа әрі қарапайым нұсқауларды түсіну.
	Жазу	5.5.1.1 жеке және күнделікті тақырыптар бойынша қарапайым мәтіндер құрастыру. 5.5.2.1 қысқа абзацтарды жоспарлау, жазу, редакциялау және түзету. 5.5.3.1 сөйлемдерді өзара байланысқан абзацтарға біріктіру. 5.5.5.1 жиі қолданылатын сөздер мен оқу тақырыптарына қатысты лексиканы дұрыс жазу.
	Тілді қолдану	5.6.3.2 қалыпты, тәуелдік, сілтеу және сапалық сын есімдерді пайдалану: олардың сөйлемдегі орны, тек пен сан бойынша қиысуы. 5.6.4.1 ауызша сөздік қорға кіретін қысқа сөздерді жазуда салыстырмалы фонетикалық дәлдікпен жеткізу. 5.6.5.14 «vouloir», «pouvoir» модаль етістіктерін пайдалану.

2) 6 -сынып (А1.2):

Білім алушылар білуге тиісті:		
Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаты
1-тоқсан		
1. Мектеп өмірі 1.1 Күнделікті істерім	Тыңдау	6.1.1 тақырып бойынша жиі қолданылатын сөздерді және жекелеген фразаларды түсіну; 6.1.2 қолдаумен биографиялық сипаттағы ақпарат сұралған күрделілеу сұрақтарды түсіну;

1.2 Жыл мезгілдері		6.1.3 кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша күрделілеу сұрақтарды қолдаумен түсіну; 6.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша негізгі ақпаратты шектеулі қолдаумен түсіну; 6.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша айырықша ақпараттың едәуір бөлігін және детальдарын қолдаумен түсіну; 6.1.7 шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу барысында сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау
	Айту	6.2.1 жалпы тақырыптардың көбі бойынша пікірталастарда өзі және басқалар туралы негізгі ақпаратты беру; 6.2.2 жалпы тақырыптардың көбі бойынша ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою, қысқа әңгімені қолдау; 6.2.3 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша талдау элементтері бар сөйлем деңгейінде өз пікірін айту; 6.2.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 6.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқу	6.3.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 6.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды өздігінен түсіну; 6.3.4 көркем әдебиеттен кейбір шағын, қарапайым мәтіндерді өздігінен оқу; 6.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердіңерекше сипаттарын анықтау; 6.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс қағаз және цифрлық ресурстарды өздігінен пайдалану; 6.3.9 кез келген жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндердегі фактілер

		мен пікірлердің арасындағы айырмашылықтын анықтау
	Жазу	6.4.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 6.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы қолдаумен жазу; 6.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен жеке сезім, көзқарас туралы жазу; 6.4.6 әртүрлі таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы аздаған қолдаумен сөйлемдерді абзацқа қисынды; 6.4.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 6.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тілді қолдану	6.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мекен және мезгілді сипаттайтын кейбір дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді фразаларды қолдану; 6.5.2 trop/тро, très/, трэ сөздерін таныс жалпы және оқу тақырыптарында кеңінен қолдану; 6.5.8 өрісі кеңейген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұсыныстар жасау, уәде беру және болжам жасау үшін етістіктің келер шақ формаларын қолдану; 6.5.9 өрісі кеңейген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша көптеген осы және өткен шақтардың дара активті және кейбір пассивті формаларын сәйкесінше қолдану; 6.5.14 жеке және таныс тақырыптар бойынша іс-әрекеттер туралы осы және өткен шақ түрлерінде айту үшін болымсыз мағына беретін ne … rien/ тіркесін қолдану; 6.5.17 тілек, кеңес беру үшін бұйрық райды қолдану
2-тоқсан		
2. Адам. Отбасы. Үй	Тыңдау	6.1.1 тақырып бойынша жиі қолданылатын сөздерді және жекелеген фразаларды түсіну;

2.1 Баспана 2.2 Менің қалам		6.1.3 кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша күрделілеу сұрақтарды қолдаумен түсіну; 6.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша негізгі ақпаратты шектеулі қолдаумен түсіну; 6.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны қолдаумен анықтау; 6.1.7 шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу барысында сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау; 6.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша ұзақ әңгімелерді, оның ішінде ұзақ әңгімелесуді түсіну
	Айту	6.2.3 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша талдау элементтері бар сөйлем деңгейінде өз пікірін айту; 6.2.6 пікірталас, жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында өз ойын сөйлем деңгейінде нақты және анық жеткізу; 6.2.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 6.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқу	6.3.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 6.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды өздігінен түсіну; 6.3.4 көркем әдебиеттен кейбір шағын, қарапайым мәтіндерді өздігінен оқу; 6.3.6 жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі қысқа мәтіндердің көбіне автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау; 6.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау
	Жазу	6.4.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету;

		6.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы қолдаумен жазу; 6.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен жеке сезім, көзқарас туралы жазу; 6.4.4 жеке ақпарат беру үшін қолдау арқылы ұзын сөйлемдерді абзацпен дәйектеп жазу; 6.4.7 таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты аздаған қолдаумен пайдалану; 6.4.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Тілді қолдану	6.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мекен және мезгілді сипаттайтын кейбір дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді фразаларды қолдану; 6.5.2 trop/тро, très/, трэ сөздерін таныс жалпы және оқу тақырыптарында кеңінен қолдану; 6.5.3 зат есімнің алдында және одан кейін бір буынды және екі буынды дара сын есімдерді қолдану; 6.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында шақ формаларындағы сұрақтарды қолдану; 6.5.7 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша белгісіз және аяқталмаған іс-әрекетті білдіретін дара өткен шақ формаларын қолдану; 6.5.10 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы шақ және аяқталмаған өткен шақ формаларын кейбір өткен шақ формасын жасау үшін қолдану; 6.5.11 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша устеулердің сан-алуан түрлерін, жай және салыстырмалы формаларын қолдану; 6.5.12 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша заттарды және мезгілді сипаттау үшін предлогтарды қолдану, бағыт мағыналы à gauche/a à droite/a tout droit предлогтарын қолдану
3-тоқсан		

3. Тіл және мәдениет 3.1. Мерекелер. Ұлттық тағамдар 3.2 Тағам	Тыңдау	6.1.1 тақырып бойынша жиі қолданылатын сөздерді және жекелеген фразаларды түсіну; 6.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша негізгі ақпаратты шектеулі қолдаумен түсіну; 6.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша айырықша ақпараттың едәуір бөлігін және детальдарын қолдаумен түсіну; 6.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны қолдаумен анықтау
	Айту	6.2.2 жалпы тақырыптардың көбі бойынша ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою, қысқа әңгімені қолдау; 6.2.3 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша талдау элементтері бар сөйлем деңгейінде өз пікірін айту; 6.2.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 6.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқу	6.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды өздігінен түсіну; 6.3.4 көркем әдебиеттен кейбір шағын, қарапайым мәтіндерді өздігінен оқу; 6.3.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің, сонымен қатар көлемді мәтіндердің мәнмәтінінен мағынаны анықтау; 6.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау; 6.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс қағаз және цифрлық ресурстарды өздігінен пайдалану
	Жазу	6.4.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 6.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы қолдаумен жазу;

		6.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен жеке сезім, көзқарас туралы жазу; 6.4.4 жеке ақпарат беру үшін қолдау арқылы ұзын сөйлемдерді абзацпен дәйектеп жазу; 6.4.6 әртүрлі таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы аздаған қолдаумен сөйлемдерді абзацқа қисынды; 6.4.7 таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты аздаған қолдаумен пайдалану; 6.4.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Тілді қолдану	6.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мекен және мезгілді сипаттайтын кейбір дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді фразаларды қолдану; 6.5.3 зат есімнің алдында және одан кейін бір буынды және екі буынды дара сын есімдерді қолдану; 6.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында шақ формаларындағы сұрақтарды қолдану; 6.5.7 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша белгісіз және аяқталмаған іс-әрекетті білдіретін дара өткен шақ формаларын қолдану; 6.5.11 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша устеулердің сан-алуан түрлерін, жай және салыстырмалы формаларын қолдану; 6.5.15 осы шақта ауа райы жағдайы туралы айту үшін il fait/ жақсыз орамдарын қолдану; 6.5.16 осы шақта болжам жасау, әдепті түрде өтініш, күмән білдіру үшін осы шақтағы шартты рай формасын қолдану; 6.5.17 тілек, кеңес беру үшін бұйрық райды қолдану
4-тоқсан		
4. Салауатты өмір салты 4.1 Дене 4.2 Сыртқы келбет	Тыңдау	6.1.1 тақырып бойынша жиі қолданылатын сөздерді және жекелеген фразаларды түсіну; 6.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша айырықша ақпараттың едәуір бөлігін және детальдарын қолдаумен түсіну

	Айту	6.2.2 жалпы тақырыптардың көбі бойынша ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою, қысқа әңгімені қолдау; 6.2.4 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, кейбір пікірлерге икемді жауап қайтару; 6.2.5 жалпы және оқу тақырыптарының көбінің шеңберінде ұзақ әңгімелесу барысында өзара қарым-қатынас жасап көру; 6.2.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 6.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқу	6.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды өздігінен түсіну; 6.3.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндерде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну; 6.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау
	Жазу	6.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы қолдаумен жазу; 6.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен жеке сезім, көзқарас туралы жазу; 6.4.4 жеке ақпарат беру үшін қолдау арқылы ұзын сөйлемдерді абзацпен дәйектеп жазу; 6.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 6.4.7 таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты аздаған қолдаумен пайдалану;

		6.4.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Тілді қолдану	6.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі сілтеу мағынасындағы сөздерді қолдану. Зат есімдердің алдында артикльдер қолданылмайтын жайларды білу; 6.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында шақ формаларындағы сұрақтарды қолдану; 6.5.6 көптеген жалпы және оқу тақырыптарында негізгі жіктеу және сілтеу есімдіктерін қолдану; 6.5.10 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы шақ және аяқталмаған өткен шақ формаларын кейбір өткен шақ формасын жасау үшін қолдану; 6.5.11 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша устеулердің сан-алуан түрлерін, жай және салыстырмалы формаларын қолдану; 6.5.13 кең спектрдегі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын мәтіндердегі сөйлемдердің бөліктерін байланыстыру үшін ou жалғаулығын қолдану; 6.5.15 осы шақта ауа райы жағдайы туралы айту үшін il fait/ жақсыз орамдарын қолдану; 6.5.16 осы шақта болжам жасау, әдепті түрде өтініш, күмән білдіру үшін осы шақтағы шартты рай формасын қолдану; 6.5.17тілек, кеңес беру үшін бұйрық райды қолдану

3) 7-сынып (А2.1):

Білім алушылар білуге тиісті:		
Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаты
1-тоқсан		
1. Туған өлкенің тарихы 1.1 Туған өлкенің көрнекі жерлері 1.2 Қала және ауыл	Тыңдау	7.1.1 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын түсіну; 7.1.2 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде ұзақ әңгіме барысында белгіленген нақты ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну; 7.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір тұжырымдалған мағынадағы ақпаратты аздаған қолдаумен түсіну;

		7.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптары бойынша әңгімелерді түсіну
	Айту	7.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 7.2.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау деңгейінде өз пікірін айту; 7.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде икемді білдіруге тырысу; 7.2.7 әртүрлі жалпы және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану
	Оқу	7.3.1 кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 7.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 7.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбінде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну; 7.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау; 7.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстарды аздаған қолдау көрсету арқылы пайдалану
	Жазу	7.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 7.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 7.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу;

		7.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру; 7.4.8 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 7.4.9 әртүрлі кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тілді қолдану	7.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді фразаларды қолдану; 7.5.3 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімнің алуан түрлілігін, қалыпты және ерекше өзгеретін сын есімдерді, сын есімнің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларын қолдану; 7.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі сілтеу мағынасындағы сөздерді қолдану. Артикльдердің жалқы есімдердің алдында қолданылу ерекшеліктерін білу; 7.5.7 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша күрделі өткен шақты көрсету үшін белгісіз және аяқталмаған іс-әрекетті білдіретін дара өткен шақ формаларының алуан түрлілігін қолдану; 7.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша көптеген осы, өткен шақ және соңғы аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін формаларды сәйкесінше қолдану; 7.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дұрыс және бұрыс үстеулердің шырай құрылымдарын қолдану; 7.5.12 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлемдерде зат есімнің және сын есімнің алдында предлогтарды қолдану; 7.5.13 таныс және оқу тақырыптарында әртүрлі жалғаулықтарды қолдану
2-тоқсан		
2. Мәдени мұра 2.1 Тарихи көрнекі жерлер	Тыңдау	7.1.1 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын түсіну;

2.2 Киноға, театрға, концертке шақыру		7.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша дәлелдердің көп бөлігін түсіну; 7.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау; 7.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау; 7.1.7 кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтай бастау; 7.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптары бойынша әңгімелерді түсіну
	Айту	7.2.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау деңгейінде өз пікірін айту; 7.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасап көру; 7.2.7 әртүрлі жалпы және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 7.2.8 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқу	7.3.1 кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 7.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 7.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбінде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну

	Жазу	7.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 7.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 7.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аздаған қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 7.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру; 7.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану; 7.4.8 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
	Тілді қолдану	7.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі сілтеу мағынасындағы сөздерді қолдану. Артикльдердің жалқы есімдердің алдында қолданылу ерекшеліктерін білу; 7.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі шақ формаларындағы сұрақтарды қолдану; 7.5.6 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жіктеу және белгісіздік есімдіктерін қолдану; 7.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша көптеген осы, өткен шақ және соңғы аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін формаларды сәйкесінше қолдану; 7.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен шақ шақ формаларын қолдану; 7.5.13 таныс және оқу тақырыптарында әртүрлі жалғаулықтарды қолдану; 7.5.14 жеке және таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша іс-әрекеттер туралы осы және өткен шақ түрлерінде айту үшін болымсыз мағына беретін ne … rien/ тіркесін қолдану;

		7.5.16 осы шақта болжам жасау, әдепті түрде өтініш, күмән білдіру үшін осы шақтағы шартты рай формасын қолдану; 7.5.17 кеңес беру үшін бұйрық райды қолдану
3-тоқсан		
3. Бейбіт өмір және жасампаздық уақыты 3.1 Киім және мода 3.2 Таңдау және сатып алу	Тыңдау	7.1.1 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын түсіну; 7.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша дәлелдердің көп бөлігін түсіну; 7.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір тұжырымдалған мағынадағы ақпаратты аздаған қолдаумен түсіну; 7.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау
	Айту	7.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 7.2.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау деңгейінде өз пікірін айту; 7.2.4 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, кейбір пікірлерге икемді жауап қайтару; 7.2.7 әртүрлі жалпы және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 7.2.8 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқу	7.3.1 кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 7.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну;

		7.3.9 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын, қарапайым мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау
	Жазу	7.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 7.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аздаған қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 7.4.7 таныс жалпыжәне оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану; 7.4.9 әртүрлі кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тілді қолдану	7.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді фразаларды қолдану; 7.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарында саналатын және саналмайтын зат есімдермен әртүрлі есептік сан есімдерді, олармен бірге beaucoup de, pas beaucoup, de, assez de, peu decөздерін қолдану; 7.5.3 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімнің алуан түрлілігін, қалыпты және ерекше өзгеретін сын есімдерді, сын есімнің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларын қолдану; 7.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарында түрлі шақ формаларындағы сұрақтарды қолдану; 7.5.6 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жіктеу және белгісіздік есімдіктерін қолдану; 7.5.7 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша күрделі өткен шақты көрсету үшін белгісіз және аяқталмаған іс-әрекетті білдіретін дара өткен шақ формаларының алуан түрлілігін қолдану;

		7.5.8 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша келер шақтың алуан түрлерін, оның ішінде таяу келер шақ формасын пайдалану; 7.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша көптеген осы, өткен шақ және соңғы аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін формаларды сәйкесінше қолдану; 7.5.13 таныс және оқу тақырыптарында әртүрлі жалғаулықтарды қолдану; 7.5.15 à/a және de/дө предлогтары бар жанама толықтауышты ауыстыру үшін y, en предлогтарын қолдану
4-тоқсан		
4. Адам және оның мүмкіндіктері 4.1 Саяхат 4.2 Тілдік каникул	Тыңдау	7.1.1 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын түсіну; 7.1.2 аздаған қолдаумен шектеулі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде ұзақ әңгіме барысында белгіленген нақты ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну; 7.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін қолдаумен анықтау; 7.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау; 7.1.7 кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтай бастау; 7.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптары бойынша әңгімелерді түсіну
	Айту	7.2.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 7.2.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша талдау деңгейінде өз пікірін айту; 7.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және

		басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасап көру; 7.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде икемді білдіруге тырысу
	Оқу	7.3.1 кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын, қарапайым мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 7.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден кейбір көлемді мәтіндерді оқу; 7.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбінің мәнмәтінінен мағынаны анықтау; 7.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау; 7.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау
	Жазу	7.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 7.4.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 7.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану; 7.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша аздаған қолдаумен мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 7.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру

	Тілді қолдану	7.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді фразаларды қолдану; 7.5.3 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сын есімнің алуан түрлілігін, қалыпты және ерекше өзгеретін сын есімдерді, сын есімнің салыстырмалы және күшейтпелі шырайларын қолдану; 7.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі сілтеу мағынасындағы сөздерді қолдану. Артикльдердің жалқы есімдердің алдында қолданылу ерекшеліктерін білу; 7.5.6 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жіктеу және белгісіздік есімдіктерін қолдану; 7.5.7 шектеулі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша күрделі өткен шақты көрсету үшін белгісіз және аяқталмаған іс-әрекетті білдіретін дара өткен шақ формаларының алуан түрлілігін қолдану; 7.5.8 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша келер шақтың алуан түрлерін, оның ішінде таяу келер шақ формасын пайдалану; 7.5.12 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлемдерде зат есімнің және сын есімнің алдында предлогтарды қолдану; 7.5.15 à/a және de/дө предлогтары бар жанама толықтауышты ауыстыру үшін y, en предлогтарын қолдану

4) 8-сынып (А2.2):

Білім алушылар білуге тиісті:		
Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаты
1-тоқсан		
1. Әлемдегі инновациялар 1.1 Масс-медиа. Интернет 1.2 Әлеуметтік желілер	Тыңдау	8.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз дерлік түсіну; 8.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін аздаған қолдаумен анықтау;

		8.1.7 кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау; 8.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптары бойынша көлемді әңгімелерді түсіну
	Айту	8.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 8.2.3 кез келген жалпы және оқу тақырыптары аясында талдау деңгейінде өз пікірін айту; 8.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, пікірлерге икемді жауап қайтару; 8.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау; 8.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде біршама икемділікпен білдіру; 8.2.7 жалпы тақырыптардың көбінің және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану
	Оқу	8.3.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы әртүрлі бейтаныс мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 8.3.2 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 8.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде әртүрлі көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу; 8.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстарды пайдалану; 8.3.9 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау

	Жазу	8.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды аздаған қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 8.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 8.4.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану; 8.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану; 8.4.8 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 8.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тілді қолдану	8.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарында саналатын және саналмайтын зат есімдермен әртүрлі есептік сан есімдерді қолдану; 8.5.5 сөйлеуде quel (s)/quelle , сұраулы есімдіктерді, jamais/жамэ, rien, personne ne…нө...que/кө болымсыздық мағынадағы шылауларды, ne…que шектеу мағынасындағы құрылымды пайдалану; 8.5.6 сөйлеуде барысында qui/ que, dont, où дара қатыстық есімдіктерін пайдалану; 8.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша Le Passé composé/ L’Imparfait Le Plus-que-parfaitөткен шақ формаларын қолдану; 8.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөзде көптеген осы, өткен шақ және соңғы аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін сөз формаларын дұрыс қолдану; 8.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өзінен кейін белгілі

		предлогтардың қолданылуын талап ететін етістіктерді пайдалану; 8.5.14 жеке және таныс тақырыптар бойынша іс-әрекеттер туралы осы және өткен шақ түрлерінде айту үшін болымсыз мағына беретін plus/плю, jamais/жамэ, rien/рьэң, personne/пэрсон демеуліктерін, сонымен қатар ne…que шектеу орамын қолдану
2-тоқсан		
2. Мәдени мұра 2.1 Әдебиет және кітапты таңдау 2.2 Кітапхана. Медиатека	Тыңдау	8.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз дерлік түсіну; 8.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен немесе қолдаусыз ауқымды шеңбердегі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну; 8.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дерлік дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну; 8.1.7 кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау; 8.1.8 қолдаумен жалпы және оқу тақырыптары бойынша көлемді әңгімелерді түсіну
	Айту	8.2.3 кез келген жалпы және оқу тақырыптары аясында талдау деңгейінде өз пікірін айту; 8.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау; 8.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде біршама икемділікпен білдіру; 8.2.7 жалпы тақырыптардың көбінің және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 8.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша кейбір ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту

	Оқу	8.3.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы әртүрлі бейтаныс мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 8.3.2 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 8.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндерде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну; 8.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде әртүрлі көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу; 8.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау; 8.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау
	Жазу	8.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды аздаған қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 8.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 8.4.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану; 8.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы өздігінен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру; 8.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану; 8.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі

		жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тілді қолдану	8.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар таныс емес тақырыптар бойынша кейбір күрделі дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді топтарды қолдану; 8.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі дара және күрделі сын есімдерді есімшенің орнына қолдану, мысалы, деңгейді көрсету үшін plus moins assez … que салыстырмалы құрылымын пайдалану; 8.5.6 сөйлеуде барысында qui/ que, dont, où дара қатыстық есімдіктерін пайдалану; 8.5.8 Futur Simple/ (келер шақ) туралы білімді жүйелеу, таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша келер шақ формаларын қолдану; 8.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөзде көптеген осы, өткен шақ және соңғы аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін сөз формаларын дұрыс қолдану; 8.5.13 сөйлеуде ou, mais, ni/…niжалғаулықты салалас құрмалас сөйлемдерді қолдану; 8.5.15 осы шақта рұқсат беруді, тілекті, тиым салуды білдіру үшін осы шақтағы шартты райды қолдану; 8.5.17 құрмалас сөйлемдердегі келісу заңдылығын түсіндіруді білу
3-тоқсан		
3. Бейбіт өмір және жасампаздық уақыты 3.1 Қоршаған орта және экология 3.2 Күнделікті өмірдегі жақсы әдеттер	Тыңдау	8.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз дерлік түсіну; 8.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен немесе қолдаусыз ауқымды шеңбердегі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну; 8.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дерлік дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну; 8.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін аздаған қолдаумен анықтау;

		8.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау
	Айту	8.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 8.2.2 жалпы тақырыптар және кейбір оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделілеу сұрақтар қою; 8.2.3 кез келген жалпы және оқу тақырыптары аясында талдау деңгейінде өз пікірін айту; 8.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, пікірлерге икемді жауап қайтару; 8.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде біршама икемділікпен білдіру; 8.2.7 жалпы тақырыптардың көбінің және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 8.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша кейбір ұзақтау әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқу	8.3.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы әртүрлі бейтаныс мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі негізгі ойды түсіну; 8.3.2 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 8.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын және кейбір көлемді мәтіндердің мәнмәтінінен мағынаны анықтау; 8.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау; 8.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау; 8.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстарды пайдалану;

		8.3.9 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша шағын мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау
	Жазу	8.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды аздаған қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 8.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 8.4.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану; 8.4.5 таныс жалпы әне оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 8.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы өздігінен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру; 8.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты минималды қолдаумен пайдалану; 8.4.8 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 8.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа сауатты мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тілді қолдану	8.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар таныс емес тақырыптар бойынша кейбір күрделі дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді топтарды қолдану; 8.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарында саналатын және саналмайтын зат есімдермен әртүрлі есептік сан есімдерді қолдану; 8.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі дара және күрделі сын есімдерді есімшенің орнына қолдану, мысалы, деңгейді көрсету үшін plus moins/муэң, assez/асэ … que/кө … салыстырмалы құрылымын пайдалану;

		8.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дерексіз және деректі зат есімдермен, болымсыз конструкцияларда қолданылатын артикльдерді, сандық мағына білдіретін сөздерден кейін, сын есім+зат есім тобының алдында, географиялық атаулардың алдында қолданылатын артикльдердің түрлі формаларын пайдалану; 8.5.6 сөйлеуде барысында qui/ que, dont, où дара қатыстық есімдіктерін пайдалану; 8.5.8 Futur Simple/ (келер шақ) туралы білімді жүйелеу, таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша келер шақ формаларын қолдану; 8.5.14 жеке және таныс тақырыптар бойынша іс-әрекеттер туралы осы және өткен шақ түрлерінде айту үшін болымсыз мағына беретін plus/плю, jamais/жамэ, rien/рьэң, personne/пэрсон демеуліктерін, сонымен қатар ne…que шектеу орамын қолдану; 8.5.16 сөйлеуде осы кезде және болашақта шарттың нақты және нақты емес екендігін білдіру үшін жай сөйлемде және пысықтауыштық мағынада байланысқан бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлемде ұсыныс, болжамдар жасау, тілек, әдепті өтініш білдіру мақсатында шартты райды қолдану
4-тоқсан		
4. Адам және оның мүмкіндіктері 4.1 Прогресс және адам өмірі 4.2 Менің жеке жетістіктерім	Тыңдау	8.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз дерлік түсіну; 8.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен немесе қолдаусыз ауқымды шеңбердегі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпаратты егжей-тегжейлі түсіну; 8.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дерлік дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну; 8.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша тұжырымдалған мағынадағы ақпараттың көп бөлігін қолдаусыз дерлік түсіну; 8.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша

		сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін аздаған қолдаумен анықтау; 8.1.6 ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша мағынаны аздаған қолдаумен анықтау; 8.1.7 кейбір ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау
	Айту	8.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 8.2.2 жалпы тақырыптар және кейбір оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделілеу сұрақтар қою; 8.2.3 кез келген жалпы және оқу тақырыптары аясында талдау деңгейінде өз пікірін айту; 8.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде талдау элементтері бар жай сөйлемдерді қолданып, пікірлерге икемді жауап қайтару; 8.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау; 8.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде біршама икемділікпен білдіру; 8.2.7 жалпы тақырыптардың көбінің және кейбір оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану
	Оқу	8.3.2 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 8.3.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндерде келтірілген дәлелдерді, сонымен қатар көлемді мәтіндерді егжей-тегжейлі түсіну; 8.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде әртүрлі көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу;

		8.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі шағын және кейбір көлемді мәтіндердің мәнмәтінінен мағынаны анықтау; 8.3.6 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі мәтіндердегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау; 8.3.7 көптеген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау; 8.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстарды пайдалану
	Жазу	8.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды аздаған қолдаумен жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 8.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы аздаған қолдаумен жазу; 8.4.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 8.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді пайдалану; 8.4.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 8.4.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша базалық байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы өздігінен сөйлемдерді абзацқа қисынды біріктіру
	Тілді қолдану	8.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар таныс емес тақырыптар бойынша кейбір күрделі дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді топтарды қолдану; 8.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарында саналатын және саналмайтын зат есімдермен әртүрлі есептік сан есімдерді қолдану; 8.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі дара және күрделі сын есімдерді есімшенің орнына қолдану, мысалы, деңгейді көрсету үшін plus moins/муэң, assez/асэ … que/кө … салыстырмалы құрылымын пайдалану;

		8.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша төл және төлеу сөзде көптеген осы, өткен шақ және соңғы аяқталған іс-әрекет мағынасын білдіретін сөз формаларын дұрыс қолдану; 8.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен шақ шақ формаларын, оның ішінде кейбір пассивті формаларды қолдану; 8.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша құрмалас сөйлемдердің кейбір формаларын қолдану; 8.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өзінен кейін белгілі предлогтардың қолданылуын талап ететін етістіктерді пайдалану; 8.5.16 сөйлеуде осы кезде және болашақта шарттың нақты және нақты емес екендігін білдіру үшін жай сөйлемде және пысықтауыштық мағынада байланысқан бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлемде ұсыныс, болжамдар жасау, тілек, әдепті өтініш білдіру мақсатында шартты райды қолдану

5) 9 - сынып (А2.2):

Білім алушылар білуге тиісті:		
Тақырыптар	Бөлімдер	Оқу мақсаты
1-тоқсан		
1. Әлемдегі инновациялар 1.1 Жаңартылатын энергия көздері 1.2 Жасыл энергияны дамыту	Тыңдау	9.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз түсіну; 9.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының ауқымды шеңберіндегі ақпаратты қолдаусыз егжей-тегжейлі түсіну; 9.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну; 9.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша тұжырымдалған мағынадағы ақпараттың көп бөлігін қолдаусыз түсіну;

		9.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін анықтау; 9.1.6 түрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.1.7 көптеген ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау
	Айту	9.2.1 жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 9.2.2 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.2.3 жалпы және оқу тақырыптары бойынша өз көзқарасын негіздеу және түсіндіру; 9.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде белгіленген дәрежедегі икемділікпен талдау деңгейінде пікірлерге жауап беру; 9.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде белгіленген икемділікпен білдіру; 9.2.7 шектеусіз жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 9.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша ұзағырақ әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқу	9.3.1 әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарының шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбіндегі негізгі ойды түсіну; 9.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 9.3.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдерді егжей-тегжейлі түсіну; 9.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде көркем

		әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу; 9.3.6 жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбіне автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау; 9.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстардың көбін пайдалану; 9.3.9 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау
	Жазу	9.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаусыз жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 9.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы өздігінен жазу; 9.4.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді минималды қолдаумен пайдалану; 9.4.6 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы байланысқан мәтіндер жазу; 9.4.8 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 9.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Тілді қолдану	9.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар таныс емес тақырыптар бойынша әртүрлі күрделі дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді топтарды қолдану; 9.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарында саналатын және саналмайтын зат есімдермен және есімді топтармен әртүрлі есептік сан есімдерді қолдану;

		9.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша есімшенің орнына деңгейді көрсету үшін қолдануға болатын әртүрлі дара және күрделі сын есімдерді, салыстырмалы құрылымдарды және күшейткіш сын есімдерді пайдалану; 9.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дерексіз және деректі зат есімдермен, болымсыз конструкцияларда қолданылатын артикльдерді, сандық мағына білдіретін сөздерден кейін қолданылатын артикльдердің түрлі формаларын пайдалану; 9.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі типтегі сұрақтарды қолдану; 9.5.6 lui/сөлүи, celle/сэль, ceux сө/le mien/лө мьэң, la mienne/лө мьэң, les miens/ле мьэң, les miennes/ле мьен сілтеу және тәуелдік есімдіктерін қолдану; 9.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша Concordance des temps/ таң осы және өткен шақты білдіру үшін шақтарды қиыстыру дағдыларын қолдану; 9.5.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтіндерді оқу және тыңдау барысында ашық райы формасындағы le present, le passé composé/, le futur immediate/, l'imparfait/ le plus-que-parfait, le futur dans,le passéетістіктерін тану; 9.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша осы және өткен шақтың активті және пассивті саналуан түрлерінің формаларын төл және төлеу сөзде дұрыс қолдану; 9.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен шақ шақ формаларын, оның ішінде пассивті формалардың кең өрісін қолдану; 9.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша хабарлама жасау, сұрақ қою және команда беру үшін сөйлеу формаларының көптеген түрлерін қолдану;

		9.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша предлогпен қатыстық есімдіктерді қолдану; 9.5.13 бағыныңқы сөйлем басыңқымен толықтауыштық, анықтауыштық қатынаста болатын кеңінен қолданылатын сабақтас құрмалас сөйлемдерді пайдалану, олардың көмегімен іс-әрекеттің мезгіл, себеп, мекенін білдіре білу; 9.5.14 қарапайым таныс әрекеттерді сипаттау үшін ne …pas (нө...па) болымсыз демеулік түрін қолдану; 9.5.15 сезімді білдіретін етістіктер мен сөйлемдерден кейін осы шақтағы шартты райды қолдану; 9.5.16 сөйлеуде осы кезде және болашақта шарттың нақты және нақты емес екендігін білдіру үшін жай сөйлемде және пысықтауыштық мағынада байланысқан бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлемде ұсыныс, болжамдар жасау, тілек, әдепті өтініш білдіру мақсатында шартты райды қолдану; 9.5.17 төл сөз бен төлеу сөздің айырмашылығын білу, l'Impératif райының көмегімен талап етуді білдіру
2-тоқсан		
2. Кәсіпқойлық - уақыт талабы 2.1 Қазақстандағы және Франциядағы білім беру 2.2 Мамандық таңдау	Тыңдау	9.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының ауқымды шеңберіндегі ақпаратты қолдаусыз егжей-тегжейлі түсіну; 9.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну; 9.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша тұжырымдалған мағынадағы ақпараттың көп бөлігін қолдаусыз түсіну; 9.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін анықтау;

		9.1.6 түрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.1.7 көптеген ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау; 9.1.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу барысында келтірілген дәлелдердің сәйкессіздігін анықтай бастау
	Айту	9.2.2 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.2.3 жалпы және оқу тақырыптары бойынша өз көзқарасын негіздеу және түсіндіру; 9.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде белгіленген дәрежедегі икемділікпен талдау деңгейінде пікірлерге жауап беру; 9.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау; 9.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде белгіленген икемділікпен білдіру; 9.2.7 шектеусіз жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 9.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша ұзағырақ әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқу	9.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 9.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу; 9.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбінің мәнмәтінінен мағынаны анықтау;

		9.3.6 жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбіне автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау; 9.3.9 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау
	Жазу	9.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаусыз жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 9.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы өздігінен жазу; 9.4.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді минималды қолдаумен пайдалану; 9.4.5 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 9.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шектеусіз жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты өздігінен пайдалану
	Тілді қолдану	9.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар таныс емес тақырыптар бойынша әртүрлі күрделі дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді топтарды қолдану; 9.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарында саналатын және саналмайтын зат есімдермен және есімді топтармен әртүрлі есептік сан есімдерді қолдану; 9.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша есімшенің орнына деңгейді көрсету үшін қолдануға болатын әртүрлі дара және күрделі сын есімдерді, салыстырмалы құрылымдарды және күшейткіш сын есімдерді пайдалану;

		9.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі типтегі сұрақтарды қолдану; 9.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен шақ шақ формаларын, оның ішінде пассивті формалардың кең өрісін қолдану; 9.5.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша хабарлама жасау, сұрақ қою және команда беру үшін сөйлеу формаларының көптеген түрлерін қолдану; 9.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша предлогпен қатыстық есімдіктерді қолдану; 9.5.15 сезімді білдіретін етістіктер мен сөйлемдерден кейін осы шақтағы шартты райды қолдану; 9.5.17 төл сөз бен төлеу сөздің айырмашылығын білу, l'Impératif райының көмегімен талап етуді білдіру
3-тоқсан		
3. Тұлғалық даму 3.1 Сізді шабыттандыратын тұлғалар 3.2 Менің тұлғалық дамуым	Тыңдау	9.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз түсіну; 9.1.3 ұзақ әңгімелесу барысында аздаған қолдаумен кең ауқымдағы жалпы және оқу тақырыптары бойынша қолдаусыз дәлелдердің көп бөлігін егжей-тегжейлі түсіну; 9.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін анықтау; 9.1.6 түрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.1.7 көптеген ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау; 9.1.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу барысында келтірілген дәлелдердің сәйкессіздігін анықтай бастау

	Айту	9.2.1 жалпы және оқу тақырыптарында сөйлесуде формалды және бейформалды регистрлерді қолдану; 9.2.2 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.2.3 жалпы және оқу тақырыптары бойынша өз көзқарасын негіздеу және түсіндіру; 9.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау; 9.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде белгіленген икемділікпен білдіру; 9.2.7 шектеусіз жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану; 9.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының көбі бойынша ұзағырақ әңгімелер мен оқиғалардың мазмұнын айту
	Оқу	9.3.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдерді егжей-тегжейлі түсіну; 9.3.4 таныс және кейбір бейтаныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде көркем әдебиеттен және басқа әдебиеттерден көлемді мәтіндерді оқу; 9.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбінің мәнмәтінінен мағынаны анықтау; 9.3.6 жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбіне автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау; 9.3.7 кез келген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау; 9.3.9 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздікті анықтау
	Жазу	9.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды

		қолдаусыз жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 9.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шынайы, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекетер немесе өзінің тәжірибесі туралы өздігінен жазу; 9.4.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орташа грамматикалық сауаттылықпен жазу; 9.4.5 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану; 9.4.6 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы байланысқан мәтіндер жазу; 9.4.8 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 9.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Тілді қолдану	9.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар таныс емес тақырыптар бойынша әртүрлі күрделі дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді топтарды қолдану; 9.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарында саналатын және саналмайтын зат есімдермен және есімді топтармен әртүрлі есептік сан есімдерді қолдану; 9.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша есімшенің орнына деңгейді көрсету үшін қолдануға болатын әртүрлі дара және күрделі сын есімдерді, салыстырмалы құрылымдарды және күшейткіш сын есімдерді пайдалану; 9.5.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша дерексіз және деректі зат есімдермен, болымсыз конструкцияларда қолданылатын артикльдерді, сандық мағына білдіретін сөздерден кейін қолданылатын артикльдердің түрлі формаларын пайдалану;

		9.5.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі типтегі сұрақтарды қолдану; 9.5.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтіндерді оқу және тыңдау барысында ашық райы формасындағы le present, le passé composé/, le futur immediate/, l'imparfait/ le plus-que-parfait, le futur dans,le passéетістіктерін тану; 9.5.9 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша осы және өткен шақтың активті және пассивті саналуан түрлерінің формаларын төл және төлеу сөзде дұрыс қолдану
4-тоқсан		
4. Қазіргі замандағы адам 4.1 Тұлғааралық қатынастар 4.2 Ынтымақтастық. Өзара әрекеттестік	Тыңдау	9.1.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіменің негізгі мазмұнын қолдаусыз түсіну; 9.1.2 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптарының ауқымды шеңберіндегі ақпаратты қолдаусыз егжей-тегжейлі түсіну; 9.1.4 ұзақ әңгімелесу барысында кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша тұжырымдалған мағынадағы ақпараттың көп бөлігін қолдаусыз түсіну; 9.1.5 ұзақ әңгімелесу барысында жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлеушінің/сөйлеушілердің пікірін анықтау; 9.1.6 түрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу мәнмәтіннен мағынаны анықтау; 9.1.7 көптеген ауызша жанрлардың сөздері, сөйлемдері мен мәтіндері деңгейінде олардың ерекше жақтарын анықтау; 9.1.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесу барысында келтірілген дәлелдердің сәйкессіздігін анықтай бастау
	Айту	9.2.2 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою; 9.2.3 жалпы және оқу тақырыптары бойынша өз көзқарасын негіздеу және түсіндіру; 9.2.4 жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде белгіленген дәрежедегі

		икемділікпен талдау деңгейінде пікірлерге жауап беру; 9.2.5 оқу міндеттерін орындау мақсатында сыныптастармен қызметтестік орнату, талқылау, жоспарлау, келісімге келу және басымдылықтарды белгілеу үшін өзара қарым-қатынас жасау; 9.2.6 жұппен, топпен және сыныппен жұмыс істеу барысында басқалардың айтқаны жайында өз пікірін сөйлем немесе талдау деңгейінде белгіленген икемділікпен білдіру; 9.2.7 шектеусіз жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде арнайы лексиканы және синтаксисті қолдану
	Оқу	9.3.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде мәтіндердің көбіндегі, сонымен қатар көлемді мәтіндердегі арнайы ақпаратты және бөліктеріндегі негізгі ойды түсіну; 9.3.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндерде келтірілген дәлелдерді егжей-тегжейлі түсіну; 9.3.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі көлемді мәтіндердің көбінің мәнмәтінінен мағынаны анықтау; 9.3.7 кез келген жазылған жанрлар шеңберінде сөздердің, сөйлемдердің және мәтіндердің ерекше сипаттарын анықтау; 9.3.8 мағынасын тексеру және түсіну аясын кеңейту үшін таныс және кейбір бейтаныс қағаз және цифрлық ресурстардың көбін пайдалану
	Жазу	9.4.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейінде жұмыстарды қолдаусыз жоспарлау, жазу, оқып шығу, түзету; 9.4.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жанрларға сәйкес стиль және регистрді минималды қолдаумен пайдалану; 9.4.5 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мысалдар және негіздемелер келтіре отырып, дәлелдерді пайдалану;

		9.4.6 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі байланыстыру сөздерінің көмегі арқылы байланысқан мәтіндер жазу; 9.4.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша шектеусіз жазбаша жанрларға сәйкес мәтін деңгейіндегі форматты өздігінен пайдалану; 9.4.8 шектеусіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу; 9.4.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтін деңгейіндегі жазба жұмыстарға тыныс белгілерін сауатты қолдану
	Тілді қолдану	9.5.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сонымен қатар таныс емес тақырыптар бойынша әртүрлі күрделі дерексіз зат есімдер мен күрделі есімді топтарды қолдану; 9.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарында саналатын және саналмайтын зат есімдермен және есімді топтармен әртүрлі есептік сан есімдерді қолдану; 9.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша есімшенің орнына деңгейді көрсету үшін қолдануға болатын әртүрлі дара және күрделі сын есімдерді, салыстырмалы құрылымдарды және күшейткіш сын есімдерді пайдалану; 9.5.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәтіндерді оқу және тыңдау барысында ашық райы формасындағы le present, le passé composé/, le futur immediate/, l’imparfait/ le plus-que-parfait, le futur dans,le passéетістіктерін тану; 9.5.10 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша үздіксіз осы және өткен шақ шақ формаларын, оның ішінде пассивті формалардың кең өрісін қолдану; 9.5.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша предлогпен қатыстық есімдіктерді қолдану; 9.5.13 бағыныңқы сөйлем басыңқымен толықтауыштық, анықтауыштық қатынаста болатын кеңінен қолданылатын сабақтас

		құрмалас сөйлемдерді пайдалану, олардың көмегімен іс-әрекеттің мезгіл, себеп, мекенін білдіре білу; 9.5.14 қарапайым таныс әрекеттерді сипаттау үшін ne …pas (нө...па) болымсыз демеулік түрін қолдану; 9.5.17 төл сөз бен төлеу сөздің айырмашылығын білу, l'Impératif райының көмегімен талап етуді білдіру

бұйрығына 51-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
52-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған «Математика» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Оқу бағдарламасының мақсаты – «Математика» пәнінің мазмұнын сапалы игеруді қамтамасыз ету, оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру, сонымен қатар басқа пәндермен кіріктіре отырып, жалпы адами құндылықтар негізінде және ұлттық мәдениеттің озық салт-дәстүрлері арқылы оқушылардың зияткерлік деңгейін дамыту.

3. Міндеттері:

1) «Сандар», «Алгебра», «Геометрия», «Статистика және ықтималдықтар теориясы», «Математикалық модельдеу және анализ» бөлімдері бойынша математикалық білім, білік және дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға жағдай жасау;

2) әртүрлі мәнмәтіндегі есептерді шешуде математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды қолдануға, санды қатынастар мен кеңістіктік формаларды оқып білуге мүмкіндік беру;

3) есептерді шешу мақсатында оқушылардың білімдерін математикалық модельдерді құруға және керісінше, шынайы процестерді сипаттайтын математикалық модельдерді түсіндіруге бағыттау;

4) өздігінен оқуға және болашақ таңдаған мамандығы бойынша білімін жалғастыруға қажетті физика, химия, биология және басқа да теориялық облыстарда зерттеулер мен есептерді шешу үшін және практикалық іс-әрекеттерінде математикалық әдістерді қолданудың дағдыларын қалыптастыру;

5) практикалық есептерді шешуде, алынған нәтижелерді бағалау мен анықтылығын орнатуда лайықты математикалық әдістерді таңдап алу үшін логикалық және сыни тұрғыдан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін дамыту;

6) коммуникативтік дағдыларын, оның ішінде, ақпаратты дұрыс және сауатты түрде беру, сонымен қатар әртүрлі ақпарат көздерінен, басылымдар мен электрондық құралдардан алынған ақпаратты қолдану қабілетін дамыту;

7) өздігінен және топта жұмыс істеуде қажетті тәуелсіздік, жауапкершілік, бастамашылдық, табандылық, шыдамдылық пен толеранттылық сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

8) математиканың даму тарихымен, математикалық ұғымдардың пайда болу тарихымен таныстыру;

9) қоғамдық ілгерілеу үшін математиканың маңыздылығын түсінуін қамтамасыз ету;

10) мәтіндерді талдау, интерпретациялау және академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып құрастыру; зерттеулер жүргізу, бақылау нәтижелерін өңдеу және ғылыми құбылыстарды түсіндіру; өз жұмыстарын әзірлеу, жобалау және ұсыну, ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп»», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Математика» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Математика» оқу пәнінің мазмұны

5. «Математика» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 5 сағат, оқу жылында 170 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 5 сағат, оқу жылында 170 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

6. 5-сыныпқа арналған «Математика» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) «Натурал сандар және нөл». Натурал сандар және нөл саны. Координаталық сәуле. Натурал сандарды салыстыру. Қос теңсіздік. Натурал сандарды қосу. Натурал сандарды азайту. Натурал сандарды көбейту. Натурал сандарды бөлу. Арифметикалық амалдардың қасиеттері. Натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Санды өрнектер. Әріпті өрнектер. Санды және әріпті өрнектердің мәндері. Өрнектерді ықшамдау. Теңдеу. Теңдеудің түбірі. Тендеудің көмегімен мәтінді есептерді шығару. Формула. Формула арқылы есептеу. Натурал сандардан тұратын сандар тізбектері;

2) «Натурал сандардың бөлінгіштігі». Натурал сандардың бөлгіші мен еселігі. Жай және құрама сандар. Бөлінгіштіктің негізгі қасиеттері. 2; 3; 5; 9; 10 сандарына бөлінгіштік белгілері. Жұп және тақ сандар. Дәреже. Дәреженің негізі. Дәреженің көрсеткіші. Натурал сандарды жай көбейткіштерге жіктеу. Ең үлкен ортақ бөлгіш. Өзара жай сандар. Ең кіші ортақ еселік;

3) «Жай бөлшектер және оларға амалдар қолдану». Жай бөлшектерді оқу және жазу. Жай бөлшектің негізгі қасиеті. Дұрыс және бұрыс жай бөлшектер. Аралас сан. Аралас санның бүтін және бөлшек бөліктері. Бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру. Аралас санды бұрыс бөлшек түрінде жазу. Жай бөлшектер мен аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу. Жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру. Жай бөлшектерді және аралас сандарды салыстыру. Жай бөлшектерді косу және азайту. Аралас сандарды қосу. Аралас сандарды азайту. Жай бөлшектерді және аралас сандарды көбейту. Өзара кері сандар. Жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлу. Жай бөлшектер мен аралас сандарға арифметикалық амалдар колдану. Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табу. Бірлесіп орындалатын жұмыстарға қатысты есептер;

4) «Ондық бөлшектер және оларға амалдар қолдану». Ондық бөлшек. Ондық бөлшектерді оқу және жазу. Ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру. Ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу. Ондық бөлшектерді салыстыру. Ондық бөлшектерді қосу және азайту. Ондық бөлшекті натурал санға көбейту. Ондық бөлшектерді көбейту. Ондық бөлшекті натурал санға бөлу. Ондық бөлшекті ондық бөлшекке бөлу. Ондық бөлшекті 10; 100; 1000; ... және 0,1; 0,01; 0,001; ... сандарына көбейту және бөлу. Ондық және жай бөлшектерге арифметикалық амалдар қолдану. Ондық бөлшектерді дөңгелектеу. Бөлшектерден тұратын сандар тізбектері;

5) «Жиын». Жиын. Жиын элементтері. Жиындарды кескіндеу. Жиындар арасындағы қатынастар. Ішкі жиын. Жиындардың бірігуі мен қиылысуы;

6) «Пайыз». Пайыз. Санның пайызын және пайызы бойынша санды табу. Мәтінді есептерді шығару;

7) «Бұрыш. Көпбұрыш». Бұрыш. Бұрыштың шамасы. Бұрышты салу және өлшеу. Транспортир. Бұрыштарды салыстыру. Көпбұрыш. Көпбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарын өлшеу, периметрін табу;

8) «Диаграмма». Шеңбер. Дөңгелек. Дөңгелек сектор. Диаграмма. Бағанды, сызықтық және дөңгелек диаграммалар. Статистикалық деректерді көрсету тәсілдері;

9) «Кеңістік фигураларының жазбалары».Тік бұрышты параллелепипед (текше). Тік бұрышты параллелепипедтің (текшенің) жазбасы. Фигураларды қиюға берілген есептер. Фигураларды құрастыруға берілген есептер;

10) 5-сыныптағы математика курсын қайталау.

7. 6-сыныпқа арналған «Математика» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 5-сыныптағы математика курсын қайталау;

2) «Қатынас және пропорция». Екі санның қатынасы. Екі санның пайыздық қатынасы. Пропорция. Пропорцияның негізгі қасиеті. Тура пропорционалдық тәуелділік. Кері пропорционалдық тәуелділік. Мәтінді есептерді пропорция көмегімен шығару. Санның пайызын және пайызы бойынша санды табуды пропорция арқылы шығару. Масштаб. Шеңбердің ұзындығы. Дөңгелектің ауданы. Шар. Сфера;

3) «Рационал сандар және оларға амалдар қолдану». Оң сандар. Теріс сандар. Координаталық түзу. Қарама-қарсы сандар. Бүтін сандар. Рационал сандар. Санның модулі. Рационал сандарды салыстыру. Рационал сандарды координаталық түзудің көмегімен қосу. Теріс рационал сандарды қосу. Таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосу. Рационал сандарды азайту. Координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығы. Рационал сандарды көбейту. Рационал сандарды қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттері. Рационал сандарды бөлу. Рационал санды шексіз периодты ондық бөлшек түрінде беру. Шексіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру. Рационал сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Мәтінді есептерді шығару;

4) «Алгебралық өрнектер». Айнымалы. Айнымалысы бар өрнек. Жақшаны ашу. Коэффициент. Ұқсас қосылғыштар. Ұқсас қосылғыштарды біріктіру. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Тепе-теңдік. Алгебралық өрнектерді түрлендіру. Мәтінді есептерді шығару;

5) «Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулер». Санды теңдіктер және олардың қасиеттері. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәндес теңдеулер. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәтінді есептерді шығару;

6) «Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер және олардың жүйелері». Санды теңсіздіктер және олардың қасиеттері. Сан аралықтары. Сан аралықтарының бірігуі мен қиылысуы. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Мәндес теңсіздіктер. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесі. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу;

7) «Координаталық жазықтық». Жазықтық. Перпендикуляр түзулер және кесінділер. Параллель түзулер мен кесінділер. Координаталық жазықтық. Тікбұрышты координаталар жүйесі. Центрлік симметрия. Осьтік симметрия;

8) «Кеңістіктегі фигуралар». Фигуралардың кеңістікте орналасуы. Кеңістік фигураларын кескіндеу, «көрінбейтін» сызықтар. Вектор ұғымы;

9) «Статистика. Комбинаторика». Статистикалық деректер және олардың сипаттамалары: арифметикалық орта, мода, медиана, құлаш. Қозғалыстың орташа жылдамдығын табуға есептер шығару. Іріктеу тәсілі арқылы комбинаторикалық есептер шығару;

10) «Шамалар арасындағы тәуелділіктер». Шамалар арасындағы тәуелділіктерді беру тәсілдері: аналитикалық (формула арқылы), кестелік, графиктік тәсіл. Нақты процестердің графиктерін қолданып шамалар арасындағы тәуелділіктерді зерттеу. Тура пропорционалдық және оның графигі;

11) «Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер мен олардың жүйелері». Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу және оның графигі. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін қосу тәсілімен және алмастыру тәсілімен шешу. Мәтінді есептерді екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері арқылы шығару;

12) 5-6-сыныптардағы математика курсын қайталау.

8. Оқу пәнінің білім мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бұл бөлімдер күтілетін нәтижелер (біліктер немесе дағдылар, білім немесе түсінік) түрінде берілген сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

9. Оқу пәнінің мазмұны бес бөлімді қамтиды: «Сандар», «Алгебра», «Геометрия», «Статистика және ықтималдықтар теориясы», «Математикалық модельдеу және анализ».

10. «Сандар» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сандар және шамалар туралы түсініктер;

2) сандарға амалдар қолдану.

11. «Алгебра» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру;

2) теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары;

3) тізбектер және олардың қосындысы.

12. «Геометрия» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) геометриялық фигуралар туралы түсінік;

2) геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;

3) метрикалық қатыстар;

4) векторлар және түрлендірулер.

13. «Статистика және ықтималдықтар теориясы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жиындар теориясы және логика элементтері;

2) комбинаторика негіздері;

3) статистика және деректерді талдау.

14. «Математикалық модельдеу және анализ» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару;

2) математикалық тіл және математикалық модель.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, «6.2.1.4». кодында «6» сынып, «2.1» екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» оқыту мақсатының реттік саны.

16. Білім алушыларға қойылатын мақсаттар:

1-бөлім. Сандар		
1. Сандар және шамалар туралы түсініктер	5.1.1.	6.1.1.
	5. 1. 1. 1 натурал сандар жиыны ұғымын меңгеру; 5. 1. 1. 2 тақ және жұп сандар ұғымдарын меңгеру; 5. 1. 1. 3 натурал сан дәрежесінің анықтамасын білу; 5. 1. 1. 4 натурал санды ондық жазылу түрінде көрсету; 5. 1. 1. 5 натурал санның бөлгіші мен еселігі анықтамаларын білу; 5. 1. 1. 6 жай және құрама сандардың анықтамаларын білу; 5. 1. 1. 7 ортақ бөлгіш, ортақ еселік, ең үлкен ортақ бөлгіш, ең кіші ортақ еселік ұғымдарының анықтамаларын білу; 5. 1. 1. 8 өзара жай сандардың анықтамасын білу; 5. 1. 1. 9 жай бөлшек ұғымын меңгеру; 5. 1. 1. 10 дұрыс және бұрыс бөлшектерді ажырату; 5. 1. 1. 11 аралас сан анықтамасын білу; 5. 1. 1. 12 өзара кері сандар анықтамасын білу; 5. 1. 1. 13 ондық бөлшек ұғымын меңгеру; 5. 1. 1. 14 ондық бөлшек түрінде жазылған сандардың	6. 1. 1. 1 екі санның қатынасы нені көрсететінін түсіну; 6. 1. 1. 2 қандай шамалар тура пропорционалды болатынын түсіну және оларға мысалдар келтіру, есептер шығару; 6. 1. 1. 3 қандай шамалар кері пропорционалды болатынын түсіну және оларға мысалдар келтіру, есептер шығару; 6. 1. 1. 4 координаталық түзудің анықтамасын білу және координаталық түзуді салу; 6. 1. 1. 5 масштаб ұғымын меңгеру; 6. 1. 1. 6 бүтін сан ұғымын меңгеру; 6. 1. 1. 7 қарама-қарсы сандар ұғымын меңгеру, оларды координаталық түзуде белгілеу; 6. 1. 1. 8 рационал сан ұғымын меңгеру; 6. 1. 1. 9 санның модулі анықтамасын білу және оның мәнін табу

	теңдігін түсіну, мысалы, 1,3 және 1,30; 5. 1. 1. 15 санның жуық мәні ұғымын меңгеру; 5. 1. 1. 16 пайыз ұғымын меңгеру	
2. Сандарға амалдар қолдану	5.1.2.	6.1.2.
	5. 1. 2. 1 натурал сандарды салыстыру, сонымен қатар координаталық сәуленің көмегімен салыстыру; 5. 1. 2. 2 амалдар саны төрттен артық болатын жақшамен және жақшасыз берілген санды өрнектердегі амалдардың орындалу ретін анықтау және мәндерін табу; 5. 1. 2. 3 санды өрнектердің мәндерін табу үшін көбейту мен қосу амалдарының қасиеттерін қолдану; 5. 1. 2. 4 бірдей сандардың көбейтіндісін дәреже түрінде жазу; 5. 1. 2. 5 натурал сандардың 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану; 5. 1. 2. 6 натурал сандардың 3-ке және 9-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану; 5. 1. 2. 7 құрама сандарды жай көбейткіштерге жіктеу; 5. 1. 2. 8 натурал сандардың бөлгіштерін табу; 5. 1. 2. 9 натурал сандардың еселіктерін табу; 5. 1. 2. 10 көбейтіндінің берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау; 5. 1. 2. 11 қосындының және айырымның берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау; 5. 1. 2. 12 екі және одан артық сандардың ең үлкен ортақ	6. 1. 2. 1 сандардың қатынасы ұғымын меңгеру; 6. 1. 2. 2 берілген қатынасқа кері қатынасты табу; 6. 1. 2. 3 пропорция анықтамасын білу; 6. 1. 2. 4 пропорцияларды ажырату және құрастыру; 6. 1. 2. 5 пропорцияның негізгі қасиетін білу және қолдану; 6. 1. 2. 6 шамаларды берілген қатынаста бөлу; 6. 1. 2. 7 шамаларды берілген сандарға кері болатын пропорционал бөліктерге бөлу; 6. 1. 2. 8 бүтін сандарды салыстыру; 6. 1. 2. 9 координаталық түзуде рационал сандарды кескіндеу; 6. 1. 2. 10 бүтін сандарды координаталық түзу көмегімен қосу және азайтуды орындау; 6. 1. 2. 11 рационал сандардың ішкі жиындарын Эйлер-Венн дөңгелектері арқылы кескіндеу; 6. 1. 2. 12 рационал сандарды салыстыру; 6. 1. 2. 13 таңбалары бірдей, таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосуды орындау; 6. 1. 2. 14 рационал сандарды азайтуды орындау; 6. 1. 2. 15 рационал сандарды көбейтуді орындау;

	бөлгіші мен ең кіші ортақ еселігін табу; 5. 1. 2. 13 бұрыс бөлшекті аралас санға және аралас санды бұрыс бөлшекке айналдыру; 5. 1. 2. 14 жай бөлшектерді қысқартуда бөлшектің негізгі қасиетін қолдану; 5. 1. 2. 15 жай бөлшекті жаңа бөлімге келтіру; 5. 1. 2. 16 жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру; жай бөлшектерді, аралас сандарды салыстыру; 5. 1. 2. 17 бөлімдері бірдей бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 5. 1. 2. 18 бөлімдері әртүрлі бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 5. 1. 2. 19 натурал саннан жай бөлшекті азайтуды орындау; 5. 1. 2. 20 аралас сандарды қосу және азайтуды орындау; 5. 1. 2. 21 жай бөлшектерді, аралас сандарды көбейтуді орындау; 5. 1. 2. 22 берілген санға кері санды табу; 5. 1. 2. 23 жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлуді орындау; 5. 1. 2. 24 санның бөлігін табу және бөлігі бойынша санды табу; 5. 1. 2. 25 бөлшектерді бір жазылу түрінен басқа жазылу түріне ауыстыру; 5. 1. 2. 26 ондық бөлшектерді салыстыру; 5. 1. 2. 27 ондық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;	6. 1. 2. 16 рационал сандарды бөлуді орындау; 6. 1. 2. 17 рационал сандарды қосу мен көбейтудің қасиеттерін қолдану; 6. 1. 2. 18 шектеулі ондық бөлшектер түрінде жазуға болатын жай бөлшектерді танып білу; 6. 1. 2. 19 рационал санды шектеусіз периодты ондық бөлшек түрінде көрсету; 6. 1. 2. 20 шектеусіз периодты ондық бөлшектің периодын табу; 6. 1. 2. 21 шектеусіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру; 6. 1. 2. 22 рационал сандармен арифметикалық амалдарды орындау; 6. 1. 2. 23 тура пропорционал тәуелділіктерді танып білу және мысалдар келтіру; 6. 1. 2. 24 координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығын табу

	5. 1. 2. 28 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке көбейтуді орындау; 5. 1. 2. 29 ондық бөлшектерді 10, 100, 1000, ... және 0,1; 0,01; 0,001; ... сандарына көбейту ережелерін қолдану; 5. 1. 2. 30 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке бөлуді орындау; 5. 1. 2. 31 ондық бөлшектерді 10, 100, 1000, ... және 0,1; 0,01; 0,001; ... сандарына бөлу ережелерін қолдану; 5. 1. 2. 32 ондық бөлшектерді берілген разрядқа дейін дөңгелектеу; 5. 1. 2. 33 бөлшекті пайызға және пайызды бөлшекке айналдыру ; 5. 1. 2. 34 берілген санның пайызын табу; 5. 1. 2. 35 бір санның екінші санға пайыздық қатынасын және екінші санның бірінші санға пайыздық қатынасын табу; 5. 1. 2. 36 берілген пайызы бойынша санды табу	
2-бөлім. Алгебра		
1. Алгебралық өрнектер және түрлендірулер	5.2.1.	6.2.1.
	5. 2. 1. 1 қосу және көбейту амалдарының қасиеттерін қолданып, әріпті өрнектерді түрлендіру; 5. 2. 1. 2 әріптердің берілген мәндері бойынша әріпті өрнектердің мәндерін табу	6. 2. 1. 1 алгебралық өрнек ұғымын меңгеру; 6. 2. 1. 2 айнымалылардың берілген рационал мәндері үшін алгебралық өрнектердің мәндерін есептеу; 6. 2. 1. 3 алгебралық өрнектегі айнымалының мүмкін мәндерін табу; 6. 2. 1. 4 айнымалылардың қандай мәндерінде алгебралық өрнектің практикалық есептер

		мәнмәтіндіде мағынасы бар болатынын түсіну; 6. 2. 1. 5 жақшаны ашу ережелерін білу; 6. 2. 1. 6 коэффициент, ұқсас мүшелер ұғымдарының анықтамаларын білу; 6. 2. 1. 7 алгебралық өрнектерде ұқсас мүшелерді біріктіруді орындау; 6. 2. 1. 8 тепе-теңдік және тепе-тең түрлендіру анықтамаларын білу; 6. 2. 1. 9 алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау; 6. 2. 1. 10 теңдіктерден бір айнымалыны екінші айнымалы арқылы өрнектеу; 6. 2. 1. 11 |a - b| өрнегінің геометриялық мағынасын түсіну; 6. 2. 1. 12 тура пропорционалдықтың формуласын білу және графигін салу; 6. 2. 1. 13 сандармен байланысты есептер шығаруда $\overline{ab}$ = 10a + b, $\overline{abc}$ = 100a + 10b + c жазуларын қолдану
2. Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары	5.2.2.	6.2.2.
	5. 2. 2. 1 арифметикалық амалдардың белгісіз компоненттерін табу ережесі негізінде теңдеулерді шешу; 5. 2. 2. 2 теңдеудің шығарылуының дұрыстығын тексеру тәсілдерін қолдану	6. 2. 2. 1 тура санды теңдіктердің қасиеттерін білу және қолдану; 6. 2. 2. 2 бір айнымалысы бар сызықтық теңдеудің, мәндес теңдеулердің анықтамаларын білу; 6. 2. 2. 3 бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу; 6. 2. 2. 4 |x ± a| = b түріндегі теңдеулерді шешу, мұндағы a және b – рационал сандар;

		6. 2. 2. 5 тура санды теңсіздіктердің қасиеттерін білу және қолдану; 6. 2. 2. 6 теңсіздіктерді қосу, азайту, көбейту және бөлуді түсіну және қолдану; 6. 2. 2. 7 сан аралықтарын жазу үшін белгілеулерді пайдалану; 6. 2. 2. 8 сан аралықтарды кескіндеу; 6. 2. 2. 9 сан аралықтардың бірігуін және қиылысуын табу; 6. 2. 2. 10 $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ түріндегі сызықтық теңсіздіктерді шешу; 6. 2. 2. 11 алгебралық түрлендірулердің көмегімен теңсіздіктерді $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$, түріндегі теңсіздіктерге келтіру; 6. 2. 2. 12 теңсіздіктердің шешімдерін координаталық түзуде кескіндеу; 6. 2. 2. 13 теңсіздіктердің шешімдерін сан аралығы арқылы және берілген сан аралығын теңсіздік түрінде жазу; 6. 2. 2. 14 бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу; 6. 2. 2. 15 $\|x\| > a, \|x\| \geq a, \|x\| < a, \|x\| \leq a$ теңсіздіктер түрінде берілген нүктелер жиынын координаталық түзуде кескіндеу; 6. 2. 2. 16 екі айнымалысы бар теңдеудің анықтамасын және қасиеттерін білу; 6. 2. 2. 17 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесі туралы түсінігінің болуы;

		6. 2. 2. 18 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесінің шешімі реттелген сандар жұбы болатынын түсіну; 6. 2. 2. 19 теңдеулер жүйелесін алмастыру тәсілі және қосу тәсілі арқылы шешу
3. Тізбектер және қосындылау	5.2.3.	6.2.3.
	5. 2. 3. 1 натурал сандар тізбегінің заңдылықтарын анықтау; 5. 2. 3. 2 натурал сандар тізбегінің жеткіліксіз элементтерін табу; 5. 2. 3. 3 натурал сандар тізбегінің заңдылықтарын құрастыру және тізбектерді жазу; 5. 2. 3. 4 бөлшектерден тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау; 5. 2. 3. 5 бөлшектерден тұратын тізбектердің заңдылықтарын құрастыру және тізбектерді жазу	
3-бөлім. Геометрия		
1. Геометриялық фигуралар туралы түсінік	5.3.1.	6.3.1.
	5. 3. 1. 1 өлшеудің түрлі ұзындық бірліктерін білу және координаталық сәуледегі бірлік кесінді дегенді түсіну; 5. 3. 1. 2 шеңбер, дөңгелек және олардың элементтері (центр, радиус, диаметр) ұғымдарын меңгеру; 5. 3. 1. 3 циркульдің көмегімен шеңберді салу; 5. 3. 1. 4 бұрыш және оның градустық өлшемі ұғымдарын меңгеру,	6. 3. 1. 1 координаталық жазықтық ұғымын меңгеру; 6. 3. 1. 2 тік бұрышты координаталар жүйесін салу; 6. 3. 1. 3 (х; у) реттелген сандар жұбы тікбұрышты координаталар жүйесінде нүктені беретінін және әрбір нүктеге нүктенің координаталары деп аталатын бір ғана реттелген сандар жұбының сәйкес болатынын түсіну; 6. 3. 1. 4 координаталар жүйесінде нүктені оның

	бұрыштарды белгілеу және салыстыру, 5. 3. 1. 5 бұрыштардың түрлерін ажырату (сүйір, тік, доғал, жазыңқы, толық); 5. 3. 1. 6 дөңгелек сектор ұғымын меңгеру; 5. 3. 1. 7 көпбұрыш ұғымын меңгеру; 5. 3. 1. 8 тік бұрышты параллелепипед (текше) және оның жазбасы туралы түсінігі болу	координаталары бойынша салу және координаталық жазықтықта берілген нүктенің координаталарын табу; 6. 3. 1. 5 осьтік және центрлік симметрия ұғымдарын меңгеру; 6. 3. 1. 6 осьтік немесе центрлік симметриясы болатын фигуралар туралы түсінігі болуы; симметриялық және центрлік-симметриялы фигураларды ажырату; 6. 3. 1. 7 шар мен сфера туралы түсінігінің болуы
2. Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы	5.3.2.	6.3.2.
	5. 3. 2. 1 фигураларды қию және құрастыру арқылы есептер шығару	6. 3. 2. 1 параллель, қиылысатын, перпендикуляр түзулердің анықтамаларын білу; 6. 3. 2. 2 параллель, перпендикуляр түзулер мен кесінділерді ажырату; 6. 3. 2. 3 кесінділердің, сәулелер немесе түзулердің бір-бірімен, координаталық осьтермен қиылысу нүктелерінің координаталарын графиктік тәсілмен табу; 6. 3. 2. 4 кескіні бойынша фигураны ажырату, жазық және кеңістік фигураларын кескіндеу; 6. 3. 2. 5 тік бұрышты координаталар жүйесінде координаталар басы және координаталық осьтерге қатысты симметриялы нүктелер мен фигураларды салу
	5.3.3.	6.3.3.

3. Метрикалық қатыстар	5. 3. 3. 1 бұрышты транспортир көмегімен өлшеу; 5. 3. 3. 2 градустық өлшемі берілген бұрышты транспортир көмегімен салу; 5. 3. 3. 3 бұрыштың градустық өлшемін табуға, бұрыштарды салыстыруға берілген есептерді шығару	6. 3. 3. 1 координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығын табу; 6. 3. 3. 2 шеңбер ұзындығының оның диаметріне қатынасы тұрақты сан екенін білу; 6. 3. 3. 3 шеңбер ұзындығының формуласын білу және қолдану; 6. 3. 3. 4 дөңгелек ауданының формуласын білу және қолдану
4. Векторлар және түрлендірулер	5.3.4.	6.3.4.
		6. 3. 4. 1 вектор анықтамасын білу және оны кескіндеу
4-бөлім. Статистика және ықтималдықтар теориясы		
1. Жиындар теориясы және логика элементтері	5.4.1.	6.4.1.
	5. 4. 1. 1 жиын, оның элементтері, бос жиын ұғымдарын меңгеру; 5. 4. 1. 2 жиындардың қиылысуы және бірігуі анықтамаларын білу; 5. 4. 1. 3 берілген жиындардың қиылысуы мен бірігуін табу, нәтижесін $\cup, \cap$ символдарын қолданып жазу; 5. 4. 1. 4 ішкі жиын ұғымын меңгеру; 5. 4. 1. 5 жиындар арасындағы қатынастардың сипаттамасын анықтау (қиылысатын және қиылыспайтын жиындар)	
2. Комбинаторика негіздері	5.4.2.	6.4.2.
		6. 4. 2. 1 іріктеу тәсілмен комбинаторикалық есептерді шығару
	5.4.3	6.4.3.

3. Статистика және деректерді талдау	5. 4. 3. 1 дөңгелек, сызықтық және бағанды диаграммалар туралы түсініктері болу; 5. 4. 3. 2 дөңгелек, сызықтық және бағанды диаграммалар салу; 5. 4. 3. 3 кесте немесе диаграмма түрінде берілген статистикалық ақпаратты алу	6. 4. 3. 1 бірнеше сандардың арифметикалық ортасы, санды деректердің құлашы, медианасы, модасының анықтамаларын білу; 6. 4. 3. 2 статистикалық санды сипаттамаларды есептеу
5-бөлім. Математикалық модельдеу мен анализ		
1. Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару	5.5.1.	6.5.1.
	5. 5. 1. 1 натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдана отырып, мәтінді есептерді шығару; 5. 5. 1. 2 мәтінді есептерді шығаруда , ең үлкен ортақ бөлгіш пен ең кіші ортақ еселікті қолдану; 5. 5. 1. 3 жай бөлшектерге арифметикалық амалдар қолданып мәтінді есептер шығару (мысалы, бірлесіп жұмыс жасауға қатысты есептер және тағы басқа); 5. 5. 1. 4 санның немесе шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды немесе шаманы табуға арналған есептерді құрастыру және шығару; 5. 5. 1. 5 бөлшектерге арифметикалық амалдар қолданып мәтінді есептер шығару; 5. 5. 1. 6 пайызға байланысты мәтінді есептерді шығару; 5. 5. 1. 7 Эйлер-Венн диаграммасын қолданып, есептер шығару; 5. 5. 1. 8 әріпті өрнектерді құру және оларды есептер шығаруда қолдану;	6. 5. 1. 1 шамалары тура және кері пропорционалдықпен байланысты есептерді ажырату және шығару; 6. 5. 1. 2 пайызға берілген есептерді пропорция арқылы шешу; 6. 5. 1. 3 картамен, сызбамен, жоспармен жұмыс барысында масштабты қолдану; 6. 5. 1. 4 рационал сандарды қолданып мәтінді есептерді шығару; 6. 5. 1. 5 қозғалыстың орташа жылдамдығын табуға есептер шығару; 6. 5. 1. 6 мәтінді есептерді сызықтық теңдеулерді құру арқылы шығару; 6. 5. 1. 7 мәтінді есептерді сызықтық теңдеулер жүйелерін құру арқылы шешу

	5. 5. 1. 9 мәтінді есептерді шығару үшін формулаларды қолдану	
2. Математикалық тіл және Математикалық модель	5.5.2.	6.5.2.
	5. 5. 2. 1 жай бөлшектерді оқу және жазу; 5. 5. 2. 2 натурал сандарды координаталық сәуледе кескіндеу; 5. 5. 2. 3 жай бөлшектерді, аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу; 5. 5. 2. 4 ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу; 5. 5. 2. 5 ондық бөлшектерді оқу және жазу; 5. 5. 2. 6 натурал сандарды салыстырудың нәтижесін >, <, = белгілері арқылы жазу; 5. 5. 2. 7 натурал сандарды салыстыру мен реттеуді талап ететін жағдайды зерттеу; 5. 5. 2. 8 жиындармен жұмыс істеуде $\subset, \cup, \cap, \varnothing, \in, \notin$ символдарын қолдану; 5. 5. 2. 9 жазық фигуралардың және кеңістіктегі геометриялық фигуралардың жазбаларын салу (текше және тік бұрышты параллелепипед)	6. 5. 2. 1 екі санның қатынасын оқу және жазу; 6. 5. 2. 2 пропорцияны оқу және жазу; 6. 5. 2. 3 шамаларды сипаттау үшін бүтін сандарды қолдану; 6. 5. 2. 4 мәтінді есептер шығаруда айнымалысы бар өрнектер мен формулалар құрастыру; 6. 5. 2. 5 шамалар арасындағы тәуелділікке есептер шығару; 6. 5. 2. 6 шамалар арасындағы тәуелділіктердің берілу тәсілдерін білу; 6. 5. 2. 7 сипаттамасы бойынша тәуелділіктің формуласын жазу; 6. 5. 2. 8 формуламен немесе графикпен берілген тәуелділіктердің кестесін құру; 6. 5. 2. 9 формуламен және кестемен берілген тәуелділіктердің графиктерін салу; 6. 5. 2. 10 шынайы процестердің графиктерін қолданып, шамалар арасындағы тәуелділіктерді табу және зерттеу; 6. 5. 2. 11 тура пропорционал шамалардың арасындағы шынайы тәуелділіктердің графиктеріне талдау беру; 6. 5. 2. 12 сипаттамасы бойынша тура пропорционалдықтың формуласын жазу;

		6. 5. 2. 13 тура пропорционалдықтың графигін салу

17. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

18. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған «Математика» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған «Математика» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Натурал сандар және нөл саны	Натурал сандар және нөл	5. 1. 1. 1 натурал сандар жиыны ұғымын меңгеру; 5. 1. 1. 2 тақ және жұп сандар ұғымдарын меңгеру
	Координаталық сәуле. Натурал сандарды салыстыру. Қос теңсіздік	5. 3. 1. 1 өлшеудің түрлі ұзындық бірліктерін білу және координаталық сәуледегі бірлік кесінді дегенді түсіну; 5. 5. 2. 2 натурал сандарды координаталық сәуледе кескіндеу; 5. 1. 2. 1 натурал сандарды салыстыру, сонымен қатар координаталық сәуленің көмегімен салыстыру; 5. 5. 2. 6 натурал сандарды салыстырудың нәтижесін >, <, = белгілері арқылы жазу; 5. 5. 2. 7 натурал сандарды салыстыру мен реттеуді талап ететін жағдайды зерттеу
	Арифметикалық амалдардың қасиеттері. Натурал сандарға	5. 1. 2. 2 амалдар саны төрттен артық болатын жақшамен және жақшасыз берілген санды өрнектердегі амалдардың орындалу ретін анықтау және мәндерін табу;

	арифметикалық амалдар қолдану	5. 1. 2. 3 санды өрнектердің мәндерін табу үшін көбейту мен қосу амалдарының қасиеттерін қолдану
	Санды және әріпті өрнектер, олардың мәндері. Өрнектерді ықшамдау	5. 2. 1. 1 қосу және көбейту амалдарының қасиеттерін қолданып, әріпті өрнектерді түрлендіру; 5. 2. 1. 2 әріптердің берілген мәндері бойынша әріпті өрнектердің мәндерін табу
	Теңдеу. Теңдеудің түбірі. Теңдеуді шешу.	5. 2. 2. 1 арифметикалық амалдардың белгісіз компоненттерін табу ережесі негізінде теңдеулерді шешу; 5. 2. 2. 2 теңдеудің шығарылуының дұрыстығын тексеру тәсілдерін қолдану
	Формула. Формула арқылы есептеу. Мәтінді есептерді шығару. Натурал сандардан тұратын сандар тізбегі	5. 5. 1. 1 натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдана отырып, мәтінді есептерді шығару; 5. 5. 1. 8 әріпті өрнектерді құру және оларды есептер шығаруда қолдану; 5. 5. 1. 9 мәтінді есептерді шығару үшін формулаларды қолдану; 5. 2. 3. 1 натурал сандар тізбегінің заңдылықтарын анықтау; 5. 2. 3. 2 натурал сандар тізбегінің жеткіліксіз элементтерін табу; 5. 2. 3. 3 натурал сандар тізбегінің заңдылықтарын құрастыру және тізбектерді жазу
Натурал сандардың бөлінгіштігі	Натурал сандардың бөлгіштері мен еселіктері	5. 1. 1. 5 натурал санның бөлгіші мен еселігі анықтамаларын білу; 5. 1. 2. 8 натурал сандардың бөлгіштерін табу; 5. 1. 2. 9 натурал сандардың еселіктерін табу
	Жай және құрама сандар	5. 1. 1. 6 жай және құрама сандардың анықтамаларын білу
	Бөлінгіштіктің негізгі қасиеттері	5. 1. 2. 10 көбейтіндінің берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау; 5. 1. 2. 11 қосындының және айырымның берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау

	2, 3, 5, 9, 10 сандарына бөлінгіштік белгілері	5. 1. 2. 5 натурал сандардың 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану; 5. 1. 2. 6 натурал сандардың 3-ке және 9-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану
	Дәреже	5. 1. 1. 3 натурал сан дәрежесінің анықтамасын білу; 5. 1. 1. 4 натурал санды ондық жазылу түрінде көрсету; 5. 1. 2. 4 бірдей сандардың көбейтіндісін дәреже түрінде жазу
	Натурал сандарды жай көбейткіштерге жіктеу	5. 1. 2. 7 құрама сандарды жай көбейткіштерге жіктеу
	Ең үлкен ортақ бөлгіш. Өзара жай сандар. Ең кіші ортақ еселік	5. 1. 1. 7 ортақ бөлгіш, ортақ еселік, ең үлкен ортақ бөлгіш, ең кіші ортақ еселік ұғымдарының анықтамаларын білу; 5. 1. 2. 12 екі және одан артық сандардың ең үлкен ортақ бөлгіші мен ең кіші ортақ еселігін табу; 5. 1. 1. 8 өзара жай сандардың анықтамасын білу; 5. 5. 1. 2 мәтінді есептерді шығаруда ең үлкен ортақ бөлгіш пен ең кіші ортақ еселік қолдану
Жай бөлшектер	Жай бөлшек. Жай бөлшектерді оқу және жазу	5. 1. 1. 9 жай бөлшек ұғымын меңгеру; 5. 5. 2. 1 жай бөлшектерді оқу және жазу
	Жай бөлшектің негізгі қасиеті	5. 1. 2. 14 жай бөлшектерді қысқартуда бөлшектің негізгі қасиетін қолдану; 5. 1. 2. 15 жай бөлшекті жаңа бөлімге келтіру
	Дұрыс және бұрыс жай бөлшектер	5. 1. 1. 10 дұрыс және бұрыс бөлшектерді ажырату
	Аралас сандар	5. 1. 1. 11 аралас сан анықтамасын білу; 5. 1. 2. 13 бұрыс бөлшекті аралас санға және аралас санды бұрыс бөлшекке айналдыру
	Жай бөлшектер мен аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу	5. 5. 2. 3 жай бөлшектерді, аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу

2-тоқсан		
Жай бөлшектерге амалдар қолдану	Жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру. Жай бөлшектерді және аралас сандарды салыстыру	5. 1. 2. 16 жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру; жай бөлшектерді, аралас сандарды салыстыру
	Жай бөлшектерді қосу және азайту	5. 1. 2. 17 бөлімдері бірдей бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 5. 1. 2. 18 бөлімдері әртүрлі бөлшектерді қосу және азайтуды орындау
	Аралас сандарды қосу. Аралас сандарды азайту	5. 1. 2. 19 натурал саннан жай бөлшекті азайтуды орындау; 5. 1. 2. 20 аралас сандарды қосу және азайтуды орындау
	Жай бөлшектерді және аралас сандарды көбейту. Өзара кері сандар	5. 1. 2. 21 жай бөлшектерді, аралас сандарды көбейтуді орындау; 5. 1. 1. 12 өзара кері сандар анықтамасын білу; 5. 1. 2. 22 берілген санға кері санды табу
	Жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлу	5. 1. 2. 23 жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлуді орындау
3-тоқсан		
Мәтінді есептер	Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табуға берілген есептер	5. 1. 2. 24 санның бөлігін табу және бөлігі бойынша санды табу; 5. 5. 1. 4 санның немесе шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды немесе шаманы табуға арналған есептерді құрастыру және шығару
	Бірлесіп орындалатын жұмыстарға қатысты есептер	5. 5. 1. 3 жай бөлшектерге арифметикалық амалдар қолданып мәтінді есептер шығару (мысалы, бірлесіп жұмыс жасауға қатысты есептер және тағы басқа)
Ондық бөлшектер және оларға амалдар қолдану	Ондық бөлшек. Ондық бөлшектерді оқу және жазу. Ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру	5. 1. 1. 13 ондық бөлшек ұғымын меңгеру; 5. 5. 2. 5 ондық бөлшектерді оқу және жазу;

		5. 1. 1. 14 ондық бөлшек түрінде жазылған сандардың теңдігін түсіну, мысалы, 1,3 және 1,30; 5. 1. 2. 25 бөлшектерді бір жазылу түрінен басқа жазылу түріне ауыстыру
	Ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу. Ондық бөлшектерді салыстыру	5. 5. 2. 4 ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу; 5. 1. 2. 26 ондық бөлшектерді салыстыру
	Ондық бөлшектерді қосу және азайту	5. 1. 2. 27 ондық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау
	Ондық бөлшекті натурал санға көбейту. Ондық бөлшектерді көбейту	5. 1. 2. 28 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке көбейтуді орындау
	Ондық бөлшекті натурал санға бөлу. Ондық бөлшекті ондық бөлшекке бөлу	5. 1. 2. 30 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке бөлуді орындау
	Ондық бөлшектерді 10; 100; 1000;... және 0,1; 0,01; 0,001;... сандарына көбейту және бөлу	5. 1. 2. 29 ондық бөлшектерді 10, 100, 1000, ... және 0,1; 0,01; 0,001; ... сандарына көбейту ережелерін қолдану; 5. 1. 2. 31 ондық бөлшектерді 10, 100, 1000, ... және 0,1; 0,01; 0,001; ... сандарына бөлу ережелерін қолдану
	Ондық бөлшектерді дөңгелектеу	5. 1. 1. 15 санның жуық мәні ұғымын меңгеру; 5. 1. 2. 32 ондық бөлшектерді берілген разрядқа дейін дөңгелектеу
	Мәтінді есептерді шығару. Бөлшектерден тұратын сандар тізбектері	5. 5. 1. 5 бөлшектерге арифметикалық амалдар қолданып мәтінді есептер шығару; 5. 2. 3. 4 бөлшектерден тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау; 5. 2. 3. 5 бөлшектерден тұратын тізбектердің заңдылықтарын құрастыру және тізбектерді жазу
Жиын	Жиын. Жиынның элементтері.	5. 4. 1. 1 жиын, оның элементтері, бос жиын ұғымдарын меңгеру;

	Жиындарды кескіндеу	5. 5. 2. 8 жиындармен жұмыс істеуде $\subset, \cup, \cap, \varnothing, \in, \notin$ символдарын қолдану
	Жиындар арасындағы қатынастар. Ішкі жиын	5. 4. 1. 4 ішкі жиын ұғымын меңгеру; 5. 4. 1. 5 жиындар арасындағы қатынастардың сипаттамасын анықтау (қиылысатын және қиылыспайтын жиындар)
	Жиындардың бірігуі мен қиылысуы	5. 4. 1. 2 жиындардың қиылысуы және бірігуі анықтамаларын білу; 5. 4. 1. 3 берілген жиындардың қиылысуы мен бірігуін табу, нәтижесін $\cup, \cap$ символдарын қолданып жазу
	Мәтінді есептерді шығару	5. 5. 1. 7 Эйлер-Венн диаграммасын қолданып, есептер шығару
4-тоқсан		
Пайыздар	Пайыз	5. 1. 1. 16 пайыз ұғымын меңгеру; 5. 1. 2. 33 бөлшекті пайызға және пайызды бөлшекке айналдыру
	Санның пайызын және пайызы бойынша санды табу	5. 1. 2. 34 берілген санның пайызын табу; 5. 1. 2. 35 бір санның екінші санға пайыздық қатынасын және керісінше табу; 5. 1. 2. 36 берілген пайызы бойынша санды табу
	Мәтінді есептерді шығару	5. 5. 1. 6 пайызға байланысты мәтінді есептерді шығару
Бұрыш. Көпбұрыш	Бұрыш	5. 3. 1. 4 бұрыш және оның градустық өлшемі ұғымдарын меңгеру, бұрыштарды белгілеу және салыстыру, 5. 3. 1. 5 бұрыштардың түрлерін ажырату (сүйір, тік, доғал, жазыңқы, толық); 5. 3. 3. 1 бұрышты транспортир көмегімен өлшеу; 5. 3. 3. 2 градустық өлшемі берілген бұрышты транспортир көмегімен салу; 5. 3. 3. 3 бұрыштың градустық өлшемін табуға, бұрыштарды салыстыруға берілген есептерді шығару
	Көпбұрыш	5. 3. 1. 7 көпбұрыш ұғымын меңгеру

Диаграмма	Шеңбер. Дөңгелек. Дөңгелек сектор	5. 3. 1. 2 шеңбер, дөңгелек және олардың элементтері (центр, радиус, диаметр) ұғымдарын меңгеру; 5. 3. 1. 3 циркульдің көмегімен шеңберді салу; 5. 3. 1. 6 дөңгелек сектор ұғымын меңгеру
	Диаграмма	5. 4. 3. 1 дөңгелек, сызықтық және бағанды диаграммалар туралы түсініктері болу; 5. 4. 3. 2 дөңгелек, сызықтық және бағанды диаграммалар салу
	Статистикалық деректерді көрсету тәсілдері	5. 4. 3. 3 кесте немесе диаграмма түрінде берілген статистикалық ақпаратты алу
Кеңістік фигураларының жазбалары	Тік бұрышты параллелепипед (текше) және оның жазбасы	5. 3. 1. 8 тік бұрышты параллелепипед (текше) және оның жазбасы туралы түсінігі болу; 5. 5. 2. 9 жазық фигуралардың және кеңістіктегі геометриялық фигуралардың жазбаларын салу (текше және тік бұрышты параллелепипед)
	Фигураларды қиюға берілген есептер. Фигураларды құрастыруға берілген есептер	5. 3. 2. 1 фигураларды қию және құрастыру арқылы есептер шығару
5-сыныптағы математика курсын қайталау		

3) 6-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
5-сыныптағы математика курсын қайталау		
Қатынастар және пропорциялар	Екі санның қатынасы. Екі санның пайыздық қатынасы	6. 1. 1. 1 екі санның қатынасы нені көрсететінін түсіну; 6. 1. 2. 1 сандардың қатынасы ұғымын меңгеру;

		6. 1. 2. 2 берілген қатынасқа кері қатынасты табу; 6. 5. 2. 1 екі санның қатынасын оқу және жазу
	Пропорция. Пропорцияның негізгі қасиеті	6. 1. 2. 3 пропорция анықтамасын білу; 6. 1. 2. 4 пропорцияларды ажырату және құрастыру; 6. 1. 2. 5 пропорцияның негізгі қасиетін білу және қолдану; 6. 5. 2. 2 пропорцияны оқу және жазу
	Тура пропорционалдық тәуелділік. Кері пропорционалдық тәуелділік	6. 1. 1. 2 қандай шамалар тура пропорционалды болатынын түсіну және оларға мысалдар келтіру, есептер шығару; 6. 1. 1. 3 қандай шамалар кері пропорционалды болатынын түсіну және оларға мысалдар келтіру,есептер шығару; 6. 5. 1. 1 шамалары тура және кері пропорционалдықпен байланысты есептерді ажырату және шығару
	Мәтінді есептерді пропорцияның көмегімен шығару	6. 5. 1. 2 пайызға берілген есептерді пропорция арқылы шешу; 6. 1. 2. 6 шамаларды берілген қатынаста бөлу; 6. 1. 2. 7 шамаларды берілген сандарға кері болатын пропорционал бөліктерге бөлу
	Масштаб	6. 1. 1. 5 масштаб ұғымын меңгеру; 6. 5. 1. 3 картамен, сызбамен, жоспармен жұмыс барысында масштабты қолдану
	Шеңбердің ұзындығы. Дөңгелектің ауданы. Шар. Сфера	6. 3. 3. 2 шеңбер ұзындығының оның диаметріне қатынасы тұрақты сан екенін білу; 6. 3. 3. 3 шеңбер ұзындығының формуласын білу және қолдану; 6. 3. 3. 4 дөңгелек ауданының формуласын білу және қолдану; 6. 3. 1. 7 шар мен сфера туралы түсінігінің болуы

Рационал сандар және оларға амалдар қолдану	Оң сандар. Теріс сандар. Координаталық түзу. Қарама-қарсы сандар	6. 1. 1. 4 координаталық түзудің анықтамасын білу және координаталық түзуді салу; 6. 1. 1. 7 қарама-қарсы сандар ұғымын меңгеру, оларды координаталық түзуде белгілеу
	Бүтін сандар. Рационал сандар	6. 1. 1. 6 бүтін сан ұғымын меңгеру; 6. 5. 2. 3 шамаларды сипаттау үшін бүтін сандарды қолдану; 6. 1. 1. 8 рационал сан ұғымын меңгеру; 6. 1. 2. 9 координаталық түзуде рационал сандарды кескіндеу; 6. 1. 2. 11 рационал сандардың ішкі жиындарын Эйлер-Венн дөңгелектері арқылы кескіндеу
	Санның модулі	6. 1. 1. 9 санның модулі анықтамасын білу және оның мәнін табу; 6. 2. 1. 11 |a - b| өрнегінің геометриялық мағынасын түсіну; 6. 3. 3. 1 координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығын табу
	Рационал сандарды салыстыру	6. 1. 2. 8 бүтін сандарды салыстыру; 6. 1. 2. 12 рационал сандарды салыстыру
	Рационал сандарды координаталық түзудің көмегімен қосу	6. 1. 2. 10 бүтін сандарды координаталық түзу көмегімен қосу және азайтуды орындау
	Теріс рационал сандарды қосу. Таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосу	6. 1. 2. 13 таңбалары бірдей, таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосуды орындау
	Рационал сандарды азайту. Координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығы	6. 1. 2. 14 рационал сандарды азайтуды орындау; 6. 1. 2. 24 координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығын табу
2-тоқсан		
Рационал сандарға	Рационал сандарды көбейту	6. 1. 2. 15 рационал сандарды көбейтуді орындау

амалдар қолдану	Рационал сандарды қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттері	6. 1. 2. 17 рационал сандарды қосу мен көбейтудің қасиеттерін қолдану
	Рационал сандарды бөлу	6. 1. 2. 16 рационал сандарды бөлуді орындау
	Рационал санды шексіз периодты ондық бөлшек түрінде беру. Шексіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру	6. 1. 2. 18 шектеулі ондық бөлшектер түрінде жазуға болатын жай бөлшектерді танып білу; 6. 1. 2. 19 рационал санды шектеусіз периодты ондық бөлшек түрінде көрсету; 6. 1. 2. 20 шектеусіз периодты ондық бөлшектің периодын табу; 6. 1. 2. 21 шектеусіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру
	Рационал сандарға арифметикалық амалдар қолдану	6. 1. 2. 22 рационал сандармен арифметикалық амалдарды орындау
	Мәтінді есептерді шығару	6. 5. 1. 4 рационал сандарды қолданып мәтінді есептерді шығару
Алгебралық өрнектер	Айнымалы. Айнымалысы бар өрнек	6. 2. 1. 1 алгебралық өрнек ұғымын меңгеру; 6. 2. 1. 2 айнымалылардың берілген рационал мәндері үшін алгебралық өрнектердің мәндерін есептеу; 6. 2. 1. 3 алгебралық өрнектегі айнымалының мүмкін мәндерін табу; 6. 2. 1. 4 айнымалылардың қандай мәндерінде алгебралық өрнектің практикалық есептер мәнмәтіндіде мағынасы бар болатынын түсіну
	Жақшаларды ашу. Коэффициент. Ұқсас қосылғыштар. Ұқсас қосылғыштарды біріктіру	6. 2. 1. 5 жақшаны ашу ережелерін білу; 6. 2. 1. 6 коэффициент, ұқсас мүшелер ұғымдарының анықтамаларын білу; 6. 2. 1. 7 алгебралық өрнектерде ұқсас мүшелерді біріктіруді орындау

	Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Тепе-теңдік	6. 2. 1. 8 тепе-теңдік және тепе-тең түрлендіру анықтамаларын білу
	Алгебралық өрнектерді түрлендіру	6. 2. 1. 9 алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау
	Мәтінді есептерді шығару	6. 5. 2. 4 мәтінді есептер шығаруда айнымалысы бар өрнектер мен формулалар құрастыру; 6. 2. 1. 10 теңдіктерден бір айнымалыны екінші айнымалы арқылы өрнектеу
3-тоқсан		
Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу	Санды теңдіктер және олардың қасиеттері	6. 2. 2. 1 тура санды теңдіктердің қасиеттерін білу және қолдану
	Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәндес теңдеулер. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу	6. 2. 2. 2 бір айнымалысы бар сызықтық теңдеудің, мәндес теңдеулердің анықтамаларын білу; 6. 2. 2. 3 бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу
	Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу	6. 2. 2. 4 $\|x \pm a\| = b$ түріндегі теңдеулерді шешу, мұндағы a және b – рационал сандар
	Теңдеулер көмегімен мәтінді есептерді шығару	6. 5. 1. 6 мәтінді есептерді сызықтық теңдеулерді құру арқылы шығару
Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер	Санды теңсіздіктер және олардың қасиеттері	6. 2. 2. 5 тура санды теңсіздіктердің қасиеттерін білу және қолдану; 6. 2. 2. 6 теңсіздіктерді қосу, азайту, көбейту және бөлуді түсіну және қолдану
	Сан аралықтар. Сан аралықтардың бірігуі мен қиылысуы	6. 2. 2. 7 сан аралықтарын жазу үшін белгілеулерді пайдалану; 6. 2. 2. 8 сан аралықтарды кескіндеу; 6. 2. 2. 9 сан аралықтардың бірігуін және қиылысуын табу

	Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу	6. 2. 2. 10 $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ түріндегі сызықтық теңсіздіктерді шешу 6. 2. 2. 11 алгебралық түрлендірулердің көмегімен теңсіздіктерді $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$, түріндегі теңсіздіктерге келтіру; 6. 2. 2. 12 теңсіздіктердің шешімдерін координаталық түзуде кескіндеу; 6. 2. 2. 13 теңсіздіктердің шешімдерін сан аралығы арқылы және берілген сан аралығын теңсіздік түрінде жазу
	Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесі. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу	6. 2. 2. 14 бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу
	Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу	6. 2. 2. 15 $\|x\| > a$,$\|x\| \geq a$, $\|x\| < a$,$\|x\| \leq a$ теңсіздіктер түрінде берілген нүктелер жиынын координаталық түзуде кескіндеу
Координаталық жазықтық	Перпендикуляр түзулер және кесінділер. Параллель түзулер және кесінділер	6. 3. 2. 1 параллель, қиылысатын, перпендикуляр түзулердің анықтамаларын білу; 6. 3. 2. 2 параллель, перпендикуляр түзулер мен кесінділерді ажырату
	Координаталық жазықтық. Тікбұрышты координаталар жүйесі	6. 3. 1. 1 координаталық жазықтық ұғымын меңгеру; 6. 3. 1. 2 тік бұрышты координаталар жүйесін салу; 6. 3. 1. 3 (x; y) реттелген сандар жұбы тікбұрышты координаталар жүйесінде нүктені беретінін және әрбір нүктеге нүктенің координаталары деп аталатын

		бір ғана реттелген сандар жұбының сәйкес болатынын түсіну; 6. 3. 1. 4 координаталар жүйесінде нүктені оның координаталары бойынша салу және координаталық жазықтықта берілген нүктенің координаталарын табу; 6. 3. 2. 3 кесінділердің, сәулелер немесе түзулердің бір-бірімен, координаталық осьтермен қиылысу нүктелерінің координаталарын графиктік тәсілмен табу
	Центрлік симметрия. Осьтік симметрия	6. 3. 1. 5 осьтік және центрлік симметрия ұғымдарын меңгеру; 6. 3. 1. 6 осьтік немесе центрлік симметриясы болатын фигуралар туралы түсінігі болуы; симметриялық және центрлік-симметриялы фигураларды ажырату; 6. 3. 2. 5 тік бұрышты координаталар жүйесінде координаталар басы және координаталық осьтерге қатысты симметриялы нүктелер мен фигураларды салу
Кеңістіктегі фигуралар	Фигуралардың кеңістікте орналасуы. Кеңістік фигураларын кескіндеу, «көрінбейтін» сызықтар. Вектор ұғымы	6. 3. 2. 4 кескіні бойынша фигураны ажырату, жазық және кеңістік фигураларын кескіндеу; 6. 3. 4. 1 вектор анықтамасын білу және оны кескіндеу
4-тоқсан		
Статистика. Комбинаторика	Статистикалық деректер және олардың сипаттамалары: арифметикалық орта, мода, медиана, құлаш	6. 4. 3. 1 бірнеше сандардың арифметикалық ортасы, санды деректердің құлашы, медианасы, модасының анықтамаларын білу; 6. 4. 3. 2 статистикалық санды сипаттамаларды есептеу
	Қозғалыстың орташа жылдамдығын	6. 5. 1. 5 қозғалыстың орташа жылдамдығын табуға есептер шығару;

	табуға есептер шығару. Іріктеу тәсілі арқылы комбинаторикалық есептер шығару	6. 4. 2. 1 іріктеу тәсілмен комбинаторикалық есептерді шығару
Шамалар арасындағы тәуелділіктер	Шамалар арасындағы тәуелділіктердің берілу тәсілдері: аналитикалық (формула арқылы), кестелік, графиктік тәсіл	6. 5. 2. 5 шамалар арасындағы тәуелділікке есептер шығару; 6. 5. 2. 6 шамалар арасындағы тәуелділіктердің берілу тәсілдерін білу; 6. 5. 2. 7 сипаттамасы бойынша тәуелділіктің формуласын жазу; 6. 5. 2. 8 формуламен немесе графикпен берілген тәуелділіктердің кестесін құру; 6. 5. 2. 9 формуламен және кестемен берілген тәуелділіктердің графиктерін салу
	Нақты процестердің графиктерін қолданып шамалар арасындағы тәуелділіктерді зерттеу	6. 5. 2. 10 шынайы процестердің графиктерін қолданып, шамалар арасындағы тәуелділіктерді табу және зерттеу
	Тура пропорционалдық және оның графигі	6. 1. 2. 23 тура пропорционал тәуелділіктерді танып білу және мысалдар келтіру; 6. 2. 1. 12 тура пропорционалдықтың формуласын білу және графигін салу; 6. 5. 2. 11 тура пропорционал шамалардың арасындағы шынайы тәуелділіктердің графиктеріне талдау беру; 6. 5. 2. 12 сипаттамасы бойынша тура пропорционалдықтың формуласын жазу; 6. 5. 2. 13 тура пропорционалдықтың графигін салу
Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер және олардың жүйелері	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу	6. 2. 2. 16 екі айнымалысы бар теңдеудің анықтамасын және қасиеттерін білу
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері	6. 2. 2. 17 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесі туралы түсінігінің болуы;

		6. 2. 2. 18 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесінің шешімі реттелген сандар жұбы болатынын түсіну
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін қосу тәсілімен және алмастыру тәсілімен шешу	6. 2. 2. 19 теңдеулер жүйелерін алмастыру тәсілі және қосу тәсілі арқылы шешу
	Мәтінді есептерді екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері арқылы шығару	6. 2. 1. 13 сандармен байланысты есептер шығаруда $\overline{ab}$= 10a + b, $\overline{abc}$ = 100a + 10b + c жазуларын қолдану; 6. 5. 1. 7 мәтінді есептерді сызықтық теңдеулер жүйелерін құру арқылы шешу
5-6-сыныптардағы математика курсын қайталау		

бұйрығына 52-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
53-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Алгебра» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Оқу бағдарламасының мақсаты – «Алгебра» пәнінің мазмұнын сапалы игеруді қамтамасыз ету, оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру, сонымен қатар басқа пәндермен кіріктіре отырып, жалпы адами құндылықтар негізінде және ұлттық мәдениеттің озық салт-дәстүрлері арқылы оқушылардың зияткерлік деңгейін дамыту.

3. Міндеттері:

1) «Сандар», «Алгебра», «Статистика және ықтималдықтар теориясы», «Математикалық модельдеу және анализ» бөлімдері бойынша математикалық білім, білік және дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға жағдай жасау;

2) әртүрлі мәнмәтіндегі есептерді шешуде математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды қолдануға, санды қатынастар мен кеңістіктік формаларды оқып білуге мүмкіндік беру;

3) есептерді шешу мақсатында оқушылардың білімдерін математикалық модельдерді құруға, шынайы процестерді сипаттайтын математикалық модельдерді түсіндіруге бағыттау;

4) өздігінен оқуға және болашақ таңдаған мамандығы бойынша білімін жалғастыруға қажетті физика, химия, биология және басқа да теориялық облыстарда зерттеулер мен есептерді шешу үшін және практикалық іс-әрекеттерінде математикалық әдістерді қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру;

5) практикалық есептерді шешуде, алынған нәтижелерді бағалау мен анықтылығын орнатуда лайықты математикалық әдістерді таңдап алу үшін логикалық және сыни тұрғыдан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін дамыту;

6) коммуникативтік дағдыларын, оның ішінде, ақпаратты дұрыс және сауатты түрде беру, сонымен қатар әртүрлі ақпарат көздерінен, басылымдар мен электрондық құралдардан алынған ақпаратты қолдану қабілетін дамыту;

7) өздігінен және топта жұмыс істеуде қажетті тәуелсіздік, жауапкершілік, бастамашылдық, табандылық, шыдамдылық пен толеранттылық сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

8) математиканың даму тарихымен, математикалық ұғымдардың пайда болу тарихымен таныстыру;

9) қоғамдық ілгерілеу үшін математиканың маңыздылығын түсінуін қамтамасыз ету;

10) мәтіндерді талдау, интерпретациялау және академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып құрастыру; зерттеулер жүргізу, бақылау нәтижелерін өңдеу және ғылыми құбылыстарды түсіндіру; өз жұмыстарын әзірлеу, жобалау және ұсыну, ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп»», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Алгебра» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Алгебра» оқу пәнінің мазмұны

5. «Алгебра» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 7-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

2) 8-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

3) 9-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

6. 7-сыныпқа арналған «Алгебра» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

5-6 сыныптардағы математика курсын қайталау;

«Бүтін көрсеткішті дәреже». Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Бүтін көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Құрамында дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру. Санның стандарт түрі. Өте кіші және өте үлкен сандармен байланысты практикалық есептер шығару. Абсолюттік және салыстырмалы қателік. Құрамында дәрежесі бар сандар тізбектері;

«Көпмүшелер». Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Көпмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүше мен көпмүшенің стандарт түрі. Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

«Функция. Функцияның графигі». Функция ұғымы. Функцияның графигі. Сызықтық функция және оның графигі. Сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуы. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу. $y=ax^2$, $y=a\ x^3$ және $y=\frac{k}{x}\cdot\ (k\neq0)$ түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері;

«Статистика элементтері». Бас жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдары. Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі. Жиілік алқабы;

«Қысқаша көбейту формулалары». Екі өрнектің квадраттарының айырымының формуласы. Екі өрнектің қосындысының квадраты және айырымының квадратының формулалары. Екі өрнектің қосындысының кубы және айырымының кубының формулалары. Екі өрнектің кубтарының қосындысы және кубтарының айырымының формулалары. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Теңдеу және теңсіздік құру арқылы берілген мәтінді есептерді шығару;

«Алгебралық бөлшектер». Алгебралық бөлшектер және оның негізгі қасиеті. Алгебралық бөлшектерді қосу, азайту, көбейту, бөлу және дәрежеге шығару. Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

7-сыныптағы алгебра курсын қайталау.

7. 8-сыныпқа арналған «Алгебра» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

7-сыныптағы алгебра курсын қайталау;

«Квадрат түбір және иррационал өрнектер». Иррационал сандар. Нақты сандар. Квадрат түбір. Квадрат түбірдің жуық мәні. Арифметикалық квадрат түбір. Арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттері. Көбейткішті түбір таңбасының алдына шығару. Көбейткішті түбір таңбасының ішіне енгізу. Бөлшектің бөлімін иррационалдықтан босату. Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру. Нақты сандарды салыстыру.

$y=\sqrt{x}$ функциясы, оның қасиеттері және графигі;

«Квадрат теңдеулер». Квадрат теңдеу. Толымсыз квадрат теңдеулер. Келтірілген квадрат теңдеу. Екімүшенің толық квадратын айыру. Квадрат теңдеу түбірлерінің формулалары. Дискриминант. Виет теоремасы. Виет теоремасына кері теорема. Квадрат үшмүше. Квадрат үшмүшенің түбірі. Квадрат үшмүшені

көбейткіштерге жіктеу. Квадрат теңдеуге келтірілетін теңдеулер. Биквадрат теңдеу. Жаңа айнымалы енгізу әдісі. Бүтін рационал теңдеу. Бөлшек-рационал теңдеу. Рационал теңдеу. $|ax^2+bx|+c=0; \cdots ax^2+b|x|+c=0$ түріндегі теңдеулер. Квадрат теңдеулердің көмегімен мәтінді есептерді шығару. Бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен мәтінді есептерді шығару;

«Квадраттық функция». Квадраттық функция. $y=a(x-m)^2$, $y=ax^2+n$ және $y=a(x-m)^2+n$ ($a\neq0$) түріндегі функциялар, олардың қасиеттері және графиктері. $y=ax^2+bx+c$ ($a\neq0$) түріндегі квадраттық функция, оның қасиеттері және графигі;

«Статистика элементтері». Жиілік. Жиіліктер кестесі. Интервалдық кесте. Гистограмма. Жинақталған жиілік. Орта мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу;

«Теңсіздіктер». Квадрат теңсіздік. Квадрат теңсіздіктерді квадраттық функцияның графигі арқылы шығару. Рационал теңсіздік. Интервалдар әдісі. Бір айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесі. Квадрат теңсіздіктер жүйесі;

8-сыныптағы алгебра курсын қайталау.

8. 9-сыныпқа арналған «Алгебра» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

8-сыныптағы алгебра курсын қайталау;

«Екі айнымалысы бар теңдеулер, теңсіздіктер және олардың жүйелері». Екі айнымалысы бар сызықты емес теңдеулер. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі көмегімен мәтінді есептер шығару. Екі айнымалысы бар теңсіздіктер. Екі айнымалысы бар теңсіздіктер жүйесі;

«Комбинаторика элементтері». Комбинатористің негізгі ұғымдары мен ережелері (қосу және көбейту ережелері). Санның факториалы. Қайталанбайтын «орналастыру», «алмастыру» және «теру» ұғымдары. Комбинатористің негізгі формулалары. Комбинаторика формулаларын қолдану арқылы есептер шығару. Ньютон биномы және қасиеттері;

«Тізбектер». Сандар тізбегі, оның берілу тәсілдері және қасиеттері. Арифметикалық прогрессия. Арифметикалық прогрессияның n-ші мүшесінің формуласы. Арифметикалық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеу формуласы. Геометриялық прогрессия. Геометриялық прогрессияның n-ші мүшесінің формуласы. Геометриялық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеу формуласы. Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия. Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия мүшелерінің қосындысы. Математикалық индукция әдісі;

»Тригонометрия». Бұрыш пен доғаның градустық және радиандық өлшемдері. Кез келген бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің мәндері. Тригонометриялық функциялар және олардың қасиеттері. Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер. Келтіру формулалары. Екі бұрыштың қосындысы мен айырымының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің формулалары. Тригонометриялық функциялардың қосбұрышы және жартыбұрышының формулалары. Тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге түрлендіру формулалары.

Тригонометриялық функциялардың көбейтіндісін қосынды немесе айырымға түрлендіру формулалары. Тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

«Ықтималдықтар теориясының элементтері». Оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға. Элементар оқиға. Қолайлы нәтижелер. Тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар. Ықтималдықтың классикалық анықтамасы. Статистикалық ықтималдық. Геометриялық ықтималдық;

7-9 сыныптардағы алгебра курсын қайталау.

9. Оқу пәнінің білім мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бұл бөлімдер күтілетін нәтижелер (біліктер немесе дағдылар, білім немесе түсініктер) түрінде берілген сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады. Әр бөлімше ішінде тізбектеліп жазылған оқыту мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлап, оқушылардың жетістіктерін бағалауға, сонымен қатар оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік жасайды.

10. Оқу пәнінің мазмұны төрт бөлімді қамтиды: «Сандар», «Алгебра», «Статистика және ықтималдықтар теориясы», «Математикалық модельдеу және анализ».

11. «Сандар» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сандар және шамалар туралы түсініктер;

2) сандарға амалдар қолдану.

12**.** «Алгебра» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру;

2) теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары;

3) тізбектер және олардың қосындысы;

4) тригонометрия.

13. «Статистика және ықтималдықтар теориясы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) жиындар теориясы және логика элементтері;

2) комбинаторика негіздері;

3) ықтималдықтар теориясының негіздері;

4) статистика және деректерді талдау.

14. «Математикалық модельдеу және анализ» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) математикалық анализ бастамалары;

2) математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару;

3) математикалық тіл және математикалық модель.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында «7» сынып, «2.1» екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» оқыту мақсатының реттік саны.

16**.** Білім алушыларға қойылатын мақсаттар:

1-бөлім. Сандар			
1. Сандар және шамалар туралы түсініктер	7.1.1.	8.1.1.	9.1.1.
	7.1.1.1 сандарды стандарт түрде жазу	8.1.1.1 иррационал және нақты сандар ұғымдарын меңгеру; 8.1.1.2 санның квадрат түбірі және арифметикалық квадрат түбірі анықтамаларын білу және ұғымдарын ажырату	9.1.1.1 бұрыштың радиандық өлшемі ұғымын меңгеру; 9.1.1.2 бірлік шеңбердің бойында $0;\frac{\pi}{2};\pi;\frac{3\pi}{2};2\pi$ сандарын белгілеу
2. Сандарға амалдар қолдану	7.1.2.	8.1.2.	9.1.2.
	7.1.2.1 натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.2 санның дәрежесі қандай цифрға аяқталатынын анықтау; 7.1.2.3 нөл және бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.4 бүтін көрсеткішті дәреженің санды мәнін анықтау және берілген сандарды дәреже түрінде көрсету; 7.1.2.5 алгебралық өрнектерді ықшамдауда	8.1.2.1 арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану; 8.1.2.2 квадрат түбірдің мәнін бағалау; 8.1.2.3 көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу; 8.1.2.4 бөлшек бөлімін иррационалдықтан арылту; 8.1.2.5 құрамында түбір таңбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау;	9.1.2.1 градусты радианға және радианды градусқа айналдыру

	дәрежелердің қасиеттерін қолдану; 7.1.2.6 көрсеткіші нөлге тең дәреженің негізіндегі айнымалының мүмкін мәндерін табу; 7.1.2.7 стандарт түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар қолдану; 7.1.2.8 стандарт түрде жазылған санның мәнді бөлігін және ретін табу; 7.1.2.9 стандарт түрде жазылған сандарды салыстыру; 7.1.2.10 шамаларды бір өлшем бірліктен екінші өлшем бірлікке айналдыру және оны стандарт түрде жазу; 7.1.2.11 шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандарт түрде жазу; 7.1.2.12 жуық шамалардың абсолюттік және салыстырмалы қателіктерін есептеу;	8.1.2.6 нақты сандарды салыстыру	

	7.1.2.13 калькулятордың көмегімен жуықтап есептеулерді орындау; 7.1.2.14 тиімді есептеу үшін қысқаша көбейту формулаларын қолдану; 7.1.2.15 натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін қолдану		
2-бөлім. Алгебра			
1. Алгебралық өрнектер және түрлендірулер	7.2.1.	8.2.1.	9.2.1.
	7.2.1.1 санды өрнектердің мәндерін табуда бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану; 7.2.1.2 бірмүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу; 7.2.1.3 бірмүшені стандарт түрде жазу; 7.2.1.4 бірмүшелерді көбейтуді орындау және бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету; 7.2.1.5 көпмүше анықтамасын білу және оның дәрежесін табу;	8.2.1.1 квадрат үшмүшенің түбірі ұғымын меңгеру; 8.2.1.2 үшмүшеден екімүшенің толық квадратын бөлу; 8.2.1.3 квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу	

	7.2.1.6 көпмүшені стандарт түрге келтіру; 7.2.1.7 көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.8 көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.9 көпмүшені көпмүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.10 $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$, $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану; 7.2.1.11 $a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 \mp ab + b^2)$, $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану; 7.2.1.12 алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу; 7.2.1.13 көпмүшелерге амалдар қолдану, көпмүшелерді көбейткіштерге		

	жіктеу арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау; 7.2.1.14 алгебралық өрнектерді қысқаша көбейту формулалары арқылы көбейткіштерге жіктеу; 7.2.1.15 қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау ; 7.2.1.16 алгебралық бөлшектерді танып білу; 7.2.1.17 алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу; 7.2.1.18 алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану: $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0$; 7.2.1.19 алгебралық бөлшектерді қосу		

	және азайтуды орындау; 7.2.1.20 алгебралық бөлшектерді көбейту және бөлуді, дәрежеге шығаруды орындау; 7.2.1.21 құрамында алгебралық бөлшектері бар өрнектерді түрлендіруді орындау		
2. Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары	7.2.2.	8.2.2.	9.2.2.
		8.2.2.1 квадрат теңдеудің анықтамасын білу; 8.2.2.2 квадрат теңдеулердің түрлерін ажырату; 8.2.2.3 квадрат теңдеулерді шешу; 8.2.2.4 Виет теоремасын қолдану; 8.2.2.5 $\|ax^2+bx\|+c=0$; $ax^2+b\|x\|+c=0$ түріндегі теңдеулерді шешу; 8.2.2.6 бөлшек-рационал теңдеулерді шешу; 8.2.2.7 квадрат теңдеулерге келтірілетін теңдеулерді шешу; 8.2.2.8 квадрат теңсіздіктерді шешу;	9.2.2.1 екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес теңдеулерді ажырату; 9.2.2.2 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу; 9.2.2.3 екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу; 9.2.2.4 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін шешу

		8.2.2.9 рационал теңсіздіктерді шешу; 8.2.2.10 біреуі сызықтық, екіншісі квадрат теңсіздік болатын екі теңсіздіктен құралған жүйелерді шешу; 8.2.2.11 құрамында екі квадрат теңсіздігі бар жүйелер мен жиынтықтарды шешу	
3. Тізбектер және қосындылау	7.2.3.	8.2.3.	9.2.3.
	7.2.3.1 құрамында дәрежесі бар сандар тізбегінің заңдылығын және жетіспейтін мүшелерін анықтау		9.2.3.1 сандар тізбегі туралы түсінік болу; 9.2.3.2 тізбектің n-ші мүшесін табу, мысалы: $\frac{1}{2\cdot3};\frac{1}{3\cdot4};\frac{1}{4\cdot5};\frac{1}{5\cdot6};\dots;$ 9.2.3.3 математикалық индукция әдісін білу және қолдану; 9.2.3.4 сандар тізбектерінің арасынан арифметикалық және геометриялық прогрессияны ажырату; 9.2.3.5 арифметикалық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық

			қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.6 геометриялық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.7 арифметикалық немесе/және геометриялық прогрессияларға байланысты есептер шығару; 9.2.3.8 шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру үшін қолдану; 9.2.3.9 шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын есептер шығаруда қолдану
4. Тригонометрия	7.2.4.	8.2.4.	9.2.4.
			9.2.4.1 тригонометриялық функциялардың анықтамаларын білу; 9.2.4.2 бірлік шеңбердегі нүктелердің координаталары

			$(cos \propto, \sin \propto)$ мен тригонометриялық функциялардың өзара байланысын білу; 9.2.4.3 бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9.2.4.4 келтіру формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9.2.4.5 бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың анықталу облысы мен мәндер жиынын табу; 9.2.4.6 бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың жұптылығын (тақтылығын), периодтылығын, бірсарындылығын және таңбатұрақтылық аралықтарын түсіндіру; 9.2.4.7 тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтіндісін

			қосындыға немесе айырымға түрлендіру формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9.2.4.8 тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау
3-бөлім. Статистика және ықтималдықтар теориясы			
1. Комбинаторика негіздері	7.3.1.	8.3.1.	9.3.1.
			9.3.1.1 комбинаториканың ережелерін білу (қосу және көбейту ережелері); 9.3.1.2 санның факториалы анықтамасын білу; 9.3.1.3 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру анықтамаларын білу; 9.3.1.4 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын білу; 9.3.1.5 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын қолдана отырып есептер шығару; 9.3.1.6 Ньютон биномы формуласын

			және оның қасиеттерін білу және қолдану
2. Ықтималдықтар теориясының негіздері	7.3.2.	8.3.2.	9.3.2.
			9.3.2.1 оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға, қолайлы нәтижелер, тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар ұғымдарын меңгеру; 9.3.2.2 элементар және элементар емес оқиғаларды ажырату; 9.3.2.3 ықтималдықтың классикалық анықтамасын білу және есептер шығару үшін оны қолдану; 9.3.2.4 ықтималдықтың статистикалық анықтамасын білу; 9.3.2.5 геометриялық ықтималдықты есептер шығаруда қолдану
3. Статистика және деректерді талдау	7.3.3.	8.3.3.	9.3.3.
	7.3.3.1 басты жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдарын меңгеру; 7.3.3.2 нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы	8.3.3.1 таңдама нәтижелерін жиіліктердің интервалдық кестесі арқылы беру; 8.3.3.2 жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер	

	жиіліктерін есептеу; 7.3.3.3 статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету; 7.3.3.4 таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсету; 7.3.3.5 кестедегі деректердің дұрыстығын тексеру; 7.3.3.6 таңдама нәтижесін жиілік алқабы түрінде көрсету; 7.3.3.7 кесте немесе жиіліктер алқабы түрінде берілген статистикалық ақпаратты талдау	гистограммасы арқылы беру; 8.3.3.3 жинақталған жиілік анықтамасын білу; 8.3.3.4 статистикалық кестемен, алқаппен, гистограммамен берілген ақпаратты талдау; 8.3.3.5 дисперсия, стандартты ауытқу анықтамаларын және оларды есептеу формулаларын білу	
4-бөлім. Математикалық модельдеу мен талдауы			
1. Математикалық анализ бастамалары	7.4.1. 7.4.1.1 функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру; 7.4.1.2 функцияның берілу тәсілдерін білу; 7.4.1.3 функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу; 7.4.1.4 $y = kx$ функциясының анықтамасын білу,	8.4.1. 8.4.1.1 $y = \sqrt{x}$ функциясының қасиеттерін білу және оның графигін салу; 8.4.1.2 – $y = a(x-m)^2$, $y = ax^2 + n$ және $y = a(x-m)^2 + n, a \neq 0$, түрдегі квадраттық функциялардың қасиеттерін білу	9.4.1.

	графигін салу, k коэффициентіне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.5 $y = kx + b$ түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графигін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.6 сызықтық функция графигінің координата осьтерімен қиылысу нүктелерін графикті салмай табу; 7.4.1.7 y = kx + b сызықтық функциясының графигінен k және b таңбаларын анықтау; 7.4.1.8 сызықтық функция графиктерінің өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздеу; 7.4.1.9 графигі берілген функцияның	және графиктерін салу; 8.4.1.3 - $y = ax^2 + bx + c, a \neq 0,$ түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу; 8.4.1.4 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу	

	графигіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияның формуласын табу; 7.4.1.10 $y= ax^2\ (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.11 $y = ax^3\ (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.12 $y = \frac{k}{x}\ (k \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу		
2. Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару	7.4.2.	8.4.2.	9.4.2.
	7.4.2.1 өте кіші немесе өте үлкен сандармен берілген шамаларға байланысты есептер шығару; 7.4.2.2 мәтінді есептерді теңдеулер және теңсіздіктер құру арқылы шығару; 7.4.2.3 шаршы мен текшенің сызықтық өлшемдерінің өзгеруіне байланысты олардың ауданы мен көлемі қалай	8.4.2.1 мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.2 мәтінді есептерді бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.3 қолданбалы есептерді шығару үшін квадраттық функцияны қолдану	9.4.2.1 мәтінді есептерді теңдеулер жүйелері арқылы шығару; 9.4.2.2 геометриялық және арифметикалық прогрессияларға байланысты мәтінді есептерді шығару

	өзгеретінін бағалау; 7.4.2.4 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу		
3. Математикалық тіл және математикалық модель	7.4.3.	8.4.3.	9.4.3.
	7.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру	8.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру	9.4.3.1 есеп шарты бойынша математикалық модель құру

17. Бөлімді және тақырыптарды оқытуға арналған сағат санын мұғалім бөледі.

18. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Алгебра» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Алгебра» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
5-6-сыныптардағы математика курсын қайталау		
Бүтін көрсеткішті дәреже	Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.1 - натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.2 - санның дәрежесі қандай цифрға аяқталатынын анықтау; 7.1.2.15 - натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін қолдану; 7.4.2.3 - шаршы мен текшенің сызықтық өлшемдерінің өзгеруіне байланысты олардың ауданы мен көлемі қалай өзгеретінін бағалау;

	Бүтін көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.3 - нөл және бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.4 - бүтін көрсеткішті дәреженің санды мәнін анықтау және берілген сандарды дәреже түрінде көрсету; 7.1.2.6 - көрсеткіші нөлге тең дәреженің негізіндегі айнымалының мүмкін мәндерін табу; 7.2.1.1 - санды өрнектердің мәндерін табуда бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану;
	Құрамында дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру	7.1.2.5 - алгебралық өрнектерді ықшамдауда дәрежелердің қасиеттерін қолдану; 7.2.3.1 құрамында дәрежесі бар сандар тізбегінің заңдылығын және жетіспейтін мүшелерін анықтау;
	Санның стандарт түрі	7.1.1.1 - сандарды стандарт түрде жазу; 7.1.2.7 - стандарт түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар қолдану; 7.1.2.8 - стандарт түрде жазылған санның мәнді бөлігін және ретін табу; 7.1.2.9 - стандарт түрде жазылған сандарды салыстыру; 7.1.2.10 - шамаларды бір өлшем бірліктен екінші өлшем бірлікке айналдыру және оны стандарт түрде жазу; 7.1.2.11 - шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандарт түрде жазу; 7.1.2.12 - жуық шамалардың абсолюттік және салыстырмалы қателіктерін есептеу; 7.1.2.13 - калькулятордың көмегімен жуықтап есептеулерді орындау;
	Мәтінді есептерді шығару	7.4.2.1 - өте кіші немесе өте үлкен сандармен берілген шамаларға байланысты есептер шығару;

Көпмүшелер	Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.2 - бірмүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу; 7.2.1.3 - бірмүшені стандарт түрде жазу; 7.2.1.4 - бірмүшелерді көбейтуді орындау және бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету;
	Көпмүшелер. Көпмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.5 - көпмүше анықтамасын білу және оның дәрежесін табу; 7.2.1.6 - көпмүшені стандарт түрге келтіру -
	Көпмүшелерге амалдар қолдану	7.2.1.7 - көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.8 - көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.9 - көпмүшені көпмүшеге көбейтуді орындау;
	Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу	7.2.1.12 - алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу;
	Өрнектерді тепе-тең түрлендіру	7.2.1.13 - көпмүшелерге амалдар қолдану, көпмүшелерді көбейткіштерге жіктеу арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау;
2-тоқсан		
Функция. Функцияның графигі	Функция және функцияның графигі	7.4.1.1 - функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру; 7.4.1.2 - функцияның берілу тәсілдерін білу; 7.4.1.3 - функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу;
	Сызықтық функция және оның графигі	7.4.1.4 - $y = kx$ функциясының анықтамасын білу, графигін салу, k коэффициентіне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.5 - $y = kx + b$

		түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графигін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.6 - сызықтық функция графигінің координата осьтерімен қиылысу нүктелерін графикті салмай табу; 7.4.1.7 - y = kx + b сызықтық функциясының графигінен k және b таңбаларын анықтау;
	Сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуы	7.4.1.8 - сызықтық функция графиктерінің өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздеу 7.4.1.9 - графигі берілген функцияның графигіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияның формуласын табу;
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу	7.4.2.4 - екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу;
	y=ax2, y=ax3 және $y = \frac{k}{x}$ (k≠0) түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері	7.4.1.10 - $y= ax^2\ (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.11 - $y = ax^3\ (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.12 - $y = \frac{k}{x}\ (k \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;
Статистика элементтері	Вариациялық қатар	7.3.3.1 - басты жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдарын меңгеру;
	Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі	7.3.3.2 - нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептеу;

		7.3.3.3 - статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету; 7.3.3.4 - таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсету 7.3.3.5 - кестедегі деректердің дұрыстығын тексеру;
	Жиілік алқабы	7.3.3.6 - таңдама нәтижесін жиілік алқабы түрінде көрсету; 7.3.3.7 - кесте немесе жиіліктер алқабы түрінде берілген статистикалық ақпаратты талдау;
3-тоқсан		
Қысқаша көбейту формулалары	Қысқаша көбейту формулалары	7.2.1.10 - $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$, $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану; 7.2.1.11 - $a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 \mp ab + b^2)$, $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану;
	Қысқаша көбейту формулаларының көмегімен өрнектерді түрлендіру	7.1.2.14 - тиімді есептеу үшін қысқаша көбейту формулаларын қолдану; 7.2.1.14 - алгебралық өрнектерді қысқаша көбейту формулалары арқылы көбейткіштерге жіктеу; 7.2.1.15 - қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау ;
	Мәтінді есептерді шығару	7.4.3.1 - есеп шарты бойынша математикалық модель құру; 7.4.2.2 - мәтінді есептерді теңдеулер және теңсіздіктер құру арқылы шығару;
4-тоқсан		

Алгебралық бөлшектер	Алгебралық бөлшек және оның негізгі қасиеті	7.2.1.16 - алгебралық бөлшектерді танып білу; 7.2.1.17 - алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу; 7.2.1.18 - алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану: $\frac{ac}{bc}=\frac{a}{b}, b\neq 0, c\neq 0$;
	Алгебралық бөлшектерге амалдар қолдану	7.2.1.19 - алгебралық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.20 - алгебралық бөлшектерді көбейту және бөлуді, дәрежеге шығаруды орындау;
	Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	7.2.1.21 - құрамында алгебралық бөлшектері бар өрнектерді түрлендіруді орындау;
7-сыныптағы алгебра курсын қайталау		

8-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-сыныптағы алгебра курсын қайталау		
Квадрат түбір және иррационал өрнек	Нақты сандар	8.1.1.1 - иррационал және нақты сандар ұғымдарын меңгеру;
	Квадрат түбір	8.1.1.2 - санның квадрат түбірі және арифметикалық квадрат түбірі анықтамаларын білу және ұғымдарын ажырату; 8.1.2.1 - арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану; 8.1.2.2 - квадрат түбірдің мәнін бағалау;
	Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру	8.1.2.3 - көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу ; 8.1.2.4 - бөлшек бөлімін иррационалдықтан арылту;

		8.1.2.5 - құрамында түбір таңбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау; 8.1.2.6 - нақты сандарды салыстыру;
	$y = \sqrt{x}$ функциясы, оның графигі және қасиеттері	8.4.1.1 - $y = \sqrt{\square}$ функциясының қасиеттерін білу және оның графигін салу; 8.4.1.4 - аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу;
2-тоқсан		
Квадрат теңдеулер	Квадрат теңдеу	8.2.2.1 - квадрат теңдеудің анықтамасын білу; 8.2.2.2 - квадрат теңдеулердің түрлерін ажырату;
	Квадрат теңдеулерді шешу	8.2.2.3 - квадрат теңдеулерді шешу; 8.2.2.4 - Виет теоремасын қолдану;
	Квадрат үшмүше	8.2.1.1 - квадрат үшмүшенің түбірі ұғымын меңгеру; 8.2.1.2 - үшмүшеден екімүшенің толық квадратын бөлу; 8.2.1.3 - квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу;
	Теңдеулерді шешу	8.2.2.5 – $\|ax^2 + bx\| + c = 0;\ ax^2 + b\|x\| + c = 0$ түріндегі теңдеулерді шешу; 8.2.2.6 - бөлшек-рационал теңдеулерді шешу; 8.2.2.7 - квадрат теңдеулерге келтірілетін теңдеулерді шешу;
3-тоқсан		
Квадрат теңдеулер	Мәтінді есептерді шығару	8.4.2.1 - мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.2 - мәтінді есептерді бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен шешу;

Квадраттық функция	Квадраттық функция және оның графигі	8.4.1.2 - $y = a(x-m)^2,\ y = ax^2 + n$ және $y = a(x-m)^2 + n, a \neq 0,$ түрдегі квадраттық функциялардың қасиеттерін білу және графиктерін салу; 8.4.1.3 - $y = ax^2 + bx + c, a \neq 0,$ түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу; 8.4.1.4 - аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу;
	Мәтінді есептерді шығару	8.4.2.3 - қолданбалы есептерді шығару үшін квадраттық функцияны қолдану; 8.4.3.1 - есеп шарты бойынша математикалық модель құру;
Статистика элементтері	Жиілік алқабы, жиілік гистограммасы	8.3.3.1 - таңдама нәтижелерін жиіліктердің интервалдық кестесі арқылы беру; 8.3.3.2 - жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беру;
	Орта мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу	8.3.3.3 - жинақталған жиілік анықтамасын білу; 8.3.3.4 - статистикалық кестемен, алқаппен, гистограммамен берілген ақпаратты талдау; 8.3.3.5 - дисперсия, стандартты ауытқу анықтамаларын және оларды есептеу формулаларын білу;
4-тоқсан		
Теңсіздіктер	Квадрат теңсіздік	8.2.2.8 - квадрат теңсіздіктерді шешу;
	Рационал теңсіздік	8.2.2.9 - рационал теңсіздіктерді шешу;
	Теңсіздіктер жүйелерін шешу	8.2.2.10 - біреуі сызықтық, екіншісі - квадрат теңсіздік болатын екі теңсіздіктен құралған жүйелерді шешу; 8.2.2.11 - құрамында екі квадрат теңсіздігі бар жүйелер мен жиынтықтарды шешу;
8-сыныптағы алгебра курсын қайталау		

9-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
8-сыныптағы алгебра курсын қайталау		
Екі айнымалысы бар теңдеулер, теңсіздіктер, және олардың жүйелері	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер және олардың жүйелері	9.2.2.1 - екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес теңдеулерді ажырату; 9.2.2.2 - екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу; 9.4.2.1 - мәтінді есептерді теңдеулер жүйелері арқылы шығару; 9.4.3.1 - есеп шарты бойынша математикалық модель құру;
	Екі айнымалысы бар теңсіздіктер	9.2.2.3 - екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу;
	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйелері	9.2.2.4 - екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін шешу;
Комбинаторика элементтері	Комбинатористиканың негізгі ұғымдары мен ережелері (қосу және көбейту ережелері)	9.3.1.1 - комбинатористиканың ережелерін білу (қосу және көбейту ережелері); 9.3.1.2 - санның факториалы анықтамасын білу; 9.3.1.3 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру анықтамаларын білу; 9.3.1.4 - қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын білу;
	Комбинаторика формулаларын қолданып есептер шешу	9.3.1.5 - қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын қолдана отырып есептер шығару;

	Ньютон биномы және оның қасиеттері	9.3.1.6 - Ньютон биномы формуласын және оның қасиеттерін білу және қолдану;
2-тоқсан		
Тізбектер	Сандар тізбегі, оның берілу тәсілдері және қасиеттері	9.2.3.1 - сандар тізбегі туралы түсінік болу; 9.2.3.2 - тізбектің n-ші мүшесін табу, мысалы: $\frac{1}{2\cdot3};\frac{1}{3\cdot4};\frac{1}{4\cdot5};\frac{1}{5\cdot6};\ldots$; 9.2.3.3 - математикалық индукция әдісін білу және қолдану;
	Арифметикалық және геометриялық прогрессиялар	9.2.3.4 - сандар тізбектерінің арасынан арифметикалық және геометриялық прогрессияны ажырату; 9.2.3.5 - арифметикалық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.6 - геометриялық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.7 - арифметикалық немесе/және геометриялық прогрессияларға байланысты есептер шығару
	Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия	9.2.3.8 - шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру үшін қолдану;

	Мәтінді есептерді шығару	9.2.3.9 - шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын есептер шығаруда қолдану; 9.4.2.2 - геометриялық және арифметикалық прогрессияларға байланысты мәтінді есептерді шығару;
3-тоқсан		
Тригонометрия	Бұрыш пен доғаның градустық және радиандық өлшемдері	9.1.1.1 - бұрыштың радиандық өлшемі ұғымын меңгеру; 9.1.2.1 - градусты радианға және радианды градусқа айналдыру; 9.1.1.2 - бірлік шеңбердің бойында $0;\frac{\pi}{2};\pi;\frac{3\pi}{2};2\pi$ сандарын белгілеу;
	Кез келген бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Бұрыш синусының, косинусының, тангенсінің және котангенсінің мәндері	9.2.4.1 - тригонометриялық функциялардың анықтамаларын білу; 9.2.4.2 - бірлік шеңбердегі нүктелердің координаталары $(cos\ \propto, \sin \propto)$ мен тригонометриялық функциялардың өзара байланысын білу;
	Тригонометриялық функциялар және олардың қасиеттері	9.2.4.5 - бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың анықталу облысы мен мәндер жиынын табу; 9.2.4.6 - бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың жұптылығын (тақтылығын), периодтылығын , бірсарындылығын және таңбатұрақтылық аралықтарын түсіндіру;

	Тригонометрия формулалары	9.2.4.4 - келтіру формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9.2.4.3 - бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық формулаларын қорытып шығару және қолдану;
4-тоқсан		
Тригонометрия	Тригонометрия формулалары	9.2.4.7 - тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтіндісін қосындыға немесе айырымға түрлендіру формулаларын қорытып шығару және қолдану;
	Тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	9.2.4.8 - тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау;
Ықтималдықтар теориясының элементтері	Ықтималдықтар теориясының негіздері	9.3.2.1 - оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға, қолайлы нәтижелер, тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар ұғымдарын меңгеру; 9.3.2.2 - элементар және элементар емес оқиғаларды ажырату; 9.3.2.3 - ықтималдықтың классикалық анықтамасын білу және есептер шығару үшін оны қолдану; 9.3.2.4 - ықтималдықтың статистикалық анықтамасын білу;
	Мәтінді есептерді шығару	9.3.2.5 - геометриялық ықтималдықты есептер шығаруда қолдану;
7-9-сыныптардағы алгебра курсын қайталау		

бұйрығына 53-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
54-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Геометрия» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Оқу бағдарламасының мақсаты – «Геометрия» пәнінің мазмұнын сапалы игеруді қамтамасыз ету, оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру, сонымен қатар басқа пәндермен кіріктіре отырып, жалпы адами құндылықтар негізінде және ұлттық мәдениеттің озық салт-дәстүрлері арқылы оқушылардың зияткерлік деңгейін дамыту.

3. Міндеттері:

1) «Геометриялық фигуралар туралы түсінік», «Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы», «Метрикалық қатыстар», «Векторлар және түрлендірулер» бөлімшелері бойынша математикалық білім және дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға жағдай жасау;

2) әртүрлі мәнмәтіндегі есептерді шешуде математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды қолдануға, санды қатынастар мен кеңістіктік формаларды оқып білуге мүмкіндік беру;

3) есептерді шешу мақсатында оқушылардың білімдерін математикалық модельдерді құруға және керісінше, шынайы процестерді сипаттайтын математикалық модельдерді түсіндіруге бағыттау;

4) өздігінен оқуға және болашақ таңдаған мамандығы бойынша білімін жалғастыруға қажетті физика, химия, биология және басқа да теориялық облыстарда зерттеулер мен есептерді шешу үшін және практикалық іс-

әрекеттерінде математикалық әдістерді қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру;

5) практикалық есептерді шешуде, алынған нәтижелерді бағалау мен анықтылығын орнатуда лайықты математикалық әдістерді таңдап алу үшін логикалық және сыни тұрғыдан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін дамыту;

6) коммуникативтік дағдыларын, оның ішінде, ақпаратты дұрыс және сауатты түрде беру, сонымен қатар әртүрлі ақпарат көздерінен, басылымдар мен электрондық құралдардан алынған ақпаратты қолдану қабілетін дамыту;

7) өздігінен және топта жұмыс істеуде қажетті тәуелсіздік, жауапкершілік, бастамашылдық, табандылық, шыдамдылық пен толеранттылық сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

8) математиканың даму тарихымен, математикалық ұғымдардың пайда болу тарихымен таныстыру;

9) қоғамдық ілгерілеу үшін математиканың маңыздылығын түсінуін қамтамасыз ету;

10) мәтіндерді талдау, интерпретациялау және академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып құрастыру; зерттеулер жүргізу, бақылау нәтижелерін өңдеу және ғылыми құбылыстарды түсіндіру; өз жұмыстарын әзірлеу, жобалау және ұсыну, ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Геометрия» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Геометрия» оқу пәнінің мазмұны

5. «Геометрия» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік

тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

6. 7-сыныпқа арналған «Геометрия» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) «Геометрияның алғашқы мәліметтері». Геометрияның негізгі ұғымдары. Геометрияның қарапайым фигуралары. Аксиома және теорема. Фигуралардың теңдігі. Теореманы дәлелдеу. Дәлелдеудің кері жору әдісі. Сыбайлас және вертикаль бұрыштар және олардың қасиеттері. Бұрыштың биссектрисасы. Перпендикуляр;

2) «Үшбұрыштар». Үшбұрыш және оның түрлері. Үшбұрыштардың теңдігі. Үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Теңбүйірлі үшбұрыш. Үшбұрыштың биссектрисасы, медианасы және биіктігі, орта сызығы;

3) «Түзулердің өзара орналасуы». Екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштар. Түзулердің параллельдік белгілері. Параллель түзулердің қасиеттері. Үшбұрыштардың бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы. Үшбұрыштардың теңсіздігі. Тікбұрышты үшбұрыштың теңдік белгілері. Тік бұрышты үшбұрыштың қасиеттері. Перпендикуляр түзулер. Көлбеу және оның проекциясы. Түзуге жүргізілген перпендикулярдың біреу ғана болуы;

4) «Шеңбер. Геометриялық салулар». Шеңбер, дөңгелек және оның элементтері мен бөліктері. Центрлік бұрыш. Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы. Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері. Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер. Салу есептері;

5) 7-сыныптағы геометрия курсын қайталау.

7. 8-сыныпқа арналған «Геометрия» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 7-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

2) «Көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу». Көпбұрыш. Дөңес көпбұрыш. Көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы. Көпбұрыштың сыртқы бұрышы. Көпбұрыштың сыртқы бұрыштарының қосындысы. Параллелограмм және оның қасиеттері. Параллелограмның белгілері. Тіктөртбұрыш, ромб және шаршы, олардың қасиеттері және белгілері. Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер. Трапеция. Тікбұрышты және теңбүйірлі трапециялар, олардың қасиеттері. Үшбұрыштың орта сызығы. Трапецияның орта сызығы. Үшбұрыштың тамаша нүктелері. Үшбұрыштың медианаларының қасиеті;

3) «Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар». Тікбұрышты үшбұрыштағы сүйір бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Пифагор теоремасы. Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер және оның салдары. Синус, косинус, тангенс және котангенстің бұрыштарындағы мәндері. Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу. және () бұрыштарының тригонометриялық функциялары;

4) «Аудан». Аудан ұғымы. Тең шамалас және тең құрамдас фигуралар. Шаршының, тіктөртбұрыштың, параллелограммның, ромбтың, үшбұрыштың және трапецияның аудандары;

5) «Жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі. Жазықтықтағы нүктенің координаталары. Кесінді ортасының координаталары. Екі нүктенің арақашықтығы. Шеңбердің теңдеуі. Түзудің теңдеуі. Теңдеулерімен берілген түзулер мен шеңберлердің өзара орналасуы. Координаталарды есептер шығаруда қолдану;

6) 8-сыныптағы геометрия курсын қайталау.

8. 9-сыныпқа арналған «Геометрия» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 8-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

2) «Жазықтықтағы векторлар». Вектор ұғымы. Нөлдік вектор. Бірлік вектор. Коллинеар векторлар. Вектордың ұзындығы (модулі). Векторлардың теңдігі. Векторларды қосу және оның қасиеттері, векторларды азайту, векторды санға көбейту. Жазықтықтағы векторды екі коллинеар емес векторлар бойынша жіктеу. Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану. Векторлардың коллинеарлық белгісі. Нүктенің радиус-векторы. Жазықтықтағы нүктелердің координаталары мен векторлардың координаталары арасындағы байланыс. Векторлардың арасындағы бұрыш. Векторлардың скалярлық көбейтіндісі. Векторларды есептерді шығаруда қолдану;

3) «Жазықтықта түрлендіру». Жазықтықты түрлендіру, қозғалыс және оның қасиеттері. Түрлендірулердің композициясы (көбейтіндісі). Фигуралардың теңдігі және оның қасиеттері. Жазықтықтағы қозғалыстар – осьтік және центрлік симметриялар, параллель көшіру, бұру. Гомотетия, ұқсастық түрлендіру және оның қасиеттері. Ұқсас фигуралар. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығы;

4) «Үшбұрыштарды шешу». Синустар және косинустар теоремалары. Үшбұрыштарды шешу. Практикалық мазмұнды есептерді шешу. Шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштың ауданын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулалары;

5) «Шеңбер. Дұрыс көпбұрыштар». Іштей сызылған бұрыш және оның қасиеттері. Шеңбердің хордалары мен қиюшы кесінділерінің пропорционалдығы туралы теорема. Шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштар. Дұрыс көпбұрыштар және олардың қасиеттері. Шеңбер доғасының ұзындығы. Сектор мен сегмент ауданы. Іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын көпбұрыштың қабырғаларымен, периметрімен және ауданымен байланыстыратын формулалар. Дұрыс көпбұрыштарды салу;

6) 7-9 сыныптардағы геометрия курсын қайталау.

9. «Геометрия» оқу пәнінің білім мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бұл бөлімдер күтілетін нәтижелер (біліктер немесе дағдылар, білім немесе түсініктер) түрінде берілген сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады. Әр бөлімше ішінде тізбектеліп жазылған оқыту мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлап, оқушылардың жетістіктерін бағалауға, сонымен қатар оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік жасайды.

10. Оқу пәнінің мазмұны бір бөлімді қамтиды: «Геометрия».

«Геометрия» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) геометриялық фигуралар туралы түсінік;

2) геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;
3) метрикалық қатыстар;
4) векторлар және түрлендірулер.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

11. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында «7» - сынып, «2.1» - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» - оқыту мақсатының реттік саны.

12. Білім алушылар:

1-бөлім. Геометрия			
1. Геометриялық фигуралар туралы түсінік	7.1.1.	8.1.1.	9.1.1.
	7. 1. 1. 1 планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу; 7. 1. 1. 2 нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану; 7. 1. 1. 3 аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың шарты мен қорытындысын ажырату; 7. 1. 1. 4 теоремаларды дәлелдеу әдістерін білу: тура дәлелдеу және «кері жору» әдістері; 7. 1. 1. 5 кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу;	8. 1. 1. 1 көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8. 1. 1. 2 көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындыларының және сыртқы бұрыштарының қосындыларының формулаларын қорытып шығару; 8. 1. 1. 3 параллелограмм анықтамасын білу; 8. 1. 1. 4 параллелограмм қасиеттерін қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 1. 5 параллелограмм белгілерін қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 1. 6 тіктөртбұрыш,	9. 1. 1. 1 доға ұзындығының формуласын қорытып шығару және қолдану; 9. 1. 1. 2 сектор мен сегмент ауданының формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9. 1. 1. 3 іштей сызылған бұрыш анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 9. 1. 1. 4 дөңгелектегі кесінділердің пропорционалдылығы туралы теоремаларды білу және қолдану

	7. 1. 1. 6 кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын білу және қолдану; 7. 1. 1. 7 тең фигуралардың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 7. 1. 1. 8 кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану; 7. 1. 1. 9 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу; 7. 1. 1. 10 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін дәлелдеу және қолдану; 7. 1. 1. 11 берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу; 7. 1. 1. 12 үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикуляры, орта сызығы анықтамаларын білу және оларды салу; 7. 1. 1. 13 үшбұрыштардың түрлерін ажырату;	ромб, шаршы анықтамаларын білу және олардың қасиеттері мен белгілерін қорытып шығару; 8. 1. 1. 7 Фалес теоремасын білу және қолдану; 8. 1. 1. 8 пропорционал кесінділер туралы теоремаларды білу және қолдану; 8. 1. 1. 9 циркуль мен сызғыштың көмегімен кесіндіні бірдей n бөлікке бөлу; 8. 1. 1. 10 пропорционал кесінділерді салу; 8. 1. 1. 11 трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу; 8. 1. 1. 12 үшбұрыштың орта сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану; 8. 1. 1. 13 трапецияның орта сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану	

	7. 1. 1. 14 теңқабырғалы, теңбүйірлі, тікбұрышты үшбұрыштардың элементтерін білу; 7. 1. 1. 15 сүйір бұрышты, доғал бұрышты және тікбұрышты үшбұрыштардың биіктіктерінің орналасуын салыстыру; 7. 1. 1. 16 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын дәлелдеу; 7. 1. 1. 17 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 1. 18 үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын білу және үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы дәлелдеу; 7. 1. 1. 19 үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы қолдану;		

	7. 1. 1. 20 үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 1. 21 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу және дәлелдеу; 7. 1. 1. 22 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін есептер шығару мен дәлелдеулерде қолдану; 7. 1. 1. 23 теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін қолдану; 7. 1. 1. 24 теңқабырғалы үшбұрыштың қасиеттерін есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 1. 25 тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін дәлелдеу; 7. 1. 1. 26 тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін есептер шығаруда қолдану;		

	7. 1. 1. 27 тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін қолдану; 7. 1. 1. 28 шеңбер мен дөңгелектің және олардың элементтерінің (центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу; 7. 1. 1. 29 центрлік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 7. 1. 1. 30 шеңбер диаметрі мен хордасының перпендикулярлығы туралы теоремаларды дәлелдеу және қолдану; 7. 1. 1. 31 нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу; 7. 1. 1. 32 перпендикуляр ұғымын біледі		
2. Геомериялық фигуралардың өзара орналасуы	7.1.2.	8.1.2.	9.1.2.
	7. 1. 2. 1 нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын білу және қолдану (реттік аксиомасы);		9. 1. 2. 1 шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін білу және қолдану; 9. 1. 2. 2 дұрыс көпбұрыштардың

	7. 1. 2. 2 түзулердің параллельдік аксиомасын білу; 7. 1. 2. 3 екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштарды танып білу; 7. 1. 2. 4 түзулердің параллельдік белгілерін дәлелдеу; 7. 1. 2. 5 түзулердің параллельдік белгілерін есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 2. 6 параллель түзулердің қасиеттерін дәлелдеу; 7. 1. 2. 7 параллель түзулердің қасиеттерін есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 2. 8 перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарын меңгеру; 7. 1. 2. 9 нүктеден түзуге түсірілген перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы дәлелдеу және қолдану; 7. 1. 2. 10 перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану;		анықтамасын және қасиеттерін білу; 9. 1. 2. 3 дұрыс көпбұрыштарды салу; 9. 1. 2. 4 дұрыс көпбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустары арасындағы байланысты білу және қолдану; 9. 1. 2. 5 дұрыс көпбұрыштың қабырғаларын, периметрін, ауданын және оған іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын байланыстыратын формулаларды білу және қолдану; 9. 1. 2. 6 үшбұрыш медианаларының қасиеттерін білу және қолдану

	7. 1. 2. 11 шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу; 7. 1. 2. 12 түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау; 7. 1. 2. 13 есептер шығаруда шеңбер жанамасының қасиеттерін білу және қолдану; 7. 1. 2. 14 үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу; 7. 1. 2. 15 үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған шеңберлердің центрлерінің орналасуын түсіндіру; 7. 1. 2. 16 берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қақ бөлу; 7. 1. 2. 17 кесіндінің орта перпендикулярын және берілген түзуге		

	перпендикуляр түзу салу; 7. 1. 2. 18 берілген элементтері бойынша үшбұрыш салу		
3. Метрикалық қатыстар	7.1.3.	8.1.3	9.1.3.
	7. 1. 3. 1 үшбұрыш теңсіздігін білу және қолдану	8. 1. 3. 1 үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану; 8. 1. 3. 2 бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қатыстары арқылы берілген анықтамаларын білу; 8. 1. 3. 3 Пифагор теоремасын дәлелдеу және қолдану; 8. 1. 3. 4 тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін	9. 1. 3. 1 вектордың координаталарын табу; 9. 1. 3. 2 вектордың ұзындығын табу; 9. 1. 3. 3 координаталары мен берілген векторларға амалдар қолдану; 9. 1. 3. 4 векторлардың скаляр көбейтіндісін және оның қасиеттерін білу және қолдану; 9. 1. 3. 5 векторлар арасындағы бұрышты есептеу; 9. 1. 3. 6 косинустар теоремасын білу және қолдану; 9. 1. 3. 7 синустар теоремасын білу және қолдану; 9. 1. 3. 8 іштей сызылған үшбұрыштың ауданын ($S = \frac{abc}{4R}$, мұндағы a, b – үшбұрыштың қабырғалары, – сырттай сызылған шеңбер радиусы) және сырттай сызылған

		дәлелдеу және қолдану; 8. 1. 3. 5 бұрышты оның синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің белгілі мәні бойынша салу; 8. 1. 3. 6 тікбұрышты үшбұрышты 300, 450, 600 -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін табу үшін қолдану; 8. 1. 3. 7 тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу үшін 300, 450, 600 -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану; 8. 1. 3. 8 берілген екі элементі бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғаларын табу; 8. 1. 3. 9 көпбұрыш ауданының анықтамасы мен қасиеттерін білу; 8. 1. 3. 10 тең шамалас және тең құрамдас	көпбұрыштың ауданының (S = p . r мұндағы r – іштей сызылған шеңбер радиусы, p - көпбұрыштың жарты периметрі) формуларын білу және қолдану; 9. 1. 3. 9 шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштардың аудандарын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулаларын білу және қолдану; 9. 1. 3. 10 синустар және косинустар теоремаларын үшбұрыштарды шешуде және қолданбалы есептерді шығаруда қолдану

		фигуралардың анықтамаларын білу; 8. 1. 3. 11 параллелограмм ның, ромбтың ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 3. 12 үшбұрыштың ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 3. 13 трапецияның ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 3. 14 жазықтықта координаталары мен берілген екі нүктенің арақашықтықтығы н есептеу; 8. 1. 3. 15 кесінді ортасының координаталарын табу; 8. 1. 3. 16 кесіндіні берілген қатынаста бөлетін нүктенің координаталарын табу; 8. 1. 3. 17 центрі (a, b), радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін (x - a)2 + (y - b)2 = r2 білу;	

		8. 1. 3. 18 берілген теңдеуі бойынша шеңбер салу; 8. 1. 3. 19 түзудің жалпы теңдеуін және берілген екі нүкте арқылы өтетін түзудің теңдеуін жазу: ax + by + c = 0, $\frac{x-x_1}{x_2-x_1} = \frac{y-y_1}{y_2-y_1}$; 8. 1. 3. 20 координаталармен берілген қарапайым есептерді шығару ; 8. 1. 3. 21 Пифагор теоремасын пайдаланып, sin2a + cos2a = 1 формуласын қорытып шығару және есептер шешуде қолдану; 8. 1. 3. 22 негізгі тригонометрия лық тепе-теңдіктерді қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 3. 23 a және (90 - a) бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қолдану; 8. 1. 3. 24 sin f_0 a, cos f_0 a, tg a және ctg a - ның мәндерін олардың	

		біреуінің берілген мәні бойынша табу	
4. Векторлар және түрлендірулер	7.1.4.	8.1.4.	9.1.4.
			9. 1. 4. 1 вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік вектордың және вектор ұзындығының анықтамаларын білу; 9. 1. 4. 2 векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қолдану; 9. 1. 4. 3 векторлардың коллинеарлық шартын қолдану; 9. 1. 4. 4 векторды екі коллинеар емес векторлар бойынша жіктеу; 9. 1. 4. 5 екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын білу; 9. 1. 4. 6 векторлардың скаляр көбейтіндісін табу; 9. 1. 4. 7 есептерді векторлық әдіспен шешу; 9. 1. 4. 8 қозғалыстың түрлерін, композициясын және олардың қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 9 симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу;

			9. 1. 4. 10 жазықтықта түрлендіруді қолдана отырып есептер шығару; 9. 1. 4. 11 гомотетияның анықтамасын және қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 12 гомотетия кезінде әртүрлі фигуралардың бейнелерін салу; 9. 1. 4. 13 ұқсас фигуралардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 14 үшбұрыштар ұқсастығы белгілерін білу және қолдану; 9. 1. 4. 15 тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білу және қолдану; 9. 1. 4. 16 үшбұрыш биссектрисасының қасиетін білу және қолдану; 9. 1. 4. 17 ұқсас фигуралардың аудандары және ұқсастық коэффициенті арасындағы тәуелділік формуласын білу 9. 1. 4. 18 дұрыс көрбұрыштар дың симметрияларын білу; 9. 1. 4. 19 есептер шығаруда векторларды қолдану

13. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

14. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Геометрия» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Геометрия» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Геометрияның алғашқы мәліметтері	Геометрияның негізгі ұғымдары. Аксиома. Теорема	7. 1. 1. 1 планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу; 7. 1. 1. 5 кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу; 7. 1. 1. 2 нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану; 7. 1. 1. 3 аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың шарты мен қорытындысын ажырату; 7. 1. 2. 1 нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын білу және қолдану (реттік аксиомасы); 7. 1. 1. 6 кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын білу және қолдану; 7. 1. 1. 8 кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану; 7. 1. 1. 11 берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу; 7. 1. 2. 2 түзулердің параллельдік аксиомасын білу
	Фигуралар теңдігі	7. 1. 1. 7 тең фигуралардың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану
	Теореманы дәлелдеу әдістері: тура дәлелдеу	7. 1. 1. 4 теоремаларды дәлелдеу әдістерін білу: тура дәлелдеу және «кері жору» әдістері

	және «кері жору» әдісі	
	Сыбайлас және вертикаль бұрыштар, олардың қасиеттері	7. 1. 1. 9 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу; 7. 1. 1. 10 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін дәлелдеу және қолдану; 7. 1. 1. 32 перпендикуляр ұғымын біледі
2-тоқсан		
Үшбұрыштар	Үшбұрыш және оның түрлері	7. 1. 1. 13 үшбұрыштардың түрлерін ажырату
	Үшбұрыштың биссектрисы, медианасы, биіктігі және орта сызығы	7. 1. 1. 14 теңқабырғалы, теңбүйірлі, тікбұрышты үшбұрыштардың элементтерін білу; 7. 1. 1. 12 үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикуляры, орта сызығы анықтамаларын білу және оларды салу; 7. 1. 1. 15 сүйір бұрышты, доғал бұрышты және тікбұрышты үшбұрыштардың биіктіктерінің орналасуын салыстыру
	Үшбұрыштар теңдігінің белгілері	7. 1. 1. 21 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу және дәлелдеу; 7. 1. 1. 22 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін есептер шығару мен дәлелдеулерде қолдану
	Теңбүйірлі үшбұрыш, оның қасиеттері және белгілері	7. 1. 1. 23 теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін қолдану; 7. 1. 1. 24 теңқабырғалы үшбұрыштың қасиеттерін есептер шығаруда қолдану
3-тоқсан		
Түзулердің өзара орналасуы	Параллель түзулер, олардың белгілері және қасиеттері	7. 1. 2. 3 екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштарды танып білу; 7. 1. 2. 4 түзулердің параллельдік белгілерін дәлелдеу; 7. 1. 2. 5 түзулердің параллельдік белгілерін есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 2. 6 параллель түзулердің қасиеттерін дәлелдеу; 7. 1. 2. 7 параллель түзулердің қасиеттерін есептер шығаруда қолдану

	Үшбұрыш бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы	7. 1. 1. 16 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын дәлелдеу; 7. 1. 1. 17 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 1. 18 үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын білу және үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы дәлелдеу; 7. 1. 1. 19 үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы қолдану
	Үшбұрыш теңсіздігі	7. 1. 1. 20 үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 3. 1 үшбұрыш теңсіздігін білу және қолдану
	Тікбұрышты үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттері	7. 1. 1. 25 тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін дәлелдеу; 7. 1. 1. 26 тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 1. 27 тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін қолдану
	Перпендикуляр түзулер. Перпендикуляр, көлбеу және оның проекциясы	7. 1. 2. 8 перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарын меңгеру; 7. 1. 2. 9 нүктеден түзуге түсірілген перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы дәлелдеу және қолдану; 7. 1. 2. 10 перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану
4-тоқсан		
Шеңбер. Геометриялық салулар	Шеңбер, дөңгелек, олардың элементтері мен бөліктері. Центрлік бұрыш	7. 1. 1. 28 шеңбер мен дөңгелектің және олардың элементтерінің (центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу; 7. 1. 1. 29 центрлік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану;

		7. 1. 1. 30 шеңбер диаметрі мен хордасының перпендикулярлығы туралы теоремаларды дәлелдеу және қолдану; 7. 1. 1. 31 нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу
	Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы	7. 1. 2. 12 түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау
	Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері	7. 1. 2. 11 шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу; 7. 1. 2. 13 есептер шығаруда шеңбер жанамасының қасиеттерін білу және қолдану
	Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер	7. 1. 2. 14 үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу; 7. 1. 2. 15 үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған шеңберлердің центрлерінің орналасуын түсіндіру
	Салу есептері	7. 1. 2. 16 берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қақ бөлу; 7. 1. 2. 17 кесіндінің орта перпендикулярын және берілген түзуге перпендикуляр түзу салу; 7. 1. 2. 18 берілген элементтері бойынша үшбұрыш салу
7-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

2) 8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

Көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу	Көпбұрыш. Дөңес көпбұрыш	8. 1. 1. 1 көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8. 1. 1. 2 көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындыларының және сыртқы бұрыштарының қосындыларының формулаларын қорытып шығару
	Параллелограмм, ромб, тіктөртбұрыш, шаршы және олардың қасиеттері мен белгілері	8. 1. 1. 3 параллелограмм анықтамасын білу; 8. 1. 1. 4 параллелограмм қасиеттерін қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 1. 5 параллелограмм белгілерін қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 1. 6 тіктөртбұрыш, ромб, шаршы анықтамаларын білу және олардың қасиеттері мен белгілерін қорытып шығару
	Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер	8. 1. 1. 7 Фалес теоремасын білу және қолдану; 8. 1. 1. 8 пропорционал кесінділер туралы теоремаларды білу және қолдану; 8. 1. 1. 9 циркуль мен сызғыштың көмегімен кесіндіні бірдей n бөлікке бөлу; 8. 1. 1. 10 пропорционал кесінділерді салу
	Трапеция, оның түрлері мен қасиеттері. Трапеция мен үшбұрыштың орта сызықтары	8. 1. 1. 11 трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу; 8. 1. 1. 12 үшбұрыштың орта сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану; 8. 1. 1. 13 трапецияның орта сызығының қасиетін дәлелдеу және қолдану
	Үшбұрыштың тамаша нүктелері	8. 1. 3. 1 үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану
2-тоқсан		

Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар	Тікбұрышты үшбұрыштың сүйір бұрыштарының тригонометриялық функциялары. Пифагор теоремасы	8. 1. 3. 2 бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қатыстары арқылы берілген анықтамаларын білу; 8. 1. 3. 3 Пифагор теоремасын дәлелдеу және қолдану; 8. 1. 3. 4 тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін дәлелдеу және қолдану
	Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер	8. 1. 3. 21 Пифагор теоремасын пайдаланып, sin2a + cos2a = 1 формуласын қорытып шығару және есептер шешуде қолдану; 8. 1. 3. 22 негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 3. 23 бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қолдану; 8. 1. 3. 24 sin a, cos a, tg a және ctg a -ның мәндерін олардың біреуінің берілген мәні бойынша табу; 8. 1. 3. 5 бұрышты оның синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің белгілі мәні бойынша салу
	Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу	8. 1. 3. 6 тікбұрышты үшбұрышты 300, 450, 600 -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін табу үшін қолдану; 8. 1. 3. 7 тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу үшін 300, 450, 600 -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану; 8. 1. 3. 8 берілген екі элементі бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғаларын табу
3-тоқсан		

Аудан	Фигураның ауданы және оның қасиеттері	8. 1. 3. 9 көпбұрыш ауданының анықтамасы мен қасиеттерін білу; 8. 1. 3. 10 тең шамалас және тең құрамдас фигуралардың анықтамаларын білу
	Төртбұрыштар мен үшбұрыштардың аудандары	8. 1. 3. 11 параллелограммның, ромбтың ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 3. 12 үшбұрыштың ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 3. 13 трапецияның ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану
4-тоқсан		
Жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі	Жазықтықтағы координаталар әдісі	8. 1. 3. 14 жазықтықта координаталарымен берілген екі нүктенің арақашықтықтығын есептеу; 8. 1. 3. 15 кесінді ортасының координаталарын табу; 8. 1. 3. 16 кесіндіні берілген қатынаста бөлетін нүктенің координаталарын табу; 8. 1. 3. 17 центрі (a, b), радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін (x - a)2 + (y - b)2 = r2 білу; 8. 1. 3. 18 берілген теңдеуі бойынша шеңбер салу; 8. 1. 3. 19 түзудің жалпы теңдеуін және берілген екі нүкте арқылы өтетін түзудің теңдеуін жазу: ax + by + c = 0, $\frac{x-x_1}{x_2-x_1}=\frac{y-y_1}{y_2-y_1}$
	Мәтін есептерді шығару	8. 1. 3. 20 координаталармен берілген қарапайым есептерді шығару
8-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

3) 9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары

1-тоқсан		
8-сыныптағы геометрия курсын қайталау		
Жазықтықтағы векторлар	Вектор. Векторларға амалдар қолдану. Коллинеар және коллинеар емес векторлар	9. 1. 4. 1 вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік вектордың және вектор ұзындығының анықтамаларын білу; 9. 1. 4. 2 векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қолдану; 9. 1. 4. 4 векторды екі коллинеар емес векторлар бойынша жіктеу; 9. 1. 4. 5 екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын білу; 9. 1. 4. 6 векторлардың скаляр көбейтіндісін табу; 9. 1. 4. 7 есептерді векторлық әдіспен шешу
	Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану	9. 1. 3. 1 вектордың координаталарын табу; 9. 1. 3. 2 вектордың ұзындығын табу; 9. 1. 4. 3 векторлардың коллинеарлық шартын қолдану; 9. 1. 3. 3 координаталарымен берілген векторларға амалдар қолдану; 9. 1. 3. 4 векторлардың скаляр көбейтіндісін және оның қасиеттерін білу және қолдану; 9. 1. 3. 5 векторлар арасындағы бұрышты есептеу
	Есептерді шешуде векторларды қолдану	9. 1. 4. 19 векторды есептер шығаруда қолдану
2-тоқсан		
Жазықтықтағы түрлендірулер	Қозғалыс және оның қасиеттері	9. 1. 4. 8 қозғалыстың түрлерін, композициясын және олардың қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 9 симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу; 9. 1. 4. 10 жазықтықта түрлендіруді қолдана отырып есептер шығару

	Гомотетия және оның қасиеттері	9. 1. 4. 11 гомотетияның анықтамасын және қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 12 гомотетия кезінде әртүрлі фигуралардың бейнелерін салу
	Ұқсас фигуралар және олардың қасиеттері. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері	9. 1. 4. 13 ұқсас фигуралардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 14 үшбұрыштар ұқсастығы белгілерін білу және қолдану; 9. 1. 4. 15 тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білу және қолдану; 9. 1. 4. 16 үшбұрыш биссектрисасының қасиетін білу және қолдану; 9. 1. 4. 17 ұқсас фигуралардың аудандары және ұқсастық коэффициенті арасындағы тәуелділік формуласын білу
3-тоқсан		
Үшбұрыштарды шешу	Үшбұрыштарды шешу	9. 1. 3. 6 косинустар теоремасын білу және қолдану; 9. 1. 3. 7 синустар теоремасын білу және қолдану; 9. 1. 2. 3 дұрыс көпбұрыштарды салу; 9. 1. 3. 8 іштей сызылған үшбұрыштың ауданын ($S = \frac{abc}{4R}$, мұндағы a, b, c – үшбұрыштың қабырғалары, R – сырттай сызылған шеңбер радиусы) және сырттай сызылған көпбұрыштың ауданының (S = p . r, мұндағы r – іштей сызылған шеңбер радиусы, p - көпбұрыштың жарты периметрі) формуларын білу және қолдану; 9. 1. 3. 9 шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштардың аудандарын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулаларын білу және қолдану; 9. 1. 3. 10 синустар және косинустар теоремаларын үшбұрыштарды шешуде және қолданбалы есептерді шығаруда қолдану
4-тоқсан		

Шеңбер. Көпбұрыштар	Шеңбер және дөңгелек. Доғаның ұзындығы. Дөңгелек, сектор және сегменттің аудандары	9. 1. 1. 1 доға ұзындығының формуласын қорытып шығару және қолдану; 9. 1. 1. 2 сектор мен сегмент ауданының формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9. 1. 1. 3 іштей сызылған бұрыш анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 9. 1. 1. 4 дөңгелектегі кесінділердің пропорционалдылығы туралы теоремаларды білу және қолдану
	Дұрыс көпбұрыштар, олардың қасиеттері және симметриялары	9. 1. 2. 1 шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін білу және қолдану; 9. 1. 2. 2 дұрыс көпбұрыштардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 9. 1. 2. 4 дұрыс көпбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустары арасындағы байланысты білу және қолдану; 9. 1. 2. 5 дұрыс көпбұрыштың қабырғаларын, периметрін, ауданын және оған іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын байланыстыратын формулаларды білу және қолдану; 9. 1. 2. 6 үшбұрыш медианаларының қасиеттерін білу және қолдану; 9. 1. 4. 18 дұрыс көрбұрыштардың симметрияларын білу
7-9-сыныптардағы геометрия курсын қайталау		

3-тарау. «Геометрия» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру (гимназия/лицей сыныптарына арналған)

1-параграф. «Геометрия» оқу пәнінің мазмұны

15. «Геометрия» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

2) 8-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

3) 9-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту

туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

16. 7-сыныпқа арналған «Геометрия» оқу пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) «Геометрияның алғашқы мәліметтері». Геометрияның негізгі ұғымдары. Геометрияның қарапайым фигуралары. Аксиома және теорема. Фигуралардың теңдігі. Теореманы дәлелдеу. Сыбайлас және вертикаль бұрыштар және олардың қасиеттері. Бұрыштың биссектрисасы;

2) «Үшбұрыштар». Үшбұрыш және оның түрлері. Үшбұрыштардың теңдігі. Үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Теңбүйірлі үшбұрыш. Үшбұрыштың биссектрисасы, медианасы және биіктігі;

3) «Түзулердің өзара орналасуы». Екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштар. Түзулердің параллельдік белгілері. Параллель түзулердің қасиеттері. Үшбұрыштардың бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы. Үшбұрыштардың теңсіздігі. Тікбұрышты үшбұрыштың теңдік белгілері. Тік бұрышты үшбұрыштың қасиеттері. Перпендикуляр түзулер. Көлбеу және оның проекциясы;

4) «Шеңбер. Геометриялық салулар». Шеңбер, дөңгелек және оның элементтері мен бөліктері. Центрлік бұрыш. Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы. Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері. Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер. Салу есептері.

5) 7-сыныптағы геометрия курсын қайталау.

17. 8-сыныпқа арналған «Геометрия» оқу пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 7-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

2) «Көпбұрыштар. Төртбұрыштар». Сынық сызық. Көпбұрыш. Көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы. Көпбұрыштың сыртқы бұрышы. Көпбұрыштың сыртқы бұрыштарының қосындысы. Параллелограмм және оның қасиеттері. Параллелограмның белгілері. Тіктөртбұрыш, ромб және шаршы, олардың қасиеттері және белгілері. Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер. Трапеция. Тікбұрышты және теңбүйірлі трапециялар, олардың қасиеттері. Үшбұрыштың орта сызығы. Трапецияның орта сызығы. Үшбұрыштың тамаша нүктелері. Үшбұрыштың медианаларының қасиеті;

3) «Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар». Тікбұрышты үшбұрыштағы сүйір бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Пифагор теоремасы. Синус, косинус, тангенс және котангенстің 30, 45, 60 бұрыштарындағы мәндері. Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу. А және (90 - а) бұрыштарының тригонометриялық функциялары;

4) «Аудан». Аудан ұғымы. Шаршының, тіктөртбұрыштың, параллелограммның, ромбтың, үшбұрыштың және трапецияның аудандары;

5) Жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі. Жазықтықтағы нүктенің координаталары. Кесінді ортасының координаталары. Екі нүктенің арақашықтығы. Шеңбердің теңдеуі. Түзудің теңдеуі;

8-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

18. 9-сыныпқа арналған «Геометрия» оқу пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 8-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

2) «Жазықтықтағы векторлар». Вектор ұғымы. Нөлдік вектор. Бірлік вектор. Коллинеар векторлар. Вектордың ұзындығы (модулі). Векторлардың теңдігі. Векторларды қосу және оның қасиеттері, векторларды азайту, векторды санға көбейту. Векторлардың арасындағы бұрыш. Векторлардың скалярлық көбейтіндісі. Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану. Векторлардың коллинеарлық белгісі. Нүктенің радиус-векторы. Жазықтықтағы нүктелердің координаталары мен векторлардың координаталары арасындағы байланыс. Векторларды есептерді шығаруда қолдану;

3) «Жазықтықта түрлендіру». Жазықтықты түрлендіру, қозғалыс және оның қасиеттері. Фигуралардың теңдігі және оның қасиеттері. Осьтік және центрлік симметриялар, параллель көшіру, бұру. Ұқсас фигуралар. Гомотетия. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығы;

4) «Үшбұрыштарды шешу». Синустар теремасы. Косинустар теоремасы. Үшбұрыштарды шешу. Шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштың ауданын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулалары;

5) «Шеңбер. Көпбұрыштар». Іштей сызылған бұрыш және оның қасиеттері. Шеңбердің хордалары мен қиюшы кесінділерінің пропорционалдығы туралы теорема. Шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштар. Шеңбер доғасының ұзындығы. Сектор мен сегмент ауданы. Іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын көпбұрыштың қабырғаларымен, периметрімен және ауданымен байланыстыратын формулалар;

6) 7-9 сыныптардағы геометрия курсын қайталау.

19. Оқу пәнінің мазмұны бір бөлімді қамтиды: «Геометрия».

20. «Геометрия» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) Геометриялық фигуралар туралы түсінік;

2) Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;

3) Метрикалық қатыстар;

4) Векторлар және түрлендірулер.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

21. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында «7» - сынып, «2.1» - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» - оқыту мақсатының реттік саны

22. Білім алушылар:

1-бөлім. Геометрия			
1.Геометриялық фигуралар туралы түсінік	7.1.1.	8.1.1.	9.1.1.
	7. 1. 1. 1 - планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу; 7. 1. 1. 2 - нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану; 7. 1. 1. 3 - аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың шарты мен қорытындысын ажырату; 7. 1. 1. 4 - теореманы дәлелдеу тәсілдерін білу; 7. 1. 1. 5 - кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу; 7. 1. 1. 6 - кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын білу және қолдану; 7. 1. 1. 8 - кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану; 7. 1. 1. 9 - сыбайлас және вертикаль	8. 1. 1. 1 – сынық сызық ұғымын білу; 8. 1. 1. 2 - көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8. 1. 1. 3 - көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындыларының және сыртқы бұрыштарының қосындыларының формулаларын білу; 8. 1. 1. 4 - параллелограмм анықтамасын білу; 8. 1. 1. 5 - параллелограмм қасиеттерін қолдану; 8. 1. 1. 6 - параллелограмм белгілерін білу және қолдану; 8. 1. 1. 7 - тіктөртбұрыш, ромб, шаршы анықтамаларын, қасиеттері мен белгілерін білу; 8. 1. 1. 8 - Фалес теоремасын білу және қолдану; 8. 1. 1. 9 - пропорционал кесінділер туралы	9. 1. 1. 1 - доға ұзындығының формуласын білу және қолдану; 9. 1. 1. 2 - сектор мен сегмент ауданының формулаларын білу және қолдану; 9. 1. 1. 3 - іштей сызылған бұрыш анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 9. 1. 1. 4 - дөңгелектегі кесінділердің пропорционалдылығы туралы теоремаларды білу және қолдану;

	бұрыштардың анықтамаларын білу; 7. 1. 1. 10 - сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін білу және қолдану; 7. 1. 1. 11 - берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу; 7. 1. 1. 12 - үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикуляры анықтамаларын білу және оларды салу; 7. 1. 1. 13 - үшбұрыштардың түрлерін ажырату; 7. 1. 1. 14 - теңқабырғалы, теңбүйірлі, тікбұрышты үшбұрыштардың элементтерін білу; 7. 1. 1. 15 - үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын білу; 7. 1. 1. 16 - үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның	теоремаларды білу және қолдану; 8. 1. 1. 10 - трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу; 8. 1. 1. 11 - үшбұрыштың орта сызығының қасиетін білу және қолдану; 8. 1. 1. 12 - трапецияның орта сызығының қасиетін білу және қолдану.	

	салдарларын есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 1. 17 - үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын білу; 7. 1. 1. 18 - үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы қолдану; 7. 1. 1. 19 - үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және қолдану; 7. 1. 1. 20 - үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу; 7. 1. 1. 21 - теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін білу және қолдану; 7. 1. 1. 22 - тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу және қолдану; 7. 1. 1. 23 - тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін қолдану; 7. 1. 1. 24 - шеңбер мен дөңгелектің және олардың		

	элементтерінің (центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу; 7. 1. 1. 25 - центрлік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 7. 1. 1. 26 - шеңбер диаметрі мен хордасының перпендикулярлығы туралы теоремаларды білу және қолдану; 7. 1. 1. 27 – нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу;		
2. Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы	7.1.2.	8.1.2.	9.1.2.
	7. 1. 2. 1 - нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын білу және қолдану (реттік аксиомасы); 7. 1. 2. 2 - түзулердің параллельдік аксиомасын білу; 7. 1. 2. 3 - екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштарды танып білу; 7. 1. 2. 4 - түзулердің		9. 1. 2. 1 - шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін білу және қолдану; 9. 1. 2. 2 - дұрыс көпбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустары арасындағы байланысты білу және қолдану; 9. 1. 2. 3 - дұрыс көпбұрыштың қабырғаларын, периметрін, ауданын

	параллельдік белгілерін білу және қолдану; 7. 1. 2. 5 - параллель түзулердің қасиеттерін білу және қолдану; 7. 1. 2. 6 - перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарын меңгеру; 7. 1. 2. 7 - нүктеден түзуге түсірілген перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы білу және қолдану; 7. 1. 2. 8 - перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану; 7. 1. 2. 9 - шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу; 7. 1. 2. 10 - түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау; 7. 1. 2. 11 - есептер шығаруда шеңбер жанамасының қасиеттерін білу және қолдану;		және оған іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын байланыстыратын формулаларды білу және қолдану; 9. 1. 2. 4 - үшбұрыш медианалары ның қасиеттерін білу;

	7. 1. 2. 12 - үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу; 7. 1. 2. 13 - үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған шеңберлердің центрлерінің орналасуын түсіндіру; 7. 1. 2. 14 - берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қақ бөлу; 7. 1. 2. 15 - кесіндінің орта перпендикулярын және берілген түзуге перпендикуляр түзу салу; 7. 1. 2. 16 - берілген элементтері бойынша үшбұрыш салу;		
3.Метрикалық қатыстар	7.1.3.	8.1.3	9.1.3.
	7. 1. 3. 1 - үш-бұрыш теңсіздігін білу және қолдану;	8. 1. 3. 1 - үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар	9. 1. 3. 1 - вектордың координаталарының анықтамасын білу; 9. 1. 3. 2 - вектордың ұзындығын табу формуласын білу және қолдану; 9. 1. 3. 3 - координаталарымен

		қасиеттерін білу және қолдану; 8. 1. 3. 2 - бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қатыстары арқылы берілген анықтамаларын білу; 8. 1. 3. 3 - Пифагор теоремасын білу және қолдану; 8. 1. 3. 4 - тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін білу және қолдану; 8. 1. 3. 5 - бұрышты оның синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің белгілі мәні бойынша салу; 8. 1. 3. 6 - тікбұрышты үшбұрышты 30°, 45°, 60°-қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін табу үшін қолдану;	берілген векторларға амалдар қолдану; 9. 1. 3. 4 - векторлардың скаляр көбейтіндісін және оның қасиеттерін білу және қолдану; 9. 1. 3. 5 - векторлар арасындағы бұрышты есептеу; 9. 1. 3. 6 - косинустар теоремасын білу және қолдану; 9. 1. 3. 7 - синустар теоремасын білу және қолдану; 9. 1. 3. 8 - іштей сызылған үшбұрыштың ауданын ($S = \frac{abc}{4R}$, мұндағы a, b, c – үшбұрыштың қабырғалары, – сырттай сызылған шеңбер радиусы) және сырттай сызылған көпбұрыштың ауданының (S = p . r мұндағы r – іштей сызылған шеңбер радиусы, көпбұрыштың жарты периметрі) формуларын білу және қолдану; 9. 1. 3. 9 - шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштардың аудандарын пайдаланып

		8. 1. 3. 7 - тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу үшін 30°, 45°, 60°-қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану; 8. 1. 3. 8 - берілген екі элементі бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғаларын табу; 8. 1. 3. 9 көпбұрыш ауданының анықтамасы мен қасиеттерін білу; 8. 1. 3. 10 - тең шамалас және тең құрамдас фигуралардың анықтамаларын білу; 8. 1. 3. 11 - параллелограммның, ромбтың ауданы формулаларын білу және қолдану; 8. 1. 3. 12 - үшбұрыштың ауданы формулаларын білу және қолдану; 8. 1. 3. 13 - трапецияның ауданы формулаларын білу және қолдану;	шеңбердің радиусын табу формулаларын білу және қолдану;

		8. 1. 3. 14 - жазықтықта координаталарымен берілген екі нүктенің арақашықтықтығын есептеу; 8. 1. 3. 15 - кесінді ортасының координаталарын табу; 8. 1. 3. 16 - центрі (a; b), радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін (x - a)2 + (y - b)2 = r2 білу; 8. 1. 3. 17 - түзудің теңдеуін білу: ax + by + c = 0; 8. 1. 3. 18 - Пифагор теоремасын пайдаланып, sin2a + cos2a = 1 формуласын қорытып шығару және есептер шешуде қолдану; 8. 1. 3. 19 - a және (90°-a) бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қолдану;	
4. Векторлар және түрлендірулер	7.1.4.	8.1.4.	9.1.4.
			9. 1. 4. 1 - вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік вектордың және вектор

			ұзындығының анықтамаларын білу; 9. 1. 4. 2 - векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қолдану; 9. 1. 4. 3 - векторлардың коллинеарлық шартын қолдану; 9. 1. 4. 4 - екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын білу; 9. 1. 4. 5 - қозғалыстың түрлерін және қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 6 - симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу; 9. 1. 4. 7 - ұқсас фигуралардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 8 - гомотетияның анықтамасын және қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 9 - үшбұрыштар ұқсастығы белгілерін білу және қолдану; 9. 1. 4. 10 - тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білу және қолдану;

			9. 1. 4. 11 - үшбұрыш биссектрисасының қасиетін білу және қолдану; 9. 1. 4. 12 - ұқсас фигуралардың аудандары және ұқсастық коэффициенті арасындағы тәуелділік формуласын білу

23. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

24. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Геометрия» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын (гимназия/лицей сыныптарына арналған) іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

3-параграф.
Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Геометрия» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (гимназия/лицей сыныптарына арналған)

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Геометрияның алғашқы мәліметтері	Геометрияның негізгі ұғымдары. Аксиома. Теорема	7. 1. 1. 1 - планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу; 7. 1. 1. 5 - кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу; 7. 1. 1. 2 - нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану; 7. 1. 1. 3 - аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың шарты мен қорытындысын ажырату; 7. 1. 2. 1 - нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын білу және қолдану (реттік аксиомасы); 7. 1. 1. 6 - кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын білу және қолдану;

		7. 1. 1. 8 - кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану; 7. 1. 1. 11 - берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу; 7. 1. 2. 2 - түзулердің параллельдік аксиомасын білу;
	Фигуралар теңдігі	7. 1. 1. 7 - тең фигуралардың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану;
	Теореманы дәлелдеу әдістері	7. 1. 1. 4 - теоремаларды дәлелдеу әдістерін білу
	Сыбайлас және вертикаль бұрыштар, олардың қасиеттері	7. 1. 1. 9 - сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу; 7. 1. 1. 10 - сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін білу және қолдану;
2-тоқсан		
Үшбұрыштар	Үшбұрыш және оның түрлері	7. 1. 1. 13 - үшбұрыштардың түрлерін ажырату;
	Үшбұрыштың биссектрисы, медианасы, биіктігі және орта сызығы	7. 1. 1. 14 - теңқабырғалы, теңбүйірлі, тікбұрышты үшбұрыштардың элементтерін білу; 7. 1. 1. 12 - үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикулярын білу және оларды салу;
	Үшбұрыштар теңдігінің белгілері	7. 1. 1. 20 - үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу;
	Теңбүйірлі үшбұрыш, оның қасиеттері және белгілері	7. 1. 1. 21 - теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін білу және қолдану;
3-тоқсан		
Түзулердің өзара орналасуы	Параллель түзулер, олардың белгілері және қасиеттері	7. 1. 2. 3 - екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштарды танып білу; 7. 1. 2. 4 - түзулердің параллельдік белгілерін білу және қолдану; 7. 1. 2. 5 - параллель түзулердің қасиеттерін білу және қолдану;
	Үшбұрыш бұрыштарының қосындысы.	7. 1. 1. 15 - үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын білу;

	Үшбұрыштың сыртқы бұрышы	7. 1. 1. 16 - үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 1. 17 - үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын білу; 7. 1. 1. 18 - үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы қолдану;
	Үшбұрыш теңсіздігі	7. 1. 1. 19 - үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және есептер шығаруда қолдану; 7. 1. 3. 1 - үшбұрыш теңсіздігін білу және қолдану;
	Тікбұрышты үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттері	7. 1. 1. 22 - тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу және қолдану; 7. 1. 1. 23 - тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін қолдану;
	Перпендикуляр түзулер. Перпендикуляр, көлбеу және оның проекциясы	7. 1. 2. 6 - перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарын меңгеру; 7. 1. 2. 7 - нүктеден түзуге түсірілген перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы білу және қолдану; 7. 1. 2. 8 - перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану;
4-тоқсан		
Шеңбер. Геометриялық салулар	Шеңбер, дөңгелек, олардың элементтері мен бөліктері. Центрлік бұрыш	7. 1. 1. 24 - шеңбер мен дөңгелектің және олардың элементтерінің (центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу; 7. 1. 1. 25 - центрлік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 7. 1. 1. 26 - шеңбер диаметрі мен хордасының перпендикулярлығы туралы теоремаларды дәлелдеу және қолдану; 7. 1. 1. 27 - нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу;
	Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі	7. 1. 2. 10 - түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау;

	шеңбердің өзара орналасуы	
	Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері	7. 1. 2. 9 - шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу; 7. 1. 2. 11 - есептер шығаруда шеңбер жанамасының қасиеттерін білу және қолдану;
	Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер	7. 1. 2. 12 - үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу; 7. 1. 2. 13 - үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған шеңберлердің центрлерінің орналасуын түсіндіру;
	Салу есептері	7. 1. 2. 14 - берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қақ бөлу; 7. 1. 2. 15 - кесіндінің орта перпендикулярын және берілген түзуге перпендикуляр түзу салу; 7. 1. 2. 16 - берілген элементтері бойынша үшбұрыш салу;
7-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

2) 8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-сыныптағы геометрия курсын қайталау		
Көпбұрыштар. Төртбұрыштар	Көпбұрыш.	8. 1. 1. 1 – сынық сызық ұғымын білу; 8. 1. 1. 2 - көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8. 1. 1. 3 - көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындыларының және сыртқы бұрыштарының қосындыларының формулаларын қорытып шығару;
	Параллелограмм, ромб, тіктөртбұрыш,	8. 1. 1. 4 - параллелограмм анықтамасын білу;

	шаршы және олардың қасиеттері мен белгілері	8. 1. 1. 5 - параллелограмм қасиеттерін қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 1. 6 - параллелограмм белгілерін қорытып шығару және қолдану; 8. 1. 1. 7 - тіктөртбұрыш, ромб, шаршы анықтамаларын, қасиеттері мен белгілерін білу;
	Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер	8. 1. 1. 8 - Фалес теоремасын білу және қолдану; 8. 1. 1. 9 - пропорционал кесінділер туралы теоремаларды білу және қолдану;
	Трапеция, оның түрлері мен қасиеттері. Трапеция мен үшбұрыштың орта сызықтары	8. 1. 1. 10 - трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу; 8. 1. 1. 11 - үшбұрыштың орта сызығының қасиетін білу және қолдану; 8. 1. 1. 12 - трапецияның орта сызығының қасиетін білу және қолдану.
	Үшбұрыштың тамаша нүктелері	8. 1. 3. 1 - үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану;
2-тоқсан		
Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар	Тікбұрышты үшбұрыштың сүйір бұрыштарының тригонометриялық функциялары. Пифагор теоремасы	8. 1. 3. 2 - бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қатыстары арқылы берілген анықтамаларын білу; 8. 1. 3. 3 - Пифагор теоремасын білу және қолдану; 8. 1. 3. 4 - тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін білу және қолдану;
	Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер	8. 1. 3. 18 - Пифагор теоремасын пайдаланып, sin2a + cos2a = 1 формуласын қорытып шығару және есептер шешуде қолдану; 8. 1. 3. 19 - а және (900-а) бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қолдану;

		8. 1. 3. 5 - бұрышты оның синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің белгілі мәні бойынша салу;
	Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу	8. 1. 3. 6 - тікбұрышты үшбұрышты 30°, 45°, 60° -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін табу үшін қолдану; 8. 1. 3. 7 - тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу үшін 30°, 45°, 60° - қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану; 8. 1. 3. 8 - берілген екі элементі бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғаларын табу;
3-тоқсан		
Аудан	Фигураның ауданы және оның қасиеттері	8. 1. 3. 9 - көпбұрыш ауданының анықтамасы мен қасиеттерін білу; 8. 1. 3. 10 - тең шамалас және тең құрамдас фигуралардың анықтамаларын білу;
	Төртбұрыштар мен үшбұрыштардың аудандары	8. 1. 3. 11 - параллелограммның, ромбтың ауданы формулаларын білу және қолдану; 8. 1. 3. 12 - үшбұрыштың ауданы формулаларын білу және қолдану; 8. 1. 3. 13 - трапецияның ауданы формулаларын білу және қолдану;
4-тоқсан		
Жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі	Жазықтықтағы координаталар әдісі	8. 1. 3. 14 - жазықтықта координаталарымен берілген екі нүктенің арақашықтықтығын есептеу; 8. 1. 3. 15 - кесінді ортасының координаталарын табу формлаларын білу және қолдану; 8. 1. 3. 16 - центрі (a; b), радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін білу: (x - a)2 + (y - b)2 = r2; 8. 1. 3. 17 - түзудің теңдеуін білу: ax + by + c = 0;
8-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

3) 9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
8-сыныптағы геометрия курсын қайталау		
Жазықтықтағы векторлар	Вектор. Векторларға амалдар қолдану. Коллинеар және коллинеар емес векторлар	9. 1. 4. 1 - вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік вектордың және вектор ұзындығының анықтамаларын білу; 9. 1. 4. 2 - векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қолдану; 9. 1. 4. 3 – векторлардық коллинеарлық шартын қолдану; 9. 1. 4. 4 - екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын білу; 9. 1. 4. 5 - векторлардың скаляр көбейтіндісінің анықтамасын білу;
	Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану	9. 1. 3. 1 - вектордың координаталарының анықтамасын білу; 9. 1. 3. 2 - вектордың ұзындығын табу формуласын білу және қолдану; 9. 1. 3. 3 - координаталарымен берілген векторларға амалдар қолдану; 9. 1. 3. 4 - векторлардың скаляр көбейтіндісін және оның қасиеттерін білу және қолдану; 9. 1. 3. 5 – векторлр арасындағы бұрышты табу;
2-тоқсан		
Жазықтықтағы түрлендірулер	Қозғалыс және оның қасиеттері	9. 1. 4. 5 - қозғалыстың түрлерін және қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 6 - симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу;
	Ұқсас фигуралар және олардың қасиеттері. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері	9. 1. 4. 7 - ұқсас фигуралардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 8 - гомотетияның анықтамасын және қасиеттерін білу; 9. 1. 4. 9 - үшбұрыштар ұқсастығы белгілерін білу және қолдану;

		9. 1. 4. 10 - тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білу және қолдану; 9. 1. 4. 11 - үшбұрыш биссектрисасының қасиетін білу және қолдану; 9. 1. 4. 12 - ұқсас фигуралардың аудандары және ұқсастық коэффициенті арасындағы тәуелділік формуласын білу;
3-тоқсан		
Үшбұрыштарды шешу	Үшбұрыштарды шешу	9. 1. 3. 6 - косинустар теоремасын білу және қолдану; 9. 1. 3. 7 - синустар теоремасын білу және қолдану; 9. 1. 2. 3 - дұрыс көпбұрыштарды салу; 9. 1. 3. 8 - іштей сызылған үшбұрыштың ауданын ($S = \frac{abc}{4R}$ мұндағы a, b, c – үшбұрыштың қабырғалары, R – сырттай сызылған шеңбер радиусы) және сырттай сызылған көпбұрыштың ауданының (S = p . r мұндағы r – іштей сызылған шеңбер радиусы, p көпбұрыштың жарты периметрі) формуларын білу және қолдану; 9. 1. 3. 9 - шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштардың аудандарын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулаларын білу және қолдану;
4-тоқсан		
Шеңбер. Көпбұрыштар	Шеңбер және дөңгелек. Доғаның ұзындығы. Дөңгелек, сектор және сегменттің аудандары	9. 1. 1. 1 - доға ұзындығының формуласын білу және қолдану; 9. 1. 1. 2 - сектор мен сегмент ауданының формулаларын білу және қолдану; 9. 1. 1. 3 - іштей сызылған бұрыш анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 9. 1. 1. 4 - дөңгелектегі кесінділердің пропорционалдылығы туралы теоремаларды білу және қолдану;
	Дұрыс көпбұрыштар және шеңбер	9. 1. 2. 1 - шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін білу және қолдану;

		9. 1. 2. 2 - дұрыс көпбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустары арасындағы байланысты білу және қолдану; 9. 1. 2. 3 - дұрыс көпбұрыштың қабырғаларын, периметрін, ауданын және оған іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын байланыстыратын формулаларды білу және қолдану; 9. 1. 2. 4 - үшбұрыш медианаларының қасиеттерін білу;
7-9-сыныптардағы геометрия курсын қайталау		

бұйрығына 54-қосымша
Қазақстан Республикасы
Оқу - ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
55-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде №29031 болып тіркелген).

2. «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәнінің мақсаты: білім алушыларды компьютерлік жүйелер, ақпараттық процестер саласында заманауи ақпараттық технологияларды тиімді қолдану үшін компьютерлік ойлау, базалық білім, білік және дағдылармен қамтамасыз ету.

3. «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәнінің міндеттері:

1) білім алушылардың қоғамдағы ақпараттық процестердің рөлі, адам іс-әрекетінің түрлі салаларындағы ақпараттық технологияларды қолданудың техникалық мүмкіндіктері мен перспективалары туралы түсінігін қалыптастыру;

2) күнделікті өмірде, оқуда, болашақ еңбек жолында ақпараттық технологияларды тиімді қолдану дағдысын дамыту;

3) білім алушылардың жүйелерді талдау, шешімдерді әзірлеу, программалық қосымшаларды жасау, өздерінің өнімдерін бағалау үшін компьютермен жұмыс істеудің базалық қағидаларды түсінуін қамтамасыз ету;

4) талдау, абстракциялау, модельдеу және программалау, алынған және бар ақпаратқа сындарлы баға беру арқылы түрлі мәлелерді шеше білу дағдысын дамыту;

5) білім алушылардың бойында жалпылау және ұқсастық, есепті құрамдас бөліктерге бөлу және жалпы заңдылықтарды айқындау, қойылған міндеттерді шешудің тиімді және ұтымды тәсілдерін іздеу қабілетін қамтитын логикалық,

алгоритмдік, сондай-ақ есептеу дағдысын дамыту;

6) білім алушылардың бойында ақпараттық мәдениетті қалыптастыру – жалпы қабылданған қағидаларды сақтау, жеке адамның және бүкіл қазақстандық қоғам мүдделерін ескеру;

7) білім алушылардың академиялық тілді меңгеруіне және пән бойынша ұғымдық аппаратты байытуына ықпал ету;

8) білім алушылардың ақпаратпен тиімді жұмыс істеуі үшін қажетті заманауи технологиялар мен әдістерді меңгеруін қамтамасыз ету;

9) «Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік пен ынтымақ», «әділдік пен жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп»», «еңбекқорлық пен кәсіби біліктілік», «жаңашылдық пен жасампаздық» құндылықтарын оқу пәнінің мазмұны арқылы білім алушылардың бойына сіңіру.

2-тарау. «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәнінің мазмұны

4. «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

2) 6-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

3) 7-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

4) 8-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

5) 9-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

5. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімнен тұрады:

1) компьютерлік жүйелер және желілер;

2) ақпараттық процестер және деректер;

3) компьютерлік ойлау және программалау;

4) денсаулық, қауіпсіздік және ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ) мен жасанды интеллектінің (ЖИ) адамға әсері.

6. Компьютерлік жүйелер және желілер бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) аппараттық және программалық жасақтама;

2) компьютерлік желі және Интернет.

7. «Ақпараттық процестер және деректер» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) ақпаратты ұсыну және өлшеу;

2) деректерді және нысандарды өңдеу.

8. «Компьютерлік ойлау және программалау» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) алгоритмдеу және программалау;

2) компьютерлік модельдеу;

3) компьютерлік ойлау және жасанды интеллект.

9. «Денсаулық, қауіпсіздік және ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ) мен жасанды интеллектінің (ЖИ) адамға әсері» келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) ақпараттық қауіпсіздік, эргономика және цифрлық этикет;

2) жасанды интеллект.

10. 5-сыныпқа арналған «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Ақпарат және компьютер»: Эргономика дегеніміз не. Біздің айналамыздағы ақпарат. Интернетте ақпаратты іздеу. Есептеу техникасының даму тарихы. Программалық жасақтама және жасанды интеллект;

2) «Цифрлық кескіндер»: Компьютерлік графика және оның түрлері. Растрлық кескіндерді құру. Растрлық кескіндерді өңдеу құралдары. Графика және жасанды интеллект;

3) «Python тілінде turtle кітапханасын қолдану арқылы программалау негіздері»: Алгоритмдер және ақылды жүйелер. Программалау ортасымен және turtle кітапханасымен танысу. Қозғалыс және жылдамдықты басқару. Түс, сызық қалыңдығы, пішін. Қайталаулар (for циклі). Тармақталу (if);

4) «Мәтіндік құжаттар және цифрлық этикет»: Мәтінді өңдеу және пішімдеу. Кескіндерді кірістіру. Қарапайым және күрделі кестелерді құру және өңдеу. Мәтіндік құжаттар құру кезінде жасанды интеллектіні этикетке сай қолдану.

11. 6-сыныпқа арналған «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Компьютерлік жүйелер және қауіпсіздік»: Қауіпсіздік және Интернет желісінде жұмыс кезіндегі жауапкершілік. Жасанды интеллектегі деректердің рөлі. Жүйелік блок құрылғысы және компьютердің жады. Файлдық жүйе және программалық жасақтама;

2) «Векторлық графика»: Векторлық графикалық редактор. Векторлық кескіндерді құру. Векторлық кескіндерге түрлендіру;

3) «Python тілінде программалау»: Тіл алфавиті. Синтаксис. Деректер типтері. Арифметикалық өрнектерді жазу ережесі. Деректерді енгізу және шығару;

4) «Презентациялар және инфографика»: Презентация құрылымын әзірлеу. Диаграммалармен жұмыс. Инфографиканы рәсімдеу. Анимациялық әсерлер. Жобаны дайындау және қорғау.

12. 7-сыныпқа арналған «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Ақпаратты өлшеу»: Жеке қауіпсіздік және ондағы сервистік программалардың рөлі; Ақпараттың өлшем бірліктері. Ақпаратты өлшеу. Мәтіндік ақпаратты және монохромды кескіндерді (ASCII, Unicode) кодтау.

2) «3D-модельдеу»: Үш өлшемді графика редакторы. Нысандардың 3D модельдері. 3D анимация;

3) «Python тілінде программалау»: Тармақталу алгоритмдерін программалау. Функциялар кітапханасы. Функцияны анықтау. Шешім қабылдау жүйелері;

4) «Электрондық кестелер»: Программа интерфейсі, электрондық кестелердің негізгі түсініктері. Деректер типтері. Формулалар. Шартты пішімдеу. Кестелік деректерді графикалық түрде ұсыну.

13. 8-сыныпқа арналған «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Санау жүйелері»: Алгоритмнің ауытқуы.; Бір санау жүйесінен екінші санау жүйесіне аудару. Позициялық санау жүйелеріндегі арифметикалық амалдар;

2) «Электрондық кестелерде мәселелерді шешу»: Математикалық функциялар; Логикалық функциялар; Статистикалық функциялар; Электрондық кестелерде үдерістерді модельдеу;

3) «Python тілінде программалау»: Файлдармен жұмыс. For циклі. While циклі. Циклді басқару. Кірістірілген циклдер. Болжамды мәселелерді деректерге негіздеп модельдеу;

4) «Компьютерлік желілер»: Компьютерлік желілер. Желідегі қауіпсіздік. Бұлттық технологиялар.

14. 9-сыныпқа арналған «Информатика және жасанды интеллект» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Компьютерлік желілер»: Жасанды интеллектіні қолданудың әлеуметтік және этикалық аспектілері. Компьютердің IP-адрес. Ішкі желі маскасы. Домендік атаулар жүйесі және ақпаратты тасымалдау хаттамалары. Желінің өткізу қабілетін анықтау;

2) «Компьютердің логикалық негіздері»: Логикалық амалдар. Ақиқат кестесін тұрғызу. Компьютердің логикалық элементтері. Логикалық сызбаларды құру. Есептеу жүйелерінің логикалық және ықтималдық принциптері;

3) «Python тілінде программалау»: Жолдарды өңдеу. Тізімдер. Кортеждер;

4) «Python программалау тілінде 2D-ойынын құру»: PyGame кітапханасы. Артқы фон мен ойын кейіпкерлері (спрайттар). Кейіпкер (спрайт) қозғалысы. Шарттарды программалау. Қорытынды жоба.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада оқытудың күтілетін нәтижелеріне жету оқу пәнінің мазмұнын айқындауда негіз болатын оқыту мақсаттары арқылы қамтамасыз етіледі.

16. Оқыту мақсаттары Бағдарламада кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4 кодында «7» – сынып, «2.1» – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» – оқыту мақсатының реттік саны.

17. Оқыту мақсаттары бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) компьютерлік жүйелер мен желілер:

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып

Аппараттық және программалық жасақтама	5.1.1.1 есептеу техникасының тарихы мен даму перспективасын айту; 5.1.1.2 программалық жасақтаманы қызметіне қарай (жүйелік, қолданбалы, инструменталды) жіктеу және заманауи программаларда жасанды интеллектіні қолдану мысалдарын келтіру	6.1.1.1 жүйелік блоктың негізгі құрылғылары мен компьютер жады (RAM, ROM, сыртқы сақтау құрылғысы, кэш-жады) түрлерінің қызметтерін сипаттау, сондай-ақ, орталық процессордың (ядро саны, тактілік жиілік) негізгі сипаттамаларын атау; 6.1.1.2 операциялық жүйенің негізгі функцияларын атау және файлдық жүйеде файл атауларына байланысты ережелер мен кеңейтілімдерді қолданып,	7.1.1.1 графикалық примитивтерді мен айналу денелерін құру және оларды түрлендіру үшін 3D редакторы құралдарын қолдану	8.1.1.1 құрылғыларды жағымсыз желілік трафиктен қорғауға арналған ПЖ (программалық жасақтаманы) таңдау (брандмауэр, жарнаманы мен көрсетуді бұғаттайтын браузер кеңейтілімдері)	

		деректерді сақтауды ұйымдастыру			
Компьютерлік желілер және Интернет				8.1.2.1 компьютерлік желілерді жіктеу; 8.1.2.2 файлдарды өңдеу мен түсініктеме беру кезінде цифрлық этикетті сақтау, ортақ қолжетімді құжаттармен бірлесіп жұмыс істеу ережелерін қолдану; 8.1.2.3 ортақ қолжетімді файлдарды (мәтіндік құжаттар, күнтізбелер, презентациялар, кестелер) қолдану, оларды қашықтықтан және бірлесіп өңдеу	9.1.2.1 хаттамалардың қызметін сипаттау (IP, TCP/IP, FTP, HTTPS); 9.1.2.2 берілген түйіннің IP-адресі мен маскасы бойынша желі мекенжайын анықтау; 9.1.2.3 DNS құрылымы мен мақсатын түсіндіру; 9.1.2.4 желінің өткізу қабілетін анықтау

2) ақпараттық процестер және деректер:

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
Ақпаратты ұсыну және өлшеу	5.2.1.1 ақпарат түрлерін ұсыну формасына қарай ажырату (мәтіндік, графикалық, дыбыстық, сандық, бейне) және ақпараттың компьютерде екілік кодта сақталатынын, тасымалданатынын түсіндіру	6.2.1.1 әртүрлі типтегі (str, int, float, bool) мәндерді меншіктеу және ауыстыру арқылы айнымалыларды қолдану	7.2.1.1 ақпаратты бір өлшем бірліктен басқа өлшем бірлікке аударуды жүзеге асыру; 7.2.1.2 алфавиттік тәсілді қолданып ақпарат көлемін анықтау; 7.2.1.3 мәтіндік ақпаратты және монохромды кескіндерді кодтау және декодтау алгоритмдерін қолдану	8.2.1.1 ондық жүйедегі натурал сандарды екілік, сегіздік, он алтылық санау жүйесіне және кері аудару; 8.2.1.2 позициялық санау жүйелерінде натурал сандармен арифметикалық амалдарды (қосу, азайту) орындау	9.2.1.1 логикалық пікірдің ақиқаттығын анықтау үшін логикалық амалдарды (дизъюнкция, конъюнкция, инверсия, шектеуші немесе (XOR), импликация (ұстану), эквивалент тілік (тепе-теңдік)) қолдану; 9.2.1.2 берілген логикалық өрнекке ақиқат кестесін тұрғызу
Деректерді және нысандарды өңдеу	5.2.2.1 графиканың растрлық, векторлық түрлерін салыстыру және қолдану мақсатына қарай түстік модельді	6.2.2.1 растрлық және векторлық графиканың артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалау;	7.2.2.1 ұяшықтарда деректердің әртүрлі типін қолданып, электрондық кестенің	8.2.2.1 электрондық кестелерде (СУММ(); ABS(); КОРЕНЬ(); СТЕПЕНЬ(); СУММЕС	9.2.2.1 PyGame терезесінде геометриялық фигураларды (тіктөртбұрыш, дөңгеленге

	(RGB немесе CMYK) таңдау; 5.2.2.2 нысандар мен контурларды толтырып бояу арқылы мәтін мен геометриялық пішіндерді (тіктөртбұрыш, дөңгелек тіктөртбұрыш, сызық, эллипс, көпбұрыш, икемді пішіндер) қолданып растрлық кескін құру; 5.2.2.3 нысандарды орналастыру үшін қабаттарды пайдаланып, ерекшелеу, жылжыту және кадрлау құралдарымен растрлық кескіндерді құру; 5.2.2.4 «Абзац» және «Қаріп» тобындағы командаларды пайдаланып, нөмірленген, маркерленген, көп деңгейлі	6.2.2.2 нысандар мен контурларды толтырып бояй отырып, мәтіндерді, «Pen tool» құралын және геометриялық пішіндерді (тіктөртбұрыш, дөңгелек тіктөртбұрыш, сызық, эллипс, көпбұрыш, еркін пішіндер) қолданып векторлық кескіндерді құру; 6.2.2.3 векторлық графикалық редакторда түйіндер, контурлар, топтасқан қабаттар арқылы нысандарды өңдеу; 6.2.2.4 слайд макетін және презентация дизайны тақырыптарын өңдеу; 6.2.2.5 диаграммала	элементтерін пішімдеу; 7.2.2.1 ұяшықтарда деректердің әртүрлі типін қолданып, электрондық кестенің элементтерін пішімдеу; 7.2.2.2 салыстырмалы және абсолютті сілтемені пайдаланып электрондық кестеде есептеулер жүргізу үшін формулаларды қолдану; 7.2.2.3 электрондық кестеде шартты пішімдеуді қолдану; 7.2.2.4 электрондық кестедегі деректерді талдау негізінде	ЛИ()) математикалық функцияларын қолдану; 8.2.2.2 электрондық кестелерде логикалық амалдарды (ЕСЛИ(), И(), ИЛИ(), НЕ()) өңдеу функцияларын қолдану; 8.2.2.3 электрондық кестелерде статистикалық функцияларды (СРЗНАЧ(), МАКС(); МИН()) қолдану	н тіктөртбұрыш, түзу сызық, эллипс, көпбұрыш, полигон) салу; 9.2.2.2 ойынның кейіпкерін (спрайтты) және фондық кескінді ; 9.2.2.3 спрайттың қозғалысын және оның ойындағы нысандармен өзара әрекеттесуін тінтуір мен пернетақтаны пайдаланып ұйымдастыру; 9.2.2.4 дайын сценарий бойынша ойын әзірлеу

	тізімдер құру және мәтін қарпінің стилін, регистрін, интервалын орнату; 5.2.2.5 әртүрлі дереккөздерден (файлдан, Интернеттен, screenshot) кескіндерді кірістіру, «Сурет пішімі» командасын қолдану; 5.2.2.6 мәтіндік редакторда ұяшықтарды біріктіру/ажырату, туралау, шекаралар және толтырып бояу арқылы кестелер (қарапайым және күрделі) құру	рды қосу және өңдеу; 6.2.2.6 стандартты пішіндерге туралау, интервалды орнату, біріктіру, қиылысу және фигуралар айырмасын қолдану арқылы сызбалар құру; 6.2.2.7 презентацияда трансформация әсерін практикалық талаптарға сәйкестігі мен тиімділігін бағалай отырып, нысандардың анимациясын құру	диаграммалар құру		

3) компьютерлік ойлау және программалау:

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
Алгоритмдеу және программалау	5.3.1.1 Python-да turtle кітапханасын қолданып сызықтық	6.3.1.1 құрамында «‘«, «“«, «\» символдары бар мәтіндік хабарламала	7.3.1.1 қойылған мәселеге байланысты if, if + else, if +	8.3.1.1 Python программалау тілінде файлдармен жұмысты	9.3.1.1 деректердің жолдық типімен жұмыс істеу

	алгоритмдерді жүзеге асыру; 5.3.1.2 графикалық кескіндерді құру үшін жылжыту, айналу, жылдамдық пен орын ауыстыру командаларын пайдалану; 5.3.1.3 графикалық нысандарды жобалау және өз кескіндерін құру кезінде команда (түс, сызық қалыңдығы, толтырып бояу, пішін) параметрлерін пайдалану; 5.3.1.4 геометриялық пішіндер мен өрнектерді құрастыру кезінде қайталанатын әрекеттерді автоматтандыру үшін for циклін қолданып,	рдың экрандау тізбектерін (Escape sequences) (/n) шығару; 6.3.1.2 программа кодында қосу, азайту, көбейту, бөлу, дәрежесін шығару, бүтін бөлікті алу, қалдықты алу амалдарын қолдану; 6.3.1.3 деректерді пернетақтадан енгізу командасын пайдалану; 6.3.1.4 мәтін мен айнымалылардан хабарламалар комбинациясын шығару үшін жолдарды өңдеу (f-strings) құралдарын қолдану	elif + else шарттық құрылымдарын қолдану; 7.3.1.2 Логикалық амалдарды (and, or, not) пайдалана отырып құрама шарттарды қолдану; 7.3.1.3 Программа кодында (len(), round(), max(), min(), random()) функцияларын шақыру; 7.3.1.4 программа кодының орындалу нәтижесінде мәнді қайтаратын функция құру	істеу(ашу және жабу, жазу және оқу, join(), split() әдістері, map() функциясы); 8.3.1.2 циклді ұйымдастыруда «in» құрылымын және range() функциясын пайдаланып, for операторын есептерді шешуде қолдану; 8.3.1.3 while циклдік операторын есептерді шешуде қолдану; 8.3.1.4 циклді басқару нұсқаулығын есептерді шешуде қолдану(continue, break, else); 8.3.1.5 алгоритмді трассировкалау	әдістерін қолдану(.find(), .rfind(), .count(), .replace()); 9.3.1.2 берілген шарттар мен параметрлер бойынша деректер бөліктерін бөліп алуды орындау; 9.3.1.3 программа кодында тізімді жариялау; 9.3.1.4 sorted() функциясын және .sort() әдісін тізімді сұрыптауда қолдану; 9.3.1.5 программа кодында кортеждер құру

	циклдік алгоритмдерді жүзеге асыру; 5.3.1.5 шартқа байланысты шешім қабылдау мен программаның әрекетін өзгерту үшін if–else құрылымын қолданып, тармақталу алгоритмдерін жүзеге асыру				
Компьютерлік модельдеу			7.3.2.1 компьютерлік модельдерді қолдануға мысалдар келтіру; 7.3.2.2 3D редакторы құралдарын пайдаланып, кілттік кадрлардағы нысандардың орнын, айналуын, масштабын орнату	8.3.2.1 деректер негізінде шынайы үдерістерді талдау мен модельдеу үшін электрондық кестелерді қолдану және модельдеу нәтижесі оның сапасы мен толықтығына тәуелді екенін түсіндіру	9.3.2.1 компьютердің логикалық элементтерінің жұмыс принциптерін түсіндіру (ЖӘНЕ, НЕМЕСЕ, ЕМЕС, XOR); 9.3.2.2 логикалық өрнекті логикалық сызбаға және керісінше түрлендіру

Компьютерлік ойлау және жасанды интеллект	5.3.3.1 нақты, толық және өзекті ақпарат алу үшін іздеу сұраныстарын құру; 5.3.3.2. кіріс деректердің цифрлық жүйелер жұмысы нәтижесіне әсерін түсіндіру; 5.3.3.3 нақты ережелерге негізделген алгоритм мен сұраныстарға жауап беретін деректерді талдау жүйелері арасындағы айырмашылықты түсіндіру	6.3.3.1 «деректер», «ақпарат», «білім» ұғымдарының мәнін ажырата білу және жасанды интеллект моделдерін оқытудағы деректердің рөлі туралы түсіндіру	7.3.3.1 білімнің ереже немесе модель ретінде ұсынылатынын түсіндіру және шарттар мен деректер негізінде қарапайым шешім қабылдау жүйесін модельдеу	8.3.3.1 жасанды интеллект моделі арқылы болжамдар жасау немесе жіктеу үшін деректер қасиеттерін пайдаланатынын түсіндіру; 8.3.3.2 деректерді өңдеу және оларды қарапайым болжамды мәселелерді модельдеу үшін пайдалану	9.3.3.1 жасанды интеллект жүйелерін дегі жіктеу, болжау және генерация жұмысының ықтималдық сипатын түсіндіру

4) денсаулық, қауіпсіздік және АКТ мен ЖИ адамға әсері:

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
Ақпараттық қауіпсіздік, эргономика және	5.4.1.1 эргономика ережелеріне (экранға дейінгі қашықтық, жарықтанды	6.4.1.1 желідегі техника қауіпсіздігі ережесін бұзудың салдарлар	7.4.1.1 компьютерді және есептік жазбаны сенімді құпиясөздер		

цифрлық этикет	ру, қолдың орналасуы) сәйкес дұрыс отыру қалпын сақтау және жұмыс кеңістігін ұйымдастыру	ын (алаяқтық, интернеттегі агрессия, ойынға тәуелділік) талқылау	, екі сатылы аутентификация, антивирустық программалық жасақтама мен деректерді мұрағаттау арқылы қорғауды қамтамасыз ету		
Жасанды интеллект	5.4.2.1 жасанды интеллектіні авторлық құқықты сақтау мен плагиатқа жол бермеу тұрғысында жауапкершілікпен пайдалану принциптерін қолдану	6.4.2.1 әртүрлі дереккөздерден алынған ақпаратты талдау және цифрлық жүйелерге сұраныс құрылымының алынатын нәтижеге, оның объективтілігі мен сенімділігіне әсерін түсіндіру	7.4.2.1 жасанды интеллектten алынған кодты қолданбас бұрын оның қауіптерін тану және тексеру	8.4.2.1 алгоритмнің ауытқуы (bias) ұғымын түсіндіру және ЖИ оқыту үшін қате ақпараттың қолданылуы дискриминацияға алып келетіндігіне мысалдар келтіру	9.4.2.1 жасанды интеллектің түрлі салаларда (медицина, білім беру, қаржы, әлеуметтік желілер) қолданылуының адам мен қоғам үшін салдары (жауапкершілік, әділдік, ашықтық) тұрғысынан талдау

3-параграф. Ұзақ мерзімді жоспар

18. Ұзақ мерзімді жоспар оқу пәнінің әр сыныпқа арналған оқыту мазмұны мен құрылымын тоқсандар бойынша анықтайды.

19. Бағдарламаның бөлімдері және бөлімшелері/тақырыптары бойынша оқу сағаттарын тоқсан ішінде бөлуді педагог ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес жүзеге

асырады:

1) 5-сынып:

Бөлімдер	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ақпарат және компьютер	Эргономика дегеніміз не	5.4.1.1 эргономика ережелеріне (экранға дейінгі қашықтық, жарықтандыру, қолдың орналасуы) сәйкес дұрыс отыру қалпын сақтау және жұмыс кеңістігін ұйымдастыру
	Біздің айналамыздағы ақпарат	5.2.1.1 ақпарат түрлерін ұсыну формасына қарай ажырату (мәтіндік, графикалық, дыбыстық, сандық, бейне) және ақпараттың компьютерде екілік кодта сақталатынын, тасымалданатынын түсіндіру
	Интернетте ақпаратты іздеу	5.3.3.1 нақты, толық және өзекті ақпарат алу үшін іздеу сұраныстарын құру
	Есептеу техникасының даму тарихы	5.1.1.1 есептеу техникасының тарихы мен даму перспективасын айту
	Программалық жасақтама және жасанды интеллект	5.1.1.2 программалық жасақтаманы қызметіне қарай (жүйелік, қолданбалы, инструменталды) жіктеу және заманауи программаларда жасанды интеллектіні қолдану мысалдарын келтіру
2-тоқсан		
Цифрлық кескіндер	Компьютерлік графика және оның түрлері	5.2.2.1 графиканың растрлық, векторлық түрлерін салыстыру және қолдану мақсатына қарай түстік модельді (RGB немесе CMYK) таңдау
	Растрлық кескіндерді құру	5.2.2.3 нысандар мен контурларды толтырып бояу арқылы мәтін мен геометриялық пішіндерді (тіктөртбұрыш, дөңгелек тіктөртбұрыш, сызық, эллипс, көпбұрыш, икемді пішіндер) қолданып растрлық кескін құру

	Растрлық кескіндерді өңдеу құралдары	5.2.2.2 нысандарды орналастыру үшін қабаттарды пайдаланып, ерекшелеу, жылжыту және кадрлау құралдарымен растрлық кескіндерді құру
	Графика және жасанды интеллект	5.3.3.2. кіріс деректердің цифрлық жүйелер жұмысы нәтижесіне әсерін түсіндіру
3-тоқсан		
Python тілінде turtle кітапханасын қолдану арқылы программалау негіздері	Алгоритмдер және ақылды жүйелер	5.3.3.3 нақты ережелерге негізделген алгоритм мен сұраныстарға жауап беретін деректерді талдау жүйелері арасындағы айырмашылықты түсіндіру
	Программалау ортасымен және turtle кітапханасымен танысу	5.3.1.1 Python-да turtle кітапханасын қолданып сызықтық алгоритмдерді жүзеге асыру
	Қозғалыс және жылдамдықты басқару	5.3.1.2 графикалық кескіндерді құру үшін жылжыту, айналу, жылдамдық пен орын ауыстыру командаларын пайдалану
	Түс, сызық қалыңдығы, пішін	5.3.1.3 графикалық нысандарды жобалау және өз кескіндерін құру кезінде команда (түс, сызық қалыңдығы, толтырып бояу, пішін) параметрлерін пайдалану
	Тармақталу (if)	5.3.1.5 шартқа байланысты шешім қабылдау мен программаның әрекетін өзгерту үшін if–else құрылымын қолданып, тармақталу алгоритмдерін жүзеге асыру
	Қайталаулар (for циклі)	5.3.1.4 геометриялық пішіндер мен өрнектерді құрастыру кезінде қайталанатын әрекеттерді автоматтандыру үшін for циклін қолданып, циклдік алгоритмдерді жүзеге асыру
4-тоқсан		
Мәтіндік құжаттар және цифрлық этикет	Мәтінді өңдеу және пішімдеу	5.2.2.4 «Абзац» және «Қаріп» тобындағы командаларды пайдаланып, нөмірленген, маркерленген, көп деңгейлі тізімдер құру және мәтін қарпінің

		стилін, регистрін, интервалын орнату
	Кескіндерді кірістіру	5.2.2.5 әртүрлі дереккөздерден (файлдан, Интернеттен, screenshot) кескіндерді кірістіру, «Сурет пішімі» командасын қолдану
	Қарапайым және күрделі кестелерді құру және өңдеу	5.2.2.6 мәтіндік редакторда ұяшықтарды біріктіру/ажырату, туралау, шекаралар және толтырып бояу арқылы кестелер (қарапайым және күрделі) құру
	Мәтіндік құжаттар құру кезінде жасанды интеллектіні этикетке сай қолдану	5.4.2.1 жасанды интеллектіні авторлық құқықты сақтау мен плагиатқа жол бермеу тұрғысында жауапкершілікпен пайдалану принциптерін қолдану

2) 6-сынып:

Бөлімдер	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Компьютерлік жүйелер және қауіпсіздік	Қауіпсіздік және Интернет желісінде жұмыс кезіндегі жауапкершілік	6.4.1.1 желідегі техника қауіпсіздігі ережесін бұзудың салдарларын (алаяқтық, интернеттегі агрессия, ойынға тәуелділік) талқылау
	Жасанды интеллектідегі деректердің рөлі	6.3.3.1 «деректер», «ақпарат», «білім» ұғымдарының мәнін ажырата білу және жасанды интеллект моделдерін оқытудағы деректердің рөлі туралы түсіндіру
	Жүйелік блок құрылғысы және компьютердің жадысы	6.1.1.1 жүйелік блоктің негізгі құрылғылары мен компьютердің жады (RAM, ROM, сыртқы сақтау құрылғысы, кэш-жады) түрлерінің қызметтерін сипаттау, сондай-ақ, орталық процессордың (ядро саны, тактілік жиілік) негізгі сипаттамаларын атау
	Файлдық жүйе және программалық жасақтама	6.1.1.2 операциялық жүйенің негізгі функцияларын атау және файлдық жүйеде файл атауларына байланысты ережелер мен кеңейтілімдерді қолданып, деректерді сақтауды ұйымдастыру

2-тоқсан		
Векторлық графика	Векторлық графикалық редактор	6.2.2.1 растрлық және векторлық графиканың артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалау
	Векторлық кескіндерді құру	6.2.2.2 нысандар мен контурларды толтырып бояй отырып, мәтіндерді, «Pen tool» құралын және геометриялық пішіндерді (тіктөртбұрыш, дөңгелек тіктөртбұрыш, сызық, эллипс, көпбұрыш, еркін пішіндер) қолданып векторлық кескіндерді құру
	Векторлық кескіндерге түрлендіру	6.2.2.3 векторлық графикалық редакторда түйіндер, контурлар, топтасқан қабаттар арқылы нысандарды өңдеу
3-тоқсан		
Python тілінде программалау	Тіл алфавиті. Синтаксис	6.3.1.1 құрамында «‘«, «“«, «\» символдары бар мәтіндік хабарламалардың экрандау тізбектерін (escape sequences) (/n) шығару
	Деректер типтері	6.2.1.1 әртүрлі типтегі (str, int, float, bool) мәндерді меншіктеу және ауыстыру арқылы айнымалыларды қолдану
	Арифметикалық өрнектерді жазу ережесі	6.3.1.2 программа кодында қосу, азайту, көбейту, бөлу, дәрежесін шығару, бүтін бөлікті алу, қалдықты алу амалдарын қолдану
	Деректерді енгізу және шығару	6.3.1.3 деректерді пернетақтадан енгізу командасын пайдалану; 6.3.1.4 мәтін мен айнымалылардан хабарламалар комбинациясын шығару үшін жолдарды өңдеу (f-strings) құралдарын қолдану
4-тоқсан		
Презентациялар және инфографика	Презентация құрылымын әзірлеу	6.2.2.4 слайд макетін және презентация дизайнының үлгілерін өңдеу
	Диаграммалармен жұмыс	6.2.2.5 диаграммаларды қосу және өңдеу

	Инфографиканы рәсімдеу	6.2.2.6 стандартты пішіндерге туралау, интервалды орнату, біріктіру, қиылысу және фигуралар айырмасын қолдану арқылы сызбалар құру
	Анимациялық әсерлер	6.2.2.7 презентацияда трансформация әсерін практикалық талаптарға сәйкестігі мен тиімділігін бағалай отырып, нысандардың анимациясын құру
	Жобаны дайындау және қорғау	6.4.2.1 әртүрлі дереккөздерден алынған ақпаратты талдау және цифрлық жүйелерге сұраныс құрылымының алынатын нәтижеге, оның объективтілігі мен сенімділігіне әсерін түсіндіру

3) 7-сынып:

Бөлімдер	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ақпаратты өлшеу	Жеке қауіпсіздік және ондағы сервистік программалардың рөлі	7.4.1.1 компьютерді және есептік жазбаны сенімді құпиясөздер, екі сатылы аутентификация, антивирустық программалық жасақтама мен деректерді мұрағаттау арқылы қорғауды қамтамасыз ету
	Ақпараттың өлшем бірліктері	7.2.1.1 ақпаратты бір өлшем бірліктен басқа өлшем бірлікке аударуды жүзеге асыру
	Ақпаратты өлшеу	7.2.1.2 алфавиттік тәсілді қолданып ақпарат көлемін анықтау
	Мәтіндік ақпаратты және монохромды кескіндерді (ASCII, Unicode) кодтау	7.2.1.3 мәтіндік ақпаратты және монохромды кескіндерді кодтау және декодтау алгоритмдерін қолдану
2-тоқсан		
3D-модельдеу	Үш өлшемді графика редакторы	7.3.2.1 компьютерлік модельдерді қолдануға мысалдар келтіру

	Нысандардың 3D модельдері	7.1.1.1 графикалық примитивтер мен айналу денелерін құру және оларды түрлендіру үшін 3D редакторы құралдарын қолдану
	3D анимация	7.3.2.2 3D редакторы құралдарын пайдаланып, кілттік кадрлардағы нысандардың орнын, айналуын, масштабын орнату
3-тоқсан		
Python тілінде программалау	Тармақталу алгоритмдерін программалау	7.3.1.1 қойылған мәселеге байланысты if, if + else, if + elif + else шарттық құрылымдарын қолдану; 7.3.1.2 логикалық амалдарды (and, or, not) пайдалана отырып құрама шарттарды қолдану
	Функциялар кітапханасы	7.3.1.3 программа кодында (len(), round(), max(), min(), random()) функцияларын шақыру
	Функцияны анықтау	7.3.1.4 программа кодының орындалу нәтижесінде мәнді қайтаратын функция құру
	Шешім қабылдау жүйелері	7.3.3.1 білімнің ереже немесе модель ретінде ұсынылатынын түсіндіру және шарттар мен деректер негізінде қарапайым шешім қабылдау жүйесін модельдеу; 7.4.2.1 жасанды интеллекттен алынған кодты қолданбас бұрын оның қауіптерін тану және тексеру
4-тоқсан		
Электрондық кестелер	Программа интерфейсі, электрондық кестелердің негізгі түсініктері	7.2.2.1 ұяшықтарда деректердің әртүрлі типін қолданып, электрондық кестенің элементтерін пішімдеу
	Деректер типтері	7.2.2.1 ұяшықтарда деректердің әртүрлі типін қолданып, электрондық кестенің элементтерін пішімдеу
	Формулалар	7.2.2.2 салыстырмалы және абсолютті сілтемені пайдаланып

		электрондық кестеде есептеулер жүргізу үшін формулалаларды қолдану
	Шартты пішімдеу	7.2.2.3 электрондық кестеде шартты пішімдеуді қолдану
	Кестелік деректерді графикалық түрде ұсыну	7.2.2.4 электрондық кестедегі деректерді талдау негізінде диаграммалар құру

4) 8-сынып:

Бөлімдер	Тақырыптар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
Санау жүйелері	Алгоритмнің ауытқуы	8.4.2.1 алгоритмнің ауытқуы (bias) ұғымын түсіндіру және ЖИ оқыту үшін қате ақпараттың қолданылуы дискриминацияға алып келетіндігіне мысалдар келтіру
	Бір санау жүйесінен екінші санау жүйесіне аудару	8.2.1.1 ондық жүйедегі натурал сандарды екілік, сегіздік, он алтылық санау жүйесіне және кері аудару
	Позициялық санау жүйелеріндегі арифметикалық амалдар	8.2.1.2 позициялық санау жүйелерінде натурал сандармен арифметикалық амалдарды (қосу, азайту) орындау
2-тоқсан		
Электрондық кестелерде мәселелерді шешу	Математикалық функциялар	8.2.2.1 электрондық кестелерде (СУММ(); ABS(); КОРЕНЬ(); СТЕПЕНЬ(); СУММЕСЛИ()) математикалық функцияларын қолдану
	Логикалық функциялар	8.2.2.2 электрондық кестелерде логикалық амалдарды (ЕСЛИ(), И(), ИЛИ(), НЕ()) өңдеу функцияларын қолдану
	Статистикалық функциялар	8.2.2.3 электрондық кестелерде статистикалық функцияларды (СРЗНАЧ(), МАКС(); МИН()) қолдану
	Электрондық кестелерде	8.3.3.1 жасанды интеллект моделі болжамдар жасау немесе жіктеу

	үдерістерді модельдеу	үшін деректер қасиеттерін пайдаланатынын түсіндіру; 8.3.2.1 деректер негізінде шынайы үдерістерді талдау мен модельдеу үшін электрондық кестелерді қолдану және модельдеу нәтижесі оның сапасы мен толықтығына тәуелді екенін түсіндіру
3-тоқсан		
Python тілінде программалау	Файлдармен жұмыс	8.3.1.1 Python программалау тілінде файлдармен жұмысты істеу(ашу және жабу, жазу және оқу, join(), split() әдістері, map() функциясы)
	For циклі	8.3.1.2 циклді ұйымдастыруда «in» құрылымын және range() функциясын пайдаланып, for операторын есептерді шешуде қолдану
	While циклі	8.3.1.3 while циклдік операторын есептерді шешуде қолдану
	Циклді басқару	8.3.1.4 циклді басқару нұсқаулығын есептерді шешуде қолдану(continue, break, else); 8.3.1.5 алгоритмді трассировкалау
	Кірістірілген циклдер	8.3.1.2 циклді ұйымдастыруда «in» құрылымын және range() функциясын пайдаланып, for операторын есептерді шығаруда қолдану; 8.3.1.3 while циклдік операторын есептерді шешуде қолдану
	Болжамды мәселелерді деректерге негіздеп модельдеу	8.3.3.2 деректерді өңдеу және оларды қарапайым болжамды мәселелерді модельдеу үшін пайдалану
4-тоқсан		
Компьютерлік желілер	Компьютерлік желілер	8.1.2.1 компьютерлік желілерді жіктеу
	Желідегі қауіпсіздік	8.1.1.1 құрылғыларды жағымсыз желілік трафиктен қорғауға арналған ПЖ (программалық жасақтама) таңдау (брандмауэр,

		жарнаманы мен көрсетуді бұғаттайтын браузер кеңейтілімдері)
	Бұлттық технологиялар	8.1.2.2 файлдарды өңдеу мен түсініктеме беру кезінде цифрлық этикетті сақтау, ортақ қолжетімді құжаттармен бірлесіп жұмыс істеу ережелерін қолдану; 8.1.2.3 ортақ қолжетімді файлдарды (мәтіндік құжаттар, күнтізбелер, презентациялар, кестелер) қолдану, оларды қашықтықтан және бірлесіп өңдеу

5) 9-сынып:

Бөлімдер	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Компьютерлік желілер	Жасанды интеллектіні қолданудың әлеуметтік және этикалық аспектілері	9.4.2.1 жасанды интеллектінің түрлі салаларда (медицина, білім беру, қаржы, әлеуметтік желілер) қолданылуының адам мен қоғам үшін салдары (жауапкершілік, әділдік, ашықтық) тұрғысынан талдау
	Компьютердің IP-мекенжайы. Ішкі желі маскасы	9.1.2.1 хаттамалардың қызметін сипаттау (IP, TCP/IP, FTP, HTTPS); 9.1.2.2 берілген түйіннің IP-адресі мен маскасы бойынша желі мекенжайын анықтау
	Домендік атаулар жүйесі және ақпаратты тасымалдау хаттамалары	9.1.2.3 DNS құрылымы мен мақсатын түсіндіру
	Желінің өткізу қабілетін анықтау	9.1.2.4 желінің өткізу қабілетін анықтау
2-тоқсан		
Компьютердің логикалық негіздері	Логикалық амалдар	9.2.1.1 логикалық пікірдің ақиқаттығын анықтау үшін логикалық амалдарды (дизъюнкция, конъюнкция, инверсия, шектеуші немесе (XOR), импликация (ұстану),

		эквиваленттілік (тепе-теңдік)) қолдану
	Ақиқат кестесін тұрғызу	9.2.1.2 берілген логикалық өрнекке ақиқат кестесін тұрғызу
	Компьютердің логикалық элементтері	9.3.2.1 компьютердің логикалық элементтерінің жұмыс принциптерін түсіндіру (ЖӘНЕ, НЕМЕСЕ, ЕМЕС, XOR)
	Логикалық сызбаларды құру	9.3.2.2 логикалық өрнекті логикалық сызбаға және керісінше түрлендіру
	Есептеу жүйелерінің логикалық және ықтималдық принциптері	9.3.3.1 жасанды интеллект жүйелеріндегі жіктеу, болжау және генерация жұмысының ықтималдық сипатын түсіндіру
3-тоқсан		
Python тілінде программалау	Жолдарды өңдеу	9.3.1.1 деректердің жолдық типімен жұмыс істеу әдістерін қолдану (.find(), .rfind(), .count(), .replace()); 9.3.1.2 берілген шарттар мен параметрлер бойынша деректер бөліктерін бөліп алуды орындау
	Тізімдер	9.3.1.3 программа кодында тізімді жариялау; 9.3.1.4 sorted() функциясын және .sort() әдісін тізімді сұрыптауда қолдану; 9.3.1.2 берілген шарттар мен параметрлер бойынша деректер бөліктерін бөліп алуды орындау
	Кортеждер	9.3.1.5 программа кодында кортеждер құру; 9.3.1.2 берілген шарттар мен параметрлер бойынша деректер бөліктерін бөліп алуды орындау
4-тоқсан		
Python программалау	PyGame кітапханасы	9.2.2.1 PyGame терезесінде геометриялық фигураларды

тілінде 2D – ойынын құру		(тіктөртбұрыш, дөңгеленген тіктөртбұрыш, түзу сызық, эллипс, көпбұрыш, полигон) салу
	Артқы фон мен ойын кейіпкерлері (спрайттар)	9.2.2.2 ойынның кейіпкерін (спрайтты) және фондық кескінді
	Кейіпкер (спрайт) қозғалысы	9.2.2.3 спрайттың қозғалысын және оның ойындағы нысандармен өзара әрекеттесуін тінтуір мен пернетақтаны пайдаланып ұйымдастыру
	Шарттарды программалау	9.2.2.4 дайын сценарий бойынша ойын әзірлеу
	Қорытынды жоба	9.2.2.2 ойынның кейіпкерін (спрайтты) және фондық кескінді ; 9.2.2.3 спрайттың қозғалысын және оның ойындағы нысандармен өзара әрекеттесуін тінтуір мен пернетақтаны пайдаланып ұйымдастыру; 9.2.2.4 дайын сценарий бойынша ойын әзірлеу

бұйрығына 55-қосымша
Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
56-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған «Жаратылыстану» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған «Жаратылыстану» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде №29031 болып тіркелген).

2. Оқу пәнін оқытудың мақсаты: білім алушыларда жаратылыстану ғылымдарының негізгі ұғымдарын, принциптері мен теорияларын түсінуді дамыту, ғылыми зерттеулер мен эксперименттер жүргізудің практикалық дағдыларын дамыту, деректерді талдау, түсіндіру және дәлелді қорытындылар жасау, ғылыми идеялар мен нәтижелерді тиімді жеткізу, әртүрлі контексте мәселелерді шешу үшін ғылыми білім мен әдістерді қолдану дағдыларын дамыту.

3. Үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны келесі міндеттерді шешуге бағытталған:

1) әлемнің қазіргі заманғы жаратылыстану ғылымы тұрғысынан қалыптасқан бейнесі мен жаратылыстану ғылымдарының әдістері туралы білім негіздерін қалыптастыру;

2) жаратылыстанудың техника мен технология дамуына елеулі ықпал еткен маңызды идеяларымен, жетістіктерімен таныстыру;

3) білімдерін қоршаған әлемнің құбылыстарын түсіндіру үшін қолдану және бұқаралық ақпарат құралдары, интернет ресурстары, арнайы және ғылыми көпшілік әдебиеттерден алынған жаратылыстану ғылымы тұрғысынан және өмірлік маңызды мазмұны бар ақпаратты қабылдауды үйрету;

4) зияткерлік, шығармашылық қабілеттерін, сын тұрғысынан ойлау қабілетін қарапайым зерттеулер, құбылыстарды талдау, жаратылыстану

ғылымдық ақпаратты қабылдау және түсіндіру барысында дамыту;

5) күнделікті өмірде тіршілік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, заманауи технологияларды сауатты пайдалану, денсаулық пен қоршаған ортаны қорғау үшін жаратылыстану ғылымдары бойынша білімдерін қолдануды үйрету;

6) ғылыми білім мен әдістерді нақты проблемалар мен жағдайларда қолдану мүмкіндігін дамыту, өзгермелі ғылыми салалар мен жетістіктерге бейімдеу және икемдеу, сондай-ақ ғылыми зерттеулер мен практикадағы этикалық жауапкершілігін арттыру;

7) мәтіндерді талдау, зерттеу жүргізу, ақпаратты өңдеу, жобалар әзірлеу және цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектіні, академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып қауіпсіз әрі жауапкершілікпен қолдану дағдыларын дамыту.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Жаратылыстану» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Жаратылыстану» оқу пәнінің мазмұны

5. «Жаратылыстану» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

6. Оқу пәнінің білім мазмұны 7 бөлімді қамтиды:

1) ғылым әлемі;

2) Ғалам. Жер. Адам;

3) заттар және материалдар;

4) тірі және өлі табиғаттағы үдерістер;

5) табиғат физикасы;

6) экология және тұрақты даму;

7) әлемді өзгертетін жаңалықтар.

7. 5-сыныпқа арналған «Жаратылыстану» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Ғылым әлемі». Ғылымның маңыздылығы және ғылыми зерттеулердегі жасанды интеллектінің рөлі. Зерттеу сұрағы. Зерттеуді жоспарлау және жүргізу. Деректерді жинау және жазу. Деректерді талдау. Қорытынды және талқылау;

2) «Ғалам. Жер. Адам». Макро- және микроәлем. Жер ғаламшарының пайда болуы, жердің құрылысы мен құрамы. Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері. Жер бетін бейнелеу тәсілдері. Материктер мен мұхиттар. Жер бетіндегі

тіршілік. Халық географиясы;

3) «Заттар және материалдар». Заттардың құрылымы мен қасиеттері. Заттардың жіктелуі. Заттардың түзілуі және алынуы;

4) «Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер». Өлі табиғаттағы үдерістер. Тірі табиғаттағы үдерістер;

5) «Табиғат физикасы». Күштер мен қозғалыс. Жарық. Дыбыс. Жылу. Электр және магнетизм;

6) «Экология және тұрақты даму». Экологияға кіріспе. Экожүйе. Тірі ағзалардың алуантүрлілігі. Тұрақты даму. Табиғатты қорғау;

7) «Әлемді өзгертетін жаңалықтар». Әлемді өзгертетін жаңа ашылулар. Болашақтағы жаңа ашылулар.

8. 6-сыныпқа арналған «Жаратылыстану» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Ғылым әлемі». Ғылымның маңыздылығы және ғылыми зерттеулердегі жасанды интеллектінің рөлі. Зерттеу сұрағы. Зерттеуді жоспарлау. Деректерді жинау және тіркеу. Деректерді талдау. Қорытынды және талқылау;

2) «Ғалам. Жер. Адам». Макро- және микроәлем. Жер туралы жалпы мағлұматтар. Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері. Жер бетін бейнелеу тәсілдері. Материктер мен мұхиттар. Жердегі тіршілік. Халықтар географиясы;

3) «Заттар және материалдар». Заттардың құрылысы мен қасиеттері. Заттарды жіктеу. Заттардың түзілуі және оларға қол жеткізу;

4) «Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер». Өлі табиғаттағы үдерістер. Тірі табиғаттағы үдерістер;

5) «Табиғат физикасы». Күштер мен қозғалыс. Жарық. Дыбыс. Жылу. Электр және магнетизм;

6) «Экология және тұрақты даму». Экологияға кіріспе. Экожүйе. Тірі ағзалардың алуантүрлілігі. Тұрақты даму. Табиғатты қорғау;

7) «Әлемді өзгертетін жаңалықтар». Әлемді өзгертетін жаңа ашылулар. Болашақтағы жаңа ашылулар.

2-параграф. Оқу мақсаттарының жүйесі

9. Бағдарламада оқытудың күтілетін нәтижелеріне жету оқу пәнінің мазмұнын айқындауда негіз болатын оқу мақсаттары арқылы қамтамасыз етіледі.

10. Оқу мақсаттары Бағдарламада кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4 кодында «5» – сынып, «2.1» – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» – оқу мақсатының реттік саны.

11. Оқыту мақсаттары бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

Бөлімдер	Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып
1. Ғылым әлемі	1.1 Ғылымның маңызы және ғылыми	5.1.1.1 табиғатты танып-білудегі адам іс-әрекетінің түрі ретінде	6.1.1.1 жаратылыстану ғылымдарының өзара байланысын және

	зерттеулердегі жасанды интеллектінің рөлі	ғылымның маңыздылығын және жасанды интеллект мүмкіндіктерін анықтау	қоршаған ортаны зерттеудегі цифрлық ресурстардың мүмкіндіктерін түсіндіру
	1.2 Зерттеу сұрағы	5.1.2.1 зерттеу сұрағы мен болжамын табиғатты зерттеу негізінде тұжырымдау	6.1.2.1 табиғаттағы үдерістердің себеп-салдарлық байланысын анықтау
	1.3 Зерттеуді жоспарлау және жүргізу	5.1.3.1 қауіпсіздік ережелеріне сүйене отырып, зерттеу жоспарын құру	6.1.3.1 қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып, жоспар бойынша зерттеу жұмыстарын жүргізу
	1.4 Деректерді жинау және жазу	5.1.4.1 нысандар мен үдерістердің сандық және сапалық көрсеткіштерін бақылау және өлшеу әдістерімен, оның ішінде компьютерлік бағдарламалардың мүмкіндіктерін пайдалана отырып анықтау	6.1.4.1 табиғи процестер мен құбылыстардың тенденциясын анықтау үшін өлшемдердің орташа арифметикалық мәнін есептеу
	1.5 Деректерді талдау	5.1.5.1 алынған мәліметтер негізінде табиғи үдерістер мен құбылыстардың ерекшеліктерін анықтау	6.1.5.1 табиғи үдерістер мен құбылыстарды зерттеу нәтижесінде алынған деректерді талдау
	1.6 Қорытынды және талқылау	5.1.6.1 зерттеу сұрағы бойынша қорытынды тұжырымдау	6.1.6.1 зерттеу нәтижелерін әртүрлі формада, соның ішінде заманауи цифрлық технологияларды қолдану арқылы ұсыну
2. Ғалам. Жер. Адам	2.1 Макро- және микроәлем	5.2.1.1 макро- және микроәлем нысандарын ажырата білу және мысалдар келтіру	6.2.1.1 макро- және микроәлем нысандарының параметрлерін салыстыру

	2.2 Жер туралы жалпы мағлұматтар	5.2.2.1 күн жүйесі планеталарының және басқа аспан денелерінің пайда болуын түсіндіру; 5.2.2.2 Жердің құрамы мен құрылымын ажырату және түсіндіру	6.2.2.1 табиғи үрдістер мен құбылыстарды, сондай-ақ олардың себеп-салдарлық байланыстарын сипаттау
	2.3 Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері	5.2.3.1 Жер қабықтарын және олардың құрамдас бөліктерін сипаттау	6.2.3.1 Жер қабықтары арасындағы өзара әрекеттесу және олардың бір-біріне әсерін сипаттау
	2.4 Жер бетін бейнелеу тәсілдері	5.2.4.1 шартты белгілерді қолдана отырып, жергілікті жердің жоспарларын оқу; 5.2.4.2 рәсімдеу ережелеріне сәйкес әдістердің бірі бойынша жергілікті жердің жоспарларын жасау	6.2.4.1 географиялық карталарды қолданып, шартты белгілер, масштаб және координаттар арқылы объектілердің орналасуын, арақашықтықтары мен сипаттамаларын анықтау; 6.2.4.2 өзінің тұрған жерін табу үшін әртүрлі жағдайларда жергілікті жерде бағдарлау
	2.5 Материктер мен мұхиттар	5.2.5.1 материктер мен мұхиттардың ашылу және зерттеу тарихын сипаттау	6.2.5.1 материктер мен мұхиттардың табиғат ерекшеліктерін зерттеудегі зерттеушілердің жетістіктерін талдау
	2.6 Жердегі тіршілік	5.2.6.1 тіршілік ету үшін қажетті жағдайларды көрсете отырып, жер бетінде тіршіліктің пайда болуын сипаттау	6.2.6.1 Жердегі тіршіліктің пайда болуы туралы ғылыми болжамдарды салыстыру
	2.7 Халық географиясы	5.2.7.1 табиғи жағдайлардың нәсілдік белгілердің	6.2.7.1 «халық тығыздығы» ұғымын пайдалана отырып,

		қалыптасуына әсерін түсіндіру	халықты орналасу ерекшеліктерін түсіндіру; 6.2.7.2 әртүрлі аумақтардың халық тығыздығын салыстыру
3. Заттар және материалдар	3.1 Заттардың құрылымы мен қасиеттері	5.3.1.1 табиғаттағы қатты, сұйық және газ күйіндегі заттардың құрылымын ажырату; 5.3.1.2 заттардың қасиеттерін (созылғыштық, иілгіштік, түсі, иісі, жанғыштығы, ерігіштігі, тұнба түсуі) ажырату	6.3.1.1 заттардың қасиеттерін сипаттай отырып, заттардың бір күйден екінші күйге өту себептерін анықтау
	3.2 Заттардың жіктелуі	5.3.2.1 таза заттар мен қоспаларды ажырату; 5.3.2.2 қоспалардың түрлерін сипаттау және бөлу әдістерін ұсыну; 5.3.2.3 еритін және ерімейтін заттарды анықтау; 5.3.2.4 заттарды металдар және бейметалдарға жіктеу	6.3.2.1 органикалық және бейорганикалық заттарды жіктеу; 6.3.2.2 тірі және өлі табиғатта қышқылдық, сілтілі және бейтарап ортаны салыстыру және оны әмбебап индикатор көмегімен анықтау; 6.3.2.3 бейтараптандыру үдерісін түсіндіру
	3.3 Заттардың пайда болуы және алынуы	5.3.3.1 табиғаттағы кейбір және жасанды жолмен алынған заттардың пайда болуына мысалдар келтіру; 5.3.3.2 зертханалық жағдайда заттарды бөліп ала алу	6.3.3.1 табиғи және жасанды материалдардың артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 6.3.3.2 тұрмыстық химия өнімдерін қолдану саласын және оларды қауіпсіз қолдану ережелерін түсіндіру;

			6.3.3.3 картада Қазақстандағы пайдалы қазбалардың ірі кен орындарын көрсету, оларды қолдану салаларын айқындау; 6.3.3.4 пайдалы қазбаларды өндіру мен өңдеудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
4. Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер	4.1 Өлі табиғаттағы үдерістер	5.4.1.1 өлі табиғатта болатын үдерістерді атау (табиғатта заттардың айналымы, тау түзілу, үгілу, климаттық үдерістер); 5.4.1.2 өлі табиғаттағы жүретін үдерістердің себеп-салдарларын талдау	6.4.1.1 әр компоненттің рөлін және тепе-теңдіктің бұзылуының салдарын түсіндіре отырып, табиғаттағы заттардың айналымын бейнелейтін модельдер жасау
	4.2 Тірі табиғаттағы үдерістер	5.4.2.1 тірі ағзалардың ортақ белгілерін сипаттау; 5.4.2.2 тірі ағзалардың құрылымдық деңгейлерін ажырату; 5.4.2.3 құрылғымен жұмыс істеу ережелерін сақтай отырып, микроскоппен жұмыс істеу; 5.4.2.4 қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып, уақытша микропрепараттарды дайындау; 5.4.2.5 фотосинтез үдерісін сипаттау; 5.4.2.6 фотосинтездің жүруі үшін қажетті жағдайларын анықтау;	6.4.2.1 жасушаның негізгі компоненттерін анықтау; 6.4.2.2 ағзалардың қоректену типтерін ажырату және сипаттау; 6.4.2.3 жергілікті табиғи өнімдер негізінде тамақ өнімдерінің құрамын анықтау және теңгерімді тамақтану рационын жасау; 6.4.2.4 секреция өнімдерін көрсете отырып, тірі организмдердегі зат алмасуды моделдеу; 6.4.2.5 тыныс алғанда және тыныс шығарғандағы ауа құрамындағы

		5.4.2.7 өсімдіктерде пигменттердің болуын зерттеу	айырмашылықты зерттеу
5. Табиғат физикасы	5.1 Күштер мен қозғалыс	5.5.1.1 тірі және жансыз табиғаттағы қозғалыс мәніне мысалдар келтіру; 5.5.1.2 дене салмағын анықтау үшін өлшеу құралдарын пайдалану; 5.5.1.3 ғимараттардағы жылу оқшаулаудың маңыздылығын түсіндіру және тиімді жылу үнемдеу жолдарын ұсыну; 5.5.1.4 энергияның өзара түрленуіне мысалдар келтіру	6.5.1.1 қарапайым мысалдармен қозғалыс энергиясын және өзара әрекеттесу энергиясын анықтау; 6.5.1.2 энергияның өзара түрленуіне мысалдар келтіру; 6.5.1.3 қарапайым мысалдар арқылы қысымды анықтау; 6.5.1.4 өлшеу атмосфералық және қан қысымы аспаптарды қолдана отырып тұжырымдау аспаптарды қолдана отырып, қорытынды жасау арқылы атмосфералық және қан артериялық қысымын өлшеу измерять атмосферное и артериальное давление используя приборы, формулируя выводы
	5.2 Жарық	5.5.2.1 дене мен оның айнадағы бейнесі арасындағы айырмашылықтарды анықтау	6.5.2.1 жинау және тарату линзалары арасындағы айырмашылықтарды және олардың оптикалық аспаптардағы рөлін ажырату
	5.3 Дыбыс	5.5.3.1 шудың адамға зиянды әсерінің белгілерін атау	6.5.3.1 шуды азайтатын материалдарды

			тізімдеу (дыбысты оқшаулау)
	5.4 Жылу	5.5.4.1 ғимараттарда жылу оқшаулаудың не үшін қажет екенін түсіндіріп, жылуды сақтаудың қарапайым тәсілдерін ұсыну	6.5.4.1 жылудың берілу тәсілдерін атау қалай берілетінін тізімдеу (тамақ дайындау, жылыту, күн сәулесі)
	5.5 Электр қуаты және магнетизм	5.5.5.1 электр энергиясын алу көздерін (генераторлар, ГЭС, ГРЭС) атау; 5.5.5.2 магнитті құрылғы (компас) қалай жұмыс істейтінін сипаттау	6.5.5.1 үнемді энергия тұтыну жолдарын ұсыну; 6.5.5.2 энергия алудың баламалы көздерін ұсыну (өңірлік компонент негізінде)
6. Экология және тұрақты даму	6.1 Экологияға кіріспе	5.6.1.1 экологияны ғылым ретінде түсіндіру	6.6.1.1 экологияның зерттеу әдістерін жіктеу
	6.2 Экожүйелер	5.6.2.1 экожүйені сипаттау және оның компоненттерін анықтау; 5.6.2.2 экожүйе түрлерін ажырату (жергілікті компонент мысалында), экожүйеге әртүрлі факторлардың әсерін түсіндіру; 5.6.2.3 табиғи және жасанды экожүйелерді салыстыру	6.6.2.1 графикалық көріністерге негізделген экожүйе компоненттері арасындағы байланысты сипаттау; 6.6.2.2 экожүйелердің өзгеру себептерін және экологиялық пирамидадағы энергияның, заттардың ауысуын түсіндіру; 6.6.2.3 қолжетімді құралдар мен цифрлық мүмкіндіктерді пайдалана отырып, экожүйелерді модельдеу
	6.3 Тірі ағзалардың алуантүрлілігі	5.6.3.1 тірі ағзаларды патшалық бойынша жіктеу; 5.6.3.2 біржасушалы және көпжасушалы	6.6.3.1 жергілікті экожүйелердегі тірі ағзалардың алуантүрлілігін анықтау

		организмдерді сипаттау	
	6.4 Тұрақты даму	5.6.4.1 тұрақты дамудың мақсаттарына мысалдар келтіру	6.6.4.1 өз елінің және әлемнің бейбіт және тұрақты дамуын қамтамасыз ету қажеттілігін негіздеу
	6.5 Табиғатты қорғау	5.6.5.1 Қазақстан Республикасындағы экологиялық проблемаларды топтастыру және олардың туындау себептерін анықтау; 5.6.5.2 өз аймағыңның экологиялық мәселелерін зерттеу; 5.6.5.3 Қазақстан Республикасы Қызыл кітабының маңыздылығын анықтау	6.6.5.1 Қазақстан Республикасындағы экологиялық проблемалардың себептерін талдау; 6.6.5.2 STEAM/STEAM жобаларының идеяларын ұсыну
7. Әлемді өзгертетін жаңалықтар	7.1 Әлемді өзгерткен жаңалықтар	5.7.1.1 әлемді өзгерткен ғылыми жаңалықтардан мысалдар келтіру	6.7.1.1 әлемді өзгерткен жаңалықтар мен өнертабыстардың рөлін және қазақстандық ғалымдардың жаратылыстану ғылымдарының дамуына қосқан үлесін айқындау
	7.2 Болашақ жаңалықтары	5.7.2.1 болашақ ғылыми зерттеулер үшін идеялар ұсыну	6.7.2.1 адамның өмір сүру сапасын және қоршаған ортаның тұрақтылығын жақсарту үшін ЖИ көмегімен идеяларды әзірлеу

3-параграф. Ұзақ мерзімді жоспар

12. Ұзақ мерзімді жоспар оқу пәнінің әр сыныпқа арналған оқыту мазмұны мен құрылымын тоқсандар бойынша анықтайды.

13. Бағдарламаның бөлімдері және бөлімшелері/тақырыптары бойынша оқу сағаттарын тоқсан ішінде бөлуді педагог ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес жүзеге асырады.

5-сынып:

Бөлім	Тақырып	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
5.1. Ғылым әлемі	Ғылымның маңызы және ғылыми зерттеулердегі жасанды интеллектінің рөлі	5.1.1.1 табиғатты танып-білудегі адам іс-әрекетінің түрі ретінде ғылымның маңыздылығын және жасанды интеллект мүмкіндіктерін анықтау
	Зерттеу сұрағы	5.1.2.1 зерттеу сұрағы мен болжамын табиғатты зерттеу негізінде тұжырымдау
	Зерттеуді жоспарлау және жүргізу	5.1.3.1 қауіпсіздік ережелеріне сүйене отырып, зерттеу жоспарын құру
	Деректерді жинау және жазу	5.1.4.1 нысандар мен үдерістердің сандық және сапалық көрсеткіштерін бақылау және өлшеу әдістерімен, оның ішінде компьютерлік бағдарламалардың мүмкіндіктерін пайдалана отырып анықтау
	Деректерді талдау	5.1.5.1 алынған мәліметтер негізінде табиғи үдерістер мен құбылыстардың ерекшеліктерін анықтау
	Қорытынды және талқылау	5.1.6.1 зерттеу сұрағы бойынша қорытынды тұжырымдау
5.2. Ғалам. Жер. Адам	Макро- және микроәлем	5.2.1.1 макро- және микроәлем нысандарын ажырата білу және мысалдар келтіру
	Жер туралы жалпы мағлұматтар	5.2.2.1 күн жүйесі планеталарының және басқа аспан денелерінің пайда болуын түсіндіру; 5.2.2.2 Жердің құрамы мен құрылымын ажырату және түсіндіру
	Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері	5.2.3.1 Жер қабықтарын және олардың құрамдас бөліктерін сипаттау

	Жер бетін бейнелеу тәсілдері	5.2.4.1 шартты белгілерді қолдана отырып, жергілікті жердің жоспарларын оқу; 5.2.4.2 рәсімдеу ережелеріне сәйкес әдістердің бірі бойынша жергілікті жердің жоспарларын жасау
	Материктер мен мұхиттар	5.2.5.1 материктер мен мұхиттарды игеру мен зерттеу тарихын сипаттау
	Жердегі тіршілік	5.2.6.1 тіршілік ету үшін қажетті жағдайларды көрсете отырып, Жер бетінде тіршіліктің пайда болуын сипаттау
	Халық географиясы	5.2.7.1 табиғи жағдайлардың нәсілдік белгілердің қалыптасуына әсерін түсіндіру
2-тоқсан		
5.3. Заттар және материалдар	Заттардың құрылымы мен қасиеттері	5.3.1.1 табиғаттағы қатты, сұйық және газ күйіндегі заттарды бойынша ажырату; 5.3.1.2 заттардың қасиеттерін (созылғыштық, иілгіштік, түсі, иісі, жанғыштығы, ерігіштігі, тұнба түсуі) ажырату
	Заттардың жіктелуі	5.3.2.1 таза заттар мен қоспаларды ажырату; 5.3.2.2 қоспалардың түрлерін сипаттау және бөлу әдістерін ұсыну; 5.3.2.3 еритін және ерімейтін заттарды анықтау; 5.3.2.4 заттарды металдар және бейметалдарға жіктеу
	Заттардың түзілуі және алынуы	5.3.3.1 табиғатта кейбір заттардың және жасанды жолмен алынған заттардың пайда болуына мысалдар келтіру; 5.3.3.2 зертханалық жағдайда заттарды бөліп ала алу
3-тоқсан		
5.4. Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер	Өлі табиғаттағы үдерістер	5.4.1.1 өлі табиғатта болатын үдерістерді атау (табиғатта заттардың айналымы, тау түзілу, үгілу, климаттық үдерістер);

		5.4.1.2 өлі табиғаттағы жүретін үдерістердің себеп-салдарларын талдау
	Тірі табиғаттағы үдерістер	5.4.2.1 тірі ағзалардың ортақ белгілерін сипаттау; 5.4.2.2 тірі ағзалардың құрылымдық деңгейлерін ажырату; 5.4.2.3 құрылғымен жұмыс істеу ережелерін сақтай отырып, микроскоппен жұмыс істеу; 5.4.2.4 қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып, уақытша микропрепараттарды дайындау; 5.4.2.5 фотосинтез үдерісін сипаттау; 5.4.2.6 фотосинтездің жүруі үшін қажетті жағдайларын анықтау; 5.4.2.7 өсімдіктерде пигменттердің болуын зерттеу
5.5. Табиғат физикасы	Күштер мен қозғалыс	5.5.1.1 тірі және жансыз табиғаттағы қозғалыс мәніне мысалдар келтіру; 5.5.1.2 дене салмағын анықтау үшін өлшеу құралдарын пайдалану; 5.5.1.3 ғимараттардағы жылу оқшаулаудың маңыздылығын түсіндіру және тиімді жылу үнемдеу жолдарын ұсыну; 5.5.1.4 энергияның өзара түрленуіне мысалдар келтіру
	Жарық	5.5.2.1 дене мен оның айнадағы бейнесі арасындағы айырмашылықтарды анықтау
	Дыбыс	5.5.3.1 шудың адамға зиянды әсерінің белгілерін атау
	Жылу	5.5.4.1 ғимараттарда жылу оқшаулаудың не үшін қажет екенін түсіндіріп, жылуды сақтаудың қарапайым тәсілдерін ұсыну

	Электр қуаты және магнетизм	5.5.5.1 электр энергиясын алу көздерін (генераторлар, ГЭС, ГРЭС) атау; 5.5.5.2 магнитті құрылғы (компас)қалай жұмыс істейтінін сипаттау
4-тоқсан		
5.6. Экология және тұрақты даму	Экологияға кіріспе	5.6.1.1 экологияны ғылым ретінде түсіндіру
	Экожүйелер	5.6.2.1 экожүйені сипаттау және оның компоненттерін анықтау; 5.6.2.2 экожүйе түрлерін ажырату (жергілікті компонент мысалында), экожүйеге әртүрлі факторлардың әсерін түсіндіру; 5.6.2.3 табиғи және жасанды экожүйелерді салыстыру
	Тірі ағзалардың алуантүрлілігі	5.6.3.1 тірі ағзаларды патшалық бойынша жіктеу; 5.6.3.2 біржасушалы және көпжасушалы организмдерді сипаттау
	Тұрақты даму	5.6.4.1 өз аймағы үшін тұрақты дамудың ең өзекті мақсаттарын анықтау және олардың бар мәселелермен қалай байланысты екенін түсіндіру
	Табиғатты қорғау	5.6.5.1 Қазақстан Республикасындағы экологиялық мәселелерді талдау және олардың туындау себептерін анықтау; 5.6.5.2 өз аймағыңның экологиялық мәселелерін зерттеу; 5.6.5.3 Қазақстан Республикасы Қызыл кітабының маңыздылығын анықтау
5.7. Әлемді өзгертетін жаңалықтар	Әлемді өзгерткен жаңалықтар	5.7.1.1 әлемді өзгерткен ғылыми жаңалықтарға мысалдар келтіру
	Болашақ жаңалықтары	5.7.2.1 тұрақты даму принциптеріне сүйене отырып, болашақ ғылыми зерттеулер үшін зерттеу идеялар ұсыну

6-сынып:

Бөлім	Тақырып	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
6.1. Ғылым әлемі	Ғылымның маңызы және ғылыми зерттеулердегі жасанды интеллектінің рөлі	6.1.1.1 жаратылыстану ғылымдарының өзара байланысын және қоршаған ортаны зерттеудегі цифрлық ресурстардың мүмкіндіктерін түсіндіру
	Зерттеу сұрағы	6.1.2.1 табиғаттағы үдерістердің себеп-салдарлық байланысын анықтау
	Зерттеуді жоспарлау және жүргізу	6.1.3.1 қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып, жоспар бойынша зерттеу жұмыстарын жүргізу
	Деректерді жинау және жазу	6.1.4.1 табиғи процестер мен құбылыстардың тенденциясын анықтау үшін өлшемдердің орташа арифметикалық мәнін есептеу
	Деректерді талдау	6.1.5.1 табиғи үдерістер мен құбылыстарды зерттеу нәтижесінде алынған деректерді талдау
	Қорытынды және талқылау	6.1.6.1 зерттеу нәтижелерін әртүрлі формада, соның ішінде заманауи цифрлық технологияларды қолдану арқылы ұсыну
6.2. Ғалам. Жер. Адам	Макро- және микроәлем	6.2.1.1 макро- және микроәлем нысандарының параметрлерін салыстыру
	Жер туралы жалпы мағлұматтар	6.2.2.1 табиғи үрдістер (процестер) мен құбылыстарды, сондай-ақ олардың себеп-салдарлық байланыстарын сипаттау
	Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері	6.2.3.1 Жер қабықтары арасындағы өзара әрекеттесу және олардың бір-біріне әсерін сипаттау
	Жер бетін бейнелеу тәсілдері	6.2.4.1 географиялық карталарды қолданып, шартты белгілер, масштаб және координаттар арқылы объектілердің орналасуын, арақашықтықтары мен сипаттамаларын анықтау;

		6.2.4.2 өзінің тұрған жерін табу үшін әртүрлі жағдайларда жергілікті жерде бағдарлау
	Материктер мен мұхиттар	6.2.5.1 материктер мен мұхиттардың табиғат ерекшеліктерін зерттеудегі зерттеушілердің жетістіктерін талдау
	Жердегі тіршілік	6.2.6.1 Жердегі тіршіліктің пайда болуы туралы ғылыми болжамдарды салыстыру
	Халық географиясы	6.2.7.1 «халық тығыздығы» ұғымын пайдалана отырып, халықты орналасу ерекшеліктерін түсіндіру; 6.2.7.2 әртүрлі аумақтардағы халықтың тығыздығын салыстыру
2-тоқсан		
6.3. Заттар және материалдар	Заттардың құрылымы мен қасиеттері	6.3.1.1 заттардың қасиеттерін сипаттай отырып, заттардың бір күйден екінші күйге өту себептерін анықтау
	Заттардың жіктелуі	6.3.2.1 органикалық және бейорганикалық заттарды жіктеу; 6.3.2.2 тірі және өлі табиғатта қышқылдық, сілтілі және бейтарап ортаны салыстыру және оны әмбебап индикатор көмегімен анықтау; 6.3.2.3 бейтараптандыру үдерісін түсіндіру
	Заттардың түзілуі және алынуы	6.3.3.1 табиғи және жасанды материалдардың артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 6.3.3.2 тұрмыстық химия өнімдерін қолдану саласын және оларды қауіпсіз қолдану ережелерін түсіндіру; 6.3.3.3 картада Қазақстандағы пайдалы қазбалардың ірі кен орындарын көрсету, оларды қолдану салаларын айқындау; 6.3.3.4 пайдалы қазбаларды өндіру мен өңдеудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
3-тоқсан		

6.4. Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер	Өлі табиғаттағы үдерістер	6.4.1.1 әр компоненттің рөлін және тепе-теңдіктің бұзылуының салдарын түсіндіре отырып, табиғаттағы заттардың айналымын бейнелейтін модельдер жасау
	Тірі табиғаттағы үдерістер	6.4.2.1 жасушаның негізгі компоненттерін анықтау; 6.4.2.2 ағзалардың қоректену типтерін ажырату және сипаттау; 6.4.2.3 жергілікті табиғи өнімдер негізінде тамақ өнімдерінің құрамын анықтау және теңгерімді тамақтану рационын жасау; 6.4.2.4 секреция өнімдерін көрсете отырып, тірі организмдердегі зат алмасуды моделдеу; 6.4.2.5 тыныс алғанда және тыныс шығарғандағы ауа құрамындағы айырмашылықты зерттеу
5. Табиғат физикасы	Күштер мен қозғалыс	6.5.1.1 қарапайым мысалдармен қозғалыс энергиясын және өзара әрекеттесу энергиясын анықтау; 6.5.1.2 энергияның өзара түрленуіне мысалдар келтіру; 6.5.1.3 қарапайым мысалдар арқылы қысымды анықтаңыз; 6.5.1.4 өлшеу атмосфералық және қан қысымы аспаптарды қолдана отырып тұжырымдау
	Жарық	6.5.2.1 жинау және тарату линзалары арасындағы айырмашылықтарды және олардың оптикалық аспаптардағы рөлін ажырату
	Дыбыс	6.5.3.1 шуды азайтатын материалдарды тізімдеу (дыбысты оқшаулау)
	Жылу	6.5.4.1 жылудың қалай берілетінін тізімдеу (тамақ дайындау, жылыту, күн сәулесі)
	Электр қуаты және магнетизм	6.5.5.1 үнемді энергия тұтыну жолдарын ұсыну; 6.5.5.2 энергия алудың баламалы көздерін ұсыну (өңірлік компонент негізінде)

4-тоқсан		
6.6. Экология және тұрақты даму	Экологияға кіріспе	6.6.1.1 экологияның зерттеу әдістерін жіктеу
	Экожүйелер	6.6.2.1 графикалық көріністерге негізделген экожүйе компоненттері арасындағы байланысты сипаттау; 6.6.2.2 экожүйелердің өзгеру себептерін және экологиялық пирамидадағы энергияның, заттардың ауысуын түсіндіру; 6.6.2.3 қолжетімді құралдар мен цифрлық мүмкіндіктерді пайдалана отырып, экожүйелерді модельдеу
	Тірі ағзалардың алуантүрлілігі	6.6.3.1 жергілікті экожүйелердегі тірі ағзалардың алуантүрлілігін анықтау; 6.6.3.2 жергілікті экожүйелердегі тірі ағзалардың алуантүрлілігін зерттеу
	Тұрақты даму	6.6.4.1 өз елінің және әлемнің бейбіт және тұрақты дамуын қамтамасыз ету қажеттілігін негіздеу
	Табиғатты қорғау	6.6.5.1 Қазақстан Республикасындағы экологиялық проблемалардың себептерін талдау; 6.6.5.2 STEAM/STEAM жобаларының идеяларын ұсыну
6.7. Әлемді өзгертетін жаңалықтар	Әлемді өзгерткен жаңалықтар	6.7.1.1 әлемді өзгерткен жаңалықтар мен өнертабыстардың рөлін және қазақстандық ғалымдардың жаратылыстану ғылымдарының дамуына қосқан үлесін анықтау
	Болашақ жаңалықтары	6.7.2.1 адамның өмір сүру сапасын және қоршаған ортаның тұрақтылығын жақсарту үшін ЖИ көмегімен идеяларды әзірлеу

бұйрығына 56-қосымша
Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
57-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Физика» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. 7-9-сыныптардағы физика курсын оқытудың мақсаты – оқушылардың ғылыми көзқарасының негізін қалыптастыру. Әлемнің жаратылыстанымдық-ғылыми бейнесін тұтастай қабылдауды, бақылау қабілеттерін дамыту және табиғат құбылыстарын талдау және таңдау арқылы өмірге қажетті практикалық есептердің шешімдерін таба білуге дағдыландыру.

3. Мақсатқа сәйкес оқу пәнін оқытудың негізгі міндеттері:

оқушылардың әлемнің қазіргі физикалық бейнесінің негізінде жатқан іргелі заңдылықтар мен принциптер туралы білімді, табиғатты танудың ғылыми әдістерін меңгеру;

оқушылардың зияткерлік, ақпараттық, коммуникативтік және рефлективтік мәдениетін дамытуға, физикалық экспериментті орындау және зерттеу жұмыстарын жүргізу дағдыларын дамыту;

зерттеулер жүргізу, бақылау нәтижелерін өңдеу және ғылыми құбылыстарды түсіндіру барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектіні саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын қалыптастыру;

табиғат ресурстарын пайдалануда және қоршаған ортаны қорғауда, адамды және қоғамды қауіпсіз өмір сүрумен қамтамасыз етуде меңгерген дағдыларды қолдану болып табылады.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және

жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Физика» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Физика» оқу пәнінің мазмұны

5. «Физика» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

6. Оқу пәнінің мазмұны 8 бөлімді қамтиды:

физикалық шамалар мен өлшеулер;

механика;

жылу физикасы;

электр және магнетизм;

геометриялық оптика;

кванттық физика элементтері;

астрономия негіздері;

әлемнің қазіргі физикалық бейнесі.

7. «Физикалық шамалар мен өлшеулер» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

физика – табиғат туралы ғылым;

физикалық шамалар;

физикалық өлшеулер.

8. «Механика» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

кинематика негіздері;

динамика негіздері;

сақталу заңдары;

статика;

тербелістер мен толқындар.

9. «Жылу физикасы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

молекулалы-кинетикалық теория негіздері;

термодинамика негіздері.

10. «Электр және магнетизм» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
электростатика негіздері;
электр тогы;
магнит өрісі;
электромагниттік толқындар және тербеліс.
11. «Геометриялық оптика» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
геометриялық оптика заңдары.
12. «Кванттық физика элементтері» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
атом мен атом ядросының құрылысы;
радиоактивтілік;
элементар бөлшектер.
13. «Астрономия негіздері» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
жер және ғарыш;
астрофизика элементтері.
14. «Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі» бөлімі «Физиканың дүниетанымдық мәні» бөлімшесінен тұрады.
15. 7-сыныпқа арналған «Физика» оқу пәнінің базалық мазмұны:
«Физика – табиғат туралы ғылым». Физика – табиғат туралы ғылым, табиғатты зерттеудің ғылыми әдістері;
«Физикалық шамалар мен өлшеулер». Халықаралық бірліктер жүйесі (SI); скаляр және векторлық физикалық шамалар, өлшеулер мен есептеулердің дәлдігі, үлкен және кіші сандарды ықшамдап жазу;
№ 1-зертханалық жұмыс: кішкентай денелердің өлшемін анықтау;
№ 2-зертханалық жұмыс: физикалық шамаларды өлшеу;
практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; аспап шкаласындағы бөліктің құнын анықтау:
«Механикалық қозғалыс». Механикалық қозғалыс және оның сипаттамалары, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, түзусызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстар, жылдамдық және орташа жылдамдықты есептеу, әртүрлі механикалық қозғалыстардың графиктері;
практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, координатаның уақытқа тәуелділік графигін зерттеу;
«Тығыздық». Масса және денелердің массасын өлшеу, дұрыс және дұрыс емес пішінді денелердің көлемін өлшеу, заттың тығыздығы және тығыздықтың өлшем бірлігі, тығыздықты есептеу;
№ 3-зертханалық жұмыс: сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын анықтау;
практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, электрондық және иіндік таразыларды қолданып, әр түрлі денелердің массасын анықтау;
«Денелердің өзара әрекеттесуі». Инерция құбылысы, күш, тартылыс құбылысы және ауырлық күші, салмақ, деформация, серпімділік күші, Гук заңы, үйкеліс күші, үйкеліс әрекетін техникада ескеру, бір түзу бойымен денеге әсер еткен күштерді қосу;
№ 4-зертханалық жұмыс: серпімді деформацияларды зерделеу;

№ 5-зертханалық жұмыс: сырғанау үйкеліс күшін зерттеу;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, динамометр көмегімен өлшеу, ауырлық күшін зерттеу, түрлі денелердің созылуын зерттеу;

«Қатты денелер, сұйықтар және газдардағы қысым». Газдардың, сұйықтардың және қатты денелердің молекулалық құрылымы, қатты денелердегі қысым, сұйықтар мен газдардағы қысым, Паскаль заңы, қатынас ыдыстар, гидравликалық машиналар, атмосфералық қысым, атмосфералық қысымды өлшеу, манометрлер, сорғылар, кері итеруші күш;

№ 6-зертханалық жұмыс: Архимед заңын зерделеу;

№ 7-зертханалық жұмыс: дененің сұйықта жүзу шарттарын анықтау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, кез-келген пішінді қатынас ыдыстардағы бірдей және әртүрлі сұйықтардың беттерінің орналасуын зерттеу, атмосфералық қысымның бар екендігін зерттеу;

«Жұмыс және қуат». Механикалық жұмыс, қуат;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, жұмыстың мәнін график бойынша анықтау, ауырлық күші мен үйкеліс күшінің жұмысын салыстыру, транспорт түрлерінің қуатын бағалау;

«Энергия». Кинетикалық энергия, потенциалдық энергия, энергияның сақталуы және басқа түрге айналуы;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, үстел теннисіне арналған шариктің тебілу биіктігін анықтау;

«Жай механизмдер». Жай механизмдер, дененің массалық центрі, иіндіктің тепе-теңдік шарты, пайдалы әрекет коэффициенті;

№ 8-зертханалық жұмыс: Жазық фигураның массалар центрін анықтау;

№ 9-зертханалық жұмыс: иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау;

№ 10-зертханалық жұмыс: көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін анықтау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, түсірілген күштің айналу осіне дейінгі қашықтыққа тәуелділігін зерттеу;

«Жер және Ғарыш». Аспан денелері туралы ғылым, күн жүйесі, күнтізбе негіздері (тәулік, ай, жыл).

16. 8-сыныпқа арналған «Физика» оқу пәнінің базалық мазмұны:

«Жылулық құбылыстар». Жылулық қозғалыс, броундық қозғалыс, диффузия, температура, оны өлшеу тәсілдері, температураның шкалалары, ішкі энергия, ішкі энергияны өзгерту тәсілдері, жылуөткізгіштік, конвекция, сәуле шығару, табиғаттағы және техникадағы жылу берілу, жылу құбылыстарының тірі ағзалардың өмірлеріндегі ролі, жылу мөлшері, заттың меншікті жылу сыйымдылығы, отынның энергиясы, отынның меншікті жану жылуы, жылу үдерістеріндегі энергияның сақталу және басқа түрге айналу заңы;

№ 1-зертханалық жұмыс: әртүрлі температурадағы суларды араластырғандағы жылу мөлшерлерін салыстыру;

практикалық жұмыстар: денені қыздыру үшін қажетті немесе оны суытқанда бөлінетін жылу мөлшерін есептеу, заттың меншікті жылу сыйымдылығын анықтау, заттың агрегаттық күйлері өзгерген кездегі жылу

мөлшерін есептеу, жылу мөлшерінің дене массасына тәуелділігін зерттеу, жылу мөлшерінің қыздыру температурасына тәуелділігін зерттеу, әртүрлі отынның жану тиімділігін бағалау;

«Заттың агрегаттық күйлері». Қатты денелердің балқуы және қатаюы, балқу температурасы, меншікті балқу жылуы, булану және конденсация, қаныққан және қанықпаған булар, қайнау, меншікті булану жылуы, қайнау температурасының атмосфералық қысымға байланыстылығын анықтау;

№ 2-зертханалық жұмыс: мұздың меншікті балқу жылуын анықтау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, заттың фазалық ауысу графигін зерттеу, мұздың балқу температурасын зерттеу, булану жылдамдығының әртүрлі факторларға тәуелділігін зерттеу;

«Термодинамика негіздері». Термодинамиканың бірінші заңы, газдың және будың жұмысы, жылу үдерістерінің қайтымсыздығы, термодинамиканың екінші заңы, жылу қозғалтқыштары, жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициенті, Жылу машиналарын пайдаланудағы экологиялық мәселелер;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, ішкі энергияның механикалық энергияға айналуын зерттеу, жылулық тепе-теңдік орныққандағы энергияның сақталу заңын зерттеу;

«Электростатика негіздері». Денелердің электрленуі, электр заряды, өткізгіштер мен диэлектриктер, электр зарядының сақталу заңы, қозғалмайтын зарядтардың өзара әрекеттесуі, Кулон заңы, элементар электр заряды, электр өрісі, электр өрісінің кернеулігі, электр өрісінің потенциалы және потенциалдар айырымы, конденсатор;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, бір-бірінен қандай-да бір арақашықтықта орналасқан және жіңішке жіпке ілінген екі бірдей ауа шарының әрекеттесуін зерттеу, электроскопты жасау;

«Тұрақты электр тогы. Электр тогы, электр тогы көздері, электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу, тізбек бөлігі үшін Ом заңы, өткізгіштің электр кедергісі, өткізгіштің меншікті кедергісі, реостат, өткізгіштерді тізбектей және параллель қосу, электр тогының жұмысы мен қуаты, электр тогының жылулық әсері, Джоуль-Ленц заңы, металдардағы электр кедергісінің температураға тәуелділігі, асқын өткізгіштік, электрқыздырғыш құралдар, қыздыру шамдары, қысқа тұйықталу, балқымалы сақтандырғыштар, электр тогының химиялық әсері (Фарадейдің заңы);

№ 3-зертханалық жұмыс: электр тізбегін құрастыру және оның әртүрлі бөліктеріндегі ток күшін өлшеу;

№ 4-зертханалық жұмыс: тізбек бөлігі үшін ток күшінің кернеуге тәуелділігін зерттеу;

№ 5-зертханалық жұмыс: өткізгіштерді тізбектей қосуды зерделеу;

№ 6-зертханалық жұмыс: өткізгіштерді параллель қосуды зерделеу;

№ 7-зертханалық жұмыс: электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, тізбектегі ток күшін өлшеу, тізбек бөгіндегі кернеуді өлшеу, өткізгіш кедергісінің материал тегіне тәуелділігі, қыздыру шамының қуаты мен жұмысын өлшеу, тізбектей

қосылған шамдардың ток қуатын зерттеу, параллель қосылған шамдардың ток қуатын зерттеу;

«Электромагниттік құбылыстар». Тұрақты магниттер, магнит өрісі, тогы бар түзу өткізгіштің магнит өрісі, тогы бар шарғының магнит өрісі, электромагниттер және оларды қолдану; магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әрекеті, электроқозғалтқыш; электр өлшеуіш құралдар, электромагниттік индукция, генераторлар;

№ 8-зертханалық жұмыс: тұрақты магниттің қасиеттерін оқып-үйрену және магнит өрісінің бейнесін алу;

№ 9-зертханалық жұмыс: электрмагнитті құрастыру және оның әсерін сынау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, су компасын (құбылнамасын) жасау, магнит өрісінің түрлі материалдар арқылы өтуін зеттеу, түрлі тиындардың магниттік қасиеттерін зерттеу, үйкеліс арқылы магниттеу, магниттің қасиетіне температураның әсері;

«Жарық құбылыстары». Жарықтың түзу сызықты таралу заңы, жарықтың шағылуы, шағылу заңдары, жазық айналар, сфералық айналар, сфералық айна көмегімен кескін алу, жарықтың сынуы, жарықтың сыну заңы, толық ішкі шағылу, линзалар, линзаның оптикалық күші, жұқа линзаның формуласы, линзаның көмегімен кескін алу, көз - оптикалық жүйе, көздің көру кемшіліктері және оларды түзету әдістері, оптикалық аспаптар;

№ 10-зертханалық жұмыс: шынының сыну көрсеткішін анықтау;

№ 11-зертханалық жұмыс: жұқа линзаның фокустық қашықтығын анықтау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, қарапайым перископты жасау, калейдоскопты жасау, жазық айнадағы кескінді зерттеу,ойыс айнаға түскен және шағылған стандартты сәулелердің жүрісі, жинағыш және шашыратқыш линзадағы негізгі сәулелердің жүрісі, көз бен фотоаппараттың оптикалық жүйелерін салыстыру;

17. 9-сыныпқа арналған «Физика» оқу пәнінің базалық мазмұны:

«Кинематика негіздері». Механикалық қозғалыс, векторлар және оларға амалдар қолдану, вектордың координаталар осьтеріне түсірілген проекциялары, түзусызықты теңайнымалы қозғалыс, үдеу, түзусызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру, дененің еркін түсуі, еркін түсу үдеуі, қисықсызықты қозғалыс, материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы, сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар, центрге тартқыш үдеу;

№ 1-зертханалық жұмыс: теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау;

№ 2-зертханалық жұмыс: горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын зерделеу;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, қозғалыстың салыстырмалылығы, денелердің қозғалысын сипаттау тәсілдері;

«Астрономия негіздері». Жұлдызды аспан, аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі, әртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінерлік қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік

уақыт, Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары, Күн жүйесі денесіне дейінгі ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау;

«Динамика негіздері». Ньютонның бірінші заңы, инерциялық санақ жүйелері, механикадағы күштер, Ньютонның екінші заңы, масса, Ньютонның үшінші заңы, Бүкіләлемдік тартылыс заңы, дененің салмағы, салмақсыздық, денелердің ауырлық күшінің әрекетінен қозғалуы, Жердің жасанды серіктерінің қозғалысы;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, күшті өлшеудің практикалық тәсілдері, жердің ауырлық өрісіндегі дене қозғалысының параметрлерін есептеу, дененің еркін түсу үдеуін өлшеу;

«Сақталу заңдары». Дене импульсі және күш импульсі, импульстің сақталу заңы, реактивті қозғалыс, механикалық жұмыс және энергия, энергияның сақталу және айналу заңы;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, дененің кинетикалық энергиясының өзгеруіне қатысты күштің жұмысын салыстыру, денелердің соқтығысуы кезіндегі импульстің сақталу заңын зерттеу;

«Тербелістер және толқындар». Тербелмелі қозғалыс, тербелістер кезіндегі энергияның түрленуі, тербелмелі қозғалыстың теңдеуі, математикалық және серіппелі маятниктердің тербелістері, еркін және еріксіз тербелістер, резонанс, еркін электромагнитік тербелістер, толқындық қозғалыс, дыбыс, дыбыстың сипаттамалары, акустикалық резонанс, жаңғырық, электромагниттік толқындар, электромагниттік толқындар шкаласы;

№ 3-зертханалық жұмыс: математикалық маятниктің көмегімен еркін түсу үдеуін анықтау;

№ 4-зертханалық жұмыс: беттік толқындардың таралу жылдамдығын анықтау.

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, әр түрлі маятниктер тербелісінің периодын есептеу, еркін және еріксіз тербелістерді зерттеу, толқындардың сипаттамасын зерттеу, ұялы телефонның жұмыс істеу принципі, аналогті сигналдың берілуі, Морзе әліппесі;

«Атом құрылысы. Атомдық құбылыстар». Жылулық сәуле шығару; жарық кванттары туралы Планк гипотезасы, фотоэффект құбылысы, рентген сәулелері, радиоактивтілік, радиоактивті сәулеленудің табиғаты, Резерфорд тәжірибесі, атомның құрамы;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару;

«Атом ядросы. Ядролық өзара әрекеттесу, ядролық күштер, массалар ақауы, атом ядросының байланыс энергиясы, ядролық реакциялар, радиоактивті ыдырау заңы, ауыр ядролардың бөлінуі, тізбекті ядролық реакция, ядролық реактор, термоядролық реакциялар, радиоизотоптар, радиациядан қорғану, элементар бөлшектер;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, радиоактивті элементтердің жартылай ыдырау периодын есептеу;

«Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі». Физика және астрономияның дүниетанымдық маңызы, экологиялық мәдениет.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

18. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында «7» – сынып, «2.1» – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» – оқу мақсатының реттік саны.

19. Білім алушылар білуі тиіс:

Бөлімшелер	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.1 Физика – табиғат туралы ғылым	7.1.1.1 физикалық құбылыстарға мысалдар келтіру		
	7.1.1.2 табиғатты зерттеудің ғылыми әдістерін ажырату		
1.2 Физикалық шамалар	7.1.2.1 физикалық шамаларды олардың Халықаралық бірліктер жүйесіндегі өлшем бірліктерімен сәйкестендіру		
	7.1.2.2 скаляр және векторлық шамаларды ажырату және мысалдар келтіру;		
	7.1.2.3 үлкен және кіші сандарды жазған кезде еселік және үлестік қосымшаларды білу және қолдану, санды : стандартты түрде жазу		
1.3 Физикалық өлшеулер	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.1.3.1 дененің ұзындығын, көлемін, температурасын және уақытты	8.1.3.1 эксперименттен деректерін жинақтау, талдау және өлшеу және	9.1.3.1 алған нәтижені түсіндіру және қорытынды жасау

	өлшеу, өлшеу нәтижелерін аспаптардың қателіктерін есепке ала отырып жазу	қателіктерін ескеріп жазу	
	7.1.3.2 кішкентай денелердің өлшемін қатарлау әдісі арқылы анықтау	8.1.3.2 тәжірибені жүргізуге әсер ететін факторларды анықтау	9.1.3.2 эксперименттің нәтижесіне әсер ететін факторларды талдау және экспериментті жүргізуді жақсарту жолдарын ұсыну
	7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау	8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау	9.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
2.1 Кинематика негіздері	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.2.1.1 келесі терминдердің физикалық мағынасын түсіндіру - материялық нүкте, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, траектория, жол, орын ауыстыру		9.2.1.1 материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын түсіндіру, жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолдану
	7.2.1.2 механикалық қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру		9.2.1.2 векторларды қосу, азайту, векторды скалярға көбейту

			9.2.1.3 вектордың координаталар остеріне проекцияларын анықтау, векторларды құраушыларға жіктеу
	7.2.1.3 түзу сызықты бірқалыпты қозғалысты және бірқалыпсыз қозғалысты ажырата білу		9.2.1.4 уақытқа тәуелділік графиктерінен орын ауыстыру, жылдамдық, үдеуді анықтау
	7.2.1.4 қозғалыстағы дененің жылдамдығы мен орташа жылдамдығын есептеу		9.2.1.5 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және үдеу формулаларын есептер шығаруда қолдану
			9.2.1.6 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі координата мен орын ауыстыру теңдеулерін есептер шығаруда қолдану
			9.2.1.7 тең үдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін эксперименттік жолмен анықтау
	7.2.1.5 s -тің t-ға тәуелділік графигін		9.2.1.8 тең үдемелі қозғалыс

	тұрғызуда координата осьтерінде және кестелерде өлшем бірліктерін дұрыс белгілеу		кезіндегі орын ауыстырудың және жылдамдықтың уақытқа тәуелділік графиктерін тұрғызу және оларды түсіндіру
	7.2.1.6 дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен келесі жағдайларды анықтау: (1) дененің тыныштық күйін, (2) тұрақты жылдамдықпен қозғалысын		9.2.1.9 еркін түсуді сипаттау үшін теңайнымалы қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдану
	7.2.1.7 бірқалыпты қозғалған дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен жылдамдығын анықтау		9.2.1.10 теңайнымалы және бірқалыпты қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдана отырып, горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын сипаттау
			9.2.1.11 горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс жылдамдығын анықтау
			9.2.1.12 горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс

			траекториясын сызу
			9.2.1.13 дененің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысын сызықтық және бұрыштық шамалар арқылы сипаттау
			9.2.1.14 сызықтық және бұрыштық жылдамдықты байланыстыратын өрнекті есептер шығаруда қолдану
			9.2.1.15 центрге тартқыш үдеу формуласын есептер шығаруда қолдану
2.2 Динамика негіздері	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.2.2.1 инерция құбылысын түсіндіру және мысалдар келтіру		9.2.2.1 инерция, инерттілік және инерциялық санақ жүйесі ұғымдарының мағынасын түсіндіру
	7.2.2.2 күнделікті өмірден күштердің әрекет етуіне мысалдар келтіру		9.2.2.2 Ньютонның бірінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	7.2.2.3 пластикалық және серпімді деформацияларды ажырату, мысалдар келтіру		9.2.2.3 ауырлық күші, серпімділік күші, және үйкеліс күші

			табиғатын түсіндіру
	7.2.2.4 серпімділік күшінің серіппенің ұзаруына тәуелділік графигінен қатаңдық коэффициентін анықтау		9.2.2.4 Ньютонның екінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	7.2.2.5 Гук заңының формуласы бойынша серпімділік күшін есептеу		9.2.2.5 Ньютонның үшінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	7.2.2.6 тыныштық, домалау және сырғанау үйкелістерін сипаттау		9.2.2.6 бүкіләлемдік тартылыс заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	7.2.2.7 үйкеліс күшінің пайдасы мен зиянына мысалдар келтіру		9.2.2.7 ғарыш аппараттардың орбиталарын салыстыру
	7.2.2.8 күштерді берілген масштабта графикалық түрде көрсету		9.2.2.8 тартылыс өрісіндегі дененің қозғалысын сипаттайтын шамаларды анықтау
	7.2.2.9 денеге бір түзудің бойымен әрекет ететін күштердің тең әрекетті күшінің модулі мен бағытын анықтау		9.2.2.9 бірінші ғарыштық жылдамдықтың формуласын есептер шығаруда қолдану
	7.2.2.10 масса, салмақ және		9.2.2.10 үдеумен қозғалған дененің

	ауырлық күші ұғымдарын ажырату		салмағын анықтау
	7.2.2.11 электронды, серіппелі, иінді таразылардың көмегімен дененің массасын өлшеу		9.2.2.11 салмақсыз-дық күйді түсіндіру
	7.2.2.12 әртүрлі пішіндегі қатты дененің немесе сұйықтың көлемін өлшеу үшін өлшеуіш цилиндрді(мензурка) қолдану		
	7.2.2.13 тығыздықтың физикалық мағынасын түсіндіру		
	7.2.2.14 сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын тәжірибе арқылы анықтау		
	7.2.2.15 тығыздықтың формуласын есептер шығаруда қолдану		
2.3 Сақталу заңдары	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.2.3.1 механикалық жұмыс деген физикалық ұғымның мағынасын түсіндіру		9.2.3.1 дене импульсі мен күш импульсін ажырату

	7.2.3.2 механикалық энергияның екі түрін ажырату		9.2.3.2 импульстің сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	7.2.3.3 кинетикалық энергия формуласын есептер шығаруда қолдану		9.2.3.3 табиғаттағы және техникадағы реактивті қозғалысқа мысалдар келтіру
	7.2.3.4 жоғары көтерілген дене үшін потенциалдық энергиясының және серпімді дененің формуласын қолдану		9.2.3.4 Байқоңыр ғарыш айлағының аймақтық және халықаралық маңыздылығына баға беру
	7.2.3.5 энергияның түрленуіне мысалдар келтіру		9.2.3.5 механикалық жұмысты аналитикалық және графиктік тәсілмен анықтау
	7.2.3.6 механикалық энергияның сақталу заңын есептер шығаруда қолдану		9.2.3.6 жұмыс пен энергияның байланысын түсіндіру
	7.2.3.7 қуат ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру		9.2.3.7 энергияның сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	7.2.3.8 механикалық жұмыс пен қуаттың формулаларын		

	есептер шығаруда қолдану		
2.4 Статика	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.2.4.1 «Механиканың алтын ережесін» тұжырымдау және қарапайым механизмдердің қолданылуына мысалдар келтіру		
	7.2.4.2 күш моменті ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру		
	7.2.4.3 жазық фигураның массалық центрін тәжірибеде анықтау		
	7.2.4.4 тепе-теңдікте тұрған денелер үшін күш моменттер ережесін тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану		
	7.2.4.5 тәжірибеде иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау		
	7.2.4.6 көлбеу жазықтықтың пайдалы әсер коэффициентін тәжірибеде анықтау		
2.5 Тербелістер мен толқындар	7-сынып	8-сынып	9-сынып
			9.2.5.1 еркін және еріксіз тербелістерге мысалдар келтіру

			9.2.5.2 эксперименттік әдіспен амплитуда, период, жиілікті анықтау
			9.2.5.3 формулаларды қолданып, период, жиілік, циклдік жиілікті анықтау
			9.2.5.4 тербелмелі процесте энергияның сақталу заңын сипаттау
			9.2.5.5 гармоникалық тербелістердің графиктері бойынша координатаның, жылдамдықтың және үдеудің теңдеулерін жаза білу
			9.2.5.6 әртүрлі тербелмелі жүйедегі тербелістің пайда болу себептерін түсіндіру
			9.2.5.7 маятниктер тербелісі периодының әртүрлі параметрлерге тәуелділігін зерттеу

			9.2.5.8 математикалық маятник периодының формуласынан еркін түсу үдеуін анықтау
			9.2.5.9 период квадратының маятник ұзындығына тәуелділік графигін тұрғызу және талдау
			9.2.5.10 еріксіз тербеліс амплитудасының мәжбүрлеуші күштің жиілігіне тәуелділігін график бойынша сипаттау
			9.2.5.11резонанс құбылысын сипаттау
			9.2.5.12 толқын жылдамдығы, жиілігі және толқын ұзындығы формулаларын есеп шығаруда қолдану
			9.2.5.13 көлденең және бойлық толқындарды салыстыру
			9.2.5.14 су бетіндегі толқындардың таралу жылдамдығын

			эксперимент түрінде анықтау
			9.2.5.15дыбыстың пайда болу және таралу шарттарын атау
			9.2.5.16 дыбыс сипаттамаларын дыбыс толқындарының жиілігі және амплитудасымен сәйкестендіру
			9.2.5.17 резонанстың пайда болу шарттарын атау және оның қолданылуына мысалдар келтіру
			9.2.5.18 жаңғырық-тың пайда болу табиғатын және оны қолдану әдістерін сипаттау
			9.2.5.19 табиғатта және техникада ультрадыбыс пен инфрадыбысты қолдануға мысалдар келтіру
3.1 Молекулалы- кинетикалық теория негіздері	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.3.1.1 заттардың молекулалық құрылысы негізінде, газдардың сұйықтар мен қатты денелердің	8.3.1.1 молекулалы-кинетикалық теорияның негізгі қағидаларын дәлелдейтін мысалдар келтіру және тәжірибені сипаттау	

	құрылымын сипаттау		
	7.3.1.2 қысымның физикалық мағынасын түсіндіру және өзгерту әдістерін сипаттау	8.3.1.2 температураның мәндерін әр түрлі шкала (Цельсий, Кельвин) бойынша өрнектеу	
	7.3.1.3 есептер шығаруда қатты дененің қысымының формуласын қолдану	8.3.1.3 температураны өлшеуді жылулық ұлғаю негізінде сипаттау	
	7.3.1.4 газ қысымын молекулалық құрылым негізінде түсіндіру	8.3.1.4 молекула-кинетикалық теория негізінде қатты күйден сұйыққа және кері айналуды сипаттау	
	7.3.1.5 сұйықтықтағы гидростатикалық қысымның формуласын шығару және оны есептер шығаруда қолдану	8.3.1.5 молекула-кинетикалық теория негізінде заттың сұйық күйден газ күйіне және кері айналуын сипаттау	
	7.3.1.6 қатынас ыдыстардың қолданылуына мысалдар келтіру		
	7.3.1.7 гидравликалық машиналардың жұмыс істеу принципін сипаттау		
	7.3.1.8 гидравликалық машиналарды қолдану кезіндегі		

	күштен ұтысты есептеу		
	7.3.1.9 атмосфералық қысымның табиғатын түсіндіру және оны өлшеудің әдістерін ұсыну		
	7.3.1.10 манометр мен сорғылардың жұмыс істеу принципін сипаттау		
	7.3.1.11 кері итеруші күшті анықтау және оның сұйыққа батырылған дененің көлеміне тәуелділігін зерттеу		
	7.3.1.12 сұйықтар мен газдардағы кері итеруші күштің табиғатын түсіндіру		
	7.3.1.13 есептер шығару кезінде Архимед заңын қолдану		
	7.3.1.14 дененің сұйықта жүзу шарттарын зерттеу		
3.2 Термодинамика негіздері	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.3.2.1 дененің ішкі энергиясын өзгерту тәсілдерін сипаттау	
		8.3.2.2 жылу берілудің түрлерін салыстыру	
		8.3.2.3 техникада және тұрмыста жылу берілу түрлерінің	

		қолданылуына мысалдар келтіру	
		8.3.2.4 әртүрлі температураға тірі ағзалардың бейімделуі (мысалдар келтіру).	
		8.3.2.5 жылу алмасу процесі кезінде алған немесе берген жылу мөлшерін анықтау	
		8.3.2.6 заттың меншікті жылу сыйымдылығының мағынасын түсіндіру	
		8.3.2.7 отынның жануы кезінде бөлінген жылу мөлшерін анықтау	
		8.3.2.8 жылу құбылыстарындағы энергияның сақталу және айналу заңын зерттеу	
		8.3.2.9 жылулық тепе-теңдік теңдеуін есептер шығаруда қолдану	
		8.3.2.10 балқу/кристалдану кезіндегі жұтылатын/бөлінетін жылу мөлшерінің формуласын есептер шығаруда қолдану	
		8.3.2.11 заттың балқу және қатаю процесі кезіндегі температураның	

		уақытқа тәуелділік графигін талдау	
		8.3.2.12 эксперимент көмегімен мұздың меншікті балқу жылуын анықтау	
		8.3.2.13 булану және конденсациялану кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау	
		8.3.2.14 су буының мысалында қанығу күйін сипаттау	
		8.3.2.15 меншікті булану жылуын анықтау	
		8.3.2.16 қайнау температурасының сыртқы қысымға тәуелділігін түсіндіру	
		8.3.2.17 термодинамиканың бірінші заңының мағынасын түсіндіру	
		8.3.2.18 термодинамиканың екінші заңының мағынасын түсіндіру	
		8.3.2.19 жылу қозғалтқышының пайдалы әсер коэффициентін анықтау	

		8.3.2.20 іштен жану қозғалтқышының, бу турбинасының жұмыс істеу принципін түсіну және сипаттау	
		8.3.2.21 жылу қозғалтқыштарын жетілдіру жолдарын ұсыну	
		8.3.2.22 жылу қозғалтқыштарындағы энергияның түрленуін сипаттау	
		8.3.2.23 жылу машиналарының қоршаған ортаның экологиясына әсерін бағалау	
4.1 Электростатика негіздері	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.4.1.1 электр зарядын сипаттау	
		8.4.1.2 үйкеліс арқылы денені электрлендіру және индукция құбылысын түсіндіру	
		8.4.1.3 электрленудің оң және теріс әсерлеріне мысалдар келтіру	
		8.4.1.4 электр зарядының сақталу заңын түсіндіру	
		8.4.1.5 Кулон заңын есептер шығаруда қолдану	
		8.4.1.6 электр өрісі және оның күштік	

		сипаттамасы ұғымдарының физикалық мағынасын түсіндіру	
		8.4.1.7 біртекті электростатикалық өрістегі зарядқа әсер етуші күшті есептеу	
		8.4.1.8 электр өрісін күш сызықтар арқылы графиктік кескіндеу	
		8.4.1.9 потенциалдың физикалық мағынасын түсіндіру	
		8.4.1.10 конденсаторлардың құрылысын және қолданылуын сипаттау	
4.2 Электр тогы	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.4.2.1 электр тогы ұғымын және электр тогының пайда болу шарттарын түсіндіру	
		8.4.2.2 электр схемасын графикалық бейнелеуде электр тізбегі элементтерінің шартты белгілерін қолдану	
		8.4.2.3 кернеудің физикалық мағынасын, оның	

		өлшем бірлігін түсіндіру	
		8.4.2.4 электр тізбегіндегі ток күші мен кернеуді анықтау	
		8.4.2.5 тұрақты температурада металл өткізгіштің вольт-амперлік сипаттамасын графикалық түрде бейнелеу және түсіндіру	
		8.4.2.6 тізбек бөлігі үшін Ом заңын есептер шығаруда қолдану	
		8.4.2.7 кедергінің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіну	
		8.4.2.8 есеп шығаруғанда өткізгіштің меншікті кедергісін формуласын қолдану	
		8.4.2.9 өткізгіштерді тізбектей жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау	
		8.4.2.10 өткізгіштерді параллель жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау	

		8.4.2.11 өткізгіштерді тізбектей және параллель жалғауда тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолданып, электр тізбектеріне есептеулер жүргізу	
		8.4.2.12 жұмыс және қуат формулаларын есептер шығаруда қолдану	
		8.4.2.13 Джоуль-Ленц заңын есептер шығару үшін қолдану	
		8.4.2.14 эксперимент көмегімен электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау	
		8.4.2.15 кВтсағ өлшем бірлігін қолданып, электр энергиясының құнын практикалық есептеулермен алу	
		8.4.2.16 металл өткізгіштердегі электр тогын және оның кедергісінің температураға тәуелділігін сипаттау	
		8.4.2.17 қысқа тұйықталудың пайда болу себептерін және алдын алу	

		амалдарын түсіндіру	
		8.4.2.18 сұйықтардағы электр тогын сипаттау	
4.3 Магнит өрісі	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.4.3.1 магниттердің негізгі қасиеттеріне сипаттама беру және магнит өрісін күш сызықтары арқылы графикалық бейнелеу;	
		8.4.3.2 магнит өрісінің сипаттамаларын түсіндіру;	
		8.4.3.3 тогы бар түзу өткізгіштің және соленоидтің айналасында магнит өрісі сызықтарының бағытын анықтау;	
		8.4.3.4 жолақ магнит пен соленоидтың магнит өрістерін салыстыру;	
		8.4.3.5 магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әсерін сипаттау	
		8.4.3.6 электр қозғалтқыштың және электр өлшеуіш құралдардың жұмыс істеу принципін түсіндіру	

		8.4.3.7 электро магниттік индукция құбылысын түсіндіру	
		8.4.3.8 Қазақстанда және дүние жүзінде электр энергиясын өндірудің мысалдарын келтіру	
4.4 Электромагниттік толқындар және тербеліс	7-сынып	8-сынып	9-сынып
			9.4.4.1 тербелмелі контурдағы еркін электромагниттік тербелістерді сапалы сипаттау
			9.4.4.2 механикалық толқындар мен электромагниттік толқындардың ұқсастығы мен айырмашылығын салыстыру
			9.4.4.3 электро магниттік толқындар шкаласын сипаттау және әртүрлі диапазондағы толқындардың қолданылуына мысалдар келтіру
			9.4.4.4 шыны призма арқылы өткен жарықтың дисперсиясына сапалы сипаттама беру
5.1 Геометриялық оптика заңдары	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.5.1.1 Күннің және Айдың тұтылуын	

		графикалық бейнелеу	
		8.5.1.2 эксперимент арқылы түсу және шағылу бұрыштарының тәуелділігін анықтау	
		8.5.1.3 айналық және шашыранды шағылудың мысалдарын келтіру және түсіндіру	
		8.5.1.4 жазық айнада дененің кескінін алу және оны сипаттау	
		8.5.1.5 дененің кескінін алу үшін сфералық айнада сәуленің жолын салу және алынған кескінді сипаттау	
		8.5.1.6 жазық параллель пластинада сәуленің жолын салу	
		8.5.1.7 жарықтың сыну заңын пайдаланып есептер шығару	
		8.5.1.8 тәжірибеге сүйене отырып толық ішкі шағылу құбылысын түсіндіру	
		8.5.1.9 экспериментте шынының сыну көрсеткішін анықтау	

		8.5.1.10 сыну көрсеткішінің анықталған мәнін кестелік мәндермен салыстыру және эксперимент нәтижесін бағалау	
		8.5.1.11 жұқа линза формуласын есептер шығару үшін қолдану	
		8.5.1.12 линзаның сызықтық ұлғаю формуласын сандық және графиктік есептер шығару үшін қолдану	
		8.5.1.13 жұқа линзада сәуленің жолын салу және кескінге сипаттама беру	
		8.5.1.14 жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау	
		8.5.1.15 көздің алыстан көргіштігі мен жақыннан көргіштігін түзетуді сипаттау	
		8.5.1.16 қарапайым оптикалық құралдарды (перископ, Обскура камерасы) құрастыру	
6.1 Атом мен атом ядросының құрылысы	7-сынып	8-сынып	9-сынып
			9.6.1.1 сәулелік энергияның температураға

			тәуелділігін сипаттау
			9.6.1.2 Планк формуласын есептер шығаруда қолдану
			9.6.1.3 фотоэффект құбылысын сипаттау және фотоэффект құбылысының техникада пайдаланылуына мысалдар келтіру
			9.6.1.4 фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын есептер шығаруда қолдану
			9.6.1.5 рентген сәулесін электромагниттік сәулелердің басқа түрлерімен салыстыру
			9.6.1.6 рентген сәулесін қолдануға мысалдар келтіру
			9.6.1.7 а-бөлшегінің шашырауы бойынша Резерфорд тәжірибесін сипаттау
			9.6.1.8 ядролық күштердің қасиеттерін сипаттау

			9.6.1.9 атом ядросының масса ақауын анықтау
			9.6.1.10 атом ядросының байланыс энергиясы формуласын есептер шығаруда қолдану;
			9.6.1.11 ядролық реакцияның теңдеуін шешуде зарядтық және массалық сандардың сақталу заңын қолдану
6.2 Радиоактивтілік			9.6.2.1 a, b және g - сәулеленудің табиғаты мен қасиеттерін түсіндіру
			9.6.2.2 радиоактивті ыдыраудың ықтималдық сипатын түсіндіру
			9.6.2.3 радиоактивті ыдырау заңын есептер шығаруда қолдану
			9.6.2.4 тізбекті ядролық реакциялардың өту шарттарын сипаттау
			9.6.2.5 ядролық реактордың жұмыс істеу

			принципін сипаттау
			9.6.2.6 ядролық ыдырау мен ядролық синтезді салыстыру
			9.6.2.7 радиоактивті изотоптарды қолданудың мысалдарын келтіру
			9.6.2.8 радиациядан қорғану әдістерін сипаттау
6.3 Элементар бөлшектер			9.6.2.9 элементар бөлшектерді жіктеу
7.1 Жер және Ғарыш	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.7.1.1 геоцентрлік және гелиоцентрлік жүйелерді салыстыру		
	7.7.1.2 Күн жүйесінің нысандарын жүйелеу		
	7.7.1.3 жыл мезгілдерінің ендіктерге байланысты ауысуын және күн мен түннің ұзақтығын түсіндіру		
7.2 Астро-физика элементтері	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып
			9.7.2.1 абсолюттік және көрінерлік жұлдыздық

			шамаларды ажырату
			9.7.2.2 жұлдыздыр-дың жарқырауына әсер ететін факторларды атау
			97.2.3 аспан сферасының негізгі элементтерін атау
			9.7.2.4 жұлдызды аспанның жылжымалы картасынан жұлдыздардың аспан координатасын анықтау
			9.7.2.5 әртүрлі ендіктегі жұлдыздардың шарықтау айырмашылығын түсіндіру
			9.7.2.6 жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақытты сәйкестендіру
			9.7.2.7 Кеплер заңдарының негізінде аспан денелерінің қозғалысын түсіндіру
			9.7.2.8 Күн жүйесіндегі денелердің ара қашықтығы мен өлшемдерін анықтау үшін

			параллакс әдісін қолдануды түсіндіру
8.1 Физиканың дүниетанымдық мәні			9.8.1.1 адамның дүниетанымдық көзқарасының қалыптасуына физика және астрономияның дамуының әсерін түсіндіру
			9.8.1.2 жаңа технологияларды ң қоршаған ортаға әсерінің артықшылығы мен қауіптілігін бағалау

20. Бөлімді және тақырыптарды оқытуға арналған сағат санын мұғалім бөледі.

21. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Физика» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Физика» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Физика – табиғат туралы ғылым	Физика – табиғат туралы ғылым	7.1.1.1 физикалық құбылыстарға мысалдар келтіру
	Табиғатты зерттеудің ғылыми әдістері	7.1.1.2 табиғатты зерттеудің ғылыми әдістерін ажырату

Физикалық шамалар мен өлшеулер	Халықаралық бірліктер жүйесі (SI)	7.1.2.1 физикалық шамаларды олардың SI- жүйесіндегі өлшем бірліктерімен сәйкестендіру
	Скаляр және векторлық физикалық шамалар	7.1.2.2 скаляр және векторлық физикалық шамалар ажырату және мысалдар келтіру
	Өлшеулер мен есептеулердің дәлдігі. Үлкен және кіші сандарды ықшамдап жазу. №1-зертханалық жұмыс. «Кішкентай денелердің өлшемін анықтау» №2-зертханалық жұмыс. «Физикалық шамаларды өлшеу»	7.1.2.3 үлкен және кіші сандарды жазған кезде еселік және үлестік қосымшаларды білу және қолдану, : санды: стандартты түрде жазу; 7.1.3.1 дененің ұзындығын, көлемін, температурасын және уақытты өлшеу, өлшеу нәтижелерін аспаптардың қателіктерін есепке ала отырып жазу; 7.1.3.2 кішкентай денелердің өлшемін қатарлау әдісі арқылы анықтау; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Механикалық қозғалыс	Механикалық қозғалыс және оның сипаттамасы Санақ жүйесі	7.2.1.1 келесі терминдердің физикалық мағынасын түсіндіру - материялық нүкте, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, траектория, жол, орын ауыстыру
	Қозғалыстың салыстырмалылығы	7.2.1.2 механикалық қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру
	Түзусызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстар	7.2.1.3 түзу сызықты бірқалыпты қозғалыс пен бірқалыпсыз қозғалысты ажырата білу
	Жылдамдық және орташа жылдамдықты есептеу	7.2.1.4 қозғалыстағы дененің жылдам-дығы мен орташа жылдамдығын есептеу
	Әртүрлі механикалық қозғалыстардың графиктері	7.2.1.5 s -тің t-ға тәуелділік графигін тұрғызуда координаталар осьтерінде және кестелерде өлшем бірліктерін дұрыс белгілеу; 7.2.1.6 дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен келесі

		жағдайларды анықтау: (1) дененің тыныштық күйін, (2) тұрақты жылдамдықпен қозғалысын; 7.2.1.7 бірқалыпты қозғалған дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен жылдамдығын анықтау
2-тоқсан		
Тығыздық	Масса және денелердің массасын өлшеу	7.2.2.11 электронды, серіппелі, иінді таразылардың көмегімен дененің массасын өлшеу
	Дұрыс және дұрыс емес пішінді денелердің көлемін өлшеу	7.2.2.12 әртүрлі пішіндегі қатты дененің немесе сұйықтың көлемін өлшеу үшін өлшеуіш цилиндрді (мензурка) қолдану
	Заттың тығыздығы және тығыздықтың өлшем бірлігі. №3-зертханалық жұмыс. «Сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын анықтау»	7.2.2.13 тығыздықтың физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.2.14 сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын тәжірибе арқылы анықтау; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Тығыздықты есептеу	7.2.2.15 тығыздықтың формуласын есептер шығаруда қолдану
Денелердің өзара әрекеттесуі	Инерция құбылысы	7.2.2.1 инерция құбылысын түсіндіру және мысалдар келтіру
	Күш	7.2.2.2 күнделікті өмірден күштердің әрекет етуіне мысалдар келтіру
	Тартылыс құбылысы және ауырлық күші. Салмақ	7.2.2.10 масса, салмақ және ауырлық күші ұғымдарын ажырату
	№4-зертханалық жұмыс. «Серпімді деформацияларды зерделеу»	7.2.2.4 серпімділік күшінің серіппенің ұзаруына тәуелділік графигінен қатаңдық коэффициентін анықтау; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау

	Деформация	7.2.2.3 пластикалық және серпімді деформацияларды ажырату, мысалдар келтіру
	Серпімділік күші, Гук заңы	7.2.2.5 Гук заңының формуласы бойынша серпімділік күшін есептеу
	Үйкеліс күші. Үйкеліс әрекетін техникада ескеру №5-зертханалық жұмыс. «Сырғанау үйкеліс күшін зерттеу»	7.2.2.6 тыныштық, домалау және сырғанау үйкелістерін сипаттау; 7.2.2.7 үйкеліс күшінің пайдасы мен зиянына мысалдар келтіру
	Бір түзу бойымен денеге әрекет еткен күштерді қосу	7.2.2.8 күштерді берілген масштабта графикалық түрде көрсету; 7.2.2.9 денеге әсер ететін және бір түзудің бойымен бағытталған күштердің тең әрекетті күшінің модулі мен бағытын анықтау
3-тоқсан		
Қысым	Газдардың сұйықтар және қатты денелердің молекулалық құрылымы	7.3.1.1 заттардың молекулалық құрылысы негізінде, газдардың сұйықтар мен қатты денелердің құрылымын сипаттау
	Қатты денелердегі қысым	7.3.1.2 қысымның физикалық мағына-сын түсіндіру және өзгерту әдістерін сипаттау; 7.3.1.3 есептер шығаруда қатты дененің қысымының формуласын қолдану
	Сұйықтар мен газдардағы қысым, Паскаль заңы	7.3.1.4 газ қысымын молекулалық құрылым негізінде түсіндіру; 7.3.1.5 сұйықтардағы гидростатикалық қысымның формуласын шығару және оны есептер шығаруда қолдану
	Қатынас ыдыстар	7.3.1.6 қатынас ыдыстарды қолдануға мысалдар келтіру
	Гидравликалық машиналар	7.3.1.7 гидравликалық машиналардың жұмыс істеу принципін сипаттау;

		7.3.1.8 гидравликалық машиналарды қолдану кезіндегі күштен ұтысты есептеу
	Атмосфералық қысым. Атмосфералық қысымды өлшеу	7.3.1.9 атмосфералық қысымның табиғатын түсіндіру және оны өлшеудің әдістерін ұсыну
	Манометрлер. Сорғылар	7.3.1.10 манометр мен сорғылардың жұмыс істеу принципін сипаттау
	№ 6-зертханалық жұмыс. «Архимед заңын зерделеу»	7.3.1.11 кері итеруші күшті анықтау және оның сұйыққа батырылған дененің көлеміне тәуелділігін зерттеу; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Кері итеруші күш	7.3.1.12 сұйықтар мен газдардағы кері итеруші күштің табиғатын түсіндіру; 7.3.1.13 есептер шығаруда Архимед заңын қолдану
	№ 7-зертханалық жұмыс. «Дененің сұйықта жүзу шарттарын анықтау»	7.3.1.14 дененің сұйықта жүзу шарттарын зерттеу; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Жұмыс және қуат	Механикалық жұмыс Қуат	7.2.3.1 механикалық жұмыс ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.3.7 қуат ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.3.8 механикалық жұмыс пен қуаттың формулаларын есептер шығаруда қолдану
4-тоқсан		
Энергия	Кинетикалық энергия. Потенциалдық энергия	7.2.3.2 механикалық энергияның екі түрін ажырату; 7.2.3.3 кинетикалық энергия формуласын есептер шығаруда қолдану; 7.2.3.4 жоғары көтерілген дене үшін потенциалдық энергияның және

		серпімді дененің формуласын қолдану
	Энергияның сақталуы және айналуы	7.2.3.5 энергияның түрленуіне мысалдар келтіру; 7.2.3.6 механикалық энергияның сақталу заңын есептер шығаруда қолдану
Күш моменті	Жай механизмдер	7.2.4.1 «Механиканың алтын ережесін» тұжырымдау және қарапайым механизмдердің қолданылуына мысалдар келтіру; 7.2.4.2 күш моменті ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру
	Дененің массалық центрі №8-зертханалық жұмыс. «Жазық фигураның массалар центрін анықтау»	7.2.4.3 жазық фигураның массалық центрін тәжірибеде анықтау
	№9-зертханалық жұмыс. «Иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау»	7.2.4.5 тәжірибеде иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Иіндіктің тепе-теңдік шарты	7.2.4.4 тепе-теңдікте тұрған денелер үшін күш моменттер ережесін тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	Пайдалы әрекет коэффициенті. №10-зертханалық жұмыс. «Көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін анықтау»	7.2.4.6 көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін тәжірибеде анықтау; 7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Жер және Ғарыш	Аспан денелері туралы ғылым	7.7.1.1 геоцентрлік және гелиоцентрлік жүйелерді салыстыру
	Күн жүйесі	7.7.1.2 Күн жүйесінің нысандарын жүйелеу

	Күнтізбе негіздері (тәулік, ай, жыл)	7.7.1.3 жыл мезгілдерінің ендіктерге байланысты ауысуы және күн мен түннің ұзақтығын түсіндіру

8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Жылу құбылыстары	Жылулық қозғалыс, броундық қозғалыс, диффузия	8.3.1.1 молекула-кинетикалық теорияның негізгі қағидаларын дәлелдейтін мысалдар келтіру және тәжірибені сипаттау
	Температура, оны өлшеу тәсілдері, температураның шкалалары	8.3.1.3 температураны өлшеуді жылулық ұлғаю негізінде сипаттау; 8.3.1.2 температураны әр түрлі шкала (Цельсий, Кельвин) бойынша өрнектеу
	Ішкі энергия, ішкі энергияны өзгерту тәсілдері	8.3.2.1 дененің ішкі энергиясын өзгерту тәсілдерін сипаттау;
	Жылуөткізгіштік, конвекция, сәуле шығару	8.3.2.2 жылу берілудің түрлерін салыстыру
	Табиғаттағы және техникадағы жылу берілу	8.3.2.3 техникада және тұрмыста жылу беру түрлерінің қолданылуына мысалдар келтіру
	Жылу құбылыстарының тірі ағзалардың өмірлеріндегі ролі	8.3.2.4 әр түрлі температураларда тірі ағзалардың бейімделуіне мысалдар келтіру
	Жылу мөлшері. Заттың меншікті жылу сыйымдылығы	8.3.2.5 жылу алмасу процесі кезінде алған немесе берген жылу мөлшерін анықтау; 8.3.2.6 заттың меншікті жылу сыйымдылығының мағынасын түсіндіру

	Отынның энергиясы, отынның меншікті жану жылуы	8.3.2.7 отынның жануы кезінде бөлінген жылу мөлшерін анықтау
	№ 1-зертханалық жұмыс. «Температуралары әр түрлі суды араластырғандағы жылу мөлшерлерін салыстыру»	8.3.2.8 жылу құбылыстарындағы энергияның сақталу және айналу заңын зерттеу; 8.1.3.2 тәжірибені жүргізуге әсер ететін факторларды анықтау; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Жылу үдерістеріндегі энергияның сақталу және айналу заңы	8.3.2.9 жылулық тепе-теңдік теңдеуін есептер шығаруда қолдану
Заттың агрегаттық күйлері	Қатты денелердің балқуы және қатаюы, балқу температурасы, меншікті балқу жылуы	8.3.1.4 молекула-кинетикалық теория негізінде қатты күйден сұйыққа және кері айналуды сипаттау; 8.3.2.10 балқу/кристалдану кезіндегі жұтылатын/бөлінетін жылу мөлшерінің формуласын есептер шығаруға қолдану; 8.3.2.11 заттың балқу және қатаю үдерісі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау
	№ 2-зертханалық жұмыс. «Мұздың меншікті балқу жылуын анықтау»	8.3.2.12 эксперимент көмегімен мұздың меншікті балқу жылуын анықтау; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Булану және конденсация. Қаныққан және қанықпаған булар	8.3.1.5 молекула-кинетикалық теория негізінде заттың сұйық күйден газ күйіне және кері айналуын сипаттау; 8.3.2.13 заттың булану және конденсация үдерісі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау;

		8.3.2.14 су буының мысалы негізінде қанығу күйін сипаттау
	Қайнау, меншікті булану жылуы. Қайнау температурасының атмосфералық қысымға байланыстылығын анықтау	8.3.2.15 меншікті булану жылуын анықтау; 8.3.2.16 қайнау температурасының сыртқы қысымға тәуелділігін түсіндіру
2-тоқсан		
Термодинамика негіздері	Термодинамиканың бірінші заңы, газдың және будың жұмысы	8.3.2.17 термодинамиканың бірінші заңының мағынасын түсіндіру
	Жылу үдерістерінің қайтымсыздығы, термодинамиканың екінші заңы	8.3.2.18 термодинамиканың екінші заңының мағынасын түсіндіру
	Жылу қозғалтқыштары	8.3.2.22 жылу қозғалтқыштарындағы энергияның түрленуін сипаттау; 8.3.2.20 ішten жану қозғалтқышының, бу турбинасының жұмыс істеу принципін сипаттау
	Жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициенті	8.3.2.19 жылу қозғалтқышының пайдалы әрекет коэффициентін анықтау; 8.3.2.21 жылу қозғалтқыштарын жетілдіру жолдарын ұсыну
	Жылу машиналарын пайдаланудағы экологиялық мәселелер	8.3.2.23 жылу машиналарының қоршаған ортаның экологиясына әсерін бағалау
Электростатика негіздері	Денелердің электрленуі, электр заряды, өткізгіштер мен диэлектриктер	8.4.1.1 электр зарядын сипаттау; 8.4.1.2 Үйкеліс арқылы денені электрлену және индукция құбылысын түсіндіру; 8.4.1.3 электрленудің оң және теріс әсеріне мысалдар келтіру

	Электр зарядының сақталу заңы,қозғалмайтын зарядтардың өзара әрекеттесуі, Кулон заңы, элементар электр заряды	8.4.1.4 электр зарядының сақталу заңын түсіндіру; 8.4.1.5 Кулон заңын есептер шығаруда қолдану
	Электр өрісі, электр өрісінің кернеулігі	8.4.1.6 электр өрісі және оның күштік сипаттамасы ұғымдарының физикалық мағынасын түсіндіру; 8.4.1.7 біртекті электростатикалық өрістегі зарядқа әсер етуші күшті есептеу; 8.4.1.8 электр өрісін күш сызықтар арқылы кескіндеу
	Электр өрісінің потенциалы және потенциалдар айырымы, конденсатор	8.4.1.9 потенциалдар айырымының және потенциалдың физикалық мағынасын түсіндіру; 8.4.1.10 конденсаторлардың құрылысын және қолданылуын сипаттау
3-тоқсан		
Тұрақты электр тогы	Электр тогы, электр тогы көздері	8.4.2.1 электр тогы ұғымын және электр тогының пайда болу шарттарын түсіндіру
	Электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу	8.4.2.2 электр схемасын графикалық бейнелеуде электр тізбегі элементтерінің шартты белгілерін қолдану; 8.4.2.3 кернеудің физикалық мағына-сын, оның өлшем бірлігін түсіндіру
	№ 3-зертханалық жұмыс. «Электр тізбегін құрастыру және оның әртүрлі бөліктеріндегі ток күшін өлшеу»	8.4.2.4 электр тізбегіндегі ток күші мен кернеуді анықтау; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	№ 4-зертханалық жұмыс. «Тізбек бөлігі үшін ток күшінің кернеуге тәуелділігін зерттеу»	8.4.2.5 тұрақты температурада металл өткізгіштің вольт-амперлік сипаттамасын

		графикалық түрде бейнелеу және түсіндіру; 8.1.3.1 эксперименттен деректерін жинақ-тау, талдау және өлшеу және қателіктерін ескеріп жазу
	Тізбек бөлігі үшін Ом заңы	8.4.2.6 тізбек бөлігі үшін Ом заңын есептер шығаруда қолдану;
	Өткізгіштің электр кедергісі, өткізгіштің меншікті кедергісі, реостат	8.4.2.7 кедергінің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіндіру; 8.4.2.8 есеп шығаруғанда өткізгіштің меншікті кедергісін формуласын қолдану
	№ 5-зертханалық жұмыс. «Өткізгіштерді тізбектей қосуды зерделеу»	8.4.2.9 өткізгіштерді тізбектей жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы алу; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	№ 6-зертханалық жұмыс. «Өткізгіштерді параллель қосуды зерделеу»	8.4.2.10 өткізгіштерді параллель жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Өткізгіштерді тізбектей және параллель қосу	8.4.2.11 өткізгіштерді тізбектей және параллель жалғауда тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолданып, электр тізбектеріне есептеулер жүргізу
	Электр тогының жұмысы мен қуаты	8.4.2.12 жұмыс және қуат формулаларын есептер шығаруда қолдану
	Электр тогының жылулық әсері, Джоуль-Ленц заңы	8.4.2.13 Джоуль-Ленц заңын есептер шығару үшін қолдану;

	№ 7-зертханалық жұмыс. «Электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау»	8.4.2.14 эксперимент көмегімен электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау; 8.4.2.15 кВт*сағ өлшем бірлігін қолданып, электр энергиясының құнын практика жүзінде анықтау; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Металдардағы электр кедергісінің температураға тәуелділігі, асқын өткізгіштік	8.4.2.16 металл өткізгіштердегі электр тогын және оның кедергісінің температураға тәуелділігін сипаттау
	Электрқыздырғыш құралдар, қыздыру шамдары, қысқа тұйықталу, балқымалы сақтандырғыштар	8.4.2.17 қысқа тұйықталудың пайда болу себептерін және алдын алу амалдарын түсіндіру
	Электр тогының химиялық әсері (Фарадейдің заңы)	8.4.2.18 сұйықтардағы электр тогын сипаттау
Электромагниттік құбылыстар	Тұрақты магниттер, магнит өрісі. № 8-зертханалық жұмыс. «Тұрақты магниттің қасиеттерін оқып-үйрену және магнит өрісінің бейнесін алу»	8.4.3.1 магниттердің негізгі қасиеттеріне сипаттама беру және магнит өрісін күш сызықтары арқылы бейнелеу; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Тогы бар түзу өткізгіштің магнит өрісі. Тогы бар шарғының магнит өрісі	8.4.3.2 магнит өрісінің сипаттамаларын түсіндіру; 8.4.3.3 тогы бар түзу өткізгіштің және соленоидтің айналасындағы өріс сызықтарының бағытын анықтау
	Электромагниттер және оларды қолдану. № 9-зертханалық жұмыс. «Электрмагнитті құрастыру және оның әсерін сынау»	8.4.3.4 жолақ магнит пен соленоидтың магнит өрістерін салыстыру; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау

	Магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әрекеті, электроқозғалтқыш, электр өлшеуіш құралдар	8.4.3.5 магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әсерін сипаттау; 8.4.3.6- электрқозғалтқыштың және электр өлшеуіш құралдардың жұмыс істеу принципін түсіндіру
	Электромагниттік индукция, генераторлар	8.4.3.7 электромагниттік индукция құбылысын түсіндіру; 8.4.3.8 Қазақстанда және дүние жүзінде электр энергиясын өндірудің мысалдарын келтіру
4-тоқсан		
Жарық құбылыстары	Жарықтың түзу сызықты таралу заңы.	8.5.1.1 Күннің және Айдың тұтылуын графикалық бейнелеу;
	Жарықтың шағылуы, шағылу заңдары, жазық айналар	8.5.1.2 эксперимент арқылы түсу және шағылу бұрыштарының тәуелділігін анықтау; 8.5.1.3 айналық және шашыранды шағылудың мысалдарын келтіру және түсіндіру; 8.5.1.4 жазық айнада дененің кескінін алу және оны сипаттау
	Сфералық айналар, сфералық айна көмегімен кескін алу	8.5.1.5 дененің кескінін алу үшін сфералық айнада сәуленің жолын салу және алынған кескінді сипаттау
	Жарықтың сынуы, жарықтың сыну заңы, толық ішкі шағылу	8.5.1.6 жазық параллель пластинада сәуленің жолын салу; 8.5.1.7 жарықтың сыну заңын пайдаланып есептер шығару; 8.5.1.8 тәжирибеге сүйене отырып толық ішкі шағылу құбылысын түсіндіру
	№ 10-зертханалық жұмыс. «Шынының сыну көрсеткішін анықтау»	8.5.1.9 экспериментте шынының сыну көрсеткішін анықтау;

		8.5.1.10 сыну көрсеткішінің анықталған мәнін кестелік мәндермен салыстыру және эксперимент нәтижесін бағалау
	Линзалар, линзаның оптикалық күші, жұқа линзаның формуласы. Линзаның көмегімен кескін алу	8.5.1.11 жұқа линза формуласын есептер шығару үшін қолдану; 8.5.1.12 линзаның сызықтық ұлғаю формуласын сандық және графиктік есептер шығару үшін қолдану; 8.5.1.13 жұқа линзада сәуленің жолын салу және кескінге сипаттама беру
	№ 11-зертханалық жұмыс. «Жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау»	8.5.1.14 жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау; 8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Көз - оптикалық жүйе, көздің көру кемшіліктері және оларды түзету әдістері	8.5.1.15 көздің алыстан көргіштігі мен жақыннан көргіштігін түзетуді сипаттау
	Оптикалық аспаптар	8.5.1.16 қарапайым оптикалық құралдарды (перископ, обскура камерасы) құрастыру

9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Кинематика негіздері	Механикалық қозғалыс	9.2.1.1 Материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын түсіндіру, жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолдану

	Векторлар және оларға амалдар қолдану. Вектордың координаталар осьтеріндегі проекциялары	9.2.1.2 векторларды қосу, азайту, векторды скалярға көбейту; 9.2.1.3 вектордың координаталар осіне проекциясын анықтау, векторды құраушыларға жіктеу
	Түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс, үдеу	9.2.1.4 уақытқа тәуелділік графиктерінен орын ауыстыруды, жылдамдықты, үдеуді анықтау;
	Түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру	9.2.1.5 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және үдеу формулаларын есептер шығаруда қолдану; 9.2.1.6 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі координата мен орын ауыстыру теңдеулерін есептер шығаруда қолдану
	№ 1-зертханалық жұмыс. «Теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау»	9.2.1.7 теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін эксперименттік жолмен анықтау; 9.1.3.2 эксперименттің нәтижесіне әсер ететін факторларды талдау және экспери-ментті жүргізуді жақсарту жолдарын ұсыну; 9.2.1.8 теңүдемелі қозғалыс кезіндегі орын ауыстырудың және жылдамдықтың уақытқа тәуелділік графиктерін тұрғызу және оларды түсіндіру
	Дененің еркін түсуі, еркін түсу үдеуі	9.2.1.9 еркін түсуді сипаттау үшін теңайнымалы қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдану
	№ 2-зертханалық жұмыс. «Горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын зерделеу»	9.2.1.10 теңайнымалы және бірқалыпты қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдана отырып, горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын сипаттау; 9.2.1.11 горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс жылдамдығын анықтау ; 9.2.1.12 горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс траекториясын сызу

	Қисықсызықты қозғалыс; материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы Сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар	9.2.1.13 дененің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысын сызықтық және бұрыштық шамалар арқылы сипаттау; 9.2.1.14 сызықтық және бұрыштық жылдамдықты байланыстыратын өрнекті есептер шығаруда қолдану
	Центрге тартқыш үдеу	9.2.1.15 центрге тартқыш үдеу формуласын есептер шығаруда қолдану
Астрономия негіздері	Жұлдызды аспан	9.7.2.1 абсолюттік және көрінерлік жұлдыздық шамаларды ажырату; 9.7.2.2 жұлдыздырдың жарқырауына әсер ететін факторларды атау
	Аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі	9.7.2.3 аспан сферасының негізгі элементтерін атау; 9.7.2.4 жұлдызды аспанның жылжымалы картасынан жұлдыздардың аспан координатасын анықтау
	Әртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінерлік қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақыт	9.7.2.5 әртүрлі ендіктегі жұлдыздардың шарықтау айырмашылығын түсіндіру; 9.7.2.6 жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақытты сәйкестендіру
	Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары	9.7.2.7 Кеплер заңдарының негізінде аспан денелерінің қозғалысын түсіндіру
	Күн жүйесі денесіне дейінгі ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау	9.7.2.8 Күн жүйесіндегі денелердің ара қашықтығын немесе өлшемдерін анықтау үшін параллакс әдісін қолдануды түсіндіру
2-тоқсан		
Динамика негіздері	Ньютонның бірінші заңы, инерциялық санақ жүйелері	9.2.2.1 инерция, инерттілік және инерциялық санақ жүйесі ұғымдарының мағынасын түсіндіру; 9.2.2.2 Ньютонның бірінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану

	Механикадағы күштер	9.2.2.3 ауырлық күші, серпімділік күші, және үйкеліс күші табиғатын түсіндіру
	Ньютонның екінші заңы, масса	9.2.2.4 Ньютонның екінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Ньютонның үшінші заңы	9.2.2.5 Ньютонның үшінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Бүкіләлемдік тартылыс заңы	9.2.2.6 Бүкіләлемдік тартылыс заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Дененің салмағы, салмақсыздық	9.2.2.10 үдеумен қозғалған дененің салмағын анықтау; 9.2.2.11 салмақсыздық күйді түсіндіру
	Денелердің ауырлық күшінің әрекетінен қозғалуы. Жердің жасанды серіктерінің қозғалысы	9.2.2.9 бірінші ғарыштық жылдамдықтың формуласын есептер шығаруда қолдану; 9.2.2.7 ғарыш аппараттардың орбиталарын салыстыру; 9.2.2.8 тартылыс өрісіндегі дененің қозғалысын сипаттайтын шамаларды анықтау
3-тоқсан		
Сақталу заңдары	Дене импульсі және күш импульсі	9.2.3.1 дене импульсі мен күш импульсін ажырату
	Импульстің сақталу заңы. Реактивті қозғалыс	9.2.3.2 импульстің сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану; 9.2.3.3 табиғаттағы және техникадағы реактивті қозғалысқа мысалдар келтіру; 9.2.3.4 Байқоңыр ғарыш айлағының аймақтық және халықаралық маңыздылығына баға беру
	Механикалық жұмыс және энергия	9.2.3.5 механикалық жұмысты аналитикалық және графиктік тәсілдермен анықтау; 9.2.3.6 жұмыс пен энергияның байланысын түсіндіру

	Энергияның сақталу және айналу заңы	9.2.3.7 энергияның сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
Тербелістер және толқындар	Тербелмелі қозғалыс	9.2.5.1 еркін және еріксіз тербелістерге мысалдар келтіру; 9.2.5.2 эксперименттік әдіспен амплитуда, период, жиілікті анықтау; 9.2.5.3 формулаларды қолданып, период, жиілік, циклдік жиілікті анықтау
	Тербелістер кезіндегі энергияның түрленуі. Тербелмелі қозғалыстың теңдеуі	9.2.5.4 тербелмелі процесте энергияның сақталу заңын сипаттау; 9.2.5.5 гармониялық тербелістердің графиктері бойынша координатаның, жылдамдықтың және үдеудің теңдеулерін жаза білу
	Математикалық және серіппелі маятниктердің тербелістері	9.2.5.6 әртүрлі тербелмелі жүйедегі тербелістің пайда болу себептерін түсіндіру; 9.2.5.7 маятниктер тербелісі периодының әртүрлі параметрлерге тәуелділігін зерттеу
	№ 3-зертханалық жұмыс. «Математикалық маятниктің көмегімен еркін түсу үдеуін анықтау»	9.2.5.8 математикалық маятник периодының формуласынан еркін түсу үдеуін анықтау; 9.2.5.9 период квадратының маятник ұзындығына тәуелділік графигін тұрғызу және талдау; 9.1.3.1 алған нәтижені түсіндіру және қорытынды жасау
	Еркін және еріксіз тербелістер, резонанс	9.2.5.10 еріксіз тербеліс амплитудасының мәжбүрлеуші күштің жиілігіне тәуелділігін график бойынша сипаттау; 9.2.5.11 резонанс құбылысын сипаттау
	Еркін электромагнитік тербелістер	9.4.4.1 тербелмелі контурдағы еркін электромагниттік тербелістерді сапалық түрде сипаттау
	Толқындық қозғалыс	9.2.5.12 толқын жылдамдығы, жиілігі және толқын ұзындығы

		формулаларын есеп шығаруда қолдану; 9.2.5.13 көлденең және бойлық толқындарды салыстыру
	№4-зертханалық жұмыс. «Беттік толқындардың таралу жылдамдығын анықтау»	9.2.5.14 су бетіндегі толқындардың таралу жылдамдығын эксперимент түрінде анықтау
	Дыбыс, дыбыстың сипаттамалары, акустикалық резонанс, жаңғырық	9.2.5.15 дыбыстың пайда болу және таралу шарттарын атау; 9.2.5.16 дыбыс сипаттамаларын дыбыс толқындарының жиілігі және амплитудасымен сәйкестендіру; 9.2.5.17 резонанстың пайда болу шарттарын атау және оның қолданылуына мысалдар келтіру; 9.2.5.18 жаңғырықтың пайда болу табиғатын және оны қолдану әдістерін сипаттау; 9.2.5.19 табиғатта және техникада ультрадыбыс пен инфрадыбыстықолдануға мысалдар келтіру
	Электромагниттік толқындар Электромагниттік толқындар шкаласы	9.4.4.2 механикалық толқындар мен электромагниттік толқындардың ұқсастығы мен айырмашылығын салыстыру; 9.4.4.3 электромагниттік толқындар шкаласын сипаттау және әртүрлі диапазондағы толқындардың қолданылуына мысалдар келтіру; 9.4.4.4- шыны призма арқылы өткен жарықтың дисперсиясына сапалы сипаттама беру
4-тоқсан		
Атом құрылысы. Атомдық құбылыстар	Жылулық сәуле шығару	9.6.1.1 жылулық сәуле шығару энергиясының температураға тәуелділігін сипаттау
	Жарық кванттары туралы Планк гипотезасы	9.6.1.2 Планк формуласын есептер шығаруда қолдану
	Фотоэффект құбылысы	9.6.1.3 фотоэффект құбылысын сипаттау және фотоэффект

		құбылысының техникада пайдаланылуына мысалдар келтіру; 9.6.1.4 фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын есептер шығаруда қолдану;
	Рентген сәулелері	9.6.1.5 рентген сәулесін электромагниттік сәулелердің басқа түрлерімен салыстыру; 9.6.1.6 рентген сәулесін қолдануға мысалдар келтіру
	Радиоактивтілік. Радиоактивті сәулеленудің табиғаты	9.6.2.1 a, b және g - сәулеленудің табиғаты мен қасиеттерін түсіндіру
	Резерфорд тәжірибесі, атомның құрамы	9.6.1.7 а-бөлшегінің шашырауы бойынша Резерфорд тәжірибесін сипаттау
Атом ядросы	Ядролық өзара әрекеттесу, ядролық күштер. Массалар ақауы, атом ядросының байланыс энергиясы	9.6.1.8 ядролық күштердің қасиеттерін сипаттау; 9.6.1.9 атом ядросының масса ақауын анықтау; 9.6.1.10 атом ядросының байланыс энергиясы формуласын есептер шығаруда қолдану
	Ядролық реакциялар. Радиоактивті ыдырау заңы	9.6.1.11 ядролық реакцияның теңдеуін шешуде зарядтық және массалық сандардың сақталу заңын қолдану; 9.6.2.2 радиоактивті ыдыраудың ықтималдық сипатын түсіндіру; 9.6.2.3 радиоактивті ыдырау заңын есеп шығаруда қолдану
	Ауыр ядролардың бөлінуі, тізбекті ядролық реакция. Ядролық реакторлар	9.6.2.4 тізбекті ядролық реакциялардың өту шарттарын сипаттау; 9.6.2.5 ядролық реактордың жұмыс істеу принципін сипаттау
	Термоядролық реакциялар. Радиоизотоптар, радиациядан қорғану	9.6.2.6 ядролық ыдырау мен ядролық синтезді салыстыру; 9.6.2.7 радиактивті изотоптарды қолданудың мысалдарын келтіру; 9.6.2.8 радиациядан қорғану әдістерін сипаттау

	Элементар бөлшектер	9. 6.3.1 элементар бөлшектерді жіктеу
Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі	Физика және астрономияның дүниетанымдық маңызы	9.8.1.1 адамның дүниетанымдық көзқарасының қалыптасуына физика және астрономияның дамуының ықпалын түсіндіру;
	Экологиялық мәдениет	9.8.1.3 жаңа технологиялардың қоршаған ортаға ықпалының артықшылығы мен қауіптілігін бағалау

бұйрығына 57-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
58-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Химия» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Химия» оқу пәні әлемнің біртұтас ғылыми бейнесін, оқушылардың жаратылыстану-ғылыми танымын, табиғатты аялау, сын тұрғысынан ойлау және зерттеу дағдыларын дамытуды қалыптастыруда маңызды.

3. «Химия» оқу пәнінің мақсаты – білім алушыларда заттар және олардың айналулары туралы, заттардың қасиеттерінің олардың құрамы мен құрылысына тәуелділігін түсіндіретін заңдар мен теориялар туралы білім жүйесін қалыптастыру, сондай-ақ химиялық үдерістер, заңдар мен заңдылықтар туралы білімді нақты өмірде қауіпсіз қолдану дағдыларын дамыту.

4. Оқу пәнінің міндеттері:

1) білім алушыларда атомдардың, молекулалардың және заттардың құрамы мен құрылысы туралы, химиялық реакциялар барысында заттардың қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары туралы түсінік қалыптастыру;

2) химиялық реакциялар кезінде зат массасы мен энергияның сақталу заңын меңгертуді қамтамасыз ету, оны химиялық құбылыстарды түсіндіруде және химиялық есептерді шығаруда қолдану білігін қалыптастыру;

3) химиялық реакциялардың жылдамдығына әсер ететін факторлар туралы түсінік қалыптастыру және химиялық үдерістердің жүру жағдайларына байланысты олардың жылдамдығының өзгеруін болжай білу дағдыларын дамыту;

4) адамға және қоршаған ортаға қауіпсіз химиялық айналуларды жүзеге асыру мүмкіндіктері туралы түсініктерді дамыту;

5) ғылыми зерттеу әдістері мен химиялық экспериментті жоспарлау туралы білім қалыптастыру, бақылау жүргізу, болжам (гипотеза) ұсыну, эксперименттер орындау, алынған нәтижелерді талдау және түсіндіру дағдыларын дамыту;

6) химияның негізгі заңдары, теориялары мен заңдылықтары туралы түсінік қалыптастыру, оларды практикалық және оқу-танымдық міндеттерді шешу үшін химиялық үдерістер мен құбылыстарды түсіндіруде, бағалауда және болжауда қолдана білу қабілетін дамыту;

7) зерттеулер жүргізу, бақылау нәтижелерін өңдеу және ғылыми құбылыстарды түсіндіру, өз жұмыстарын әзірлеу, жобалау және ұсыну, ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

5. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Химия» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Химия» оқу пәнінің мазмұны

6.»Химия» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 7-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

7. Оқу пәнінің мазмұны бес бөлімді қамтиды:

1) заттардың бөлшектері;

2) химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары;

3) химиядағы энергетика;

4) химия және қоршаған орта;

5) химия және өмір.

8. Оқу пәнінің мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер білім, түсінік және дағдыларды қамтитын күтілетін нәтижелер түріндегі оқу мақсаттарынан тұратын бөлімшелерге бөлінген. Әр бөлімшеде көрсетілген

оқу мақсаттары, мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, сонымен қатар олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

9. «Заттардың бөлшектері» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) атомдар, иондар және молекулар;

2) атомның құрамы мен құрылысы;

3) атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы, атомдардан иондардың құрылуы;

4) химиялық байланыстардың түрлері.

10. «Химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) периодтық заң және химиялық элеметтердің периодтық жүйесі;

2) химиялық реакциялардың жіктелуі;

3) зат массасының сақталу заңы;

4) металдардың электрохимиялық кернеу қатары.

11. «Химиядағы энергетика» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар;

2) химиялық реакциялардың жылдамдығы;

3) химиялық тепе-теңдік;

4) қышқылдар мен негіздер теориясы.

12. «Химия және қоршаған орта» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) заттардың жіктелуі;

2) Жер химиясы;

3) көміртек және оның қосылыстары химиясы.

13. «Химия және өмір» бөлімі «Биохимия» бөлімшесінен тұрады.

14. 7-сыныпқа арналған «Химия» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Химия пәні. Таза заттар және қоспалар. Химия – заттар туралы жаратылыстану ғылымдарының бір саласы, химияның дамуы мен маңызы, химия кабинетіндегі және зертханасындағы қауіпсіздік техникасының ережелері, таза заттар және олардың физикалық қасиеттері, біртекті және әртекті қоспалар, заттарды тазарту және бөлу тәсілдері, жәй және күрделі заттар, элемент, химиялық қосылыстар:

№ 1 практикалық жұмыс «Техника қауіпсіздігі ережелері және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу»;

№ 1 зертханалық тәжірибе «Заттарды және олардың қосылыстарын салыстыру»;

№ 2 зертханалық тәжірибе «Ластанған ас тұзын тазарту»;

2) «Заттар күйінің өзгеруі». Физикалық және химиялық құбылыстар, химиялық реакция, заттың агрегаттық күйлері, қатты, сұйық, бөлшектердің кинетикалық теориясына сәйкес газ тәріздес заттардың құрылымы, заттардың салқындау, қыздыру және булану үдерістері:

№ 3 зертханалық тәжірибе «Химиялық реакциялардың белгілерін зерттеу»;

№ 4 зертханалық тәжірибе «Салқындау үдерісін зерттеу»;

№ 5 зертханалық тәжірибе «Судың қайнау үдерісін зерттеу»;

№ 1 бақылау жұмысы;

3) «Атомдар. Молекулалар. Заттар». Атомдар мен молекулалар, атомдар мен молекулалардың айырмашылығы, химиялық элементтер, химиялық элементтердің символдары, элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктеу, жай және күрделі заттар, атомның құрамы мен құрылысы, ядро, протон, нейтрон, электрон, изотоптар, элементті аталуы және фундаменталды бөлшектерінің саны бойынша сипаттау;

4) «Ауа. Жану реакциясы». Ауа және оның құрамы, атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызы, жану үдерісі, заттың жану шарттары, тез тұтанатын, жанатын және жанбайтын заттар, отын, оттек, тұтану көзі, тұтану температурасы, металдар мен бейметалдардың жануы, жану реакциясының өнімдері:

№ 6 зертханалық тәжірибе: «Балауыз шамның жануы»;

№ 2 практикалық жұмыс/көрсетілім «Күкірттің, фосфордың, темірдің ауада және оттегінде жануын салыстыру»;

№ 2 бақылау жұмысы;

5) «Химиялық реакциялар». Табиғи қышқылдар мен сілтілер; «қышқылдық» және «сабынды» қасиеттері, индикаторлар, әмбебап индикатор, pH шкала метилоранж, лакмус, фенолфталеин, индикаторлардың түрлі орталардағы түстерінің өзгеруі, қышқылдар мен сілтілер, антацидті заттар, бейтараптану реакциясы, сұйылтылған қышқылдар, қышқылдардың қолданылу аймақтар, қышқылдармен жұмыс жүргізу ережелері, сұйылтылған қышқылдардың түрлі металдармен әрекеттесуі, сутекке сапалық реакция, карбонаттар, сұйылтылған қышқылдардың карбонаттармен әрекеттесуі, көмірқышқыл газына сапалық реакция;

№ 7 зертханалық тәжірибе «Ерітінділердің қышқылдық, негіздік ортасын анықтау»;

№ 8 зертханалық тәжірибе «Хлорсутек қышқылының бейтараптану реакциясы»;

№ 9 зертханалық тәжірибе «Мырыштың сұйылтылған тұз қышқылымен реакциясы»;

№ 10 зертханалық жұмыс «Сутекке сапалық реакция»;

№ 3 практикалық жұмыс «Сұйылтылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция»;

6) «Химиялық элементтердің периодтық кестесі». Химиялық элементтердің периодтық кестелерін құру тарихы, И. ДҰберейнер,

Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің элементтерді жіктеуі, периодтық заң, периодтық кестенің құрылымы, периодтық кестенің құрылу принципі, атом нөмірі ядро заряды, атомдағы элементер бөлшектер;

7) «Салыстырмалы атомдық масса және қарапайым формулалар». Изотоптар қоспасы, табиғи изотоптар, салыстырмалы атомдық масса, салыстырмалы молекулалық/формулалық масса, химиялық формула, химиялық элементтердің валенттілігі, бинарлы қосылыстардың формулаларын құрастыру, қосылыстардағы атомдардың қатынастары:

есептеуге берілген есептер: салыстырмалы молекулалық массаны есептеу;

№ 3 бақылау жұмысы;

8) «Адам ағзасындағы химиялық элементтер». Қоректік заттар, адам ағзасындағы химиялық элементтер (O, C, H, N, Ca, P, K), химиялық элементтердің тірі және өлі табиғаттағы таралуы, адам ағзасындағы микро- макроэлементтердің биологиялық рөлі, тыныс алу үдерісі, тамақтану теңгерімі;

№ 4 практикалық жұмыс «Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау»;

№ 11 зертханалық тәжірибе «Тыныс алу үдерісін зерттеу»;

9) «Геологиялық химиялық қосылыстар». Пайдалы геологиялық химиялық қосылыстар, табиғи ресурстар, кен орны, кен, кеннің құрамы, минералдар, табиғи ресурстарды өндіру, металдарды алу, Қазақстанның пайдалы қазбалары, минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері:

№ 4 бақылау жұмысы.

15. 8-сыныпқа арналған «Химия» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Атомдардағы электрондардың қозғалысы». Атомдардағы электрондардың орналасуы, энергетикалық деңгейлер, s және p орбитальдарының пішіндері, электрондық конфигурация, электронды-графикалық формула, ион, иондардың түзілуі, «нольдік қосынды» әдісімен қосылыстардың формулаларын құрастыру:

№ 1 зертханалық тәжірибе «Атомдардың модельдерін жасау»;

2) «Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері». Химиялық формула, химиялық реакция теңдеулері, заттардың массасының сақталу заңы, химиялық реакциялардың типтері: бірігу, ажырау, алмастыру, алмасу, табиғаттағы химиялық реакциялар, тірі организмдер мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар:

№ 1 көрсетілім «Заттардың массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе»;

№ 2 зертханалық тәжірибе «Әрекеттесуші заттардың массасының қатынасы»;

есептеуге берілген есептер: химиялық формула бойынша химиялық бірігудегі элементтің массалық үлесін есептеу, элементтердің массалық үлестері бойынша заттың қарапайым формуласын анықтау;

3) «Металдардың химиялық белсенділігі». Металдардың тотығуы, металдардың жемірілуі, металдардың сумен әрекеттесуі, металдардың қышқыл ерітінділерімен, металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуі, металдардың белсенділік қатары, металдардың белсенділігін салыстыру:

№ 2 көрсетілім «Белсенді металдардың сумен әрекеттесуі»;

№ 3 зертханалық тәжірибе «Металдардың қышқылдар ерітіндісімен әрекеттесуі»;

№ 3 көрсетілім «Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру»;

№ 1 практикалық жұмыс «Металдардың белсенділігін салыстыру»;

№ 1 бақылау жұмысы;

4) «Заттың мөлшері». Заттың мөлшері, моль, Авогадро саны, заттың молярлық массасы:

есептеуге берілген есептер: жәй және күрделі заттардың салыстырмалы молярлық массасын есептеу, химиялық формула бойынша заттың молярлық

массасын, массасын және заттың мөлшерін есептеу, заттың белгілі мөлшеріндегі атомдардың (молекулалардың) сандарын есептеу;

5) «Стехиометриялық есептеулер». Химиялық реакциялардың теңдеулері бойынша есептер шығару, молярлық көлем, газдардың салыстырмалы тығыздығы, көлемдік қатынастар заңы, қалыпты және стандартты жағдайлар;

есептеуге берілген есептер: химиялық формула бойынша заттың молярлық массасын , массасын және заттың мөлшерін есептеу, заттың берілген массасы немесе заттың мөлшері бойынша атомдар мен молекулалардың сандарын есептеу, химиялық реакциялардың теңдеулері бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін (газдың) және зат мөлшерін есептеу, қалыпты жағдайлардағы газдың көлемін, газдардың салыстырмалы тығыздығын есептеу, оттек және ауа бойынша газдардың салыстырмалы тығыздықтарын есептеу, заттың мөлшері, молярлық масса, газдың молярлық көлемі, Авогадро заңы ұғымдарын пайдаланып формулалар бйынша есептеулер жасау, химиялық реакциялар кезіндегі газдардың көлемдік қатынастары түсініктерін қолданып есептеулер жасау;

6) «Химиялық реакциялардағы энергиямен танысу». Отынның жануы және энергияның бөлінуі, көміртекті отынның жануы кезінде көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілуі мүмкіндігі, жылыжайлық эффектісінің себептері және шешу жолдары, экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар, әртүрлі отындардың потенциалы, қоршаған ортаға әсері, кинетикалық бөлшектер теориясы тұрғысынан энергия өзгерісі, реакцияның жылу эффектісі, термохимиялық теңдеулер:

№ 4 зертханалық тәжірибе «Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар»;

есептеуге берілген есептер: реакциялардың термохимиялық теңдеулері бойынша реакцияның жылу эффектісін есептеу;

7) «Сутек. Оттек және озон». Сутек – химиялық элемент және жәй зат, сутектің изотоптары (протий, дейтерий және тритий), сутектің қасиеттері, қолданылуы және алынуы, оттек – химиялық элемент және жәй зат, оттектің қасиеттері, қолданылуы және алынуы, сутектің және оттектің бинарлы қосылыстары, табиғатта таралуы, оттектің аллотропиялық түрөзгерісі, озон, сутек пен оттекті алу, Жер бетіндегі озон қабатының маңызы;

№ 4 көрсетілім «Сутек пероксидінің ыдырауы»;

№ 2 практикалық жұмыс «Сутекті алу және оның қасиеттерін зерттеу»;

№ 3 практикалық жұмыс «Сутектің переоксидінен оттекті алу және оның қасиеттерін зерттеу»;

есептеуге берілген есептер: реакцияға қатысатын немесе реакция нәтижесінде түзілген өнімнің белгілі массасы, заттың мөлшері немесе көлемі бойынша заттың массасын, заттың мөлшерін, (газдың) көлемін есептеу;

№ 2 бақылау жұмысы;

8) «Химиялық элементтердің периодтық жүйесі». Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы, периодтың, топтың, атом нөмірінің физикалық мәні, химиялық элементтердің атомдарының кейбір қасиеттері мен сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі, периодтық жүйедегі орыны бойынша элементтің сипатталуы, химиялық элементтердің табиғи тектестері, сілтілік

металдардың, галогендердің, инертті газдардың тектестері, металдар мен бейметалдар, периодтық кестеде орналасуына байланысты химиялық элементтің қасиеттері;

9) «Химиялық байланыс түрлері». Химиялық элементтердің электртерістілігі, атомдар арасындағы химиялық байланыстар табиғатының бірлігі, ковалентті полярлық және полярлық емес байланыс, иондық байланыс, заттың аморфты және кристалдық күйлері, кристалл торларының типтері, заттардың қасиеттерінің оның құрылысына тәуелділігі;

10) «Ерітінділер және ерігіштік». Заттардың суда еруі, заттардың судағы ерігіштігі бойынша жіктелуі, ерітінділер, еріген заттың массалық үлесі, молярлық концентрация, қатты заттардың, сұйықтардың және газдардың суда ерігіштігі, кристаллогидраттар, ерітінділердің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі рөлі, заттарды ерігіштігіне температураның әсері:

№ 5 зертханалық тәжірибе «Заттардың ерігіштігін зерттеу»;

№ 4 практикалық жұмыс «Қатты заттардың ерігіштігіне температураның әсері»;

№ 5 практикалық жұмыс «Берілген пайыздық және молярлық концентрациялы ерітінділерді дайындау»;

есептеуге берілген есептер: заттардың судағы ерігіштігін есептеу, тығыздығы мен көлемі бойынша ерітіндінің массасын анықтау, еріген заттың және еріткіштің массасын, еріген заттың массалық үлесін есептеу, ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу;

№ 3 бақылау жұмысы;

11) «Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары». Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланыс, қышқылдар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, негіздер: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, тұздар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланыс;

№ 6 зертханалық тәжірибе «Оксидтердің химиялық қасиеттерін зерттеу»;

№ 7 зертханалық тәжірибе «Қышқылдардың химиялық қасиеттерін зерттеу»;

№ 8 зертханалық тәжірибе «Негіздердің химиялық қасиеттерін зерттеу»;

№ 9 зертханалық тәжірибе «Тұздардың қасиеттері және алынуы»;

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу, ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу;

12) «Көміртек және оның қосылыстары». Көміртектің жалпы сипаттамасы; табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуы, көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері, көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің

қолдану аймағы, көміртектің қасиеттері, көміртектің оксидтері және олардың қасиеттері, тірі ағзаларға иіс газының физиологиялық әсері, көміртектің табиғаттағы айналымы:

№ 6 практикалық жұмыс «Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері»;

№ 7 практикалық жұмыс «Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттері зерттеу»;

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу, ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу;

13) «Су». Судың құрамы, қасиеттері және қолданылуы, табиғаттағы су, су – табиғи әмбебап еріткіш, сулы ерітінділер және жүзгіндер, судың бірегей қасиеттері және оның өмір үшін маңызы, судың табиғаттағы айналымы, судың ластану себептері, судың кермектігі және оны жою тәсілдері, судың және сулы ерітінділердің табиғаттағы, өндірістің түрлі салаларындағы және ауыл шаруашылығындағы маңызы, суды тазарту әдістері, ауыз суын тазарту, Қазақстан Республикасындағы ауыз су мәселесі, су басейнін ластанудан қорғау, Қазақстандағы су ресурстарының экологиялық мәселелері, сусыз мыс (II) сульфатының көмегімен суды анықтау әдісі:

№ 10 зертханалық тәжірибе «Судың кермектігін анықтау»;

есептеуге берілген есептер: еріген заттың массалық үлесін, еріткіштің, еріген заттың массасын есептеу;

№ 4 бақылау жұмысы.

16. 9-сыныпқа арналған «Химия» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Электролиттік диссоциация». Электролиттер және бейэлектролиттер, С. Аррениустың электролиттік диссоциациялану теориясының негізгі қағидалары, электролиттік диссоциациялану механизмі, ерітінділердің немесе заттың балқымаларының электр өткізгіштігінің химиялық байланыс түріне тәуелділігі, күшті және әлсіз электролиттер, диссоциациялану дәрежесі, қышқыл, сілті және тұздардың судағы ерітінділерінде электролиттік диссоциациялануы, көпнегізді қышқылдардың, қышқылдық және негіздік тұздардың диссоциациялануы, ион алмасу реакциялары және олардың жүру жағдайлары, электролиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз және тұз ерітінділерінің химиялық қасиеттері, тұздар гидролизі;

№ 1 көрсетілім «Иондық және ковалентті полярлық байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациясы»;

№ 1 зертханалық тәжірибе «Қышқыл, сілті ерітінділерінің pH анықтау»;

№ 1 практикалық жұмыс «Ион алмасу реакциялары»;

№ 2 зертханалық тәжірибе «Тұздар гидролизі»;

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша заттың мөлшерін, массасын, реакция өнімінің көлемін есептеу, диссоциациялану дәрежесін есептеу;

2) «Бейорганикалық заттарға сапалық талдау». Катиондарға сапалық реакциялар, жалын түсінің боялуы бойынша Li^+, Na^+, K^+, Ca^{2+}, Sr^{2+}, Ba^{2+}, Cu^{2+} металл катиондарын анықтау, аниондардың сапалық реакциялары, бейорганикалық қосылыстардың құрамын сапалық талдау;

№ 3 зертханалық тәжірибе жалын түсінің боялуы бойынша «Li^+, Na^+, K^+, Ca^{2+}, Sr^{2+}, Ba^{2+}, Cu^{2+} катиондарын анықтау»;

№ 4 зертханалық тәжірибе «Fe^{2+}, Fe^{3+}, Cu^{2+} катиондарына сапалық реакциялар»;

№ 5 зертханалық тәжірибе «Сулы ерітіндідегі $Cl^–$, $Br^–$, $I^–$, $PO_4^{3–}$, $SO_4^{2–}$, $CO_3^{2–}$, $NO_3^–$, $SiO_3^{2–}$ аниондарын анықтау»;

№ 2 практикалық жұмыс «Бейорганикалық қосылыстарды сапалық талдау»;

есептеуге берілген есептер: егер әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілсе химиялық теңдеулер бойынша есептеу;

3) «Химиялық реакциялардың жылдамдығы». Химиялық реакциялардың жылдамдығы, химиялық реакциялардың жылдамдығына әсер ететін факторлар, бөлшектердің кинетикалық тұрғысынан реакция жылдамдығы, катализаторлар, ингибиторлар, катализаторлар мен ингибиторлардың реакция жылдамдығына әсері:

№ 2 көрсетілім «Түрлі химиялық реакциялардың жылдамдығы»;

№ 6 зертханалық тәжірибе «Концентрацияның температурасы мен бөлшектер көлемінің реакция жылдамдығына әсері»;

№ 3 практикалық жұмыс «Реакция жылдамдығына катализатордың әсері»;

4) «Қайтымды реакциялар». Химиялық тепе-теңдік, тепе-теңдік динамикалық үдеріс ретінде, химиялық тепе-теңдіктің ығысуы, Ле-Шателье-Браун принципі, химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлардың өзгерісінің әсері, бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан химиялық тепе-теңдік;

№ 3 көрсетілім «Қайтымды химиялық реакциялар»;

№ 7 зертханалық тәжірибе «Химиялық тепе-теңдіктің ығысуы»;

5) «Тотығу-тотықсыздану реакциялары». Химиялық элементтердің тотығу дәрежелері, қосылыстардың формулалары бойынша химиялық элементтердің тотығу дәрежелерін анықтау, тотықтырғыш және тотықсыздандырғыш туралы түсінік, тотығу-тотықсыздану реакциялары, электрондық баланс әдісі;

6) «Металдар мен қорытпалар». Металдардың жалпы сипаттамасы, металдық байланыс пен металдық кристалдық тор, темір мен мыстың физикалық және химиялық қасиеттері, металдардың тек тотықсыздандырғыш қасиеттерін көрсетуі, темір қорытпалары және олардың қолданылуы, металлургия туралы түсінік, шойын мен болат өндірісі, Қазақстанда металлургияның дамуы, металдар мен олардың қорытпаларын алу, Қазақстандағы металдар және оның қосылыстарының маңызды кен орындары, металдарды өндіру үдерістері, қоршаған ортаға әсері, металдарды алу:

№ 4 көрсетілім «Металдардың кристалдық торы модельдері»;

№ 5 көрсетілім «Металдар және қорытпалар»;

есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның белгілі бір массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда реакция теңдеуі бойынша заттың массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу;

7) 1 (I), 2 (II) және 13 (III) топтар элементтері және олардың қосылыстары. 1 (I)-топ элементтері және олардың қосылыстары, атомдары құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттері, сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы, 2 (II)-топ элементтері және олардың қосылыстары, 1 (I)-ші және 2 (II)-топ металдарының жалпы қасиеттері, кальций оксиді мен гидроксидінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы, 3 (III)-топ элементтері, алюминий және оның қосылыстары, алюминийдің қосылыстары мен қорытпаларынның қолдану аймағы, алюминий, оның оксиді мен гидроксидінің екі дайлы қасиеттері:

№ 6 көрсетілім «Натрийдің, кальцидің сумен әрекеттесуі»;

№ 8 зертханалық тәжірибе «Кальций оксидінің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі»;

№ 7 көрсетілім «Алюминий мен оның қорытпалары»;

№ 9 зертханалық тәжірибе «Алюминийдің қышқыл және сілті ерітінділерімен әрекеттесуі»;

№ 4 практикалық жұмыс «Металдар» тақырыбына эксперименттік есептер шығару;

есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның белгілі массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болғанда, заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын реакция теңдеуі бойынша есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу;

№ 2 бақылау жұмысы;

8) 17 (VII), 16 (VI), 15 (V), 14 (IV) - топтарының элементтері және олардың қосылыстары.(VII) топ элементтері, галогендер, байланыс түрі және кристалдық тор типі, топтағы галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары, хлор, хлордың химиялық қасиеттері: металдармен, сутекпен және галогенидтермен әрекеттесуі, хлорсутек қышқылының құрамы қасиеттері мен қолданылуы, 16 (VI)-топ элементтері, күкірт, күкірттің аллотропиялық түр өзгерістерінің физикалық қасиеттері, күкірттің негізгі қосылыстары және олардың физикалық және химиялық қасиеттері, қышқылдық жаңбырдың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсері, күкірт қышқылы, күкірт қышқылы және оның тұздарының жалпы және ерекше қасиеттері, қасиеттері мен қолданылуы, 15 (V)-топ элементтері: азот, азоттың қасиеттері және табиғаттағы азот айналымы, аммиак, аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы, аммиак өндірісі, (Габер синтезі): азот қышқылы, азот қышқылының қасиеттері, азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері, фосфор және оның қосылыстары, фосфорды аллотропиялық түрлендіру, фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындары, фосфор және оның қосылыстарының жалпы химиялық қасиеттері, минералды тыңайтқыштар,

олардың Қазақстанда өндірілуі және оларды тиімді қолдану, азот және фосфор тыңайтқыштарының қоршаған ортаға әсері, 14 (IV) - топ элементтері, кремний және оның қосылыстары, кремнийдің қолданылу аймағы және оның жартылай өткізгіш ретінде маңызы, сұйық кристалдар, кремний, оның диоксиді мен карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор типі, кремний мен оның қосылыстарының химиялық қасиеттері, Қазақстандағы силикат өнеркәсібі:

№ 8 көрсетілім «Күкірттің аллотропиялық түр өзгерістері»;

№ 5 практикалық жұмыс «Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу»;

№ 10 зертханалық тәжірибе «Хлорсутек ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу»

№ 11 зертханалық тәжірибе «Азот молекуласының моделін дайындау»;

№ 12 зертханалық тәжірибе «Аммиак молекуласының моделін дайындау»;

№ 6 практикалық жұмыс «Аммиактың алынуы және оның қасиеттерін зерттеу»;

№ 13 зертханалық тәжірибе «Азот қышқылының басқа қышқылдармен ортақ қасиеттері»;

№ 9 көрсетілім «Минералды тыңайтқыштар»;

№ 10 көрсетілім «Алмаз, кремний, кремний диоксиді мен кремний карбидінің кристалдық торларының модельдері»;

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша есептеу, бірі зат бастапқы заттардан артық берілген есептер, егер реакция өнімінің практикалық шығымының массалық үлесі белгілі болса, химиялық реакция теңдеуі бойынша заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын есептеу, құрамындағы қоспаның массалық үлесі бар басқа заттың массасы бойынша реакция өнімінің массасын есептеу;

9) «Адам ағзасындағы химиялық элементтер». Адам ағзасының химиялық құрамы, макроэлементтер және микроэлементтер, олардың маңызы, адам ағзасының құрамына кіретін элементтер және олардың маңызы: (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe), Қазақстан тұрғындарының теңгерімді тамақтану рационы, ағзадағы кейбір элементтерді анықтау, ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы көздері, ауыр металдардың ағзаларға әсері:

№ 14 зертханалық тәжірибе «Сүйек құрамындағы кальцийді анықтау»;

№ 15 зертханалық тәжірибе «Тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау»;

№ 3 бақылау жұмысы;

10) «Органикалық химияға кіріспе». Органикалық химия – көміртек қосылыстарының химиясы, А.М. Бутлеровтың органикалық қосылыстардың құрылыс теориясының негізгі қағидалары, органикалық заттардың ерекшеліктері, органикалық қосылыстардың жіктелуі, функционалдық топ түсінігі, органикалық қосылыстардың гомологтық қатарлары, органикалық қосылыстардың гомологтық қатарлары, органикалық қосылыстардың номенклатурасы, органикалық қосылыстардың изомериясы:

№ 11 көрсетілім «Метан, этан, этен, этин, этанол, этаналь,этан қышқылы, глюкоза, аминоэтан қышқылы модельдері»;

№ 12 көрсетілім «Алкандардың алғашқы бес өкілдерінің және сызықты құрылымды спирттердің модельдері»;

№ 13 көрсетілім «Пентан изомерлерінің модельдері»;

есептеуге берілген есептер: элементтердің массалық үлесі және салыстырмалы тығыздығы бойынша газтәрізді заттардың молекулалық формулаларын табу;

11) «Көмірсутектер. Отын». Көмірсутектердің жіктелуі, номенклатурасы және изомериясы, қаныққан көмірсутектер, алкан, метан, қанықпаған көмірсутектер, алкендер, этилен, алкиндер, ацетилен, арендер, бензол,көмірсутектер арасындағы генетикалық байланыс, көмірсутектердің табиғи көздері, көмірсутекті отындар, табиғи газдың, мұнайдың, көмірдің Қазақстандағы кен орындары, оларды өндіру және өңдеу, көмірсутектерді өндіру, өңдеу және қолданудағы экологиялық мәселелер, көмірсутектерді экономиканың түрлі салаларында және тұрмыста пайдалану, альтернативті отын түрлері, мұнай, мұнай фракциялары және шикі мұнай өнімдерінің қолдану аймағы:

№ 14 көрсетілім «Этиленнің жануы, бром суы мен калий перманганаты ерітінділерін түссіздендіруі»;

№ 15 көрсетілім «Отын түрлері»;

№ 16 көрсетілім «Мұнай және мұнай өнімдері»;

есептеуге берілген есептер: реакция өнімінің массасы немесе көлемі және белгілі заттың салыстырмалы тығыздығы бойынша органикалық заттың формуласын анықтау;

12) «Оттекті және азотты органикалық қосылыстар». Оттекті органикалық қосылыстардың жіктелуі және номенклатурасы, метанол, этанол, спирттердің улылығы және этил спиртінің адам организміне зиянды әсері, оттекті органикалық қосылыстардың өкілдері, этандиол, пропантриол, этан қышқылы, глюкоза, сахароза, крахмал, целлюлозаның қолданылуы, карбон қышқылдары, күрделі эфирлер мен майлар, сабын, синтетикалық жуғыш заттар, синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсері, көмірсулар, нәруыздар, аминқышқылдары, биологиялық маңызды органикалық қосылыстар, Қазақстанның тамақ өнеркәсібі:

№ 16 зертханалық тәжірибе «Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу»;

№ 17 зертханалық тәжірибе «Нәруыздардың денатурациясы»;

есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда, реакция теңдеуі бойынша органикалық заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу, метан, бутан, этанолдың жану реакция теңдеуі бойынша оттектің, ауаның көлемдерін есептеу;

№ 4 бақылау жұмысы.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

17. Бағдарламада оқыту мақсаттары қолдануға ыңғайлы болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан

сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 9.2.1.2 кодында: «9» – сынып, «2.1.» - бөлім мен бөлімше; «2» - оқу мақсатының реттік нөмірі.

18. Оқыту мақсаттарының жүйесі әр сынып бойынша жазылған:

1) заттардың бөлшектері:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.1 Атомдар, иондар және молекулар	7.1.1.1 «Химия» ғылымының нені оқытатынын білу; 7.1.1.2 химиялық зертханада және кабинетінде жұмыс жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін білу және түсіну; 7.1.1.3 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырата алу; 7.1.1.4 заттардың әртүрлі агрегаттық күйлерін білу және бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газ тәріздес заттардың құрылымын түсіндіре алу; 7.1.1.5 салқындау үдерісін зерделеу, салқындау қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясына сай, өз бақылауларын түсіндіру;	8.1.1.1 зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде мольді және Авогадро санын білу; 8.1.1.2 формула бойынша заттың массасын, зат мөлшерін, құрылымдық бөлшектер санын есептей алу	

	7.1.1.6 судың қайнау үдерісін зерделеу, қыздыру қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясын пайдалана отырып, өз бақылауларын түсіндіру		
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.2 Атом құрамы мен құрылысы	7.1.2.1 атомдар мен молекулалардың айырмашылығын білу; 7.1.2.2 әрбір элементтің химиялық таңбамен белгіленетіндігін және белгілі атом түрі екенін білу; 7.1.2.3 элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктей алу; 7.1.2.4 заттарды құрамына қарай жай және күрделіге жіктеу; 7.1.2.5 протон, электрон, нейтронды және олардың атомдағы орналасу тәртібін, массасын зарядын білу; 7.1.2.6 алғашқы 20 элементтің атом құрылысы (p+, n0, e-) мен атом ядросының құрамын білу;		

	7.1.2.7 «изотоп» түсінігін білу; 7.1.2.8 Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсіну; 7.1.2.9 табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын түсіну; 7.1.2.10 салыстырмалы атомдық массаның анықтамасын білу; 7.1.2.11 элементтердің атауларын, валенттілікті және олардың қосылыстардағы атомдық қатынастарын қолдана отырып, бинарлы химиялық қосылыстардың формулаларын дұрыс құра білу; 7.1.2.12 химиялық қосылыстың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық/форму		

	лалық массасын есептеу		
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.3 Атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы. Атомдардан иондардың құрылуы		8.1.3.1 атомда электрондар ядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша таралатынын түсіну; 8.1.3.2 әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәннен аспайтынын түсіну; 8.1.3.3 s және p орбиталдарының пішінін білу; 8.1.3.4 алғашқы 20 химиялық элементтің электрондық конфигурациясын және электронды – графикалық формулаларын жаза білу; 8.1.3.5 атомдар электрондарды қабылдай немесе жоғалта алатынын және осының нәтижесінде иондар түзілетінін түсіну; 8.1.3.6 «нольдік қосынды» әдісімен қосылыстардың формуласын құрастыру	
	7-сынып	8-сынып	9-сынып

1.4 Химиялық байланыстардың түрлері		8.1.4.1 электртерістілік ұғымына сүйеніп ковалентті байланыстың түзілуін түсіндіру; 8.1.4.2 иондық байланыстың түзілуін сипаттау және иондық қосылыстардың қасиеттерін болжау; 8.1.4.3 заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру	9.1.4.1 металдық байланыс пен металдық кристалдық тор жайындағы білімдерін қолданып металдардың қасиетін түсіндіре алу; 9.1.4.2 металдарға тән физикалық және химиялық қасиеттерді сипаттау және металл атомдарының тек тотықсыздандырғыш қасиет көрсететінін түсіндіру; 9.1.4.3 құйма ұғымын білу және оның артықшылықтарын түсіндіру; 9.1.4.4 шойын мен болаттың құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 9.1.4.5 галоген молекулала-рының электрондық формулаларын құрастыру және кристалдық тор түрлері мен байланыс типтерін анықтау; 9.1.4.6 аммиактың молекулалық, электрондық және құрылымдық

			формулаларын түсіндіру; 9.1.4.7 азот қышқылының молекулалық, формуласын білу және атомдар арасындағы химиялық байланыстардың түзілуін түсіндіру; 9.1.4.8 кремний, оның диоксиді мен карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор типін сипаттау

2) химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
2.1. Периодтық заң мен химиялық элеметтердің периодтық жүйесі	7.2.1.1 И. ДҰберейнер Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің еңбектерінің мысалында элементтердің жіктелуін білу және салыстыру; 7.2.1.2 периодтық кестенің кестенің құрылымын білу және сипаттау: топтар және периодтар	8.2.1.1 топ, период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру; 8.2.1.2 бір топтағы элементтердің сыртқы электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіну; 8.2.1.3 топтар мен периодтарда элементтер қасиеттерінің өзгеру заңдылығын түсіндіру; 8.2.1.4 периодтық жүйедегі орны бойынша элементті сипаттау;	9.2.1.1 атом құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттерін түсіндіру; 9.2.1.2 сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.3 1 (I) және 2 (II) -топ металдарының жалпы қасиеттерін салыстыру және химиялық реакция

		8.2.1.5 химиялық қасиеттері ұқсас элемент-тердің бір топқа жататындығын дәлелдеу; 8.2.1.6 химиялық элементтердің табиғи ұяластарын білу және сілтілік металдар, галогендер, инертті элементтердің ұяластарына мысалдар келтіру; 8.2.1.7 химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына сай қасиеттерін болжау	теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.4 кальций оксиді мен гидроксидінің негізгі қасиеттерін түсіндіру және қолданылуын сипаттау; 9.2.1.5 атом құрылысы негізінде алюминийдің қасиеттерін түсіндіру, оның маңызды қосылыстары мен құймаларынның қолдану аймағын атау; 9.2.1.6 алюминийдің, оксиді мен гидроксидінің екідайлы қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.7 1 (I), 2 (II), 13 (III) -топ металдарының жай және күрделі заттармен әрекеттесуіне байланысты тәжірибені жоспарлау және жүргізу; 9.2.1.8 топта галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын болжау;

			9.2.1.9 хлордың физикалық қасиеттерін сипаттау және металдармен, сутекпен және галогенидтермен реакция теңдеулерін құру; 9.2.1.10 хлорсутек қышқылы ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу және оның қолдану аясын білу; 9.2.1.11 16 (VI) топ элементтерінің жалпы қасиеттерін сипаттау; 9.2.1.12 күкірттің аллотропиялық түр өзгерістерінің физикалық қасиеттерін салыстыру және күкірттің химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.13 күкірттің (IV) және (VI) оксидтерінің физикалық және химиялық қасиеттерін салыстыру және күкірт диоксидінің физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.2.1.14күкірт қышқылы ерітіндісі

			мен оның тұздарының физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.15азоттың қасиеттерін және табиғаттағы азот айналымын түсіндіру; 9.2.1.16 аммиакты алу және қасиеттері мен қолданылуын түсіндіру; 9.2.1.17 аммиакты аммоний тұзы ерітіндісі мен сілті ерітіндісін әрекеттестіру жолымен алуды білу және газ тәрізді аммиак пен оның ерітіндісінің қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.18 азоттан азот қышқылын алудың реакция теңдеуін құрастыру; 9.2.1.19 азот қышқылының басқа қышқылдармен жалпы ортақ қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.20 сұйылтылған және концентрлі азот қышқылының металдармен

			әрекеттесуінің ерекшелігін сипаттау және электронды баланс әдісімен реакция теңдеуін құрастыру; 9.2.1.21 нитраттың термиялық айрылуының ерекшелігін түсіндіру, реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.22 фосфордың аллотропиялық түр өзгерістерін салыстыру; 9.2.1.23 фосфор және оның қосылыстарының жалпы химиялық қасиеттерін түсіндіру; 9.2.1.24 кремнийдің қолданылу аймағын және оның жартылай өткізгіш ретінде қолданылуын түсіндіру; 9.2.1.25 кремний және оның қосылыстарының негізгі химиялық қасиеттерін сипаттау және реакция теңдеулерін құрастыру
2.2 Химиялық реакцияларды ң жіктелуі	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.2.2.1 сұйылтылған қышқылдардың	8.2.2.1 бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы	9.2.2.1 реакция теңдеулерін

	қолдану аяларын және олармен жұмыс жасау ережелерін атау; 7.2.2.2 сұйылтылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларын зерттеу және сутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру; 7.2.2.3 кейбір карбонаттардың сұйылтылған қышқылдармен реакцияларын зерттеу және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру	бойынша химиялық реакцияларды жіктеу; 8.2.2.2 табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау	молекулалық және иондық түрде құру; 9.2.2.2 бейтараптану және ион алмасу реакцияларының жүру себептерін түсіндіру; 9.2.2.3 тотығу дәрежесі ұғымының мәнін түсіндіру және оны заттың формуласы бойынша анықтау; 9.2.2.4 тотығу және тотықсыздану үдерістері бір-бірімен байланысты екенін және бір мезгілде жүретіндігін түсіну; 9.2.2.5 тотығу-тотықсыздану реакцияларын тотығу дәрежесі өзгере жүретін реакциялар ретінде түсіну; 9.2.2.6 тотығу процесін электронды беру, ал тотықсыздану-электронды қосып алу деп түсіну; 9.2.2.7 электрондық баланс әдісімен тотығу-тотықсыздану реакцияларының коэффициенттерін қою
2.3	7-сынып	8-сынып	9-сынып

Зат массасы ның сақталу заңы		8.2.3.1 заттар құрамындағы элементтердің массалық үлесін табу, элементтердің массалық үлесі бойынша заттардың формуласын шығару; 8.2.3.2 әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтау; 8.2.3.3 реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып, химиялық реакциялар теңдеулерін құру; 8.2.3.4 аттар массасының сақталу заңын білу; 8.2.3.5 химиялық реакция теңдеулері бойынша зат массасын, зат мөлшерін есептеу; 8.2.3.6 Авогадро заңын білу және қалыпты және стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде молярлық көлемді қолдану; 8.2.3.7 газдардың салыстырмалы тығыздығын және заттың молярлық массасын салыстырмалы тығыздық бойынша есептеу;	9.2.3.1 әрекеттесуші заттардың біреуі артық берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер жүргізу; 9.2.3.2 қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда реакция теңдеуі бойынша зат массасын есептеу; 9.2.3.3 теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімінің шығымын есептеу; 9.2.3.4 газтектес заттардың молекулалық формуласын салыстырмалы тығыздық немесе элементтердің массалық үлестері арқылы анықтау

		8.2.3.8 газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда газдардың көлемдік қатынас заңын қолдану	
2.4 Металдардың электрохимиялық кернеу қатары	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.2.4.1 кейбір металдар басқаларға қарағанда тотығуға тезірек ұшырайтындығын білу; 8.2.4.2 белсенді металдардың салқын сумен, ыстық су немесе бумен әрекеттесуін сипаттау; 8.2.4.3 металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды зерттеу; 8.2.4.4 қышқыл ерітінділерімен әртүрлі металдардың реакцияларын зерттеу; 8.2.4.5 металдардың қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру; 8.2.4.6металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу; 8.2.4.7 эксперимент нәтижесі бойынша металдардың белсенділік қатарын	

		құру және оны анықтама мәліметтерімен сәйкестендіру; 8.2.4.8 металдардың белсенділік қатарын қолданып металдардың таныс емес орынбасу реакцияларының жүру мүмкіндігін болжау	

3) химиядағы энергетика:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
3.1 Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар	7.3.1.1ауа құрамын білу; 7.3.1.2 заттардың жану кезінде ауаның құрамына кіретін оттектің жұмсалатындығын білу; 7.3.1.3 атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызын түсіну; 7.3.1.4 затты жағуға қажетті жағдайларды және жану реакциясының өнімдерін білу; 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғыш және жанбайтын заттарға мысалдар келтіру; 7.3.1.6 заттардың таза оттекте ауаға қарағанда жақсырақ жанатындығын түсіну; 7.3.1.7 металдар мен бейметалдардың жануы кезінде оксидтер түзілетіндігін білу	8.3.1.1 заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксидтер екенін және құрамында көміртегі бар отын оттекте жанғанда, көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілетінін түсіну; 8.3.1.2 парниктік эффектінің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну; 8.3.1.3 экзотермиялық реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін білу; 8.3.1.4 әртүрлі жанғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіну;	

		8.3.1.5 энергия өзгерісін бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру	
3.2 Химиялық реакциялардың жылдамдығы	7-сынып	8-сынып	9-сынып
			9.3.2.1 реакция жылдамдығы ұғымын түсіндіру; 9.3.2.2 реакция жылдамдығына әсер ететін факторларды анықтау және оны бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру; 9.3.2.3 катализатордың реагенттен айырмашылығын және олардың реакция жылдамдығына әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 реакция жылдамдығына ингибитордың әсерін түсіндіру
3.3 Химиялық тепе-теңдік			9.3.3.1 тепе-теңдікті динамикалық үдеріс ретінде сипаттау;

			9.3.3.2 Ле-Шателье-Браун принципі бойынша химиялық тепе-теңдіктің ығысуын болжау; 9.3.3.3 химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлар өзгерісінің әсерін түсіну және ажырату; 9.3.3.4 химиялық тепе-теңдікті бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру; 9.3.3.5 аммиак өндірісінің үдерісін сипаттау
3.4 Қышқылдар мен негіздер теориясы	7.3.4.1 кейбір табиғи қышқылдар мен сілтілердің «қышқылдық» және «сабындылық» қасиеттер белгілері болуы мүмкін екендігін білу; 7.3.4.2 химиялық индикаторлар метилоранж, лакмус, фенолфталеинді және	8.3.4.1 заттарды олардың судағы ерігіштігі бойынша жіктеу; 8.3.4.2 заттар ерітінділерінің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі маңызын түсіндіру; 8.3.4.3 заттың ерігіштігіне	9.3.4.1 қышқылдар, еритін және ерімейтін негіздер, орта тұздардың химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін молекулалық

	олардың әртүрлі ортада түстерінің өзгеруін білу; 7.3.4.3 pH шкаланың негізінде әмбебап индикаторды қолданып, сілтілер мен қышқылдарды анықтай алу; 7.3.4.4 «антацидтік заттарды» қолдану мысалында қышқылдардың бейтараптануын түсіну	температура әсерін түсіндіру; 8.3.4.4 буландыру техникасын қолдана отырып, заттың 100 г судағы ерігіштігін есептеу, алынған нәтижелерді анықтамалық мәндермен салыстыру; 8.3.4.5 еріген заттың массалық үлесі мен ерітіндінің белгілі массасы бойынша еріген заттың массасын есептеу; 8.3.4.6 ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу; 8.3.4.7 оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін білу, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.8 қышқылдардың жіктелуін, қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.9 негіздердің жіктелуі мен қасиеттерін білу және түсіну,	және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.2 қышқылдар және негіздер,орта тұздардың химиялық қасиеттерін тәжірибе жүзінде зерттеу және қорытынды жасау; 9.3.4.3 орта тұз ерітінді-сінің ортасын тәжірибе жүзінде анықтау; 9.3.4.4 орта тұз гидролизінің теңдеуін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.5 орта тұз ерітіндісінің реакция ортасын болжау

		олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.10 тұздарды алудың әртүрлі әдістерін білу, сәйкес реакция теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.11 тұздардың қасиеттерін, жіктелуін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.12 бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланысты зерттеу	

4) химия және қоршаған орта:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
4.1 Заттардың жіктелуі	7.4.1.1 элементті (жай зат) бірдей атомдардың жиынтығы ретінде түсіну; 7.4.1.2 таза заттар атомдардың немесе молекулалардың бір түрінен түзілетінін білу; 7.4.1.3 элемент (жай зат) қоспа және қосылыс түсініктерін ажырата алу;		9.4.1.1 электролиттер мен бейэлектролиттердің анықтамасын білу және мысалдар келтіру; 9.4.1.2 заттардың ерітінділері немесе балқымаларының электрөткізгіштігі химиялық байланыс

	7.4.1.4 қосылыстардың және элементтердің физикалық қасиеттері туралы алған білімдерін қоспа құрамындағы таныс емес заттарды ажыратуға қолдана алу; 7.4.1.5 қоспалардың түрлерін және оларды бөлу әдістерін білу; 7.4.1.6 қоспаны бөлуге негізделген тәжірибені жоспарлау және өткізу		түріне тәуелді екендігін түсіндіру; 9.4.1.3 иондық және коваленттік полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациялану механизмін түсіндіру; 9.4.1.4 электролиттік диссоциация теориясының негізгі қағидаларын білу; 9.4.1.5 ерітінділердің қышқылдылығы мен сілтілігін ажырату; 9.4.1.6 қышқыл, негіз, орта және қышқылдық тұздардың электролиттік диссоциациялану теңдеулерін құрастыру; 9.4.1.7 күшті және әлсіз электролиттерге мысал келтіру және оларды ажырату, диссоциациялану дәрежесін анықтай білу; 9.4.1.8 Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ металл катиондарын анықтау үшін жалын түсінің боялу реакциясын жүргізу және сипаттау; 9.4.1.9 Fe2+, Fe3+, Cu2+ катиондарына

			сапалық реакция жүргізу; 9.4.1.10 хлорид-, бромид-, йодид-, сульфат, карбонат-, фосфат-, нитрат-, силикат- иондарына сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жүргізу және ион алмасу реакцияларын бақылап, нәтижесін сипаттау; 9.4.1.11 белгісіз заттардағы катион мен аниондарды анықтау тәжірибесінің жоспарын құру және оны практикада жүзеге асыру
4.2 Жер химиясы	7.4.2.1 жер қыртысында көптеген пайдалы химиялық қосылыстар барын түсіну; 7.4.2.2 кейбір минералдар мен пайдалы табиғи қосылыстардың кендерге жататынын түсіну; 7.4.2.3 металды алу үшін кенді өңдеу үдерісін сипаттау; 7.4.2.4 Қазақстан қандай минералды және табиғи ресурстармен бай екендігін және олардың кен орындарын білу; 7.4.2.5 табиғи ресурстарды өндірудің қоршаған ортаға әсерін зерделеу	8.4.2.1 сутекті алу және оның қасиеттері мен қолдануын зерттеу; 8.4.2.2 ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің пайыздық мөлшерін білу; 8.4.2.3 оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу; 8.4.2.4 оттектің аллотропиялық түр	9.4.2.1 қышқылдық жаңбырлардың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсерін түсіндіру; 9.4.2.2 фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындарын атау; 9.4.2.3 минералды тыңайтқыштардың жіктелуін және олардың құрамына кіретін қоректік элементтерді білу; 9.4.2.4 азот және фосфор тыңайтқыш-тарының қоршаған ортаға әсерін оқып білу;

		өзгерістерінің құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру; 8.4.2.6 судың табиғатта кең таралғандығын, бірегей қасиеттерін және оның өмір үшін маңызын түсіндіру; 8.4.2.7 табиғаттағы су айналымын түсіндіру; 8.4.2.8 судың ластану қауіптілігін және салдарын анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру; 8.4.2.9 судың «кермектігін» анықтау және оны жою тәсілдерін түсіндіру; 8.4.2.10 суды сусыз мыс (II) сульфатын қолданып анықтау тәсілін білу; 8.4.2.11 табиғаттағы	9.4.2.5 Қазақстандағы металдардың кен орындарын атау және оларды өндіру процестерін, қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.4.2.6 кеннен металды алу үдерісін сипаттау

		және тірі ағзалар қызметі мен адамның тіршілігіндегі жүретін химиялық реакцияларды сипаттау	
4.3 Көміртек және оның қосылыстары		8.4.3.1 көміртек неліктен көптеген қосылыстарын да төрт байланыс түзетінін түсіндіру; 8.4.3.2 табиғатта көміртек және оның қосылыстарын ың таралуын сипаттау; 8.4.3.3 көміртектің аллотропиялы қ түр өзгерістерінің құрылысын және қасиеттерін салыстыру; 8.4.3.4 көміртектің аллотропиялы қ түр өзгерістерінің қолданылу аймағын зерттеу; 8.4.3.5 көміртектің	9.4.3.1 органикалық қосылыстардың көптүрлілігінің себептерін түсіндіру; 9.4.3.2 көмірсутектердің және олардың туындылары: спирттер, альдегидтер, карбон қышқылдары, аминқышқылдарын ың жіктелуін білу; 9.4.3.3 функционалдық топ түсінігін берілген класс қосылысының химиялық қасиеттерін анықтайтын топ ретінде түсіндіру; 9.4.3.4 гомолог ұғымын және гомологтық айырмашылықты білу; 9.4.3.5 органикалық қосылыстардың негізгі кластары: алкандар, алкендер, алкиндер, арендер, спирттер, альдегидтер карбон қышқылдары,

		физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.6 көміртек жанған кезде көміртек диоксиді мен көміртек монооксидінің түзілу жағдайларын сипаттау және тірі ағзаға иіс газының физиологиялық әсерін түсіндіру; 8.4.3.7 көмір-қышқыл газын алу, оны анықтау және қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.8 өміртегінің табиғаттағы айналымын құру және түсіндіру	аминқышқылдары үшін IUPAC номенклатурасын қолдану; 9.4.3.6 көмірсутектердің құрылымдық изомерлерінің формулаларын құрастыра алужәне изомерия құбылысын білу; 9.4.3.7 алкандардың химиялық қасиеттерін сипаттау және оны реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.8 еріткіштерді алу үшін алкандарды хлорлаудың маңызы мен бұл еріткіштердің қауіптілік дәрежесін түсіндіру; 9.4.3.9 қанықпағандық ұғымын сипаттау; 9.4.3.10 этен мысалында алкендердің химиялық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық реакциялар) оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.11 полиэтилен мысалында

			полимерлену реакциясының механизмі мен полимерлердің құрылымының ерекшеліктерін түсіндіру; 9.4.3.12 пластиктің ыдырау мерзімінің ұзақтық мәселесін түсіну және оқып білу, қоршаған ортада пластик материалдардың көбеюінің зардабын білу; 9.4.3.13 этин мысалында алкиндердің химиялық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық реакциялар) оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.14 бензолдың алынуы, қасиеттері және қолданылуын сипаттау; 9.4.3.15 құрамында көміртек бар қосылыстардың отын ретінде пайдалану мүмкін екендігін білу және альтернативті отын түрлерін зерттеу, олардың артықшылықтары мен кемшіліктерін атау;

			9.4.3.16 Қазақсатандағы көмірдің, мұнайдың, табиғи газдың кен орындарын атау және оларды өндірудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.4.3.17 мұнай фракцияларын және шикі мұнайды айдау өнімдерінің қолдану аймақтарын атау; 9.4.3.18 оттекті органикалық заттардың жіктелуін білу; 9.4.3.19 спирттердің жіктелуін метанол мен этанолдың, қолданылуын, этанолдың алынуын білу және қасиеттерін түсіндіру; 9.4.3.20 метанол мен этанолдың адам ағзасына физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.4.3.21 этиленгликоль мен глицериннің физикалық қасиеттері мен қолданылуын білу; 9.4.3.22 карбон қышқылдарының құрамын білу және сірке қышқылының химиялық қасиеттері мен

			қолданылуын сипаттау; 9.4.3.23 күрделі эфирлер мен майлардың ерекшеліктері мен майлардың қызметін түсіндіру; 9.4.3.24 сабынның алынуы мен оның қолданылуын білу; 9.4.3.25 синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.4.3.26 көмірсулардың жіктелуін, биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру; 9.4.3.27 нәруыздағы а- аминқышқылдар арасында пептидтік байланыстың түзілуін түсіндіру; 9.4.3.28 нәруыз денатурациясының реакциясын зерттеу; 9.4.3.29 нәруыздың биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру

5) химия және өмір:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
5.1 Биохимия	7.5.1.1 тағам өнімдерін химиялық заттардыңжиынтығы деп түсіну;		9.5.1.1 адам ағзасының құрамына кіретін элементтерді атау және олардың маңызын түсіндіру

	7.5.1.2 тағамдық өнімдердің бір қатарын: қант, крахмал, (көмірсулар), нәруыз, майларды білу және анықтай алу; 7.5.1.3 адам ағзасына кіретін элементтерді (O, C, H, N, Ca, P, K) білу; 7.5.1.4 тыныс алу үдерісін түсіндіру		(O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe); 9.5.1.2 Қазақстан тұрғындарының типтік тамақтану рационын зерттеу және теңгерімді тамақтану рационын құрастыру; 9.5.1.3 кальций мен темірдің адам ағзасындағы рөлін түсіндіру; 9.5.1.4 тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау; 9.5.1.5 қоршаған ортаның ауыр металдармен ластану көздерін атау және олардың ағзаларға әсерін түсіндіру

19. Бөлімді және тақырыптарды оқытуға арналған сағат санын мұғалім бөледі.

20. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Химия» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес іске асырылады.

Ұзақ мерзімді жоспарда әр бөлімде жүзеге асырылатын оқу мақсаттарының көлемі көрсетілген.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Химия» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
Білім алушылар:		
7.1 Химия пәніне кіріспе. Таза	Химия пәні. №1 практикалық жұмыс	7.1.1.1 химия ғылымының нені оқытатынын білу; 7.1.1.2 химиялық лабораторияда және кабинетте жұмыс жүргізу

заттар және қоспалар	«Қауіпсіздік техникасының ережелерімен және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу»	кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін білу және түсіну
	Элемент, қоспа және қосылыс. № 1 зертханалық тәжірибе «Заттар қоспалары мен олардың қосылыстарын салыстыру»	7.4.1.1 элементті (жай зат) бірдей атомдардың жиынтығы ретінде түсіну; 7.4.1.2 таза заттар атомдардың немесе молекулалардың бір түрінен түзілетінін білу; 7.4.1.3 элемент (жай зат), қоспа және қосылыс түсініктерін ажырата алу; 7.4.1.4 қосылыстардың және элементтердің физикалық қасиеттері туралы алған білімдерін қоспа құрамындағы таныс емес заттарды ажыратуға қолдана алу
	Қоспаларды бөлу әдістері. № 2 зертханалық тәжірибе «Ластанған ас тұзын тазарту»	7.4.1.5 қоспалардың түрлерін және оларды бөлу әдістерін білу; 7.4.1.6 қоспаны бөлуге негізделген тәжірибені жоспарлау және өткізу
7.1 Заттардың агрегаттық күйінің өзгеруі	Физикалық және химиялық құбылыстар. № 3 зертханалық тәжірибе «Химиялық реакциялардың белгілері»	7.1.1.3 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырату
	Заттардың агрегаттық күйлері	7.1.1.4 заттардың әртүрлі агрегаттық күйлерін білу және бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газ тәріздес заттардың құрылымын түсіндіру
	Салқындау үдерісі № 4 зертханалық тәжірибе «Салқындау үдерісін зерттеу»	7.1.1.5 салқындау үдерісін зерделеу, салқындау қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясына сай, өз бақылауларын түсіндіру
	Қыздыру үдерісі	7.1.1.6 судың қайнау үдерісін зерделеу, қыздыру қисығын салу

	№ 5 зертханалық тәжірибе «Судың қайнау үдерісін зерттеу»	және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясын пайдалана отырып, өз бақылауларын түсіндіру
2-тоқсан		
7.2 Атомдар Молекулалар Заттар	Атомдар мен молекулалар	7.1.2.1 атомдар мен молекулалардың айырмашылығын білу
	Химиялық элементтер. Жай және күрделі заттар	7.1.2.2 әрбір элементтің химиялық таңбамен белгіленетіндігін және белгілі атом түрі екенін білу; 7.1.2.3 элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктеу; 7.1.2.4 заттарды құрамына қарай жай және күрделіге жіктеу
	Атомның құрамы мен құрылысы. Изотоптар	7.1.2.5 протон, электрон, нейтронды және олардың атомдағы орналасу тәртібін, массасын зарядын білу; 7.1.2.6 алғашқы 20 элементтің атом құрылысы (p+, n0, e-) мен атом ядросының құрамын білу; 7.1.2.7 изотоп түсінігін білу
7.2 Ауа. Жану реакциясы	Ауа. Ауаның құрамы №6 зертханалық тәжірибе «Балауыз шамның жануы»	7.3.1.1ауа құрамын білу; 7.3.1.2 заттардың жану кезінде ауаның құрамына кіретін оттектің жұмсалатындығын білу; 7.3.1.3 атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызын түсіну
	Жану үдерісі № 2 практикалық жұмыс/көрсетілім «Күкірттің, фосфордың, темірдің ауада және оттекте жануын салыстыру»	7.3.1.4 затты жағуға қажетті жағдайларды және жану реакциясының өнімдерін білу; 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғыш және жанбайтын заттарға мысалдар келтіру; 7.3.1.6 заттардың таза оттекте жақсырақ жанатындығын түсіну; 7.3.1.7 металдар мен бейметалдардың жануы кезінде оксидтер түзілетіндігін білу
3-тоқсан		

7.3 Химиялық реакциялар	Табиғи қышқылдар мен негіздер. Индикаторлар. №7 зертханалық тәжірибе «Ерітінділердің қышқылдық, сілтілік ортасын анықтау»; №8 зертханалық тәжірибе «Хлорсутек қышқылының бейтараптану реакциясы»	7.3.4.1 «қышқылдық» және «сабындылық» қасиеттер кейбір табиғи қышқылдар мен сілтілердің белгілері болуы мүмкін екендігін білу; 7.3.4.2 химиялық индикаторлар метилоранж, лакмус, фенолфталеинді және олардың әртүрлі ортадағы түстерінің өзгеруін білу; 7.3.4.3 pH шкаласы негізінде әмбебап индикаторды қолданып, сілтілер мен қышқылдарды анықтай алу; 7.3.4.4 «антацидтік заттарды» қолдану мысалында қышқылдардың бейтараптануын түсіну
	Сұйылтылған қышқылдардың металдармен әрекеттесуі. №9 зертханалық тәжірибе «Мырыштың сұйылтылған тұз қышқылымен әрекеттесуі»; №10 зертханалық тәжірибе «Сутекке сапалық реакция»	7.2.2.1 сұйылтылған қышқылдардың қолдану аяларын және олармен жұмыс жасау ережелерін атау; 7.2.2.2 сұйылтылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларын зерттеу жәнесутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру
	Сұйылтылған қышқылдардың карбонаттармен әрекеттесуі. № 3 практикалық жұмыс «Сұйылтылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция»	7.2.2.3 кейбір карбонаттардың сұйылтылған қышқылдармен реакцияларын зерттеу және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру
7.3 Химиялық элементтердің	Химиялық элементтердің	7.2.1.1 И. ДҰберейнер, Дж. Ньюлендс,

периодтық кестесі	периодтық кестелерін құру тарихы	Д.И. Менделеевтің еңбектерінің мысалында элементтердің жіктелуін білу және салыстыру
	Периодтық кестенің құрылымы	7.2.1.2 периодтық кестенің құрылымын білу және сипаттау: топтар мен периодтар
7.3 Салыстырмалы атомдық масса және қарапайым формула	Салыстырмалы атомдық масса	7.1.2.8 Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсіну; 7.1.2.9 табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын түсіну; 7.1.2.10 салыстырмалы атомдық массаның анықтамасын білу
	Валенттілік. Химиялық формулалар. Қосылыстардың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық массасын есептеу	7.1.2.11 элементтердің атауларын, валенттілікті және олардың қосылыстардағы атомдық қатынастарын қолдана отырып, биэлементті химиялық қосылыстардың формулаларын дұрыс құра білу; 7.1.2.12 химиялық қосылыстың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық/ формулалық массасын есептеу
4-тоқсан		
7.4 Адам ағзасындағы химиялық элементтер	Тағам құрамындағы қоректік заттар. № 4 практикалық жұмыс «Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау»	7.5.1.1 тағам өнімдерін химиялық заттардың жиынтығы деп түсіну; 7.5.1.2 тағамдық өнімдердің бір қатарын: қант, крахмал, (көмірсулар), нәруыз, майларды білужәне анықтай алу
	Адам ағзасындағы химиялық элементтер. Тыныс алу үдерісі. №11 зертханалық тәжірибе «Тыныс алу үдерісін зерттеу»	7.5.1.3 адам ағзасына кіретін элементтерді (O, C, H, N, Ca, P, K) білу; 7.5.1.4 тыныс алу үдерісін түсіндіру

7.4 Геологиялық химиялық қосылыстар	Пайдалы геологиялық химиялық қосылыстар. Кен құрамы	7.4.2.1 Жер қыртысында көптеген пайдалы химиялық қосылыстар барын түсіну; 7.4.2.2 кейбір минералдар мен пайдалы табиғи қосылыстардың кендерге жататынын білу; 7.4.2.3 металды алу үшін кенді өңдеу үдерісін сипаттау
	Қазақстанның пайдалы қазбалары Минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері	7.4.2.4 Қазақстан қандай минералды және табиғи ресурстармен бай екендігін және олардың кен орындарын білу; 7.4.2.5 табиғи ресурстарды өндірудің қоршаған ортаға әсерін зерделеу

2) 8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырып/ Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
8.1 Атомдағы электрондардың қозғалысы	Атомда электрондардың таралуы	8.1.3.1 атомда электрондар ядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша таралатынын түсіну
	Энергетикалық деңгейлер. № 1 зертханалық тәжірибе «Атомдар модельдерін жасау»	8.1.3.2 әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәннен аспайтынын түсіну; 8.1.3.3 s және p орбиталдарының пішінін білу; 8.1.3.4 алғашқы 20 химиялық элементтің электрондық конфигурациясын және электронды графикалық формуларын жаза білу
	Иондардың түзілуі	8.1.3.5 атомдар электрондарды қабылдай немесе жоғалта алатынын және осының нәтижесінде иондар түзілетінін түсіну
	Қосылыстар формуласын құрастыру	8.1.3.6 «нольдік қосынды» әдісімен қосылыстардың формуласын құрастыру

8.1 Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері	Химиялық формулалар бойынша есептеулер	8.2.3.1 заттар құрамындағы элементтердің массалық үлесін табу, элементтердің массалық үлесі бойынша заттардың формуласын шығару
	Химиялық реакция теңдеулерін құру. Зат масссасының сақталу заңы. № 1 көрсетілім «Зат массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе»; № 2 зертханалық тәжірибе «Әрекеттесуші заттардың қатынасы»	8.2.3.2 әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтау; 8.2.3.3 реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып, химиялық реакциялар теңдеулерін құру; 8.2.3.4 заттар массасының сақталу заңын білу
	Химиялық реакция типтері	8.2.2.1 бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакцияларды жіктеу
	Табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар	8.2.2.2 табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау
8.1 Металдар белсенділігін салыстыру	Металдардың оттекпен және сумен әрекеттесуі. № 2 көрсетілім «Белсенді металдардың салқын және ыстық сумен әрекеттесуі»	8.2.4.1 кейбір металдар басқаларға қарағанда тотығуға тезірек ұшырайтындығын білу; 8.2.4.2 белсенді металдардың салқын сумен, ыстық су немесе бумен әрекеттесуін сипаттау; 8.2.4.3 металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды зерттеу
	Металдардың қышқыл ерітінділерімен әрекеттесуі. № 3 зертханалық тәжірибе «Металдардың қышқылдар ерітінділерімен әрекеттесуі»	8.2.4.4 қышқыл ерітінділерімен әртүрлі металдардың реакцияларын зерттеу; 8.2.4.5 металдардың қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру

	Металдардың тұз ерітінділерімен реакциялары. № 3 көрсетілім «Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру»	8.2.4.6 металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу
	Металдардың белсенділік қатары. № 1 практикалық жұмыс «Металдардың белсенділігін салыстыру»	8.2.4.7 эксперимент нәтижесі бойынша металдардың белсенділік қатарын құру және оны анықтама мәліметтерімен сәйкестендіру; 8.2.4.8 металдардың белсенділік қатарын қолданып металдардың таныс емес орынбасу реакцияларының жүру мүмкіндігін болжау
2-тоқсан		
8.2 Зат мөлшері	Зат мөлшері. Моль. Авогадро саны. Заттардың молярлық массасы	8.1.1.1 зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде –мольді білу және Авогадро санын білу; 8.1.1.2 қосылыстың молярлық массасын есептей алу
	Масса, молярлық масса және зат мөлшері арасындағы байланыс	8.1.1.3 масса, зат мөлшері және құрылымдық бөлшектер санын есептеу
8.2 Стехиометриялық есептеулер	Химиялық реакция теңдеулері бойынша есептер шығару	8.2.3.5 химиялық реакция теңдеулері бойынша заттың массасын, зат мөлшерін есептеу
	Авагадро заңы. Молярлық көлем	8.2.3.6 Авогадро заңын білу және қалыпты және стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде молярлық көлемді қолдану
	Газдардың салыстырмалы тығыздығы. Көлемдік қатынас заңы	8.2.3.7 газдардың салыстырмалы тығыздығын және заттың молярлық массасын салыстырмалы тығыздық бойынша есептеу; 8.2.3.8 газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда газдардың көлемдік қатынас заңын қолдану

8.2 Химиялық реакциядағы энергиямен танысу	Отынның жануы және энергияның бөлінуі	8.3.1.1 заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксид екенін және құрамында көміртегі бар отын оттекте жанғанда, көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілетінін түсіну; 8.3.1.2 парниктік эффекттің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну
	Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар. № 4 зертханалық тәжірибе «Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар»	8.3.1.3 экзотермиялық реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін білу; 8.3.1.4 әртүрлі жанғыш заттардың қоршаған ортаға әсер ету салдарын түсіну
	Термохимиялық реакциялар	8.3.1.5 энергия өзгерісін бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
8.2 Сутек. Оттек және озон	Сутек, алынуы, қасиеттері және қолданылуы. № 2 практикалық жұмыс «Сутекті алу және оның қасиеттерін тану»	8.4.2.1 сутекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерделеу
	Оттек, алынуы, қасиеттері, қолданылуы. № 4 көрсетілім «Сутек пероксидінің ыдырауы»; № 3 практикалық жұмыс «Оттекті алу және оның қасиеттерін тану»	8.4.2.2 ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің пайыздық мөлшерін білу; 8.4.2.3 оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу
	Оттек және озон	8.4.2.4 оттектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру
3-тоқсан		

8.3 Химиялық элементтердің периодтық жүйесі	Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы	8.2.1.1 топ, период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру
	Химиялық элемент атомдарының қасиеттері мен кейбір сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі	8.2.1.2 бір топтағы элементтердің сыртқы электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіну; 8.2.1.3 топтар мен периодтарда элементтер қасиеттерінің заңдылықпен өзгеретінін түсіндіру
	Периодтық жүйедегі орны бойынша элементтің сипаттамасы	8.2.1.4 периодтық жүйедегі орны бойынша химиялық элементті сипаттау
	Химиялық элементтердің табиғи ұяластары және олардың қасиеттері	8.2.1.5 химиялық қасиеттері ұқсас элементтердің бір топқа жататындығын дәлелдеу; 8.2.1.6 химиялық элементтердің табиғи ұяластарын білу және сілтілік металдар, галогендер, инертті элементтердің ұяластарына мысалдар келтіру
	Металдар және бейметалдар	9.2.1.7 химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына сай қасиеттерін болжау
8.3 Химиялық байланыс түрлері	Электртерістілік. Ковалентті байланыс	8.1.4.1 электртерістілік ұғымы негізінде атомдар арасындағы ковалентті байланыстың түзілуін түсіндіру
	Иондық байланыс	8.1.4.2 иондық байланыстың түзілу механизмін сипаттау және иондық қосылыстардың қасиеттерін болжау
	Кристалдық тор түрлері, байланыс типтері және заттардың қасиеттері арасындағы өзара байланыс	8.1.4.3 заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру
8.3	Заттардың суда еруі.	8.3.4.1 заттарды судағы ерігіштігі бойынша жіктеу;

Ерітінділер және ерігіштік	№ 5 зертханалық тәжірибе «Заттардың ерігіштігін зерттеу»	8.3.4.2 ерітінділердің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі маңызын түсіндіру
	Заттардың ерігіштігі. № 4 практикалық жұмыс «Қатты заттардың ерігіштігіне температураның әсері»	8.3.4.3 заттың ерігіштігіне температураның әсерін түсіндіру; 8.3.4.4 буландыру техникасын қолдана отырып, заттың 100 г судағы ерігіштігін есептеу, алынған нәтижелерді анықтамалық мәндермен салыстыру
	Еріген заттың массалық үлесі	8.3.4.5 еріген заттың массалық үлесі мен ерітіндінің белгілі массасы бойынша еріген заттың массасын есептеу
	Ерітіндідегі заттардың молярлық концентрациясы. № 5 практикалық жұмыс «Пайыздық және молярлық концентрациялары берілген ерітінділерді дайындау»	8.3.4.6 ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу
4-тоқсан		
8.4 Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары. Генетикалық байланыс	Оксидтер. № 6 зертханалық тәжірибе «Оксидтердің қасиеттерін зерттеу»	8.3.4.7 оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін білу, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Қышқылдар. № 7 зертханалық тәжірибе «Қышқылдардың қасиеттерін зерттеу»	8.3.4.8 қышқылдардың жіктелуін, қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Негіздер. № 8 зертханалық тәжірибе «Негіздердің қасиеттерін зерттеу»	8.3.4.9 негіздердің жіктелуі мен қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Тұздар. № 9 зертханалық тәжірибе «Тұздардың	8.3.4.10 тұздарды алудың әртүрлі әдістерін білу, сәйкес реакция теңдеулерін құрастыру

	қасиеттері және алынуы»	8.3.4.11 тұздардың қасиеттерін, жіктелуін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Бейорганикалық қосылыстар арасындағы генетикалық байланыс	8.3.4.12 бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланысты зерттеу
8.4 Көміртек және оның қосылыстары	Көміртектің жалпы сипаттамасы	8.4.3.1 көміртек неліктен көптеген қосылыстарында төрт байланыс түзетінін түсіндіру; 8.4.3.2 табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуын сипаттау
	Көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері	8.4.3.3 көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрылысын және қасиеттерін салыстыру; 8.4.3.4көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолданылу аймағын зерттеу
	Көміртектің қасиеттері. № 6 практикалық жұмыс «Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері». Көміртектің оксидтері.	8.4.3.5 көміртектің физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.6 көміртек жанған кезде көміртек диоксиді мен көміртек монооксидінің түзілу жағдайларын сипаттау және тірі ағзаларға иіс газының физиологиялық әсерін түсіндіру; 8.4.3.7 көмірқышқыл газын ала алу, оны анықтау және қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.8 көміртектің табиғаттағы
	№ 7 практикалық жұмыс «Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттерін зерттеу»	айналымын құру және түсіндіру
8.4 Су	Табиғаттағы су	8.4.2.6 судың табиғатта кең таралғандығын, бірегей қасиеттерін және оның өмір үшін маңызын түсіндіру; 8.4.2.7 судың табиғаттағы айналымын түсіндіру

	Судың ластану себептері. Судың кермектігі. № 10 зертханалық тәжірибе «Судың кермектігін анықтау»	8.4.2.8 судың ластануының қауіптілігі мен себебін анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру; 8.4.2.9 судың «кермектігін» анықтау және оны жою тәсілдерін түсіндіру; 8.4.2.10 суды сусыз мыс (II) сульфатын қолданып анықтау тәсілін білу

3) 9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
9.1 Электролиттік диссоциация	Электролиттер мен бейэлектролиттер. № 1 көрсетілім «Иондық және ковалентті полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациясы»	9.4.1.1 электролиттер мен бейэлектролиттердің анықтамасын білу және мысалдар келтіру; 9.4.1.2 заттардың ерітінділері немесе балқымаларының электрөткізгіштігі химиялық байланыс түріне тәуелді екендігін түсіндіру
	Электролиттік диссоциациялану теориясы	9.4.1.3 электролиттік диссоциация теориясының негізгі қағидаларын білу; 9.4.1.4 иондық және коваленттік полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациялану механизмін түсіндіру
	Қышқыл, негіз, тұздардың электролиттік диссоциациясы. № 1 зертханалық тәжірибе «Қышқыл, сілті ерітінділерінің pH анықтау»	9.4.1.5 ерітіндінің қышқылдығы мен сілтілігін ажырату; 9.4.1.6 қышқыл, сілті, орта және қышқылдық тұздардың электролиттік диссоциациялану теңдеулерін құрастыру
	Диссоциациялану дәрежесі. Күшті және әлсіз электролиттер	9.4.1.7 күшті және әлсіз электролиттерге мысал келтіру және оларды ажырату, диссоциациялану дәрежесін анықтай білу

	№ 1 практикалық жұмыс «Ион алмасу реакциялары»	9.2.2.1 алмасу реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.2.2.2 ион алмасу реакцияларының жүру себептерін түсіндіру
	Электролиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз, тұздардың химиялық қасиеттері	9.3.4.1 қышқылдар, еритін және ерімейтін негіздер, орта тұздардың химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.2 қышқылдар және негіздер, орта тұздардың химиялық қасиеттерін тәжірибе жүзінде зерттеу және қорытынды жасау
	Тұздар гидролизі. № 2 зертханалық тәжірибе «Тұздар гидролизі»	9.3.4.3 орта тұз ерітіндісінің ортасын тәжірибе жүзінде анықтау; 9.3.4.4 орта тұз гидролизінің теңдеуін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.5 орта тұз ерітіндісінің реакция ортасын болжау
9.1 Бейорганикалық қосылыстардың сапалық талдауы	Катиондарға сапалық реакциялар. № 3 зертханалық тәжірибе «Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ катиондарын жалын түсінің боялуы бойынша анықтау»; № 4 зертханалық тәжірибе «Fe2+, Fe3+, Cu2+ катиондарына сапалық реакциялар»	9.4.1.8 Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ металл катиондарын анықтау үшін жалын түсінің боялу реакциясын жүргізу және сипаттау; 9.4.1.9 Fe2+, Fe3+, Cu2+ катиондарын анықтау үшін сапалық реакция жүргізу
	Аниондардың сапалық реакциялары. № 5 зертханалық тәжірибе «Сулы ерітіндідегі Cl–, Br–, I–, PO43–, SO42–, CO32–, NO3–, SiO32- аниондарын анықтау»	9.4.1.10 хлорид-, бромид-, йодид-, сульфат, карбонат-, фосфат-, нитрат-, силикат- иондарына сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жүргізу және ион алмасу реакцияларын бақылап нәтижесін сипаттау

	№ 2 практикалық жұмыс «Бейорганикалық қосылыстар құрамынының сапалық талдауы»	9.4.1.11 белгісіз заттардағы катион және аниондарды анықтау тәжірибесінің жоспарын құру және оны практикада жүзеге асыру
	Есептер шығару «Әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер»	9.2.3.1 әрекеттесуші заттардың біреуі артық берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер жүргізу
9.1 Химиялық реакция жылдамдығы	Химиялық реакциялардың жылдамдығы. Химиялық реакциялар жылдамдығына әсер ететін факторлар. № 2 көрсетілім «Әртүрлі реакциялар жылдамдығы»; № 6 зертханалық тәжірибе «Реакция жылдамдығына температура, концентрация мен бөлшектер өлшемінің әсері»	9.3.2.1 реакция жылдамдығы ұғымын түсіндіру; 9.3.2.2 реакция жылдамдығына әсер ететін факторларды анықтау және оны бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
	Катализаторлар. Ингибиторлар. № 3 практикалық жұмыс «Реакция жылдамдығына катализатордың әсері»	9.3.2.3 катализатордың реагенттен айырмашылығын және реакция жылдамдығына әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 реакция жылдамдығына ингибитордың әсерін түсіндіру
9.1 Қайтымды реакциялар	Қайтымды және қайтымсыз химиялық реакциялар. Химиялық тепе-теңдік. № 3 көрсетілім «Қайтымды химиялық реакциялар»; № 7 зертханалық тәжірибе	9.3.3.1 қайтымды және қайтымсыз реакцияларды біл; 9.3.3.2 тепе-теңдікті динамикалық үдеріс ретінде сипаттау және Ле-Шателье-Браун принципі бойынша химиялық тепе-теңдіктің ығысуын болжау; 9.3.3.3 химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлар

	«Химиялық тепе-теңдіктің ығысуы»	өзгерісінің әсерін түсіну және ажырату; 9.3.3.4 химиялық тепе-теңдікті бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
2-тоқсан		
9.2 Тотығу-тотықсыздану реакциялары	Тотығу дәрежесі. Тотығу және тотықсыздану	9.2.2.3 тотығу дәрежесін табудың ережесін білу және қолдану; 9.2.2.4 тотығу және тотықсыздану үдерістері бір-бірімен байланысты екенін және бір мезгілде жүретіндігін түсіну
	Тотығу-тотықсыздану реакциялары	9.2.2.5 тотығу-тотықсыздану реакцияларын тотығу дәрежесі өзгере жүретін реакциялар ретінде түсіну; 9.2.2.6 тотығу процесін электронды беру, ал тотықсыздану-электронды қосып алу деп түсіну
	Электрондық баланс әдісі	9.2.2.7 электрондық баланс әдісімен тотығу-тотықсыздану реакцияларының коэффициенттерін қою
9.2 Металдар мен құймалар	Металдардың жалпы сипаттамасы. № 4 көрсетілім «Металдардың кристалдық тор модельдері»	9.1.4.1 металдық байланыс пен металдық кристалдық тор жайындағы білімдерін қолданып металдардың қасиетін түсіндіре алу; 9.1.4.2 металдарға тән физикалық және химиялық қасиеттерді сипаттау және металл атомдарының тек тотықсыздандырғыш қасиет көрсететінін түсіндіру
	Металдар құймалары. № 5 көрсетілім «Металдар және құймалар»	9.1.4.3 құйма ұғымын және оның артықшылықтарын білу; 9.1.4.4 шойын мен болаттың құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 9.4.2.5 Қазақстандағы металдардың кен орындарын атау және оларды өндіру үдерістерін, қоршаған ортаға әсерін түсіндіру

	Металдарды алу	9.4.2.6 кеннен металды алу үдерісін сипаттау
	Есептер шығару «Реакция теңдеуі бойынша қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда зат массасын есептеу»	9.2.3.2 қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда реакция теңдеуі бойынша зат массасын есептеу
9.2 1 (I), 2 (II) және 13 (III) топ элементтері және олардың қосылыстары	1 (I)-топ элементтері және олардың қосылыстары. № 6 көрсетілім «Натрийдің сумен әрекеттесуі»	9.2.1.1 атом құрылысы негізінде сілтілік металдардыңжалпы қасиеттерін түсіндіру; 9.2.1.2 сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	2 (II)-топ металдары және олардың қосылыстары. № 8 зертханалық тәжірибе «Кальцийдің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі»	9.2.1.3 1 (I)- ші және 2 (II)топ металдарының жалпы қасиеттерін салыстыру және реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.4 кальций оксиді мен гидроксидінің негіздік қасиеттерін түсіндіру және қолданылуын сипаттау
	13 (III)-топ металдары. Алюминий және оның қосылыстары. № 7 көрсетілім «Алюминий мен оның құймалары»; № 9 зертханалық тәжірибе «Алюминийдің қышқыл және сілті ерітінділерімен әрекеттесуі»	9.2.1.5 атом құрылысы негізінде алюминийдің қасиеттерін түсіндіру, оның маңызды қосылыстары мен құймаларынның қолдану аймағын атау; 9.2.1.6 алюминий, оның оксиді мен гидроксидінің екідайлы қасиеттерін зерттеу
	№ 4 практикалық жұмыс «Металдар» тақырыбына эксперименттік есептер шығару	9.2.1.7 1 (I), 2 (II), 13 (III) –топ металдарының жай және күрделі заттармен әрекеттесуіне байланысты тәжірибені жоспарлау және жүргізу
3-тоқсан		

9.3 17 (VII), 16 (VI), 15 (VI), 14 (IV)-топ элементтері және олардың қосылыстары	Галогендер	9.1.4.5 галоген молекулаларының электрондық формулаларын құрастыру және кристалдық тор түрі мен байланыс типін анықтау; 9.2.1.8 топта галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын болжау
	Хлор	9.2.1.9 хлордың химиялық қасиеттерін сипаттау: металдармен, сутекпен және галогенидтермен әрекеттесуі
	Хлорсутек қышқылы. № 10 зертханалық тәжірибе «Хлорсутек ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу»	9.2.1.10 хлорсутек қышқылы ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу және қолдану аясын білу
	16 (VI)-топ элементтері. Күкірт. № 8 көрсетілім «Күкірттің аллотропиялық түр өзгерістері»	9.2.1.11 16 (VI)-топ элементтерінің жалпы қасиетін сипаттау; 9.2.1.12 күкірттің аллотропиялық түр өзгерістерінің физикалық қасиеттерін салыстыру және күкірттің химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін құрастыру
	Күкірттің қосылыстары	9.2.1.13 күкірттің (IV) және (VI) оксидтерінің физикалық және химиялық қасиеттерін салыстыру және күкірт диоксидінің физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.4.2.1 қышқылдық жаңбырдың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсерін түсіндіру;
	Күкірт қышқылы және оның тұздары. № 5 практикалық жұмыс «Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу»	9.2.1.14 күкірт қышқылы ерітіндісі мен оның тұздарының физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу
	Есеп шығару. Теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы	9.2.3.3 теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімінің шығымын есептеу

	реакция өнімі шығымының массалық/көлемдік үлестеріне есептеулер»	
	Азот.№ 11 зертханалық тәжірибе «Азот молекуласының моделі»	9.2.1.15 азоттың қасиеттерін және табиғаттағы азот айналымын түсіндіру
	Аммиак. № 12 зертханалық тәжірибе «Аммиак молекуласының моделі»	9.1.4.6 аммиактың молекулалық, электрондық және құрылымдық формуласын түсіндіру
	Аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы. № 6 практикалық жұмыс «Аммиактың алынуы және оның қасиеттерін зерттеу». Аммиак өндірісі	9.2.1.16 аммиакты ты алуды қасиеттерін мен қолданылуын түсіндіру; 9.2.1.17 аммиакты аммоний тұзы ерітіндісі мен сілті ерітіндісін әрекеттестіру жолымен алуды білу және газ тәрізді аммиак пен оның ерітіндісінің қасиеттерін зерттеу; 9.3.3.5 аммиак өндірісінің үдерісін сипаттау
	Азот қышқылы. № 13 зертханалық тәжірибе «Азот қышқылының басқа қышқылдармен ортақ қасиеттері»	9.1.4.7 азот қышқылының молекулалық, формулаларын білу және атомдар арасындағы химиялық байланыстардың түзілуін түсіндіру; 9.2.1.18 азоттан азот қышқылын алудың реакция теңдеуін құрастыру; 9.2.1.19 азот қышқылының басқа қышқылдар-мен жалпы ортақ қасиеттерін зерттеу
	Азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері	9.2.1.20 сұйылтылғанжәне концентрлі азот қышқылының металмен әрекеттесуінің ерекшелігін сипаттау және реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.21 нитраттың термиялық айрылуының ерекшелігін түсіндіру, реакция теңдеулерін құрастыру

	Фосфор және оның қосылыстары	9.2.1.22 фосфордың аллотропиялық түр өзгерістерін салыстыру; 9.4.2.2 фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындарын атау; 9.2.1.23 фосфор және оның қосылыстарының жалпы химиялық қасиеттерін түсіндіру
	Минералды тыңайтқыштар. № 9 көрсетілім «Минералды тыңайтқыштар»	9.4.2.3 минералды тыңайтқыштардың жіктелуін және олардың құрамына кіретін қоректік элементтерді атау; 9.4.2.4 азот және фосфор тыңайтқыштарының қоршаған ортаға әсерін зерделеу
	Кремний және оның қосылыстары. № 10 көрсетілім «Алмаз, кремний, кремний диоксиді мен кремний карбидінің кристалдық торының модельдері»	9.2.1.24 кремнийдің қолданылу аймағын және оның жартылай өткізгіш ретінде қолданылуын түсіндіру; 9.1.4.8 кремний, оның диоксиді мен карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор түрін сипаттау; 9.2.1.25 кремний мен оның қосылыстарының негізгі химиялық қасиеттерін сипаттау және реакция теңдеулерін құрастыру
9.3 Адам ағзасындағы химиялық элементтер	Адам ағзасының химиялық құрамы. Макроэлементтер, микроэлементтер және олардың маңызы	9.5.1.1 адам ағзасының құрамына кіретін элементтерді атау және олардың маңызын түсіндіру (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe); 9.5.1.2 Қазақстанның тұрғындарының типтік тамақтану рационын зерттеу және теңгерімді тамақтану рационын құрастыру
	Ағзадағы кейбір элементтерді анықтау. № 14 зертханалық тәжірибе «Сүйек құрамындағы кальцийді анықтау»;	9.5.1.3 адам ағзасындағы кальций мен темірдің ролін түсіндіру; 9.5.1.4 тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау

	№ 15 зертханалық тәжірибе «Тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау»	
	Ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы	9.5.1.5 қоршаған ортаның ауыр металдармен ластану көздерін атау және олардың ағзаларға әсерін түсіндіру
4-тоқсан		
9.4 Органикалық химияға кіріспе	Органикалық заттардың ерекшеліктері	9.4.3.1 органикалық қосылыстардың көптүрлілігінің себебін түсіндіру
	Органикалық қосылыстардың жіктелуі. № 11 көрсетілім «Метан, этан, этен, этин, этанол, этаналь, этан қышқылы, глюкоза, аминоэтан қышқылы модельдері»	9.4.3.2 көмірсутектердің және олардың туындылары: спирттер, альдегидтер, карбон қышқылдары, көмірсулар, аминқышқылдарының жіктелуін білу; 9.4.3.3 функционалдық топ түсінігін, берілген класс қосылысының химиялық қасиеттерін анықтайтын топ ретінде түсіндіру
	Органикалық қосылыс-тардың гомологтық қатарлары. № 12 көрсетілім «Алкандардың алғашқы бес өкілінің және сызықты құрылымды спирттердің модельдері»	9.4.3.4 гомолог ұғымын және гомологтық айырмашылықты білу
	Органикалық қосылыстардың номенклатурасы	9.4.3.5 органикалық қосылыстардың негізгі кластары: алкандар, алкендер, алкиндер, арендер, спирттер, альдегидтер, карбон қышқылдары, аминқышқылдары үшін IUPAC номенклатурасын қолдану
	Органикалық қосылыстардың изомериясы.	9.4.3.6 изомерия құбылысын білу және көмірсутектер құрылымдық

	№ 13 көрсетілім «Пентан изомерлерінің модельдері»	изомерлерінің формулаларын құрастыру
	Есеп шығару «Элементтердің массалық үлестері мен салыстырмалы тығыздық бойынша газ тектес заттардың молекулалық формуласын табу»	9.2.3.4 газтектес заттардың молекулалық формуласын салыстырмалы тығыздық пен элементтердің массалық үлестері арқылы анықтау
9.4 Көмірсутектер. Отын	Алкандар	9.4.3.7 алкандардың химиялық қасиеттерін сипаттау және оны реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.8 еріткіштерді алу үшін алкандарды хлорлаудың маңызы мен бұл еріткіштердің қауіптілік дәрежесін түсіндіру
	Алкендер. № 14 көрсетілім «Этиленнің жануы, бром суы мен калий перманганаты ерітінділерін түссіздендіруі»	9.4.3.9 қанықпағандық ұғымын сипаттау; 9.4.3.10 этен мысалында алкендердің химиялық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық реакциялар) оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.11 полиэтилен мысалында полимерлену реакциясының механизмі мен полимерлердің құрылымының ерекшеліктерін түсіндіру; 9.4.3.12 пластиктің ыдырау мерзімінің ұзақтық мәселесін түсіну және оқып білу, қоршаған ортада пластик материалдардың көбеюінің зардабын білу
	Алкиндер	9.4.3.13 этин мысалында алкиндердің химия-лық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық реакциялар) оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу

	Ароматты көмірсутектер. Бензол	9.4.3.14 бензолдың алынуы, қасиеттері және қолданылуын сипаттау
	Көмірсутекті отындар. № 15 көрсетілім «Отын түрлері»	9.4.3.15 құрамында көміртек бар қосылыстардың отын ретінде пайдалану мүмкін екендігін білу және альтернативті отын түрлерін зерттеу, олардың артықшылықтары мен кемшіліктерін атау; 9.4.3.16 Қазақсатандағы көмірдің, мұнайдың, табиғи газдың кен орындарын атау және оларды өндірудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
	Мұнай. № 16 көрсетілім «Мұнай және мұнай өнімдері»	9.4.3.17 мұнай фракцияларын және шикі мұнайды айдау өнімдерінің қолдану аймақтарын атау
9.4 Оттекті және азотты органикалық қосылыстар	Оттекті органикалық заттар. Спирттер	9.4.3.18 оттекті органикалық заттардың жіктелуін білу; 9.4.3.19 спирттердің жіктелуін, метанол мен этанолдың қолданылуын, этанолдың алынуын білу және қасиеттерін түсіндіру; 9.4.3.20 метанол мен этанолдың адам ағзасына физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.4.3.21 этиленгликоль мен глицериннің физикалық қасиеттері мен қолданылуын білу
	Карбон қышқылдары. № 16 зертханалық тәжірибе «Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу»	9.4.3.22 карбон қышқылдарының құрамын білу және сірке қышқылының химиялық қасиеттері мен қолданылуын сипаттау
	Күрделі эфирлер мен майлар	9.4.3.23 күрделі эфирлер мен майлардың ерекшеліктері мен майлардың қызметін түсіндіру
	Сабын мен синтетикалық жуғыш заттар	9.4.3.24 сабынның алынуы мен оның қолданылуын білу; 9.4.3.25 синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіндіру

	Көмірсулар	9.4.3.26 көмірсулардың жіктелуін, биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру
	Амин қышқылдары. Нәруыздар. № 17 зертханалық тәжірибе «Нәруыздардың денатурациясы»	9.4.3.27 нәруыздағы а-аминқышқылдар арасында пептидтік байланыстың түзілуін түсіндіру; 9.4.3.28 нәруыз денатурациясының реакциясын зерттеу; 9.4.3.29 нәруыздың биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру

3-тарау. «Химия» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру (гимназия/лицей сыныптарына арналған)

1-параграф. «Химия» оқу пәнінің мазмұны

21. «Химия» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі (гимназия/лицей сыныптарына арналған):

1) 7-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

22. Оқу пәнінің мазмұны бес бөлімді қамтиды:

1) заттардың бөлшектері;

2) химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары;

3) химиядағы энергетика;

4) химия және қоршаған орта;

5) химия және өмір.

23. Оқу пәнінің мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер білім, түсінік және дағдыларды қамтитын күтілетін нәтижелер түріндегі оқу мақсаттарынан тұратын бөлімшелерге бөлінген. Әр бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары, мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, сонымен қатар олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

24. «Заттардың бөлшектері» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) атомдар, иондар және молекулар;

2) атомның құрамы мен құрылысы;

3) атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы, атомдардан иондардың құрылуы;

4) химиялық байланыстардың түрлері.

25. «Химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) периодтық заң және химиялық элеметтердің периодтық жүйесі;

2) химиялық реакциялардың жіктелуі;

3) зат массасының сақталу заңы;

4) металдардың электрохимиялық кернеу қатары.

26. «Химиядағы энергетика» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар;

2) химиялық реакциялардың жылдамдығы;

3) химиялық тепе-теңдік;

4) қышқылдар мен негіздер теориясы.

27. «Химия және қоршаған орта» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) заттардың жіктелуі;

2) Жер химиясы;

3) көміртек және оның қосылыстары химиясы.

28. «Химия және өмір» бөлімі «Биохимия» бөлімшесінен тұрады.

29. 7-сыныпқа арналған «Химия» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Химия пәні. Таза заттар және қоспалар. Химия – заттар туралы жаратылыстану ғылымдарының бір саласы, химияның дамуы мен маңызы, химия кабинетіндегі және зертханасындағы қауіпсіздік техникасының ережелері, таза заттар және олардың физикалық қасиеттері, біртекті және әртекті қоспалар, заттарды тазарту және бөлу тәсілдері, жәй және күрделі заттар, элемент, химиялық қосылыстар:

№ 1 практикалық жұмыс «Техника қауіпсіздігі ережелері және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу»;

№ 1 зертханалық тәжірибе «Заттарды және олардың қосылыстарын салыстыру»;

№ 2 зертханалық тәжірибе «Ластанған ас тұзын тазарту»;

2) «Заттар күйінің өзгеруі». Физикалық және химиялық құбылыстар, химиялық реакция, заттың агрегаттық күйлері, қатты, сұйық, бөлшектердің кинетикалық теориясына сәйкес газ тәріздес заттардың құрылымы, заттардың салқындау, қыздыру және булану үдерістері:

№ 3 зертханалық тәжірибе «Химиялық реакциялардың белгілерін зерттеу»;

№ 4 зертханалық тәжірибе «Салқындау үдерісін зерттеу»;

№ 5 зертханалық тәжірибе «Судың қайнау үдерісін зерттеу»;

№ 1 бақылау жұмысы;

3) «Атомдар. Молекулалар. Заттар». Атомдар мен молекулалар, атомдар мен молекулалардың айырмашылығы, химиялық элементтер, химиялық элементтердің символдары, элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктеу, жай және күрделі заттар, атомның құрамы мен құрылысы, ядро, протон, нейтрон, электрон, изотоптар, элементті аталуы және фундаменталды бөлшектерінің саны бойынша сипаттау;

4) «Ауа. Жану реакциясы». Ауа және оның құрамы, атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызы, жану үдерісі, заттың жану шарттары, тез тұтанатын, жанатын және жанбайтын заттар, отын, оттек, тұтану көзі, тұтану температурасы, металдар мен бейметалдардың жануы, жану реакциясының өнімдері:

№ 6 зертханалық тәжірибе: «Балауыз шамның жануы»;

№ 2 практикалық жұмыс/көрсетілім «Күкірттің, фосфордың, темірдің ауада және оттегінде жануын салыстыру»;

№ 2 бақылау жұмысы;

5) «Химиялық реакциялар». Табиғи қышқылдар мен сілтілер; «қышқылдық» және «сабынды» қасиеттері, индикаторлар, әмбебап индикатор, pH шкала метилоранж, лакмус, фенолфталеин, индикаторлардың түрлі орталардағы түстерінің өзгеруі, қышқылдар мен сілтілер, антацидті заттар, бейтараптану реакциясы, сұйылтылған қышқылдар, қышқылдардың қолданылу аймақтар, қышқылдармен жұмыс жүргізу ережелері, сұйылтылған қышқылдардың түрлі металдармен әрекеттесуі, сутекке сапалық реакция, карбонаттар, сұйылтылған қышқылдардың карбонаттармен әрекеттесуі, көмірқышқыл газына сапалық реакция;

№ 7 зертханалық тәжірибе «Ерітінділердің қышқылдық, негіздік ортасын анықтау»;

№ 8 зертханалық тәжірибе «Хлорсутек қышқылының бейтараптану реакциясы»;

№ 9 зертханалық тәжірибе «Мырыштың сұйылтылған тұз қышқылымен реакциясы»;

№ 10 зертханалық жұмыс «Сутекке сапалық реакция»;

№ 3 практикалық жұмыс «Сұйылтылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция»;

6) «Химиялық элементтердің периодтық кестесі». Химиялық элементтердің периодтық кестелерін құру тарихы, И. ДҰберейнер,

Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің элементтерді жіктеуі, периодтық заң, периодтық кестенің құрылымы, периодтық кестенің құрылу принципі, атом нөмірі ядро заряды, атомдағы элементер бөлшектер;

7) «Салыстырмалы атомдық масса және қарапайым формулалар». Изотоптар қоспасы, табиғи изотоптар, салыстырмалы атомдық масса, салыстырмалы молекулалық/формулалық масса, химиялық формула, химиялық элементтердің валенттілігі, бинарлы қосылыстардың формулаларын құрастыру, қосылыстардағы атомдардың қатынастары:

есептеуге берілген есептер: салыстырмалы молекулалық массаны есептеу;

№ 3 бақылау жұмысы;

8) «Адам ағзасындағы химиялық элементтер». Қоректік заттар, адам ағзасындағы химиялық элементтер (O, C, H, N, Ca, P, K), химиялық элементтердің тірі және өлі табиғаттағы таралуы, адам ағзасындағы микро- макроэлементтердің биологиялық рөлі, тыныс алу үдерісі, тамақтану теңгерімі;

№ 4 практикалық жұмыс «Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау»;

№ 11 зертханалық тәжірибе «Тыныс алу үдерісін зерттеу»;

9) «Геологиялық химиялық қосылыстар». Пайдалы геологиялық химиялық қосылыстар, табиғи ресурстар, кен орны, кен, кеннің құрамы, минералдар, табиғи ресурстарды өндіру, металдарды алу, Қазақстанның пайдалы қазбалары, минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері:

№ 4 бақылау жұмысы.

30. 8-сыныпқа арналған «Химия» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Атомдардағы электрондардың қозғалысы». Атомдардағы электрондардың орналасуы, энергетикалық деңгейлер, s және p орбитальдарының пішіндері, электрондық конфигурация, электронды-графикалық формула, ион, иондардың түзілуі, «нольдік қосынды» әдісімен қосылыстардың формулаларын құрастыру:

№ 1 зертханалық тәжірибе «Атомдардың модельдерін жасау»;

2) «Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері». Химиялық формула, химиялық реакция теңдеулері, заттардың массасының сақталу заңы, химиялық реакциялардың типтері: бірігу, ажырау, алмастыру, алмасу, табиғаттағы химиялық реакциялар, тірі организмдер мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар:

№ 1 көрсетілім «Заттардың массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе»;

№ 2 зертханалық тәжірибе «Әрекеттесуші заттардың массасының қатынасы»;

есептеуге берілген есептер: химиялық формула бойынша химиялық бірігудегі элементтің массалық үлесін есептеу, элементтердің массалық үлестері бойынша заттың қарапайым формуласын анықтау;

3) «Металдардың химиялық белсенділігі». Металдардың тотығуы, металдардың жемірілуі, металдардың сумен әрекеттесуі, металдардың қышқыл ерітінділерімен, металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуі, металдардың белсенділік қатары, металдардың белсенділігін салыстыру:

№ 2 көрсетілім «Белсенді металдардың сумен әрекеттесуі»;

№ 3 зертханалық тәжірибе «Металдардың қышқылдар ерітіндісімен әрекеттесуі»;

№ 3 көрсетілім «Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру»;

№ 1 практикалық жұмыс «Металдардың белсенділігін салыстыру»;

№ 1 бақылау жұмысы;

4) «Заттың мөлшері». Заттың мөлшері, моль, Авогадро саны, заттың молярлық массасы:

есептеуге берілген есептер: жәй және күрделі заттардың салыстырмалы молярлық массасын есептеу, химиялық формула бойынша заттың молярлық массасын, массасын және заттың мөлшерін есептеу, заттың белгілі мөлшеріндегі атомдардың (молекулалардың) сандарын есептеу;

5) «Стехиометриялық есептеулер». Химиялық реакциялардың теңдеулері бойынша есептер шығару, молярлық көлем, газдардың салыстырмалы тығыздығы, көлемдік қатынастар заңы, қалыпты және стандартты жағдайлар;

есептеуге берілген есептер: химиялық формула бойынша заттың молярлық массасын , массасын және заттың мөлшерін есептеу, заттың берілген массасы

немесе заттың мөлшері бойынша атомдар мен молекулалардың сандарын есептеу, химиялық реакциялардың теңдеулері бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін (газдың) және зат мөлшерін есептеу, қалыпты жағдайлардағы газдың көлемін, газдардың салыстырмалы тығыздығын есептеу, оттек және ауа бойынша газдардың салыстырмалы тығыздықтарын есептеу, заттың мөлшері, молярлық масса, газдың молярлық көлемі, Авогадро заңы ұғымдарын пайдаланып формулалар бйынша есептеулер жасау, химиялық реакциялар кезіндегі газдардың көлемдік қатынастары түсініктерін қолданып есептеулер жасау;

6) «Химиялық реакциялардағы энергиямен танысу». Отынның жануы және энергияның бөлінуі, көміртекті отынның жануы кезінде көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілуі мүмкіндігі, жылыжайлық эффектісінің себептері және шешу жолдары, экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар, әртүрлі отындардың потенциалы, қоршаған ортаға әсері, кинетикалық бөлшектер теориясы тұрғысынан энергия өзгерісі, реакцияның жылу эффектісі, термохимиялық теңдеулер:

№ 4 зертханалық тәжірибе «Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар»;

есептеуге берілген есептер: реакциялардың термохимиялық теңдеулері бойынша реакцияның жылу эффектісін есептеу;

7) «Сутек. Оттек және озон». Сутек – химиялық элемент және жәй зат, сутектің изотоптары (протий, дейтерий және тритий), сутектің қасиеттері, қолданылуы және алынуы, оттек – химиялық элемент және жәй зат, оттектің қасиеттері, қолданылуы және алынуы, сутектің және оттектің бинарлы қосылыстары, табиғатта таралуы, оттектің аллотропиялық түрөзгерісі, озон, сутек пен оттекті алу, Жер бетіндегі озон қабатының маңызы;

№ 4 көрсетілім «Сутек пероксидінің ыдырауы»;

№ 2 практикалық жұмыс «Сутекті алу және оның қасиеттерін зерттеу»;

№ 3 практикалық жұмыс «Сутектің переоксидінен оттекті алу және оның қасиеттерін зерттеу»;

есептеуге берілген есептер: реакцияға қатысатын немесе реакция нәтижесінде түзілген өнімнің белгілі массасы, заттың мөлшері немесе көлемі бойынша заттың массасын, заттың мөлшерін, (газдың) көлемін есептеу;

№ 2 бақылау жұмысы;

8) «Химиялық элементтердің периодтық жүйесі». Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы, периодтың, топтың, атом нөмірінің физикалық мәні, химиялық элементтердің атомдарының кейбір қасиеттері мен сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі, периодтық жүйедегі орыны бойынша элементтің сипатталуы, химиялық элементтердің табиғи тектестері, сілтілік металдардың, галогендердің, инертті газдардың тектестері, металдар мен бейметалдар, периодтық кестеде орналасуына байланысты химиялық элементтің қасиеттері;

9) «Химиялық байланыс түрлері». Химиялық элементтердің электртерістілігі, атомдар арасындағы химиялық байланыстар табиғатының бірлігі, ковалентті полярлық және полярлық емес байланыс, иондық байланыс,

заттың аморфты және кристалдық күйлері, кристалл торларының типтері, заттардың қасиеттерінің оның құрылысына тәуелділігі;

10) «Ерітінділер және ерігіштік». Заттардың суда еруі, заттардың судағы ерігіштігі бойынша жіктелуі, ерітінділер, еріген заттың массалық үлесі, молярлық концентрация, қатты заттардың, сұйықтардың және газдардың суда ерігіштігі, кристаллогидраттар, ерітінділердің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі рөлі, заттарды ерігіштігіне температураның әсері:

№ 5 зертханалық тәжірибе «Заттардың ерігіштігін зерттеу»;

№ 4 практикалық жұмыс «Қатты заттардың ерігіштігіне температураның әсері»;

№ 5 практикалық жұмыс «Берілген пайыздық және молярлық концентрациялы ерітінділерді дайындау»;

есептеуге берілген есептер: заттардың судағы ерігіштігін есептеу, тығыздығы мен көлемі бойынша ерітіндінің массасын анықтау, еріген заттың және еріткіштің массасын, еріген заттың массалық үлесін есептеу, ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу;

№ 3 бақылау жұмысы;

11) «Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары». Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланыс, қышқылдар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, негіздер: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, тұздар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланыс;

№ 6 зертханалық тәжірибе «Оксидтердің химиялық қасиеттерін зерттеу»;

№ 7 зертханалық тәжірибе «Қышқылдардың химиялық қасиеттерін зерттеу»;

№ 8 зертханалық тәжірибе «Негіздердің химиялық қасиеттерін зерттеу»;

№ 9 зертханалық тәжірибе «Тұздардың қасиеттері және алынуы»;

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу, ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу;

12) «Көміртек және оның қосылыстары». Көміртектің жалпы сипаттамасы; табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуы, көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері, көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолдану аймағы, көміртектің қасиеттері, көміртектің оксидтері және олардың қасиеттері, тірі ағзаларға иіс газының физиологиялық әсері, көміртектің табиғаттағы айналымы:

№ 6 практикалық жұмыс «Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері»;

№ 7 практикалық жұмыс «Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттері зерттеу»;

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу, ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу;

13) «Су». Судың құрамы, қасиеттері және қолданылуы, табиғаттағы су, су – табиғи әмбебап еріткіш, сулы ерітінділер және жүзгіндер, судың бірегей қасиеттері және оның өмір үшін маңызы, судың табиғаттағы айналымы, судың ластану себептері, судың кермектігі және оны жою тәсілдері, судың және сулы ерітінділердің табиғаттағы, өндірістің түрлі салаларындағы және ауыл шаруашылығындағы маңызы, суды тазарту әдістері, ауыз суын тазарту, Қазақстан Республикасындағы ауыз су мәселесі, су басейнін ластанудан қорғау, Қазақстандағы су ресурстарының экологиялық мәселелері, сусыз мыс (II) сульфатының көмегімен суды анықтау әдісі:

№ 10 зертханалық тәжірибе «Судың кермектігін анықтау»;

есептеуге берілген есептер: еріген заттың массалық үлесін, еріткіштің, еріген заттың массасын есептеу;

№ 4 бақылау жұмысы.

31. 9-сыныпқа арналған «Химия» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Электролиттік диссоциация». Электролиттер және бейэлектролиттер, С. Аррениустың электролиттік диссоциациялану теориясының негізгі қағидалары, электролиттік диссоциациялану механизмі, ерітінділердің немесе заттың балқымаларының электр өткізгіштігінің химиялық байланыс түріне тәуелділігі, күшті және әлсіз электролиттер, диссоциациялану дәрежесі, қышқыл, сілті және тұздардың судағы ерітінділерінде электролиттік диссоциациялануы, көпнегізді қышқылдардың, қышқылдық және негіздік тұздардың диссоциациялануы, ион алмасу реакциялары және олардың жүру жағдайлары, электролиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз және тұз ерітінділерінің химиялық қасиеттері, тұздар гидролизі;

№ 1 көрсетілім «Иондық және ковалентті полярлық байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациясы»;

№ 1 зертханалық тәжірибе «Қышқыл, сілті ерітінділерінің pH анықтау»;

№ 1 практикалық жұмыс «Ион алмасу реакциялары»;

№ 2 зертханалық тәжірибе «Тұздар гидролизі»;

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша заттың мөлшерін, массасын, реакция өнімінің көлемін есептеу, диссоциациялану дәрежесін есептеу;

2) «Бейорганикалық заттарға сапалық талдау». Катиондарға сапалық реакциялар, жалын түсінің боялуы бойынша Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ металл катиондарын анықтау, аниондардың сапалық реакциялары, бейорганикалық қосылыстардың құрамын сапалық талдау;

№ 3 зертханалық тәжірибе жалын түсінің боялуы бойынша «Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ катиондарын анықтау»;

№ 4 зертханалық тәжірибе «Fe2+, Fe3+, Cu2+ катиондарына сапалық реакциялар»;

№ 5 зертханалық тәжірибе «Сулы ерітіндідегі Cl–, Br–, I–, PO43–, SO42–, CO32–, NO3–, SiO32 аниондарын анықтау»;

№ 2 практикалық жұмыс «Бейорганикалық қосылыстарды сапалық талдау»;

есептеуге берілген есептер: егер әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілсе химиялық теңдеулер бойынша есептеу;

3) «Химиялық реакциялардың жылдамдығы». Химиялық реакциялардың жылдамдығы, химиялық реакциялардың жылдамдығына әсер ететін факторлар, бөлшектердің кинетикалық тұрғысынан реакция жылдамдығы, катализаторлар, ингибиторлар, катализаторлар мен ингибиторлардың реакция жылдамдығына әсері:

№ 2 көрсетілім «Түрлі химиялық реакциялардың жылдамдығы»;

№ 6 зертханалық тәжірибе «Концентрацияның температурасы мен бөлшектер көлемінің реакция жылдамдығына әсері»;

№ 3 практикалық жұмыс «Реакция жылдамдығына катализатордың әсері»;

4) «Қайтымды реакциялар». Химиялық тепе-теңдік, тепе-теңдік динамикалық үдеріс ретінде, химиялық тепе-теңдіктің ығысуы, Ле-Шателье-Браун принципі, химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлардың өзгерісінің әсері, бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан химиялық тепе-теңдік;

№ 3 көрсетілім «Қайтымды химиялық реакциялар»;

№ 7 зертханалық тәжірибе «Химиялық тепе-теңдіктің ығысуы»;

5) «Тотығу-тотықсыздану реакциялары». Химиялық элементтердің тотығу дәрежелері, қосылыстардың формулалары бойынша химиялық элементтердің тотығу дәрежелерін анықтау, тотықтырғыш және тотықсыздандырғыш туралы түсінік, тотығу-тотықсыздану реакциялары, электрондық баланс әдісі;

6) «Металдар мен қорытпалар». Металдардың жалпы сипаттамасы, металдық байланыс пен металдық кристалдық тор, темір мен мыстың физикалық және химиялық қасиеттері, металдардың тек тотықсыздандырғыш қасиеттерін көрсетуі, темір қорытпалары және олардың қолданылуы, металлургия туралы түсінік, шойын мен болат өндірісі, Қазақстанда металлургияның дамуы, металдар мен олардың қорытпаларын алу, Қазақстандағы металдар және оның қосылыстарының маңызды кен орындары, металдарды өндіру үдерістері, қоршаған ортаға әсері, металдарды алу:

№ 4 көрсетілім «Металдардың кристалдық торы модельдері»;

№ 5 көрсетілім «Металдар және қорытпалар»;

есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның белгілі бір массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда реакция теңдеуі бойынша заттың массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу;

7) 1 (I), 2 (II) және 13 (III) топтар элементтері және олардың қосылыстары. 1 (I)-топ элементтері және олардың қосылыстары, атомдары құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттері, сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы, 2 (II)-топ элементтері және олардың қосылыстары, 1 (I)-ші және

2 (II)-топ металдарының жалпы қасиеттері, кальций оксиді мен гидроксидінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы, 3 (III)-топ элементтері, алюминий және оның қосылыстары, алюминийдің қосылыстары мен қорытпаларынның қолдану аймағы, алюминий, оның оксиді мен гидроксидінің екі дайлы қасиеттері:

№ 6 көрсетілім «Натрийдің, кальцидің сумен әрекеттесуі»;

№ 8 зертханалық тәжірибе «Кальций оксидінің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі»;

№ 7 көрсетілім «Алюминий мен оның қорытпалары»;

№ 9 зертханалық тәжірибе «Алюминийдің қышқыл және сілті ерітінділерімен әрекеттесуі»;

№ 4 практикалық жұмыс «Металдар» тақырыбына эксперименттік есептер шығару;

есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның белгілі массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болғанда, заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын реакция теңдеуі бойынша есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу;

№ 2 бақылау жұмысы;

8) 17 (VII), 16 (VI), 15 (V), 14 (IV) - топтарының элементтері және олардың қосылыстары.(VII) топ элементтері, галогендер, байланыс түрі және кристалдық тор типі, топтағы галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары, хлор, хлордың химиялық қасиеттері: металдармен, сутекпен және галогенидтермен әрекеттесуі, хлорсутек қышқылының құрамы қасиеттері мен қолданылуы, 16 (VI)-топ элементтері, күкірт, күкірттің аллотропиялық түр өзгерістерінің физикалық қасиеттері, күкірттің негізгі қосылыстары және олардың физикалық және химиялық қасиеттері, қышқылдық жаңбырдың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсері, күкірт қышқылы, күкірт қышқылы және оның тұздарының жалпы және ерекше қасиеттері, қасиеттері мен қолданылуы, 15 (V)-топ элементтері: азот, азоттың қасиеттері және табиғаттағы азот айналымы, аммиак, аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы, аммиак өндірісі, (Габер синтезі): азот қышқылы, азот қышқылының қасиеттері, азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері, фосфор және оның қосылыстары, фосфорды аллотропиялық түрлендіру, фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындары, фосфор және оның қосылыстарының жалпы химиялық қасиеттері, минералды тыңайтқыштар, олардың Қазақстанда өндірілуі және оларды тиімді қолдану, азот және фосфор тыңайтқыштарының қоршаған ортаға әсері, 14 (IV) - топ элементтері, кремний және оның қосылыстары, кремнийдің қолданылу аймағы және оның жартылай өткізгіш ретінде маңызы, сұйық кристалдар, кремний, оның диоксиді мен

карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор типі, кремний мен оның қосылыстарының химиялық қасиеттері, Қазақстандағы силикат өнеркәсібі:

№ 8 көрсетілім «Күкірттің аллотропиялық түр өзгерістері»;

№ 5 практикалық жұмыс «Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу»;

№ 10 зертханалық тәжірибе «Хлорсутек ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу»

№ 11 зертханалық тәжірибе «Азот молекуласының моделін дайындау»;

№ 12 зертханалық тәжірибе «Аммиак молекуласының моделін дайындау»;

№ 6 практикалық жұмыс «Аммиактың алынуы және оның қасиеттерін зерттеу»;

№ 13 зертханалық тәжірибе «Азот қышқылының басқа қышқылдармен ортақ қасиеттері»;

№ 9 көрсетілім «Минералды тыңайтқыштар»;

№ 10 көрсетілім «Алмаз, кремний, кремний диоксиді мен кремний карбидінің кристалдық торларының модельдері»;

есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша есептеу, бірі зат бастапқы заттардан артық берілген есептер, егер реакция өнімінің практикалық шығымының массалық үлесі белгілі болса, химиялық реакция теңдеуі бойынша заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын есептеу, құрамындағы қоспаның массалық үлесі бар басқа заттың массасы бойынша реакция өнімінің массасын есептеу;

9) «Адам ағзасындағы химиялық элементтер». Адам ағзасының химиялық құрамы, макроэлементтер және микроэлементтер, олардың маңызы, адам ағзасының құрамына кіретін элементтер және олардың маңызы: (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe), Қазақстан тұрғындарының теңгерімді тамақтану рационы, ағзадағы кейбір элементтерді анықтау, ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы көздері, ауыр металдардың ағзаларға әсері:

№ 14 зертханалық тәжірибе «Сүйек құрамындағы кальцийді анықтау»;

№ 15 зертханалық тәжірибе «Тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау»;

№ 3 бақылау жұмысы;

10) «Органикалық химияға кіріспе». Органикалық химия – көміртек қосылыстарының химиясы, А.М. Бутлеровтың органикалық қосылыстардың құрылыс теориясының негізгі қағидалары, органикалық заттардың ерекшеліктері, органикалық қосылыстардың жіктелуі, функционалдық топ түсінігі, органикалық қосылыстардың гомологтық қатарлары, органикалық қосылыстардың гомологтық қатарлары, органикалық қосылыстардың номенклатурасы, органикалық қосылыстардың изомериясы:

№ 11 көрсетілім «Метан, этан, этен, этин, этанол, этаналь, этан қышқылы, глюкоза, аминоэтан қышқылы модельдері»;

№ 12 көрсетілім «Алкандардың алғашқы бес өкілдерінің және сызықты құрылымды спирттердің модельдері»;

№ 13 көрсетілім «Пентан изомерлерінің модельдері»;

есептеуге берілген есептер: элементтердің массалық үлесі және салыстырмалы тығыздығы бойынша газтәрізді заттардың молекулалық формулаларын табу;

11) «Көмірсутектер. Отын». Көмірсутектердің жіктелуі, номенклатурасы және изомериясы, қаныққан көмірсутектер, алкан, метан, қанықпаған көмірсутектер, алкендер, этилен, алкиндер, ацетилен, арендер, бензол,көмірсутектер арасындағы генетикалық байланыс, көмірсутектердің табиғи көздері, көмірсутекті отындар, табиғи газдың, мұнайдың, көмірдің Қазақстандағы кен орындары, оларды өндіру және өңдеу, көмірсутектерді өндіру, өңдеу және қолданудағы экологиялық мәселелер, көмірсутектерді экономиканың түрлі салаларында және тұрмыста пайдалану, альтернативті отын түрлері, мұнай, мұнай фракциялары және шикі мұнай өнімдерінің қолдану аймағы:

№ 14 көрсетілім «Этиленнің жануы, бром суы мен калий перманганаты ерітінділерін түссіздендіруі»;

№ 15 көрсетілім «Отын түрлері»;

№ 16 көрсетілім «Мұнай және мұнай өнімдері»;

есептеуге берілген есептер: реакция өнімінің массасы немесе көлемі және белгілі заттың салыстырмалы тығыздығы бойынша органикалық заттың формуласын анықтау;

12) «Оттекті және азотты органикалық қосылыстар». Оттекті органикалық қосылыстардың жіктелуі және номенклатурасы, метанол, этанол, спирттердің улылығы және этил спиртінің адам организміне зиянды әсері, оттекті органикалық қосылыстардың өкілдері, этандиол, пропантриол, этан қышқылы, глюкоза, сахароза, крахмал, целлюлозаның қолданылуы, карбон қышқылдары, күрделі эфирлер мен майлар, сабын, синтетикалық жуғыш заттар, синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсері, көмірсулар, нәруыздар, аминқышқылдары, биологиялық маңызды органикалық қосылыстар, Қазақстанның тамақ өнеркәсібі:

№ 16 зертханалық тәжірибе «Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу»;

№ 17 зертханалық тәжірибе «Нәруыздардың денатурациясы»;

есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда, реакция теңдеуі бойынша органикалық заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу, метан, бутан, этанолдың жану реакция теңдеуі бойынша оттектің, ауаның көлемдерін есептеу;

№ 4 бақылау жұмысы.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

32. Бағдарламада оқыту мақсаттары қолдануға ыңғайлы болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 9.2.1.2 кодында: «9» – сынып, «2.1.» - бөлім мен бөлімше; «2» - оқу мақсатының реттік нөмірі.

33. Оқыту мақсаттарының жүйесі әр сынып бойынша жазылған:

1) заттардың бөлшектері:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.1 Атомдар, иондар және молекулар	7.1.1.1 «Химия» ғылымының нені оқытатынын білу; 7.1.1.2 химиялық зертханада және кабинетінде жұмыс жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін білу және түсіну; 7.1.1.3 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырата алу; 7.1.1.4 заттардың әртүрлі агрегаттық күйлерін білу және бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газ тәріздес заттардың құрылымын түсіндіре алу; 7.1.1.5 салқындау үдерісін зерделеу, салқындау қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясына сай, өз бақылауларын түсіндіру; 7.1.1.6 судың қайнау үдерісін зерделеу, қыздыру қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясын	8.1.1.1 зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде мольді және Авогадро санын білу; 8.1.1.2 формула бойынша заттың массасын, зат мөлшерін, құрылымдық бөлшектер санын есептей алу	

	пайдалана отырып, өз бақылауларын түсіндіру		
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.2 Атом құрамы мен құрылысы	7.1.2.1 атомдар мен молекулалардың айырмашылығын білу; 7.1.2.2 әрбір элементтің химиялық таңбамен белгіленетіндігін және белгілі атом түрі екенін білу; 7.1.2.3 элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктей алу; 7.1.2.4 заттарды құрамына қарай жай және күрделіге жіктеу; 7.1.2.5 протон, электрон, нейтронды және олардың атомдағы орналасу тәртібін, массасын зарядын білу; 7.1.2.6 алғашқы 20 элементтің атом құрылысы (p+, n0, e-) мен атом ядросының құрамын білу; 7.1.2.7 «изотоп» түсінігін білу; 7.1.2.8 Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсіну; 7.1.2.9 табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын түсіну;		

	7.1.2.10 салыстырмалы атомдық массаның анықтамасын білу; 7.1.2.11 элементтердің атауларын, валенттілікті және олардың қосылыстардағы атомдық қатынастарын қолдана отырып, бинарлы химиялық қосылыстардың формулаларын дұрыс құра білу; 7.1.2.12 химиялық қосылыстың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық/формулалық массасын есептеу		
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.3 Атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы. Атомдардан иондардың құрылуы		8.1.3.1 атомда электрондар ядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша таралатынын түсіну; 8.1.3.2 әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәннен аспайтынын түсіну; 8.1.3.3 s және p орбиталдарының пішінін білу; 8.1.3.4 алғашқы 20 химиялық	

		элементтің электрондық конфигурациясын және электронды – графикалық формулаларын жаза білу; 8.1.3.5 атомдар электрондарды қабылдай немесе жоғалта алатынын және осының нәтижесінде иондар түзілетінін түсіну; 8.1.3.6 «нольдік қосынды» әдісімен қосылыстардың формуласын құрастыру	
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.4 Химиялық байланыстардың түрлері		8.1.4.1 электртерістілік ұғымына сүйеніп ковалентті байланыстың түзілуін түсіндіру; 8.1.4.2 иондық байланыстың түзілуін сипаттау және иондық қосылыстардың қасиеттерін болжау; 8.1.4.3 заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру	9.1.4.1 металдық байланыс пен металдық кристалдық тор жайындағы білімдерін қолданып металдардың қасиетін түсіндіре алу; 9.1.4.2 металдарға тән физикалық және химиялық қасиеттерді сипаттау және металл атомдарының тек тотықсыздандырғыш қасиет көрсететінін түсіндіру;

			9.1.4.3 құйма ұғымын білу және оның артықшылықтарын түсіндіру; 9.1.4.4 шойын мен болаттың құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 9.1.4.5 галоген молекулала-рының электрондық формулаларын құрастыру және кристалдық тор түрлері мен байланыс типтерін анықтау; 9.1.4.6 аммиактың молекулалық, электрондық және құрылымдық формулаларын түсіндіру; 9.1.4.7 азот қышқылының молекулалық, формуласын білу және атомдар арасындағы химиялық байланыстардың түзілуін түсіндіру; 9.1.4.8 кремний, оның диоксиді мен карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор типін сипаттау

2) химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
2.1. Периодтық заң мен химиялық элеметтердің периодтық жүйесі	7.2.1.1 И. ДҰберейнер Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің еңбектерінің мысалында элементтердің жіктелуін білу және салыстыру; 7.2.1.2 периодтық кестенің кестенің құрылымын білу және сипаттау: топтар және периодтар	8.2.1.1 топ, период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру; 8.2.1.2 бір топтағы элементтердің сыртқы электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіну; 8.2.1.3 топтар мен периодтарда элементтер қасиеттерінің өзгеру заңдылығын түсіндіру; 8.2.1.4 периодтық жүйедегі орны бойынша элементті сипаттау; 8.2.1.5 химиялық қасиеттері ұқсас элемент-тердің бір топқа жататындығын дәлелдеу; 8.2.1.6 химиялық элементтердің табиғи ұяластарын білу және сілтілік металдар, галогендер, инертті элементтердің	9.2.1.1 атом құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттерін түсіндіру; 9.2.1.2 сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.3 1 (I) және 2 (II) -топ металдарының жалпы қасиеттерін салыстыру және химиялық реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.4 кальций оксиді мен гидроксидінің негізгі қасиеттерін түсіндіру және қолданылуын сипаттау; 9.2.1.5 атом құрылысы негізінде алюминийдің қасиеттерін түсіндіру, оның маңызды қосылыстары мен құймаларынның

		ұяластарына мысалдар келтіру; 8.2.1.7 химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына сай қасиеттерін болжау	қолдану аймағын атау; 9.2.1.6 алюминийдің, оксиді мен гидроксидінің екідайлы қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.7 1 (I), 2 (II), 13 (III) -топ металдарының жай және күрделі заттармен әрекеттесуіне байланысты тәжірибені жоспарлау және жүргізу; 9.2.1.8 топта галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын болжау; 9.2.1.9 хлордың физикалық қасиеттерін сипаттау және металдармен, сутекпен және галогенидтермен реакция теңдеулерін құру; 9.2.1.10 хлорсутек қышқылы ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу және оның қолдану аясын білу;

			9.2.1.11 16 (VI) топ элементтерінің жалпы қасиеттерін сипаттау; 9.2.1.12 күкірттің аллотропиялық түр өзгерістерінің физикалық қасиеттерін салыстыру және күкірттің химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.13 күкірттің (IV) және (VI) оксидтерінің физикалық және химиялық қасиеттерін салыстыру және күкірт диоксидінің физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.2.1.14күкірт қышқылы ерітіндісі мен оның тұздарының физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.15азоттың қасиеттерін және табиғаттағы азот айналымын түсіндіру;

			9.2.1.16 аммиакты алу және қасиеттері мен қолданылуын түсіндіру; 9.2.1.17 аммиакты аммоний тұзы ерітіндісі мен сілті ерітіндісін әрекеттестіру жолымен алуды білу және газ тәрізді аммиак пен оның ерітіндісінің қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.18 азоттан азот қышқылын алудың реакция теңдеуін құрастыру; 9.2.1.19 азот қышқылының басқа қышқылдармен жалпы ортақ қасиеттерін зерттеу; 9.2.1.20 сұйылтылған және концентрлі азот қышқылының металдармен әрекеттесуінің ерекшелігін сипаттау және электронды баланс әдісімен реакция теңдеуін құрастыру; 9.2.1.21 нитраттың

			термиялық айрылуының ерекшелігін түсіндіру, реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.22 фосфордың аллотропиялық түр өзгерістерін салыстыру; 9.2.1.23 фосфор және оның қосылыстарының жалпы химиялық қасиеттерін түсіндіру; 9.2.1.24 кремнийдің қолданылу аймағын және оның жартылай өткізгіш ретінде қолданылуын түсіндіру; 9.2.1.25 кремний және оның қосылыстарының негізгі химиялық қасиеттерін сипаттау және реакция теңдеулерін құрастыру
2.2 Химиялық реакцияларды ң жіктелуі	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.2.2.1 сұйылтылған қышқылдардың қолдану аяларын және олармен жұмыс жасау ережелерін атау; 7.2.2.2 сұйылтылған қышқылдардың әртүрлі металдармен	8.2.2.1 бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакцияларды жіктеу;	9.2.2.1 реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құру; 9.2.2.2 бейтараптану және ион алмасу реакцияларының

	реакцияларын зерттеу және сутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру; 7.2.2.3 кейбір карбонаттардың сұйылтылған қышқылдармен реакцияларын зерттеу және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру	8.2.2.2 табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау	жүру себептерін түсіндіру; 9.2.2.3 тотығу дәрежесі ұғымының мәнін түсіндіру және оны заттың формуласы бойынша анықтау; 9.2.2.4 тотығу және тотықсыздану үдерістері бір-бірімен байланысты екенін және бір мезгілде жүретіндігін түсіну; 9.2.2.5 тотығу-тотықсыздану реакцияларын тотығу дәрежесі өзгере жүретін реакциялар ретінде түсіну; 9.2.2.6 тотығу процесін электронды беру, ал тотықсыздану-электронды қосып алу деп түсіну; 9.2.2.7 электрондық баланс әдісімен тотығу-тотықсыздану реакцияларының коэффициенттерін қою
2.3	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.2.3.1 заттар құрамындағы	9.2.3.1 әрекеттесуші

Зат массасының сақталу заңы		элементтердің массалық үлесін табу, элементтердің массалық үлесі бойынша заттардың формуласын шығару; 8.2.3.2 әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтау; 8.2.3.3 реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып, химиялық реакциялар теңдеулерін құру; 8.2.3.4 аттар массасының сақталу заңын білу; 8.2.3.5 химиялық реакция теңдеулері бойынша зат массасын, зат мөлшерін есептеу; 8.2.3.6 Авогадро заңын білу және қалыпты және стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде молярлық көлемді қолдану; 8.2.3.7 газдардың салыстырмалы	заттардың біреуі артық берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер жүргізу; 9.2.3.2 қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда реакция теңдеуі бойынша зат массасын есептеу; 9.2.3.3 теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімінің шығымын есептеу; 9.2.3.4 газтектес заттардың молекулалық формуласын салыстырмалы тығыздық немесе элементтердің массалық үлестері арқылы анықтау

		тығыздығын және заттың молярлық массасын салыстырмалы тығыздық бойынша есептеу; 8.2.3.8 газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда газдардың көлемдік қатынас заңын қолдану	
2.4 Металдардың электрохимиялық кернеу қатары	7-сынып	8-сынып	9-сынып
		8.2.4.1 кейбір металдар басқаларға қарағанда тотығуға тезірек ұшырайтындығын білу; 8.2.4.2 белсенді металдардың салқын сумен, ыстық су немесе бумен әрекеттесуін сипаттау; 8.2.4.3 металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды зерттеу; 8.2.4.4 қышқыл ерітінділерімен әртүрлі металдардың реакцияларын зерттеу; 8.2.4.5 металдардың	

		қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру; 8.2.4.6металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу; 8.2.4.7 эксперимент нәтижесі бойынша металдардың белсенділік қатарын құру және оны анықтама мәліметтерімен сәйкестендіру; 8.2.4.8 металдардың белсенділік қатарын қолданып металдардың таныс емес орынбасу реакцияларының жүру мүмкіндігін болжау	

3) химиядағы энергетика:

Білім алушылар білуі тиіс:			
3.1 Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар	7-сынып	8-сынып	9-сынып
	7.3.1.1ауа құрамын білу; 7.3.1.2 заттардың жану кезінде ауаның құрамына кіретін оттектің жұмсалатындығын білу; 7.3.1.3 атмосфералық ауаны ластанудан	8.3.1.1 заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксидтер екенін және құрамында көміртегі бар отын оттекте	

	қорғаудың маңызын түсіну; 7.3.1.4 затты жағуға қажетті жағдайларды және жану реакциясының өнімдерін білу; 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғыш және жанбайтын заттарға мысалдар келтіру; 7.3.1.6 заттардың таза оттекте ауаға қарағанда жақсырақ жанатындығын түсіну; 7.3.1.7 металдар мен бейметалдардың жануы кезінде оксидтер түзілетіндігін білу	жанғанда, көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілетінін түсіну; 8.3.1.2 парниктік эффектінің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну; 8.3.1.3 экзотермиялық реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін білу; 8.3.1.4 әртүрлі жанғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіну; 8.3.1.5 энергия өзгерісін бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру	
3.2 Химиялық реакциялардың жылдамдығы	7-сынып	8-сынып	9-сынып
			9.3.2.1 реакция жылдамдығы ұғымын түсіндіру; 9.3.2.2 реакция жылдамдығына әсер ететін факторларды анықтау және оны бөлшектердің кинетикалық теориясы

			тұрғысынан түсіндіру; 9.3.2.3 катализатордың реагенттен айырмашылығын және олардың реакция жылдамдығына әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 реакция жылдамдығына ингибитордың әсерін түсіндіру
3.3 Химиялық тепе-теңдік			9.3.3.1 тепе-теңдікті динамикалық үдеріс ретінде сипаттау; 9.3.3.2 Ле-Шателье-Браун принципі бойынша химиялық тепе-теңдіктің ығысуын болжау; 9.3.3.3 химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлар өзгерісінің әсерін түсіну және ажырату; 9.3.3.4 химиялық тепе-теңдікті бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру;

			9.3.3.5 аммиак өндірісінің үдерісін сипаттау
3.4 Қышқылдар мен негіздер теориясы	7.3.4.1 кейбір табиғи қышқылдар мен сілтілердің «қышқылдық» және «сабындылық» қасиеттер белгілері болуы мүмкін екендігін білу; 7.3.4.2 химиялық индикаторлар метилоранж, лакмус, фенолфталеинді және олардың әртүрлі ортада түстерінің өзгеруін білу; 7.3.4.3 pH шкаланың негізінде әмбебап индикаторды қолданып, сілтілер мен қышқылдарды анықтай алу; 7.3.4.4 «антацидтік заттарды» қолдану мысалында қышқылдардың бейтараптануын түсіну	8.3.4.1 заттарды олардың судағы ерігіштігі бойынша жіктеу; 8.3.4.2 заттар ерітінділерінің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі маңызын түсіндіру; 8.3.4.3 заттың ерігіштігіне температура әсерін түсіндіру; 8.3.4.4 буландыру техникасын қолдана отырып, заттың 100 г судағы ерігіштігін есептеу, алынған нәтижелерді анықтамалық мәндермен салыстыру; 8.3.4.5 еріген заттың массалық үлесі мен ерітіндінің белгілі массасы бойынша еріген заттың массасын есептеу; 8.3.4.6 ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу; 8.3.4.7 оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін білу, олардың химиялық	9.3.4.1 қышқылдар, еритін және ерімейтін негіздер, орта тұздардың химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.2 қышқылдар және негіздер,орта тұздардың химиялық қасиеттерін тәжірибе жүзінде зерттеу және қорытынды жасау; 9.3.4.3 орта тұз ерітінді-сінің ортасын тәжірибе жүзінде анықтау; 9.3.4.4 орта тұз гидролизінің теңдеуін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.5 орта тұз ерітіндісінің реакция ортасын болжау

		қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.8 қышқылдардың жіктелуін, қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.9 негіздердің жіктелуі мен қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.10 тұздарды алудың әртүрлі әдістерін білу, сәйкес реакция теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.11 тұздардың қасиеттерін, жіктелуін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция	

		теңдеулерін құрастыру; 8.3.4.12 бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланысты зерттеу	

4) химия және қоршаған орта:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
4.1 Заттардың жіктелуі	7.4.1.1 элементті (жай зат) бірдей атомдардың жиынтығы ретінде түсіну; 7.4.1.2 таза заттар атомдардың немесе молекулалардың бір түрінен түзілетінін білу; 7.4.1.3 элемент (жай зат) қоспа және қосылыс түсініктерін ажырата алу; 7.4.1.4 қосылыстардың және элементтердің физикалық қасиеттері туралы алған білімдерін қоспа құрамындағы таныс емес заттарды ажыратуға қолдана алу; 7.4.1.5 қоспалардың түрлерін және оларды бөлу әдістерін білу;		9.4.1.1 электролиттер мен бейэлектролиттердің анықтамасын білу және мысалдар келтіру; 9.4.1.2 заттардың ерітінділері немесе балқымаларының электрөткізгіштігі химиялық байланыс түріне тәуелді екендігін түсіндіру; 9.4.1.3 иондық және коваленттік полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациялану механизмін түсіндіру; 9.4.1.4 электролиттік диссоциация теориясының

	7.4.1.6 қоспаны бөлуге негізделген тәжірибені жоспарлау және өткізу		негізгі қағидаларын білу; 9.4.1.5 ерітінділердің қышқылдылығы мен сілтілігін ажырату; 9.4.1.6 қышқыл, негіз, орта және қышқылдық тұздардың электролиттік диссоциациялану теңдеулерін құрастыру; 9.4.1.7 күшті және әлсіз электролиттерге мысал келтіру және оларды ажырату, диссоциациялану дәрежесін анықтай білу; 9.4.1.8 Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ металл катиондарын анықтау үшін жалын түсінің боялу реакциясын жүргізу және сипаттау; 9.4.1.9 Fe2+, Fe3+, Cu2+ катиондарына сапалық реакция жүргізу; 9.4.1.10 хлорид-, бромид-, йодид-, сульфат, карбонат-, фосфат-, нитрат-,

			силикат-иондарына сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жүргізу және ион алмасу реакцияларын бақылап, нәтижесін сипаттау; 9.4.1.11 белгісіз заттардағы катион мен аниондарды анықтау тәжірибесінің жоспарын құру және оны практикада жүзеге асыру
4.2 Жер химиясы	7.4.2.1 жер қыртысында көптеген пайдалы химиялық қосылыстар барын түсіну; 7.4.2.2 кейбір минералдар мен пайдалы табиғи қосылыстардың кендерге жататынын түсіну; 7.4.2.3 металды алу үшін кенді өңдеу үдерісін сипаттау; 7.4.2.4 Қазақстан қандай минералды және табиғи ресурстармен бай екендігін және олардың кен орындарын білу; 7.4.2.5 табиғи ресурстарды өндірудің	8.4.2.1 сутекті алу және оның қасиеттері мен қолдануын зерттеу; 8.4.2.2 ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің пайыздық мөлшерін білу; 8.4.2.3 оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу; 8.4.2.4 оттектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру;	9.4.2.1 қышқылдық жаңбырлардың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсерін түсіндіру; 9.4.2.2 фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындарын атау; 9.4.2.3 минералды тыңайтқыштардың жіктелуін және олардың құрамына кіретін қоректік элементтерді білу; 9.4.2.4 азот және фосфор тыңайтқыш-тарының

	қоршаған ортаға әсерін зерделеу	8.4.2.6 судың табиғатта кең таралғандығын, бірегей қасиеттерін және оның өмір үшін маңызын түсіндіру; 8.4.2.7 табиғаттағы су айналымын түсіндіру; 8.4.2.8 судың ластану қауіптілігін және салдарын анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру; 8.4.2.9 судың «кермектігін» анықтау және оны жою тәсілдерін түсіндіру; 8.4.2.10 суды сусыз мыс (II) сульфатын қолданып анықтау тәсілін білу; 8.4.2.11 табиғаттағы және тірі ағзалар қызметі мен адамның тіршілігіндегі жүретін химиялық реакцияларды сипаттау	қоршаған ортаға әсерін оқып білу; 9.4.2.5 Қазақстандағы металдардың кен орындарын атау және оларды өндіру процестерін, қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.4.2.6 кеннен металды алу үдерісін сипаттау
4.3 Көміртек және оның қосылыстары		8.4.3.1 көміртек неліктен көптеген қосылыстарында төрт байланыс түзетінін түсіндіру; 8.4.3.2 табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуын сипаттау;	9.4.3.1 органикалық қосылыстардың көптүрлілігінің себептерін түсіндіру; 9.4.3.2 көмірсутектердің және олардың туындылары: спирттер,

		8.4.3.3 көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрылысын және қасиеттерін салыстыру; 8.4.3.4 көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолданылу аймағын зерттеу; 8.4.3.5 көміртектің физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.6 көміртек жанған кезде көміртек диоксиді мен көміртек монооксидінің түзілу жағдайларын сипаттау және тірі ағзаға иіс газының физиологиялық әсерін түсіндіру; 8.4.3.7 көмір-қышқыл газын алу, оны анықтау және қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.8 өміртегінің табиғаттағы айналымын құру және түсіндіру	альдегидтер, карбон қышқылдары, аминқышқылдарының жіктелуін білу; 9.4.3.3 функционалдық топ түсінігін берілген класс қосылысының химиялық қасиеттерін анықтайтын топ ретінде түсіндіру; 9.4.3.4 гомолог ұғымын және гомологтық айырмашылықты білу; 9.4.3.5 органикалық қосылыстардың негізгі кластары: алкандар, алкендер, алкиндер, арендер, спирттер, альдегидтер карбон қышқылдары, аминқышқылдары үшін IUPAC номенклатурасын қолдану; 9.4.3.6 көмірсутектердің құрылымдық изомерлерінің формулаларын құрастыра алужәне изомерия құбылысын білу;

			9.4.3.7 алкандардың химиялық қасиеттерін сипаттау және оны реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.8 еріткіштерді алу үшін алкандарды хлорлаудың маңызы мен бұл еріткіштердің қауіптілік дәрежесін түсіндіру; 9.4.3.9 қанықпағандық ұғымын сипаттау; 9.4.3.10 этен мысалында алкендердің химиялық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық реакциялар) оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.11 полиэтилен мысалында полимерлену реакциясының механизмі мен полимерлердің құрылымының ерекшеліктерін түсіндіру;

			9.4.3.12 пластиктің ыдырау мерзімінің ұзақтық мәселесін түсіну және оқып білу, қоршаған ортада пластик материалдардың көбеюінің зардабын білу; 9.4.3.13 этин мысалында алкиндердің химиялық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық реакциялар) оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.14 бензолдың алынуы, қасиеттері және қолданылуын сипаттау; 9.4.3.15 құрамында көміртек бар қосылыстардың отын ретінде пайдалану мүмкін екендігін білу және альтернативті отын түрлерін зерттеу, олардың артықшылықтары

			мен кемшіліктерін атау; 9.4.3.16 Қазақсатандағы көмірдің, мұнайдың, табиғи газдың кен орындарын атау және оларды өндірудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.4.3.17 мұнай фракцияларын және шикі мұнайды айдау өнімдерінің қолдану аймақтарын атау; 9.4.3.18 оттекті органикалық заттардың жіктелуін білу; 9.4.3.19 спирттердің жіктелуін метанол мен этанолдың, қолданылуын, этанолдың алынуын білу және қасиеттерін түсіндіру; 9.4.3.20 метанол мен этанолдың адам ағзасына физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.4.3.21 этиленгликоль мен глицериннің физикалық қасиеттері мен қолданылуын білу;

			9.4.3.22 карбон қышқылдарының құрамын білу және сірке қышқылының химиялық қасиеттері мен қолданылуын сипаттау; 9.4.3.23 күрделі эфирлер мен майлардың ерекшеліктері мен майлардың қызметін түсіндіру; 9.4.3.24 сабынның алынуы мен оның қолданылуын білу; 9.4.3.25 синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.4.3.26 көмірсулардың жіктелуін, биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру; 9.4.3.27 нәруыздағы а-аминқышқылдар арасында пептидтік байланыстың түзілуін түсіндіру; 9.4.3.28 нәруыз денатурациясының реакциясын зерттеу;

			9.4.3.29 нәруыздың биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру

5) химия және өмір:

Білім алушылар білуі тиіс:			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып
5.1 Биохимия	7.5.1.1 тағам өнімдерін химиялық заттардыңжиынтығы деп түсіну; 7.5.1.2 тағамдық өнімдердің бір қатарын: қант, крахмал, (көмірсулар), нәруыз, майларды білу және анықтай алу; 7.5.1.3 адам ағзасына кіретін элементтерді (O, C, H, N, Ca, P, K) білу; 7.5.1.4 тыныс алу үдерісін түсіндіру		9.5.1.1 адам ағзасының құрамына кіретін элементтерді атау және олардың маңызын түсіндіру (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe); 9.5.1.2 Қазақстан тұрғындарының типтік тамақтану рационын зерттеу және теңгерімді тамақтану рационын құрастыру; 9.5.1.3 кальций мен темірдің адам ағзасындағы рөлін түсіндіру; 9.5.1.4 тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау; 9.5.1.5 қоршаған ортаның ауыр металдармен ластану көздерін атау және олардың ағзаларға әсерін түсіндіру

34. Бөлімді және тақырыптарды оқытуға арналған сағат санын мұғалім бөледі.
35. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Химия» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарына (гимназия/лицей сыныптарына арналған) сәйкес іске асырылады.
Ұзақ мерзімді жоспарда әр бөлімде жүзеге асырылатын оқу мақсаттарының көлемі көрсетілген.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Химия» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар (гимназия/лицей сыныптарына арналған)

1) 7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
Білім алушылар:		
7.1 Химия пәніне кіріспе. Таза заттар және қоспалар	Химия пәні. №1 практикалық жұмыс «Қауіпсіздік техникасының ережелерімен және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу»	7.1.1.1 химия ғылымының нені оқытатынын білу; 7.1.1.2 химиялық лабораторияда және кабинетте жұмыс жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін білу және түсіну
	Элемент, қоспа және қосылыс. № 1 зертханалық тәжірибе «Заттар қоспалары мен олардың қосылыстарын салыстыру»	7.4.1.1 элементті (жай зат) бірдей атомдардың жиынтығы ретінде түсіну; 7.4.1.2 таза заттар атомдардың немесе молекулалардың бір түрінен түзілетінін білу; 7.4.1.3 элемент (жай зат), қоспа және қосылыс түсініктерін ажырата алу; 7.4.1.4 қосылыстардың және элементтердің физикалық қасиеттері туралы алған білімдерін қоспа құрамындағы таныс емес заттарды ажыратуға қолдана алу
	Қоспаларды бөлу әдістері. № 2 зертханалық тәжірибе «Ластанған ас тұзын тазарту»	7.4.1.5 қоспалардың түрлерін және оларды бөлу әдістерін білу; 7.4.1.6 қоспаны бөлуге негізделген тәжірибені жоспарлау және өткізу

7.1 Заттардың агрегаттық күйінің өзгеруі	Физикалық және химиялық құбылыстар. № 3 зертханалық тәжірибе «Химиялық реакциялардың белгілері»	7.1.1.3 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырату
	Заттардың агрегаттық күйлері	7.1.1.4 заттардың әртүрлі агрегаттық күйлерін білу және бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газ тәріздес заттардың құрылымын түсіндіру
	Салқындау үдерісі № 4 зертханалық тәжірибе «Салқындау үдерісін зерттеу»	7.1.1.5 салқындау үдерісін зерделеу, салқындау қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясына сай, өз бақылауларын түсіндіру
	Қыздыру үдерісі № 5 зертханалық тәжірибе «Судың қайнау үдерісін зерттеу»	7.1.1.6 судың қайнау үдерісін зерделеу, қыздыру қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясын пайдалана отырып, өз бақылауларын түсіндіру
2-тоқсан		
7.2 Атомдар Молекулалар Заттар	Атомдар мен молекулалар	7.1.2.1 атомдар мен молекулалардың айырмашылығын білу
	Химиялық элементтер. Жай және күрделі заттар	7.1.2.2 әрбір элементтің химиялық таңбамен белгіленетіндігін және белгілі атом түрі екенін білу; 7.1.2.3 элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктеу; 7.1.2.4 заттарды құрамына қарай жай және күрделіге жіктеу
	Атомның құрамы мен құрылысы. Изотоптар	7.1.2.5 протон, электрон, нейтронды және олардың атомдағы орналасу тәртібін, массасын зарядын білу; 7.1.2.6 алғашқы 20 элементтің атом құрылысы (p+, n0, e-) мен атом ядросының құрамын білу; 7.1.2.7 изотоп түсінігін білу
7.2 Ауа. Жану реакциясы	Ауа. Ауаның құрамы №6 зертханалық тәжірибе «Балауыз шамның жануы»	7.3.1.1ауа құрамын білу; 7.3.1.2 заттардың жану кезінде ауаның құрамына кіретін оттектің жұмсалатындығын білу;

		7.3.1.3 атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызын түсіну
	Жану үдерісі № 2 практикалық жұмыс/көрсетілім «Күкірттің, фосфордың, темірдің ауада және оттекте жануын салыстыру»	7.3.1.4 затты жағуға қажетті жағдайларды және жану реакциясының өнімдерін білу; 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғыш және жанбайтын заттарға мысалдар келтіру; 7.3.1.6 заттардың таза оттекте жақсырақ жанатындығын түсіну; 7.3.1.7 металдар мен бейметалдардың жануы кезінде оксидтер түзілетіндігін білу
3-тоқсан		
7.3 Химиялық реакциялар	Табиғи қышқылдар мен негіздер. Индикаторлар. №7 зертханалық тәжірибе «Ерітінділердің қышқылдық, сілтілік ортасын анықтау»; №8 зертханалық тәжірибе «Хлорсутек қышқылының бейтараптану реакциясы»	7.3.4.1 «қышқылдық» және «сабындылық» қасиеттер кейбір табиғи қышқылдар мен сілтілердің белгілері болуы мүмкін екендігін білу; 7.3.4.2 химиялық индикаторлар метилоранж, лакмус, фенолфталеинді және олардың әртүрлі ортадағы түстерінің өзгеруін білу; 7.3.4.3 pH шкаласы негізінде әмбебап индикаторды қолданып, сілтілер мен қышқылдарды анықтай алу; 7.3.4.4 «антацидтік заттарды» қолдану мысалында қышқылдардың бейтараптануын түсіну
	Сұйылтылған қышқылдардың металдармен әрекеттесуі. №9 зертханалық тәжірибе «Мырыштың сұйылтылған тұз қышқылымен әрекеттесуі»; №10 зертханалық тәжірибе «Сутекке сапалық реакция»	7.2.2.1 сұйылтылған қышқылдардың қолдану аяларын және олармен жұмыс жасау ережелерін атау; 7.2.2.2 сұйылтылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларын зерттеу жәнесутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру

	Сұйылтылған қышқылдардың карбонаттармен әрекеттесуі. № 3 практикалық жұмыс «Сұйылтылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция»	7.2.2.3 кейбір карбонаттардың сұйылтылған қышқылдармен реакцияларын зерттеу және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру
7.3 Химиялық элементтердің периодтық кестесі	Химиялық элементтердің периодтық кестелерін құру тарихы	7.2.1.1 И. ДҰберейнер, Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің еңбектерінің мысалында элементтердің жіктелуін білу және салыстыру
	Периодтық кестенің құрылымы	7.2.1.2 периодтық кестенің құрылымын білу және сипаттау: топтар мен периодтар
7.3 Салыстырмалы атомдық масса және қарапайым формула	Салыстырмалы атомдық масса	7.1.2.8 Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсіну; 7.1.2.9 табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын түсіну; 7.1.2.10 салыстырмалы атомдық массаның анықтамасын білу
	Валенттілік. Химиялық формулалар. Қосылыстардың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық массасын есептеу	7.1.2.11 элементтердің атауларын, валенттілікті және олардың қосылыстардағы атомдық қатынастарын қолдана отырып, биэлементті химиялық қосылыстардың формулаларын дұрыс құра білу; 7.1.2.12 химиялық қосылыстың формуласы бойынша салыстырмалы молекулалық/ формулалық массасын есептеу
4-тоқсан		
7.4 Адам ағзасындағы	Тағам құрамындағы қоректік заттар.	7.5.1.1 тағам өнімдерін химиялық заттардың жиынтығы деп түсіну;

химиялық элементтер	№ 4 практикалық жұмыс «Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау»	7.5.1.2 тағамдық өнімдердің бір қатарын: қант, крахмал, (көмірсулар), нәруыз, майларды білужәне анықтай алу
	Адам ағзасындағы химиялық элементтер. Тыныс алу үдерісі. №11 зертханалық тәжірибе «Тыныс алу үдерісін зерттеу»	7.5.1.3 адам ағзасына кіретін элементтерді (O, C, H, N, Ca, P, K) білу; 7.5.1.4 тыныс алу үдерісін түсіндіру
7.4 Геологиялық химиялық қосылыстар	Пайдалы геологиялық химиялық қосылыстар. Кен құрамы	7.4.2.1 Жер қыртысында көптеген пайдалы химиялық қосылыстар барын түсіну; 7.4.2.2 кейбір минералдар мен пайдалы табиғи қосылыстардың кендерге жататынын білу; 7.4.2.3 металды алу үшін кенді өңдеу үдерісін сипаттау
	Қазақстанның пайдалы қазбалары Минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері	7.4.2.4 Қазақстан қандай минералды және табиғи ресурстармен бай екендігін және олардың кен орындарын білу; 7.4.2.5 табиғи ресурстарды өндірудің қоршаған ортаға әсерін зерделеу

2) 8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырып/ Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
8.1 Атомдағы электрондардың қозғалысы	Атомда электрондардың таралуы	8.1.3.1 атомда электрондар ядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша таралатынын түсіну
	Энергетикалық деңгейлер. № 1 зертханалық тәжірибе «Атомдар модельдерін жасау»	8.1.3.2 әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәннен аспайтынын түсіну; 8.1.3.3 s және p орбиталдарының пішінін білу; 8.1.3.4 алғашқы 20 химиялық элементтің электрондық

		конфигурациясын және электронды графикалық формуларын жаза білу
	Иондардың түзілуі	8.1.3.5 атомдар электрондарды қабылдай немесе жоғалта алатынын және осының нәтижесінде иондар түзілетінін түсіну
	Қосылыстар формуласын құрастыру	8.1.3.6 «нольдік қосынды» әдісімен қосылыстардың формуласын құрастыру
8.1 Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері	Химиялық формулалар бойынша есептеулер	8.2.3.1 заттар құрамындағы элементтердің массалық үлесін табу, элементтердің массалық үлесі бойынша заттардың формуласын шығару
	Химиялық реакция теңдеулерін құру. Зат масссасының сақталу заңы. № 1 көрсетілім «Зат массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе»; № 2 зертханалық тәжірибе «Әрекеттесуші заттардың қатынасы»	8.2.3.2 әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтау; 8.2.3.3 реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып, химиялық реакциялар теңдеулерін құру; 8.2.3.4 заттар массасының сақталу заңын білу
	Химиялық реакция типтері	8.2.2.1 бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакцияларды жіктеу
	Табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар	8.2.2.2 табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау
8.1 Металдар белсенділігін салыстыру	Металдардың оттекпен және сумен әрекеттесуі. № 2 көрсетілім «Белсенді металдардың салқын және ыстық сумен әрекеттесуі»	8.2.4.1 кейбір металдар басқаларға қарағанда тотығуға тезірек ұшырайтындығын білу; 8.2.4.2 белсенді металдардың салқын сумен, ыстық су немесе бумен әрекеттесуін сипаттау; 8.2.4.3 металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды зерттеу

	Металдардың қышқыл ерітінділерімен әрекеттесуі. № 3 зертханалық тәжірибе «Металдардың қышқылдар ерітінділерімен әрекеттесуі»	8.2.4.4 қышқыл ерітінділерімен әртүрлі металдардың реакцияларын зерттеу; 8.2.4.5 металдардың қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру
	Металдардың тұз ерітінділерімен реакциялары. № 3 көрсетілім «Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру»	8.2.4.6 металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу
	Металдардың белсенділік қатары. № 1 практикалық жұмыс «Металдардың белсенділігін салыстыру»	8.2.4.7 эксперимент нәтижесі бойынша металдардың белсенділік қатарын құру және оны анықтама мәліметтерімен сәйкестендіру; 8.2.4.8 металдардың белсенділік қатарын қолданып металдардың таныс емес орынбасу реакцияларының жүру мүмкіндігін болжау
2-тоқсан		
8.2 Зат мөлшері	Зат мөлшері. Моль. Авогадро саны. Заттардың молярлық массасы	8.1.1.1 зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде –мольді білу және Авогадро санын білу; 8.1.1.2 қосылыстың молярлық массасын есептей алу
	Масса, молярлық масса және зат мөлшері арасындағы байланыс	8.1.1.3 масса, зат мөлшері және құрылымдық бөлшектер санын есептеу
8.2 Стехиометриялық есептеулер	Химиялық реакция теңдеулері бойынша есептер шығару	8.2.3.5 химиялық реакция теңдеулері бойынша заттың массасын, зат мөлшерін есептеу
	Авагадро заңы. Молярлық көлем	8.2.3.6 Авогадро заңын білу және қалыпты және стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде молярлық көлемді қолдану

	Газдардың салыстырмалы тығыздығы. Көлемдік қатынас заңы	8.2.3.7 газдардың салыстырмалы тығыздығын және заттың молярлық массасын салыстырмалы тығыздық бойынша есептеу; 8.2.3.8 газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда газдардың көлемдік қатынас заңын қолдану
8.2 Химиялық реакциядағы энергиямен танысу	Отынның жануы және энергияның бөлінуі	8.3.1.1 заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксид екенін және құрамында көміртегі бар отын оттекте жанғанда, көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілетінін түсіну; 8.3.1.2 парниктік эффекттің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну
	Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар. № 4 зертханалық тәжірибе «Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар»	8.3.1.3 экзотермиялық реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін білу; 8.3.1.4 әртүрлі жанғыш заттардың қоршаған ортаға әсер ету салдарын түсіну
	Термохимиялық реакциялар	8.3.1.5 энергия өзгерісін бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
8.2 Сутек. Оттек және озон	Сутек, алынуы, қасиеттері және қолданылуы. № 2 практикалық жұмыс «Сутекті алу және оның қасиеттерін тану»	8.4.2.1 сутекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерделеу
	Оттек, алынуы, қасиеттері, қолданылуы. № 4 көрсетілім «Сутек пероксидінің ыдырауы»; № 3 практикалық жұмыс «Оттекті алу және оның қасиеттерін тану»	8.4.2.2 ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің пайыздық мөлшерін білу; 8.4.2.3 оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу

	Оттек және озон	8.4.2.4 оттектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру
3-тоқсан		
8.3 Химиялық элементтердің периодтық жүйесі	Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы	8.2.1.1 топ, период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру
	Химиялық элемент атомдарының қасиеттері мен кейбір сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі	8.2.1.2 бір топтағы элементтердің сыртқы электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіну; 8.2.1.3 топтар мен периодтарда элементтер қасиеттерінің заңдылықпен өзгеретінін түсіндіру
	Периодтық жүйедегі орны бойынша элементтің сипаттамасы	8.2.1.4 периодтық жүйедегі орны бойынша химиялық элементті сипаттау
	Химиялық элементтердің табиғи ұяластары және олардың қасиеттері	8.2.1.5 химиялық қасиеттері ұқсас элементтердің бір топқа жататындығын дәлелдеу; 8.2.1.6 химиялық элементтердің табиғи ұяластарын білу және сілтілік металдар, галогендер, инертті элементтердің ұяластарына мысалдар келтіру
	Металдар және бейметалдар	9.2.1.7 химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына сай қасиеттерін болжау
8.3 Химиялық байланыс түрлері	Электртерістілік. Ковалентті байланыс	8.1.4.1 электртерістілік ұғымы негізінде атомдар арасындағы ковалентті байланыстың түзілуін түсіндіру
	Иондық байланыс	8.1.4.2 иондық байланыстың түзілу механизмін сипаттау және иондық қосылыстардың қасиеттерін болжау
	Кристалдық тор түрлері, байланыс типтері және заттардың қасиеттері	8.1.4.3 заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру

	арасындағы өзара байланыс	
8.3 Ерітінділер және ерігіштік	Заттардың суда еруі. № 5 зертханалық тәжірибе «Заттардың ерігіштігін зерттеу»	8.3.4.1 заттарды судағы ерігіштігі бойынша жіктеу; 8.3.4.2 ерітінділердің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі маңызын түсіндіру
	Заттардың ерігіштігі. № 4 практикалық жұмыс «Қатты заттардың ерігіштігіне температураның әсері»	8.3.4.3 заттың ерігіштігіне температураның әсерін түсіндіру; 8.3.4.4 буландыру техникасын қолдана отырып, заттың 100 г судағы ерігіштігін есептеу, алынған нәтижелерді анықтамалық мәндермен салыстыру
	Еріген заттың массалық үлесі	8.3.4.5 еріген заттың массалық үлесі мен ерітіндінің белгілі массасы бойынша еріген заттың массасын есептеу
	Ерітіндідегі заттардың молярлық концентрациясы. № 5 практикалық жұмыс «Пайыздық және молярлық концентрациялары берілген ерітінділерді дайындау»	8.3.4.6 ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу
4-тоқсан		
8.4 Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары. Генетикалық байланыс	Оксидтер. № 6 зертханалық тәжірибе «Оксидтердің қасиеттерін зерттеу»	8.3.4.7 оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін білу, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Қышқылдар. № 7 зертханалық тәжірибе «Қышқылдардың қасиеттерін зерттеу»	8.3.4.8 қышқылдардың жіктелуін, қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Негіздер. № 8 зертханалық тәжірибе «Негіздердің қасиеттерін зерттеу»	8.3.4.9 негіздердің жіктелуі мен қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру

	Тұздар. № 9 зертханалық тәжірибе «Тұздардың қасиеттері және алынуы»	8.3.4.10 тұздарды алудың әртүрлі әдістерін білу, сәйкес реакция теңдеулерін құрастыру 8.3.4.11 тұздардың қасиеттерін, жіктелуін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Бейорганикалық қосылыстар арасындағы генетикалық байланыс	8.3.4.12 бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланысты зерттеу
8.4 Көміртек және оның қосылыстары	Көміртектің жалпы сипаттамасы	8.4.3.1 көміртек неліктен көптеген қосылыстарында төрт байланыс түзетінін түсіндіру; 8.4.3.2 табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуын сипаттау
	Көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері	8.4.3.3 көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрылысын және қасиеттерін салыстыру; 8.4.3.4көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолданылу аймағын зерттеу
	Көміртектің қасиеттері. № 6 практикалық жұмыс «Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері». Көміртектің оксидтері. № 7 практикалық жұмыс «Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттерін зерттеу»	8.4.3.5 көміртектің физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.6 көміртек жанған кезде көміртек диоксиді мен көміртек монооксидінің түзілу жағдайларын сипаттау және тірі ағзаларға иіс газының физиологиялық әсерін түсіндіру; 8.4.3.7 көмірқышқыл газын ала алу, оны анықтау және қасиеттерін зерттеу; 8.4.3.8 көміртектің табиғаттағы айналымын құру және түсіндіру
8.4 Су	Табиғаттағы су	8.4.2.6 судың табиғатта кең таралғандығын, бірегей қасиеттерін және оның өмір үшін маңызын түсіндіру; 8.4.2.7 судың табиғаттағы айналымын түсіндіру
	Судың ластану себептері. Судың кермектігі.	8.4.2.8 судың ластануының қауіптілігі мен себебін анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру;

	№ 10 зертханалық тәжірибе «Судың кермектігін анықтау»	8.4.2.9 судың «кермектігін» анықтау және оны жою тәсілдерін түсіндіру; 8.4.2.10 суды сусыз мыс (II) сульфатын қолданып анықтау тәсілін білу

3) 9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
9.1 Электролитті к диссоциация	Электролиттер мен бейэлектролиттер. № 1 көрсетілім «Иондық және ковалентті полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациясы»	9.4.1.1 электролиттер мен бейэлектролиттердің анықтамасын білу және мысалдар келтіру; 9.4.1.2 заттардың ерітінділері немесе балқымаларының электрөткізгіштігі химиялық байланыс түріне тәуелді екендігін түсіндіру
	Электролиттік диссоциациялану теориясы	9.4.1.3 электролиттік диссоциация теориясының негізгі қағидаларын білу; 9.4.1.4 иондық және коваленттік полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациялану механизмін түсіндіру
	Қышқыл, негіз, тұздардың электролиттік диссоциациясы. № 1 зертханалық тәжірибе «Қышқыл, сілті ерітінділерінің pH анықтау»	9.4.1.5 ерітіндінің қышқылдығы мен сілтілігін ажырату; 9.4.1.6 қышқыл, сілті, орта және қышқылдық тұздардың электролиттік диссоциациялану теңдеулерін құрастыру
	Диссоциациялану дәрежесі. Күшті және әлсіз электролиттер	9.4.1.7 күшті және әлсіз электролиттерге мысал келтіру және оларды ажырату, диссоциациялану дәрежесін анықтай білу
	№ 1 практикалық жұмыс «Ион алмасу реакциялары»	9.2.2.1 алмасу реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құрастыру;

		9.2.2.2 ион алмасу реакцияларының жүру себептерін түсіндіру
	Электролиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз, тұздардың химиялық қасиеттері	9.3.4.1 қышқылдар, еритін және ерімейтін негіздер, орта тұздардың химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.2 қышқылдар және негіздер, орта тұздар-дың химиялық қасиеттерін тәжірибе жүзінде зерттеу және қорытынды жасау
	Тұздар гидролизі. № 2 зертханалық тәжірибе «Тұздар гидролизі»	9.3.4.3 орта тұз ерітіндісінің ортасын тәжірибе жүзінде анықтау; 9.3.4.4 орта тұз гидролизінің теңдеуін молекулалық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.5 орта тұз ерітіндісінің реакция ортасын болжау
9.1 Бейорганикалық қосылыстардың сапалық талдауы	Катиондарға сапалық реакциялар. № 3 зертханалық тәжірибе «Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ катиондарын жалын түсінің боялуы бойынша анықтау»; № 4 зертханалық тәжірибе «Fe2+, Fe3+, Cu2+ катиондарына сапалық реакциялар»	9.4.1.8 Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ металл катиондарын анықтау үшін жалын түсінің боялу реакциясын жүргізу және сипаттау; 9.4.1.9 Fe2+, Fe3+, Cu2+ катиондарын анықтау үшін сапалық реакция жүргізу
	Аниондардың сапалық реакциялары. № 5 зертханалық тәжірибе «Сулы ерітіндідегі Cl–, Br–, I–, PO43–, SO42–, CO32–, NO3–, SiO32- аниондарын анықтау»	9.4.1.10 хлорид-, бромид-, йодид-, сульфат, карбонат-, фосфат-, нитрат-, силикат- иондарына сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жүргізу және ион алмасу реакцияларын бақылап нәтижесін сипаттау
	№ 2 практикалық жұмыс «Бейорганикалық қосылыстар құрамының сапалық талдауы»	9.4.1.11 белгісіз заттардағы катион және аниондарды анықтау тәжірибесінің жоспарын құру және оны практикада жүзеге асыру

	Есептер шығару «Әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер»	9.2.3.1 әрекеттесуші заттардың біреуі артық берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер жүргізу
9.1 Химиялық реакция жылдамдығы	Химиялық реакциялардың жылдамдығы. Химиялық реакциялар жылдамдығына әсер ететін факторлар. № 2 көрсетілім «Әртүрлі реакциялар жылдамдығы»; № 6 зертханалық тәжірибе «Реакция жылдамдығына температура, концентрация мен бөлшектер өлшемінің әсері»	9.3.2.1 реакция жылдамдығы ұғымын түсіндіру; 9.3.2.2 реакция жылдамдығына әсер ететін факторларды анықтау және оны бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
	Катализаторлар. Ингибиторлар. № 3 практикалық жұмыс «Реакция жылдамдығына катализатордың әсері»	9.3.2.3 катализатордың реагенттен айырмашылығын және реакция жылдамдығына әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 реакция жылдамдығына ингибитордың әсерін түсіндіру
9.1 Қайтымды реакциялар	Қайтымды және қайтымсыз химиялық реакциялар. Химиялық тепе-теңдік. № 3 көрсетілім «Қайтымды химиялық реакциялар»; № 7 зертханалық тәжірибе «Химиялық тепе-теңдіктің ығысуы»	9.3.3.1 қайтымды және қайтымсыз реакцияларды біл; 9.3.3.2 тепе-теңдікті динамикалық үдеріс ретінде сипаттау және Ле-Шателье-Браун принципі бойынша химиялық тепе-теңдіктің ығысуын болжау; 9.3.3.3 химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлар өзгерісінің әсерін түсіну және ажырату; 9.3.3.4 химиялық тепе-теңдікті бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
2-тоқсан		

9.2 Тотығу-тотықсыздану реакциялары	Тотығу дәрежесі. Тотығу және тотықсыздану	9.2.2.3 тотығу дәрежесін табудың ережесін білу және қолдану; 9.2.2.4 тотығу және тотықсыздану үдерістері бір-бірімен байланысты екенін және бір мезгілде жүретіндігін түсіну
	Тотығу-тотықсыздану реакциялары	9.2.2.5 тотығу-тотықсыздану реакцияларын тотығу дәрежесі өзгере жүретін реакциялар ретінде түсіну; 9.2.2.6 тотығу процесін электронды беру, ал тотықсыздану-электронды қосып алу деп түсіну
	Электрондық баланс әдісі	9.2.2.7 электрондық баланс әдісімен тотығу-тотықсыздану реакцияларының коэффициенттерін қою
9.2 Металдар мен құймалар	Металдардың жалпы сипаттамасы. № 4 көрсетілім «Металдардың кристалдық тор модельдері»	9.1.4.1 металдық байланыс пен металдық кристалдық тор жайындағы білімдерін қолданып металдардың қасиетін түсіндіре алу; 9.1.4.2 металдарға тән физикалық және химиялық қасиеттерді сипаттау және металл атомдарының тек тотықсыздандырғыш қасиет көрсететінін түсіндіру
	Металдар құймалары. № 5 көрсетілім «Металдар және құймалар»	9.1.4.3 құйма ұғымын және оның артықшылықтарын білу; 9.1.4.4 шойын мен болаттың құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 9.4.2.5 Қазақстандағы металдардың кен орындарын атау және оларды өндіру үдерістерін, қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
	Металдарды алу	9.4.2.6 кеннен металды алу үдерісін сипаттау
	Есептер шығару «Реакция теңдеуі бойынша қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда зат массасын есептеу»	9.2.3.2 қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда реакция теңдеуі бойынша зат массасын есептеу

9.2 1 (I), 2 (II) және 13 (III) топ элементтері және олардың қосылыстары	1 (I)-топ элементтері және олардың қосылыстары. № 6 көрсетілім «Натрийдің сумен әрекеттесуі»	9.2.1.1 атом құрылысы негізінде сілтілік металдардыңжалпы қасиеттерін түсіндіру; 9.2.1.2 сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	2 (II)-топ металдары және олардың қосылыстары. № 8 зертханалық тәжірибе «Кальцийдің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі»	9.2.1.3 1 (I)- ші және 2 (II)топ металдарының жалпы қасиеттерін салыстыру және реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.4 кальций оксиді мен гидроксидінің негіздік қасиеттерін түсіндіру және қолданылуын сипаттау
	13 (III)-топ металдары. Алюминий және оның қосылыстары. № 7 көрсетілім «Алюминий мен оның құймалары»; № 9 зертханалық тәжірибе «Алюминийдің қышқыл және сілті ерітінділерімен әрекеттесуі»	9.2.1.5 атом құрылысы негізінде алюминийдің қасиеттерін түсіндіру, оның маңызды қосылыстары мен құймаларынның қолдану аймағын атау; 9.2.1.6 алюминий, оның оксиді мен гидроксидінің екідайлы қасиеттерін зерттеу
	№ 4 практикалық жұмыс «Металдар» тақырыбына эксперименттік есептер шығару	9.2.1.7 1 (I), 2 (II), 13 (III) –топ металдарының жай және күрделі заттармен әрекеттесуіне байланысты тәжірибені жоспарлау және жүргізу
3-тоқсан		
9.3 17 (VII), 16 (VI), 15 (VI), 14 (IV)-топ элементтері және олардың қосылыстары	Галогендер	9.1.4.5 галоген молекулаларының электрондық формулаларын құрастыру және кристалдық тор түрі мен байланыс типін анықтау; 9.2.1.8 топта галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын болжау
	Хлор	9.2.1.9 хлордың химиялық қасиеттерін сипаттау: металдармен, сутекпен және галогенидтермен әрекеттесуі

	Хлорсутек қышқылы. № 10 зертханалық тәжірибе «Хлорсутек ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу»	9.2.1.10 хлорсутек қышқылы ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу және қолдану аясын білу
	16 (VI)-топ элементтері. Күкірт. № 8 көрсетілім «Күкірттің аллотропиялық түр өзгерістері»	9.2.1.11 16 (VI)-топ элементтерінің жалпы қасиетін сипаттау; 9.2.1.12 күкірттің аллотропиялық түр өзгерістерінің физикалық қасиеттерін салыстыру және күкірттің химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін құрастыру
	Күкірттің қосылыстары	9.2.1.13 күкірттің (IV) және (VI) оксидтерінің физикалық және химиялық қасиеттерін салыстыру және күкірт диоксидінің физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.4.2.1 қышқылдық жаңбырдың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсерін түсіндіру;
	Күкірт қышқылы және оның тұздары. № 5 практикалық жұмыс «Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу»	9.2.1.14 күкірт қышқылы ерітіндісі мен оның тұздарының физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу
	Есеп шығару. Теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімі шығымының массалық/көлемдік үлестеріне есептеулер»	9.2.3.3 теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімінің шығымын есептеу
	Азот. №11 зертханалық тәжірибе «Азот молекуласының моделі»	9.2.1.15 азоттың қасиеттерін және табиғаттағы азот айналымын түсіндіру
	Аммиак. № 12 зертханалық тәжірибе «Аммиак	9.1.4.6 аммиактың молекулалық, электрондық және құрылымдық формуласын түсіндіру

	молекуласының моделі»	
	Аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы. № 6 практикалық жұмыс «Аммиактың алынуы және оның қасиеттерін зерттеу». Аммиак өндірісі	9.2.1.16 аммиакты ты алуды қасиеттерін мен қолданылуын түсіндіру; 9.2.1.17 аммиакты аммоний тұзы ерітіндісі мен сілті ерітіндісін әрекеттестіру жолымен алуды білу және газ тәрізді аммиак пен оның ерітіндісінің қасиеттерін зерттеу; 9.3.3.5 аммиак өндірісінің үдерісін сипаттау
	Азот қышқылы. № 13 зертханалық тәжірибе «Азот қышқылының басқа қышқылдармен ортақ қасиеттері»	9.1.4.7 азот қышқылының молекулалық, формулаларын білу және атомдар арасындағы химиялық байланыстардың түзілуін түсіндіру; 9.2.1.18 азоттан азот қышқылын алудың реакция теңдеуін құрастыру; 9.2.1.19 азот қышқылының басқа қышқылдар-мен жалпы ортақ қасиеттерін зерттеу
	Азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері	9.2.1.20 сұйылтылғанжәне концентрлі азот қышқылының металмен әрекеттесуінің ерекшелігін сипаттау және реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.1.21 нитраттың термиялық айрылуының ерекшелігін түсіндіру, реакция теңдеулерін құрастыру
	Фосфор және оның қосылыстары	9.2.1.22 фосфордың аллотропиялық түр өзгерістерін салыстыру; 9.4.2.2 фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындарын атау; 9.2.1.23 фосфор және оның қосылыстарының жалпы химиялық қасиеттерін түсіндіру
	Минералды тыңайтқыштар. № 9 көрсетілім «Минералды тыңайтқыштар»	9.4.2.3 минералды тыңайтқыштардың жіктелуін және олардың құрамына кіретін қоректік элементтерді атау; 9.4.2.4 азот және фосфор тыңайтқыштарының қоршаған ортаға әсерін зерделеу
	Кремний және оның қосылыстары. № 10 көрсетілім	9.2.1.24 кремнийдің қолданылу аймағын және оның жартылай

	«Алмаз, кремний, кремний диоксиді мен кремний карбидінің кристалдық торының модельдері»	өткізгіш ретінде қолданылуын түсіндіру; 9.1.4.8 кремний, оның диоксиді мен карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор түрін сипаттау; 9.2.1.25 кремний мен оның қосылыстарының негізгі химиялық қасиеттерін сипаттау және реакция теңдеулерін құрастыру
9.3 Адам ағзасындағы химиялық элементтер	Адам ағзасының химиялық құрамы. Макроэлементтер, микроэлементтер және олардың маңызы	9.5.1.1 адам ағзасының құрамына кіретін элементтерді атау және олардың маңызын түсіндіру (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe); 9.5.1.2 Қазақстанның тұрғындарының типтік тамақтану рационын зерттеу және теңгерімді тамақтану рационын құрастыру
	Ағзадағы кейбір элементтерді анықтау. № 14 зертханалық тәжірибе «Сүйек құрамындағы кальцийді анықтау»; № 15 зертханалық тәжірибе «Тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау»	9.5.1.3 адам ағзасындағы кальций мен темірдің ролін түсіндіру; 9.5.1.4 тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау
	Ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы	9.5.1.5 қоршаған ортаның ауыр металдармен ластану көздерін атау және олардың ағзаларға әсерін түсіндіру
4-тоқсан		
9.4 Органикалық химияға кіріспе	Органикалық заттардың ерекшеліктері	9.4.3.1 органикалық қосылыстардың көптүрлілігінің себебін түсіндіру
	Органикалық қосылыстардың жіктелуі. № 11 көрсетілім «Метан, этан, этен, этин, этанол, этаналь, этан қышқылы,	9.4.3.2 көмірсутектердің және олардың туындылары: спирттер, альдегидтер, карбон қышқылдары, көмірсулар, аминқышқылдарының жіктелуін білу; 9.4.3.3 функционалдық топ түсінігін, берілген класс қосылысының

	глюкоза, аминоэтан қышқылы модельдері»	химиялық қасиеттерін анықтайтын топ ретінде түсіндіру
	Органикалық қосылыс-тардың гомологтық қатарлары. № 12 көрсетілім «Алкандардың алғашқы бес өкілінің және сызықты құрылымды спирттердің модельдері»	9.4.3.4 гомолог ұғымын және гомологтық айырмашылықты білу
	Органикалық қосылыстардың номенклатурасы	9.4.3.5 органикалық қосылыстардың негізгі кластары: алкандар, алкендер, алкиндер, арендер, спирттер, альдегидтер, карбон қышқылдары, аминқышқылдары үшін IUPAC номенклатурасын қолдану
	Органикалық қосылыстардың изомериясы. № 13 көрсетілім «Пентан изомерлерінің модельдері»	9.4.3.6 изомерия құбылысын білу және көмірсутектер құрылымдық изомерлерінің формулаларын құрастыру
	Есеп шығару «Элементтердің массалық үлестері мен салыстырмалы тығыздық бойынша газ тектес заттардың молекулалық формуласын табу»	9.2.3.4 газтектес заттардың молекулалық формуласын салыстырмалы тығыздық пен элементтердің массалық үлестері арқылы анықтау
9.4 Көмірсутектер. Отын	Алкандар	9.4.3.7 алкандардың химиялық қасиеттерін сипаттау және оны реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.8 еріткіштерді алу үшін алкандарды хлорлаудың маңызы мен бұл еріткіштердің қауіптілік дәрежесін түсіндіру
	Алкендер. № 14 көрсетілім «Этиленнің жануы, бром суы мен калий перманганаты	9.4.3.9 қанықпағандық ұғымын сипаттау; 9.4.3.10 этен мысалында алкендердің химиялық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық

	ерітінділерін түссіздендіруі»	реакциялар) оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу; 9.4.3.11 полиэтилен мысалында полимерлену реакциясының механизмі мен полимерлердің құрылымының ерекшеліктерін түсіндіру; 9.4.3.12 пластиктің ыдырау мерзімінің ұзақтық мәселесін түсіну және оқып білу, қоршаған ортада пластик материалдардың көбеюінің зардабын білу
	Алкиндер	9.4.3.13 этин мысалында алкиндердің химия-лық қасиеттерін (жану, гидрлеу, гидратация, галогендеу, сапалық реакциялар) оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу
	Ароматты көмірсутектер. Бензол	9.4.3.14 бензолдың алынуы, қасиеттері және қолданылуын сипаттау
	Көмірсутекті отындар. № 15 көрсетілім «Отын түрлері»	9.4.3.15 құрамында көміртек бар қосылыстардың отын ретінде пайдалану мүмкін екендігін білу және альтернативті отын түрлерін зерттеу, олардың артықшылықтары мен кемшіліктерін атау; 9.4.3.16 Қазақсатандағы көмірдің, мұнайдың, табиғи газдың кен орындарын атау және оларды өндірудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
	Мұнай. № 16 көрсетілім «Мұнай және мұнай өнімдері»	9.4.3.17 мұнай фракцияларын және шикі мұнайды айдау өнімдерінің қолдану аймақтарын атау
9.4 Оттекті және азотты органикалық қосылыстар	Оттекті органикалық заттар. Спирттер	9.4.3.18 оттекті органикалық заттардың жіктелуін білу; 9.4.3.19 спирттердің жіктелуін, метанол мен этанолдың қолданылуын, этанолдың алынуын білу және қасиеттерін түсіндіру;

		9.4.3.20 метанол мен этанолдың адам ағзасына физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.4.3.21 этиленгликоль мен глицериннің физикалық қасиеттері мен қолданылуын білу
	Карбон қышқылдары. № 16 зертханалық тәжірибе «Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу»	9.4.3.22 карбон қышқылдарының құрамын білу және сірке қышқылының химиялық қасиеттері мен қолданылуын сипаттау
	Күрделі эфирлер мен майлар	9.4.3.23 күрделі эфирлер мен майлардың ерекшеліктері мен майлардың қызметін түсіндіру
	Сабын мен синтетикалық жуғыш заттар	9.4.3.24 сабынның алынуы мен оның қолданылуын білу; 9.4.3.25 синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
	Көмірсулар	9.4.3.26 көмірсулардың жіктелуін, биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру
	Амин қышқылдары. Нәруыздар. № 17 зертханалық тәжірибе «Нәруыздардың денатурациясы»	9.4.3.27 нәруыздағы а-аминқышқылдар арасында пептидтік байланыстың түзілуін түсіндіру; 9.4.3.28 нәруыз денатурациясының реакциясын зерттеу; 9.4.3.29 нәруыздың биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру

бұйрығына 58-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
59-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Биология» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Биология» оқу пәнінің мақсаты – оқушыларға органикалық дүниенің көптүрлілігі, ондағы болып жатқан құбылыстар мен үдерістердің заңдары мен заңдылықтары, сонымен қатар адам оның ажырамас бөлігі туралы білім мен түсінік жүйелерін беру.

3. Оқу пәнінің міндеттері:

1) жер бетіндегі барлық тірі ағзалардың құндылығын түсіну үшін өмірдің құрылымды-функционалды және генетикалық негіздері туралы, тірі табиғаттың негізгі патшылықтары ағзаларының көбеюі мен дамуы, экожүйе, биоалуантүрлілік, эволюция туралы білім жүйесін асыру;

2) экологиялық этика нормалары мен ережелерін, табиғатқа жауапкершілікпен қарауын қалыптастыру;

3) генетикалық сауаттылықты қалыптастыру - салауатты өмір салты негіздері, психикалық, тән және моральдық денсаулық сақтау;

4) оқушылардың тұлғалық қасиеттерін дамыту, биологиялық білімдерін практикада қолдануға ұмтылу, медицина, ауыл шаруашылығы, биотехнология, экологиялық менеджмент және қоршаған ортаны қорғау саласындағы практикалық іс-шараларға қатысу.

5) зерттеулер жүргізу, бақылау нәтижелерін өңдеу және ғылыми құбылыстарды түсіндіру, өз жұмыстарын әзірлеу, жобалау және ұсыну, ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Биология» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Биология» оқу пәнінің мазмұны

5. «Биология» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:
7-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;
8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;
9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.
6. «Биология» оқу пәнінің оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған.
7. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.
8. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:
1) Тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері;
2) Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік. Эволюциялық даму;
3) Ағза мен қоршаған орта;
4) Қолданбалы кіріктірілген ғылымдар.
9. «Тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) Тірі ағзалардың көптүрлілігі;
2) Қоректену:
3) Заттардың тасымалдануы;
4) Тыныс алу;
5) Бөліп шығару;
6) Қозғалыс;
7) Координация және реттелу.
10. «Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік. Эволюциялық даму» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:
1) Көбею;
2) Жасушалық айналым;
3) Өсу және даму;
4) Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары;
5) Эволюциялық даму мен селекция негіздері.
11. «Ағза мен қоршаған орта» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) Биосфера, экожүйе, популяция;

2) Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері.

12. «Қолданбалы кіріктірілген ғылымдар» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) Молекулалық биология мен биохимия;

2) Жасушалық биология;

3) Микробиология және биотехнология;

4) Биофизика.

13. 7-сыныпқа арналған «Биология» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) «Экожүйелер». Ортаның экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, pH, ылғалдылық) биотикалық (микроағзалар, жануарлар, өсімдіктер). Зертханалық жұмыс: «Жергілікті жердің экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)». Қоректік тізбектер және қоректік торлар. Модельдеу «Қоректік тізбек пен торды құру». Экологиялық сукцессиялар: Бірінші және екінші реттік сукцессиялар. Экожүйелердің алмасуы. Адам экожүйенің бір бөлігі. Антропогендік фактор. Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері. Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар. Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары. Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері.

2) «Тірі ағзаларды жүйелеу». Тірі ағзалардың бес патшалығына жалпы сипаттама: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік топтары: Патшалықтар. Типтер. Бөлімдер. Кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жүйелеудің маңызы. Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер. Дихотомиялық әдіс. Дихотомиялық кілттерді қолдану.

3) «Жасушалық биология». Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері. Өсімдіктер және жануарлар жасушаларын салыстыру. Жарық микроскобынан көрінетін жасуша құрылымдары: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасушалық мембрана, жасушалық қабырға.

4) «Су және органикалық заттар». Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы, еріткіштігі, қайнау және балқу температурасы, жылу сыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі рөлі. Зертханалық жұмыс «Судың тірі ағзалар үшін маңызы мен қасиеттерін зерттеу». Микро- (мырыш, темір, селен, фтор) және макроэлементтердің (магний, кальций, калий, фосфор) тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Азық-түліктердегі органикалық заттар: нәруыздар, майлар, көмірсулар. Зертханалық жұмыс: «Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар болуын зерттеу». Өсімдіктерде макроэлементтердің тапшылығы (азот, калий, фосфор,). Тыңайтқыштар: органикалық және минералдық (азотты, калийлі және фосфорлы).

5) «Заттардың тасымалдануы». Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Заттардың тасымалдануына қатысатын тірі ағзалардың мүшелері мен мүшелер жүйесі. Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну, өсу, сору және

өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. Зертханалық жұмыс: «Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу». Зертханалық жұмыс: «Тамыр аймақтарын зерттеу». Ксилема, флоэма және олардың құрылымдық элементтері. Жануарлардағы қанайналым мүшелері: буылтық құрттар, ұлулар, буынаяқтылар және омыртқалылар.

6) «Тірі ағзалардың қоректенуі». Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездеуші негізгі арнайы мүше. Судың буланuы мен газдардың алмасуы. Фотосинтезге қажетті жағдайлар. Зертханалық жұмыс: «Фотосинтез үдерісіне қажетті жағдайларды зерттеу».

7) «Тыныс алу». Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс алудың маңызы. Тынысалу - энергия көзі. Тыныс алу типтері: анаэробты және аэробты. Анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру: оттегінің қатысында/қатысынсыз, статикалық/динамикалық жұмыс, жылықанды/суыққанды жануарлар. Өсімдіктердің тыныс алуы. Тұқымның немесе өскіндердің тыныс алуы мысалында. Зертханалық жұмыс: «Өсімдіктердің тыныс алуын зерттеу». Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелері (бунақденелілердің демтүтіктері, балықтарының желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі). Модельдеу: «Омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың тыныс алу жүйесі мүшелерін салыстыру». Тыныс алу мүшелері. Адамның тыныс алу жолдарының құрылысы мен газ алмасу мүшелері. Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдары (өкпе обыры, астма, бронхит, туберкулез, тұмау).

8) «Бөліп шығару». Бөліп шығарудың тірі ағзалар үшін маңызы. Жануарлардағы бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері. Өсімдіктердегі бөліп шығару өнімдері: тыныс алу мен фотосинтездің бастапқы және соңғы өнімдері. Зертханалық жұмыс: «Өсімдіктердің тыныс алу ерекшеліктерін өскіндер мысалында зерттеу». Жануарлардың бөліп шығару жүйелері. Жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру.

9) «Қозғалыс». Өсімдіктердің қозғалысы. Қозғалыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері (тропизмдер, таксистер, өсу қозғалыстары). Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жарықтың әсері. Жарықтың түсу деңгейіне қарай өсімдіктердің бейімделуі. Фотопериодизм күннің жарық түсу ұзақтығына ағзалардың бейімделуі. Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардағы қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдеріне мысалдар. Жануарлардың мекен ортасы мен қозғалыс тәсілдері арасындағы байланыстарды анықтау.

10) «Координация және реттелу». Жүйке жүйесінің типтерін салыстыру: диффузиялы, сатылы, түйнекті, түтіктәрізді. Жүйке жүйесінің құрам бөліктері. Жүйке жүйесінің қызметі. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон. Нейронның қызметтері. Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері. Жұлын. Ми. Ми бөлімдерінің құрылысы мен қызметтері: сопақша ми, артқы (ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Үлкен ми сыңарлары. Рефлекстік доға: рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. Зертханалық жұмыс: «Тізе рефлексі». Мінез-құлықтың рефлекторлық табиғаты: шартсыз және шартты рефлекстер. Шартты рефлекстердің сөнуі. Ішкі мүшелер жұмысының

жүйкелік реттелуі. Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы. Жұмысқа қабілеттілік. Күн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегінің гигиенасы. Күйзеліс. Күйзеліс жағдайларымен күрес және олардың алдын алу әдістері. Жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері.

11) «Тұқымқуалау мен өзгергіштік». Адамда белгілердің тұқым қуалауында гендер мен дезоксирибонуклеин қышқылы (ДНҚ) рөлі. Жүре пайда болған және тұқым қуалайтын белгілер. Хромосоманың құрылымы. Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы дезоксирибонуклеин қышқылы (ДНҚ) жайлы түсінік. Модельдеу «Адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу».

Әртүрлі ағза түрлерінің хромосомалар саны. Соматикалық және жыныс жасушалар. Гаплоидты және диплоидты хромосомалар жиыны.

12) «Көбею». Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюі. Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюінің биологиялық маңызы. Өсімдіктердің өсімді жолмен көбеюі, оның түрлері және табиғаттағы биологиялық маңызы. Өсімдік өсіруде өсімді жолмен көбею тәсілдерін қолдану. Қалемшелеу, сұлатпа өркен, телу (қалемшелермен, көзшелермен), көбею ұлпаларымен. Зертханалық жұмыс: «Өсімдіктердегі вегетативті көбею тәсілдері». Гүл құрылысы. Тозаңдану түрлері. Гүлдеу және тозаңдану. Тозаңдану түрлері (өздігінен, айқас, жасанды). Өсімдіктердегі ұрықтану туралы түсінік және зиготаның түзілуі. Қосарлы ұрықтану. Қосарлы ұрықтанудың биологиялық маңызы.

13) «Өсу және даму». Ағзалардың жеке дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. Өсімдіктердің өсуі. Сабақтың ұзарып және жуандап өсуі. Камбийдің рөлі. Жылдық сақиналар. Зертханалық жұмыс: «Жылдық сақинаны санау». Жануарлардағы тура және түрленіп даму онтогенез типтері. Бунақденелілердің шала және толық түрленіп дамуына мысалдар. Модельдеу «Жануарлардағы онтогенез типтерін салыстыру».

14) «Микробиология және биотехнология». Бактериялардың формаларының әртүрлілігі. Бактериялардың таралуы. Зертханалық жұмыс: «Пішен таяқшасының сыртқы пішінін қарастыру». Бұршақ тұқымдастардың тамырындағы түйнек бактериялары. Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. Зертханалық жұмыс: «Өндірісте йогурт және ірімшік жасауды зерттеу». Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың антибиотиктерге тұрақтылығы. Зертханалық жұмыс: «Антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерін қолдануды зерттеу». Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері вирустардың құрылыс ерекшеліктері.

14. 8-сыныпқа арналған «Биология» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) «Жасушалық биология». Жасуша – тірі ағзалардың құрылымдық негізгі өлшем бірлігі. Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, вакуоль. Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа.

Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителий, дәнекер, бұлшық ет, жүйке. Зертханалық жұмыс: «Өсімдіктер ұлпаларын жіктеу». Зертханалық жұмыс: «Жануарлар ұлпаларын жіктеу».

2) «Молекулалық биология». Жасушаның құрамындағы органикалық заттар. Мономерлер мен полимерлер арасындағы айырмашылық. Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, сахароза, гликоген, крахмал, жасұнық пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз. Нәруыздар, қасиеттері мен қызметтері.

3) «Тірі ағзалардың көп түрлілігі». Зертханалық жұмыс: «Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау. Балдырлар, мүктәрізділер, қырықжапырақтәрізділер, ашық тұқымдылар және жабық тұқымдылар. Саңырауқұлақтар патшалығы. Зең саңырауқұлағы: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақшалы саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтар. Зертханалық жұмыс: «Дара жарнақты және қосжарнақтылар өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу». Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама. Демонстрация «Хордалы жануарлар мен буынаяқтылардың ерекшелік белгілерін анықтау».

4) «Қоректену». Жауын құртының, сиырдың және адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы. Модельдеу «Адамның, сиырдың және жауынқұртының» асқорыту жүйесінің құрылысын салыстыру. Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның ас қорыту жолдарының құрылысы. Ас қорыту бездері. Ас қорыту мүшелерінің қызметі. Тамақтану гигиенасы. Асқорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу. Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипервитаминоз. А авитаминоздағы ақшам соқыр, В1 авитаминоздағы бери-бери ауруы, С авитаминоздағы қырқұлақ, Д авитаминоздағы мешел аурулары. Зертханалық жұмыс: «Тағамдық заттар құрамынан С дәрумені анықтау.

5) «Заттардың тасымалдануы». Ағзаның ішкі ортасы және оның маңызы. Лимфа. Лимфа айналымы мен оның маңызы. Гомеостаз. Ағзаның ішкі ортасы: қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы. Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық. «Әртүрлі ағзалардың қан жасушаларын зерттеу» зертханалық жұмысы Қан жасушаларын формасына, мөлшеріне, санына және ядросының болуына қарай салыстыру. Иммунитет. Гуморальдық және жасушалық иммунитет. Лейкоциттердің түрлі типтері және олардың қызметтері. Т – және В- лимфоциттердің әрекет етуі. Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амебалық қантышқақ, фитофтороз, оба, күл, лейшмания, герпес (ұшық). Иммунитет. Иммунитеттің түрлері: туа пайда болған және жүре пайда болған иммунитет. Екпенің (вакцина) түрлері және оның жасанды иммунитетті қалыптастырудағы маңызы. Жұқпалы аурулардың алдын алу. Қан

топтары. Қан құю. Резус-фактор. Агглютинация. Резус-конфликт. Буылтық құрттардың (жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қан тамырларының құрылысы мен қызметі. Қан тамырлар жүйесінің түрлері. Ашық және тұйық қанайналым жүйелері. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері. Адамның қанайналым жүйесі. Зертханалық жұмыс: «Дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу». Жүрек - қантамырлар жүйесі аурулары (гипертония, инфаркт, тахикардия, ишемиялық ауру, атеросклероз, инсульт). Аурудың себептері: тұқым қуалайтын ауруларға бейімділік, салауатты өмір салтын дұрыс ұстанбау.

6) «Тыныс алу». Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Өкпедегі қанның оттекке қанығуы. Ұлпа мен қан арасындағы газ алмасу. Қанның көмірқышқыл газына қанығуы, жасушаның оттекке қанығуы. Тыныс алу және тыныс шығару механизмі. Кеуде қуысының құрылысы. Тыныс алуға және тыныс шығаруға қатысатын бұлшықеттер. Тыныс алу және тыныс шығарудағы көкеттің маңызы. Ауа жүретін жолдардағы қысымның өзгеруі. Тыныс алудың минуттық көлемі. Әртүрлі жастағы, физикалық дамыған, ер және әйел адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы. Тыныс алу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. Зертханалық жұмыс: «Өкпенің тіршілік сыйымдылығын зерттеу».

7) «Бөліп шығару». Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несепағар, қуық, несеп жолы) мен қызметі. Бөліп шығару және сүзу мүшелері. Бүйректің құрылысы (қыртысты және милы қабат, нефрон, пирамида, астауша, бүйрек өзекшелері). Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тер бөлінудің реттелуі. Тері ауруларының пайда болу себептері мен салдары (қышыма, теміреткі, безеу бөртпелері). Белгілері мен алдын алу шаралары.

8) «Қозғалыс». Адам қаңқасының құрылысы. Тірек – қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі. Сүйектің макро - және микроскопиялық құрылысы. Сүйектің химиялық құрамы. Зертханалық жұмыс: «Сүйектің макро және микроскопиялық құрылысы». Демонстрация «Сүйектің химиялық құрамы». Сүйектің байланыс түрлері: қозғалмайтын, жартылай қозғалмалы, қозғалмалы. Буынның құрылысы және қызметтері. Сүйек буындарының атқаратын қызметіне сәйкес бейімделуі. Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі (бірыңғай салалы, көлденең жолақты қаңқа, көлденең жолақты жүрек). Зертханалық жұмыс: «Бұлшық ет ұлпаларының құрылысын зерттеу» Адам денесінің бұлшық еттерін жіктеу. Гиподинамия. Сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептері. Сымбаттың бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары.

9) «Биофизика». Тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты бұлшық еттің маңызы. Тік жүру кезіндегі дененің ауырлық орталығы. Адам денесіндегі иіндер.

10) «Координация және реттелу». Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. Зертханалық жұмыс: «Көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу». Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы. Зертханалық

жұмыс «Дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу» (құлақтың есту қабілетін анықтау). Таяқшаның, құтышаның және түкті жасушалардың құрылымы мен қызметі. Зертханалық жұмыс: «Соқыр дақты анықтау, түстердің аралсуына тәжірибе, дыбыстың ауа және сүйек арқылы өтуі». «Гормондар», «Гуморальдық реттелу» ұғымдары. Эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасуы және қызметі. Бездерден бөлінетін гормондар. Эндокринді бездер қызметінің бұзылуынан туындаған аурулар (гипо- және гиперфункция). Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморецепторлар, механорецепторлар, ноцицепторлар) Зертханалық жұмыс: «Тері сезімталдығын зерттеу». Жылықанды жануарлардың тұрақты температураны сақтауындағы терінің рөлі. Температураға сезімталдық. Терморецепторлардың температураның өзгеруіне бейімделуі.

11) «Көбею». Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы. Жануарлардың көбею формалары. Жыныссыз көбею типтері. Жынысты көбею. Мүктер мен қырықжапырақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит. Ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктердің тіршілік циклі.

12) «Өсу және даму». Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гаструла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануы. Органогенез.

13) «Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары». Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы. Өзгергіштік пен қоршаған орта жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс. Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері. Мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу орталықтары. Қазақстан аумағында кездесетін егістік дақылдар мен үй жануарларының қолтұқымдары. Маңызды белгілер.

14) «Биосфера, экожүйе, популяция». Экожүйелердің компоненттері. Су және құрлық экожүйелері. Модельдеу «Су және құрлық экожүйелерін салыстыру». Популяцияның құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері. Ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдері. (Тіршілікті сақтаудың K және r стратегиялары). «Жыртқыш-жемтік» қарым-қатынас түрі. Популяция санының өзгеруі. Тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарым-қатынас түрлері. Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі.

15) «Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері». Адамның табиғаттағы рөлі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау. Биологиялық алуан түрлілікті сақтау. Дүниежүзілік Тұқым қоры. Қазақстан Республикасының экологиялық проблемалары. Себептері мен салдарлары. Оларды шешу жолдары.

15. 9-сыныпқа арналған «Биология» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) «Жасушалық биология». Жасушаның негізгі компоненттерінің қызметтері. Жасуша құрылымдары: плазмалық мембрана, цитоплазма, ядро, эндоплазмалық тор, жасуша орталығы, рибосомалар, Гольджи аппараты мен лизосомалар, митохондрия, пластидтер, қозғалыс органоидтары, жасушаның қосындылары. Құрылыстары және атқаратын қызметтері. Жасушалардың сызықтық ұлғаюын есептеу. Ұлғаю, актуальды өлшемі және суреттің нақты өлшемі. Өлшем бірліктерін СИ жүйесіне аудару (сантиметр-миллиметр-

микрометр-нанометр). Модельдеу «Микрофотографияларды пайдаланып жасушаның сызықтық ұлғаюын есептеу».

2) «Тірі ағзалардың көп түрлілігі. Биосфера және экожүйе». Әртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлық номенклатураны қолдану. Зертханалық жұмыс: «Анықтағыш көмегімен өсімдіктер мен жануарлар түрлерін (жергілікті жердің) анықтау». Популяцияның өсуінің экспоненциалды және сигмоидты қисығы. Экожүйедегі энергия тасымаланың тиімділігі. Энергия ағыны және қоректік тізбектер. Экологиялық пирамида түрлері. Табиғаттағы көміртек пен азот айналымы. Биосферадағы биохимиялық үрдістер. Топырақ пен шөгінді жыныстар түзудегі тірі ағзалардың рөлі.

3) «Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері». Пайдалы қазбаларды өндірудің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері. Пестицидтердің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері. Жылыжай эффктісі (булану) және озон қабатының жұқаруы. Дүниежүзілік мұхит деңгейінің, су мен атмосфера температурасының көтерілуінің тірі ағзаларға әсері.

4) «Қоректену». Ыдырау үдерісі. Асқорыту ферменттерінің әсері. Асқорытудағы ферменттердің маңызы. Сіңіру және бөліп шығару. Ферменттердің әсер ету механизмі. Ферменттің белсенді орталығы. Зертханалық жұмыс: «Ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, pH) әсерін зерттеу». Өттің әсерінен майлардың эмульгациясы. Зертханалық жұмыс «Өттің әсерінен майлардың эмульгациялануын зерттеу».

5) «Заттар тасымалы». Активті және пассивті тасымалдардың ұқсастығы мен айырмашылығы. Жасуша мембранасы арқылы тасымалдану. Белсенді тасымалдану кезіндегі энергияның жұмсалуы. Сыртқы және ішкі факторлардың транспирацияға әсері. Зертханалық жұмыс: «Транспирация үдерісі кезіндегі сыртқы факторларды (температура, ылғалдылық пен су буының қысымы, ауа қозғалысын) зерттеу. Зертханалық жұмыс: «Ішкі факторларды: Буландыратын беттің ауданы және бұл беттік ауданның өсімдік көлеміне қатынасының (сірқабық (кутикула) мен лептесіктер) транспирация үдерісіне әсері». Сыртқы факторлардың флоэмада зат тасымалына әсері: температура, ылғалдылық, жарық.

6) «Тыныс алу». Анаэробты және аэробты тыныс алу. Анаэробты және аэробты тыны салу үдерістерін химиялық реакция теңдеулерін қолданып қарастыру. Анаэробты және аэробты тыныс алудың тиімділіктері. Аэробты, анаэробты тынысалу үдерістерімен байланысты бұлшық еттердің қажуы. Аэробты және анаэробты тынысалуға физикалық жүктемелердің әсері.

7) «Бөліп шығару». Нефронның құрылысы және қызметі. Ультрафильтрация. Абсорбция және таңдамалы реабсорбция. Несептің құрамы. Фильтрация мен кері фильтрацияның себептері. Бүйрек жұмысына әсер ететін факторлар: тамақтану рационы, дене температурасының күрт түсуі, дәрілік препараттар, созылмалы және инфекциялық аурулар (кариес, іріңді ангина. Зәр шығару жүйесінің гигиенасы. Бүйрек және зәр шығару жүйесінің аурулары: пиелонефрит, цистит, бүйрекке тастың жиналуы. Себептері және алдын алу шаралары. Құрлықта, шөлде, тұщы және тұзды суларда тіршілік ететін тірі ағзалардың зат алмасуының соңғы өнімдері. Құрамында азоты бар органикалық заттардың ыдырау өнімдері: аммиак, несепнәр, несеп қышқылы.

8) «Координация және реттелу». Нейрондардың түрлері мен қызметтері. Жүйке ұлпасының қызметі (глиальды жасушалар). Аксондардың миеленді және миеленсіз қабықтары. Синапстар және медиаторлар. Модельдеу «Жүйке ұлпаларын зерттеу». Миеленді, миеленсіз аксондарда жүйке импульстарының туындауы және өткізілуі. Өткізу жылдамдығы. Мембраналық потенциал, тыныштық потенциалы және әрекет потенциалы. Модельдеу «Жүйке импульстарының туындауы мен таралу жылдамдығын зерттеу». Тірі ағзалардағы электрлік үдерістер. Электрорецепторлар және электрлі мүшелер. Тыныс алу мен тыныс шығарудың реттелуі мысалында нейрогуморальдық реттелу механизмі. Жүйкелік және гуморальдық реттелуді салыстыру. Ағзаның күйзеліске бейімделуі. Нейрокомпьютерлік интерфейс. Компьютер мен ми арасындағы ақпарат алмасу жүйесі. Гомеостазды тұрақты ұстаудың механизмдері. Өсімдіктердің өсуі мен дамуын реттеуші. Зертханалық жұмыс: «Ауксиннің өсімдіктерге әсерін зерттеу».

9) «Қозғалыс». Бұлшық еттің жұмысы. Демонстрация «Негізгі бұлшық еттердің жұмысын өзіндік бақылау, иық белдеуінің қол қозғалысындағы рөлі. Бұлшық ет қозғалысын реттеу». Зертханалық жұмыс: «Статикалық және динамикалық жұмыс кезіндегі бұлшық еттің қажуын зерттеу».

10) «Молекулалық биология». Дезоксирибонуклеин қышқылы (ДНҚ) молекулалық құрылысының принцптері: нуклеотидтердің комплементарлылығы. Модельдеу «Дезоксирибонуклеин қышқы (ДНҚ) молекуласын құру».

11) «Жасушалық цикл». Интерфаза. Интерфаза кезеңдері: Gl, S және G2. Митоз. Митоз фазалары. Зертханалық жұмыс: «Пияз тамыр ұшындағы жасушалардан митозды зерттеу». Мейоз. Мейоз фазалары. Мейоз бен митозды салыстыру. Модельдеу «Мейоз кезеңдерін зерттеу».

12) «Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары». Г.Мендель анықтаған белгілердің тұқым қуалаушылық заңдылықтары. Тұқым қуалаушылықты зерттеудің гибридологиялық әдісі. Тұқым қуалаушылықтың генетикалық заңдылықтарының цитологиялық негіздері. Гамета тазалығы заңы және оның цитологиялық негіздемесі. Моногибридті және дигибридті будандастыру. Басымдылық заңы. Ажырау заңы. Басымдылық заңы. Ажырау заңы. Аллельді гендердің әрекеттесуі: толық және толымсыз. Доминанттылық белгілердің пайда болуы. Талдаушы шағылыстыру ұғымы мен оның практикалық маңызы. Жыныс генетикасы. Жынысты анықтаудың генетикалық механизмі. Жыныспен тіркесіп тұқымқуалау. Гемофилия және дальтонизм. Адам қан топтарының тұқымқуалау заңдылықтары. Резус-фактор. Адам генетикасы. Адамның тұқымқуалау белгілерін зерттеу әдістері. Адамның генетикалық ауруларының алдын алу. Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру. Модельдеу «Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру». Өнімділікті арттыратын заманауи ауыл шаруашылық технологиялары. Өнімділігі жоғары ауылшаруашылықты жүргізудің жаңа баламалы жолдары.

13) «Микробиология және биотехнология». Биотехнологиялық үдерістің жалпы сызбасы және биотехнологияда алынатын өнімдері (медицинада, өнеркәсіпте және ауыл шаруашылығында). Инсулин өндірісі.

14) «Көбею». Адамның жыныс жүйесінің құрылымы мен қызметі. Екінші реттік жыныстық белгілер. Ұлдар мен қыздардың жыныстық жетілуі. Биологиялық және әлеуметтік жетілу. Менструалдық цикл. Менструалдық циклдағы эстроген мен прогестерон гормондарының маңызы. Контрацепция түрлері, жыныстық жолмен берілетін аурулар: Жүре пайда болған иммундық дефицитінің синдромы (ЖИТС), сифилис, гонорея, гепатит В,С. Алдын алу шаралары.

15) «Өсу және даму». Құрсақта даму. Ұрықтық дамудың алғашқы кезеңдері. Ұрықтың қалыптасуы мен дамуы. Шылым шегу, есірткі мен ішімдіктің адам ұрығының дамуына тигізетін әсері

16) «Эволюциялық даму». Эволюциялық ұғымдардың қалыптасуы және дамуы. Ч.Дарвиннің эволюциялық ілімінің негізгі қағидалары. Эволюцияның қазіргі заман теориясының пайда болуы. Эволюцияның қозғаушы күштері. Табиғи сұрыпталу нәтижесіндегі бейімделушілік. Эволюциялық үдерістегі өзгергіштіктің (мутациялық, комбинтивтік) рөлі. Табиғи сұрыпталу, оның түрлері (қозғаушы және тұрақтандырушы). Тіршілік үшін күрес (түрішілік, түраралық). Модельдеу «Бейімделгіштікті табиғи сұрыпталу нәтижесі ретінде зерттеу (көбелек)». «Түр» ұғымының анықтамасы. Түрдің құрылымы. Түр критерийлері. «Түр түзілу» ұғымы. Түр түзілудің тәсілдері мен механизмдері.

Жердегі тіршіліктің пайда болуы кезеңдері.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

16. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында «7» - сынып, «2.1» - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» - оқыту мақсатының реттік саны.

1) Тірі организмдердің көп түрлілігі, құрылымы мен қызметтері:

Білім алушылар білуі тиіс:			
Бөлім	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Тірі ағзалар дың көптүрліліг і	7.1.1.1 жүйелеудің маңызын түсіндіру; 7.1.1.2 жүйеленуде тірі ағзалардың орынын анықтау; 7.1.1.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың құрылысының айырмашылық	8.1.1.1 балдырлар мүктәрізділер, қырықжапырақ тәріздестер, ашықтұқымдылар және жабықтұқымдылар мысалында өсімдік-тердің ерекшеліктерін сипаттау; 8.1.1.2 саңырауқұ-лақтардың ерекшелік белгілерін сипаттау;	9.1.1.1 әртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлы номенклатураны қолдану; 9.1.1.2 өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін ерекшелік белгілері бойынша танып білу (анықтағыш бойынша)

	белгілерін сипаттау; 7.1.1.4 жекелеген ағзаларға қарапайым дихотомиялық кілттерді қолдану	8.1.1.3 даражарнақты және қосжарнақты өсімдіктер кластарын негізгі белгілеріне қарай ажырату, 8.1.1.4 буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын ерекше белгілері бойынша тану	
2. Қоректену	7.1.2.1 жапырақтың ішкі құрылысын сипаттау және құрылысы мен оның қызметі арасындағы өзара байланысты түсіндіру	8.1.2.1 омыртқасыз-дар, күйіс қайыратын жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын салыстыру	9.1.2.1 адамның асқорыту жолдарындағы үдерістерді сипаттау
	7.1.2.2 фотосинтез үдерісі үшін қажетті жағдайларды зерттеу	8.1.2.2 әртүрлі типті тістердің құрылысы мен қызметтері арасындағы байланы-сын және тісті күту ережелерін сипаттау; 8.1.2.3 адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы мен қызметтері арасындағы өзара байланысты түсіндіру; 8.1.2.4 ас қорыту жолы ауруларының себептерін және астан улану белгілерін анықтау; 8.1.2.5 адам ағза-сындағы дәрумендер-дің маңыздылығын сипаттау; 8.1.2.6 құрамында дәрумендердің маңызды мөлшері бар	9.1.2.2 ас қорыту үдерісіндегі органикалық заттар мен сәйкес ферменттердің арасындағы байланысты орнату; 9.1.2.3 ферменттердің белсенділігіне әсер ететін әр түрлі жағдайларды (температура, pH) зерттеу; 9.1.2.4 өттің әсерінен майлардың эмульгациялануы үдерісін зерттеу

		азық-түліктер тізімін жасау; 8.1.2.7 азық- түлік құрамындағы С дәруменін анықтау	
3. Заттардың тасымалда-нуы	7.1.3.1 тірі ағзалардағы қоректік заттардың тасымалының маңызын түсіндіру; 7.1.3.2 өсімдіктерде заттардың тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу; 7.1.3.3 сабақ пен тамырдың ішкі құрылысын зерттеу; 7.1.3.4 сабақ және тамырдың құрылысы мен қызметтерінің өзара байланысын сипаттау; 7.1.3.5 ксилема мен флоэма элементтерінің құрылысын салыстыру; 7.1.3.6 жануарларда заттар тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу	8.1.3.1 қан құрамы мен қызметін сипаттау; 8.1.3.2 дайын микропрепараттар арқылы әртүрлі ағзалардың қан жасушаларының құрылыс ерекшеліктерін зерттеу, 8.1.3.3 лейкоцит-тердің түрлі типтерінің қызметтерін сипаттау; 8.1.3.4 гуморальдық және жасушалық иммунитетті салыстыру; 8.1.3.5 лимфа жүйелерін және қан, ұлпалық сұйықтық пен лимфа арасындағы өзара байланысты сипаттау; 8.1.3.6 аурулардың алдын алуындағы вакцинацияның ролін бағалау; 8.1.3.7 агглютинация және резус-конфликт механизмдерін түсіндіру; 8.1.3.8 жануарлардың жүрегінің құрылысы мен қантамыр жүйелерінің маңызын сипаттау; 8.1.3.9 қантамыр қабырғасының құрылысы мен	9.1.3.1 активті және пассивті тасымалдарды салыстыру; 9.1.3.2 өсімдіктердегі транспирация үдерісінің мәнін түсіндіру; 9.1.3.3 ішкі және сыртқы факторлардың транспирацияға әсерін зерттеу; 9.1.3.4 сыртқы факторлардың флоэма арқылы заттардың тасымалдануына әсерін зерттеу

		олардың қызметі арасындағы байланысты орнату; 8.1.3.10 ануарлардың қантамырлар жүйесінің түрлерін сипаттау; 8.1.3.11 дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу; 8.1.3.12 қантамыр жүйесі мүшелерінің ауруларының себептері мен ауру белгілерін сипаттау	
4. Тыныс алу	7.1.4.1 тірі ағзалар үшін тыныс алудың маңызын сипаттау; 7.1.4.2 анаэробты және аэробты тыныс алу типтерін ажырату; 7.1.4.3 өсімдіктердің тыныс алу үдерісін зерттеу; 7.1.4.4 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыру; 7.1.4.5 адамның тыныс алу мүшелері құрылысының ерекшеліктерін танып білу; 7.1.4.6 тыныс алу мүшелерінің ауыруларының	8.1.4.1 өкпе меңұлпадағы газ алмасу механизмдерін сипаттау; 8.1.4.2 тыныс алу және тыныс шығару механизмін түсіндіру; 8.1.4.3 өкпенің тіршілік сыйымдылығын анықтау және қалыпты жағдайдағы және дененің физикалық жүктемесі кезіндегі тыныс алудың минуттық көлемін анықтау	9.1.4.1 тыныс алу реакциясының химиялық теңдеуін пайдалана отырып, анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру, 9.1.4.2 бұлшықет қажуы және аэробты, анаэробты тыныс алу үдерістері арасындағы байланысты қарастыру

	себептері мен олардың алдын алу жолдарын түсіндіру		
5. Бөліп шығару	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік әрекетіндегі бөліп шығарудың маңызын сипаттау; 7.1.5.2 өсімдіктердегі бөліп шығару ерекшеліктерін зерттеу; 7.1.5.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру	8.1.5.1 адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы мен қызметтерін сипаттау; 8.1.5.2 бүйректің құрылымдық бөліктерін танып білу; 8.1.5.3 терінің құрылысы мен оның бөліп шығарудағы маңызын сипаттау; 8.1.5.4 тері ауруларын және оның алдын алу шараларын түсіндіру	9.1.5.1 нефронның құрылысы мен қызметін сипаттау; 9.1.5.2 фильтрация және несептің түзілуі үдерістерін сипаттау; 9.1.5.3 бүйректің жұмысына әсер ететін факторларды сипаттау 9.1.5.4 зәр шығару жүйесі, бүйрек ауруларының алдын алу шараларын түсіндіру; 9.1.5.5 әртүрлі ағзалардың мекен ету ортасы мен зат алмасуларының соңғы өнімдері арасындағы байланысты орнату
6. Қозғалыс	7.1.6.1 өсімдіктердің қозғалу себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттау (тропизмдер, таксистер); 7.1.6.2 жарықтың өсімдіктердің өсуі мен дамуына әсерін түсіндіру; 7.1.6.3 өсімдіктердегі фотопериодизм ролін сипаттау; 7.1.6.4 омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың	8.1.6.1 тірек-қимыл жүйесінің қызметтерін сипаттау; 8.1.6.2 сүйектің химиялық құрамын, макро және микроскопиялық құрылысын зерттеу; 8.1.6.3 сүйектердің байланыс түрлерін салыстыру; 8.1.6.4 буынның әр түрлі типтерінің құрылысы мен олардың қызметтері арасындағы байланысты орнату; 8.1.6.5 бұлшық ет ұлпасының қызметтері	9.1.6.1 қол бұлшық еттерінің максимальды жұмыс күшін және күшке төзімділігін зерттеу; 9.1.6.2 бұлшық еттің жиырылужиілігіне бұлшықет жұмысының тәуелділігін зерттеу

	қозғалыс мүшелерін салыстыру	түрлері мен олардың қызметтерін сипаттау; 8.1.6.6 адам бұлшық еттерінің құрылысы мен бұлшықет топтарын оқып тану; 8.1.6.7 гиподинамия салдарын атау; 8.1.6.8 сымбаттың бұзылуы және жалпақ жалпақтабандылықтың пайда болу себептерін анықтау	
7. Координация және реттелу	7.1.7.1 жануарлардың жүйке жүйесінің типтерін салыстыру; 7.1.7.2 жүйке жүйесінің қызметі мен құрылымдық компонентерін атау; 7.1.7.3 жүйке жасушасының құрылымдық бөліктерін анықтау 7.1.7.4 орталық жүйке жүйесі бөлімдерінің құрылысы мен қызметін салыстыру; 7.1.7.5 рефлекстік доғаны зерттеу; 7.1.7.6 мінез-құлықтың рефлекторлық табиғатын түсіндіру; 7.1.7.7 вегетативті жүйке жүйесінің	8.1.7.1 көруді қабылдау ерекшеліктерін зерттеу және көру гигиенасы ережелерін сипаттау; 8.1.7.2 дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зертеу және есту мүшелерінің гигиенасы ережелерін сипаттау; 8.1.7.3 көру және есту рецепторлары-ның құрылымы мен қызметін сәйкестендіру; 8.1.7.4 эндокикринді, экзокринді және аралас бездердің орналасқан жерлерін анықтау; 8.1.7.5 бездердің негізгі қызметтерін түсіндіру; 8.1.7.6 эндокриндік бездер қызметінің бұзылуынан туындаған ауруларды атау; 8.1.7.7 терінің сезімталдығын зерттеу;	9.1.7.1 жүйке жасушасының құрылысы мен қызметі арасында байланыс орнату; 9.1.7.2 жүйке ұлпалары мен оның құрылымдық бөліктерінің қызметтерін талдау; 9.1.7.3 жүйке импульстарының туындауы мен өтуін сипаттау; 9.1.7.4 нейро-гуморальді реттелу механизмін түсіндіру; 9.1.7.5 ағзаның ішкі ортасының тұрақтылығын ұстаудағы гомеостазды сақтаудың механизмін түсіндіру; 9.1.7.6 өсімдіктердің өсуі мен дамуына әсер ететін заттардың әрекетін талдау

	қызметін сипаттау; 7.1.7.8 ағзаның тіршілік әрекетін қалпына келтіру және тынығуы үшін ұйқының маңызын түсіндіру; 7.1.7.9 жақсы психикалық денсаулықты сақтаудың принциптерін түсіндіру; 7.1.7.10 жүйке жүйесінің қызметіне алкоголь, шылым және есірткілік заттардың әсерін түсіндіру	8.1.7.8 жылықанды жануарлардың дене температураны сақтаудағы терінің ролін сипаттау	

2) Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік, эволюциялық даму:

	7 сынып	8 сынып	9 сынып
1. Көбею	7.2.1.1 өсімдіктердің жыныссыз және жынысты көбеюін сипаттау; 7.2.1.2 өсімдіктердің өсімді көбею тәсілдерін салыстыру; 7.2.1.3 айқас тозаңдану мен өздігінен тозаңданудың салыстырмалы артықшылықтарын сипаттау;	8.2.1.1 жануарлардың көбею тәсілдерін салыстыру; 8.2.1.2 мүктер мен қырықжапырақтардың мысалында жынысты және жыныссыз ұрпақтарының ерекшеліктерін түсіндіру; 8.2.1.3 ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктердің тіршілік циклінің ерекшеліктерін түсіндіру	9.2.1.1 адамның жыныс жүйесінің құрылысын сипаттау; 9.2.1.2 жыныстық жетілу кезеңіндегі екінші реттік жыныстық белгілердің дамуын сипаттау; 9.2.1. 3 менструалдық цикл мен экстроген және прогестеронның маңызын сипаттау; 9.2.1.4 контрацепцияның түрлерін және жыныстық жолмен таралатын аурулардың салдары мен алдын

	7.2.1.4 гүлді өсімдіктердегі қосарлы ұрықтанудың маңызын сипаттау		алу шараларын түсіндіру
2. Жасушалық айналым	7.2.2.1 әртүрлі ағзалар түрлеріндегі хромосомалардың санын салыстыру; 7.2.2.2 сомалық және жыныс жасушаларындағы хромосомалар сандарын атау	8.2.2.1 тірі ағзалардың өсуі мен дамуы үшін митоз бен мейоздың маңызын түсіндіру	9.2.2.1 жасушалық айналымның интерфаза кезеңіндегі жүретін үдерістерді түсіндіру; 9.2.2.2 митоздың кезеңдерін сипаттау; 9.2.2.3 мейоз кезеңдерін сипаттау; 9.2.2.4 митоз бен мейоз үдерісін салыстыру
3. Өсу және даму	7.2.3.1 ағзадардың өсу мен даму үдерістерін сипаттау; 7.2.3.2 өсімдіктердің ұзарып және жуандап өсу үдерісін зерттеу; 7.2.3.3 өсімдіктер мен жануарлардың онтогенез кезеңдерін ажырату; 7.2.3.4 жануарлардың онтогенезіндегі тура және түрленіп даму типтерін салыстыру	8.2.3.1 эмбриоалдық даму кезеңдерін сипаттау; 8.2.3.2 әр түрлі ұрық жапырақшаларынан қалыптасқан мүшелер мен ұлпалар дифференциасын сипаттау	9.2.3.1 ұрықтың дамуындағы плацентаның маңызын түсіндіру; 9.2.3.2 ұрық пен эмбрионның дамуын салыстыру; 9.2.3.3 адам ұрығының дамуына шылым шегу, алкоголь мен басқа есірткілер әсерінің салдарын түсіндіру
4. Тұқым қуалаушы-лық пен	7.2.4.1 адам ағзасындағы тұқым	8.2.4.1 тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің	9.2.4.1 генетиканың дамуымен қалыптасуындағы

өзгергіштік заңдылық-тары	қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу; 7.2.4.2 үздік және үздіксіз өзгергіштікті атау; 7.2.4.3 белгілерді анықтаудағы гендердің рөлін түсіндіру; 7.2.4.4 хромосомадағы генетикалық ақпарат ДНК-ның маңызын түсіндіру	эволюциядағы ролін дәйектеу; 8.2.4.2 ағзалар селекциясы үшін қолдан сұрыптаудың маңызын сипаттау; 8.2.4.3 мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу тегінің орталықтарын оқып білу; 8.2.4.4 маңызды мәдени өсімдіктер іріктемелері мен үй жануарлары қолтұқымын сипаттау	Мендель зерттеулерінің рөлін бағалау; 9.2.4.2 моногибридті будандастырудың цитологиялық негіздерін тұжырымдау және моногибридті будандастыруға есептер шығару; 9.2.4.3 дигибридті будандастырудың цитологиялық негіздерін негіздерін дәлелдеу және есептер шығару; 9.2.4.4 толық және толымсыз доминатты-лықты салыстыру: 9.2.4.5 талдаушы шағылыстырудың маңыздылығын бағалау; 9.2.4.6 жынысты анықтау теориясын сипаттау; 9.2.4.7 жынысты анықтау кезінде хромосомалардың рөлін түсіндіретін сызба жасау; 9.2.4.8 адамның қан тобының тұқымқуала-уын және қан топтарын анықтау механизмін түсіндіру; 9.2.4.9 адам генетика-сын зерттеудің негізгі әдістерін сипаттау; 9.2.4.10 шежіре сызбасын құру; 9.2.4.11 мәдени өсімдіктердің

			өнімділігін арттыру үшін заманауи ауылшаруашылық технологиялардың қолданылуын зерттеу
5. Эволюция-лық даму мен селекция негіздері			9.2.5.1 К. Линней мен Ж.Б. Ламарк еңбектері-нің негізгі қағидаларын оқып зерттеу; 9.2.5.2 эволюциялық ілімнің қалыптасуында-ғы Ч. Дарвин еңбектері-нің рөлін түсіндіру; 9.2.5.3 эволюцияның қозғаушы күштерін сипаттау; 9.2.5.4 ағзалардың бейімделушілігіндегі табиғи сұрыпталудың рөлін сипаттау; 9.2.5.5 түрдің құрылы-мы мен критерийлерін сипаттау; 9.2.5.6 түр түзілу үдерісін түсіндіру; 9.2.5.7 Жердегі тіршіліктің дамуының негізгі кезеңдерін оқып білу

3) Ағза мен қоршаған орта:

	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Биосфера, экожүйе, популяция	7.3.1.1 жергілікті жер экожүйесі қоршаған орта факторларының тірі ағзаларының тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттеу; 7.3.1.2 табиғи қоректік	8.3.1.1 экожүйелер-дің жалпы құрылымы-ның сызбасын жасау; 8.3.1.2 су және құрлық экожүйелерін салыстыру; 8.3.1.3 популяция-ның негізгі қасиетте-рін және құрылымдық	9.3.1.1 популяция өсімінің экспоненциал-дық және сигмоидтік үлгілерінің қисық сызықтарының графиктерін талдау; 9.3.1.2 энергия ағымының тиімділігін есептеу;

	тізбектерді салыстыру; 7.3.1.3 қоректік тізбекті және қоректік торларды құру; 7.3.1.4 экологиялық сукцессия үдерісін сипаттау	ерекшеліктерін сипаттау; 8.3.1.4 ағзалардың түрлі тірі қалу тәсілдерін зерттеу; 8.3.1.5 жыртқыш-құрбан қарым-қатынасы мысалында популяция санының өзгеру себептерін орнату; 8.3.1.6 тірі ағзалар-дың өзара қарым-қатынас түрлерін сипаттау; 8.3.1.7 тірі ағзалар-дың қоршаған ортаның өзгермелі жағдайларына бейімделу механизмдерін түсіндіру	9.3.1.3 энергия, биомасса және сандар пирамидаларын салыстыру; 9.3.1.4 азот пен көміртек айналымының табиғаттағы сызбасын құру
2.Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	7.3.2.1 адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды сипаттау; 7.3.2.2 экожүйеге жағымсыз әсер ететін адам тіршілігінің шаруашылық салаларынан мысалдар келтіру; 7.3.2.3 Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың өсімдіктері мен	8.3.2.1 биологиялық әртүрлілікті сақтаудың және қолдауды қажеттіктің себептерін негіздеу; 8.3.2.2 Дүниежүзілік Тұқым қорының маңызын бағалау; 8.3.2.3 Қазақстан аумағындағы экологиялық проблемалардың туындау себептері мен оларды шешу жолдарын түсіндіру	9.3.2.1 пайдалы қазбалар өндірудің және қайта өндірудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.3.2.2 пестицидтерді пайдаланудың қоршаған орта мен адам денсаулығына әсерін түсіндіру; 9.3.2.3 жылыжай эффектісінің тірі ағзаларға әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 озон қабатының бұзылуының себептері мен салдарын түсіндіру

	жануарларын сипаттау; 7.3.2.4 Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген жергілікті өңірдің жануарлары мен өсімдіктеріне мысал келтіру		

4) Қолданбалы кіріктірілген ғылымдар:

Бөлім	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Молекулалық биология мен биохимия	7.4.1.1 судың қасиеті мен тірі ағзалар тіршілігі үшін маңызын сипаттау; 7.4.1.2 тірі ағзалар тіршілік әрекеті үшін микро- және макроэлементтердің ролін сипаттау; 7.4.1.3 азық-түліктер құрамындағы нәруыз, май, көмірсулардың бар болуын дәлелдеу; 7.4.1.4 өсімдіктер үшін минералдық тыңайтқыштар құрамындағы азот, калий және фосфордың	8.4.1.1 биологиялық мысалдарды пайдаланып полимерлер мен мономерлер арасындағы айырмашылықты сипаттау; 8.4.1.2 көмірсулар мен липидтердің биологиялық қызметтерін сипаттау; 8.4.1.3 нәруыздардың қасиеттері мен биологиялық қызметтерін сипаттау	9.4.1.1 ферменттің әрекет ету механизмін оқып тану; 9.4.1.2 дезоксирибонуклеин қышқылы молекуласының қос шиыршықты құрылымын сипаттау; 9.4.1.3 дезоксирибонуклеин қышқылының құрылымдық қағидалары негізінде үлгілеу

	маңызын оқып білу		
2. Жасушалық биология	7.4.2.1 жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі ұғымын түсіндіру; 7.4.2.2 жануарлар және өсімдіктер жасушаларын ажырату	8.4.2.1 өсімдік және жануар ұлпаларын жіктеу; 8.4.2.2 прокариот және эукариот жасушаларының құрылысын салыстыру	9.4.2.1 өсімдік және жануар жасушаларының негізгі бөліктерінің құрылысы мен қызметін түсіндіру; 9.4.2.2 микрофотографияны қолданып жасушаның сызықтық ұлғаюын есептеу
3. Микробиология және биотехнология	7.4.3.1 бактериялар формаларының әртүрлілігін сипаттау; 7.4.3.2 ірімшік және йогурт өндірісін зерттеу; 7.4.3.3 антибиотиктер, антисептиктер мен залалсыздандыру өнімдерінің қолданылуын сипаттау; 7.4.3.4 вирустардың тіршіліктің жасушасыз формасы екендігін түсіндіру	8.4.3.1 қарапайымдылар, бактериялар, саңырауқұлақтар, вирустармен туындайтын аурулардың ерекшеліктері мен алдын алу шараларын сипаттау	9.4.3.1 инсулин өндіру мысалында биотехнологиялық үдерістің жалпы сызбасын сипаттау; 9.4.3.2 биотехнологияда өндірілетін өнімдерге мысал келтіру
4. Биофизика		8.4.4.1 тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктерін зерттеу	9.4.4.1 тірі ағзалардағы электрлі үдерістерді зерттеу; 9.4.4.2 «компьютерми» интерфейс технологиясының ерекшеліктерін зерттеу

17. Бөлімді және тақырыптарды оқытуға арналған сағат санын мұғалім бөледі.
18. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Биология» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Биология» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Экожүйелер	Ортаның экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, pH, ылғалдылық) биотикалық (микроағзалар, жануарлар, өсімдіктер). Зертханалық жұмыс «Жергілікті жердің экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)».	7.3.1.1 жергілікті жер экожүйесі қоршаған орта факторларының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттеу
	Қоректік тізбектер және қоректік торлар. Модельдеу «Қоректік тізбек пен торды құру».	7.3.1.2 табиғи қоректік тізбектерді салыстыру; 7.3.1.3 қоректік тізбектер және қоректік торларды құрастыру
	Экологиялық сукцессиялар: Бірінші және екінші реттік сукцессиялар. Экожүйелердің алмасуы.	7.3.1.4 экологиялық сукцессия үдерісін сипаттау
	Адам экожүйенің бір бөлігі. Антропогендік фактор.	7.3.2.1 адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды сипаттау
	Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері.	7.3.2.2 экожүйеге жағымсыз әсер ететін адам тіршілігінің салаларына мысалдар келтіру
	Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар.	7.3.2.3 Қазақстан Республикасының ерекше

	Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары.	қорғалатын табиғи аймақтарының өсімдіктері мен жануарларын сипаттау
	Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері.	7.3.2.4 жергілікті өңірдің Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктеріне мысал келтіру
Тірі ағзаларды жүйелеу	Тірі ағзалардың бес патшалығына жалпы сипаттама: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік топтары: Патшалықтар. Типтер. Бөлімдер. Кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жүйелеудің маңызы.	7.1.1.1 жүйелеудің маңызын түсіндіру; 7.1.1.2 жүйелеуде тірі ағзалардың орынын анықтау
	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер.	7.1.1.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың құрылысының ерекшеліктерін сипаттау
	Дихотомиялықәдіс. Дихотомиялық кілттерді қолдану.	7.1.1.4 жекелеген ағзаларға қарапайым дихотомиялық кілттерді қолдану
Жасушалық биология Су және органикалық заттар	Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері. Өсімдіктер және жануарлар жасушаларын салыстыру. Жарық микроскобынан көрінетін жасуша құрылымдары: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасушалық мембрана, жасушалық қабырға.	7.4.2.1 «жасуша», «ұлпа», «мүше», «мүшелер жүйесі» туралы түсініктер; 7.4.2.2 өсімдіктер және жануарлар жасушаларын ажырату
	Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы, еріткіштігі, қайнау және	7.4.1.1 судың қасиеті мен тірі ағзалар үшін маңызын сипаттау;

	балқу температурасы, жылусыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі ролі. Зертханалық жұмыс «Судың тірі ағзалар үшін маңызы мен қасиеттерін зерттеу». Микро- (мырыш, темір, селен, фтор) және макроэлементтердің (магний, кальций, калий, фосфор) тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы.	7.4.1.2 тірі ағзалар тіршілік әрекеттері үшін микро- және макроэлементтердің ролін сипаттау
	Азық-түліктердегі органикалық заттар: нәруыздар, майлар, көмірсулар. Зертханалық жұмыс «Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар болуын зерттеу».	7.4.1.3 азық түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар екендігін дәлелдеу
	Өсімдіктерде макроэлементтердің тапшылығы (азот, калий, фосфор). Тыңайтқыштар: органикалық және минералдық (азотты, калийлі жәнефосфорлы).	7.1.1.4 минералды тыңайтқыштардағы азот, калий және фосфордың өсімдіктер үшін маңызын танып білу
2-тоқсан		
Заттардың тасымалдануы	Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Заттардың тасымалдануына қатысатын тірі ағзалардың мүшелері мен мүшелер жүйесі.	7.1.3.1 тірі ағзалардағы қоректік заттардың тасымалының маңызын түсіндіру; 7.1.3.2 өсімдіктерде заттардың тасымалын қамтамасыз ететін мүшелерді танып білу
	Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну,	7.1.3.3 тамыр және сабақтың ішкі құрылысын зерттеу; 7.1.3.4 тамыр және сабақтың құрылысы мен қызметі

	өсу, сору және өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. Зертханалық жұмыс «Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу». Зертханалық жұмыс «Тамыр аймақтарын зерттеу».	арасындағы байланысты сипаттау
	Ксилема, флоэма және олардың құрылымдық элементтері.	7.1.3.5 флоэма мен ксилеманың элементтерін құрылысын салыстыру
	Жануарлардағы қанайналым мүшелері: буылтық құрттар, ұлулар, буынаяқтылар және омыртқалылар.	7.1.3.6 жануарларда заттар тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу
Тірі ағзалардың қоректенуі	Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездеуші негізгі арнайы мүше. Судың буланuы мен газдардың алмасуы.	7.1.2.1 жапырақтың ішкі құрылысын сипаттау, құрылысы мен қызметі арасындағы өзара байланысты түсіндіру
	Фотосинтезге қажетті жағдайлар. Зертханалық жұмыс «Фотосинтез үдерісіне қажетті жағдайларды зерттеу».	7.1.2.2 фотосинтезге қажетті жағдайларды зерттеу
Тыныс алу	Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс алудың маңызы. Тыныс алу - энергия көзі. Тыныс алу типтері: анаэробты және аэробты. Анаэробты және аэробты тынысалуды салыстыру: оттегінің қатысында/қатысынсыз, статикалық/динамикалық жұмыс, жылықанды/суыққанды жануарлар.	7.1.4.1 тірі ағзалардағы тыныс алу маңызын сипаттау; 7.1.4.2 анаэробты және аэробты тыныс алу типтерін ажырату

	Өсімдіктердің тыныс алуы. Тұқымның немесе өскіндердің тынысалуы мысалында Зертханалық жұмыс «Өсімдіктер-дің тынысалуын зерттеу».	7.1.4.3 өсімдіктердегі тыныс алуды зерттеу
	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүше-лері (бунақденелілердің демтүтік-тері, балықтарының желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі). Модельдеу «Омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың тынысалу жүйесі мүшелерін салыстыру».	7.1.4.4 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыру
	Тынысалу мүшелері. Адамның тынысалу жолдарының құрылысы мен газалмасу мүшелері.	7.1.4.5 адамның тыныс алу мүшелерінің құрылыс ерекшеліктерін танып білу
	Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелері ауруларының себептері мен олардың алдын алу жолдары (өкпе обыры, астма, бронхит, туберкулез, тұмау).	7.1.4.6 тыныс алу мүшелері ауруларының себептері мен алдын алу жолдарын түсіндіру
3-тоқсан		
Бөліп шығару	Бөліп шығарудың тірі ағзалар үшін маңызы. Жануарлардағы бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері.	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік әрекетінде бөліп шығарудың маңыздылығын түсіндіру
	Өсімдіктердегі бөліп шығару өнімдері: тыныс алу мен фотосинтездің бастапқы және соңғы өнімдері. Зертханалық жұмыс «Өсімдіктердің тынысалу ерекшеліктерін	7.1.5.2 өсімдіктердегі бөліп шығару ерекшеліктерін зерттеу

	өскіндер мысалында зерттеу»	
	Жануарлардың бөліп шығару жүйелері. Жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру.	7.1.5.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру
Қозғалыс	Өсімдіктердің қозғалысы. Қозға-лыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері (тропизмдер, таксистер, өсу қозғалыстары). Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жарықтың әсері. Жарықтың түсу деңгейіне қарай өсімдіктердің бейімделуі. Фотопериодизм күннің жарық түсу ұзақтығына ағзалардың бейімделуі	7.1.6.1 өсімдіктердің қозғалысы себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттау; 7.1.6.2 жарықтың өсімдіктердің дамуына әсерін түсіндіру; 7.1.6.3 өсімдіктердегі фотопериодизм ролін сипаттау
	Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардағы қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдеріне мысалдар. Жануарлардың мекен ортасы мен қозғалыстәсілдері арасындағы байланыстарды анықтау.	7.1.6.4 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың қозғалыс мүшелерін салыстыру
Координация және реттелу	Жүйке жүйесінің типтерін салыстыру: диффузиялы, сатылы, түйнекті, түтіктәрізді.	7.1.7.1 жануарлардың жүйке жүйесінің типтерін салыстыру
	Жүйке жүйесінің құрам бөліктері. Жүйке жүйесінің қызметі. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон. Нейронның қызметтері.	7.1.7.2 жүйке жүйесінің қызметін және құрылымдық компоненттерін атау; 7.1.7.3 жүйке жасушасының компоненттерін анықтау
	Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері.	7.1.7.4 орталық жүйке жүйесі бөлімдерінің

	Жұлын. Ми. Ми бөлімдерінің құрылысы мен қызметтері: сопақша ми, артқы (ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Үлкен ми сыңарлары.	құрылысы мен қызметтерін салыстыру
	Рефлекстік доға: рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. Зертханалық жұмыс «Тізе рефлексі».	7.1.7.5 рефлекстік доғаны зерттеу
	Мінез-құлықтың рефлекторлық табиғыты: шартсыз және шартты рефлекстер. Шартты рефлекстердің сөнуі.	7.1.7.6 мінез-құлықтың рефлекторлық табиғатын түсіндіру
	Ішкі мүшелер жұмысының жүйкелік реттелуі.	7.1.7.7 вегетативті жүйке жүйесінің қызметін сипаттау
	Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы. Жұмысқа қабілеттілік. Күн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегінің гигиенасы. Күйзеліс. Күйзеліс жағдайларымен күрес және олардың алдын алу әдістері.	7.1.7.8 ағзаның тіршілік әрекеттерінің қалпына келуіне және тынығуына ұйқының маңызын түсіндіру; 7.1.7.9 жақсы психикалық денсаулықты сақтаудың принциптерін түсіндіру
	Жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері.	7.1.7.10 жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсерін түсіндіру
4-тоқсан		
Тұқымқуалау мен өзгергіштік	Адамда белгілердің тұқым қуалауында гендер мен ДНҚ рөлі. Жүре пайда болған және тұқымқуалайтын белгілер. Хромосоманың құрылымы.	7.2.4.1 адам ағзасындағы тұқымқуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу; 7.2.4.2 үздік және үздіксіз өзгергіштікті атау

	Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы ДНҚ жайлы түсінік. Модельдеу «Адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу»	7.2.4.3 белгілерді анықтаудығы гендердің рөлін түсіндіру; 7.2.4.4 хромосомадағы генетикалық ақпарат дезоксирибонуклеин қышқылы рөлін түсіндіру
	Әртүрлі ағзалар түрлерінің хромосомалар саны. Соматикалық және жыныс жасушалар. Гаплоидты және диплоидты хромосомалар жиыны.	7.2.2.1 әртүрлі ағзалардағы хромосомалардың санын салыстыру; 7.2.2.2 соматикалық және жыныс хромосомаларындағы хромосомалар санының әртүрлілігін түсіндіру
Көбею. Өсу және даму	Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюі. Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюінің биологиялық маңызы	7.2.1.1 өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюін сипаттау
	Өсімдіктердің өсімді жолмен көбеюі, оның түрлері және табиғаттағы биологиялық маңызы. Өсімдік өсіруде өсімді жолмен көбею тәсілдерін қолдану. Қалемшелеу, сұлатпа өркен, телу (қалемшелермен, көзшелермен), көбею ұлпаларымен. Зертханалық жұмыс «Өсімдіктердегі вегетативті көбею тәсілдері».	7.2.1.2 өсімдіктердің өсімді көбею тәсілдерін салыстыру
	Гүл құрылысы. Тозаңдану түрлері. Гүлдеу және тозаңдану. Тозаңдану түрлері (өздігінен, айқас, жасанды). Өсімдіктердегі ұрықтану туралы түсінік және зиготаның түзілуі. Қосарлы ұрықтану.	7.2.1.3 өздігінен және айқас тозаңданудың шамалы артықшылықтарын сипаттау; 7.2.1.4 гүлді өсімдіктердегі қосарлы ұрықтанудың маңызын сипаттау

	Қосарлы ұрықтанудың биологиялық маңызы.	
	Ағзалардың жеке дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. Өсімдіктердің өсуі. Сабақтың ұзарып және жуандап өсуі. Камбийдің рөлі. Жылдық сақиналар. Зертханалық жұмыс «Жылдық сақинаны санау»	7.2.3.1 ағзалардың өсу және даму үдерістерін сипаттау; 7.2.3.2 өсімдіктердің ұзарып және жуандап өсу үдерістерін зерттеу
	Жануарлардағы тура және түрленіп даму онтогенез типтері. Бунақденелілердің шала және толық түрленіп дамуына мысалдар. Модельдеу «Жануарлардағы онтогенез типтерін салыстыру».	7.2.3.3 өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдерін ажырату; 7.2.3.4 жануарлардағы тура және тура емес онтогенез типтерін салыстыру
Микробиология және биотехнология	Бактериялардың формаларының әртүрлілігі. Бактериялардың таралуы. Зертханалық жұмыс «Пішен таяқшасының сыртқы пішінін қарастыру» Бұршақ тұқымдастардың тамырындағы түйнек бактериялары	7.4.3.1 бактериялар формаларының әртүрлілігін сипаттау
	Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. Зертханалық жұмыс «Өндірісте йогурт және ірімшік жасауды зерттеу».	7.4.3.2 ірімшік және йогурт өндірісін зерттеу
	Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың антибиотиктерге тұрақтылығы. Зертханалық жұмыс «Антибиотиктер, антисептиктер және	7.4.3.3 антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерінің қолданылуын сипаттау

	залалсыздандыру өнімдерін қолдануды зерттеу».	
	Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері вирустардың құрылыс ерекшеліктері.	7.4.3.4 вирустардың тіршіліктің жасушасыз формасы екендігін түсіндіру

8-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Тақырыптары/ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Жасушалық биология	Жасуша – тірі ағзалардың құрылымдық негізгі өлшем бірлігі. Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, вакуоль.	8.4.2.2 прокариот және эукариот жасушалардың құрылысын салыстыру
	Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа. Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителий, дәнекер, бұлшықет, жүйке. Зертханалық жұмыс «Өсімдіктер ұлпаларын жіктеу». Зертханалық жұмыс «Жануарлар ұлпаларын жіктеу».	8.4.2.1 Өсімдіктер мен жануарлардың ұлпаларын классификациялау
Молекулалық биология	Жасушаның құрамындағы органикалық заттар. Мономерлер мен полимерлер арасындағы айырмашылық.	8.4.1.1 биологиялық мысалдарды пайдаланып полимерлер мен мономерлер арасындағы айырмашылықты сипаттау

	Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, сахароза, гликоген, крахмал, жасұнық пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз.	8.4.1.2 көмірсулар мен липидтің құрылымы мен биологиялық қызметтерін сипаттау
	Нәруыздар, қасиеттері мен қызметтері.	8.4.1.3 нәруыздардың биологиялық құрылымы мен қызметі
Тірі ағзалардың көп түрлілігі	Зертханалық жұмыс «Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау. Балдырлар, мүктәрізділер, қырықжапырақтәрізділер, ашықтұқымдылар және жабықтұқымдылар.	8.1.1.1 балдырлар, мүктер, қырықжапырақ тәріздестер, ашық және жабықтұқымдыар мысалында өсімдіктердің ерекшеліктерін сипаттау
	Саңырауқұлақтар патшалығы. Зең саңырауқұлағы: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақшалы саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтар.	8.1.1.2 саңырауқұлақтардың негізгі белгілерін сипаттау
	Зертханалық жұмыс «Дара жарнақты және қосжарнақтылар өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу».	8.1.1.3 даражарнақты және қосжарнақты өсімдіктерді негізгі белгілеріне қарай ажырату
	Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама. Демонстрация «Хордалы жануарлар мен буынаяқтылардың	8.1.1.4 буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын ерекше белгілері бойынша тану

	ерекшелік белгілерін анықтау».	
Қоректену	Жауын құртының, сиырдың және адамның асқорыту жүйесінің құрылысы. Модельдеу «Адамның, сиырдың және жауынқұртының» асқорыту жүйесінің құрылысын салыстыру.	8.1.2.1 омыртқасыз (жауынқұрт), күйіс қайыратын (сиыр) жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын салыстыру
	Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның асқорыту жолдарының құрылысы. Асқорыту бездері. Асқорыту мүшелерінің қызметі.	8.1.2.2 тістердің құрылысы, әртүрлі типтері мен қызметтері арасындағы байланысты және тісті күту ережелерін сипаттау 8.1.2.3 адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы мен қызметтері арасындағы өзара байланысты анықтау
	Тамақтану гигиенасы. Асқорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу.	8.1.2.4 асқорыту жолы ауруларының себептерін және астан улану себебін ашу
	Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипервитаминоз. А авитаминоздағы ақшам соқыр, В1 авитаминоздағы бери – бери ауруы, С авитаминоздағы қырқұлақ, Д авитаминоздағы мешел аурулары.	8.1.2.5 адам ағзасындағы дәрумендердің маңыздылығын сипаттау 8.1.2.6 құрамында дәрумендердің маңызды мөлшері бар азық-түлік тізімін жасау 8.1.2.7 азық – түлік құрамындағы С дәруменін анықтау

	Зертханалық жұмыс «Тағамдық заттар құрамынан С дәрумендi анықтау».	
2-тоқсан		
Заттардың тасымалдануы	Ағзаның ішкі ортасы және оның маңызы. Лимфа. Лимфа айналымы мен оның маңызы. Гомеостаз.Ағзаның ішкі ортасы: қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы.	8.1.3.5 лимфа жүйесін және қан, ұлпа сұйықтығы мен лимфа арасындағы өзара байланысты сипаттау
	Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық.	8.1.3.1 қан құрамы мен қызметін сипаттау
	Зертханалық жұмыс «Әр түрлі ағзалардың қан жасушаларын зерттеу». Қан жасушаларын формасына, мөлшеріне, санына және ядросының болуына қарай салыстыру.	8.1.3.2 дайын микропрепараттар арқылы әр түрлі ағзалардың қан жасушаларының құрылыс ерекшеліктерін зерттеу
	Иммунитет. Гуморальдық және жасушалық иммунитет. Лейкоциттердің түрлі типтері және олардың қызметтері. Т – және В-лимфоциттердің әрекет етуі.	8.1.3.3 лейкоциттердің түрлі типтерінің қызметтерін сипаттау 8.1.3.4 гуморальдық және жасушалық иммунитетті салыстыру
	Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амебалық қантышқақ, фитофтороз, оба, күл, лейшмания, герпес	8.4.3.1 қарапайымдылар, саңырауқұлақтар, бактериялар мен вирустар қоздыратынмен туындайтын аурулардың ерекшеліктерін сипаттау және алдын алу шараларын сипаттау

	Иммунитет. Иммунитеттің түрлері: туа пайда болған және жүре пайда болған иммунитет. Екпенің (вакцина) түрлері және оның жасанды иммунитетті қалыптастырудағы маңызы. Жұқпалы аурулардың алдын алу.	8.1.3.6 аурудың алдын алудағы вакцинацияның рөлін бағалау
	Қан топтары. Қан құю. Резус – фактор. Агглютинация. Резус – конфликт.	8.1.3.7 агглютинация және резус-конфликт механизмдерін түсіндіру
	Буылтық құрттардың (жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қантамырларының құрылысы мен қызметі.	8.1.3.8 жануарлар жүрегінің құрылысы мен қантамырлар жүйелерінің маңызын сипаттау 8.1.3.9 қантамыр қабырғасының құрылысы мен олардың қызметі арасындағы байланысты орнату
	Қантамырлар жүйесінің түрлері. Ашық және тұйық қанайналым жүйелері. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері. Адамның қанайналым жүйесі.	8.1.3.10 жануарлардың қантамырлар жүйесі түрлерін сипаттау
	Зертханалық жұмыс «Дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу»	8.1.3.11 дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу
	Жүрек-қантамырлар жүйесі аурулары (гипертония, инфаркт, тахикардия, ишемиялық ауру, атеросклероз, инсульт). Аурудың себептері: тұқым қуалайтын ауруларға бейімділік, салауатты өмір салтын дұрыс ұстанбау т.б.	8.1.3.12 қантамыр жүйесі ауруларының себептері мен ауру белгілерін сипаттау

Тыныс алу	Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Өкпедегі қанның оттекке қанығуы. Ұлпа мен қан арасындағы газ алмасу. Қанның көмірқышқыл газына қанығуы, жасушаның оттекке қанығуы.	8.1.4.1 өкпе мен ұлпадағы газалмасу механизмдерін сипаттау
	Тыныс алу және тыныс шығару механизмі. Кеуде қуысының құрылысы. Тыныс алуға және тыныс шығаруға қатысатын бұлшықеттер. Тыныс алу және тыныс шығарудағы көкеттің маңызы. Ауа жүретін жолдардағы қысымның өзгеруі.	8.1.4.2 тыныс алу және тыныс шығару механизмін түсіндіру
	Тыныс алудың минуттық көлемі. Әр түрлі жастағы, физикалық дамыған, ер және әйел адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы. Тынысалу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. Зертханалық жұмыс «Өкпенің тіршілік сыйымдылығын зерттеу».	8.1.4.3 өкпенің тіршілік сыйымдылығын анықтау және қалыпты жағдайдағы дененің физикалық жүктемесі кезіндегі тыныс алудың минуттық көлемін анықтау.
3-тоқсан		
Бөліп шығару	Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несепағар, қуық, несеп жолы) мен қызметі. Бөліпшығару және сүзу мүшелері. Бүйректің құрылысы (қыртысты және милы қабат, нефрон, пирамида, астауша, бүйрек өзекшелері).	8.1.5.1 адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы мен қызметін сипаттау 8.1.5.2 бүйректің құрылымдық бөліктерін танып білу

	Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тер бөлінудің реттелуі	8.1.5.3 терінің құрылысы мен оның бөліп шығарудағы маңызын сипаттау
	Тері ауруларының пайда болу себептері мен салдары (қышыма, теміреткі, безеу бөртпелері,). Белгілері мен алдын алу шаралары.	8.1.5.4 тері ауруларының алдын алу шараларын түсіндіру
Қозғалыс. Биофизика	Адам қаңқасының құрылысы. Тірек-қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі	8.1.6.1 тірек-қимыл жүйесінің қызметтерін сипаттау
	Сүйектің макро - және микроскопиялық құрылысы. Сүйектің химиялық құрамы. Зертханалық жұмыс «Сүйектің макро және микроскопиялық құрылысы». Демонстрация «Сүйектің химиялық құрамы».	8.1.6.2 сүйектің химиялық құрамын, макро және микроскопиялық құрылысын зерттеу
	Сүйектің байланыс түрлері: қозғалмайтын, жартылай қозғалмалы, қозғалмалы.	8.1.6.3 сүйектердің байланыс түрлерін салыстыру
	Буынның құрылысы және қызметтері. Сүйек буындарының атқаратын қызметіне сәйкес бейімделуі.	8.1.6.4 буынның әр түрлі типтерінің құрылысы және олардың қызметтерінің арасында байланыс орнату
	Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі (бірыңғай салалы, көлденең жолақты қаңқа, көлденең жолақты жүрек). Зертханалық жұмыс «Бұлшықет ұлпаларының құрылысын зерттеу» Адам денесінің бұлшықеттерін жіктеу.	8.1.6.5 бұлшық ет ұлпасының түрлері мен олардың қызметтерін сипаттау 8.1.6.6 адам бұлшық еттерінің құрылысы мен бұлшықет топтарын оқып тану

	Гиподинамия. Сымбаттың бұзылуы және жалпақ жалпақтабандылықтың пайда болу себептері. Сымбаттың бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары.	8.1.6.7 гиподинамия салдарын атау; 8.1.6.8 сымбаттың бұзылуы және жалпақ жалпақтабандылықтың пайда болу себептерін анықтау
	Тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты бұлшықеттің маңызы. Тік жүру кезіндегі дененің ауырлық орталығы. Адам денесіндегі иіндер.	8.4.4.1 тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктерін зерттеу
Координация және реттелу	Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. Зертханалық жұмыс «Көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу»	8.1.7.1 көруді қабылдаудың ерекшеліктерін зерттеу және көру гигиенасы ережесін сипаттау
	Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы. Зертханалық жұмыс «Дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу». (құлақтың есту қабілетін анықтау).	8.1.7.2 дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу және есту гигиенасының ережелерін сипаттау
	Таяқшаның, құтышаның және түкті жасушалардың құрылымы мен қызметі. Зертханалық жұмыс «Соқыр дақты анықтау, түстердің аралсуына	8.1.7.3 көру және есту рецепторларының құрылымы мен қызметтерін сәйкестендіру

	тәжірибе, дыбыстың ауа және сүйек арқылы өтуі».	
	«Гормондар», «Гуморальдық реттелу» ұғымдары. Эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасуы және қызметі. Бездерден бөлінетін гормондар.	8.1.7.4 эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасқан жерлерін анықтау 8.1.7.5 бездердің негізгі қызметтерін түсіндіру
	Эндокринді бездер қызметінің бұзылуынан туындаған аурулар (гипо- және гиперфункция)	8.1.7.6 эндкриндік бездер қызметінің бұзылуынан туындаған ауруларды атау
	Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморецепторлар, механорецепторлар, ноцицептор-лар). Зертханалық жұмыс «Тері сезімталдығын зерттеу»	8.1.7.7 терінің сезімталдығын зерттеу
	Жылықанды жануарлардың тұрақты температураны сақтауындағы терінің ролі. Температураға сезімталдық. Терморецепторлардың температураның өзгеруіне бейімделуі.	8.1.7.8 жылықанды жануарлардың дене температураны сақтаудағы терінің ролін сипаттау
4-тоқсан		
Көбею	Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы.	8.2.2.1 тірі ағзалардың тіршілік әрекетіндегі митоз бен мейоздың маңызын түсіндіру
	Жануарлардың көбею формалары. Жыныссыз көбею типтері. Жынысты көбею.	8.2.1.1 жануарлардың көбею тәсілдерін салыстыру
	Мүктер мен қырықжапырақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит.	8.2.1.2 мүктер мен қырықжапырақтардың мысалдарында жынысты және жыныссыз

		ұрпақтарының ерекшеліктерін түсіндіру
	Ашықтұқымды және жабықтұқымды өсімдіктердің тіршілік циклі.	8.2.1.3 ашықтұқымды және жабықтұқымды өсімдіктердің тіршілік циклінің ерекшеліктерін түсіндіру
Өсу және даму	Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гаструла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануы. Органогенез.	8.2.3.1 эмбрионалдық даму кезеңдерін сипаттау 8.2.3.2 әр түрлі ұрық жапырақшаларынан қалыптасатын ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануын сипаттау
Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы. Өзгергіштік пен қоршаған орта жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс.	8.2.4.1 тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы ролін дәйектеу
	Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері.	8.2.4.2 ағзалар селекциясы үшін қолдан сұрыптаудың маңызын сипаттау
	Мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу орталықтары.	8.2.4.3 мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу тегінің орталықтарын оқып білу
	Қазақстан территориясында кездесетін егістік дақылдар мен үй жануарларының қолтұқымдары. Маңызды белгілер.	8.2.4.4 маңызды мәдени өсімдіктер іріктемелері мен үй жануарлары қолтұқымын сипаттау
Биосфера, экожүйе, популяция	Экожүйелердің компоненттері. Су және құрлық экожүйелері. Модельдеу «Су және құрлық экожүйелерін салыстыру»	8.3.1.1 экожүйелердің жалпы құрылымының сызбасын жасау; 8.3.1.2 су және құрлық экожүйелерін салыстыру

	Популяцияның құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері. Ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдері. (Тіршілікті сақтаудың К және r стрпатегиялары). «Жыртқыш-жемтік» қарымқатынас түрі. Популяция санының өзгеруі.	8.3.1.3 популяцияның негізгі қасиеттерін және құрылымдық ерекшеліктерін сипаттау; 8.3.1.4 ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдерін зерттеу; 8.3.1.5 жыртқыш-құрбан қарым-қатынасы мысалында популяция санының өзгеру себептерін анықтау
	Тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарымқатынас түрлері. Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі.	8.3.1.6 тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлерін сипаттау; 8.3.1.7 тірі ағзалардың қоршаған ортаның өзгермелі жағдайларына бейімделу механизмдерін түсіндіру
Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Адамның табиғаттағы ролі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау. Биологиялық алуан түрлілікті сақтау. Дүниежүзілік Тұқым қоры.	8.3.2.1 биологиялық әртүрлілікті сақтаудың және қолдауды қажеттіктің себептеріннегіздеу 8.3.2.2 Дүниежүзілік Тұқым қорының маңызын бағалау
	Қазақстан Республикасының экологиялық проблемалары. Себептері мен салдарлары. Оларды шешу жолдары.	8.3.2.3 Қазақстан аумағындағы экологиялық проблемалардың туындау себептері мен оларды шешу жолдарын түсіндіру

9-сынып

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырып/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті.
1-тоқсан		
Жасушалық биология	Жасушаның негізгі компонент-терінің қызметтері. Жасуша құрылымдары: плазмалық	9.4.2.1 өсімдік және жануар жасушаларының негізгі бөліктерінің құрылысы мен қызметін түсіндіру

	мембрана, цитоплазма, ядро, эндоплазмалық тор, жасуша орталығы, рибосомалар, Гольджи аппараты мен лизосомалар, митохондрия, пластидтер, қозғалыс органоидтары, жасушаның қосындылары. Құрылыстары және атқаратын қызметтері.	
	Жасушалардың сызықтық ұлғаюын есептеу. Ұлғаю, актуальды өлшемі және суреттің нақты өлшемі. Өлшем бірліктерін СИ жүйесіне аудару (сантиметр-миллиметр-микрометр-нанометр). Модельдеу «Микрофотографияларды пайдаланып жасушаның сызықтық ұлғаюын есептеу».	9.4.2.2 микрофотографияны қолданып, жасушалардың сызықтық ұлғаюын есептеу
Тірі ағзалардың көп түрлілігі. Биосфера және экожүйе	Әртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлық номенклатураны қолдану. Зертханалық жұмыс «Анықтағыш көмегімен өсімдіктер мен жануарлар түрлерін (жергілікті регионның) анықтау».	9.1.1.1 әр түрлі түрлерді сипаттауда бинарлы номенклатураны қолдану; 9.1.1.2 Өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін ерекшелік белгілері бойынша танып білу (анықтағыш бойынша)
	Популяцияның өсуінің экспоненциалды және сигмоидты қисығы.	9.3.1.1 популяция өсімінің экспоненциалдық және сигмоидтік үлгілерінің қисық сызықтарының графиктерін талдау
	Экожүйедегі энергия тасымаланың тиімділігі. Энергия ағыны және қоректік тізбектер. Экологиялық пирамида түрлері.	9.3.1.2 энергия ағымының тиімділігін есептеу; 9.3.1.3 энергия, биомасса және сандар пирамидаларын салыстыру

	Табиғаттағы көміртек пен азот айналымы. Биосферадағы биохимиялық үрдістер. Топырақ пен шөгінді жыныстар түзудегі тірі ағзалардың рөлі.	9.3.1.4 азот пен көміртектің табиғаттағы айналымының сызбасын құру
Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Пайдалы қазбаларды өндірудің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері.	9.3.2.1 пайдалы қазбалар өндірудің және қайта өңдеудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
	Пестицидтердің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері.	9.3.2.2 пестицидтерді пайдаланудың қоршаған орта мен адам денсаулығына әсерін түсіндіру
	Жылыжай эффктісі (булану) және озон қабатынынжұқаруы. Дүниежүзілік мұхит деңгейінің, су мен атмосфера температурасының көтерілуінің тірі ағзаларға әсері.	9.3.2.3 парниктік эффектінің тірі ағзаларға әсерін түсіндіру; 9.3.2.4 озон қабатының бұзылуының себептері мен салдарын түсіндіру
Қоректену	Ыдырау үдерісі. Асқорыту ферменттерінің әсері. Асқорытудағы ферменттердің маңызы. Сіңіру және бөліп шығару.	9.1.2.1 адамның асқорыту жолдарындағы үдерістерді сипаттау; 9.1.2.2 ас қорыту үдерісіндегі органикалық заттар мен сәйкесі ферменттердің арасындағы байланысты орнату
	Ферменттердің әсер ету механизмі. Ферменттің белсенді орталығы. Зертханалық жұмыс «Ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, pH) әсерін зерттеу».	9.4.1.1 ферменттер механизмін оқып тану; 9.1.2.3 ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, pH) әсерін зерттеу
	Өттің әсерінен майлардың эмульгациясы. Зертханалық жұмыс «Өттің әсерінен	9.1.2.4 өттің әсерінен майлардың эмульгациялануы үдерісін зерттеу

	майлардың эмульгациялануын зерттеу».	
Заттар тасымалы	Активті және пассивті тасымалдардың ұқсастығы мен айырмашылығы. Жасуша мембранасы арқылы тасымалдану. Белсенді тасымалдану кезіндегі энергияның жұмсалуы.	9.1.3.1 активті және пассивті тасымалдарды салыстыру
	Сыртқы және ішкі факторлардың транспирацияға әсері. Зертханалық жұмыс «Транспирация үдерісі кезіндегі сыртқы факторларды (температура, ылғалдылық пен су буының қысымы, ауа қозғалысын) зерттеу. Зертханалық жұмыс «Ішкі факторларды: Буландыратын беттің ауданы және бұл беттік ауданның өсімдік көлеміне қатынасының (кутикула мен лептесіктер) транспирация үдерісіне әсері».	9.1.3.2 өсімдіктердегі транспирация үдерісінің мәнін түсіндіру; 9.1.3.3 ішкі және сыртқы факторлардың транспирацияға әсерін зерттеу
	Сыртқы факторлардың флоэмада зат тасымалына әсері: температура, ылғалдылық, жарық	9.1.3.4 сыртқы факторлардың флоэма арқылы заттардың тасымалдануына әсерін зерттеу
2-тоқсан		
Тыныс алу	Анаэробты және аэробты тыныс алу. Анаэробты және аэробты тыны салу үдерістерін химиялық реакция теңдеулерін қолданып қарастыру. Анаэробты және аэробты тыныс алудың тиімділіктері.	9.1.4.1 тыныс алу реакциясының химиялық теңдеуін пайдалана отырып, анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру

	Аэробты, анаэробты тынысалу үдерістерімен байланысты бұлшық еттердің қажуы. Аэробты және анаэробты тынысалуға физикалық жүктемелердің әсері.	9.1.4.2 бұлшықет қажуы және аэробты, анаэробты тыныс алу үдерістері арасындағы байланысты қарастыру
Бөліп шығару	Нефронның құрылысы және қызметі. Ультрафильтрация. Абсорбция және таңдамалы реабсорбция. Несептің құрамы. Фильтрация мен кері фильтрацияның себептері.	9.1.5.1 нефронның құрылысы мен қызметін сипаттау; 9.1.5.2 фильтрация және несептің түзілу үрдістерін сипаттау
	Бүйрек жұмысына әсер ететін факторлар: тамақтану рационы, дене температурасының күрт түсуі, дәрілік препараттар, созылмалы және инфекциялық аурулар (кариес, іріңді ангина т.б.)	9.1.5.3 бүйректің жұмысына әсер ететін факторларды сипаттау
	Зәр шығару жүйесінің гигиенасы. Бүйрек және зәр шығару жүйесінің аурулары: пиелонефрит, цистит, бүйрекке тастың жиналуы. Себептері және алдын алу шаралары.	9.1.5.4 бүйрек және зәр шығару жүйесі ауруларының алдын алу жолдарын түсіндіру
	Құрлықта, шөлде, тұщы және тұзды суларда тіршілік ететін тірі ағзалардың зат алмасуының соңғы өнімдері. Құрамында азоты бар органикалық заттардың ыдырау өнімдері: аммиак, несепнәр, несеп қышқылы.	9.1.5.5 әртүрлі ағзалардың мекен ету ортасы мен зат алмасудың соңғы өнімдері арасындағы байланысты орнату
Координация және реттелу	Нейрондардың түрлері мен қызметтері. Жүйке ұлпасының қызметі	9.1.7.1 жүйке жасушасының құрылысы мен қызметі

	(глиальды жасушалар). Аксондардың миеленді және миеленсіз қабықтары. Синапстар және медиаторлар. Модельдеу «Жүйке ұлпаларын зерттеу».	арасындағы өзара байланысты орнату; 9.1.7.2 жүйке ұлпалары мен оның құрылымдық бөліктерінің қызметтерін талдау
	Миеленді, миеленсіз аксондарда жүйке импульстарының туындауы және өткізілуі. Өткізу жылдамдығы. Мембраналық потенциал, тыныштық потенциалы және әрекет потенциалы. Модельдеу «Жүйке импульстарының туындауы мен таралу жылдамдығын зерттеу».	9.1.7.3 жүйке импульсінің туындауы мен өтуін сипаттау
	Тірі ағзалардағы электрлік үдерістер. Электрорецепторлар және электрлі мүшелер.	9.4.4.1 тірі ағзалардағы электрлік үдерістерді зерттеу
	Тынысалу мен тыныс шығарудың реттелуі мысалында нейрогумо-ральдық реттелу механизмі. Жүйкелік және гуморальдық реттелуді салыстыру. Ағзаның күйзеліске бейімделуі.	9.1.7.4 нейрогуморалды реттелудің механизмін түсіндіру
	Нейрокомпьютерлік интерфейс. Компьютер мен ми арасындағы ақпарат алмасу жүйесі.	9.4.4.2 «компьютер-ми» интерфейс технологиясының ерекшеліктерін оқып білу
	Гомеостазды тұрақты ұстаудың механизмдері.	9.1.7.5 ағзаның ішкі ортасының тұрақтылығын ұстаудағы гомеостазды сақтаудың механизмін түсіндіру
	Өсімдіктердің өсуі мен дамуын реттеуші. Зертханалық жұмыс «Ауксиннің өсімдіктерге әсерін зерттеу».	9.1.7.6 өсімдіктердің өсуі мен дамуына әсер ететін заттардың әрекетін талдау

3-тоқсан		
Қозғалыс	Бұлшық еттің жұмысы. Демонстрация «Негізгі бұлшық еттердің жұмысын өзіндік бақылау, иық белдеуінің қол қозғалысындағы рөлі. Бұлшықет қозғалысын реттеу» Зертханалық жұмыс «Статикалық және динамикалық жұмыс кезіндегі бұлшық еттің қажуын зерттеу».	9.1.6.1 қол бұлшық еттерінің максималды жұмыс күшін және күшке төзімділігін зерттеу; 9.1.6.2 бұлшық еттің жиырылу жиілігіне бұлшықет жұмысының тәуелділігін зерттеу
Молекулалық биология	Дезоксирибонуклеин қышқылының молекулалық құрылысының принцптері: нуклеотидтердің комплементарлылығы. Модельдеу «Дезоксирибонуклеин қышқылы» молекуласын құру»	9.4.1.2 дезоксирибонуклеин қышқылының молекуласының қос шиыршықты құрылымын сипаттау; 9.4.1.3 дезоксирибонуклеин қышқылының құрылымдық қағидалары негізінде үлгілеу
Жасушалық цикл	Интерфаза. Интерфаза кезеңдері: Gl, S және G2.	9.2.2.1 жасуша айналымының интерфаза кезіндегі жүретін үдерістерді түсіндіру
	Митоз. Митоз фазалары. Зертханалық жұмыс «Пияз тамыр ұшындағы жасушалардан митозды зерттеу»	9.2.2.2 митоздың кезеңдерін сипаттау
	Мейоз. Мейоз фазалары. Мейоз бен митозды салыстыру. Модельдеу «Мейоз кезеңдерңн зерттеу».	9.2.2.3 мейоз кезеңдерін сипаттау; 9.2.2.4 митоз және мейоз үдерістерін салыстыру
Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Мендель ашқан белгілердің тұқымқуалаузаңдылықтары. Тұқымқуалаушылықты зерттеудің гибридологиялық әдісі.	9.2.4.1 генетиканың дамуы мен қалыптасуындағы Мендель зерттеулерінің рөлін бағалау

	Тұқымқуалаушылық заңдылықтарының цитологиялық негіздері. Гаметалар тазалығы және оның цитологиялық негіздемесі. Моногибридті және дигибридті будандастыру. Басымдылық заңы. Ажырау заңы.	9.2.4.2 моногибридті будандастырудың цитологиялық негіздерін дәлелдеу және есептер шығару; 9.2.4.3 дигибридті будандастырудың цитологиялық негіздерін дәлелдеу және есептер шығару
	Аллельді гендердің әрекеттесуі: толықжәне толымсыз. Доминанттылық белгілердің пайда болуы. Талдаушы шағылыстыру ұғымы мен оның практикалық маңызы.	9.2.4.4 толық және толымсыз доминаттылықты салыстыру; 9.2.4.5 талдаушы будандастырудың маңыздылығын бағалау
	Жыныс генетикасы. Жынысты анықтаудың генетикалық механизмі. Жыныспен тіркесіп тұқымқуалау. Гемофилия және дальтонизм.	9.2.4.6 жынысты анықтау теориясын сипаттау; 9.2.4.7 жынысты анықтау кезінде хромосомалардың рөлін түсіндіретін сызба жасау
	Адам қан топтарының тұқымқуалау заңдылықтары. Резус-фактор.	9.2.4.8 адамның қан тобының тұқымқуалауын және қан топтарын анықтау механизмін түсіндіру
	Адам генетикасы. Адамның тұқым-қуалау белгілерін зерттеу әдістері. Адамның генетикалық ауруларының алдын алу. Модельдеу «Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру».	9.2.4.9 адам генетикасын зерттеудің негізгі әдістерін сипаттау; 9.2.4.10 шежіре сызбасын құру
	Өнімділікті арттыратын заманауи ауыл шаруашылық технологиялары. Өнімділігі жоғары ауыл шаруашылықты	9.2.4.11 мәдени өсімдіктердің өнімділігін арттыру үшін заманауи ауылшаруашылық технологияларды қолданылуын зерттеу

	жүргізудің жаңа баламалы жолдары.	
Микробиология және биотехнология	Биотехнологиялық үдерістің жалпы сызбасы және биотехнологияда алынатын өнімдері (медицинада, өнеркәсіпте және ауылшаруашылықта). Инсулин өндірісі.	9.4.3.1 инсулин өндіру мысалында биотехнологиялық үдерістің жалпы сызбасын сипаттау; 9.4.3.2 биотехнологияда өндірілетін өнімдерге мысал келтіру
4-тоқсан		
Көбею	Адамның жыныс жүйесінің құрылымы мен қызметі.	9.2.1.1 адамның жыныс жүйесінің құрылысын сипаттау
	Екінші реттік жыныстық белгілер. Ұлдар мен қыздардың жыныстық жетілуі. Биологиялық және әлеуметтік жетілу.	9.2.1.2 жыныстық жетілу кезеңіндегі екінші реттік жыныстық белгілердің дамуын сипаттау
	Менструалдық цикл: менструалдық циклындағы эстроген мен прогестерон гормондарының маңызы.	9.2.1.3 менструалдық цикл мен экстроген және прогестеронның маңызын сипаттау
	Контрацепция түрлері. Жыныстық жолмен берілетін аурулар: жүре пайда болған иммундық дефицитінің синдромы (ЖИТС), сифилис, гонорея, гепатит В, С. Алдын алу шаралары.	9.2.1.4 контрацепцияның түрлерін және жыныстық жолмен таралатын аурулардың салдары мен алдын алу шараларын түсіндіру
Өсу және даму	Құрсақта даму. Ұрықтық дамудың алғашқы кезеңдері. Ұрықтың қалыптасуы мен дамуы.	9.2.3.1 ұрықтың дамуындағы плацентаның маңызын түсіндіру; 9.2.3.2 эмбрион мен ұрықтың дамуын салыстыру
	Шылым шегу, есірткі мен ішімдіктің адам ұрығының дамуына тигізетін әсері	9.2.3.3 адам ұрығының дамуына шылым шегу, алкоголь мен басқа есірткілер әсерінің салдарын түсіндіру
Эволюциялық даму	Жердегі тіршіліктің пайда болуы кезеңдері.	9.2.5.7 Жердегі тіршіліктің даму-ының негізгі кезеңдерін оқып білу

	Эволюциялық ұғымдардың қалыптасуы және дамуы. Ч.Дарвиннің эволюциялық ілімінің негізгі қағидалары. Эволюцияның қазіргі заман теориясының пайда болуы.	9.2.5.1 К. Линней мен Ж.Б. Ламарк еңбектерінің негізгі қағидаларын оқып зерттеу; 9.2.5.2 эволюция ілімінің қалыптасуындағы. Ч.Дарвин еңбектерінің ролін түсіндіру
	Эволюцияның қозғаушы күштері. Табиғи сұрыпталу нәтижесіндегі бейімделушілік. Эволюциялық үдерістегі өзгергіштіктің (мутациялық, комбинтивтік) рөлі. Табиғи сұрыпталу, оның түрлері (қозғаушы және тұрақтандырушы). Тіршілік үшін күрес (түрішілік, түраралық). Модельдеу «Бейімделгіштікті табиғи сұрыпталу нәтижесі ретінде зерттеу (көбелек)».	9.2.5.3 эволюцияның қозғаушы күштерін сипаттау; 9.2.5.4 ағзалардың бейімделудегі табиғи сұрыпталудың рөлін сипаттау
	«Түр» ұғымының анықтамасы. Түр-дің құрылымы. Түр критерийлері. «Түр түзілу» ұғымы. Түр түзілудің тәсілдері мен механизмдері.	9.2.5.5 түрдің құрылымы мен критерийлерін сипаттау 9.2.5.6 түр түзілу үдерісін түсіндіру

бұйрығына 59-қосымша
Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
60-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «География» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленді., техникалық және кәсіптік, (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген) сәйкес жүзеге асырылады.

2. «География» оқу пәні – табиғи, қоғамдық, әлеуметтік нысандарды, құбылыстарды, үдерістерді бірлікте қарастыратын маңызды пән. Ол табиғи және антропогендік нысандардың арасындағы кеңістіктік-уақыттық өзара байланыстар мен өзара тәуелділіктерді зерттейді.

3. «География» оқу пәнінің мақсаты – дүниенің географиялық бейнесін тұтас қабылдайтын, географиялық ойлау қабілеті дамыған, географияның әдістері мен тілін білетін және қолданатын, географиялық мәдениеті бар тұлға тәрбиелеу.

4. Тұлғаның географиялық мәдениеті – тұлғаның бойындағы Жер, қоршаған орта, табиғат туралы, оның алуантүрлілігінің себептері, халқы мен шаруашылық әрекеті туралы білім мен «адам – табиғат – қоғам – мәдениет» жүйесіндегі өмірлік құндылықтарды меңгеруінің көрінісі.

5. Әлемнің географиялық бейнесі – аумақтық табиғи-қоғамдық жүйелердің қасиеттері мен заңдылықтары туралы көзқарастар жиынтығы.

6. Географиялық ойлау – географиялық нысандар, үдерістер мен құбылыстарды, олардың арасындағы байланыстарды тану және олардың маңызды қасиеттерін бейнелеу.

7. Оқу пәнінің мазмұны- білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған

8. «География» пәнінің міндеттері:

1) географияның ғылыми пән ретіндегі рөлі мен оның қазіргі заманғы адамзат мәселелерін, сондай-ақ ғаламдық мәселелерді шешудегі әлеуетін түсінуге мүмкіндік беру;

2) оқушылардың бойында табиғат пен қоғам арасындағы өзара байланыстарға, осы байланыстардың кеңістіктік ерекшеліктеріне ғылыми көзқарастарды қалыптастыру;

3) қоғамдық өндірістің, табиғатты қорғау мен табиғатты тиімді пайдаланудың ғылыми-жаратылыстану, әлеуметтік-экономикалық негіздерін ашу;

4) оқушылардың географиялық зерттеу әдістері мен зерттеу дағдыларын игеруіне ықпал жасау;

5) оқушылардың география ғылымының түсініктері мен терминдерін меңгеруіне ықпал жасау;

6) кеңістіктік ойлау мен картографиялық дағдыларды қалыптастыру;

7) географиялық білімді күнделікті өмірде, өз іс-тәжірибесінде пайдалану дағдыларын қалыптастыру.

8) цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту;

9) оқу пәні білім алушылардың мәтіндерді талдау, зерттеу жүргізу, ақпаратты өңдеу, жобалар әзірлеу және цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті, академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып қауіпсіз әрі жауапкершілікпен қолдану дағдыларын дамытады.

9. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «География» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «География» оқу пәнінің мазмұны

10. «География» пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 7-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен(Нормативтік

құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

11. «География» пәні оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

12. Әр бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары, мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, сонымен қатар олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

13. Оқу пәнінің мазмұны 6 бөлімді қамтиды:

1) географиялық зерттеу әдістері;

2) картография және географиялық деректер базасы;

3) физикалық география;

4) әлеуметтік география;

5) экономикалық география;

6) елтану және саяси география негіздері.

14. «Географиялық зерттеу әдістері» бөлімі «Зерттеу және зерттеушілер» бөлімшесінен тұрады.

15. «Картография және географиялық деректер базасы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) географиялық карталар;

2) географиялық деректер базасы.

16. «Физикалық география» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) литосфера;

2) атмосфера;

3) гидросфера;

4) биосфера;

5) табиғи-аумақтық кешендер.

17. «Әлеуметтік география» бөлімі келесі бөлімшеден тұрады:

1) халықтар географиясы.

18. «Экономикалық география» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) табиғи ресурстар;

2) әлеуметтік-экономикалық ресурстар;

3) дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы;

4) дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері;

19. «Елтану және саяси география негіздері» бөлімі «Дүниежүзі елдері» бөлімшесін қамтиды.

20. 7-сыныпқа арналған «География» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) географиялық зерттеу әдістері, зерттеу және зерттеушілер, географияны зерттеу нысандары, география ғылымының дамуы, географиялық дерек көздері, географиялық тәжірибелер, далалық зерттеу әдістері, географияда графикалық әдістердің қолданылуы;

2) картография және географиялық деректер базасы, географиялық карталар, географиялық картосхемаларды қолдану, географиялық номенклатура, географиялық деректер базасы, географиялық деректерді ұйымдастыру;

3) физикалық география, литосфера, литосфераның құрылысы мен заттық құрамы, жердің тектоникалық құрылысы, литосфераның тектоникалық қозғалыстары, литосфералық катаклизмдер, атмосфера, атмосфера және оның құрамдас бөліктері, ауа райы және метеорологиялық элементтер, атмосфералық қолайсыз құбылыстар, гидросфера, гидросфера және оның құрамдас бөліктері, су ресурстарының маңыздылығы, дүниежүзілік мұхиттың географиялық жағдайы, дүниежүзілік мұхит суларының қасиеттері, мұхит суларының қозғалыстары, мұхиттармен байланысты апаттар, дүниежүзілік мұхиттың проблемалары, биосфера, биосфера және оның құрамдас бөліктері, туған өлкенің флорасы мен фаунасы, топырақ, оның құрамы мен құрылымы, Қазақстанның топырақ түрлері, топырақтың экологиялық проблемалары, табиғи-аумақтық кешендер, табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы, табиғи-аумақтық кешендердің түрлері; туған өлкемнің визит карточкасы: өлкетанудың деректер базасын әзірлеу;

4) әлеуметтік география, халық географиясы, дүниежүзі халқының тілдік әулеттері мен топтары, дүниежүзі халқының діни құрамы, дүниежүзінің тарихи-мәдени аймақтары, ұлтаралық және дінаралық келісім;

5) экономикалық география, табиғи ресурстар, табиғи ресурстардың жіктелуі, табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемалар, әлеуметтік-экономикалық ресурстар, көлік инфрақұрылымы, әлеуметтік инфрақұрылым, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы, дүниежүзілік шаруашылықтың салалары: ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп;

6) елтану және саяси география негіздері, дүниежүзі елдері, дүниежүзі елдерінің географиялық жағдайы, дүниежүзі елдерінің географиялық және экономикалық-географиялық жағдайы.

21. 8-сыныпқа арналған «География» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) географиялық зерттеу әдістері, зерттеу және зерттеушілер, география ғылымының салалары, географиялық зерттеу әдістерінің түрлері, географиялық деректерді өңдеу және талдау, географиялық модельдер, зерттеу нәтижелерінің ұсыну формалары;

2) картография және географиялық деректер базасы, географиялық карталар, тақырыптық карталар және оларды қосымша сипаттау элементтері, тақырыптық карталарды оқу, тақырыптық географиялық номенклатура, географиялық деректер базасы, географиялық деректер базасын құрастыруда ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың рөлі;

3) физикалық география, литосфера, жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтары, жер бедерінің жіктелуі, материктер мен мұхиттардың ірі орографиялық объектілері, тау жыныстары мен минералдардың жіктелуі, пайдалы қазбалардың тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты таралуы, тау жыныстары мен минералдардың қасиеттері, тау жыныстарының жасын анықтау, геологиялық жыл санау мен

геохронологиялық кесте, жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері, атмосфера, климат қалыптастырушы факторлар, атмосфераның ғаламдық циркуляциясы, климаттық белдеулер, материктердің климаттық ерекшеліктері, климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері, адам әрекетінің атмосфераға тигізетін кері әсері, гидросфера, құрлық суларының түрлері мен қалыптасуы, құрлық суларының шаруашылық маңызы, өзен аңғарының құрылысы, өзендердің гидрологиялық режимі, көлдер мен мұздықтар, құрлық суларының экологиялық проблемалары, су апаттары, биосфера, табиғат зоналары мен биіктік белдеулер, материктердің табиғи зоналары, мұхиттардың тіршілік дүниесі, өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау, табиғи-аумақтық кешендер, географиялық қабықтың құрамы мен құрылысы, географиялық қабықтың заңдылықтары;

4) әлеуметтік география, халық географиясы, халық санағы, дайын өсудің түрлері, демографиялық көрсеткіштер мен демографиялық жағдай, демографиялық проблемалар, демографиялық саясат;

5) экономикалық география, табиғи ресурстар, табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалау, дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық әлеуеті, табиғи ресурстарды өңдеу технологиясы, орталықтары және дайын өнім түрлері, әлеуметтік-экономикалық ресурстар, экономикалық инфрақұрылымның элементтері мен функциялары, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық құрамы: өндіруші, өңдеуші және қызмет салалары, ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын ұйымдастыру түрлері, ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын орналастыру факторлары, дүниежүзілік шаруашылық салаларын сипаттау;

6) елтану және саяси география негіздері, дүние жүзі елдері, дүниежүзінің саяси картасы, елдердің саяси типологиясы, саяси картадағы сандық және сапалық өзгерістер, дүние жүзі елдерінің саяси-географиялық жағдайы, саяси интеграция, Қазақстанның саяси-интеграциялық үдерістердегі мүдделері, бағыттары және бастамалары.

22. 9-сыныпқа арналған «Қазақстан географиясы» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) географиялық зерттеу әдістері, зерттеу және зерттеушілер, қазақстандық географтардың зерттеулері, география ғылымы зерттеулерінің қазіргі заманғы өзекті проблемалары, географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері, қазақтың халықтық географиялық терминдері, зерттеу нәтижелерін ұсынудың академиялық формалары;

2) картография және географиялық деректер базасы, географиялық карталар, географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды картадан көрсету тәсілдері, географиялық номенклатура нысандарын көрсету тәсілдері, географиялық деректер базасы, жерді қашықтықтан зерделеу әдістері, геоақпараттық жүйе технологияларын қолдану аясы;

3) физикалық география, литосфера, Қазақстан аумағының геологиялық тарихы және тектоникалық құрылымы, Қазақстанның басты орографиялық нысандары, қазақ оронимдері, Қазақстанда минералды ресурстардың таралу

заңдылықтары, минералды ресурстарды өндіру және өңдеу орталықтары, Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру, минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемалар, атмосфера, Қазақстанның климатын түзуші факторлар, Қазақстанның климаттық жағдайы, Қазақстанның климаттық ресурстары, Қазақстанда қолайсыз және қауіпті атмосфералық құбылыстар, қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері, гидросфера, Қазақстанның ішкі суларының түрлері, қазақ гидронимдері, Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға беру, су ресурстарының экологиялық проблемалары, Қазақстанның ішкі суларының геосаяси проблемалары, биосфера, Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулері, ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың түрлері, Қазақстанның табиғи мұрасы, табиғи хоронимдердің (ерекше қорғауға алынған аумақтар) мағынасы, ноосфераның қалыптасуы, Қазақстанның ноосфераның дамуына қосқан үлесі, табиғи-аумақтық кешендер, Қазақстанның ірі физикалық-географиялық аудандары, Қазақтың табиғи хоронимдері (физикалық-географиялық аудандардың атауы), табиғат кешендеріне әсер ететін антропогендік факторлар, антропогендік ландшафтарды жақсарту жолдары;

4) әлеуметтік география, халық географиясы, Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамы, дүниежүзі халқының көші-қоны, Қазақстандағы халықтың көші-қоны, көші-қон саясаты, еңбек ресурстарының сандық және сапалық құрамы, Қазақстанның демографиялық жағдайы мен демографиялық саясаты, елді мекендердің жіктелуі, елді мекендердің функционалды зоналары, Қазақстандағы ойконимдер, Қазақстандағы елді мекендердің проблемалары, урбандалу үдерісі, Қазақстандағы урбандалу үдерісіне баға беру;

5) экономикалық география, табиғи ресурстар, Қазақстанның табиғи-ресурстық әлеуеті, Қазақстанда жекелеген ресурс түрлерін өңдеу технологиялары, орталықтары және дайын өнім түрлері, табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлері, тұрақты даму, Қазақстанда табиғатты пайдаланумен байланысты проблемалар, Әлеуметтік-экономикалық ресурстар, ғылыми-техникалық революция үдерісі, бағыттары, адам әлеуеті даму индексінің көрсеткіштері, Қазақстанда адамдық капиталды дамыту, Қазақстанның индустриялы-инновациялық даму бағыттары, Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымы, Қазақстан аймақтары инфрақұрылымының даму деңгейі, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы, Қазақстан шаруашылығының салалары, Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салалары мен мамандануы, дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері, дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілері, халықаралық географиялық еңбек бөлінісі, халықаралық экономикалық қатынас түрлері, дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштері, дүниежүзілік шаруашылықтың даму модельдері мен аумақтық құрылымы, дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері, Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықта алатын орны, Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттары, орны;

6) елтану және саяси география негіздері, дүниежүзі елдері, елдердің экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырылуы, халықаралық

ұйымдардың деңгейлері мен мақсаттары, Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайы, Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдер, Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты ұсыну формалары.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

23. Бағдарламада оқу мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді. Кодтық белгіде бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқу мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында «7» - сынып, «2.1» - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» - оқу мақсатының реттік саны.

Білім алушылар білуі тиіс:				
Бөлім	Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер және зерттеушілер	7.1.1.1 географияның зерттеу нысандарын анықтайды; 7.1.1.2 саяхатшылар мен зерттеушілердің география ғылымының дамуына қосқан үлесін сипаттап, баға береді; 7.1.1.3 географиялық дерек көздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар; 7.1.1.4 географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды; 7.1.1.5 географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді	8.1.1.1 география ғылымының салаларға бөлінуін графикалық түрде көрсетіп түсіндіреді; 8.1.1.2 география ғылымы салаларындағы маңызды зерттеулерді анықтайды; 8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады; 8.1.1.4 қазақстандық компонентті қосымша	9.1.1.1 география ғылымының дамуына үлес қосқан қазақстандық тардың зерттеулері туралы баяндайды; 9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті зерттеу проблемаларын анықтайды; 9.1.1.3 географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктер

		тіркейді, жинақтайды, өңдейді, талдайды; 7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график	қамтумен сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды; 8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді; 8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады	ін анықтайды; 9.1.1.4 қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіреді; 9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2. Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемалар жасай алады; 7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте; 8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді	9.2.1.1 маңызды қазақстандық географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көр-сету барысында сипаттайды; 9.2.1.2 Қазақстанның географиялы

			қолданумен тақырыптық карталарды оқиды; 8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді	қ номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады	9.2.2.1 жерді қашықтықтан зерделеудің әдістерін сипаттап, маңыздылығы мен ерекшеліктерін түсіндіреді; 9.2.2.2 шаруашылық пен ғылым салаларында геоақпараттық технологияларын қолданудың маңыздылығын сипаттайды
3. Физикалық география	3.1 Литосфера	7.3.1.1 литосфераның құрылысы мен заттық құрамын анықтайды; 7.3.1.2 жердің тектоникалық құрылымы мен литосфералық плиталардың орналасуын	8.3.1.1 жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтарын зерттейді; 8.3.1.2 жер бедері түрлерін жіктейді; 8.3.1.3 жер бедері түрлерін жоспар	9.3.1.1 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және

		картадан көрсетеді және сипаттайды; 7.3.1.3 жер қыртысының тектоникалық қозғалыстарын талдайды: дрейф, коллизия, субдукция, спрединг; 7.3.1.4 дүние жүзінде және Қазақстанда литосфералық катаклизмдердің себеп-салдарын, таралуын түсіндіреді; 7.3.1.5 литосфералық катаклизмдер барысында өзін өзі ұстау ережелерін қазақстандық компонент негізінде түсіндіреді	бойынша сипаттайды; 8.3.1.4 материктер мен мұхиттарда орналасқан ұқсас орографиялық бірліктерді салыстырады; 8.3.1.5 тау жыныстары мен минералдарды түрлі белгілері бойынша жіктейді; 8.3.1.6 тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалардың таралуына талдау жасайды; 8.3.1.7 тау жыныстары мен минералдардың қасиеттерін анықтайды; 8.3.1.8 тау жыныстарының жасын анықтау әдістерін түсіндіреді; 8.3.1.9 геологиялық жыл санау мен геохронологиял	тектоникалық құрылымын анықтайды; 9.3.1.2 Қазақстанның басты орографиялық нысандарын сипаттайды; 9.3.1.3 қазақ оронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады; 9.3.1.4 Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтарын анықтайды; 9.3.1.5 Қазақстанның минералды ресурстарын өндіру және өңдеудің басты орталықтарын картадан көрсетіп, сипаттайды; 9.3.1.6 Қазақстанның минералды ресурстарына баға береді;

			ық кестені талдап, жер қыртысының және тіршіліктің дамуындағы ірі кезеңдері мен геологиялық оқиғаларды ажырата алады; 8.3.1.10 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді	9.3.1.7 минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды топтастырады және Қазақстанның әртүрлі аймақтары бойынша оларды шешудің жолдарын ұсынады
	3.2 Атмосфера	7.3.2.1 атмосфераның құрамын сипаттайды; 7.3.2.2 атмосфераның құрылысы мен қабаттарының ерекшеліктерін графикалық түрде бейнелеп, түсіндіреді; 7.3.2.3 «ауа райы» ұғымын түсіндіреді; 7.3.2.4 метеорологиялық элементтер мен құбылыстарды сипаттап, зерттеу маңыздылығын анықтайды;	8.3.2.1 климат қалыптастырушы факторларды талдайды; 8.3.2.2 атмосфераның ғаламдық циркуляциясын талдап, түсіндіреді; 8.3.2.3 климаттық белдеулерді талдайды; 8.3.2.4 әр материкте орналасқан ұқсас климаттық белдеулерді салыстырады;	9.3.2.1 Қазақстан климатын қалыптастырушы факторларды талдайды; 9.3.2.2 Қазақстанның климаттық жағдайын талдайды; 9.3.2.3 Қазақстанның климаттық ресурстарын бағалайды; 9.3.2.4 Қазақстанда атмосфералық қолайсыз және қауіпті

		7.3.2.5 метеорологиялық элементтердің көрсеткіштерін өлшеп, метеорологиялық құрал-жабдықтарды қолданумен тіркейді; 7.3.2.6 жергілікті жер мүмкіндігі бойынша температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылық метеорологиялық элементтерінің көрсеткіштері бойынша синоптикалық графикалық материалдарды жасайды; 7.3.2.7 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қолайсыз атмосфералық құбылыстарды талдай отырып, сақтану шараларын ұсынады	8.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді; 8.3.2.6 адамзат әрекетінің атмосфера мен климатқа тигізетін кері әсерін топтастырады, шешу жолдарын ұсынады (қазақстандық компонент негізінде)	құбылыстардың қалыптасуын, таралу аумақтарын картада көрсетіп, сақтану шараларын ұсынады; 9.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды
	3.3 Гидросфера	7.3.3.1 гидросфера және оның құрамдас бөліктерін сипаттайды; 7.3.3.2 су ресурстарының маңыздылығын түсіндіреді; 7.3.3.3 дүниежүзілік мұхиттың құрамын, географиялық	8.3.3.1 құрлық суларының қалыптасу жолдарын анықтайды; 8.3.3.2 құрлық суларының негізгі түрлерінің шаруашылық маңызын	9.3.3.1 Қазақстанның ішкі суларын топтастырады, көрсеткіштерін талдайды және сипаттайды: өзендер мен

		жағдайын сипаттайды; 7.3.3.4 мұхит және оның құрамдас бөліктерін жоспар бойынша сипаттайды; 7.3.3.5 мұхит суының қасиеттеріне әсер ететін факторларды анықтайды; 7.3.3.6 мұхит суының қозғалыстарын жіктеп, түсіндіреді; 7.3.3.7 мұхиттар және теңіздермен байланысты апаттарды топтастырып, сақтану шараларын ұсынады; 7.3.3.8 дүниежүзілік мұхит проблемаларын топтастырып, шешу жолдарын ұсынады	түсіндіреді (қазақстандық компонент негізінде); 8.3.3.3 өзен аңғарының құрылысын түсіндіреді; 8.3.3.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде өзендердің гидрологиялық режимін түсіндіреді; 8.3.3.5 дүние жүзінің және Қазақстанның көлдері мен мұздықтарын жоспар бойынша сипаттайды; 8.3.3.6 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде құрлық суларының экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады; 8.3.3.7 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде су апаттарының алдын алу	көлдер, мұздық тар мен мәңгі тоң, жерасты сулары; 9.3.3.2 қазақ гидронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады; 9.3.3.3 Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға береді; 9.3.3.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде су ресурстарының экологиялық проблемаларын талдап, шешу жолдарын ұсынады; 9.3.3.5 Қазақстандағы су ресурстарының геосаяси проблемаларын жіктеп шешу жолдарын

			шараларын ұсынады	ұсынады: трансшекаралық өзендер, Каспий теңізінің мәртебесі
	3.4 Биосфера	7.3.4.1 биосфераның құрамын, құрылымын, шекаралары мен қасиеттерін анықтайды; 7.3.4.2 өлкеге тән өсімдіктер мен жануарларды анықтайды және «Қызыл кітапқа» енген түрлерін атайды; 7.3.4.3 Қазақстанда топырақ түрлерінің таралуын анықтайды; 7.3.4.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде топырақ ресурстарына баға береді; 7.3.4.5 топырақтардың экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады	8.3.4.1 табиғат зоналары мен биіктік белдеулерінің қалыптасуын түсіндіреді; 7.3.4.2 өлкеге тән өсімдік тер мен жануарлар ды анықтайды және «Қызыл кітапқа» енген түрлерін атайды; 8.3.4.3 әр материкте орналасқан ұқсас табиғат зоналар мен биіктік белдеулерді салыстырады; 8.3.4.4 мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын анықтайды; 8.3.4.5 өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдейді, қорғау жолдарын ұсынады	9.3.4.1 Қазақстанны ң табиғат зоналары мен биіктік белдеулеріне салыстырмал ы талдау жасайды; 9.3.4.2 қорықтар, қорықшалар, ұлттық саябақтар ерекше қорғалатын аумақтардың құрылу мақсатын түсіндіреді; 9.3.4.3 Қазақстанны ң табиғи мұрасына баға береді; 9.3.4.4 тақырыпқа қатысты қазақтың табиғи хоронимдері н жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерац ия сын үш

				тілде ұсынады; 9.3.4.5 ноосфераның қалыптасу шарттарын зерттейді; 9.3.4.6 Қазақстанның ноосфера дамуына қосқан өзіндік үлесін бағалайды
	3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	7.3.5.1 географиялық қабық, материктер мен мұхиттар, зоналар және белдеулер, ландшафт табиғи-аумақтық кешендерінің қалыптасуын түсіндіреді; 7.3.5.2 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде әртүрлі деңгейдегі табиғи-аумақтық кешендерін жоспар бойынша сипаттайды; 7.3.5.3 туған өлкенің табиғи-аумақтық кешендерін жоспар бойынша сипаттайды және өлкетану деректер базасын әртүрлі формада ұсынады	8.3.5.1 географиялық қабықтың құрамы мен құрылысын графикалық түрде көрсетіп, түсіндіреді; 8.3.5.2 географиялық қабық заңдылықтарының маңыздылығын түсіндіреді	9.3.5.1 Қазақстанның ірі табиғи кешендерін жоспар бойынша сипаттайды; 9.3.5.2 қазақтың табиғи хоронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіріп, транлитерациясын үш тілде ұсынады; 9.3.5.3 жергілікті компонент негізінде антропогенді к факторлардың табиғат кешендеріне әсерін зерттейді;

				9.3.5.4 антропогенді к ландшафттар ды жақсарту жолдарын ұсынады: рекультиваци я, мелиорация, ландшафттық дизайн
4. Әлеуметтік география	4.1 Халық географи ясы	7.4.1.1 дүниежүзі халықтарының этнолингвистикалық жіктелінуін түсіндіреді; 7.4.1.2 дүние жүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралу аймақтарын анықтайды; 7.4.1.3 халықтың этникалық және діни құрамына байланысты дүниежүзінің тарихи-мәдени өркениеттік аймақтарының қалыптасуын түсіндіреді; 7.4.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ұлтаралық және дінаралық келісімнің қажеттілігін дәлелдейді және қалыптастыру жолдарын ұсынады	8.4.1.1 халық санын анықтау әдістерін түсіндіреді; 8.4.1.2 дүниежүзі елдерін халықтың ұдайы өсу түрі бойынша жіктейді; 8.4.1.3 елдердің демографиялық жағдайын талдап, басты демографиялық көрсеткіштерін есептейді: халық саны, туу және өлім коэффициентте рі, табиғи және механикалық өсім, жалпы өсім, жас-жыныстық көрсеткіштер, ұлттық және діни құрам; 8.4.1.4 елдердің	9.4.1.1 Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамын анықтайды; 9.4.1.2 дүниежүзі халқы миграциялар ының басты бағыттарын, себеп-салдарын түсіндіреді; 9.4.1.3 Қазақстандағ ы көші-қон үдерістерді талдап, басты бағыттарын анықтайды; 9.4.1.4 көші-қон саясатының өзіндік үлгісін ұсынады; 9.4.1.5 қазақстандық көрсеткіштер ді басқа

			демографиялық көрсеткіштерін графикалық түрде ұсынып, түсіндіреді; 8.4.1.5 дүниежүзі елдерін демографиялық проблемалары бойынша жіктейді; 8.4.1.6 «демографиялық саясат» ұғымын түсіндіре отырып дүниежүзінің жекелеген елдеріне қатысты демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады	елдердің көрсеткіштері мен салыстыру негізінде еңбек ресурстарының сандық, сапалық құрамына баға береді; 9.4.1.6 Қазақстанның демографиялық жағдайын талдап, демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады; 9.4.1.7 Қазақстандағы елді мекендерді жіктейді; 9.4.1.8 елді мекендердің түрлері мен функционалды зоналарын сипаттайды; 9.4.1.9 Қазақстандағы ойконимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш

				тілде ұсынады; 9.4.1.10 Қазақстанның елді мекендері проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады; 9.4.1.11 урбандалу үдерісінің себеп-салдарын түсіндіру арқылы байланысты проблемалардың шешу жолдарын ұсынады; 9.4.1.12 Қазақстандағы урбандалу үдерісіне баға береді
5. Экономикалық география	5.1 Табиғи ресурстар	7.5.1.1 табиғи ресурстарды жіктейді; 7.5.1.2 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстардың таралу заңдылықтарын талдайды; 7.5.1.3 табиғи ресурстардың шоғырлануын картада көрсетеді; 7.5.1.4 жергілікті компонентті	8.5.1.1 табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалайды; 8.5.1.2 дүниежүзінің жекелеген аймақтарының табиғи ресурстық әлеуетін бағалайды;	9.5.1.1 Қазақстанның табиғи-ресурстық әлеуетін бағалайды; 9.5.1.2 Қазақстанда жекелеген табиғи ресурстарды өңдеу технологиясын сипаттап, орталықтарымен дайын

		қосымша қамту негізінде табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды талдап, шешу жолдарын ұсынады	8.5.1.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде жекелеген табиғат ресурстарын өңдеу технологиясын сипаттай отырып, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды	өнім түрлерін атайды; 9.5.1.3 табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлерін топтастырады; 9.5.1.4 тұрақты дамудың белгілері мен бағыттарын сипаттайды; 9.5.1.5 Қазақстанда табиғатты пайдалану проблемаларын анықтап, шешу жолдарын ұсынады; 9.5.1.6 жергілікті компонент негізінде табиғатты пайдалануға байланысты зерттеу жүргізеді
	5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	7.5.2.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде көлік инфрақұрылым элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді; 7.5.2.2 қазақстандық компонентті	8.5.2.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде экономикалық инфрақұрылымның элементтерін сипаттап,	9.5.2.1 ғылыми-техникалық революция үдерісін, даму бағыттарын талдайды; 9.5.2.2 қазақстандық компонентті

		қосымша қамту негізінде әлеуметтік инфрақұрылымының элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді	маңыздылығына баға береді	қосымша қамту негізінде адам әлеуетінің даму индексі көрсеткіштерін анықтап, елдерді салыстырады; 9.5.2.3 Қазақстанда адам капиталының әлеуетін арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлейді; 9.5.2.4 Қазақстанның индустриялық-инновациялық даму бағыттарын анықтап, болжам жасайды; 9.5.2.5 Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымының жағдайын талдап, дамыту жөнінде ұсыныстар әзірлейді;

				9.5.2.6 Қазақстан аймақтарының инфрақұрылымын талдап, проблемаларды шешу жолдарын ұсынады
	5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	7.5.3.1 ауыл шаруашылық, өнеркәсіп шаруашылық салаларын жіктеу арқылы маңыздылығын түсіндіреді	8.5.3.1 өндіруші және өңдеуші, қызмет саласы шаруашылық түрлерін жіктейді; 8.5.3.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауылшаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын ұйымдастыру түрлерін сипаттайды; 8.5.3.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын орналастыру факторларын талдайды; 8.5.3.4 дүниежүзі	9.5.3.1 Қазақстан шаруашылығы салаларын жоспар бойынша сипаттайды; 9.5.3.2 Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салаларын анықтап, мамандануын түсіндіреді

			шаруашылығы салаларын жоспар бойынша сипаттайды	
	5.4 Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері			9.5.4.1 дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілерін сипаттайды; 9.5.4.2 халықаралық географиялық еңбек бөлінісінің мәнін анықтайды; 9.5.4.3 халықаралық экономикалық қатынас түрлерін жіктеп, сипаттайды; 9.5.4.4 дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштерін сипаттайды: жалпы ішкі өнім, жалпы ұлттық өнім оның ішінде жан басына шаққанда; 9.5.4.5 дүниежүзілік шаруашылықтың модельдері мен

				аумақтық құрылымын талдайды; 9.5.4.6 дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістерін талдайды; 9.5.4.7 Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықтағы орнын анықтайды; 9.5.4.8 Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын, орнын анықтайды
6. Елтану және саяси география негіздері	6.1 Дүние жүзі елдері	7.6.1.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді географиялық орнына байланысты топтастырады; 7.6.1.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің географиялық орнын жоспар бойынша сипаттайды; 7.6.1.3 қазақстандық компонентті	8.6.1.1 саяси картаның басты нысандарын сипаттайды; 8.6.1.2 елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымы бойынша топтастырады; 8.6.1.3 саяси картаның сандық және сапалық	9.6.1.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырады; 9.6.1.2 қазақстандық компонентті

		қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық-географиялық орнына байланысты топтастырады; 7.6.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайын жоспар бойынша сипаттайды; 7.6.1.5 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайына баға береді; 7.6.1.6 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайын жақсарту жөнінде ұсыныс жасайды	өзгерістерін талдайды; 8.6.1.4 елдердің саяси-географиялық жағдайына баға береді; 8.6.1.5 саяси интеграцияның қажеттілігі мен мақсаттарын түсіндіреді; 8.6.1.6 Қазақстанның саяси интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын талдайды	қосымша қамту негізінде халықаралық ұйымдарды деңгейі және мақсаты бойынша топтастырады; 9.6.1.3 Қазақстан Республикасы ның әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайына кешенді баға береді; 9.6.1.4 Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерация сын үш тілде ұсынады; 9.6.1.5 Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты түрлі мақсатты аудиториялар

				үшін дайындайды

24. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

25. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «География» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «География» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

Бөлімше	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
1. Географияны зерттеу тәсілдері		
1.1 Зерттеу және зерттеушілер	Географияны зерттеу нысандары	7.1.1.1 географияның зерттеу нысандарын анықтайды
	География ғылымының дамуы	7.1.1.2 саяхатшылар мен зерттеушілердің география ғылымының дамуына қосқан үлесін сипаттап, баға береді
	Географиялық дерек көздері	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
	Географиялық тәжірибелер.	7.1.1.4 географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды
	Далалық зерттеулер әдістері	7.1.1.5 географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді, талдайды
	Географияда графикалық әдістердің қолданылуы	7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы		

2.1 Географиялық карталар	Географиялық картосхемаларды қолдану	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
	Географиялық номенклатура	7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
2.2. Географиялық деректер базасы	Географиялық деректерді ұйымдастыру	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
3. Физикалық география		
3.1 Литосфера	Литосфераның құрылысы мен заттық құрамы	7.3.1.1 литосфераның құрылысы мен заттық құрамын анықтайды
	Жердің тектоникалық құрылысы	7.3.1.2 жердің тектоникалық құрылымы мен литосфералық плиталардың орналасуын картадан көрсетеді және сипаттайды
	Литосфераның тектоникалық қозғалыстары	7.3.1.3 жер қыртысының тектоникалық қозғалыстарын талдайды: дрейф, коллизия, субдукция, спрединг
	Литосфералық катаклизмдер	7.3.1.4 дүние жүзінде және Қазақстанда литосфералық катаклизмдердің себеп-салдарын, таралуын түсіндіреді
		7.3.1.5 қазақстандық компонент негізінде литосфералық катаклизмдер барысында өзін өзі ұстау ережелерін түсіндіреді
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
		7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді

2-тоқсан		
3. Физикалық география		
3.2 Атмосфера	Атмосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.2.1атмосфераның құрамын сипаттайды
		7.3.2.2 атмосфераның құрылысы мен қабаттарының ерекшеліктерін графикалық түрде бейнелеп, түсіндіреді
	Ауа райы және метеорологиялық элементтер	7.3.2.3 «ауа райы» ұғымын түсіндіреді
		7.3.2.4 метеорологиялық элементтер мен құбылыстарды сипаттап, зерттеу маңыздылығын анықтайды
		7.3.2.5 метеорологиялық элементтердің көрсеткіштерін өлшеп, метеорологиялық құрал-жабдықтарды қолданумен тіркейді
		7.3.2.6 жергілікті жер мүмкіндігі бойынша температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылық метеорологиялық элементтерінің көрсеткіштері бойынша синоптикалық графикалық материалдарды жасайды
	Қолайсыз атмосфералық құбылыстар	7.3.2.7 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қолайсыз атмосфералық құбылыстарды талдай отырып, сақтану шараларын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.4 географиялық нысандардың, үдерістердің және құбылыстардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды
		7.1.1.5 географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді, талдайды
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады

деректер базасы		
3 Физикалық география		
3.3 Гидросфера	Гидросфера және оның құрамдас бөлігі	7.3.3.1 гидросфера және оның құрамдас бөліктерін сипаттайды
	Су ресурстарының маңыздылығы	7.3.3.2 су ресурстарының маңыздылығын түсіндіреді
	Дүниежүзілік мұхиттың географиялық жағдайы	7.3.3.3 дүниежүзілік мұхиттың құрамын, географиялық жағдайын сипаттайды
		7.3.3.4 мұхит және оның құрамдас бөліктерін жоспар бойынша сипаттайды
	Дүниежүзілік мұхит суларының қасиеттері	7.3.3.5 мұхит суының қасиеттеріне әсер ететін факторларды анықтайды
	Мұхит суларының қозғалыстары	7.3.3.6 мұхит суының қозғалыстарын жіктеп, түсіндіреді
	Мұхиттармен байланысты апаттар	7.3.3.7 мұхиттар мен теңіздермен байланысты апаттарды топтастырып, сақтану шараларын ұсынады
	Дүниежүзілік мұхиттың проблемалары	7.3.3 8 дүниежүзілік мұхит проблемаларын топтастырып, шешу жолдарын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
		7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді

3-тоқсан		
3 Физикалық география		
3.4 Биосфера	Биосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.4.1 биосфераның құрамын, құрылымын, шекаралары мен қасиеттерін анықтайды
	Туған өлкенің флорасы мен фаунасы	7.3.4.2 өлкеге тән өсімдіктер мен жануарларды анықтайды және «Қызыл кітапқа» енген түрлерін атайды
	Қазақстанның топырақ түрлері	7.3.4.3 Қазақстанда топырақ түрлерінің таралуын анықтайды
		7.3.4.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде топырақ ресурстарына баға береді
	Топырақтың экологиялық проблемалары	7.3.4.5 топырақтардың экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.4 географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды
		7.1.1.5 географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді, талдайды
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
3 Физикалық география		
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы	7.3.5.1 географиялық қабық, мұхиттар және материктер, зоналар және белдеулер, ландшафтар табиғи-аумақтық кешендерінің қалыптасуын түсіндіреді

	Табиғи-аумақтық кешендердің түрлері	7.3.5.2 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде әртүрлі деңгейдегі табиғи-аумақтық кешендерін жоспар бойынша сипаттайды
	Туған өлкемнің визит карточкасы: өлкетанудың деректер базасын әзірлеу	7.3.5.3 туған өлкенің табиғи-аумақтық кешендерін жоспар бойынша сипаттайды және өлкетану деректер базасын әртүрлі формада ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.5 географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді, жинақтайды, өңдейді, талдайды
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
4 Әлеуметтік география		
4.1 Халық географиясы	Дүниежүзі халқының тілдік әулеттері мен топтары	7.4.1.1 дүниежүзі халықтарының этнолингвистикалық жіктелінуін түсіндіреді
	Дүниежүзі халқының діни құрамы	7.4.1.2 дүние жүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралу аймақтарын анықтайды
	Дүниежүзінің тарихи-мәдени аймақтары	7.4.1.3 халықтың этникалық және діни құрамына байланысты дүниежүзінің тарихи-мәдени өркениеттік аймақтарының қалыптасуын түсіндіреді
	Ұлтаралық және дінаралық келісім	7.4.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ұлтаралық және дінаралық

		келісімнің қажеттілігін дәлелдейді және қалыптастыру жолдарын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: кесте, сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
4-тоқсан		
5 Экономикалық география		
5.1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстардың жіктелуі	7.5.1.1 табиғи ресурстарды жіктейді
		7.5.1.2 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстардың таралу заңдылықтарын талдайды
		7.5.1.3 табиғи ресурстардың шоғырлануын картада көрсетеді
	Табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемалар	7.5.1.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды талдап, шешу жолдарын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: кесте, сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және		7.2.1.1тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады

географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
5 Экономикалық география		
5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Көлік инфрақұрылымы	7.5.2.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде көлік инфрақұрылымының элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді
	Әлеуметтік инфрақұрылым	7.5.2.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде әлеуметтік инфрақұрылым элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді
5.3 Дүниежүзілік шаруашы лықтың салалық және аумақтық құрылымы	Дүниежүзілік шаруашылықтың салалары: ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп	7.5.3.1 ауыл шаруашылық, өнеркәсіп шаруашылық салаларын жіктеу арқылы маңыздылығын түсіндіреді
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: кесте, сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
		7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
6 Елтану және саяси география негіздері		

6.1 Дүние жүзі елдері	Дүниежүзі елдерінің географиялық жағдайы	7.6.1.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді географиялық орнына байланысты топтастырады
		7.6.1.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің географиялық орнын жоспар бойынша сипаттайды
	Елдердің экономикалық географиялық жағдайы	7.6.1.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық-географиялық орнына байланысты топтастырады
		7.6.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайын жоспар бойынша сипаттайды
		7.6.1.5 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайына баға береді
		7.6.1.6 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің географиялық, экономикалық-географиялық жағдайын жақсарту жөнінде ұсыныс жасайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар
		7.1.1.6 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: кесте, сызба, диаграмма, профиль, график
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 тақырып бойынша картосхемаларды жасай алады
		7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
	2.2. Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 - географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді

2) 8-сынып:

Бөлімдер	Тақырып	Оқыту мақсаттары:
1-тоқсан		

1 Географиялық зерттеу әдістері		
1.1 Зерттеу және зерттеушілер	География ғылымының салалары	8.1.1.1 география ғылымының салаларға бөлінуін графикалық түрде көрсетіп түсіндіреді
		8.1.1.2 география ғылымы салаларындағы маңызды зерттеулерді анықтайды
	Географиялық зерттеу әдістерінің түрлері	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
	Географиялық деректерді өңдеу және талдау	8.1.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамтумен сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
	Географиялық модельдер	8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
	Зерттеу нәтижелерінің ұсыну формалары	8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы		
2.1 Географиялық карталар	Тақырыптық карталар және оларды қосымша сипаттайтын элементтер	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
	Тақырыптық карталарды оқу	8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
2.2 Географиялық деректер базасы	Географиялық деректер базасын құрастыруда ақпараттық-	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады

	коммуникациялық технологиялардың рөлі	
3 Физикалық география		
3.1 Литосфера	Жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтары	8.3.1.1 жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтарын зерттейді
	Жер бедерінің жіктелуі	8.3.1.2 жер бедері түрлерін жіктейді;
		8.3.1.3 жер бедері түрлерін жоспар бойынша сипаттайды
	Материктер мен мұхиттардың ірі орографиялық объектілері	8.3.1.4 материктер мен мұхиттарда орналасқан ұқсас орографиялық бірліктерді салыстырады
	Тау жыныстары мен минералдардың жіктелуі	8.3.1.5 тау жыныстары мен минералдарды түрлі белгілері бойынша жіктейді
	Тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалардың таралуы	8.3.1.6 тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалардың таралуына талдау жасайды
	Тау жыныстары мен минералдардың қасиеттері	8.3.1.7 тау жыныстары мен минералдардың қасиеттерін анықтайды
	Тау жыныстарының жасын анықтау	8.3.1.8 тау жыныстарының жасын анықтау әдістерін түсіндіреді
	Геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кесте	8.3.1.9 геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кестені талдап, жер қыртысының және тіршіліктің дамуындағы ірі кезеңдері мен геологиялық оқиғаларды ажырата алады
	Жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері	8.3.1.10 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді

1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
2-тоқсан		
3 Физикалық география		
3.2 Атмосфера	Климат түзуші факторлар	8.3.2.1 климат түзуші факторларды талдайды
	Атмосфераның ғаламдық циркуляциясы	8.3.2.2 атмосфераның ғаламдық циркуляциясын талдап, түсіндіреді
	Климаттық белдеулер	8.3.2.3 климаттық белдеулерді талдайды

	Материктердің климаттық ерекшеліктері	8.3.2.4 әр материкте орналасқан ұқсас климаттық белдеулерді салыстырады
	Климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері	8.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді
	Адамзат әрекетінің атмосфераға тигізетін кері әсері	8.3.2.6 адамзат әрекетінің атмосфера мен климатқа тигізетін кері әсерін топтастырады, шешу жолдарын ұсынады (қазақстандық компонент негізінде)
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады;
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны

		қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
3 Физикалық география		
3.3 Гидросфера	Құрлық сулары ның түрлері мен қалыптасуы	8.3.3.1 құрлық суларының қалыптасу жолдарын анықтайды
	Құрлық сулары ның шаруашылық маңыздылығы	8.3.3.2 құрлық суларының негізгі түрлерінің шаруашылық маңызын түсіндіреді (қазақстандық компонент негізінде)
	Өзен аңғарының құрылысы	8.3.3.3 өзен аңғарының құрылысын түсіндіреді
	Өзендердің гидрологиялық режимі	8.3.3.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде өзендердің гидрологиялық режимін түсіндіреді
	Көлдер мен мұздықтар	8.3.3.5 дүние жүзінің және Қазақстанның көлдері мен мұздықтарын жоспар бойынша сипаттайды
	Құрлық суларының экологиялық проблемалары	8.3.3.6 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде құрлық суларының экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады
	Су апаттары	8.3.3.7 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде су апаттарының алдын алу шараларын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы

		ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
3 Физикалық география		
3.4 Биосфера	Табиғат зоналары мен биіктік белдеулер	8.3.4.1 табиғат зоналары мен биіктік белдеулерінің қалыптасуын түсіндіреді
	Материктердің табиғи зоналары	8.3.4.2 табиғат зоналарын жоспар бойынша сипаттайды
		8.3.4.3 әр материкте орналасқан ұқсас табиғат зоналар мен биіктік белдеулерді салыстырады
	Мұхиттарда тіршілік дүниесі	8.3.4.4 мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын анықтайды
	Өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау	8.3.4.5 өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдейді, қорғау жолдарын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады

		8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
3-тоқсан		
3 Физикалық география		
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Географиялық қабықтың құрамы мен құрылысы	8.3.5.1 географиялық қабықтың құрамы мен құрылысын графикалық түрде көрсетіп, түсіндіреді
	Географиялық қабықтың заңдылықтары	8.3.5.2 географиялық қабық заңдылықтарының маңыздылығын түсіндіреді
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды

		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
4 Әлеуметтік география		
4.1 Халық географиясы	Халық санағы	8.4.1.1 халық санының анықтау әдістерін түсіндіреді;
	Ұдайы өсудің түрлері	8.4.1.2 дүниежүзі елдерін халықтың ұдайы өсу түрі бойынша жіктейді
	Демографиялық көрсеткіштер мен демографиялық жағдай	8.4.1.3 елдердің демографиялық жағдайын талдап, демографиялық көрсеткіштерін есептейді: халық саны, туу және өлім коэффициенттері, табиғи және механикалық өсім, жалпы өсім, жас-жыныстық көрсеткіштер, ұлттық және діни құрам
		8.4.1.4 елдердің демографиялық көрсеткіштерін графикалық түрде ұсынып, түсіндіреді
	Демографиялық проблемалар	8.4.1.5 дүниежүзі елдерін демографиялық проблемалары бойынша жіктейді
	Демографиялық саясат	8.4.1.6 «демографиялық саясат» ұғымын түсіндіре отырып жекелеген дүниежүзі елдеріне қатысты демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды

		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
5 Экономикалық география		
5.1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстар ды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалау	8.5.1.1 табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалайды
	Дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық потенциалы	8.5.1.2 жекелеген дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық әлеуетін бағалайды
	Табиғи ресурстар ды өңдеу технологиясы, орталықтары және дайын өнім түрлері	8.5.1.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде жекелеген табиғат ресурстарын өңдеу технологиясын сипаттай отырып, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды
	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу

1 Географиялық зерттеу әдістері		әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
4-тоқсан		
5 Экономикалық география		
5.2 Әлеуметтік-экономика лық ресурстар	Экономикалық инфрақұрылым ның элементтері мен функциялары	8.5.2.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде экономикалық инфрақұрылымның элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді
5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың	Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық құрамы:	8.5.3.1 өндіруші және өңдеуші, қызмет саласы шаруашылық түрлерін жіктейді

салалық және аумақтық құрылымы	өндіруші және өңдеуші және қызмет салалары	
	Ауылшаруашы лық, өнеркәсіп және қызмет салаларын ұйымдастыру түрлері	8.5.3.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауылшаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын ұйымдастыру түрлерін сипаттайды
	Ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын орналастыру факторлары	8.5.3.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын орналастыру факторларын талдайды
	Дүниежүзілік шаруашылық салаларын сипаттау	8.5.3.4 дүниежүзі шаруашылығы салаларын жоспар бойынша сипаттайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық деректер географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді
		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды

		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
6 Елтану және саяси география негіздері		
6.1 Дүние жүзі елдері	Дүниежүзінің саяси картасы	8.6.1.1 саяси картаның басты нысандарын сипаттайды
	Елдердің саяси типологиясы	8.6.1.2 елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымы бойынша топтастырады
	Саяси картадағы сандық және сапалық өзгерістер	8.6.1.3 саяси картаның сандық және сапалық өзгерістерін талдайды
	Елдердің саяси-географиялық жағдайы	8.6.1.4 елдердің саяси-географиялық жағдайына баға береді
	Саяси интеграция. Қазақстанның саяси-интеграция лық үдерістердегі мүдделері, бағыттары және бастамалары	8.6.1.5 саяси интеграцияның қажеттілігі мен мақсаттарын түсіндіреді
		8.6.1.6 Қазақстанның саяси интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын талдайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады
		8.1.1.4 сандық және сапалық деректер географиялық деректерді өңдеп, талдайды
		8.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді

		8.1.1.6 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте
		8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды
		8.2.1.3 географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсетеді
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады

3) 9-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар / Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1 Географиялық зерттеу әдістері		
1.1 Зерттеу және зерттеушілер	Қазақстандық географтардың зерттеулері	9.1.1.1 география ғылымының дамуына үлес қосқан қазақстандықтардың зерттеулері туралы баяндайды
	География ғылымының қазіргі заманғы өзекті зерттеу проблемалары	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
	Географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері	9.1.1.3 географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды
	Қазақтың халықтық географиялық терминдері	9.1.1.4 қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіреді

	Зерттеу нәтижелерін ұсынудың академиялық формалары	9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы		
2.1 Географиялық карталар	Географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды картадан көрсету тәсілдері	9.2.1.1 қазақстандық маңызды географиялық нысандарды, процестер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
	Географиялық номенклатура нысандарын көрсету тәсілдері	9.2.1.2 Қазақстанның географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
2.2 Географиялық деректер базасы	Жерді қашықтықтан зерделеу әдістері	9.2.2.1 Жерді қашықтықтан зерделеудің әдістерін сипаттап, маңыздылығы мен ерекшеліктерін түсіндіреді
	Геоақпараттық жүйелер технологияларын қолдану аясы	9.2.2.2 шаруашылық пен ғылым салаларында геоақпарат технологияларын қолдану маңыздылығын сипаттайды
3 Физикалық география		
3.1 Литосфера	Қазақстан аумағының геологиялық тарихы және тектоникалық құрылымы	9.3.1.1 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын анықтайды
	Қазақстанның басты орография лық нысандары	9.3.1.2 Қазақстанның басты орографиялық нысандарды сипаттайды
	Қазақ оронимдері	9.3.1.3 қазақ оронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады
	Қазақстанда минералды ресурстардың таралу заңдылықтары	9.3.1.4 Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтарын анықтайды
	Минералды ресурстарды өндіру және өңдеу орталықтары	9.3.1.5 Қазақстанның минералды ресурстарын өндіру және

		өңдеудің басты орталықтарын картадан көрсетіп, сипаттайды
	Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру	9.3.1.6 Қазақстанның минералды ресурстарына баға береді
	Минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемалар	9.3.1.7 минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды топтастырады және Қазақстанның әртүрлі аймақтары бойынша оларды шешудің жолдарын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
2-тоқсан		
3 Физикалық география		
3.2 Атмосфера	Қазақстанның климатын түзуші факторлар	9.3.2.1 Қазақстан климатын түзуші факторларды талдайды
	Қазақстанның климаттық жағдайы	9.3.2.2 Қазақстанның климаттық жағдайын талдайды
	Қазақстанның климаттық ресурстары	9.3.2.3 Қазақстанның климаттық ресурстарын бағалайды
	Қазақстанда қолайсыз және қауіпті атмосфералық құбылыстар	9.3.2.4 Қазақстанда атмосфералық қолайсыз және қауіпті құбылыстардың қалыптасуын, таралу аумақтарын картада көрсетіп, сақтану шараларын ұсынады
	Қазақ халқының атмосфералық және климаттық	9.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қазақ халқының атмосфералық және

	құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері	климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
3 Физикалық география		
3.3 Гидросфера	Қазақстанның ішкі суларының түрлері	9.3.3.1 Қазақстанның ішкі суларын топтастырады, көрсеткіштерін талдайды және сипаттайды: өзендер мен көлдер, мұздықтар мен мәңгі тоң, жерасты сулары
	Қазақ гидронимдері	9.3.3.2 қазақ гидронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады
	Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға беру	9.3.3. 3 Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға береді
	Су ресурстары ның экологиялық проблемалары	9.3.3.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде су ресурстарының экологиялық проблемаларын талдап, шешу жолдарын ұсынады
	Қазақстанның ішкі суларының геосаяси проблемалары	9.3.3.5 Қазақстандағы су ресурстарының геосаяси проблемаларын жіктеп шешу жолдарын ұсынады: трансшекаралық өзендер, Каспий теңізінің мәртебесі

1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
3-тоқсан		
3 Физикалық география		
3.4 Биосфера	Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулері	9.3.4.1 Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулеріне салыстырмалы талдау жасайды
	Ерекше қорғала тын табиғи аумақ тардың түрлері	9.3.4.2 қорықтар, қорықшалар, ұлттық саябақтар ерекше қорғалатын аумақтарының құрылу мақсатын түсіндіреді
	Қазақстанның табиғи мұрасы	9.3.4.3 Қазақстанның табиғи мұрасына баға береді
	Табиғи хоронимдердің (ерекше қорғауға алынған аумақтар) мағынасы	9.3.4.4 тақырыпқа қатысты қазақтың табиғи хоронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады
	Ноосфераның қалыптасуы	9.3.4.5 ноосфераның қалыптасу шарттарын зерттейді
	Қазақстанның ноосфераның дамуына қосқан үлесі	9.3.4.6 Қазақстанның ноосфера дамуына қосқан өзіндік үлесін бағалайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады

2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
3 Физикалық география		
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Қазақстанның ірі физикалық-географиялық аудандары	9.3.5.1 Қазақстанның ірі табиғи кешендерін жоспар бойынша сипаттайды
	Қазақтың табиғи хоронимдері (физикалық-географиялық аудандардың атауы)	9.3.5.2 қазақтың табиғи хоронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіріп, транслитерациясын үш тілде ұсынады
	Табиғат кешендеріне әсер ететін антропогендік факторлар	9.3.5.3 жергілікті компонент негізінде антропогендік факторлардың табиғат кешендеріне әсерін зерттейді
	Антропогендік ландшафттарды жақсарту жолдары	9.3.5.4 антропогендік ландшафттарды жақсарту жолдарын ұсынады: рекультивация, мелиорация ландшафттық дизайн
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
4 Әлеуметтік география		

4.1 Халық географиясы	Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамы	9.4.1.1 Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамын анықтайды
	Дүниежүзі халқының миграциясы	9.4.1.2 дүниежүзі халқы көші-қонының басты бағыттарын, себеп-салдарын түсіндіреді
	Қазақстандағы халықтың миграциясы	9.4.1.3 Қазақстандағы көші-қон үдерістерін талдап, басты бағыттарын анықтайды
	Миграциялық саясат	9.4.1.4 көші-қон саясатының өзіндік үлгісін ұсынады
	Еңбек ресурстарының сандық және сапалық құрамы	9.4.1.5 қазақстандық көрсеткіштерді басқа елдердің көрсеткіштерімен салыстыру негізінде еңбек ресурстарының сандық, сапалық құрамына баға береді
	Қазақстанның демографиялық жағдайы мен демографиялық саясаты	9.4.1.6 Қазақстанның демографиялық жағдайын талдап, демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады
	Елді мекендердің жіктелуі	9.4.1.7 Қазақстандағы елді мекендерді жіктейді
	Елді мекендердің функционалды зоналары	9.4.1.8 елді мекендердің түрлері мен функционалды зоналарын сипаттайды
	Қазақстандағы ойконимдер	9.4.1.9 Қазақстандағы ойконимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транскрипциясын үш тілде ұсынады
	Қазақстанда елді мекендердің проблемалары	9.4.1.10 Қазақстанның елді мекендерінің проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады
	Урбандалу үдерісі	9.4.1.11 урбандалу үдерісінің себеп-салдарын түсіндіру арқылы байланысты проблемалардың шешу жолдарын ұсынады

	Қазақстанда урбандалу үдерісіне баға беру	9.4.1.12 Қазақстандағы урбандалу үдерісіне баға береді
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1. 2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
5 Экономикалық география		
5.1Табиғи ресурстар	Қазақстанның табиғи-ресурстық потенциалы	9.5.1.1 Қазақстанның табиғи-ресурстық әлеуетін бағалайды
	Қазақстанда жекелеген ресурс түрлерін өңдеу технологиялары, орталықтары мен дайын өнім түрлері	9.5.1.2 Қазақстанда жекелеген табиғи ресурстарды өңдеу технологиясын сипаттап, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды
	Табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлері	9.5.1.3 табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлерін топтастырады
	Тұрақты даму	9.5.1.4 тұрақты дамудың белгілері мен бағыттарын сипаттайды
	Қазақстанда табиғатты пайдаланумен байланысты проблемалар	9.5.1.5 Қазақстанда табиғатты пайдалану проблемаларын анықтап, шешу жолдарын ұсынады
		9.5.1.6 жергілікті компонент негізінде табиғатты пайдалануға байланысты зерттеу жүргізеді
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады

2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
4-тоқсан		
5 Экономикалық география		
5.2 Әлеуметтік-экономика лық ресурстар	Ғылыми-техникалық революция үдерісі, бағыттары	9.5.2.1 ғылыми-техникалық революция үдерісін, даму бағыттарын талдайды
	Адам әлеуеті даму индексінің көрсеткіштері	9.5.2.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде адам әлеуетінің даму индексі көрсеткіштерін анықтап, елдерді салыстырады
	Қазақстанда адамдық капиталды дамыту	9.5.2.3 Қазақстанда адам капиталының сапасын арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлейді
	Қазақстанның индустриялы-инновациялық даму бағыттары	9.5.2.4 Қазақстанның индустриялық-инновациялық даму бағыттарын анықтап, болжам жасайды
	Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымы	9.5.2.5 Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымының жағдайын талдап, дамыту жөнінде ұсыныстар әзірлейді
	Қазақстан аймақтары инфрақұрылымының даму деңгейі	9.5.2.6 Қазақстан аймақтарының инфрақұрылымын талдап, проблемаларды шешу жолдарын ұсынады
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен

географиялық деректер базасы		құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
5 Экономикалық география		
5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	Қазақстан шаруа шылығының салалары	9.5.3.1 Қазақстан шаруашылығы салаларын жоспар бойынша сипаттайды
	Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салалары мен мамандануы	9.5.3.2 Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салаларын анықтап, мамандануын түсіндіреді
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
5 Экономикалық география		
5.4 Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері	Дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілері	9.5.4.1 дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілерін сипаттайды
	Халықаралық географиялық еңбек бөлінісі	9.5.4.2 халықаралық географиялық еңбек бөлінісінің мәнін анықтайды
	Халықаралық экономикалық қатынастар түрлері	9.5.4.3 халықаралық экономикалық қатынас түрлерін жіктеп, сипаттайды
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштері	9.5.4.4 дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштерін сипаттайды: жалпы ішкі өнім, жалпы ұлттық

		өнім оның ішінде жан басына шаққанда
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму модельдері мен аумақтық құрылымы	9.5.4.5 дүниежүзілік шаруашылықтың модельдері мен аумақтық құрылымын талдайды
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері	9.5.4.6 дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістерін талдайды
	Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықта алатын орны	9.5.4.7 Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықтағы орнын анықтайды
	Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттары, орны	9.5.4.8 Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын, орнын анықтайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді
6 Елтану және саяси география негіздері		
6.1 Дүние жүзі елдері	Елдердің экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырылуы	9.6.1.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырады
	Халықаралық ұйымдардың деңгейлері мен мақсаттары	9.6.1.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде халықаралық ұйымдарды деңгейі және мақсаты бойынша топтастырады

	Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-география лық жағдайы	9.6.1.3. Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайына кешенді баға береді
	Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдер	9.6.1.4 Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады
	Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты ұсыну формалары	9.6.1.5 Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты түрлі мақсатты аудиториялар үшін дайындайды
1 Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеу және зерттеушілер	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды
		9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
2 Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.1 маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды
		9.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді

бұйрығына 60-қосымша
Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
61-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақстан тарихы» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Тарихи сана – тарихты білу, тарихи тәжірибе мен оның сабақтарын ұғынып түсіну, әлеуметтік болжау, өз іс-әрекеті үшін тарихи жауапкершілікті түсіну. Оқу-тәрбие процесінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылатын тарихи білім тұлғаның, азамат пен патриоттың қалыптасуына көмектеседі.

3. «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің мазмұны әлем тарихындағы Қазақстанның алатын орны мен рөлін, оның жалпыәлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесін түсінуге мүмкіндік береді және «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп»», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

4. «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың бойында тарихи сана, қазақстандық патриотизм, өз елінің тарихы мен мәдениетіне құрмет, өз ата-бабаларының жетістіктеріне деген мақтаныш сезімін қалыптастыру, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтарды дарыту, зерттеушілік, ойлау, коммуникативті дағдыларды дамыту.

5. Оқу пәнінің міндеттері:

азақстан аумағындағы ежелгі заманнан бастап бүгінгі күнге дейінгі қоғамның

әлеуметтік, мәдени, саяси, экономикалық дамуының негізгі кезеңдері мен ерекшеліктері туралы білімін қалыптастыру;
азақстанның тарихи дамуы барысында қалыптасқан ұлттық құндылықтар жүйесі туралы білім беру;
азақстанның тарихи дамуының негізгі оқиғалары, құбылыстары мен процестердің мәні туралы түсінік қалыптастыру;
арихи оқиғаларды, құбылыстар мен процестерді және тарихи тұлғалардың қызметін Отандық тарих контекстінде сын тұрғысынан талдау және баға беру дағдыларын қалыптастыру мен дамыту;
арихи деректердің негізінде дәлелді пайымдау дағдыларын дамыту;
ерттеу жүргізу (зерттеу сұрақтарын құрастыру, деректерді талдау, әртүрлі көзқарастарды салыстыру, нәтижелер мен қорытындыларды тұжырымдау, өз ұстанымын анықтау, гипотезаларды ұсыну), түрлі дереккөздерден алынған ақпараттарды қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту;
азіргі кездегі саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестерде бағдарлану үшін тарихи білімдерін қолдана білу дағдыларын қалыптастыру;
оммуникативті дағдыларды қалыптастыру, өз ойын ауызша және жазбаша түрде анық білдіру, командада жұмыс істей алу, түрлі деректерден алынған ақпараттарды академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып қолдану.

2-тарау. «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің мазмұны

6. «Қазақстан тарихы» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

5-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
6-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

7. Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелді).

8. «Қазақстан тарихы» оқу пәнінен білім мазмұны бөлімдер арқылы қамтылған. Аталған бөлімдер сыныптар бойынша оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

9. Оқу пәнінің білім мазмұны төрт бөлімді қамтиды:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы;

2) мәдениеттің дамуы;

3) мемлекеттің дамуы;

4) Қазақстанның экономикалық дамуы.

10. «Әлеуметтік қатынастардың дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) этникалық қатынастар;

2) әлеуметтік қатынастар.

11. «Мәдениеттің дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) дүниетаным мен дін;

2) өнер мен әдебиет;

3) білім және ғылым.

12. «Мемлекеттің дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мемлекеттің ішкі саясаты;

2) мемлекеттің сыртқы саясаты.

13. «Қазақстанның экономикалық дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) шаруашылық;

2) өндірістік қатынастар және сауда.

14. Оқу мақсаттары әр бөлімше ішінде мұғалім мен білім алушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсетеді.

15. Оқу бағдарламасы базалық тарихи ойлау дағдыларын: тарихи деректердің интерпретациясы, уақыт пен кеңістікте бағдарлану, тарихи талдау және түсіндіруді қалыптастыруға бағытталған.

16. «Қазақстан тарихы» оқу пәні бойынша тарихи ойлау дағдыларын қалыптастыру және оқу мақсаттарын тиімді жүзеге асыру төмендегі тарихи концептілерге (түсініктерге) негізделеді:

1) өзгеріс пен сабақтастық;

2) себеп пен салдар;

3) дәлел;

4) ұқсастық пен айырмашылық;

5) маңыздылық;

6) интерпретация.

17. Тарихи концептілер негізінде оқытудың күтілетін нәтижелері:

1) «Өзгеріс пен сабақтастық» бойынша білім алушылар: сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды уақыт пен кеңістікте талдайды және бағалайды, сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды ұзақ уақыт бойы ауқымды тарихи процестер мен тақырыптарға дейін біріктіреді, тарихи оқиғалар мен процестердің белгілі бір уақыт межесінде жүйеленуі мен ұйымдасуының негізін (критерийлер) түсіндіреді;

2) «Себеп және салдар» бойынша білім алушылар: бір немесе бірнеше себептердің және/немесе ықпалдардың өзара әрекеттесуін талдайды және бағалайды; ұқсастықтарды, себеп-салдарды, өзара байланысты көрсете отырып тарихи себептілікті түсінеді, тарихи құбылыс, оқиға немесе процесті басқа ұқсас

тарихи құбылыстармен уақыт пен кеңістікте байланыстырудың әдістерін түсіндіреді және бағалайды;

3) «Дәлел» бойынша білім алушылар: қарастырылып отырған дәлелге қатысты: аудитория, мақсаттар, көзқарастар, формат, аргумент, шектеулер және контекст сынды тарихи айғақтың ерекшеліктерін талдайды, тарихи айғақтарды талдау және бағалау негізінде дәйекті қорытынды жасайды, өткен заман туралы объективті түсінік қалыптастыру мақсатында түпнұсқалық және қосалқы деректерден әртүрлі, қарама-қайшы айғақтарды талдайды;

4) «Ұқсастық пен айырмашылық» бойынша білім алушылар: белгілі бір жерде, белгіленген бір уақыт кезеңінде және/немесе әртүрлі қоғамдарда, немесе бір қоғамның ішіндегі өзара байланысқан тарихи оқиғаларды салыстырады.

5) «Маңыздылық» бойынша білім алушылар: қоғамның дамуы үшін тарихи оқиғаның, құбылыстың, процестің маңыздылығын анықтайды;

6) «Интерпретация» бойынша білім алушылар: белгілі бір тарихи оқиғаға, құбылысқа, процеске қатысты әртүрлі көзқарастарды түсіндіреді және бағалайды.

18. 5-сыныпқа арналған «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) Қазақстандағы ежелгі адамдардың өмірі. Тас дәуіріндегі Қазақстан: Қазақстанда алғашқы адамның пайда болуы, әлеуметтік ұйымдасудың алғашқы формалары. Ежелгі адамдардың кәсібі (аң аулау мен терімшілік). Қазақстан аумағындағы тас дәуірінің тұрақтары. Егіншілік пен мал шаруашылығының қалыптасуы. Ботай мәдениеті. Қола дәуіріндегі Қазақстан: Қазақстан аумағындағы мыс пен қалайы металдарының кен орындары. Андрон мәдениеті. Қола дәуірі кезіндегі шаруашылық пен қоғамдық құрылыс. Беғазы-Дәндібай мәдениеті. Ә. Марғұлан және басқа да Қазақстанның ежелгі дәуірін зерттеушілер;

2) ежелгі көшпелілердің өмірі. Темір дәуірінің ерекшеліктері. Қазақстанның ежелгі металлургиясы. Көшпелі мал шаруашылығының қалыптасуы. Алғашқы көшпелілердің өмір сүруді қамтамасыз ету жүйесі. Көшпелілердің жылжымалы баспанасы. Алғашқы көшпелілердің дүниетанымы;

3) сақтар. Қазақстан аумағындағы сақ тайпалары. Сақтар тарихы жайлы деректер. Сақтардың саяси тарихы. Қоғамдық құрылысы. Шаруашылығы мен тұрмысы. Материалдық және рухани мәдениеті. «Аңдық стиль». Есік олжасы – «Алтын адам». Шілікті алқабының патша қорғандары. Берел қорымы. Бесшатыр қорғандары. Тасмола мәдениеті;

4) үйсіндер мен қаңлылар.Үйсіндер. Үйсіндер туралы жазба деректер. Үйсіндердің қоныстануы, шаруашылығы мен тұрмысы. Үйсіндердің қоғамдық құрылысы. Қаңлылар. Қаңлылар тарихына қатысты қытай және парсы деректері. Қаңлылардың қоныстануы, шаруашылығы мен тұрмысы. Қаңлылардың қоғамдық құрылысы. Үйсіндердің, қаңлылардың археологиялық ескерткіштері;

5) ғұндар (хунну). Қытай деректеріндегі ғұндардың ерте тарихы. Мөде шаньюй-ғұн мемлекетінің негізін салушы. Ғұндардың саяси тарихы мен мемлекеттік құрылысы. Халықтардың ұлы қоныс аударуы (ғұндардың Батысқа жылжуы). Аттила және оның жорықтары. Ғұндардың шаруашылығы мен қоғамдық құрылысы. Ғұндар дәуіріндегі мәдениеттің дамуы;

6) сарматтар. Сарматтардың ежелгі замандағы саяси оқиғаларға қатысуы. Сарматтардың қоныстануы, шаруашылығы мен тұрмысы. Сарматтардың қоғамдық құрылысы. Сарматтардың археологиялық ескерткіштері. Мәдениеті;

7) ежелгі Қазақстан тарихына шолу. Қазақстан аумағындағы ежелгі адамдардың антропологиялық бет-әлпеті. Ежелгі Қазақстан тарихының негізгі оқиғалары, құбылыстары мен үдерістері. Ежелгі Қазақстанның мәдени мұрасы;

8) өлкетану: Туған өлкенің аңыз-ертегілері. Өлкенің тарихи ескерткіштері. Өңірдің тарихи тұлғалары: билер, батырлар және ақындар. Өлкетану мұражайы және тарихи жәдігерлер.

19. 6-сыныпқа арналған «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) VI - IX ғасырдағы Қазақстан. Ортағасырлық Қазақстан тарихының кезеңделуі. Ұлы Түрік қағанатының құрылуы. Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер: Батыс Түрік қағанаты, Түргеш қағанаты, Қарлұқ қағанаты, Оғыз мемлекеті, Қимақ қағанаты. Атлах шайқасының тарихи маңызы. Түркі мемлекеттерінің қоғамдық-саяси құрылысы. Түркілердің әскери өнері. Шаруашылығы. Сауда және қала мәдениетінің дамуы;

2) X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан. Қарахан мемлекеті. Қазақстан аумағына исламның тарала басталуы. Наймандар, керейіттер, жалайырлар. Қыпшақ хандығы. «Дешті Қыпшақ» түсінігі. Шаруашылығы: көшпелі, отырықшы. Сауда. Қала мәдениеті. Ұлы Жібек жолының тарихи маңызы. Түркі мәдениетінің әлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесі. Түркі әлемінің көрнекті ойшылдары;

3) XIII - XV ғасырлардың бірінші жартысындағы Қазақстан. Шыңғыс ханның жаулаушылық соғыстары. Отырар қорғанысы. Моңғол империясының құрылуы. Алтын Орда. Ақ Орда. Моғолстан мемлекеті. Әмір Темір жорықтары. Ноғай Ордасы. Әбілқайыр хандығы. XIII - XV ғасырлардың бірінші жартысындағы мемлекеттердің қоғамдық-саяси құрылысы. Ортағасырлық саяхатшылар Қазақстан туралы. Шаруашылық. Сауданың дамуы. Мәдениет;

4) қазақ халқының қалыптасуы. Қазақтар – Ұлы Дала мұрагері: тарихи және этникалық сабақтастық. «Қазақ» этнонимі. Қазақ халқының біртұтас халық болып қалыптасу үдерісінің аяқталуы;

5) біртұтас қазақ мемлекетінің құрылуы. Қазақ ұлттық мемлекетінің құрылу алғышарттары. Қазақ хандығының құрылуы (аумағы, халықтың этникалық құрамы). Мемлекеттің негізін салушылар – Жәнібек пен Керей. М.Х. Дулатидің «Тарихи Рашиди» еңбегі – Қазақ хандығының алғашқы тарихы жөніндегі құнды дерек. Қазақ хандығы қалыптасуының алғашқы жылдарындағы ішкі және сыртқы саясаты. Біртұтас қазақ мемлекеті қалыптасуының тарихи маңызы;

6) қазақ хандығының XVI - XVII ғасырлардағы дамуы. Қасым хан билігі тұсындағы Қазақ хандығының нығаюы. Хақназар хан билігі тұсындағы Қазақ хандығының одан әрі нығаюы және саяси өркендеуі. Тәуекел ханның ішкі және сыртқы саясаты. Есім ханның ішкі және сыртқы саясаты. Жәңгір хан. Орбұлақ шайқасы. Тауке ханның билігі. «Жеті жарғы». Қазақтың ұлы билері. Қазақ хандығының мемлекеттік-әкімшілік құрылымы. Қазақ қоғамының әлеуметтік стратификациясы;

7) XVI - XVII ғасырлардағы экономика мен мәдениет. Қазақ халқының мәдениеті: материалдық, рухани мәдениет. Әдебиет пен өнер: ақын-жыраулар, халық әншілері мен композиторлардың шығармашылығы, музыкалық өнер. Қазақтардың дәстүрлі шаруашылығы: мал шаруашылығы, егіншілік;

8) өлкетану: Топонимдер – өткен заманның куәгерлері (жер-су атауларының тарихы). Мәдени-тарихи дәстүрді сақтаушылар: өлкенің ұлттық қолөнері. Бір халық – бір ел – бір тағдыр (менің өлкемнің халықтары). Туған өлке тарихының қазіргі куәгерлері.

20. 7-сыныпқа арналған «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) XVIII ғасырдың басындағы Қазақстан: сыртқы және ішкі саяси жағдай. Жоңғар мемлекеті. Қазақ-жоңғар соғыстары. «Ақтабан шұбырынды, алқакөл сұлама» заманы. Қарақұм мен Ордабасыдағы құрылтайлар – қазақ жасағының құрылуы. Аңырақай шайқасы. Отан қорғаушы батырлар. XVIII ғасырдың 30-40 жылдарындағы қазақ-жоңғар соғыстары;

2) XVIII ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақ хандығы. XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қатынастары. XVIII ғасырдың басындағы Ресей империясы назарындағы Қазақстан (саяси және экономикалық мақсаттар, әскери-барлау экспедициялары, алғашқы әскери бекіністердің салынуы). Кіші жүз ханы Әбілқайырдың Ресей бодандығын қабылдауы: себептері мен мақсаттары. XVIII ғасырдың 30-50-жылдарындағы Қазақстандағы Ресей империясының саясаты. XVIII ғасырдың 40-жылдарындағы Қазақстандағы ішкі саяси жағдайдың асқынуы. Абылай хан тұсындағы Қазақ хандығы: ішкі және сыртқы саясаты;

3) XVIII ғасырдағы Қазақстан мәдениеті. XVIII ғасыр ақын-жырауларының шығармашылығы. XVIII ғасыр тарихы бойынша қазақ деректері. Қазақтардың қолданбалы өнері;

4) XVIII – XIX ғ.ғ. Қазақстандағы ұлт-азаттық қозғалыстар. XVIII ғасырдағы Қазақстанды әскери-казактық отарлау. Сырым Датұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс (себептері, қозғалыстың қозғаушы күші, кезеңдері мен барысы, нәтижелері). 1822-1824 жылдардағы патша реформалары (Кіші және Орта жүздегі хандық биліктің жойылуы). 1836-1838 жылдардағы Бөкей ордасындағы қазақтардың көтерілісі (себептері, негізгі кезеңдері мен шайқастары). XIX ғасырдың бірінші жартысындағы қазақ халқының ұлт-азаттық қозғалыстары (Жоламан Тіленшіұлы, Саржан Касымов бастаған көтеріліс). Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс (себептері, мақсаттары мен қозғаушы күштері, негізгі кезеңдері). Кенесары Қасымұлы: тұлға және саясаткер. Жанхожа Нұрмұхамедұлы және Есет Көтібаруұлы бастаған ұлт-азаттық көтеріліс (себептері, көтеріліс барысы). Ресей империясының Қазақстанның оңтүстік аймақтарын қосып алуы. XVIII ғасырдың соңы – XIX ғасырдағы Қазақстандағы ұлт-азаттық қозғалыстардың тарихи маңызы;

5) Қазақстан Ресей империясының құрамында. XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы патшалық реформалар. 1867-1868 жылдардағы реформалар. Қазақстандағы патшалық Ресейдің аграрлық және қоныстандыру саясаты. 1860-1870 жылдардағы ұлт-азаттық күрес (себептері мен көтеріліс барысы). XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстанның әлеуметтік-

экономикалық дамуы. Капиталистік қатынастардың ене бастауы. XIX ғасырдың 80-90 - жылдарындағы әкімшілік-аумақтық реформалар: мазмұны мен салдары. Сауда қатынастарының дамуы. Жетісу аумағына ұйғырлар мен дүнгендердің қоныс аударуы. Дәстүрлі қазақ қоғамының трансформациясы. XIX ғасырдың екінші жартысындағы қоғамдық-саяси ойлардың дамуы;

6) XIX ғасыр-XX ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті. XIX ғасырдағы Қазақстандағы ағарту ісі мен ғылымның дамуы. Бөкей ордасының ханы Жәңгірдің ағартушылық қызметі. Қазақстанның ғылыми зерттелуі (П. Семенов-Тянь-Шанский, Г.Н. Потанин, В.В. Радлов, М. Шорманов, М. Бабаджанов, А. Диваев). Зайырлы және діни білім беру мекемелері. Жадиттік және білім берудегі жаңашылдық. Шоқан Уәлиханов – ұлы қазақ ғалымы. Ыбырай Алтынсарин – ағартушы, жаңашыл-педагог, қоғам қайраткері. Абай Құнанбайұлы – ұлы ойшыл, қазақ жазба әдебиетінің негізін салушы. Қазақ музыкалық мәдениетінің дамуы (Құрманғазы Сағырбайұлы, Тәттімбет Қазанғапұлы, Дәулеткерей Шығайұлы). Әйгілі суретшілер шығармашылығындағы ұлттық контекст. Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр Жүсіп Көпеев және К. Халидтің тарихи еңбектері.

7) өлкетану: Туристік маршруттар. Жомарт жүрек. Туған өлкенің шежіресі. Мектебімнің тарихы.

21. 8-сыныпқа арналған «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) XX ғасырдың басындағы Қазақстан. XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси үдерістер. XX ғасырдың басындағы Қазақстанның экономикалық дамуы. Столыпиннің аграрлық реформасы және шаруалардың Қазақстанға жаппай қоныс аударуы. XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы өнеркәсіптің дамуы. Сауданың дамуы. 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс. Қазақ ұлттық зиялылар қауымы және оның XX ғасырдың басындағы қоғамдық-саяси үдерістерге әсері. Ұлттық баспаның дамуы («Қазақ» газеті, «Айқап» журналы). 1917 жылғы революциялар. «Алаш» партиясының құрылуы. «Алаш-Орда» үкіметі. Қазақ халқының саяси көшбасшылары (Ә. Бөкейхан, А. Байтұрсынов, М. Дулатов, Б. Қаратаев, М. Тынышпаев, М. Шоқаев). XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының ғылыми еңбектері;

2) Қазақстандағы Кеңес үкіметінің орнығуы. «Үш Жүз» қазақ социалистік партиясы. Азамат соғысы жылдарындағы (1918-1920 жылдар) Қазақстандағы соғыс қимылдары. Кеңес билігі органдарының «Алаш-Орда» үкіметі, Қоқан автономиясымен қарым-қатынасы. «Әскери коммунизм саясаты».1921 жылғы жұт және аштық. Қазақ Автономиялы Кеңестік Социалистік Республикасының құрылуы. Қазақ АКСР-ы аумағының қалыптасуы. Қазақ жерлерінің біртұтастығын қалпына келтірудегі қазақ зиялыларының рөлі. Қазақстандағы Жаңа экономикалық саясат (1921-1925 жылдар). XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясаты. Кеңес үкіметінің діни саясаты;

3) Қазақстан тоталитарлық жүйенің нығаюы кезеңінде. Қазақстандағы социалистік индустрияландыру (мәні мен ерекшеліктері). «Кіші Қазан» (мазмұны және жүзеге асырылуы). Бай шаруашылықтарының тәркіленуі. Ауыл шаруашылығындағы күштеп ұжымдастыру саясаты. Қазақстандағы күштеп

ұжымдастыру саясатының экономикалық салдары. 1931-1933 жылдардағы аштық - XX ғасырдағы қазақстандық қасірет. Қазақстандағы ұжымдастырудың демографиялық салдарлары. Ұжымдастыруды жүзеге асырудың әдістеріне қатысты ұлттық зиялылардың («Бесеудің хаты») қоғамдық-саяси көзқарасы мен қатынасы. 1920-1930 жылдардағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси үдерістер. Сталиндік репрессиялар. Қазақстан аумағындағы кеңестік «еңбек түзеу» концентрациялық лагерлері (Степлаг, Карлаг, Алжир және тағы басқалар);

4) Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: білім мен ғылым. Халыққа білім беру (жалпыға бірдей міндетті сауат ашу, орта білім, қазақ жазуының араб тілінен латын тіліне көшуі, орыс графикасына негізделген жаңа әліпбиге көшу). А. Байтұрсынов – «ұлт ұстазы». Жоғары оқу орындарының ашылуы. КСРО Ғылым Академиясының Қазақ филиалы. Қ.Сәтбаевтың Қазақстан ғылымын дамытудағы рөлі. Қазақстандық ғалымдар мен олардың ғылыми жетістіктері. Әдебиеттің дамуы (Ж. Аймауытов, М. Жұмабаев, Б. Майлин, І. Жансүгіров, С. Сейфуллин, С. Мұқанов, Ғ. Мүсірепов, Ғ. Мұстафин шығармашылығы). Театр, кино, бейнелеу өнері және оның қайраткерлері. Мәдениет саласындағы кеңестік идеология. Социалистік реализм;

5) Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында. Ұлы Отан соғысының басталуы. Қазақстандағы мобилизация және қазақстандық әскери бөлімдердің құрылуы. Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы жылдарындағы ерлігі мен тағдыры. Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы шайқастарына қатысуы. Қазақстандықтар – Кеңес Одағының батырлары. Б. Момышұлы – аңызға айналған тұлға. Қазақстан – майдан арсеналы. КСРО халықтарының Қазақстанға депортациялануы. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы мәдениет. Ғылымның дамуы. Әдебиеттегі жетістіктер (М. Әуезов, Ж. Жабаев, Д. Снегин, И. Шухов және тағы басқалар). Өнердің дамуы (театр, кино).

22. 9-сыныпқа арналған «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарда (1946-1953 жылдар). Соғыстан кейінгі жылдардағы әлеуметтік-экономикалық өзгерістер. Пайдалы қазбаларды өңдеу және өнеркәсіптің дамуы. Ауыл шаруашылығының дамуы. Қазақстанның әскери-өнеркәсіптік кешенінің қалыптасуы (Қазақстандағы ядролық полигон). Соғыстан кейінгі жылдардағы қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктері. «Бекмаханов ісі»;

2) Қазақстан «Жылымық» кезеңінде (1954-1964 жылдар). Қазақстанда «Хрущевтік кезеңдегі» өнеркәсіптің дамуы. Тың және тыңайған жерлерді игеру (тың игерудің экономикалық, экологиялық және демографиялық салдары). Қазақстандағы әскери-өнеркәсіптік кешен («Байқоңыр» ғарыш айлағы). «Жылымық кезеңі». 1954-1965 жылдардағы республикадағы қоғамдық-саяси өмір;

3) Қазақстан «Тоқырау» кезеңінде (1965-1985 жылдар). 1965-1985-жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Экономиканың шикізаттық бағыты. Урбанизация. 1970-1980 жылдардағы ауыл шаруашылығындағы дағдарыс. 1965-1985 жылдардағы қоғамдық-саяси өмір. 1979

жылғы Целиноградтағы оқиғалар. Қазақ Кеңестік Социалистік Республикасы басшыларының қызметі (Ж. Шаяхметов, Д. Қонаев, Ж. Тәшенов);

4) кеңестік Қазақстанның мәдениеті (1946-1985-жылдар.). Білім беру саласындағы мемлекеттік саясат. Жалпыға бірдей міндетті орта білім. Қазақ тілінің жағдайы. Ғылымның дамуы. Әдебиеттің дамуы (Ә. Нұрпейісов, Б. Момышұлы, І. Есенберлин, О. Сүлейменов, М. Шаханов). Өнер (театр, кино);

5) Қазақстан Қайта құру кезеңінде (1986-1991 - жылдар). «Қайта құру» жылдарындағы әлеуметтік-экономикалық өзгерістер: мақсаттары, проблемалары мен қарама-қайшылықтары. Қазақстандағы 1986 жылғы Желтоқсан оқиғалары (себептері, барысы мен салдары). 1986 жылғы Желтоқсан оқиғаларының қатысушыларына қатысты жазалау шаралары. «Қазақ КСР-ның мемлекеттік егемендігі туралы Декларация» (1990 жылғы қазан). Кеңестік саяси жүйенің дағдарысы (1991 жылғы «Тамыз бүлігі»). КСРО-ның ыдырауы. Қазақстандағы қоғамдық-саяси қозғалыстар. Семей ядролық полигонының жабылуы. «Қазақ КСР-ның тілдер туралы Заңының» қабылдануы;

6) Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы. Қазақстан Республикасының Тәуелсіздігін жариялау. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» Конституциялық Заң Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздерін қабылдау. Н. Назарбаевтың Қазақстанның тәуелсіз мемлекеттілігін қалыптастыру кезеңіндегі қызметі. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы мемлекеттік құрылыс және жаңа қоғамдық-саяси институттардың қалыптасуы. Қазақстан Республикасы Парламентінің қызметі. Қазақстан Республикасының сыртқы саясаты және халықаралық ынтымақтастығы. Қазақстан – халықаралық құқық субъектісі. БҰҰ-ға кіру. Қазақстанның конституциялық дамуы: 1993, 1995 және 2026 жылғы Конституциялар. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы Қазақстанның экономикалық дамуы. Жоспарлы экономикадан нарықтық экономикаға көшу. Ұлттық валютаны енгізу. Экономика дағдарысы. Әлеуметтік-демографиялық процестер. Халық санағы. Дүниежүзі қазақтарының құрылтайы. Қазақстанның 1950-1980 жылдардағы демографиялық дамуы. Қазақ диаспорасы, шетелдегі қазақтар және қандастардың тарихи Отанына оралуы. Қазақстандағы қоғамдық келісім, дінаралық қатынастар, әлемдік дін көшбасшыларының съездері. Астана – Қазақстанның жаңа астанасы.

7) Тәуелсіз Қазақстанның дамуы. Қазақстан Республикасының мемлекеттік стратегиялары және ұлттық жобалар. «Мәңгілік Ел» идеясы – мемлекеттілік дәстүр сабақтастығы. Қазақстанның халықаралық бастамалары және халықаралық ұйымдармен өзара қарым-қатынасты дамытуы. Қазақстан және UNESCO (БҰҰ-ның Білім, ғылым және мәдениет мәселелері жөніндегі ұйымы). Қазақстанның ЕҚЫҰ және ИЫҰ-ға төрағалық етуі. Қазақстанның түркі мемлекеттерінің ұйымдарымен қарым-қатынасын дамыту.

8

)

Әділетті Қазақстан» – мемлекетті дамытудың жаңа моделі. Президент Қ. Тоқаевтың қазіргі кезеңдегі саяси және институционалдық реформалары. Президент Қ. Тоқаевтың Тәуелсіздік құндылығы, мемлекет құру және Қазақстанның стратегиялық дамуы туралы бағдарламалық мақалалары мен сұхбаттары. Қазіргі Қазақстанның экономикалық дамуы. Қазақстанның жаһандық

және өңірлік қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі рөлі. Ұлттық Құрылтай - қоғамдық тұжырымдамасы және мемлекеттік басқаруды жаңғырту бағыттары. Қазақстан Республикасының Құрылтайы –заң шығарушы орган. 2026 жылғы Қазақстан Республикасының Конституциясы: негізгі қағидаттары мен құндылықтары. 2026 жылғы Қазақстан Республикасы Конституциясына сәйкес мемлекеттік құрылыстың жаңа моделі.

9) Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге дейін). Білім және ғылым саласындағы мемлекеттік саясат. «Болашақ» мемлекеттік бағдарламасы. Инновациялық ғылыми-білім беру мекемелерінің құрылуы. Этносаралық және дінаралық келісімнің қазақстандық моделі. Жаһандану дәуіріндегі ұлттық мәдениетті жаңғырту және сақтап қалу мәселелері. Қазіргі кездегі өнер мен әдебиеттің дамуы.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

23. Оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: «7» – сынып, «2.1.» – бөлім мен бөлімше, «2» – оқыту мақсатының реттік саны.

24. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше тендер	5- сынып шамамен 1 миллион жыл бұрын – V ғасыр	6- сынып VI – XVII ғасырлар	7- сынып XVIII – XIX ғасырлар	8- сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9- сынып XX ғасырдың екінші жартысынан бүгінгі күнге дейін
1.1 Этникалық қатынастар	5.1.1.1 алғашқы адамдардың антропологиялық белгілерін сипаттау	6.1.1.1 түркі тілдес тайпаларды атап, олардың аумақтық орналасуын картада көрсету	7.1.1.1 жоңғар шапқыншылығы кезіндегі демографиялық өзгерістерді және миграциялық процестерді түсіндіру	8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау

Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасының құндылықтары. Жасанды интеллект дәуіріндегі Қазақстан: цифрлық өзгеріс және қоғам дамуы.

	5.1.1.2 Ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпатын анықтау	6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы Қазақстан аумағында құрылған мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау	7.1.1.2 Ресей империясының қоныстандыру саясатының себептері мен салдарын талдау		9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдер мен сабақтастықты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру
	5.1.1.3 ғұндардың қоныс аудару бағыттарын тарихи картадан көрсету	6.1.1.3 ежелгі және ортағасырлар тарихының оқиғалары арасында байланыс орнату арқылы қазақ халқының қалыптасуындағы негізгі кезеңдерді анықтау			9.1.1.3 Қазақстанның даму стратегиясындағы демографиялық саясаттың бағыттарын талдау
		6.1.1.4 «қазақ» этнонимінің мағынасын түсіндіру			
1.2 Әлеуметтік қатынастар	5.1.2.1 алғашқы адамдардың тұрмыс-тіршілігін шығармашылық	6.1.2.1 қазақ хандығындағы әлеуметтік топтардың орнын анықтау	7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау	9.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер

	түрде көрсету		арқылы анықтау		негізінде талдау
	5.1.2.2 әлеуметтік топтардың ерекшеліктерін түсіндіру	6.1.2.2 Өлкедегі әр түрлі ұлттардың тарихын, салт-дәстүрін сипаттау	7.1.2.2 қазақ зиялыларының қалыптасуының маңыздылығын түсіндіру	8.1.2.2 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын анықтау	

2) мәдениеттің дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5- сынып шамамен 1 миллион жыл бұрын -V ғасыр	6- сынып VI – XVII ғасырлар	7- сынып XVIII – XIX ғасырлар	8- сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9- сынып XX ғасырдың екінші жартысынан бүгінгі күнге дейін
2.1 Дүниетаным мен дін	5.2.1.1 алғашқы адамдардың наным-сенімдерін сипаттау	6.2.1.1 түркілер дің дүниетанымдық ерекшеліктерін түсіндіру	7.2.1.1 салт - дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау	8.2.1.1 мемлекеттің діни саясатының мақсаты мен салдарын анықтау	9.2.1.1 қазіргі Қазақстан қоғамындағы зайырлылық қағидаты мен діни сенім бостандығының маңызын талдау
	5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау	6.2.1.2 ислам дінінің қоғамдық өмірге ықпалын анықтау	7.2.1.2 отаршылдық саясаттың ұлттық құндылықтарға кері әсерін талдау		9.2.1.2 қазіргі Қазақстанның тұрақты дамуы мен өркендеуіндегі қоғамдық келісімнің, этносаралық татулықтың және ішкі тұрақтылықтың рөлін бағалау

		6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің сабақтастығын сипаттауда «Ұлы Дала Елі» ұғымын қолдану			9.2.1.3 қазіргі қазақстандық қоғамның құндылықтары ретінде азаматтық жауапкершілік пен қоғамға адал қызмет етудің маңызын бағалау
2.2 Өнер мен әдебиет	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау	6.2.2.1 күй, аңыз, шежіре, эпостық жырлардың тарихи дереккөзі ретіндегі маңыздылығын айқындау	7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау	8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру	9.2.2.1 кеңестік әдебиет пен өнер туындыларында қоғамдық өмірдің бейнеленуін талдау
	5.2.2.2 археологиялық деректерге сүйене отырып, Андронов мәдениетінің белгілерін анықтау	6.2.2.2 ортағасырлық сәулет өнері ескерткіштерінің ерекшеліктерін түсіндіру	7.2.2.2 А. Құнанбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері ретіндегі рөлін айқындау	8.2.2.2 Ахмет Байтұрсынов ты қазақ тіл білімінің негізін салушы, қоғам қайраткері ретінде бағалау	9.2.2.2 Мұхтар Әуезов шығармаларының әлем әдебиетіндегі орнын бағалау
	5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшелі	6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнер жетістіктерін сипаттау	7.2.2.3 ұлттық музыкалық аспаптардың қолдану ерекшеліктерін сипаттау	8.2.2.3 өнер мен әдебиеттегі өзгерістерді анықтау	9.2.2.3 қазіргі кездегі өнер мен әдебиеттің даму бағыттарын (цифрлық

	ктерін сипаттау				ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллект құралдарын академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып) шығармашылықпен көрсету
	5.2.2.4 Есік обасынан табылған «Алтын адам» археологиялық олжасының ерекшеліктерін анықтау	6.2.2.4 түркі кезеңіндегі қоғамды бейнелеуде Махмұд Қашғари, Жүсіп Баласағұн және Ахмет Яссауи еңбектерінің тарихи құндылығын түсіндіру	7.2.2.4 қолданбалы өнердің жетістіктерін бағалау	8.2.2.4 Ә. Қашаубаев пен Қажымұқан Мұңайтпасұлының қазақ халқын әлемге танытудағы рөліне баға беру	9.2.2.4 ұлттық құндылықтарды сақтау және дамытуға бағытталған мемлекеттік бастамалар мен бағдарламалардың маңызын негіздеу
	5.2.2.5 Ә. Марғұланды ғалым-археолог ретінде айқындау	6.2.2.5 көшпелілердің қолданбалы өнер жетістіктерін сипаттау	7.2.2.5 өлкенің тарихи оқиғалар хроникасын құру	8.2.2.5 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі маңызын бағалау	
	5.2.2.6 көшпелілердің әлемдік өркениетке қосқан	6.2.2.6 жергілікті жер, қала, өзен, көл, тау атауларының	7.2.2.6 түрлі дереккөздер негізінде өз мектебіңнің		

	үлесін түсіну	шығу тарихын түсіндіру	тарихын анықтау		
	5.2.2.7 тарихи мұраны жеткізуді егі жәдігердің рөлін сипаттау	6.2.2.7 өлкенің дәстүрлі көркем мәдениетін жандандыруға үлесін қосқан шеберлерді айқындау			
	5.2.2.8 өлкедегі тарихи ескерткіштердің құндылығын түсіну				
	5.2.2.9 өлкенің аңыз-ертегілерінің мән-мағынасын түсіндіру				
2.3 Білім және ғылым	5.2.3.1 қазақстандық ғалымдардың археологиялық жаңалықтарын білу	6.2.3.1 көне түркі жазуының тарихи маңызын түсіндіру	7.2.3.1 Ш. Уәлихановтың ғылыми зерттеулерінің тарихи құндылығын анықтау	8.2.3.1 ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси сананы оятудағы рөліне баға беру	9.2.3.1 Е.Бекмахановтың Қазақстан тарихы ғылымына қосқан үлесін бағалау
		6.2.3.2 Әл-Фарабидің және басқа да ғалымдардың ортағасырлық ғылымның	7.2.3.2 XIX ғ. білім беру мен ағарту ісінің даму	8.2.3.2 кеңес дәуіріндегі қазақ тілінің ахуалын анықтау	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік

		дамуына қосқан үлесін анықтау	ерекшеліктерін түсіндіру		саясатқа баға беру
		6.2.3.3 «Кодекс Куманикус» сөздігінің халықаралық байланыстардағы рөлін анықтау	7.2.3.3 Ы. Алтын сариннің ағарту саласына қосқан үлесін бағалау	8.2.3.3 XX ғ. бірінші жартысындағы білім мен ғылым саласындағы өзгерістерді талдау	9.2.3.3 цифрлық технологиялардың қоғам дамуына әсерін зерттеу
		6.2.3.4 Мұхаммед Хайдар Дулатидің «Тарихи-Рашиди» еңбегінің тарихи маңызын түсіндіру	7.2.3.4 Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр Жүсіп Көпейұлы, Қ. Халид еңбектерінің тарихи дерек ретіндегі маңызын айқындау	8.2.3.4 Қаныш Сәтбаевтың Қазақстан өнеркәсібі мен ғылымын дамытудағы рөліне баға беру	
			7.2.3.5 туристік маршруттарды құру жолдарын ұсыну		

3) мемлекеттің дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 1миллион жыл бұрын – Vғасыр	6-сынып VI-XVII ғасырлар	7-сынып XVIII - XIX ғасырлар	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысынан бүгінгі күнге дейін
3.1. Мемле	5.3.1.1 картадан тайпалық одақтарды	6.3.1.1 оқиғалардың өзара байланысын	7.3.1.1 Қарақұм және Ордабасы құрылтайлары	8.3.1.1 қазақ зиялыларының Ресей	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктері

кетті ң ішкі саяса ты	ң орналасуы н көрсету	табу арқылы Түрік қағанатының құрылуының тарихи маңызын анықтау	ның халықты жоңғар басқыншылығ ына қарсы жұмылдыруда ғы рөліне баға беру	империясы ның Мемлекетті к Думасында ғы қызметіне баға беру	н түсіндіру және өзіндік интерпретаци я жасау
	5.3.1.2 ежелгі мемлекетт ік бірлестікт ердің құрылуын түсіндіру	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы мемлекетердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылық тарын анықтау	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстанд ағы қоғамдық– саяси процестерге баға беру	9.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраткерлерд ің ұлттық мүддені қорғаудағы рөліне баға беру
	5.3.1.3 тарихи тұлғалард ың туған өлке тарихынд ағы ролін түсіндіру	6.3.1.3 X ғ. – XIII ғ. басындағы мемлекеттерді ң даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылық тарын анықтау	7.3.1.3 Патша өкіметінің отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау	8.3.1.3 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілістің тарихи маңызын анықтау және тұлғаларды ң рөліне баға беру	9.3.1.3 Қазақстан Республикасы Конституцияс ын мемлекеттің тұрақты дамуының кепілі ретінде бағалау
		6.3.1.4 тарихи ұғымдарды қолданып, Қарахан мемлекетіндегі жер иелену ерекшеліктерін түсіндіру	7.3.1.4 патша өкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақ тық өзгеріс терді түсіндіру	8.3.1.4 «Алаш» партиясын ың ұлттық мемлекетті лікті жаңғырту саясатын талдау	9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтар ын салыстырып, талдау
		6.3.1.5	7.3.1.5	8.3.1.5 Әлихан	9.3.1.5

		Отырарды қорғаудағы қала халқының ерлігін сипаттау	халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау	Бөкейханның саяси көшбасшылық қызметіне баға беру	1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығына баға беру
		6.3.1.6 картаны қолданып XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси үдерістерді түсіндіру	7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру	9.3.1.6 Қазақстанның Тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау
		6.3.1.7 ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының негізгі және жанама себептерін анықтау		8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 – жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау	9.3.1.7 өткен оқиғалармен сабақтастықты орнатып, Тәуелсіз Қазақстанның жариялануының тарихи маңызын түсіндіру
		6.3.1.8 Қазақстан аумағындағы мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктерін анықтау			9.3.1.8 Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуын талдау
		6.3.1.9 Қазақ хандығы құрылуының тарихи маңызын анықтау			9.3.1.9 ұлттық мәдени мұраны жаңғыртудағы мемлекеттік бастамалармен

					бағдарламалардың рөлін талдау
		6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау			9.3.1.10 саяси көшбасшылардың ұлттық мүддені қорғаудағы қызметін тарихи деректер негізінде бағалау
		6.3.1.11 қоғамдық-саяси өмірдегі сұлтан, би, батыр, жыраулардың қызметтерін сипаттау			9.3.1.11 мемлекеттік басқару жүйесін жаңартудағы конституциялық реформалардың маңызын талдау
		6.3.1.12 туған өлке тарихының қазіргі кездегі куәгерлерінің ерлік істері мен еңбегін сипаттау			
3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	5.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау	6.3.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы түркі тілдес тайпалардың миграциялық үдерісін түсіндіру	7.3.2.1 Жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлар дың рөлін түсіндіру	8.3.2.1 қазақстандықтардың Екінші дүниежүзілік соғысының жеңісіне қосқан үлесін бағалау	9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау

	5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен қарым-қатынасын анықтау	6.3.2.2 ерте түрік қағанаттарының сыртқы саясатының негізгі бағыттарын анықтау	7.3.2.2 қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау	8.3.2.2 Б. Момышұлының батырлық, тұлғалық қасиетін айқындау	9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық сахнадағы танылуына баға беру
		6.3.2.3 Атлах шайқасының тарихи маңызын талдау	7.3.2.3 Абылай ханның дипломатиялық шеберлігі мен саясатын бағалау		9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдармен ынтымақтастығының маңызын талдау
		6.3.2.4 қыпшақтардың Еуразия тарихындағы орнын анықтау			9.3.2.4 қазақ диаспоралары ның тарихи Отанымен байланысының маңыздылығын айқындау
		6.3.2.5 тарихи оқиғалардың өзара байланысын анықтап, Қазақстан аумағында XIII - XV ғасырларда			

		құрылған мемлекеттердің сыртқы саясатын түсіндіру			
		6.3.2.6 Қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау			
		6.3.2.7 Орбұлақ шайқасындағы қазақ жасағының әскери өнердегі шеберлігі мен ерлігін бағалау			

4) Қазақстанның экономикалық дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 1 миллион жыл бұрын - V ғасыр	6-сынып VI-XVII ғасырлар	7-сынып XVIII - XIX ғасырлар	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысынан бүгінгі күнге дейін
4.1 Шаруашылық	5.4.1.1 ежелгі адамдардың алғашқы кәсібін сипаттау	6.4.1.1 көшпелілер мен отырықшылар арасындағы өзара экономикалық байланыстарын анықтау	7.4.1.1 жоңғар шапқыншылығының қазақ халқының шаруашылығына тигізген зардаптарын анықтау	8.4.1.1 деректер мен дәйектерді салыстыру арқылы жаңа экономикалық саясаттың нәтижесінде орын алған өзгерістерді талдау	9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
	5.4.1.2	6.4.1.2 көшпелілердің	7.4.1.2	8.4.1.2	9.4.1.2

	көшпелі мал шаруашылығы мен егіншіліктің қалыптасуын түсіндіру	шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау	отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсерін талдау	күштеп ұжымдастыру саясатының ауыл шаруашылығына тигізген зардаптарын талдау	Кеңес үкіметі кезіндегі орын алған әлеуметтік экономикалық мәселелерді талдау
			7.4.1.3 өлкені дамытуға қолдау көрсеткен тұлғалардың қызметіне баға беру		9.4.1.3 Қазақстан Республикасындағы жекешелендіру процесінің экономикаға ықпалын талдау
			7.4.1.4 өлке дамуының маңызды кезеңдерін анықтау		9.4.1.4 аграрлық секторды модернизациялау бағыттарын талдау
4.2 Өндірістік қатынастар және сауда	5.4.2.1 еңбек құралдары мен қару түрлерін сипаттау	6.4.2.1 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына әсерін анықтау	7.4.2.1 капиталистік қатынастардың экономикаға ықпалын анықтау	8.4.2.1 Қазақстандағы индустриялардырудың жетістіктері мен кемшіліктерін талдау	9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау
	5.4.2.2 металл өндірісі жетілуінің шаруашылық салаларына тигізген	6.4.2.2 Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау	7.4.2.2 сауда қатынастарына жәрмеңкелердің әкелген өзгерістерін анықтау	8.4.2.2 Қазақстан экономикасының соғыс жағдайына бейімделгендігін дәлелдеу	9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау

	ықпалын түсіндіру				
	5.4.2.3 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіру				9.4.2.3 Қазақстанның әлемдік экономикаға кірігуін талдау
					9.4.2.4 сыртқы сауда мен халықаралық экономикалық ынтымақтастықтың ұлттық экономиканың дамуына әсерін зерттеу

25. Бөлімді және тақырыптарды оқытуға арналған сағат санын мұғалім бөледі.

26. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақстан тарихы» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақстан тарихы» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

5-сынып:

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстандағы ежелгі адамдардың өмірі	Кіріспе сабақ Зерттеу сұрағы: Қазақстанның ежелгі тарихында не оқытылады?	Ежелгі Қазақстан тарихына жалпы шолу

	Алғашқы адамдардың өмірі Зерттеу сұрағы: Алғашқы адамдар қалай өмір сүрді?	5.1.1.1 алғашқы адамдардың антропологиялық белгілерін сипаттау; 5.1.2.1 алғашқы адамдардың тұрмыс-тіршілігін шығармашылық түрде көрсету
	Қазақстан аумағындағы тас дәуірінің тұрақтары Зерттеу сұрағы: Археологтар Қазақстан жерінен тас дәуіріне жататын қандай олжаларды тапты?	5.2.3.1 қазақстандық ғалымдардың археологиялық жаңалықтарын білу; 5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау; 5.4.2.1 еңбек құралдары мен қару түрлерін сипаттау
	Адамдардың шаруашылық өміріндегі өзгерістер және еңбек құралдарының жетілдірілуі Зерттеу сұрағы: Мезолит пен неолит дәуірлерінде алғашқы адамдардың өмірі қалай өзгерді?	5.4.1.1 ежелгі адамдардың кәсібін сипаттау; 5.4.2.1 еңбек құралдары мен қару түрлерін сипаттау
	Ботай мәдениеті Зерттеу сұрағы: Не себепті ботайлықтарды жылқыны алғашқы қолға үйретушілер деп атайды?	5.4.1.1 ежелгі адамдардың кәсібін сипаттау
	Қазақстан аумағында металлургияның пайда болуы Зерттеу сұрағы: Қазақстан жерінде металды өндіру ежелгі адамдардың өмірін қалай өзгертті?	5.4.2.2 металл өндірісі жетілуінің шаруашылық салаларына тигізген ықпалын түсіндіру
	Андронов және Беғазы-Дәндібай мәдениеттері Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы қола дәуірі ескерткіштерінің қандай ерекшеліктері бар?	5.2.2.2 археологиялық деректерге сүйене отырып, андронов және беғазы-дәндібай мәдениеттерінің белгілерін анықтау; 5.2.2.5 Ә.Марғұланның Қазақстан археологиясының дамуына қосқан үлесін айқындау
	Қазақстандағы жартастарға салынған ежелгі суреттер	5.2.1.1 алғашқы адамдардың наным-сенімдерін сипаттау;

	Зерттеу сұрағы: Тасқа салынған суреттер ежелгі адамдардың дүниетанымын қалай бейнелейді?	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау
	Ежелгі адамдардың өміріне саяхат	5.1.2.1 алғашқы адамдардың тұрмыс- тіршілігін шығармашылық түрде көрсету
Өлкетану	Туған өлкенің аңыз-ертегілері	5.2.2.9 өлкенің аңыз-ертегілерінің мән-мағынасын түсіндіру
2- -тоқсан		
Ежелгі көшпелілер өмірі	Қазақстан аумағында темірдің игерілуі Зерттеу сұрағы: Темір өндіру адамдар өмірін қалай өзгертті?	5.4.2.2 металл өндірісі жетілуінің шаруашылық салаларына тигізген ықпалын түсіндіру
	Көшпелі мал шаруашылығының қалыптасуы Зерттеу сұрағы: Көшпелі мал шаруашылығы неліктен Қазақстанның ежелгі тұрғындары шаруашылығының негізгі түріне айналды?	5.4.1.2 көшпелі мал шаруашылығы мен егіншіліктің қалыптасуын түсіндіру; 5.2.2.6 көшпелілердің әлемдік өркениетке қосқан үлесін білу
	Ежелгі көшпелілердің материалдық мәдениеті Зерттеу сұрағы: Көшпелілер баспанасының ерекшелігі неде?	5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау; 5.2.2.6 көшпелілердің әлемдік өркениетке қосқан үлесін түсіну
	Ежелгі көшпелілердің дүниетанымы Зерттеу сұрағы: Көшпелілердің қандай салт-дәстүрлері бүгінгі күнге дейін сақталды?	5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау
Сақтар	Сақтар туралы тарихи мәліметтер Зерттеу сұрағы: Қандай тарихи дереккөздер сақтар туралы мәлімет береді?	5.3.1.1 картадан тайпалық одақтардың орналасуын көрсету; 5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылуын түсіндіру

	«Алтын адам» археологиялық олжасы Зерттеу сұрағы: Есік обасынан табылған «Алтын адам» кім болды?	5.2.3.1 қазақстандық ғалымдардың археологиялық жаңалықтарын білу; 5.2.2.4 Есік обасынан табылған «Алтын адам» археологиялық олжасының ерекшеліктерін анықтау; 5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау
Өлкетану	Өлкенің тарихи ескерткіштері	5.2.2.8 өлкедегі тарихи ескерткіштердің құндылығын түсіну
3-тоқсан		
Сақтар	Шілікті және Бесшатыр патша қорғандары Зерттеу сұрағы: Неліктен Шілікті мен Бесшатыр «патша қорғандары» деп аталады?	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау; 5.1.2.2 әлеуметтік топтардың ерекшелік терін түсіндіру; 5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау
	Берел қорғандары Зерттеу сұрағы. Берел қорымынан табылған олжалар сақтардың мәдениетін қалай сипаттайды?	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау; 5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау
	Тасмола археологиялық мәдениеті Зерттеу сұрағы: «Мұртты обалардың» ерекшелігі неде?	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау; 5.2.1.2 ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттау
	Сақ патшайымы Томирис Зерттеу сұрағы: Тарихи деректерде Томиристің бейнесі қалай сипатталған?	5.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау
	Шырақтың ерлігі Зерттеу сұрағы: Сақтар тәуелсіздік үшін қалай күресті?	5.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау
	Сақтардың Александр Македонский әскеріне қарсы күресі	5.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау

	Зерттеу сұрағы: Неліктен Александр Македонский дің сақтарға жасаған жорығы сәтсіз аяқталды?	
Үйсіндер мен қаңлылар	Үйсіндер туралы жазба деректер Зерттеу сұрағы: Қытай авторлары үйсіндердің өмірін қалай сипаттады?	5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылуын түсіндіру; 5.1.2.2 әлеуметтік топтардың ерекшеліктерін түсіндіру; 5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен қарым-қатынасын анықтау
	Қаңлылардың қалалық мәдениетінің дамуы Зерттеу сұрағы: Қаңлыларда қала мәдениетінің дамуы немен байланысты?	5.4.2.3 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіру; 5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен қарым-қатынасын анықтау
	Қаңлылардың қоғамдық құрылысы Зерттеу сұрағы: Сыма Цянь қаңлы қоғамын қалай сипаттады?	5.1.2.2 әлеуметтік топтардың ерекшеліктерін түсіндіру; 5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылуын түсіндіру
	Үйсіндер мен қаңлылардың материалдық және рухани мәдениеті Зерттеу сұрағы: Үйсіндер мен қаңлылар мәдениетінің ерекшеліктері қандай?	5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау; 5.2.2.6 көшпелілердің әлемдік өркениетке қосқан үлесін түсіну
Өлкетану	Өңірдің тарихи тұлғалары: билер, батырлар және ақындар	5.3.1.3 тарихи тұлғалардың туған өлке тарихындағы ролін түсіндіру
4-тоқсан		
Ғұндар	Ғұн тайпаларының бірігуі Зерттеу сұрағы: Неге Мөде шаньюй «Жер – мемлекеттің негізі» деді?	5.3.1.1 картада тайпалық одақтардың орналасуын көрсету; 5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылуын түсіндіру

	Ғұндардың көрші мемлекеттермен қарым-қатынастары Зерттеу сұрағы: Ғұндармен Ұлы Қытай қорғанының салынуы арасында қандай байланыс бар?	5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен қарым-қатынасын анықтау
	Ғұндардың Батысқа қоныс аударуы Зерттеу сұрағы: Ғұндардың Батысқа қоныстануы қандай өзгерістерге әкелді?	5.1.1.3 ғұндардың қоныс аудару бағыттарын тарихи картадан көрсету
	Аттила және оның жаулаушылық жорықтары Зерттеу сұрағы: Ежелгі авторлар Аттилаға қандай баға береді?	5.1.1.3 ғұндардың қоныс аудару бағыттарын тарихи картадан көрсету; 5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен қарым-қатынасын анықтау
Сарматтар	Сарматтардың қоғамдық құрылысы мен шаруашылық өмірі Зерттеу сұрақтары: Сармат қоғамы несімен ерекшеленеді?	5.2.2.1 археологиялық ескерткіштерді сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау; 5.3.1.1 картада тайпалық одақтардың орналасуын көрсету; 5.1.2.2 әлеуметтік топтардың ерекшеліктерін түсіндіру
	Сарматтардың саяси тарихы Зерттеу сұрағы: Сарматтар қандай мемлекеттермен өзара қарым-қатынаста болды?	5.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау
Ежелгі Қазақстан тарихына шолу	Ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпаты Зерттеу сұрағы: Ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпаты қалай өзгерді?	5.1.1.2 Ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпатын анықтау
	Ежелгі Қазақстанға саяхат	5.4.1.1 ежелгі адамдардың алғашқы кәсібін сипаттау;

		5.4.1.2 көшпелі мал шаруашылығы мен егіншіліктің қалыптасуын түсіндіру; 5.4.2.1 еңбек құралдары мен қару түрлерін сипаттау; 5.4.2.3 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіру
Өлкетану	Өлкетану мұражайы және тарихи жәдігерлер	5.2.2.7 тарихи мұраны жеткізудегі жәдігерлердің рөлін сипаттау
Қайталау		

6- сынып:

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
VI - IX ғасырлардағы Қазақстан	Кіріспе сабақ Зерттеу сұрағы: Орта ғасырлардағы Қазақстан тарихы нені оқытады?	Орта ғасырлардағы Қазақстан тарихына жалпы шолу
	Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды?	6.3.1.1 оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы Түрік қағанаты құрылуының тарихи маңызын анықтау; 6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; 6.3.2.2 ерте түрік қағанаттарының сыртқы саясатының негізгі бағыттарын анықтау; 6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің сабақтастығын сипаттау үшін «Ұлы Дала» ұғымын қолдану
	Көне түркі жазуы Зерттеу сұрағы: Білге қаған мен Күлтегіннің мемлекетті нығайтудағы саясаты бізге қандай деректерден белгілі?	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау;

		6.2.3.1 көне түркі жазуының маңызын түсіндіру
	Атлах шайқасы Зерттеу сұрағы: Неліктен Атлах шайқасын «халықтар шайқасы» деп атайды?	6.3.2.3 Атлах шайқасының тарихи маңызын талдау; 6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнеріндегі жетістіктерін сипаттау
	Оғыз мемлекеті Зерттеу сұрағы: Қазақстанның орта ғасырлар тарихында Оғыз мемлекетінің алатын орны қандай?	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау
	Қимақ қағанаты Зерттеу сұрағы: Қимақтарда қалалық мәдениетінің дамуын қандай деректер дәлелдейді?	6.4.2.1 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына әсерін анықтау; 6.4.1.1 көшпелілер мен отырықшылар арасындағы өзара экономикалық байланыстарды анықтау
	Түріктер туралы тарихи деректер Зерттеу сұрағы: Қытай және араб деректері түркілер туралы қандай ақпарат береді?	6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнеріндегі жетістіктерін сипаттау; 6.4.1.2 көшпелілердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау; 6.2.1.1 түркілердің дүниетанымдық ерекшеліктерін түсіндіру
	Түркі әлемі қалыптасуының басталуы Зерттеу сұрағы: Түрік тілдес халықтардың миграциясы Еуразия тарихына қаншалықты әсерін тигізді?	6.3.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы түркі тілдес тайпалардың миграциясын түсіндіру; 6.1.1.1 түркі тілдес тайпаларды атап, картадан олардың аумақтық орналасуын көрсету
Өлкетану	Топонимдер – өткен заманның куәгерлері (жер-су атауларының тарихы).	6.2.2.6 жергілікті жер, қала, өзен, көл, тау атауларының шығу тарихын түсіндіру
2-тоқсан		
X ғасыр – XIII ғасырдың	X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан аумағындағы саяси процестер	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп,

басындағы Қазақстан	Зерттеу сұрағы: X ғасыр - XIII ғасырдың басында саяси карта қаншалықты өзгерді?	олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; 6.3.1.7 ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының негізгі және жанама себептерін анықтау
	Қарахан мемлекеті Зерттеу сұрағы: Неліктен Қарахан мемлекеті ислам дінін мемлекеттік дін деп жариялады?	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; 6.2.1.2 ислам дінінің қоғамдық өмірге ықпалын анықтау; 6.3.1.4 тарихи ұғымдарды қолданып, Қарахан мемлекетіндегі жер иелену ерекшеліктерін түсіндіру
	Наймандар, керейіттер және жалайырлар Зерттеу сұрағы: Наймандар, керейіттер мен жалайырлардың ортағасырларлық саяси сахнадағы рөлі қандай болды?	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау
	Қыпшақ хандығы Зерттеу сұрағы: Не себепті Еуразия даласы «Дешті Қыпшақ» деп аталды?	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; 6.3.2.4 қыпшақтардың Еуразия тарихындағы орнын анықтау; 6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнеріндегі жетістіктерін сипаттау; 6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің сабақтастығын сипаттауда «Ұлы Дала» ұғымын қолдану
	Халықаралық байланыстардың дамуындағы Ұлы Жібек жолының рөлі Зерттеу сұрағы: Ұлы Жібек жолы халықаралық	6.4.2.2 Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау

	байланыстардың дамуына ықпал етті ме?	
	Ортағасырлық Қазақстанның экономика лық және мәдени дамуына Ұлы Жібек жолының ықпалы Зерттеу сұрағы: Ұлы Жібек жолы ортағасырлық Қазақстанның экономикалық және мәдени дамуына қалай әсер етті?	6.4.2.1 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына әсерін анықтау; 6.4.1.1 көшпелілер мен отырықшылар арасындағы өзара экономикалық байланыстарын анықтау; 6.2.2.2 ортағасырлық сәулет өнері ескерткіштерінің ерекшеліктерін түсіндіру
	Түріктердің материалдық және рухани мәдениеті Зерттеу сұрағы: Әлем өркениетінің дамуына түрік мәдениеті қандай үлес қосты?	6.2.2.5 көшпелілердің қолданбалы өнер жетістіктерін сипаттау; 6.2.2.2 ортағасырлық сәулет өнері ескерткіштерінің ерекшеліктерін түсіндіру; 6.2.3.2 Әл-Фарабидің және басқа да ғалымдардың ортағасырлық ғылымның дамуына қосқан үлесін анықтау; 6.2.2.4 түркі кезеңіндегі қоғамды бейнелеуде М. Қашғари, Ж. Баласағұн және А. Яссауи еңбектерінің тарихи құндылығын түсіндіру; 6.2.3.3 «Кодекс Куманикус» сөздігінің халықаралық байланыстардағы рөлін анықтау
Өлкетану	Мәдени-тарихи дәстүрді сақтаушылар: өлкенің ұлттық қолөнері	6.2.2.7 өлкенің дәстүрлі көркем мәдениетін жандандыруға үлесін қосқан шеберлерді айқындау
Қайталау		
3-тоқсан		
XIII - XV ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстан	Моңғол империясының құрылуы Зерттеу сұрағы: Моңғолдар мемлекеттілік деңгейге қалай жетті?	6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнеріндегі жетістіктерін сипаттау; 6.3.1.6 картаны қолдану арқылы XIII-XV ғасырлардағы

		мемлекеттердегі саяси процестерді түсіндіру
	Қазақстандағы моңғол шапқыншылығы Зерттеу сұрағы: Неліктен Шыңғыс хан әскерлері Отырарды алты ай бойы ала алмады?	6.3.1.6 картаны қолданып XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси процестерді түсіндіру; 6.3.1.5 Отырарды қорғаудағы қала халқының ерлігін сипаттау
	Моңғол шапқыншылықтарының салдары Зерттеу сұрағы: Орталық Азияға ең үлкен өзгерісті әкелген кімдер: қыпшақтар ма, әлде моңғолдар ма?	6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау; 6.3.1.8 Қазақстан аумағындағы мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктерін анықтау
	Қазақстан аумағында ұлыстардың құрылуы Зерттеу сұрағы: Моңғол ұлыстарының құрылуы нәтижесінде саяси картада қандай өзгерістер болды?	6.3.1.6 картаны қолдану арқылы XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси процестерді түсіндіру; 6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау; 6.3.1.7 ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының негізгі және жанама себептерін анықтау
	Ақ Орда Зерттеу сұрағы: Қазақ мемлекеттілігінің қалыптасуындағы Ақ Орданың рөлі қандай болды?	6.3.1.6 картаны қолданып XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси үдерістерді түсіндіру; 6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау; 6.3.2.5 тарихи оқиғалардың өзара байланысын анықтап, Қазақстан аумағында XIII XV ғасырларда құрылған мемлекеттердің сыртқы саясатын түсіндіру
	Моғолстан. Әбілқайыр хандығы Зерттеу сұрағы: Моғолстан мен Әбілқайыр	6.3.1.6 картаны қолданып XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси үдерістерді түсіндіру;

	мемлекеттеріндегі оқиғалар қандай саяси өзгерістерге әкелді?	6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау; 6.3.2.5 тарихи оқиғалардың өзара байланысын анықтап, Қазақстан аумағында XIII - XV ғасырларда құрылған мемлекеттердің сыртқы саясатын түсіндіру
	XIII - XV ғасырлардағы Қазақстанның мәдениеті Зерттеу сұрағы: XIII - XV ғасырлардағы өнер мен әдебиет ортағасырлық қоғамды қалай бейнелейді?	6.2.2.1 күй, аңыз, шежіре, эпостық жырлардың тарихи дереккөзі ретіндегі маңыздылығын айқындау
	Ортағасырлық саяхатшылардың Қазақстан туралы мәліметтері Зерттеу сұрағы: Ортағасырлық саяхатшылар Қазақстанды қалай сипаттады?	6.4.1.2 көшпелілердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау; 6.2.2.5 көшпелілердің қолданбалы өнер жетістіктерін сипаттау
Қазақ халқының қалыптасуы	Қазақ халқының қалыптасу процесінің аяқталуы Зерттеу сұрағы: Ұлы Дала мұрагері – қазақ халқы қалай қалыптасты?	6.1.1.3 ежелгі және ортағасырлар тарихының оқиғалары арасында байланыс орнату арқылы қазақ халқы қалыптасуының негізгі кезеңдерді анықтау; 6.1.1.4 «қазақ» этнонимінің мағынасын түсіндіру
Біртұтас қазақ мемлекетінің құрылуы	Қазақ хандығының құрылуы Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақ хандығы Орталық Азиядағы алғашқы ұлттық мемлекет деп саналады?	6.3.1.9 Қазақ хандығы құрылуының тарихи маңызын анықтау; 6.2.3.4 М.Х.Дулатидің «Тарихи-Рашиди» еңбегінің маңыздылығын түсіндіру; 6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің сабақтастығын сипаттауда «Ұлы Дала» ұғымын қолдану

Өлкетану	Бір халық – бір ел – бір тағдыр (менің өлкемнің халықтары)	6.1.2.2 өлкедегі әр түрлі ұлттардың тарихын,салт-дәстүрін сипаттау
4-тоқсан		
Қазақ хандығының XVI - XVII ғасырлардағы дамуы	Қасым хан тұсындағы Қазақ хандығының күшеюі Зерттеу сұрағы: Не себепті Қадырғали Жалайыр: «Жәнібек ханның ұлдарының арасында аса белгілі болғаны Қасым хан еді...» деп жазды?	6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау
	Хақназар хан кезіндегі Қазақ хандығының сыртқы саясаты Зерттеу сұрағы: Неліктен Хақназар хан билеген кезеңді Қазақ хандығының «қайта жаңғыруы» деп атайды?	6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау
	Тәуекел хан тұсындағы Қазақ хандығының оңтүстік шекараларының нығаюы Зерттеу сұрағы: Тәуекел хан қазақ жерлерін біріктіру мақсатында қандай саясат ұстанды?	6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау
	Есім хан билігі кезіндегі Қазақ хандығы бірлігінің нығаюы Зерттеу сұрағы: Есім хан Қазақ хандығының біртұтастығын қалай сақтап қалды?	6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау
	Жәңгір хан тұсындағы қазақ-жоңғар қарсылығы Зерттеу сұрағы: Орбұлақ шайқасының әлемдік әскери өнер тарихындағы алатын орны қандай?	6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнері жетістіктерін сипаттау; 6.3.2.7 Орбұлақ шайқасындағы қазақ жасағының әскери өнердегі шеберлігі мен ерлігін бағалау
	Тәуке хан тұсындағы қазақтардың қоғамдық-құқықтық жүйесі	6.3.1.10 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандарының сыртқы саясатын талдау

	Зерттеу сұрағы: Неліктен А. Левшин Тәуке ханды «Дала Ликургі» деп атады?	
	Қазақ хандығының әлеуметтік құрылымы Зерттеу сұрағы: Әлеуметтік топтар қазақ қоғамында қандай рөл атқарды?	6.1.2.1 Қазақ хандығындағы әлеуметтік топтардың орнын анықтау; 6.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдегі сұлтан, би, батыр, жыраулардың қызметтерін сипаттау
XVI - XVII ғасырлардағы экономика мен мәдениет	XVI-XVII ғасырлардағы қазақтардың рухани мәдениеті Зерттеу сұрағы: XVI - XVII ғасырлардағы қазақтардың рухани мәдениетінде халық өмірі қалай көрініс табады?	6.2.2.1 күй, аңыз, шежіре, эпостық жырлардың тарихи дереккөзі ретіндегі маңыздылығын айқындау
	XVI - XVII ғасырлардағы қазақтардың материалдық мәдениеті Зерттеу сұрағы: Неліктен киіз үй көшпелілердің материалдық мәдениетінің ең жоғарғы үлгісі деп саналады?	6.2.2.5 көшпелілердің қолданбалы өнердегі жетістіктерін сипаттау
	Қазақтардың дәстүрлі шаруашылығы Зерттеу сұрағы: Көшпелілердің дәстүрлі шаруашылығының ерекшелігі неде?	6.4.1.2 көшпелілердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау
Өлкетану	Туған өлке тарихының қазіргі кездегі куәгерлері	6.3.1.12 туған өлке тарихының қазіргі кездегі куәгерлерінің ерлік істері мен еңбегін сипаттау
Қайталау		

7-сынып:

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақ-жоңғар соғыстары	Жоңғар басқыншылығына қарсы Отан соғысының басталуы	7.1.1.1 жоңғар шапқыншылығы кезіндегі демографиялық өзгерістерді және миграциялық процестерді түсіндіру;

	Зерттеу сұрағы: Не себепті «Елім-ай» бүкілхалықтық әнге айналды?	7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.4.1.1 жоңғар шапқыншылығының қазақ халқының шаруашылығына тигізген зардаптарын анықтау
	Біртұтас халық жасағының ұйымдастырылуы Зерттеу сұрағы: Неліктен Ордабасы ел бірлігінің нышаны болды?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.1.1 Қарақұм және Ордабасы құрылтайларының халықты жоңғар басқыншылығына қарсы жұмылдырудағы рөліне баға беру
	Қазақ-жоңғар шайқастары Зерттеу сұрағы: Неліктен Аңырақай шайқасы қазақ-жоңғар соғысындағы түбегейлі бетбұрыс деп саналады?	7.3.2.1 Жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлардың рөлін түсіндіру
XVIII ғасырдағы Қазақ хандығы	XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қарым-қатынастарының тарихы Зерттеу сұрағы: Неліктен Ресей Қазақстанды Азияға шығудың «кілті мен қақпасы» деп санады?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
	Қазақ хандығының Ресей империясына қосылуының басталауы Зерттеу сұрағы: Әбілқайыр ханның Анна Иоанновна патшайымға жазған хатының себептері мен салдары қандай болды?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
	Абылай ханның ішкі және сыртқы саясаты Зерттеу сұрағы: Дербес Қазақ мемлекетін сақтап қалудағы Абылай ханның рөлі қандай?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.3 Абылай ханның ішкі және сыртқы саясатын бағалау

Өлкетану	Туристік маршруттар	7.2.3.5 туристік маршруттарды құру жолдарын ұсыну
2-тоқсан		
XVIII ғасырдағы Қазақстанның мәдениеті	XVIII ғасырдағы халық ауыз әдебиеті Зерттеу сұрағы: XVIII ғасырда ақын-жыраулар шығармаларында тарихи оқиғалар қалай көрініс тапты?	7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау
	XVIII ғасырдағы қазақтардың материалдық мәдениеті Зерттеу сұрағы: Қазақтың ұлттық қолданбалы өнерінің бірегейлігі неде?	7.2.2.4 қолданбалы өнердің жетістіктерін бағалау
XVIII – XIX ғ.ғ. Қазақстандағы ұлт-азаттық қозғалыстар	XVIII ғасырдағы Қазақстандағы казак-әскери отаршылдығы Зерттеу сұрағы: Қазақстанды отарлауды Ресей империясы қалай жүзеге асырды?	7.3.1.3 Патша өкіметінің отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау
	Сырым Датұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс Зерттеу сұрағы: Сырым Датұлы Кіші жүз қазақтарының қандай құқықтарын қорғауды көздеді?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	1822-1824 жылдардағы патша реформалары Зерттеу сұрағы: Неліктен XX ғасырдың 20-шы жылдарында Қазақстанда әкімшілік реформалар жүргізілді?	7.3.1.4 Патша өкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
	1836-1838 жылдардағы Бөкей Ордасындағы қазақтардың көтерілісі Зерттеу сұрағы: Исатай Тайманұлы мен Махамбет	7.3.1.5 қазақ халықының отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау;

	Өтемісұлын қандай ортақ идея біріктірді?	7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс Зерттеу сұрағы: Кенесары хан бастаған ұлт-азаттық күрес неліктен жалпы ұлттық сипатқа ие болды?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
Өлкетану	Жомарт жүрек	7.4.1.3 өлкені дамытуға қолдау көрсеткен тұлғалардың қызметіне баға беру
Қайталау		
3-тоқсан		
XIX ғасырдың 40–60 жылдарындағы Қазақстанның оңтүстік аймақтарындағы саяси процестер	XIX ғасырдың 40-60 жылдарындағы қазақтардың ортаазиялық хандықтармен қарым-қатынастары Зерттеу сұрағы: Неліктен Орта Азия хандықтарының Қазақстанның оңтүстік аймақтарына экспансиясы күшейді?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	Қазақстанның Ресей империясына қосылуының аяқталуы Зерттеу сұрағы: Қазақстанның оңтүстік аймақтарының Ресей империясына қосылуының ерекшеліктері қандай?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
Қазақстан Ресей империясының құрамында	XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы әкімшілік-аумақтық реформалар Зерттеу сұрағы: Патша өкіметі тарапынан «бөліп ал да, билей бер» ұстанымы қалай жүзеге асты?	7.3.1.3 Патша өкіметінің отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.4 Патша өкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау

	Қазақтардың 1860-1870 жылдардағы азаттық күресі Зерттеу сұрағы: XIX ғасырдың 60-70 жылдарындағы ұлт-азаттық көтерілістердегі халық талаптарының сабақтастығы неден көрінді?	7.3.1.5 қазақ халықының отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау
	Қазақстандағы қоныс аудару саясаты Зерттеу сұрағы: Патша өкіметінің қоныстандыру саясаты қазақ қоғамының өмірін қалай өзгертті?	7.4.1.2 отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсерін талдау; 7.1.1.2 Ресей империясының қоныстандыру саясатының себептері мен салдарын талдау; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
Қазақстан Ресей империясының құрамында	Қазақстанда капиталистік қатынастардың дамуы Зерттеу сұрағы: Қазақстанның өнеркәсіптік дамуы қалай басталды?	7.4.2.1 капиталистік қатынастар дамуының Қазақстанның экономикасына ықпалын анықтау
	Жәрмеңке саудасының дамуы Зерттеу сұрағы: Қазақстанда неліктен жәрмеңке саудасы дамыды?	7.4.2.2 сауда қатынастарына жәрмеңкелердің әкелген өзгерістерін анықтау
	XIX ғасырдың екінші жартысындағы қазақ қоғамы Зерттеу сұрағы: «Зар заман» өкілдерінің қоғамдық-саяси көзқарастары қандай факторлардың әсерінен қалыптасты?	7.2.1.2 ұлттық құндылықтарға отаршылдық саясаттың кері әсерін талдау; 7.1.2.2 қазақ зиялыларының қалыптасуының маңыздылығын түсіндіру
Өлкетану	Туған өлкенің шежіресі	7.4.1.4 өлке дамуының маңызды кезеңдерін анықтау; 7.2.2.5 өлкенің тарихи оқиғалар хроникасын құру
4-тоқсан		

XIX ғасыр - XX ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті	XIX ғасырдағы мәдениеттің дамуы Зерттеу сұрағы: Неге XIX ғасыр қазақ халқының дәстүрлі музыка өнерінің гүлденген дәуірі деп саналады?	7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау; 7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.2.2.3 ұлттық музыкалық аспаптардың қолдану ерекшеліктерін сипаттау
	XIX ғасырдағы білім беру мен ағарту ісі Зерттеу сұрағы: XIX ғасырда Қазақстанда оқу-ағартушылық мекемелер қандай түрде дамыды?	7.2.3.2 XIX ғасырдағы білім беру мен ағарту ісінің даму ерекшеліктерін түсіндіру
	Шоқан Уәлиханов – алғашқы қазақ ғалымы Зерттеу сұрағы: Неге С. Мұқанов Шоқан Уәлихановқа арналған шығармасын «Аққан жұлдыз» деп атады?	7.2.3.1 Шоқан Уәлихановтың ғылыми зерттеулерінің тарихи құндылығын анықтау
	Ы. Алтынсарин – жаңашыл – педагог Зерттеу сұрағы: Ыбырай Алтынсариннің халық ағарту саласындағы жаңашылдығы неден байқалады?	7.2.3.3 Ыбырай Алтынсариннің ағарту саласына қосқан үлесін бағалау
	Абай Құнанбаев – ұлы ойшыл Зерттеу сұрағы: Неліктен Абай Құнанбайұлын «Хәкім Абай» деп атады?	7.2.2.2 Абай Құнанбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері ретіндегі қызметіне баға беру
	XIX ғасырдың соңы – XX ғасырдың басындағы Қазақтардың ауызша тарихи дәстүрлерінің дамуы Зерттеу сұрағы: Ш. Құдайбердіұлы, М. Көпейұлы, Қ. Халид еңбектерінің тарихи құндылығы неде?	7.2.3.4 Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр Жүсіп Көпейұлы, Қ.Халид еңбектерін тарихи дерек ретіндегі маңызын айқындау

Өлкетану	Менің мектебімнің тарихы	7.2.2.6 түрлі дереккөздер негізінде өз мектебінің тарихын анықтау
Қайталау		

8- сынып:

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
XX ғасырдың басындағы Қазақстан	Қазақстанның XX ғасырдың басындағы әлеуметтік-экономикалық жағдайы Зерттеу сұрағы: Не себепті А. Байтұрсынов: «Қазақ ұлтының өмір сүруінің өзі проблемаға айналды», - деп санады?	8.3.1.1 қазақ зиялыларының Ресей империясының Мемлекеттік Думасындағы қызметіне баға беру; 8.3.1.2 XX ғасыр басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	Қазақстандағы 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалыс Зерттеу сұрағы: 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс неліктен бүкілхалықтық сипат алды?	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру; 8.3.1.3 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілістің тарихи маңызын анықтау және тұлғалардың рөліне баға беру
	1917 жылғы ақпан буржуазиялық-демократиялық революциясы және оның Қазақстанға әсері Зерттеу сұрағы: Қазақстанда 1917 жылы саяси белсенділіктің артуы қандай оқиғалардан көрініс тапты?	8.3.1.2 XX ғасыр басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	«Алаш» қозғалысы және қазақ ұлттық идеясы Зерттеу сұрағы: Неліктен «Алаш» партиясы халық қолдауына ие болды?	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау; 8.3.1.4 «Алаш» партиясының ұлттық мемлекеттілікті жаңғыртудағы саясатын талдау; 8.2.3.1 ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси сананы оятудағы рөліне баға беру

	XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының көрнекті өкілдері Зерттеу сұрағы: Қазақ зиялылары ұлттық мүдделерді қалайша қорғады?	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау; 8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру; 8.3.1.5 Әлихан Бөкейханның саяси көшбасшылық қызметіне баға беру
2- -тоқсан		
Қазақстанда кеңестік биліктің орнығуы	Қазақстан азаматтық қарсыластық жылдарында (1917-1920 жылдар) Зерттеу сұрағы: Қазан революциясының ұрандары халық арасында қандай үміт тудырды?	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	Қазақстандағы ұлттық автономиялар Зерттеу сұрағы: Алаш Орда үкіметі мен Түркістан (Қоқан) автономиясының идеялары неліктен жүзеге аспады?	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау
	Қырғыз (Қазақ) АКСР-нің құрылуы Зерттеу сұрағы: Қазақ Автономиялық Кеңестік Республикасы құрылуының тарихи маңызы неде?	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау
	Әскери коммунизм саясатынан Жаңа экономикалық саясатқа көшу Зерттеу сұрағы: Қазақстан үшін жаңа экономикалық саясаттың артықшылықтары қандай болды?	8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау; 8.4.1.1 деректер мен дәйектерді салыстыру арқылы жаңа экономикалық саясаттың нәтижесінде орын алған өзгерістерді талдау
Қайталау		
3-тоқсан		

Қазақстан тоталитарлық жүйе кезеңінде	Қазақстандағы 1920-1930 жылдардағы индустрияландыру Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы индустрияландыру саясатының қарама-қайшылығы неде?	8.4.2.1 Қазақстандағы индустриялан дырудың жетістіктері мен кемшіліктерін талдау
	Қазақстандағы ұжымдастыру Зерттеу сұрағы: Неліктен ұжымдастыру саясаты «ұлы нәубетке» әкеліп соқтырды?	8.4.1.2 күштеп ұжымдастыру саясатының ауыл шаруашылығына тигізген зардап тарын талдау; 8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау; 8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау
	1920-1930 жылдардағы саяси репрессиялар Зерттеу сұрағы: Сталиндік режим не себепті зиялыларға «халық жауы» деген айып тақты?	8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау
Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: білім мен ғылым	Ахмет Байтұрсынов – «ұлт ұстазы» Зерттеу сұрағы: Ахмет Байтұрсыновтың ғылыми мұрасы қандай?	8.2.2.2 Ахмет Байтұрсыновты қазақ тіл білімінің негізін салушы, қоғам қайраткері ретінде бағалау
	XX ғ. 20-30 жылдарындағы білім беру жүйесі мен ғылым Зерттеу сұрағы: Білім мен ғылым саласының қандай жетістіктері мен кемшіліктері болды?	8.2.3.2 кеңес дәуіріндегі қазақ тілінің ахуалын анықтау; 8.2.3.3 XX ғасырдың бірінші жартысындағы білім мен ғылым саласындағы өзгерістерді талдау
	Қ.Сатбаев – жан-жақты ғалым Зерттеу сұрағы: Қаныш Сәтбаевтың феномені неде?	8.2.3.4 Қаныш Сәтбаевтың Қазақстан өнеркәсібі мен ғылымын дамытудағы рөліне баға беру
4-тоқсан		

Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: әдебиет пен өнер	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ әдебиетінің дамуы Зерттеу сұрағы: Қазақ әдебиетінде социалистік реализм қалай көрініс тапты?	8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру
	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ өнерінің дамуы Зерттеу сұрағы: Қазақ өнерінің жаңа белеске көтерілуі неден байқалды?	8.2.2.4 Әміре Қашаубаев пен Қажымұқан Мұңайтпасұлының қазақ халқын әлемге танытудағы рөліне баға беру; 8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру; 8.2.2.3 өнер мен әдебиеттегі өзгерістерді анықтау
Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында	Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы шайқастарына қатысуы Зерттеу сұрағы: Ұлы Отан соғысының қандай батырлары халық есінде сақталды?	8.3.2.1 қазақстандықтардың Екінші дүниежүзілік соғысының жеңісіне қосқан үлесін бағалау; 8.3.2.2 Бауыржан Момышұлының батырлық, тұлғалық қасиетін айқындау
	Қазақстан – майдан арсеналы Зерттеу сұрағы: «Бәрі майдан үшін, бәрі Жеңіс үшін!» ұраны қалай жүзеге асты?	8.4.2.2 Қазақстан экономикасының соғыс жағдайларына бейімделгендігін дәлелдеу; 8.1.2.2 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын анықтау
	Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақ КСР мәдениеті Зерттеу сұрағы: Соғыс жылдарындағы Қазақстанның мәдени жетістіктері қандай болды?	8.2.2.5 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі маңызын бағалау
	Қазақстанға КСРО халықтарының депортациясы Зерттеу сұрағы: Қазақстан қалайша депортацияланған халықтардың өлкесіне айналды?	8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау

Қайталау

9-сынып:

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарда (1946-1953 жылдар)	Соғыстан кейінгі Қазақ КСР-нің әлеуметтік-экономикалық дамуы Зерттеу сұрағы: Соғыстан кейінқазақстандықтардың өмірі қалай өзгерді?	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру; 9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау
	Қазақстандағы әскери-өнеркәсіп кешені Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақстан ядролық сынақтар алаңына айналды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау
	Сталиндік идеологияның Қазақстандағы қоғамдық-саяси өмірге әсері Зерттеу сұрағы: Неліктен тарихшы Ермұхан Бекмаханов 25 жылға бас бостандығынан айырылды?	9.2.3.1 Ермұхан Бекмахановтың Қазақстан тарихы ғылымына қосқан үлесін бағалау; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
Қазақстан «жылымық» кезеңінде (1954-1964 жылдар)	«Жылымық» кезеңіндегі Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуы Зерттеу сұрағы: «Жылымық кезеңі» қоғамға қандай өзгеріс әкелді?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
	Тың игеру жылдарындағы Қазақстан	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын

	Зерттеу сұрағы: Тың және тыңайған жерлерді игеру саясаты Қазақстанға қалай әсер етті?	талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
	Қазақ КСР экономикасының шикізатқа бағытталуы Зерттеу сұрағы: Қазақстанның табиғи ресурстарын игеруде ұлттық мүдде қаншалықты ескерілді?	9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
2-тоқсан		
Қазақстан «тоқырау» кезеңінде (1965-1985 жылдар)	1965-1985 жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы Зерттеу сұрағы: Не себепті 1965-1985 жылдар «тоқырау» кезеңі деп аталды?	9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
	XX ғ. 60-80 жылдарындағы Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуындағы қарама-қайшылықтар Зерттеу сұрағы: XX ғасырдың. екінші жартысында ұлттық мүдделерді қорғау қалай жүзеге асырылды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау; 9.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраткерлердің ұлттық мүддені қорғаудағы рөліне баға беру
	«Тоқырау» жылдарындағы демографиялық процестер Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы урбандалу процесіне қандай фактор лар әсер етті?	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдермен сабақтастықты орнату арқылы қазіргі

		кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру
Кеңестік Қазақстанның мәдениеті (1946-1985 жылдар)	XX ғасырдың екінші жартысындағы білім беру жүйесінің дамуы Зерттеу сұрағы: Кеңестік білім беру саласындағы реформалар қандай мақсат көздеді?	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
	XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы қазақстандық ғалымдардың ғылымды дамытудағы жетістіктері Зерттеу сұрағы: XX ғасырдың екінші жартысында ғылымның қай салалары көбірек дамыды?	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
	XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы әдебиет пен өнердің дамуы Зерттеу сұрағы: Кеңестік идеология қазақ мәдениетінің дамуына қалай әсер етті?	9.2.2.1 кеңестік әдебиет пен өнер туындыларында қоғамдық өмірдің бейнеленуін талдау; 9.2.2.2 Мұхтар Әуезов шығармаларының әлем әдебиетіндегі орнын бағалау
Қайталау		
3-тоқсан		
Қазақстан қайта құру кезеңінде (1986-1991 жылдар)	Қазақстан «Қайта құрудың» бастапқы кезеңінде Зерттеу сұрағы: КСРО-ның ыдырауы: заңдылық па әлде кездейсоқтық па?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.4.1.2 Кеңес үкіметі кезіндегі орын алған әлеуметтік-экономикалық проблемаларды талдау
	Қазақстандағы 1986 жылғы Жел-тоқсан оқиғалары Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы 1986 жылғы Жел-тоқсан оқиғаларының сипаты қандай болды?	9.3.1.5 1986 жылғы Жел-тоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығына баға беру; 9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау

	«Қайта құру» жылдарындағы Қазақстандағы демократиялық процестер Зерттеу сұрағы: Демократиялық процестер қоғамдық сананы қалай өзгертті?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы	Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің жариялануы Зерттеу сұрағы: «Қазақстан Республикасының мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» Конституциялық Заңының тарихи маңызы қандай?	9.3.1.6 Қазақстанның тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау; 9.3.1.7 өткен оқиғалармен сабақтастықты орнатып, Қазақстан Тәуелсіздігінің жариялануының тарихи маңызын түсіндіру
	Н. Назарбаевтың Қазақстанның тәуелсіз мемлекеттілігін қалыптастыру кезеңіндегі қызметі Зерттеу сұрағы: Саяси көшбасшының мемлекет тарихының бетбұрысты кезеңіндегі рөлі қандай болды?	9.3.1.10 саяси көшбасшылардың ұлттық мүддені қорғаудағы қызметін тарихи деректер негізінде бағалау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы мемлекеттілікті қалыптастырудағы іс-шаралар Зерттеу сұрағы: Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық-саяси институттарының қалыптасуы қалай болды?	9.3.1.8 Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуын талдау; 9.3.1.6 Қазақстанның Тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау; 9.3.1.3 Қазақстан Республикасы Конституциясын мемлекеттің тұрақты дамуының кепілі ретінде бағалау
	Қазақстан – халықаралық құқық субъектісі	9.3.2.2 Қазақстан Республикасының

	Зерттеу сұрағы: Қазақстанның әлемдік қауымдастыққа кірігуі қалай жүзеге асты?	халықаралық аренада танылуына баға беру; 9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдарымен ынтымақтастығының маңызын талдау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы Қазақстанның экономикалық дамуы Зерттеу сұрағы: Неліктен нарықтық экономикаға көшу барысында қиыншылықтар орын алды?	9.4.1.3 Қазақстан Республикасындағы жекешелендіру процесінің экономикаға ықпалын талдау; 9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау; 9.4.2.3 Қазақстанның әлемдік экономикаға кірігуін талдау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы әлеуметтік-демографиялық процестер Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы әлеуметтік-демографиялық процестердің ерекшеліктері неде?	9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдермен сабақтастықты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру; 9.1.1.3 Қазақстанның даму стратегиясындағы демографиялық саясаттың бағыттарын талдау; 9.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау; 9.3.2.4 қазақ диаспораларының тарихи Отанымен байланысының маңыздылығын айқындау
	Астана – Тәуелсіз Қазақстанның астанасы Зерттеу сұрағы: Астананы көшіру неліктен ұтымды стратегиялық шешім болып табылды?	9.3.1.8 Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық – саяси дамуын талдау
4-тоқсан		
	Қазақстан Республикасының	9.3.1.9 ұлттық мәдени мұраны жаңғыртудағы мемлекеттік

Тәуелсіз Қазақстанның дамуы	мемлекеттік стратегиялары және ұлттық жобалары Зерттеу сұрағы: Мемлекеттік стратегиялар Қазақстанның дамуына қалай ықпал етеді?	бастамалар мен бағдарламалардың рөлін талдау; 9.3.1.10 саяси көшбасшылардың ұлттық мүддені қорғаудағы қызметін тарихи деректер негізінде бағалау; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
	Мәңгілік Ел» идеясы – мемлекеттілік дәстүр сабақтастығы Зерттеу сұрағы: Күлтегіннен Алаш ұлттық қозғалысына дейінгі және қазіргі мемлекеттілік идеяның байланысы қандай?	9.3.1.9 ұлттық мәдени мұраны жаңғыртудағы мемлекеттік бастамалар мен бағдарламалардың рөлін талдау; 9.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраткерлердің ұлттық мүддені қорғаудағы рөліне баға беру
	Халықаралық қатынастар жүйесіндегі Қазақстан Зерттеу сұрағы: Қазақстанның жаңа әлемдегі орны қандай?	9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдарымен ынтымақтастығының маңызын талдау; 9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық аренада танылуына баға беру
Әділетті Қазақстан» – мемлекетті дамытудың жаңа моделі	Президент Қ. Тоқаевтың қазіргі кезеңдегі саяси және институционалдық реформалары Зерттеу сұрағы Мемлекет тарихындағы өзгерістерде саяси көшбасшының рөлі қандай?	9.3.1.10 саяси көшбасшылардың ұлттық мүддені қорғаудағы қызметін тарихи деректер негізінде бағалау
	Қазіргі Қазақстанның экономикалық дамуы Зерттеу сұрағы:	9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау;

	Қазақстан экономикасының өсуін қамтамасыз етудегі әртараптандырудың рөлі қандай?	9.4.1.4 аграрлық секторды модернизациялау бағыттарын талдау; 9.4.2.4 сыртқы сауда мен халықаралық экономикалық ынтымақтастықтың ұлттық экономиканың дамуына әсерін зерттеу; 9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдармен ынтымақтастығының маңызын талдау
	Қазақстанның әлеуметтік саясаты Зерттеу сұрағы: Қазақстанның әлеуметтік саясаты халықтың әл-ауқаты мен өмір сүру сапасын арттыруға қалай ықпал етеді?	9.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау
	Әділетті Қазақстан» тұжырымдамасы және мемлекеттік басқаруды жаңғырту бағыттары Зерттеу сұрағы: Заң мен тәртіп, экономикалық өсім және қоғамдық оптимизм қағидаттары әділетті қоғам құруға қаншалықты ықпал етеді?	9.3.1.11 мемлекеттік басқару жүйесін жаңартудағы конституциялық реформалардың маңызын талдау
	2026 жылғы Қазақстан Республикасының Конституциясы: негізгі қағидаттары мен құндылықтары Зерттеу сұрағы: Конституция аясында мемлекеттік басқару жүйесінде қандай институционалдық өзгерістер көзделді?	9.3.1.11 мемлекеттік басқару жүйесін жаңартудағы конституциялық реформалардың маңызын талдау

Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге дейін).	Тәуелсіздік жылдарындағы білім мен ғылымның дамуы Зерттеу сұрағы: Жаһандану жағдайындағы қазақстандық білім мен ғылымның даму тенденциялары қандай?	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
	Тәуелсіз Қазақстан мәдениетінің дамуы Зерттеу сұрағы: Жаһандану дәуіріндегі ұлттық мәдениетті дамыту мен сақтау жолдары қандай?	9.2.2.3 қазіргі кездегі өнер мен әдебиеттің даму бағыттарын (цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллект құралдарын академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып) шығармашылықпен көрсету; 9.2.2.4 ұлттық құндылықтарды сақтау және дамытуға бағытталған мемлекеттік бастамалар мен бағдарламалардың маңыздылығын негіздеу
	Діннің қазіргі Қазақстан қоғамындағы рөлі Зерттеу сұрағы: Қазақстан қоғамында зайырлы мемлекет және діни сенім бостандығы ұстанымдары қалай үйлесім табуда?	9.2.1.1 қазіргі Қазақстан қоғамындағы зайырлылық қағидаты мен діни сенім бостандығының маңызын талдау; 9.2.1.2 қазіргі Қазақстанның тұрақты дамуы мен өркендеуіндегі қоғамдық келісімнің, этносаралық татулықтың және ішкі тұрақтылықтың рөлін бағалау
	Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасының құндылықтары Зерттеу сұрағы: «Адал азамат» бағдарламасының құндылықтары қазіргі қазақстандық қоғамның дамуы үшін қандай маңызға ие?	9.2.1.3 қазіргі қазақстандық қоғамның құндылықтары ретінде азаматтық жауапкершілік пен қоғамға адал қызмет етудің маңызын бағалау; 9.3.1.9 ұлттық мәдени мұраны жаңғыртудағы мемлекеттік бастамалар мен

		бағдарламалардың рөлін талдау; 9.2.1.2 қазіргі Қазақстанның тұрақты дамуы мен өркендеуіндегі қоғамдық келісімнің, этносаралық татулықтың және ішкі тұрақтылықтың рөлін бағалау
	Жасанды интеллект дәуіріндегі Қазақстан: цифрлық өзгеріс және қоғам дамуы Зерттеу сұрағы: Жасанды интеллект пен цифрлық технологиялар Қазақстан қоғамының дамуына қандай мүмкіндік береді?	9.2.3.3 цифрлық технологиялардың қоғам дамуына әсерін зерттеу
Қайталау		

бұйрығына 61-қосымша
Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
62-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Дүниежүзі тарихы» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың бойында тарихи сана, толеранттылық, өз елі және басқа елдердің тарихы мен мәдениетіне құрмет қалыптастыру, ғасырлар бойы қалыптасқан жалпы адамзаттық құндылықтарды дарыту және зерттеушілік, ойлау, коммуникативті дағдыларды дамыту.

3. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің міндеттері:

1) адамзат өркениетінің ежелгі заманнан бастап бүгінгі күнге дейінгі әлеуметтік, мәдени, саяси, экономикалық дамуының негізгі кезеңдері және түрлі халықтардың тарихи даму жолының ерекшеліктері туралы білімін қалыптастыру;

2) әлемнің тарихи дамуы барысында қалыптасқан жалпы адамзаттық құндылықтар жүйесі туралы білім беру;

3) негізгі оқиғалар, құбылыстар мен тарихи даму процестерінің мәні туралы түсінік қалыптастыру;

4) тарихи оқиғаларды, құбылыстар мен процестерді және тарихи тұлғалардың қызметін дүниежүзі тарихы контекстінде сын тұрғысынан талдау және баға беру дағдыларын қалыптастыру мен дамыту;

5) тарихи деректердің негізінде дәлелді пайымдау дағдыларын дамыту;

6) зерттеу жүргізу (зерттеу сұрақтарын құрастыру, деректерді талдау, әртүрлі көзқарастарды салыстыру, нәтижелер мен қорытындыларды тұжырымдау, өз ұстанымын анықтау, гипотезаларды ұсыну), түрлі дереккөздерден алынған ақпараттарды қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды

интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту;

7) қазіргі кездегі саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестерде бағдарлану үшін тарихи білімдерін қолдана білу дағдыларын қалыптастыру;

8) коммуникативті дағдыларды қалыптастыру, соның ішінде, өз ойын ауызша және жазбаша түрде анық білдіру, командада жұмыс істей алу, түрлі деректерден алынған ақпараттарды академиялық адалдық қағидаттарын сақтай отырып қолдану.

4. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің мазмұны

5. «Дүниежүзі тарихы» пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

6. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің білім мазмұны бөлімдер арқылы қамтылған. Аталған бөлімдер сыныптар бойынша оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

7. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің білім мазмұны төрт бөлімді қамтиды:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы;

2) мәдениеттің дамуы мен өзара әрекеттестігі;

3) саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттестігі;

4) экономикалық қатынастардың дамуы.

8. «Әлеуметтік қатынастардың дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әлеуметтік құрылымдар;

2) әлеуметтік өзара әрекеттестік.

9. «Мәдениеттің дамуы мен өзара әрекеттестігі» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) дін;

2) өнер;

3) философиялық жүйелер;

4) ғылым.

10. «Саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттестігі» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мемлекет: белгілері, құрылымы және басқару тәртібі;

2) империялар, соғыстар, көтерілістер мен революциялар.

11. «Экономикалық қатынастардың дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) шаруашылық жүйелер: эволюция және өзара әрекеттестік;

2) экономикалық жүйелердің тарихи үлгілері.

12. Оқу бағдарламасы базалық тарихи ойлау дағыдыларын: тарихи деректердің интерпретациясы, уақыт пен кеңістікте бағдарлану, тарихи талдау және түсіндіруді қалыптастыруға бағытталған.

13. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәні бойынша тарихи ойлау дағдыларын қалыптастыру және оқу мақсаттарын тиімді жүзеге асыру төмендегі тарихи концептілерге (түсініктер) негізделеді:

1) өзгеріс пен сабақтастық;

2) себеп пен салдар;

3) дәлел;

4) ұқсастық пен айырмашылық;

5) маңыздылық;

6) интерпретация.

14. Тарихи концептілер негізінде оқытудың күтілетін нәтижелері:

1) «өзгеріс пен сабақтастық» бойынша білім алушылар: сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды уақыт пен кеңістікте талдайды және бағалайды; сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды ұзақ уақыт бойы ауқымды тарихи процестер мен тақырыптарға дейін біріктіреді, тарихи оқиғалар мен процестердің белгілі бір уақыт межесінде жүйеленуі мен ұйымдасуының негізін (критерийлер) түсіндіреді;

2) «себеп және салдар» бойынша білім алушылар: бір немесе бірнеше себептердің және/немесе ықпалдардың өзара әрекеттесуін талдайды және бағалайды; ұқсастықтарды, себеп-салдарды, өзара байланысты көрсете отырып тарихи себептілікті түсінеді, тарихи құбылыс, оқиға немесе процесті басқа ұқсас тарихи құбылыстармен уақыт пен кеңістікте байланыстырудың әдістерін түсіндіреді және бағалайды;

3) «дәлел» бойынша білім алушылар: қарастырылып отырған дәлелге қатысты: аудитория, мақсаттар, көзқарастар, формат, аргумент, шектеулер және контекст сынды тарихи айғақтың ерекшеліктерін талдайды, тарихи айғақтарды талдау және бағалау негізінде дәйекті қорытынды жасайды, өткен заман туралы объективті түсінік қалыптастыру мақсатында түпнұсқалық және қосалқы деректерден әртүрлі, қарама-қайшы айғақтарды талдайды,

4) «ұқсастық пен айырмашылық» бойынша білім алушылар: белгілі бір жерде, белгіленген бір уақыт кезеңінде және/немесе әртүрлі қоғамдарда, немесе бір қоғамның ішіндегі өзара байланысқан тарихи оқиғаларды салыстырады;

5) «маңыздылық» бойынша білім алушылар: қоғамның дамуы үшін тарихи оқиғаның, құбылыстың, процестің маңыздылығын анықтайды;

6) «интерпретация» бойынша білім алушылар: белгілі бір тарихи оқиғаға, құбылысқа, процеске қатысты әртүрлі көзқарастарды түсіндіреді және бағалайды.

15. 5-сыныпқа арналған «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) терімшілер-аңшылардан бастап егіншілер мен малшыларға дейін. Адамның пайда болуы туралы теориялар. Адамдардың алғашқы бірлестік формалары: адамдар тобыры, ру, қауым, тайпа және олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтары. Ежелгі адамдардың өмір салты. Иемденуші және өндіруші шаруашылық түрлері (терімшілік, аңшылық, балық аулау, мал шаруашылығы,егіншілік, металл өңдеу, айырбас сауда). «Неолиттік төңкеріс» ұғымы. Ежелгі діни наным-сенімдер. Алғашқы қауымдық өнердің түсінігі және түрлері;

2) өзен алқаптарының өркениеттері. Алдыңғы Азия мен солтүстік-шығыс Африканың табиғи жағдайлары. Месопотамия тарихының ежелгі кезеңі: Шумер және Аккад мемлекеттері. Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесі мен өнері;

3) Ежелгі Египет. Табиғи жағдайлары. Египеттегі мемлекеттің пайда болуы. Пирамидалар құрылысының дәуірі. Ежелгі Египеттің әлеуметтік құрылымы, экономика, діни наным-сенімдер мен ғылыми білімдері;

4) қос дөңгелекті арбалар мен империялар. «Империя» түсінігі. Ежелгі замандағы әскери өнер: соғыс арбалары мен атты әскердің пайда болуы. Жаулаушылық соғыстар мен империялар шекараларының өзгеруі. Таяу және Орта Шығыс империялары. Орталық Азияның ежелгі мемлекеттері. Әлеуметтік ұйымдасу, шаруашылығы мен мәдениеті;

5) Ежелгі Үндістан: буддизмнің гүлденуі мен индуизмнің салтанат құруы. Табиғи жағдайлары. Үндістанда мемлекеттің қалыптасуы. Ежелгі Үндістандағы индуизм мен буддизм. Ежелгі Үндістанның әлеуметтік құрылымы (касталық жүйе). Шаруашылығы. Мәдениеті мен ғылыми білімдердің дамуы;

6) Ежелгі Қытай. Табиғи жағдайлары. Ежелгі Қытай мемлекетінің қалыптасуы. Конфуций және Лао Цзы ілімдері. Ежелгі Қытайдың саяси, шаруашылық және қоғамдық құрылысы. Ежелгі Қытайдың мәдениеті;

7) Ежелгі Грекия. Ежелгі Грекияның географиялық жағдайы. Грекияның ежелгі өркениеттері. Грекиялық қала-мемлекеттер. Афина мемлекеті. Ежелгі

Спарта. Ежелгі Грекияның саяси, шаруашылық және қоғамдық құрылысы. Грек-парсы соғыстары. Александр Македонский империясы;

8) Ежелгі Грекия мәдениеті. Ежелгі Грекияның тарихшылары мен философтары. Ежелгі Грекиядағы білім мен ғылым. Ежелгі Грекияның мәдениеті (күнделікті өмірі мен мерекелері, Олимпиада ойындары, діни наным-сенімдер, аңыздар мен мифтер, театр, сәулет және мүсін өнері);

9) Рим империясының гүлденуі. Апеннин түбегінің табиғи-географиялық ерекшеліктері. Ежелгі Римнің саяси және қоғамдық құрылысы (патшалық басқару және республика кезеңі тұсында). Римнің жаулаушылық соғыстары. Рим империясы. Рим империясындағы басқару жүйесі мен әлеуметтік ұйымдасу. Спартак бастаған құлдар көтерілісі. Шаруашылығы мен тұрмысы. Мәдениет. Империя дағдарысы;

10) дәуірлер кезеңіндегі Рим. Христиандықтың пайда болуы. Рим империясындағы алғашқы христиандар. Мемлекеттік басқару жүйесі. Ұлы Константиннің діни реформасы. Ежелгі дүниенің мәдени мұрасы: жазу, әлемнің ғылыми бейнесі, ежелгі Римдегі техниканың дамуы.

16. 6-сыныпқа арналған «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) Рим империясының құлауы. Тарихтағы «орта ғасыр» түсінігі. Орта ғасырлар тарихының хронологиялық шеңбері мен кезеңдері. Халықтардың ұлы қоныс аударуы және Батыс Рим империясының құлауы. Византия империясы. Византия мен Түрік қағанатының дипломатиялық қарым-қатынастары. Киев Русінің құрылуы. Киев Русінде христиандықтың қабылдануы;

2) феодализм. «Феодализм» түсінігі. Феодалдық шаруашылық түрінің ерекшеліктері. Феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымы. Ортағасырлық қалалар мен өнердің даму ерекшеліктері;

3) ислам тарихы. Ислам дінінің пайда болуы. 610 және 1258 жылдар аралығындағы ислам тарихындағы басты оқиғалар. Араб халифаты. Мұсылман әлемі мәдениетінің дамуы;

4) крест жорықтары. Крест жорықтарының (1-4 крест жорықтары) себептері, барысы мен салдары. Крест жорықтарынан кейінгі христиандық Еуропа мен мұсылман әлемі;

5) моңғолдар. Шыңғыс хан. Моңғол империясының құрылуы. Моңғолдардың әскери өнері. Еуразия этносаяси картасының қалыптасуына моңғол шапқыншылықтарының әсері;

6) XIV ғасырдағы - XVI ғасырдың бірінші жартысындағы ортағасырлық еуропалық қоғам. «Қара індет». Франция мен Англиядағы шаруалар көтерілісі. Феодалдық соғыстар (Жүз жылдық соғыс, Ал қызыл және Ақ раушандар соғысы) және Еуропадағы бір орталықтанған мемлекеттердің қалыптасуы. Жанна д Арк;

7) Батыс пен Шығыстағы абсолютизм. Феодалдық мемлекеттің даму кезеңдері. Батыс пен Шығыс мемлекеттеріндегі абсолютизмнің ерекшеліктері (Франция, Ресей, Англия, Қытай, Жапония, Осман империясы). «Парламент», Бас штаттар», «сейм», «кортес», «Бояр Думасы» ұғымдары;

8) сауда, қолөнер және әлемді игеру. Ұлы Жібек жолы. Халықаралық сауда мен саяхаттар. Қытайдағы Мин әулетіндегі теңіз саяхаттары (Чжен Хе

басшылығымен). XV ғасырдың соңы - XVI ғасырдың басындағы Ұлы географиялық ашулар мен олардың салдары. XV ғасырдағы Америка халықтары. Алғашқы отарлық империялар (Португалия, Испания);

9) Қайта өрлеу дәуірі. Батыс Еуропадағы қайта өрлеу дәуірінің мәдениеті. Гуманистер идеялары. Шығыстың ортағасырлық мәдениеті;

10) Реформация. Реформация себептері мен оның Еуропа елдеріндегі таралуы. Мартин Лютер наразылығының тарихи маңызы;

11) ғылыми революция. Әлемнің қазіргі ғылыми бейнесінің негізін қалаушылар және олардың ізбасарлары (Николай Коперник, Галилео Галилей, Джордано Бруно, Иоганн Кеплер).

17. 7-сыныпқа арналған «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) жаңа заманның басталуы. Курсқа кіріспе. «Жаңа заман» түсінігі, оның мәні мен кезеңдері. XVII ғасырдағы ағылшын бұржуазиялық революциясы. Дәстүрлі өркениет дағдарысы және Англияда XVII ғасырда жаңа қоғамның пайда болуы. Мануфактура, фабрикалардың пайда болуы және жалдамалы жұмысшы табының қалыптасуы. Өнеркәсіп төңкерісі: мәні, маңызы және салдары. Феодалдық құрылыстан капиталистік шаруашылыққа өту. Индустриалды қоғамның әлеуметтік-экономикалық және саяси құрылымының ерекшеліктері;

2) XVIII ғасырдағы Үндістан және Ұлыбритания. Ұлы Моғолдар империясының дағдарысы және күйреуі. Еуропалық мемлекеттердің Ост-Үнді компаниясы. Франция мен Ұлыбританияның Үндістанға үстемдік жүргізудегі бәсекелестігі. Британ отарлық империясының құрылуы. XVIII ғасырдағы Үндістанның әлеуметтік-экономикалық жағдайы;

3) Ағартушылық идеяларының таралуы. Ағартушылық кезеңінің қайраткерлері. «Ағартушылық абсолютизмі». Еуропа мен Солтүстік Американдағы революциялық процестердің таралуындағы ағартушылық идеялардың рөлі. Солтүстік Американдағы Британ отарлары. Отар елдердің әлеуметтік-экономикалық дамуы. Тәуелсіздік үшін күрес және Америка Құрама Штаттарының құрылуы. «Тәуелсіздік декларациясы»;

4) Француз бұржуазиялық революциясының көрінісі. Француз абсолютизмнің дағдарысы. Француз бұржуазиялық революциясының негізгі оқиғалары. Ағартушылық идеялардың қоғамдық санаға әсері. Ағартушылық пен революция кезеңіндегі Франция мәдениеті. Республикалық құрылыстың ерекшеліктері. Наполеон Бонапарттың ішкі және сыртқы саясаты. Антифранцуздық коалициялар. Құрлықтық блокада. Наполеонның Ресейге басып кіруі. Наполеон империясының күйреуі;

5) XIX ғасырдағы империялар және олардың бәсекелестігі. Ұлыбритания мен Ресейдің Иранға ықпал ету бәсекелестігі. Осман империясының саяси және әлеуметтік-экономикалық даму ерекшеліктері. Танзимат реформасы: мақсаттары мен нәтижелері. XVIII ғасырдың II - жартысындағы Осман империясының әлсіреуі: ішкі және сыртқы саясат. XIX ғасырдың бірінші жартысындағы халықаралық қатынастар жүйесіндегі Ресей. Қырым соғысының себептері мен салдары;

6) XIX ғасырдағы Қытай мен Еуропа елдері. Цин династиясының оқшаулану саясаты мен еуропалықтардың сауда, дипломатиялық миссиялары. Апиын соғыстары: себептері мен салдары. Ихэтуандар көтерілісі («боксерлер» көтерілісі). Еуропалық мемлекеттердің Қытайды «ықпал ету аймақтарына» бөлуі. Жартылай отар Қытайдың әлеуметтік-экономикалық жағдайы. Миссионерлік», «экспансия», «фактория», «отарлау» түсініктері;

7) революциялық идеялардың XIX ғасырда Еуропаға таралуы. Мемлекеттердің саяси және әлеуметтік-экономикалық жағдайы (Германия, Италия). Либералдық және демократиялық қозғалыс. Марксизмнің қалыптасуы мен таралуы. Еуропадағы 1848 жылғы буржуазиялық революциялар. Франко-Пруссия соғысы және Германияның бірігуі. Италияның бірігуі;

8) XIX ғасырдағы Ресейдегі қоғамдық-саяси ойдың дамуы. Әлеуметтік-экономикалық даму. Ресей самодержавиясының ерекшеліктері. Ресейдегі азаттық қозғалыстың үш кезеңі. Декабристер көтерілісі. II Александр императордың реформалары. Халықшылдардың қозғалысы. Ресейдегі марксизмнің таралуы мен В.И. Лениннің революциялық қызметінің басталуы;

9) XIX ғасырдағы еуропалық отарлық үстемдік. 1857-1859 жылдардағы Үндістандағы ұлт-азаттық көтеріліс (сипайлар көтерілісі). Үндістанды басқарудағы өзгерістер. XIX ғасырдың соңында әлемдік отарлық жүйенің қалыптасуы;

10) Америка Құрама Штаттарының күшеюі. Америка Құрама Штаттарының «Айқын болашақ» идеясы және АҚШ территориясының ұлғаюы. Қиыр шығыстық саясат. «Жапонияны ашу». Трансатлантикалық құл саудасы. 1861-1865 жылдардағы азамат соғысы. Америка Құрама Штаттарындағы құлдықтың жойылуы. Өнеркәсіптің өркендеуі және әлеуметтік-экономикалық даму;

11) суретшілер және жазушылар көзқарастарымен: XIX ғасырдағы өзгерістерге шолу. XIX ғасырдағы өнер және оның бағыттары. Әдебиет пен өнер. Өнердегі әлеуметтік әділетсіздіктің суреттелуі (Э. Золя, А.Н.Радищев, А. Құнанбаев, Ч. Диккенс, Ф. М. Достоевский);

12) ғылыми ойдың дамуы. XIX ғасырдың ғылыми жаңалықтары (Ч. Дарвин, Г. Мендель және тағы басқалар).

18. 8-сыныпқа арналған «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) XX ғасырдың басындағы әлем. XX ғасырдың басына қарай әлемнің аумақтық бөлінуі және мемлекеттердің саяси құрылымы. Индустриалды қоғамнан ақпараттық қоғамға. Ғылыми-техникалық прогресс. Өнер стильдерінің әлеуметтік себептілігі (модерн, символизм, реализм, авангардизм);

2) Бірінші дүниежүзілік соғыс: себептері мен салдары. XX ғасырдың басындағы жетекші капиталистік мемлекеттер арасындағы қарама-қайшылықтар. Бірінші дүниежүзілік соғыстың себептері. 1914-1918 жылдардағы негізгі соғыс қимылдары. Соғыс жылдарындағы әскери стратегиялардың, ғылым мен техниканың дамуы. Германия мен оның одақтастарының жеңілуі. Компьен бітімі. Соғыстың салдары. Париж бітім конференциясы. Әлемнің саяси картасының өзгеруі. Империялардың күйреуі. Мандаттық жүйе. Ұлттар

Лигасының құрылуы және қызметі. Вашингтон конференциясы. Версаль-Вашингтон жүйесінің қарама-қайшылығы мен әлсіздігі;

3) 1917 жылғы Ресейдегі революциялар. Ресей империясындағы 1917 жылғы революциялық оқиғалар. Саяси күштердің күресі. Большевиктердің билік басына келуі. Кеңес үкіметінің алғашқы декреттері. «Еңбекшілер құқығы туралы Декларация». Азамат соғысы және шетел интервенциясы. «Әскери коммунизм» саясатынан жаңа экономикалық саясатқа көшу. Кеңестік Социалистік Республикалар Одағының құрылуы. Әміршіл-әкімшіл жүйенің қалыптаса бастауы;

4) Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Азия елдері. Осман империясында сұлтан билігінің жойылуы және шетел интервенттеріне қарсы күресі. Мұстафа Кемалдың (Ататүрік) тарихи рөлі. Түркия – зайырлы мемлекет. Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Қытай. Гоминьдан қызметі. Азамат соғысы. Синьхай революциясы. Сунь Ятсен – Қытайдың уақытша президенті. Чан Кайши үкіметінің саясаты. Біртұтас майдан мәселесі. Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Жапония. «Танака меморандумы» және басқыншылық саясат. Антикоминтерндік пакт» пен «Үштік пакт». Жапонияның Қытайдағы және Оңтүстік-Шығыс Азия елдеріндегі басқыншылық саясаты. М. Гандидің Үндістан тәуелсіздігіне қол жеткізудегі көзқарастары;

5) әлемдік экономикалық дағдарыстың себептері мен салдары. «Гүлдену» кезеңіндегі Америка Құрама Штаттарының экономикалық және саяси дамуы. Дүниежүзілік экономикалық дағдарыс және оның салдары. Франклин Делано Рузвельттің «Жаңа бағыты». Соғысаралық кезеңдегі Америка Құрама Штаттарының сыртқы саясаты. Германияның, Францияның, Жапонияның әлемдік экономикалық дағдарыстан шығу жолдары;

6) еуропа елдеріндегі тоталитарлық режимдер. И.В. Сталин және Кеңестік Социалистік Республикалар Одағындағы тоталитаризм. Индустрияландыру. Ұжымдастыру. Кеңестік қоғамның әлеуметтік құрылымы. 1937-1938 жылдардағы жаппай саяси репрессиялар. ГУЛАГ жүйесі. XX ғасырдың 30-жылының соңындағы Кеңес үкіметінің сыртқы саясаты. Социалистік реализм.

Соғыстан кейінгі Италия. Фашистік ұйымның пайда болуы. Фашистердің билікке келуі. Фашизмге қарсы демократиялық күштердің күресі. «Маттеотти дағдарысы». Б. Муссолини үкіметінің ішкі және сыртқы саясаты.

Германия. 1918-1919 жылдардағы революциялық үдерістер. Веймар республикасы. Соғыс салдары, экономикалық және саяси дағдарыстар. Фашистік партия және тоталитарлық режимнің орнығуы. Ұлтшылдар партиясының әлеуметтік-экономикалық саясаты. Үшінші Рейхтің жүргізген сыртқы басқыншылық саясаты.

Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Францияның дамуы. Әлемдік экономикалық дағдарыс және оның Франциядағы салдары. Франциядағы фашизмнің жеңілу себептері. Халықтық майдан үкіметі.

Соғысаралық кезеңдегі Испания. Буржуазиялық-демократиялық революция. Халықтық майданның жеңісі. Азамат соғысы және 1936-1939 жылдардағы фашистік интервенция. Ф. Франко диктатурасының орнауы;

7) Екінші дүниежүзілік соғыс: себептері мен салдары. Екінші дүниежүзілік соғыстың себептері. Мюнхен келісімі, Молотов-Риббентроп пактісі, Антифашистік коалиция, Ленд-лиз заңының қабылдануы, «Үлкен үштік».

Екінші дүниежүзілік соғыстың басталуы. Германияның Батыс Еуропа елдерін басып алуы. Балқан түбегі, Солтүстік Африкадағы соғыс қимылдары. Басып алынған аумақтарда орнатылған фашистік «Жаңа тәртіп».

Жапонияның Перл-Харборға шабуылы және Америка Құрама Штаттарының соғысқа кірісуі. Соғыс барысындағы түбегейлі бетбұрыс. «Екінші майдан» ашу мәселесі.

Фашистік Германияға қарсы кеңес халқының Ұлы Отан соғысы. Екінші дүниежүзілік соғыстың қорытындылары мен салдары;

8) XX ғасырдың бірінші жартысындағы мәдениет және ғылым. Мәдениет дамуының ерекшелігі. Көпшілік мәдениет. Қоғамдағы дін рөлінің өзгеруі. XX ғасырдың бірінші жартысындағы жаратылыстану, қоғамдық ғылымдар, техника мен өндірістегі маңызды жаңалықтар мен жетістіктер.

19. 9-сыныпқа арналған «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің базалық мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемнің саяси картасы. Отарсыздану үдерісінің күшеюі. Әлемдік отарлау жүйесінің дағдарысы және күйреуі. Британдық Үндістанды бөлу және екі мемлекеттің (доминионның) қалыптасуы. Тәуелсіз Үндістанның жариялануы. Африка жылы. Франциядағы отарлық мәселенің шиеленісуі. Маршалл жоспары. «Қырғи қабақ соғыстың» басталуы. У.Черчилдің Фултон сөзі. Трумэн доктринасы. Екі полюсті әлем. Әскери-саяси одақтар НАТО және ВШҰ қарсылығы. Әлемдік «социалистік лагерьдің» қалыптасуы. Қарулану жолындағы жарыс. 1948-1962 жылдардағы қырғи қабақ соғыстың» негізгі оқиғалары;

2) халықаралық ұйымдардың қалыптасуы. Біріккен Ұлттар Ұйымының құрылуы мен қызметі. Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы. XX ғасырдың екінші жартысындағы халықаралық мәселелерді реттеудің жолдары. Еуропалық интеграция (Еуроодақ, Еуропадағы Қауіпсіздік және Ынтымақтастық Ұйымы);

3) XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемдік экономиканың дамуы. Екінші дүниежүзілік соғыстың экономикалық салдары. 50-60 жылдардағы экономикалық ғажайып». Батыс Еуропа мен Америка Құрама Штатындағы мемлекеттік әл-ауқаттылық» негізінің қалыптасуы. КСРО-дағы соғыстан кейінгі қалпына келу және әкімшіл-әміршіл жүйенің нығаюы. «Хрущев жылымығы». Кеңестік экономиканы реформалаудың сәтсіздікке ұшырау себептері. «Тоқырау» кезеңі (1960 жылдың II жартысы – 1980 жылдың соңы);

4) екі полюсті әлемнен көп полюсті әлемге бағыт алу үдерісі. 1979-1985 жылдардағы «қырғи қабақ соғыстың» түйінді оқиғалары және оның аяқталуы. Саманта Смиттің КСРО-ға келуі. «Қырғи қабақ соғыстың» салдары: әлем картасындағы өзгерістер, жергілікті әскери шиеленістер;

5) аумақтық мәселелерді шешудегі халықаралық ұйымдардың рөлі. Екінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі араб мемлекеттерінің негізгі даму тенденциялары. Араб-израиль қайшылығы мен Палестина мәселесі. Халықаралық шиеленістерді

реттеудегі Біріккен Ұлттар Ұйымының қызметі. «Араб көктемі»: әлемдік саясат үшін себептері мен салдары;

6) Батыс елдерінің XX ғасырдың екінші жартысындағы даму ерешеліктері. Ұлыбританиядағы консерватизмнің неоконсерватизмге ауысуы. «Тэтчеризм». Швеция үлгісіндегі социал-демократиялық мемлекеттің қалыптасуы. Германиядағы «әлеуметтік-нарықтық шаруашылық» белгілері. Әлемдегі жоғары дамыған елдердің әлеуметтік құрылымы мен адамдардың өмір сүру деңгейі;

7) XX ғасырдың екінші жартысындағы Азия елдерінің даму ерешеліктері. Коммунистік Қытай: саяси және әлеуметтік-экономикалық жүйе сипаттамасы. Үндістанның тәуелсіз дамуы: мәселелер және шешу жолдары. XX ғасырдың екінші жартысындағы кемализм эволюциясы.

1950-1960 жылдардағы жапондық және оңтүстік кореялық «экономикалық ғажайыптың» себептері;

8) қазіргі әлемнің жаһандануы. Жаһандану үдерісінің мәні. Бүгінгі әлемдегі лаңкестік қаупі. Халықаралық лаңкестік және экстремизм. Аса ірі лаңкестік әрекеттер. Жаһандану жағдайында ұлттық бірегейлікті сақтау мәселесі;

9) XX ғасырдың екінші жартысындағы - XXI ғасырдың басындағы ғылым, білім, технология. Қазіргі кездегі ғылымның негізгі даму бағыттары. XX ғасырдың екінші жартысы – XXI ғасырдың басындағы жаратылыстану, қоғамдық ғылымдар, техника мен өндірістегі маңызды жаңалықтар мен жетістіктер. Ғылыми-техникалық революция - ғылыми-техникалық прогрестің жаңа кезеңі. АҚШ-тағы ғылыми техникалық революцияның елдердің дамуына әсері. Дамушы елдердің мәдени-техникалық даму ерекшеліктері мен заңдылықтары. Байқоңыр» ғарыш айлағы. Қоғамның бәсекеге қабілеттілігін арттырудағы білім берудің рөлі;

10) XX ғасырдың екінші жартысындағы - XXI ғасырдың басындағы мәдениет. Мәдениеттің негізгі даму бағыттары. Қазіргі кездегі ақпараттық қоғам. Адамзаттың мәдени мұрасын сақтаудағы ЮНЕСКО-ның қызметі.

11)

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

20. Оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: «7» – сынып, «2.1.» – бөлім мен бөлімше, «2» – оқыту мақсатының реттік саны.

21. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 2,5 миллион жыл	6-сынып V ғасыр. - XVII ғасырдың ортасы	7-сынып XVII ғасырдың ортасы - XIX ғасыр	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысы - XXI ғасыр

	бұрын – V ғасыр. Ежелгі Грекия, Ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Египет, Месопотамия және Парсы, Бактрия, Кушан хандығы, Эфталит мемлекеттері	Франция, Германия, Англия, Қытай, Үндістан, Киев Русі, Мәскеу мемлекеті, Осман империясы, Араб халифаты, Византия империясы	Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей, Осман империясы	Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Үндістан, Ресей империясы және КСРО, Түркия, Сауд Арабиясы, Жапония	Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Үндістан, КСРО және Ресей, Корея, Жапония, араб елдері
1.1 Әлеуметтік құрылымдар	5.1.1.1 түрлі теориялар негізінде адамның пайда болуын түсіндіру	6.1.1.1 феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау	7.1.1.1 «капитал», «буржуазия», «жұмысшы табы» \пролетариат\ұғымдарын қоғамның әлеуметтік құрылымын түсіндіру үшін қолдану	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нәтижелерін талдау арқылы әлеуметтік құрылымның өзгеруіне Қазан төңкерісі әсерін сипаттау	9.1.1.1 социалистік даму жолынан бас тартуға байланысты әлеуметтік құрылымдағы өзгерістерді анықтау
	5.1.1.2 адамдар тобыры, ру, қауым, тайпа секілді алғашқы		7.1.1.2 мануфактура, фабрикалардың пайда болуы мен жалдамалы жұмысшы табының қалыптасуы арасындағы	8.1.1.2 социалистік қоғамның дамуына байланысты әлеуметті	

	бірлестік формаларын және олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіру		байланысты анықтау	к топтардың (жұмысшы табы, шаруалар, зиялылар) мәртебесіндегі өзгерісті талдау	
			7.1.1.3 Еуропалық державалардың отаршылдық экспансиясы кезеңіндегі Азия мемле кеттерінің әлеуметтік құрылымындағы ерекше ліктерді анықтау (Қытай, Үндістан, Жапония)		
1.2 Әлеуметтік өзара әрекеттестік	5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау	6.1.2.1 үстемдік етушілер мен бағыныштылардың (феодалдар мен шаруалардың) өзара қатынасын сипаттау	7.1.2.1 экономикалық және саяси жүйенің өзгеруіне буржуазияның әсерін анықтау	8.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакциялық идеологиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм, ұлтшылдық)	9.1.2.1 батыс және шығыс мемлекеттеріндегі әлеуметтік құрылымның ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтап, әлеуметтік тігінен және көлденеңінен мобильділікке мысал келтіру

				таралу ықпалын талдау;	
	5.1.2.2 ежелгі дүниедегі құлдықтың ерекшеліктерін анықтау		7.1.2.2 трансатлантикалық құлдықтың ерекшеліктерін анықтау		9.1.2.2 әлемнің жетекші және дамушы мемлекеттеріндегі халықтың өмір сүру деңгейіне әсер ететін факторларды анықтау
	5.1.2.3 қоғамның әлеуметтік құрылымын түсіндіру үшін Үндістандағы «касталық жүйе» ұғымын қолдану				9.1.2.3 қоғамның тарихи даму бағытын үлгілей отырып, жаһандану процесіне байланысты қазіргі әлемдегі әлеуметтік өзгерістерді бақылау (еңбек миграциясы, әлеуметтік интеграция)
					9.1.2.4 қоғамдық сананы қалыптастыруда бұқаралық ақпарат құралдарын

					ың рөлін анықтау

2) мәдениеттің дамуы мен өзара әрекеттестігі:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 2,5 миллион жыл бұрын – V ғасыр Ежелгі Грекия, Ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Египет, Месопотамия және Парсы, Бактрия, Кушан хандығы, Эфталит мемлекеттері	6-сынып V ғасыр -XVII ғасырдың ортасы Франция, Германия, Англия, Италия, Испания, Қытай, Үндістан, Киев Русі, Мәскеу мемлекеті, Осман империясы, Иран, Араб халифаты, Византия империясы	7-сынып XVII ғасырдың ортасы - XIX ғасыр Франция, Германия, Англия, АҚШ, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей, Осман империясы, Иран	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы Франция, Германия, Англия, АҚШ, Жапония, Қытай, Үндістан, Ресей империясы, КСРО, Түркия, Сауд Арабиясы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысы - XXI ғасыр Франция, Германия, Англия, АҚШ, Қытай, Жапония, Италия, Үндістан, Ресей, КСРО, араб елдері
2.1 Дін	5.2.1.1 негізгі діни ұғымдарды (Құдай, ғибадатхана, абыз, қасиетті жазбалар, пұт) түсіндіру	6.2.1.1 адамның дүниетанымы мен қоғамдық өмірдегі дін рөлінің өзгеру себептерін анықтау	7.2.1.1 қоғамда дін рөлінің шектелуіне байланысты адамдар өмірінде орын алған өзгерістерді анықтау	8.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыра отырып, мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау	9.2.1.1 қоғам өміріндегі дәстүрлі және деструктивті діни ұйымдардың іс-әрекетіне баға беру
	5.2.1.2 тотемизм, анимизм, фетишизм, магия	6.2.1.2 тарихи процестер контекстінде «гуманизм», реформация»,	7.2.1.2 миссионерліктің міндеттерін анықтау	8.2.1.2 «секуляризация» «ұждан бостандығы», «зайырлы	9.2.1.2 қазіргі қоғамдық-саяси мәселелерді

	сияқты ежелгі діни наным-сенімдерді білу	«про тестантизм», «лютеранство», «кальвинизм», «контрреформация», «кезуиттер ордені» ұғымдарын түсіндіру		мемлекет», «мемлекеттік дін» ұғымдарын түсіндіру	түсіну және интерпретациялау үшін дін туралы білімдерін пайдалану
	5.2.1.3 ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттау				9.2.1.3 тарихи процестің сабақтастығын орнату арқылы адамзаттың өркениетті даму жолдарын қалыптастырудағы әлемдік діндердің рөлін анықтау
2.2 Өнер	5.2.2.1 ежелгі адамдардың тұрмыс салтын сипаттау үшін «алғашқы қауымдық өнер» ұғымын білу	6.2.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндердің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпретациялау үшін өнер туындыларын пайдалану	8.2.2.1 XIX - XX ғасырдың басындағы өнердегі негізгі ағымдарды сипаттау (модернизм, символизм, реализм, авангардизм)	9.2.2.1 танымал өнер қайраткерлерінің қоғамның дамуына ықпалын талдау және олардың қызметіне дүниежүзілік тарих контекстінде өзіндік баға беру
	5.2.2.2 Ежелгі Египеттің ғибадатхана	6.2.2.2 өнердің (сәулет, сурет өнері)	7.2.2.2 өнердегі негізгі стильдер	8.2.2.2 XX ғасырдың бірінші	9.2.2.2 XX ғасырдың екінші жартысы -

	лары мен пирамидаларын сипаттау	дамуына қоғамдағы өзгерістердің ықпалын анықтау	мен ағымдардың белгілерін (неоклассицизм, романтизм, импрессионизм, реализм) анықтау	жартысында бұқаралық мәдениеттің (кинематограф, радио) қоғамның рухани дамуына ықпалын талдау	XXI ғасырдың басындағы бұқаралық мәдениеттің қоғамның рухани дамуына ықпалын бағалау
	5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру	6.2.2.3 антикалық мәдениетпен байланыс орнату арқылы Қайта өрлеу дәуірінің мәдениетін (бейнелеу, мүсін өнері) сипаттау			9.2.2.3 ақпараттық қоғам жағдайындағы көркем шығармашылықтың жаңа түрлерінің қалыптасуын талдау
		6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау			
2.3 Философиялық жүйелер	5.2.3.1 ежелгі философтардың көзқарастарына қарапайым түсіндірме беру	6.2.3.1 Шығыс ойшылдары жетістіктерінің маңызын түсіндіру	7.2.3.1 Ресейде жаңа қоғамдық-саяси ағымдардың (халықшылдық, либерализм) пайда болу себептерін анықтау	8.2.3.1 «позитивизм», «прагматизм», «экзистенциализм» ұғымдарын тарихи кезеңді сипаттау үшін қолдану	9.2.3.1 түрлі философиялық көзқарастардың қазіргі қоғамдық өмірге ықпалын бағалау

		6.2.3.2 гуманистік идеялардың орта ғасырлық мәдениеттің дамуына ықпалын анықтау	7.2.3.2 Ағартушылық дәуір идеяларының қоғамдық дамуға ықпалын анықтау		9.2.3.2 адам құқықтарын қорғау идеяларының қазіргі халықаралық құқық қорғау ұйымдарының қызметіне ықпалын бағалау
			7.2.3.3 Карл Маркстың көзқарастарын және марксизмнің қоғамдық өмірге ықпалын түсіндіру		9.2.3.3 жаһандану жағдайында ұлттық мәдени құндылықтарды сақтаудың маңыздылығын дәлелдеу
2.4 Ғылым	5.2.4.1 ежелгі қоғамның дамуындағы жазудың рөлін сипаттау	6.2.4.1 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін түсіндіру	7.2.4.1 өзгерістер мен сабақтастықты көрсету арқылы, адам мен қоғам өміріндегі ғылыми жаңалықтардың маңызын талдау	8.2.4.1 әлем мемлекеттерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы Дж. Кейнс теориясының рөлін сипаттау	9.2.4.1 ғылыми-техникалық революцияның әлеуметтік және экологиялық салдарын бағалау және интерпретациялау
	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия,	6.2.4.2 жаратылыстану ғылымдарының келешектегі дамуы үшін		8.2.4.2 тарихи оқиғалардың себептерін, нәтижелерін, маңызын	9.2.4.2 адамзат өркениетінің дамуын үлгілеу арқылы

	астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекетпен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау	кейінгі орта ғасырлар кезеңінде Жердің құрылысы туралы жасалған ғылыми жаңалықтардың маңыздылығын анықтау		тұжырымдау арқылы, ғылымның әлем мемлекеттерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы рөлін бағалау	жаһандық мәселелерді шешуде ғылым мен білімнің маңызы туралы қорытынды жасау
		6.2.4.3 картадан XV-XVI ғасырдағы саяхатшылардың негізгі бағыт-бағдарларын белгілей отырып, Ұлы географиялық жаңалықтардың адамдардың әлем туралы түсінігіне ықпалын анықтау		8.2.4.3 тарихи оқиғаларға түсіндірме бере отырып, әскери ғылым мен техниканың және соғыс стратегияларының рөлін бағалау	9.2.4.3 ғылыми жаңалықтардың (генетика, микробиология, ақпараттық технологиялар, нанотехнологиялар, ядролық физика) қоғам дамуына ықпалын талдау

3) саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттестігі:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 2,5 миллион жыл бұрын – V ғасыр Ежелгі Греция,	6-сынып V ғасыр - XVII ғасырдың ортасы Франция, Германия, Италия, Англия,	7-сынып XVII ғасырдың ортасы - XIX ғасыр. Франция, Германия, Англия, АҚШ, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы Франция, Германия, Англия, АҚШ,	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысы XXI ғасыр Франция, Германия, Англия, АҚШ,

	Ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Персия, Мысыр, Месопотамия, Бактрия, Кушан патшалығы, Эфталиттер мемлекеті	Қытай, Үндістан, Жапония, Киев Русі, Мәскеу мемлекеті, Осман империясы, Иран, Араб халифаты, Византия империясы, Түркі қағанаты	империясы, Италия, Дания, Венгрия, Осман империясы, Иран	Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей империясы, КСРО, Сауд Арабиясы, Түркия, Австро - Венгрия	Қытай, Италия, Үндістан, Ресей, КСРО, араб елдері, Корея, Сингапур, Швеция, Малайзия, Жапония
3.1 Мемлекет: белгілері, құрылымы және басқару тәртібі	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшелігін терін сипаттау	6.3.1.1 «ерте, орта, кейінгі орта ғасырлар» хронологиялық шегін білу және уақыт сызығында белгілеу	7.3.1.1 республикалық басқару құрылымының ерекшелікте рін анықтау	8.3.1.1 қоғамдық-саяси ағымдардың (әлеуметтік либерализм, консерватизм, марксизм, социал-демократия) қоғамның өміріне ықпалын талдау	9.3.1.1 «Мемлекеттік әл-ауқаттылық» ұғымын 1970 – 1980 жылдардағы әлеуметтік саладағы өзгерістерді сипаттау үшін қолдану
	5.3.1.2 Афина мемлекетінде демократияның пайда болуын түсіндіру	6.3.1.2 Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (сословиелік-өкілдік	7.3.1.2 XIX ғасырдағы Америка Құрама Штаттары территориясының кеңею үдерісін сипаттау	8.3.1.2 тоталитаризм, әміршіл-әкімшіл жүйе сияқты саяси режимдерд	9.3.1.2 Еуропа мен Азияның жетекші мемлекеттеріндегі конституциялық-құқықтық

		және шексіз билік) ажырату		ің қалыптасу алғышарттары мен тарихын түсіндіру	идеологияның қалыптасу жолдарын талдау (Жалпыға бірдей адам құқығы Декларациясы Еуропаның Қауіпсіздік пен Ынтымақтастық Ұйымы, Еурокеңес, Гаагадағы Халықаралық сот)
		6.3.1.3 феодалдық мемлекеттің даму кезеңдерін сипаттау	7.3.1.3 тарихи оқиғаны түсіндіру үшін «басыбайлы құқық», «декабристер, «халықшылдар», «жеке террор», «пролетариат диктатурасы» ұғымдарын қолдану	8.3.1.3 фактілерді, процестер мен оқиғаларды салыстыру арқылы дүниежүзілік экономикалық дағдарыстан шығудың түрлі жолдарын түсіндіру (АҚШ, Франция, Германия)	9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау
		6.3.1.4 феодалдық соғыстар мен	7.3.1.4 әртүрлі елдердің бір уақыт кезеңіндегі		9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы

		орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату	тарихи оқиғаларын салыстыру арқылы ұлттық мемлекеттердің (Италия, Германия) қалыптасу маңызын анықтау		рөлін бағалау
		6.3.1.5 саяси биліктің ерекшеліктерін анықтау үшін әр түрлі ел билеушілерінің қызметін салыстыру			
		6.3.1.6 басқару формасына сипаттама беру үшін «парламент», «Бас штаттар», «сейм», «кортес», «Боярлар Думасы» ұғымдарын түсіндіру			
3.2 Империялар, соғысар, көтерілістер және революциялар	5.3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынаст	6.3.2.1 Рим империясының ыдырау себептерін анықтау	7.3.2.1 Батыс Еуропадағы буржуазиялық революциялардың себептерін сипаттау	8.3.2.1 Бірінші дүниежүзілік соғыстың алғышарттары мен	9.3.2.1 отаршылдық жүйе күйреуінің себептері мен салдарын талдау

	арды түсіндіру үшін «империя» ұғымын білу және пайдалану	және жіктеу		себептерін айқындау	
	5.3.2.2 басқыншылық соғыстармен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергеркенін түсіндіру	6.3.2.2 кейінгі орта ғасыр кезеңіндегі антифеодалдық көтеріліс тердің себептері мен салдарын анықтау	7.3.2.2 XVIII–XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастардағы өзгерістерді сипаттау	8.3.2.2 әлемнің саяси картасындағы өзгеріс терді сипаттау арқылы империялардың (Австро – Венгрия, Ресей, Осман империясы) ыдырау себептерін тұжырымдау	9.3.2.2 «қырғи қабақ соғыс» ұғымын түсіндіру үшін тарихи оқиғаларды талдау
	5.3.2.3 Ежелгі Римдегі Спартак көтерілісін сипаттау, себептерін анықтау	6.3.2.3 Византияның ішкі саясатын сипаттап, оның ұзақ өмір сүруінің себептерін анықтау және жіктеу	7.3.2.3 отаршылдық экспансияның салдарын талдау арқылы XIX ғасырдағы әлемнің саяси картасындағы негізгі өзгерістерді анықтау	8.3.2.3 Екінші дүниежүзілік соғыстың себептерін, сипаты мен салдарын талдау	9.3.2.3 тарихи фактілер мен картаға сүйене отырып, әскери-саяси одақтар НАТО және ВШҰ-ның қарсылығын сипаттау
		6.3.2.4 Византияның	7.3.2.4 басқыншылық соғыстардың әлемдік саясаттың	8.3.2.4 Ұлттар Лигасының	9.3.2.4 «қырғи қабақ

		дипломатиялық саясатын оның көршілес елдермен қарым-қатынасының мысалында қарастырып, сипаттау	өзгеруіне ықпалын бағалау (Наполеон соғыстары мысалында)	қызметі мен Версаль-Вашингтон жүйесін талдау және бағалау	соғыстан» кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық процестерді айқындау
		6.3.2.5 ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау	7.3.2.5 тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін «либерализм», «консерватизм, «социализм», «марксизм», «ұлтшылдық» ұғымдарын қолдану	8.3.2.5 XX ғасырдың басына қарай әлемнің аумақтық бөлінуін және мемлекеттердің саяси құрылымын сипаттау	9.3.2.5 аймақтық шиеленістер дің себептері мен салдарын тұжырымдау
		6.3.2.6 картада оқиғалардың даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарын анықтау	7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау		9.3.2.6 халықаралық шиеленістерді реттеудегі БҰҰ-ның қызметін бағалау
		6.3.2.7 «отаршылд	7.3.2.7 еуропалық революциялардың		9.3.2.7

		ық саясат» ұғымын түсіндіру (Испания және Португалияның жаулап алуының мысалында)	солтүстік американдық қоғамның дамуына ықпалын сипаттау		қазіргі кездегі халықаралық лаңкестік және экстремизм проблемасын талдау
					9.3.2.8 XX ғасырдың екінші жартысында әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді тұжырымдау және бағалау

4) экономикалық қатынастардың дамуы:

Білім алушылар:					
Бөлімше	5-сынып шамамен 2,5 миллион жыл бұрын – V ғасыр Ежелгі Греция, Ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі	6-сынып V ғасыр - XVII ғасырдың ортасы Франция, Германия, Италия, Англия, Қытай, Үндістан, Осман империясы, Парсы	7-сынып XVII ғасырдың ортасы-XIX ғасыр Франция, Германия, Италия, Англия, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей, АҚШ, Парсы	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы Франция, Германия, Англия, АҚШ, Қытай, Италия, Үндістан, Ресей, КСРО, Түркия, Египет	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысы - XXI ғасыр Франция, Германия, АҚШ, Қытай, Италия, Үндістан, КСРО, Ресей, Араб

	Үндістан, Персия, Египет, Месопотамия, Бактрия, Кушан хандығы, эфталиттер мемлекеті	мемлекеті, Араб халифаты, Византия империясы	мемлекеті, Осман империясы		елдері, Корея, Сингапур, Швеция, Малайзия, Жапония
4.1 Шаруашылық жүйелер: эволюция және өзара әрекеттестік	5.4.1.1 кәсіп және шаруашылық түрлерін (терімшілік, аңшылық, балық аулау, егіншілік, мал шаруашылығы, металл өңдеу, айырбас сауда) сипаттау	6.4.1.1 қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттау	7.4.1.1 себеп-салдарды анықтау арқылы Еуропадағы феодалдық құрылыстан капиталистік шаруашылыққа (мануфактура, фабрика) өту процесін түсіндіру	8.4.1.1 XX ғасырдың басындағы техникалық революция жетістіктерінің (конвейер өндірісі, стандарттау) мемлекеттердің шаруашылық жүйесінің дамуына ықпалын бағалау	9.4.1.1 XX ғасырдың 70-жылдарындағы жұмыссыздықтың себеп-салдарын талдау
	5.4.1.2 «неолиттік төңкеріс» ұғымын түсіндіру, оның мәнін ашу	6.4.1.2 ортағасырлардағы халықаралық сауда мен саяхаттардың рөлін түсіндіру	7.4.1.2 Англияның әлемдік жетекші держава ретінде қалыптасуындағы өнеркәсіп төңкерісінің рөлін сипаттау	8.4.1.2 индустриялық қоғамның даму процесін түсіндіру үшін «модернизация» ұғымын пайдалану	9.4.1.2 «инфляция», «дағдарыс», «стагнация» ұғымдарын пайдалана отырып, XX ғасырдың екінші жартысындағы мемлекеттердің

					экономика лық дамуын интерпрета циялау
	5.4.1.3 ежелгі өркениетт ердің шаруашы лық жүйесін сипаттау		7.4.1.3 АҚШ-дағы капиталисті к монополиял ардың даму ерекшелікте рін анықтау	8.4.1.3 тарихи оқиғаларды талдау үшін «бағалы қағаздар нарығы», «акция, «алыпсатарлық» , «қор биржасы», «несие», «банкроттық, инфляция» ұғымдарын пайдалану	9.4.1.3 жаһандану жағдайындағ ы экономикал ық интеграциян ың маңызын бағалау
			7.4.1.4 «экспорт», «импорт», «экспансия» , «отарлау», «фактория» ұғымдарын қолдану арқылы, тауар-ақша қатынастар ының дамуын түсіндіру	8.4.1.4 фактілерді, процестерді, оқиғаларды салыстыра отырып, индустриялық қоғам қайшылықтары ның (өндіру мен тұтыну теңгерімі) шиеленісу себептерін анықтау	9.4.1.4 себеп-салдарлық байланыстар ды талдау арқылы социалистік шаруашылы қ жүйесінің дамуындағы қарама-қайшылықта рды анықтау
				8.4.1.5 1930-жылдардағы құрылымдық экономикалық дағдарыстың нәтижесінде экономикада	9.4.1.5 Оңтүстік - Шығыс Азия мемлекеттер інің қарқынды экономикал ық дамуына

				орын алған өзгерістер ді анықтау	ықпал ететін негізгі факторлард ы талдау
4.2 Экономикалық жүйелердің тарихи үлгілері	5.4.2.1 экономикалық ілгерілеуді түсіну үшін шаруашылықтың иемденуші және өндіруші түрлерін салыстыру	6.4.2.1 экономикалық қатынастардың формаларын түсіндіру арқылы феодалдық шаруашылықтың ерекшеліктерін сипаттау	7.4.2.1 түрлі мемлекеттердің өнеркәсіптік даму сатысына өту процесінің ерекшеліктерін анықтау	8.4.2.1 «жоспарлы экономика» нарықтық экономика» ұғымдарын қолдана отырып, XX ғасырдың бірінші жартысын дағы капита лизм мен социализм нің экономикалық жүйелерін салыстыру	9.4.2.1 экономикалық жүйелердің тиімділігін интерпретациялау және негіздеу
			7.4.2.2 қоғамның индустрияға дейінгі және индустриялық даму кезеңдерінің айырмашылығын анықтау		9.4.2.2 постиндустриалды қоғамның басты экономикалық ресурсы ретінде ақпараттың рөлін бағалау
			7.4.2.3 дүниежүзі тарихының жаңа кезеңін сипаттау үшін «жаңа заман» ұғымын қолдану		

22. Тоқсандағы бөлімдер және бөлім ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

23. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Дүниежүзі тарихы» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес іске асырылады.

24. Ұзақ мерзімді жоспардағы тақырыптар білім алушылардың ойлау қабілетін белсендіретін және олардың сын тұрғысынан ойлау, проблемалық сұрақ қою, өздігінен талдау жасау дағдыларын дамытуға мүмкіндік беретін проблемалық сұрақтар түрінде құрастырылған.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Дүниежүзі тарихы» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Бөлім	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Терімшілер-аңшылардан бастап егіншілер мен мал өсірушілерге дейін	Алғашқы адам қалай пайда болды?	5.1.1.1 түрлі теориялар негізінде адамның пайда болуын түсіндіру; 5.1.1.2 адамдар тобыры, ру, қауым, тайпа секілді алғашқы бірлестік формаларын және олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіру
	Неліктен ежелгі адамдар Ласко үңгірінің қабырғаларына сурет салған?	5.2.2.1 ежелгі адамдардың тұрмыс салтын сипаттау үшін «алғашқы қауымдық өнер» ұғымын пайдалану; 5.2.1.2 тотемизм, анимизм, фетишизм, магия сияқты ежелгі діни наным-сенімдерді білу
	Неліктен адамдар егіншілікпен және мал шаруашылығымен айналыса бастады?	5.4.1.1 кәсіп және шаруашылық түрлерін (терімшілік, аңшылық, балық аулау, егіншілік, мал шаруашылығы, металл өңдеу, айырбас сауда) сипаттау; 5.4.1.2 «неолиттік төңкеріс» ұғымын түсіндіру, оның мәнін ашу; 5.4.2.1 экономикалық ілгерілеуді түсіну үшін шаруашылықтың иемденуші және өндіруші түрлерін салыстыру

2-бөлім. Өзен алқаптары өркениеттері	Неліктен ежелгі өркениеттер өзен алқаптарында дамыды?	5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау
	Өзен алқаптарындағы өркениеттер туралы қалай біле аламыз?	5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі дүниенің өнеріне сипаттама беру
3-бөлім. Ежелгі Египет	Неліктен Египет «Қара жер» деп аталған?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау; 5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау
	Ежелгі Египет пирамидалары қалай салынды?	5.2.1.2 тотемизм, анимизм, фетишизм, магия сияқты ежелгі діни наным-сенімдерді білу; 5.2.2.2 Ежелгі Египет ғибадатханалары мен пирамидаларын сипаттау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау
	Пунт жеріне перғауын Хатшепсут кемелерін не үшін жіберді?	5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау; 5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау
	Ежелгі Египет тұрғындарының өмірі туралы Тутанхамон табытханасы қандай сыр шертеді?	5.2.1.2 тотемизм, анимизм, фетишизм, магия сияқты ежелгі діни наным-сенімдерді білу; 5.2.2.2 Ежелгі Египет ғибадатханалары мен пирамидаларын сипаттау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау
2-тоқсан		
4-бөлім. Қос дөңгелекті арбалар және империялар	Қос дөңгелекті арбаның пайда болуы әлемді қалай өзгертті?	5. 3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін «империя» ұғымын білу және пайдалану;

		5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау
	Хаммурапи патша Вавилонды қалай қуатты империяға айналдырды?	5.3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін «империя» ұғымын білу және пайдалану; 5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау
	Таяу және Орта Шығыстағы ежелгі империялар неліктен қуатты болды?	5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау; 5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау
	Ежелгі Орта Азия империялары қаншалықты қуатты болды?	5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгерткенін талдау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау; 5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау
5-бөлім. Ежелгі Үндістан: буддизмнің гүлденуі мен индуизмнің салтанат құруы	Ежелгі Мохенджо-Даро қаласы қалай жойылып кетті?	5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру
	Неліктен Ежелгі Үндістанда индуизм буддизмнен басым болды?	5.1.2.3 қоғамның әлеуметтік құрылымын түсіндіру үшін «касталық жүйе» ұғымын қолдану; 5.2.1.3 ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттау
	Ежелгі сауда орталығы ретіндегі Үндістанның рөлі қаншалықты маңызды болды?	5.4.1.3 ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау; 5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия,

		астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау
	Ежелгі Үндістанда ғылыми білімдер қаншалықты дамыды?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын анықтау
3-тоқсан		
6-бөлім. Ежелгі Қытай	Ежелгі Қытайдың ойшылдары нені үйретті?	5.2.3.1 ежелгі философтардың көзқарастарына қарапайым түсіндірме беру
	Терракот әскері Ежелгі Қытай туралы қандай ақпарат береді?	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау
	Ежелгі Қытайдың қандай ғылыми жаңалықтары бүгінгі күнге дейін жетті?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау
7-бөлім. Ежелгі Грекия	Ежелгі Грекия өркениеті бастауын қайдан алады?	5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру
	Неліктен Ежелгі Грекияны демократияның отаны деп атайды?	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау; 5.3.1.2 Афина мемлекетінде демократияның пайда болуын түсіндіру; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау
	Ежелгі Спарта Афинымен несімен ерекшеленді?	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау
	Неліктен Александр Македонский	5.3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды

	скифтерді бағындыра алмады?	түсіндіру үшін «империя» ұғымын білу және пайдалану; 5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау
8-бөлім. Ежелгі Грекия мәдениеті	Ежелгі Грек философтары мінсіз қоғамды қалай елестетті?	5.2.3.1 ежелгі философтардың көзқарастарына қарапайым түсіндірме беру
	Ежелгі Грекия өнері қандай болды?	5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру
	Ежелгі Грекияның гимназия, лицей, академиялары нені үйретті?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау; 5.2.4.1 ежелгі қоғамның дамуындағы жазудың рөлін сипаттау
4-тоқсан		
9-бөлім. Рим империясының гүлденуі	Рим ежелгі дүниенің ең қуатты империясына қалай айналды?	5.3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін «империя» ұғымын білу және пайдалану; 5.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін анықтау; 5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау
	Ежелгі римдік қоғамның дамуы мәдениет арқылы қалай айқындалады?	5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру
	Спартактың көтерілісі ежелгі Римдегі құлдықты қалай сипаттайды?	5.1.2.2 ежелгі дүниедегі құлдықтың ерекшеліктерін анықтау;

		5.3.2.3 Ежелгі Римдегі Спартак көтерілісін сипаттау, себептерін анықтау
10-бөлім. Дәуірлер кезеңіндегі Рим	I-III ғасырларда Рим империясы қалай дамыды?	5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін түсіндіру; 5.2.1.3 ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттау; 5.2.1.1 негізгі діни ұғымдарды (Құдай, ғибадатхана, абыз, қасиетті жазбалар, пұт) түсіндіру
	IV-V ғасырларда Рим империясы қалай өзгерді?	5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін түсіндіру; 5.2.1.3 ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттау
	Ежелгі дүниенің мәдени мұрасы қандай?	5.2.4.1 ежелгі қоғамның дамуындағы жазудың рөлін сипаттау; 5.2.2.3 ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру; 5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау

2) 6-сынып:

Бөлім	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Рим империясының құлауы	Кіріспе. Неліктен Батыс Рим империясы құлады?	6.3.1.1 «ерте, орта, кейінгі орта ғасырлар» хронологиялық шегін білу және уақыт сызығында белгілеу; 6.3.2.1 Рим империясының ыдырау себептерін анықтау және жіктеу

	Рим империясы Шығыста неліктен сақталды?	6.3.2.3 Византияның ішкі саясатын сипаттап, оның ұзақ өмір сүруінің себептерін анықтау және жіктеу
	Неліктен Византия 568 жылы түрік қағаны Истемиге елші жіберді?	6.3.2.4 Византияның дипломатиялық саясатын оның көршілес елдермен қарым-қатынасының мысалында қарастырып, сипаттау
	Княгиня Ольганың Константинопольге сапары Киев Русін қалай өзгертті?	6.3.2.4 Византияның дипломатиялық саясатын оның көршілес елдермен қарым-қатынасының мысалында қарастырып, сипаттау
2-бөлім. Феодализм	Феодалдық экономика ерекшеліктері неде?	6.4.2.1 экономикалық қатынастардың формаларын түсіндіру арқылы феодалдық шаруашылықтың ерекшеліктерін сипаттау; 6.4.1.1 қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттау; 6.1.1.1 феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау
	Феодалдық қоғам қалай ұйымдасқан?	6.1.1.1 феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау; 6.1.2.1 үстемдік етушілер мен бағыныштылардың (феодалдар мен шаруалардың) өзара қатынасын сипаттау
	Ортағасырлық қоғамды қаланың сәулеті мен өнері қалай бейнелейді?	6.4.1.1 қолөнер мен сауданың рөлін анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттау; 6.2.2.2 өнердің (сәулет, сурет өнері) дамуына қоғамдағы өзгерістердің ықпалын анықтау
3-бөлім. Ислам тарихы	Исламның тарихында 610 - 1258 жылдар аралығында қандай	6.3.2.5 ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың сипатын түсіндіру

	басты оқиғалар орын алды?	
	Неліктен VIII-XII ғасырды ислам мәдениетінің «алтын ғасыры» деп атайды?	6.2.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндерің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау; 6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау; 6.2.3.1 Шығыс ойшылдары жетістіктерінің маңызын бағалау
2-тоқсан		
4-бөлім. Крест жорықтары	Неліктен крест жорықтары ұйымдастырылды?	6.3.2.6 картада оқиғаларды даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарын анықтау
	Крест жорықтары христиандық Еуропа мен мұсылман әлемін қалай өзгертті?	6.3.2.6 картада оқиғаларды даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарын анықтау; 6.2.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндердің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау
5-бөлім. Моңғолдар	Монғолдар әлемдік империяны қалай құрды?	6.3.2.5 ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау
	Моңғолдардың жорықтары Еуразияның саяси картасын қалай өзгертті?	6.3.2.5 ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау
6-бөлім. XIV ғасыр- XVI ғасырдың бірінші жартысындағы ортағасырлық еуропалық қоғам	«Қара індет» не себепті жылдам таралды ?	6.2.4.1 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін түсіндіру
	«Қара індет» шаруалар көтерілістері мен феодалдық	6.3.2.2 У.Тайлер, Г. Каль жетекшілігімен болған антифеодалдық көтерілістердің себептері мен маңызын анықтау;

	соғыстардың басты себебі болды ма?	6.3.1.4 феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату
	Еуропада орталықтандырылған мемлекеттер қалай құрылды?	6.3.1.4 феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату
	Неліктен Жанна д' Арк француз халқының есінде сақталады?	6.3.1.4 феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату
3-тоқсан		
7-бөлім. Абсолютизм: Батыс пен Шығыс	XIV Людовик және Ұлы Петр: кімнің билігі айтарлықтай шексіз болды?	6.3.1.3 феодалдық мемлекеттің даму кезеңдерін сипаттау; 6.3.1.2 Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (сословиелік-өкілдік және шексіз билік) ажырату; 6.3.1.6 «парламент», «Бас штаттар», «сейм», «кортес, «Боярлар Думасы» ұғымдарын түсіндіру
	Юнлэ мен Токугава билігі Батыс билеушілерінің билігіндей шексіз болды ма?	6.3.1.2 Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (сословиелік-өкілдік және шексіз билік) ажырату; 6.3.1.5 саяси биліктің ерекшеліктерін анықтау үшін әр түрлі елдердің билеушілерінің қызметін салыстыру
	Неліктен I Карл мен II Осман шексіз монарх бола алмады?	6.3.1.2 Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (сословиелік-өкілдік және шексіз билік) ажырату; 6.3.1.5 саяси биліктің ерекшеліктерін анықтау үшін әртүрлі елдердің билеушілерінің қызметін салыстыру
8-бөлім. Сауда, қолөнер және әлемді игеру	Ұлы Жібек жолы Шығыс пен Батысты қалай байланыстырды?	6.4.1.2 ортағасырлардағы халықаралық сауда мен саяхаттардың рөлін түсіндіру

	Қытайлықтар мен еуропалықтардың теңіз саяхаттарының айырмашылығы неде?	6.4.1.2 ортағасырлардағы халықаралық сауда мен саяхаттардың рөлін түсіндіру; 6.2.4.3 картада XV-XVI ғасырлардағы саяхатшылардың негізгі бағыт-бағдарларын белгілей отырып, Ұлы географиялық ашылулардың адамдардың әлем туралы түсінігіне ықпалын анықтау
	Ұлы географиялық ашулар әлемді қалай өзгертті?	6.2.4.3 картадан XV-XVI ғасырлардағы саяхатшылардың негізгі бағыт-бағдарларын белгілей отырып, Ұлы географиялық ашылулардың адамдардың әлем туралы түсінігіне ықпалын анықтау; 6.3.2.7 «отаршылдық саясат» ұғымын түсіндіру (Испания және Португалияның жаулап алуының мысалында)
4-тоқсан		
9-бөлім. Қайта өрлеу дәуірі	Қайта өрлеу дәуірі өнердің дамуын қалай өзгертті?	6.2.2.3 Антикалық мәдениетпен байланыс орнату арқылы Қайта өрлеу дәуірінің мәдениетін (бейнелеу, мүсін өнері) сипаттау; 6.2.3.2 гуманистік идеялардың орта ғасырлық мәдениеттің дамуына ықпалын анықтау
	Шығыстағы Ренессанс әлемдік мәдениетті қалай байытты?	6.2.3.2 гуманистік идеялардың орта ғасырлық мәдениеттің дамуына ықпалын анықтау; 6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау
10-бөлім. Реформация	Мартин Лютердің наразылығы Еуропаны қалай өзгертті?	6.2.1.1 адамның дүниетанымы мен қоғамдық өмірдегі дін рөлінің өзгеру себептерін анықтау; 6.2.1.2 тарихи процестердің контекстінде «гуманизм», «реформация», «протестантизм», «лютеранство», «кальвинизм»,

		«контр- реформация, «кезуиттер ордені» ұғымдарын түсіндіру
11-бөлім. Ғылыми революция	Коперниктің теориясы қаншалықты бірегей болды?	6.2.4.2 жаратылыстану ғылымдарының келешектегі дамуы үшін кейінгі орта ғасырлар кезеңінде Жердің құрылысы туралы жасалған ғылыми жаңалықтардың маңыздылығын анықтау; 6.2.4.1 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін түсіндіру
	Орта ғасырлар тарихы бойынша қорытынды сабақ	Бөлімдер бойынша негізгі оқыту мақсаттарын қайталау

3) 7-сынып:

Бөлім	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Жаңа заманның басталуы	Курсқа кіріспе. XVII ғасырдың ортасындағы Ағылшын бұржуазиялық революциясы қандай маңызға ие болды?	7.4.2.3 дүниежүзі тарихының жаңа кезеңін сипаттау үшін «жаңа заман» ұғымын қолдану; 7.3.2.1 Батыс Еуропадағы буржуазиялық революциялардың себептерін сипаттау; 7.1.1.1 «капитал», «буржуазия», «жұмысшы табы»\пролетариат\ ұғымдарын қоғамның әлеуметтік құрылымын түсіндіру үшін қолдану; 7.1.2.1 экономикалық және саяси жүйенің өзгеруіне буржуазияның әсерін анықтау
	Өнеркәсіп төңкерісі әлемді қалай өзгертті?	7.4.1.1 себеп-салдарды анықтау арқылы Еуропадағы феодалдық құрылыстан капиталистік шаруашылыққа

		(мануфактура, фабрика) өту процесін түсіндіру; 7.1.1.2 мануфактура, фабрикалардың пайда болуы мен жалдамалы жұмысшы табының қалыптасуы арасындағы байланысты анықтау; 7.4.1.2 Англияның әлемдік жетекші держава ретінде қалыптасуындағы өнеркәсіп төңкерісінің рөлін сипаттау; 7.4.2.2 қоғамның индустрияға дейінгі және индустриялық даму кезеңдерінің арасындағы айырмашылығын анықтау
2-бөлім. XVIII ғасырдағы Үндістан және Ұлыбритания	Ағылшындар саудагерлерден Үндістан билеушілеріне қалай айналды?	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпретациялау үшін өнер туындыларын пайдалану; 7.1.1.3 Еуропалық державалардың отаршылдық экспансиясы кезеңіндегі Азия мемлекеттерінің әлеуметтік құрылымындағы ерекшеліктерді анықтау (Қытай, Үндістан, Жапония); 7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау; 7.4.1.4 «экспорт», «импорт», «экспансия», «отарлау», «фактория» ұғымдарын қолдану арқылы, тауар-ақша қатынастарының дамуын түсіндіру
3-бөлім. Ағартушылық идеяларының таралуы	Ағартушылық дәуірдің қандай идеялары еуропалық монархтардың қызметінде көрініс тапты?	7.2.1.1 қоғамда дін рөлінің шектелуіне байланысты адамдар өмірінде орын алған өзгерістерді анықтау;

		7.2.3.2 Ағартушылық дәуір идеяларының қоғамдық дамуға ықпалын анықтау
	Ағартушылық идеялар американдықтарға қалай әсер етті?	7.3.2.7 еуропалық революциялардың солтүстікамерикалық қоғамның дамуына ықпалын сипаттау; 7.2.3.2 Ағартушылық дәуір идеяларының қоғамдық дамуға ықпалын анықтау; 7.3.1.1 республикалық басқару құрылымның ерекшеліктерін анықтау
2 -тоқсан		
4-бөлім. Француз бұржуазиялықреволюциясы ның көрінісі	1789-1799 жылдар аралығында Францияда қандай өзгерістер орын алды?	7.3.2.1 Батыс Еуропадағы буржуазиялық революциялардың себептерін сипаттау; 7.1.2.1 экономикалық және саяси жүйенің өзгеруіне буржуазияның әсерін анықтау; 7.1.1.1 «капитал», «буржуазия», «жұмысшы табы»\пролетариат\ ұғымдарын тарихи оқиғаны жан-жақты түсіндіру үшін қолдану
	Неліктен Давид пен Бодридің Марат туралы көзқарастары әртүрлі болды?	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпретациялау үшін өнер туындыларын пайдалану; 7.2.2.2 өнердегі негізгі стильдер мен ағымдардың белгілерін (неоклассицизм, романтизм, импрессионизм, реализм) анықтау; 7.3.1.1 республикалық құрылымның ерекшеліктерін анықтау
	Наполеон империясы қалай құрылды және	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпретациялау үшін өнер туындыларын пайдалану;

	оның құлдырау себептері неде болды?	7.3.2.4 империалистік соғыстардың әлемдік саясаттың өзгеруіне ықпалын бағалау (Наполеон соғыстары мысалында); 7.2.3.2 Ағартушылық дәуір идеяларының қоғамдық дамуға ықпалын анықтау
5-бөлім. XIX ғасырдағы империялар және олардың бақталастығы	Ресей мен Британия Иранға ықпал ету үшін неге бақталас болды?	7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастардағы өзгерістерді сипаттау; 7.4.2.1 түрлі мемлекеттердің өнеркәсіптік даму сатысына өту процесінің ерекшеліктерін салыстыру
	Танзимат саясаты Осман империясын күшейтуге әсер етті ме?	7.4.2.1 түрлі мемлекеттердің өнеркәсіптік даму сатысына өту процесінің ерекшеліктерін салыстыру; 7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастардағы өзгерістерді сипаттау
	Қырым соғысының себептері мен салдары қандай болды?	7.3.2.2 XVIII-XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастардағы өзгерістерді сипаттау
3-тоқсан		
6-бөлім. XIX ғасырдағы Қытай мен Еуропа елдері	Англия және Қытай үкіметтерінің хат алысуынан империализм туралы не біле аламыз?	7.3.2.2 XVIII - XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастардағы өзгерістерді сипаттау
	Неліктен Апиын соғыстары осы күнге дейін қытай халқының есінде?	7.1.1.3 еуропалық державалардың отаршылдық экспансиясы кезеңіндегі Азия мемлекеттерінің (Қытай, Үндістан, Жапония) әлеуметтік құрылымындағы ерекшеліктерді анықтау;

		7.2.1.2 миссионерліктің міндеттерін анықтау; 7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау; 7.4.1.4 «экспорт», «импорт», «экспансия», «отарлау, «фактория» ұғымдарын қолдану арқылы, тауар-ақша қатынастарының дамуын түсіндіру
7-бөлім. Революциялық идеялардың XIX ғасырдағы Еуропаға әсері	1848 жылғы революциялар Еуропада қандай саяси идеяларды қалыптастырды?	7.3.2.1 Батыс Еуропадағы буржуазиялық революциялардың себептерін сипаттау; 7.1.2.1 экономикалық және саяси жүйенің өзгеруіне буржуазияның әсерін анықтау; 7.2.3.2 Ағартушылық дәуір идеяларының қоғамдық дамуға ықпалын анықтау; 7.2.3.3 К. Маркстың көзқарастарын және марксизмнің қоғамдық өмірге ықпалын түсіндіру; 7.3.2.5 тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін «либерализм», «консерватизм», «социализм», «марксизм», «ұлтшылдық» ұғымдарын қолдану
	Италия және Германияның бірігу жолдары қаншалықты бір-біріне ұқсас болмады?	7.3.1.4 әртүрлі елдердің бір уақыт кезеңіндегі тарихи оқиғаларын салыстыру арқылы ұлттық мемлекеттердің (Италия, Германия) қалыптасу маңызын анықтау; 7.3.2.5 тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін «либерализм»,

		«консерватизм», «социализм», «марксизм», «ұлтшылдық» ұғымдарын қолдану
8-бөлім. XIX ғасырдағы Ресейдегі қоғамдық-саяси ойдың дамуы	Неліктен II Александр патша «Халық еркі» ұйымының құрбаны болды?	7.2.3.1 Ресейде жаңа қоғамдық-саяси ағымдардың (халықшылдық, либерализм) пайда болу себептерін анықтау; 7.3.1.3 тарихи оқиғаны түсіндіру үшін «басыбайлы құқық», «декабристер», «халықшылдар», «жеке террор», «пролетариат диктатурасы» ұғымдарын қолдану
9-бөлім. XIX ғасырдағы еуропалық отаршыл үстемдік	1857-1859 жылдардағы. Үндістандағы оқиғаларды XIX ғасырдағы британдықтар мен қазіргі кездегі үндістер қалай баяндайды?	7.1.1.3 Еуропалық державалардың отаршылдық экспансиясы кезеңіндегі Азия мемлекеттерінің (Қытай, Үндістан, Жапония) әлеуметтік құрылымындағы ерекшеліктерді анықтау; 7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау
	Әлемдік отарлау жүйесі қалай қалыптасты?	7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау; 7.3.2.3 отаршылдық экспансияның салдарын талдау арқылы XIX ғасырдағы әлемнің саяси картасындағы негізгі өзгерістерді анықтау
4-тоқсан		
10-бөлім. Америка Құрама Штаттарының күшеюі	АҚШ-тың батыс бағыттағы аумағы қалай кеңейді?	7.3.1.2 XIX ғасырдағы Америка Құрама Штаттары

		территориясының кеңею үдерісін сипаттау
	АҚШ-тағы құлдық қалай жойылды?	7.1.2.2 трансатлантикалық құлдықтың ерекшеліктерін анықтау; 7.4.2.1 түрлі мемлекеттердің өнеркәсіптік даму сатысына өту процесінің ерекшеліктерін анықтау
	Неліктен АҚШ өз әскери кемелерін Жапонияға жіберді?	7.4.1.3 АҚШ-ғы капиталистік монополиялардың даму ерекшеліктерін анықтау; 7.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау; 7.4.2.2 қоғамның индустрияға дейінгі және индустриялық даму кезеңдерінің арасындағы айырмашылығын анықтау; 7.2.1.2 миссионерліктің міндеттерін анықтау
11-бөлім. Суретшілер мен жазушылар дың көзқарасы мен XIX ғасырдағы өзгерістерге шолу	XIX ғасырдағы өнер мен әдебиет әлеуметтік әділетсіздікті қалай суреттейді?	7.2.2.2 өнердегі негізгі стильдер мен ағымдарды (неоклассицизм, романтизм, импрессионизм, реализм) анықтау; 7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпретациялау үшін өнер туындыларын пайдалану
	Эмиль Золяның «Мен айыптаймын!» атты мақаласы сөз құдіретін қалай көрсетеді?	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды интерпретациялау үшін өнер туындыларын пайдалану; 7.3.2.5 тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін «либерализм», «консерватизм», «социализм», «марксизм», «ұлтшылдық» ұғымдарын қолдану

12-бөлім. Ғылыми ойдың дамуы	XIX ғасырдағы қай ғылыми жаңалықтың адамдар өміріне ықпалы зор болды?	7.2.4.1 өзгерістер мен сабақтастықты көрсету арқылы адам мен қоғам өміріндегі ғылыми жаңалықтардың маңызын талдау; 7.2.1.1 қоғамда дін рөлінің шектелуіне байланысты адамдар өмірінде орын алған өзгерістерді анықтау

4) 8-сынып:

Бөлім	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. XX ғасырдың басындағы әлем	XX ғасырдың басында әлем бейнесі қандай болды?	8.3.2.5 XX ғасырдың басындағы әлемнің аумақтық бөлінуін және мемлекеттердің саяси құрылымын сипаттау
	XX ғасырдың бірінші жартысындағы қандай ғылыми ашулар мен жаңа технологиялар ерекше маңызды болды?	8..2.4.2 тарихи оқиғалардың себептерін, нәтижелерін, маңызын тұжырымдау арқылы ғылымның әлем мемлекеттерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы рөлін бағалау; 8.4.1.1 XX ғасырдың басындағы техникалық революция жетістіктерінің (конвейер өндірісі, стандарттау) мемлекеттердің шаруашылық жүйесінің дамуына ықпалын бағалау; 8.4.1.2 индустриялық қоғамның даму процесін түсіндіру үшін «модернизация» ұғымын пайдалану
	XIX ғасырдың аяғы - XX ғасырдың басында өнер қалайша өзгерді?	8.2.2.1 XIX ғасырдағы - XX ғасырдың басындағы өнердегі негізгі ағымдарды сипаттау (модернизм, символизм, реализм, авангардизм); 8.2.2.2 XX ғасырдың бірінші жартысында бұқаралық

		мәдениеттің (кинематограф, радио) қоғамның рухани дамуына ықпалын талдау
2-бөлім. Бірінші дүниежүзілік соғыс: себептері мен салдары	Бірінші дүниежүзілік соғыстың себептері қандай?	8.3.2.1 Бірінші дүниежүзілік соғыстың алғышарттары мен себептерін айқындау;
	Бірінші дүниежүзілік соғыстың негізгі шайқастары қандай?	8.2.4.3 тарихи оқиғаларға түсіндірме бере отырып, әскери ғылым мен техниканың және соғыс стратегияларының рөлін бағалау
	Бірінші дүниежүзілік соғыс әлем картасын қалай өзгертті?	8.3.2.2 әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді сипаттау арқылы империялардың (Австро - Венгрия, Ресей империясы, Осман империясы) ыдырау себептерін тұжырымдау
	Неліктен Ұлттар Лигасы Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейін әлемде бейбітшілікті сақтай алмады?	8.3.2.4 Ұлттар Лигасының қызметі мен Версаль-Вашингтон жүйесін талдау және бағалау
2 -тоқсан		
3-бөлім. 1917 жылғы Ресейдегі революция	Ресейдегі самодержавие не себепті жойылды?	8.3.1.1 қоғамдық-саяси даму үлгісін сипаттау: әлеуметтік либерализм, әлеуметтік консерватизм, марксизм, социал-демократия
	Большевиктер Уақытша үкіметтің билігін қалай жойды?	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нәтижелерін талдау арқылы әлеуметтік құрылымның өзгеруіне Қазан төңкерісінің әсерін сипаттау
	Неліктен қоғам «қызылдар» мен «ақтарға» қақ жарылды?	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нәтижелерін талдау арқылы әлеуметтік құрылымның өзгеруіне Қазан төңкерісінің әсерін сипаттау

	1917-1924 жылдарда Ресей қаншалықты өзгерді?	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нәтижелерін талдау арқылы әлеуметтік құрылымның өзгеруіне Қазан төңкерісінің әсерін сипаттау; 8.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыру арқылы мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау
4-бөлім. Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Азия елдері	Неліктен Мұстафа Кемалді «Ататүрік» деп атады?	8.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыру арқылы мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау
	Сунь Ятсеннің үш қағидаты Қытайды қалайша өзгертті?	8.3.1.1 қоғамдық-саяси ағымдардың (әлеуметтік либерализм, әлеуметтік консерватизм, марксизм, социал-демократия) қоғамның өміріне ықпалын талдау
	«Танака меморандумы» қаншалықты қауіпті болды?	8.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакцияшыл идеялогиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм, ұлтшылдық) таралу ықпалын талдау; 8.3.1.2 тоталитаризм, әміршіл-әкімшіл жүйе сияқты саяси режимдердің қалыптасу алғышарттары мен тарихын түсіндіру; 8.4.1.5 1930 жылдардағы құрылымдық экономикалық дағдарыстың нәтижесінде экономикада орын алған өзгерістерді анықтау
	Махатама Гандидің идеялары Үндістандағы ұлттық сананың өсуіне қалай әсер етті?	8.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыру арқылы мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау
3-тоқсан		

5-бөлім. Әлемдік экономикалықдағдарыс	Неліктен АҚШ-та 1920-шы жылдарды «гүлдену кезеңі» деп атайды?	8.4.1.2 индустриялық қоғамның даму процесін түсіндіру үшін «модернизация» ұғымын пайдалану; 8.4.1.1 XX ғасырдың басындағы техникалық революция жетістіктерінің (конвейер өндірісі, стандарттау) мемлекеттердің шаруашылық жүйесінің дамуына ықпалын бағалау
	Уолл-стриттің күйреу себептері мен салдары?	8.4.1.3 тарихи оқиғаларды талдау үшін «бағалы қағаздар нарығы», «акция», «алыпсатарлық», «қор биржасы», «несие», «банкроттық», «инфляция» ұғымдарын пайдалану; 8.4.1.4 фактілерді, процестерді, оқиғаларды салыстыра отырып, индустриялық қоғам қайшылықтарының (өндіру мен тұтыну теңгерімі) шиеленісу себептерін анықтау
	Әлем елдері Ұлы дағдарыстан қалай шықты?	8.2.4.1 әлем мемлекеттерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы Дж. Кейнс теориясының рөлін сипаттау; 8.4.1.5 1930 жылдардағы құрылымдық экономикалық дағдарыстың нәтижесінде экономикада орын алған өзгерістерді анықтау; 8.3.1.3 фактілерді, процестер мен оқиғаларды салыстыру арқылы дүниежүзілік экономикалық дағдарыстан шығудың түрлі жолдарын түсіндіру (АҚШ, Франция, Германия)
6-бөлім. Еуропа елдеріндегі тоталитарлық	Сталиннің билігі тұсында КСРО қалай дамыды?	8.1.1.2 социалистік қоғамның дамуына байланысты әлеуметтік топтардың

режимдер		(жұмысшы табы, шаруалар, зиялылар) мәртебесіндегі өзгерісті талдау; 8.4.2.1 «жоспарлы экономика», «нарықтық экономика» ұғымдарын қолдана отырып, XX ғасыр бірінші жартысындағы капитализм мен социализмнің экономикалық жүйелерін салыстыру; 8.3.1.2 тоталитаризм, әміршіл-әкімшіл жүйе сияқты саяси режимдердің қалыптасу алғышарттары мен тарихын түсіндіру
	«Адамның жандүниесінің инженерлері»: Сталин халыққа ықпал ету үшін өнерді қалай пайдаланды?	8.2.2.1 XIX ғасырдағы - XX ғасырдың басындағы өнердегі негізгі ағымдарды сипаттау (модернизм, символизм, реализм, авангардизм); 8.2.2.2 XX ғасырдың бірінші жартысында бұқаралық мәдениеттің (кинематограф, радио) қоғамның рухани дамуына ықпалын талдау
	Неліктен фашизм Италия мен Германияда өрбіді?	8.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакцияшыл идеологиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм, ұлтшылдық) таралу ықпалын талдау; 8.3.1.2 тоталитаризм, авторитаризм сияқты саяси режимдердің қалыптасу алғышарттары мен тарихын түсіндіру
	Нацистердің саясаты Германия тұрғындарына қандай әсерін тигізді?	8.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакцияшыл идеялогиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм,

		ұлтшылдық) таралу ықпалын талдау; 8.3.1.2 тоталитаризм, әміршіл-әкімшіл жүйе сияқты саяси режимдердің қалыптасу алғышарттары мен тарихын түсіндіру
	Франция мен Испаниядағы «Халық майданы» қаншалықты тұрақты болды?	8.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакцияшыл идеялогиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм, ұлтшылдық) таралу ықпалын талдау; 8.3.1.1 қоғамдық-саяси ағымдардың (әлеуметтік либерализм, әлеуметтік консерватизм, марксизм, социал-демократия) қоғамның өміріне ықпалын талдау
4-тоқсан		
7-бөлім. Екінші дүниежүзілік соғыстың себептері мен салдары	Екінші дүниежүзілік соғыс қарсаңы мен барысында елдер арасында қандай келісімшарт қарым-қатынастары қалыптасты?	8.3.2.3 Екінші дүниежүзілік соғыстың себептерін, сипаты мен салдарын талдау
	Екінші дүниежүзілік соғыстың қандай оқиғалары түйінді болып табылады?	8.2.4.3 тарихи оқиғаларға түсіндірме бере отырып, әскери ғылым мен техниканың және соғыс стратегиялардың рөлін бағалау
	Кеңес Одағының фашистік Германияға қарсы соғысы неліктен Ұлы Отан соғысы деп аталды?	8.3.2.3 Екінші дүниежүзілік соғыстың себептерін, сипаты мен салдарын талдау; 8.2.4.3 тарихи оқиғаларға түсіндірме бере отырып, әскери ғылым мен техниканың және соғыс стратегиялардың рөлін бағалау

	Екінші дүниежүзілік соғыстың қорытындылары мен сабақтары қандай болды?	8.3.1.1 қоғамдық-саяси ағымдардың (әлеуметтік либерализм, әлеуметтік консерватизм, марксизм, социал-демократия) қоғамның өміріне ықпалын талдау; 8.3.2.3 Екінші дүниежүзілік соғыстың себептерін, сипаты мен салдарын талдау
8-бөлім. XX ғасырдың бірінші жартысындағы мәдениет және ғылым	XX ғасырдың бірінші жартысында мәдениеттің даму ерекшеліктері қандай?	8.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыру арқылы мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау; 8.2.2.2 XX ғасырдың бірінші жартысында бұқаралық мәдениеттің (кинематограф, радио) қоғамның рухани дамуына ықпалын талдау; 8.2.3.1 «позитивизм», «прагматизм», «экзистенциализм» ұғымдарын тарихи кезеңді сипаттау үшін қолдану
	XX ғасырдың бірінші жартысында ғылым қалай дамыды?	8.2.4.2 тарихи оқиғалардың себептерін, нәтижелерін, маңызын тұжырымдау арқылы ғылымның әлем мемлекеттерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы рөлін бағалау

5) 9-сынып:

Бөлім	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары.
1-тоқсан		
1-бөлім. XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемнің саяси картасы	Екінші дүниежүзілік соғыстан кейін әлемнің саяси картасы қалай өзгерді?	9.3.2.8 XX ғасырдың екінші жартысында әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді айқындау; 9.3.2.4 «қырғи қабақ соғыстан» кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық процестерді айқындау;

		8.3.2.3 Екінші дүниежүзілік соғыстың себептерін, сипаты мен салдарын талдау
	XX ғасырдың екінші жартысында отарсыздандыру процесі неліктен күшейді?	9.1.1.1 социалистік даму жолынан бас тартуға байланысты әлеуметтік құрылымдағы өзгерістерді анықтау; 9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.3.2.1 отаршылдық жүйе күйреуінің себептері мен салдарын талдау
	Әлемнің екі полюсті жүйесі қалай қалыптасты?	9.3.2.2 «қырғи қабақ соғыс» ұғымын түсіндіру үшін тарихи оқиғаларды талдау; 9.3.2.3 тарихи фактілер мен картаға сүйене отырып, әскери-саяси одақтар НАТО және ВШҰ-ның қарсылығын сипаттау; 9.3.2.8 XX ғасырдың екінші жартысында әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді айқындау
	1946-1963 жж. қырғи қабақ соғыстың ерекшелігі неде?	9.3.2.2 «қырғи қабақ соғыс» ұғымын түсіндіру үшін тарихи оқиғаларды талдау; 9.3.2.3 тарихи фактілер мен картаға сүйене отырып, әскери-саяси одақтар НАТО және ВШҰ-ның қарсылығын сипаттау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін анықтау
2-бөлім. Халықаралық ұйымдардың қалыптасуы	Неліктен Біріккен Ұлттар Ұйымы Жалпыға бірдей адам құқығы Декларациясын жариялады?	9.2.3.2 адам құқықтарын қорғау идеяларының қазіргі халықаралық құқық қорғау ұйымдарының қызметіне ықпалын сипаттау; 9.3.1.2 Еуропа мен Азияның жетекші мемлекеттеріндегі конституциялық-құқықтық идеологияның қалыптасу жолдарын талдау (Жалпыға бірдей адам құқығы

		Декларациясы, ЕҚЫҰ, Еурокеңес, Гаагадағы Халықаралық сот)
	Соғыстан кейінгі уақыттағы еуропалық интеграцияның себептері қандай?	9.2.3.2 адам құқықтарын қорғау идеяларының қазіргі халықаралық құқық қорғау ұйымдарының қызметіне ықпалын сипаттау; 9.3.2.4 «қырғи қабақ соғыстан» кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық процестерді айқындау
2-тоқсан		
3-бөлім. XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемдік экономиканың дамуы	Неліктен XX ғасырдың екінші жартысында «әл-ауқатты мемлекеттер» экономикалық дағдарысқа ұшырады?	9.3.1.1 «әл-ауқатты мемлекеттер» ұғымын 1970 - 1980 жж. әлеуметтік саладағы өзгерістерді сипаттау үшін қолдану; 9.4.1.1 XX ғасырдың 70-жылдарындағы жұмыссыздықтың себеп-салдарын талдау; 9.4.1.2 «инфляция», «дағдарыс», «стагнация» ұғымдарын пайдалана отырып, XX ғасырдың екінші жартысындағы мемлекеттердің экономикалық дамуын интерпретациялау
	XX ғасырдың 60-70-жылдарында КСРО қандай экономикалық қиыншылықтарға тап болды?	9.4.1.2 «инфляция», «дағдарыс», «стагнация» ұғымдарын пайдалана отырып, XX ғасырдың екінші жартысындағы мемлекеттердің экономикалық дамуын интерпретациялау; 9.4.1.4 себеп-салдарлық байланыстарды талдау арқылы социалистік шаруашылық жүйесінің дамуындағы қарама-қайшылықтарды анықтау; 9.4.2.1 экономикалық жүйелердің тиімділігін интерпретациялау және негіздеу
4-бөлім.	1979-1985 жылдар аралығындағы «қырғи-қабақ соғысы»	9.3.2.3 тарихи фактілер мен картаға сүйене отырып, әскери-

Екі полюсті әлемнен көп полюсті әлемге	оқиғаларының ерешеліктері қандай?	саяси одақтар НАТО және ВШҰ-ның қарсылығын сипаттау; 9.3.2.5 аймақтық шиеленістердің себептері мен салдарын тұжырымдау; 9.3 1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
	Саманта Смиттің КСРО-ға сапары неге мүмкін болды?	9.3.2.4 «қырғи қабақ соғыстан» кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық процестерді айқындау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
	Қырғи-қабақ соғыстың аяқталуының себептері қандай болды?	9.3.2.4 «қырғи қабақ соғыстан» кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық процестерді айқындау; 9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау
	Қырғи-қабақ соғыстың аяқталуымен әлемдегі қауіпсіздік артты ма?	9.3.2.4 «қырғи қабақ соғыстан» кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық процестерді айқындау; 9.3.2.8 XX ғасырдың екінші жартысында әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді айқындау; 9.3.2.5 аймақтық шиеленістердің себептері мен салдарын тұжырымдау
5-бөлім. Аумақтық мәселелерді шешудегі халықаралық ұйымдар	БҰҰ Таяу Шығыстағы дағдарысты шешудің қандай бейбіт жолдарын ұсынады?	9.3.2.5 аймақтық шиеленістердің себептері мен салдарын тұжырымдау; 9.3.2.6 халықаралық шиеленістерді реттеудегі БҰҰ-ның қызметін бағалау
	«Араб көктемінің» себептері мен салдары қандай?	9.3.2.5 аймақтық шиеленістердің себептері мен салдарын тұжырымдау; 9.3.2.6 халықаралық шиеленістерді реттеудегі БҰҰ-ның қызметін бағалау;

		9.1.2.4 қоғамдық сананы қалыптастыруда бұқаралық ақпарат құралдарының рөлін анықтау
3-тоқсан		
6-бөлім. XX ғасырдың екінші жартысындағы батыс елдерінің даму ерекшеліктері	Неліктен Ұлыбританияда консерватизм жаңа консерватизммен ауысты?	9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.1.2.2 әлемнің жетекші және дамушы мемлекеттеріндегі халықтың өмір сүру деңгейіне әсер ететін факторларды анықтау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
	Социализмнің «шведтік моделінің» белгілері қандай?	9.1.2.1 батыс және шығыс мемлекеттеріндегі әлеуметтік құрылымның ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтап, мобильділікке тігінен және көлденеңінен мысал келтіру; 9.1.2.2 әлемнің жетекші және дамушы мемлекеттеріндегі халықтың өмір сүру деңгейіне әсер ететін факторларды анықтау; 9.3.1.1 «әл-ауқатты мемлекеттер» ұғымын 1970 1980 жылдардағы әлеуметтік саладағы өзгерістерді сипаттау үшін қолдану
	Германдық «әлеуметтік-нарықтық шаруашылық» ерекшеліктері қандай?	9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.1.2.2 әлемнің жетекші және дамушы мемлекеттеріндегі халықтың өмір сүру деңгейіне әсер ететін факторларды анықтау; 9.3.1.1 «әл-ауқатты мемлекеттер» ұғымын 1970 1980 жылдардағы әлеуметтік саладағы өзгерістерді сипаттау үшін қолдану
7-бөлім. XX ғасырдың екінші	1949 жылғы коммунистік партия	9.4.1.4 себеп-салдарлық байланыстарды талдау арқылы социалистік шаруашылық

жартысындағы Азия елдерінің даму ерекшеліктері	жеңісі нәтижесінде Қытай қалай өзгерді?	жүйесінің дамуындағы қарама-қайшылықтарды анықтау; 9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
	«Азиялық серпіліс» неліктен мүмкін болды?	9.4.2.1 экономикалық жүйелердің тиімділігін интерпретациялау және негіздеу; 9.4.1.5 Оңтүстік - Шығыс Азия мемлекеттерінің қарқынды экономикалық дамуына ықпал ететін негізгі факторларды талдау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін анықтау
	Тәуелсіз Үндістанның қандай мәселелері отарлық өткенімен байланысты?	9.2.1.2 қазіргі қоғамдық-саяси мәселелерді түсіну және интерпретациялау үшін дін туралы білімдерін пайдалану; 9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
	XX ғасырдың екінші жартысындағы кемализм эволюциясы қалай айқындалды?	9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау; 9.2.1.3 тарихи процестің сабақтастығын орнату арқылы адамзаттың өркениетті даму жолдарын қалыптастырудағы әлемдік діндердің рөлін анықтау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
4-тоқсан		
8-бөлім. Қазіргі әлемнің жаһандануы	Жаһанданудың негізгі ерекшеліктері қандай?	9.1.2.3 қоғамның тарихи даму бағытын үлгілей отыра, жаһандану процесіне байланысты қазіргі әлемдегі әлеуметтік өзгерістерді (еңбек миграциясы, әлеуметтік интеграция) бақылау; 9.1.2.4 қоғамдық сананы қалыптастыруда бұқаралық

		ақпарат құралдарының рөлін анықтау
	Жаһандану саясат пен әлемдік экономиканың дамуына қаншалықты ықпал етеді?	9.1.2.3 қоғамның тарихи даму бағытын үлгілей (модельдеу) отыра, жаһандану процесіне байланысты қазіргі әлемдегі әлеуметтік өзгерістерді бақылау (еңбек миграциясы, әлеуметтік интеграция); 9.4.1.3 жаһандану жағдайындағы экономикалық интеграцияның маңызын бағалау; 9.4.2.2 постиндустриалды қоғамның басты экономикалық ресурсы ретінде ақпараттың рөлін анықтау
	Адамзат үшін лаңкестік несімен қауіпті?	9.3.2.7 қазіргі кездегі халықаралық лаңкестік және экстремизм проблемасын талдау; 9.2.1.1 қоғам өміріндегі дәстүрлі және деструктивті діни ұйымдардың іс-әрекетіне баға беру; 9.2.1.2 қазіргі қоғамдық-саяси мәселелерді түсіну және интерпретациялау үшін дін туралы білімдерін пайдалану
	Жаһандану жағдайында ұлттық бірегейлікті қалай сақтауға болады?	9.2.3.3 жаһандану жағдайында ұлттық мәдени құндылықтарды сақтаудың маңыздылығын дәлелдеу; 9.2.2.2 XX ғасырдың екінші жартысы - XXI ғасырдың басындағы бұқаралық мәдениеттің қоғамның рухани дамуына ықпалын бағалау
9-бөлім. XX ғасырдың екінші жартысындағы-XXI ғасырдың басындағы ғылым, білім, технология	АҚШ тағы Ғылыми техникалық революцияның қазіргі әлемдегі елдердің дамуына әсері қандай?	9.2.4.1 ғылыми-техникалық революцияның әлеуметтік және экологиялық салдарын бағалау және интерпретациялау; 9.2.4.3 ғылыми жаңалықтардың (генетика, микробиология, ақпараттық технологиялар, нано

		технологиялар, ядролық физика) қоғам дамуына ықпалын талдау; 9.2.4.2 адамзат өркениетінің дамуын үлгілеу арқылы жаһандық мәселелерді шешуде ғылым мен білімнің маңызы туралы қорытынды жасау
	Әлемдік ғылымның дамуында Байқоңыр ғарыш айлағының маңызы қандай?	9.2.4.1 ғылыми-техникалық революцияның әлеуметтік және экологиялық салдарын бағалау және интерпретациялау; 9.2.4.2 адамзат өркениетінің дамуын үлгілеу арқылы жаһандық мәселелерді шешуде ғылым мен білімнің маңызы туралы қорытынды жасау
	Қазіргі әлемдегі білімнің маңызы неде?	9.2.4.2 адамзат өркениетінің дамуын үлгілеу арқылы жаһандық мәселелерді шешуде ғылым мен білімнің маңызы туралы қорытынды жасау
10-бөлім. XX ғасырдың екінші жартысындағы-XXI ғасырдың басындағы мәдениет	XX ғасырдағы мәдениет қайраткерлері адамзаттың рухани дамуына қандай ықпал жасады?	9.2.2.1 танымал өнер қайраткерлерінің қоғамның дамуына ықпалын талдау және олардың қызметіне дүниежүзілік тарих контекстінде өзіндік баға беру; 9.2.2.3 ақпараттық қоғам жағдайындағы көркем шығармашылықтың жаңа түрлерінің қалыптасуын талдау; 9.2.3.1 түрлі философиялық көзқарастардың қазіргі қоғамдық өмірге ықпалын бағалау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау
	Қоғамның рухани дамуына бұқаралық мәдениеттің әсері қандай?	9.2.2.2 XX ғасырдың екінші жартысы - XXI ғасырдың басындағы бұқаралық мәдениеттің қоғамның рухани дамуына ықпалын бағалау; 9.1.2.4 қоғамдық сананы қалыптастыруда бұқаралық

		ақпарат құралдарының рөлін анықтау

бұйрығына 62-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
63-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 9-сыныбына арналған «Құқық негіздері» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Негізгі орта білім беру деңгейінің 9-сыныбына арналған «Құқық негіздері» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде №29031 болып тіркелген).

2.»Құқық негіздері» оқу пәнінің мақсаты: білім алушылардың бойында адам құқықтарын, қоғам мен мемлекетті құрметтеуге, заң нормаларын орындауға негізделген құқықтық сауаттылықты қалыптастыру, азаматтық құқықтарды іске асыру және міндеттерді орындау үшін қажетті құқықтық мәдениет пен практикалық дағдыларды дамыту.

3.»Құқық негіздері» оқу пәнінің міндеттері:

1) құқықтың базалық салаларының негізгі түсініктері мен мазмұны туралы білімді қалыптастыру;

2) білім алушылардың бойына адамгершілік, әдеп, азаматтық, әділдік және жауапкершілік, адам құқықтары, заң мен тәртіп, бірлік пен ынтымақтастық, демократиялық институттар туралы іргелі құқықтық және әлеуметтік құндылықтарды сіңіру;

3) құқықтық мемлекеттің, азаматтық қоғамның ерекшеліктерін, адам құқықтары мен бостандықтарының басымдығы туралы түсінік қалыптастыру;

4) интернеттегі қауіпсіз әрекет, жеке ақпарат пен дербес деректерді өңдеу және қорғау ережелерін сақтай отырып, сенімді ақпаратты іздеу дағдыларын дамыту;

5) құқықпен реттелетін практикалық жағдаяттарда құқықтық білімді пайдалану қабілетін дамыту;

6) Қазақстан Республикасының заңдарын орындауға, оның тарихына,

мәдениетіне, дәстүрлеріне, адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарына құрметпен қарауға тәрбиелеу;

7) өзекті қоғамдық және құқықтық мәселелер бойынша пікірталастарға қатысу және сын тұрғысынан талдау дағдыларын дамыту;

8) құқықтың базалық салаларының негізгі ұғымдары мен мазмұнын зерделеуде цифрлық технологияларды, оның ішінде жасанды интеллект құралдарын саналы, этикалық және сыни тұрғыдан қолдану дағдыларын қалыптастыру.

9) ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылардың білім алуға тең қол жеткізуі үшін жағдай жасау.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Құқық негіздері» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Құқық негіздері» оқу пәнінің мазмұны

5. «Құқық негіздері» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі 9-сыныпта аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

6. Оқу пәнінің білім мазмұны төрт бөлімнен тұрады:

1) адам мен қоғам өміріндегі құқықтың рөлі;

2) азаматтық және еңбек қатынастарын құқықтық реттеу;

3) кәмелетке толмағандардың құқықтық қатынастарға қатысушы ретіндегі жауапкершілігі;

4) отбасы – қоғам мен мемлекеттің негізі.

7. «Адам мен қоғам өміріндегі құқықтың рөлі» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) адам мен азаматтың құқықтары мен міндеттері;

2) Қазақстанның Конституциялық құрылысы – қуатты мемлекет негізі

8. «Азаматтық және еңбек қатынастарын құқықтық реттеу» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) азаматтық құқық негіздері;

2) еңбек құқығы негіздері.

9. «Кәмелетке толмағандардың құқықтық қатынастарға қатысушы ретіндегі жауапкершілігі» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) құқық бұзушылық және заңды жауапкершілік;

2) әкімшілік және қылмыстық жауапкершілік;

3) құқық қорғау және құқық бұзушылықтың алдын алу шаралары.

10. «Отбасы – қоғам мен мемлекеттің негізі» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) Отбасы құқығының негіздері;

2)отбасылық-некелік қатынастардағы құқықтар мен міндеттер;

3) баланың құқықтарын қорғау.

11. 9-сыныпқа арналған «Құқық негіздері» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Адам мен қоғам өміріндегі құқықтың рөлі» бөлімі: Мемлекет және құқық туралы негізгі ұғымдар. Әлеуметтік нормалар және олардың қоғамға әсері. Құқықтың басқа әлеуметтік нормалардан айырмашылығы: мораль нормалары, діни нормалар, әдет-ғұрыптар, корпоративтік нормалар. Қоғамдық қатынастарды реттеудегі құқықтың рөлі. Заңды сақтау – құқықтық мәдениет пен құқықтық тәртіптің негізі. Конституция – мемлекеттің негізгі заңы. Адам мен азаматтың конституциялық құқықтары және міндеттері. Мемлекет түсінігі, қызметтері, тетіктері мен нысандары. Құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам. Қазақстан Республикасының Конституциялық құрылысы. Мемлекеттік билікті қалыптастырудағы және демократиялық қоғамды дамытудағы сайлаудың рөлі мен маңызы. Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдар жүйесі. Президент. Құрылтай. Қазақстан Халық Кеңесі.

2) «Азаматтық және еңбек қатынастарын құқықтық реттеу» бөлімі. Азаматтық құқық ұғымы. Мүліктік және жеке мүліктік емес құқықтардың мазмұны. Меншік құқығы, меншік құқығына ие болу және оның тоқтатылу жолдары. Тұтынушылардың құқықтары және оны қорғау тәсілдері. Еңбек құқығы ұғымы. Еңбек қатынастарының мазмұны. Еңбек жағдайлары. Еңбекті қорғау. Кәмелетке толмағандардың еңбек жағдайлары мен еңбегін қорғау ерекшеліктері. Еңбек шарты және оның мазмұны. Еңбек шартын жасасу және тоқтату тәртібі;

3) «Кәмелетке толмағандардың құқықтық қатынастарға қатысушы ретіндегі жауапкершілігі» бөлімі. Құқық бұзушылық пен заңды жауапкершілік ұғымы. Кәмелетке толмағандардың жауапкершілігі. Әкімшілік жауапкершілік. Қылмыстық жауапкершілік ерекшеліктері. Кәмелетке толмағандарды әкімшілік және қылмыстық жауапкершілікке тарту ерекшеліктері. Қазақстанның бірегей табиғатын сақтаудың маңызы, экологиялық заңнаманы бұзудың құқықтық салдары және табиғатты қорғаудағы жауапкершілік. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық үшін заңды жауапкершілік. Адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғау тәсілдері. Жеке деректер және оларды қорғау. Интернеттегі қауіпсіз әрекет, жеке ақпаратты қорғау және құпиялылық құқығын сақтау ережелері. Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу шаралары;

4) «Отбасы – қоғам мен мемлекеттің негізі» бөлімі. Неке және отбасы ұғымдары. Отбасы құқығының қайнар көздері мен қағидаттары. Некені қию және оны тоқтату шарттары мен тәртібі. Отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері. Баланың құқықтары мен міндеттері. Отбасы мүшелерінің алименттік міндеттемелері. Ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғау. Бала құқығын қорғаудағы мемлекеттің рөлі. Отбасы –

бала құқықтарын қорғаудың басты институты. Отбасының қоғамдағы маңызы. Отбасылық қатынастарды мемлекеттік қолдау және қорғау.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

12. Бағдарламада оқытудың күтілетін нәтижелеріне жету оқу пәнінің мазмұнын айқындауда негіз болатын оқыту мақсаттары арқылы қамтамасыз етіледі.

13. Оқыту мақсаттары Бағдарламада кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 9.2.1.4 кодында «9» – сынып, «2.1» – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» – оқыту мақсатының реттік саны.

14. Оқыту мақсаттары бөлім бойынша берілген:

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар білуі тиіс:		
Адам мен қоғам өміріндегі құқықтың рөлі	Адам мен азаматтың құқықтары мен міндеттері	9.1.1.1 мемлекет және құқық туралы негізгі ұғымдарды анықтау
		9.1.1.2 әлеуметтік нормалар жүйесіндегі құқықтың маңыздылығын цифрлық ресурстарды, оның ішінде жасанды интеллект құралдарын қолдана отырып түсіндіру
		9.1.1.3 қоғамдағы құқықтық мәдениет пен құқықтық тәртіпті қамтамасыз етудегі заңдарды сақтаудың маңызын негіздеу
		9.1.1.4 адам құқықтарын жүзеге асырудағы Конституцияның мәні мен маңызын нақты мысалдар арқылы түсіндіру
		9.1.1.5 адамның негізгі құқықтарының халықаралық-құқықтық қорғалуын нақты мысалдар арқылы ашып көрсету
		9.1.1.6 өмірлік жағдаяттар негізінде адам мен азаматтың конституциялық құқықтары мен міндеттерін жүзеге асыру реттілігін түсіндіру
	Қазақстанның Конституциялық	9.1.2.1 құқықтық мемлекет пен азаматтық қоғам ұғымдары мен белгілерін ашып көрсету

	құрылысы – қуатты мемлекет негізі	9.1.2.2 Қазақстан Республикасының Конституциялық құрылысының ерекшеліктерін анықтау арқылы адам құқықтарын қорғаудағы мемлекеттің рөлін сипаттау
		9.1.2.3 демократиялық қоғамдағы сайлаудың рөлін түсіндіру
		9.1.2.4 Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдар жүйесі мен қызметін сипаттау
		9.1.2.5 Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздеріне құрметті арттырудың заңнамалық мазмұнын ашу
Азаматтық және еңбек қатынастарын құқықтық реттеу	Азаматтық құқық негіздері	9.2.1.1 күнделікті өмірлік жағдаяттар мысалында мүліктік және жеке мүліктік емес құқық ұғымдары мен мазмұнын сипаттау
		9.2.1.2 меншік құқығына ие болу және оның тоқтатылу жолдарын көрсету
		9.2.1.3 күнделікті өмірлік жағдаяттар негізінде тұтынушылардың құқықтарын қорғау жолдарын анықтау
		9.2.1.4 цифрлық ресурстарды қолдана отырып, азаматтық шарттарды жасау тәртібін талдау
	Еңбек құқығы негіздері	9.2.2.1 еңбек қатынастарының мазмұнын нақты мысалдар арқылы түсіндіру
		9.2.2.2 күнделікті өмірлік жағдаяттарды талдау арқылы кәмелетке толмағандардың еңбек жағдайлары мен еңбегін қорғау жолдарын анықтау
		9.2.2.3 еңбек шартының мазмұнын, оны жасау мен тоқтату тәртібін практикалық түрде түсіндіру
Кәмелетке толмағандардың құқықтық қатынастарға қатысушы ретіндегі жауапкершілігі	Құқық бұзушылық және заңды жауапкершілік	9.3.1.1 құқық бұзушылық ұғымы мен оның себептерін түсіндіру
		9.3.1.2 заңды жауапкершіліктің маңызын бағалау
		9.3.1.3 құқықтық жағдаяттар негізінде кәмелетке толмағандардың заңға қайшы әрекетінің салдарын талдау
	Әкімшілік және	9.3.2.1 күнделікті құқықтық

	қылмыстық жауапкершілік	жағдаяттарды талдау арқылы кәмелетке толмағандарды әкімшілік жауапкершілікке тарту ерекшеліктерін анықтау
		9.3.2.2 күнделікті құқықтық жағдаяттар негізінде кәмелетке толмағандарды қылмыстық жауапкершілікке тарту ерекшеліктерін талдау
		9.3.2.3 Қазақстанның бірегей табиғатын сақтаудың қажеттілігін түсіне отырып, экологиялық заңнама нормаларын бұзудың құқықтық салдарын бағалау
		9.3.2.4 нақты мысалдар арқылы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың салдарын анықтау
	Адам құқығын қорғау және құқық бұзушылықтың алдын алу шаралары	9.3.3.1 дербес деректерді қорғау және құпиялылық құқығын қамтамасыз ету үшін цифрлық технологияларды қолдану
		9.3.3.2 құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғау тәсілдерін сипаттау
		9.3.3.3 білікті заң көмегін алу үшін құзырлы органдар мен ұйымдарға жүгіну кезінде құқықтық білімді қолдану
		9.3.3.4 кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алудың қажеттілігі мен маңыздылығын цифрлық ресурстарды қолдана отырып дәлелдеу
Отбасы – қоғам мен мемлекеттің негізі	Отбасы құқығы негіздері	9.4.1.1 отбасы құқығы принциптері мен отбасының моральдық құндылықтарының өзара байланысын түсіндіру
		9.4.1.2 құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы некені қию және тоқтату шарттарын анықтау

	Отбасылық-некелік қатынастардағы құқықтар мен міндеттер	9.4.1.3 отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттерін моральдық құндылықтар, неке және отбасы заңнамасы нормалары негізінде топтастыру
		9.4.1.4 баланың құқықтары мен міндеттерін моральдық құндылықтар, неке және отбасы заңнамасы нормалары негізінде анықтау
		9.4.1.5 отбасы мүшелерінің алименттік міндеттемелерін жасанды интеллект құралдарын қолдана отырып жіктеу
	Баланың құқықтарын қорғау	9.4.2.1 ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғау нысанын анықтау
		9.4.2.2 баланың құқықтарын қорғау үшін мемлекет тарапынан қабылданатын шараларды сипаттау
		9.4.2.3 отбасы мен отбасылық құндылықтарды нығайтудағы мемлекет пен қоғамның рөлін бағалау

3-параграф. Ұзақ мерзімді жоспар

15. Ұзақ мерзімді жоспар оқу пәнінің оқыту мазмұны мен құрылымын тоқсандар бойынша анықтайды.

16. Бағдарламаның бөлімдері және бөлімшелері/тақырыптары бойынша оқу сағаттарын тоқсан ішінде бөлуді педагог ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес жүзеге асырады.

Бөлім	Бөлімше	Тақырып	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Адам мен қоғам өміріндегі құқықтың рөлі	Адам мен азаматтың құқықтары мен міндеттері	Әлеуметтік нормалар жүйесінде құқықтың рөлі	9.1.1.1 мемлекет және құқық туралы негізгі ұғымдарды анықтау; 9.1.1.2 әлеуметтік нормалар жүйесіндегі құқықтың маңыздылығын цифрлық ресурстарды, оның ішінде жасанды интеллект құралдарын

			қолдана отырып түсіндіру 9.1.1.3 қоғамда құқықтық мәдениет пен құқықтық тәртіпті қамтамасыз етудегі заңдарды сақтаудың маңызын негіздеу
		Конституция – мемлекеттің негізгі заңы	9.1.1.4 адам құқықтарын жүзеге асырудағы Конституцияның мәні мен маңызын нақты мысалдар арқылы түсіндіру 9.1.1.5 адамның негізгі құқықтарының халықаралық-құқықтық қорғалуын нақты мысалдар арқылы ашып көрсету
		Адам мен азаматтың конституциялық құқықтары мен міндеттері	9.1.1.6 өмірлік жағдаяттар негізінде адам мен азаматтың конституциялық құқықтары мен міндеттерін жүзеге асыру тәртібін түсіндіру
	Қазақстанның Конституциялық құрылысы – қуатты мемлекет негізі	Мемлекет түсінігі және белгілері	9.1.2.1 құқықтық мемлекет пен азаматтық қоғам ұғымдары мен белгілерін ашып көрсету
		Қазақстан Республикасының Конституциялық құрылысы	9.1.2.2 Қазақстанның Конституциялық құрылысының ерекшеліктерін анықтау арқылы адам құқықтарын қорғаудағы мемлекеттің рөлін сипаттау;

			9.1.2.3 демократиялық қоғамдағы сайлаудың рөлін түсіндіру
		Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдар жүйесі	9.1.2.4 Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдар жүйесі мен қызметін сипаттау; 9.1.2.5 Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздеріне құрметті арттырудың заңнамалық мазмұнын ашу
Қайталау			
2-тоқсан			
Азаматтық және еңбек қатынастарын құқықтық реттеу	Азаматтық құқық негіздері	Мүліктік және жеке мүліктік емес құқықтар	9.2.1.1 күнделікті өмірлік жағдаяттар мысалында мүліктік және жеке мүліктік емес құқық ұғымдары мен мазмұнын сипаттау
		Меншік иелерінің құқықтары мен міндеттері	9.2.1.2 меншік құқығына ие болу және оның тоқтатылу жолдарын көрсету
		Тұтынушы құқықтары	9.2.1.3 күнделікті өмірлік жағдаяттар негізінде тұтынушылардың құқықтарын қорғау жолдарын анықтау
			9.2.1.4 азаматтық шарттарды жасау тәртібін цифрлық ресурстарды қолдана отырып талдау
	Еңбек құқығы негіздері	Еңбек қатынастары	9.2.2.1 еңбек қатынастарының мазмұнын нақты мысалдар арқылы

			түсіндіру
		Еңбек жағдайлары және еңбекті қорғау	9.2.2.2 күнделікті өмірлік жағдаяттарды талдау арқылы кәмелетке толмағандардың еңбек жағдайлары мен еңбегін қорғау жолдарын анықтау
		Еңбек шартын жасау және тоқтату тәртібі	9.2.2.3 еңбек шартының мазмұнын, оны жасау мен тоқтату тәртібін практикалық түрде түсіндіру
Қайталау			
3-тоқсан			
Кәмелетке толмағандардың құқықтық қатынастарға қатысушы ретіндегі жауапкершілігі	Құқық бұзушылық және заңды жауапкершілік	Құқық бұзушылық түсінігі	9.3.1.1 құқық бұзушылық ұғымы мен оның себептерін түсіндіру
		Заңды жауапкершілік	9.3.1.2 заңды жауапкершіліктің маңызын бағалау
		Кәмелетке толмағандардың құқықтық жауапкершілігі	9.3.1.3 құқықтық жағдаяттар негізінде кәмелетке толмағандардың заңға қайшы әрекетінің салдарын талдау
	Әкімшілік және қылмыстық жауапкершілік	Әкімшілік жауапкершілік	9.3.2.1 күнделікті құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы кәмелетке толмағандарды әкімшілік жауапкершілікке тарту ерекшеліктерін анықтау
		Қылмыстық жауапкершілік	9.3.2.2 күнделікті құқықтық жағдаяттар негізінде кәмелетке толмағандарды қылмыстық жауапкершілікке тарту

			ерекшеліктерін талдау
			9.3.2.3 Қазақстанның бірегей табиғатын сақтаудың қажеттілігін түсіне отырып, экологиялық заңнама нормаларын бұзудың құқықтық салдарын бағалау
		Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық үшін заңды жауапкершілік	9.3.2.4 нақты мысалдар арқылы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың салдарын анықтау
	Адам құқығын қорғау және құқық бұзушылықтың алдын алу шаралары	Жеке деректер және оларды қорғау	9.3.3.1 дербес деректерді қорғау және құпиялылық құқығын қамтамасыз ету үшін цифрлық технологияларды қолдану
		Адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғау	9.3.3.2 құқықтық жағдаяттарды талдау арқылы адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғау тәсілдерін сипаттау
			9.3.3.3 білікті заң көмегін алу үшін құзырлы органдар мен ұйымдарға жүгіну кезінде құқықтық білімді қолдану
		Құқық бұзушылықтың алдын алу шаралары	9.3.3.4 кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алудың қажеттілігі мен маңыздылығын

			цифрлық ресурстарды қолдана отырып дәлелдеу
Қайталау			
4-тоқсан			
Отбасы – қоғам мен мемлекеттің негізі	Отбасы құқығының негіздері	Отбасы – қоғамның негізі	9.4.1.1 отбасы құқығы принциптері мен отбасының моральдық құндылықтарының өзара байланысын түсіндіру
		Некеге тұру және некені тоқтату шарттары мен тәртібі	9.4.1.2 құқықтық жағдаяттар негізінде некені қию және оның тоқтатылу шарттарын анықтау
	Отбасылық-некелік қатынастардағы құқықтар мен міндеттер	Отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері	9.4.1.3 отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттерін моральдық құндылықтар, неке және отбасы заңнамасы нормалары негізінде топтастыру
		Баланың құқықтары мен міндеттері	9.4.1.4 баланың құқықтары мен міндеттерін моральдық құндылықтар, неке және отбасы заңнамасы нормалары негізінде анықтау
		Отбасы мүшелерінің алименттік міндеттемелері	9.4.1.5 отбасы мүшелерінің алименттік міндеттемелерін жасанды интеллект құралдарын қолдана отырып жіктеу
	Баланың құқықтарын қорғау	Ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғау нысаны	9.4.2.1 ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғау нысанын анықтау

		Баланың құқықтарын қорғаудағы мемлекеттің рөлі	9.4.2.2 баланың құқықтарын қорғау үшін мемлекет тарапынан қабылданатын шараларды сипаттау
			9.4.2.3 отбасы мен отбасылық құндылықтарды нығайтудағы мемлекет пен қоғамның рөлін бағалау
Қайталау			

бұйрығына 63-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
64-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы «Абай ұлттық мектебінің» 5-9-сыныптарына арналған «Абайтану» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Абайтану» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасының мақсаты:

1) Абай шығармаларының тілдік қабаты арқылы қазақ әдеби тілінің құнарын, көркем сөздің қуатын, эстетикалық күшін, идеялық мазмұнын меңгертіп, бейнеленген құбылысты көркемдік тұрғыда қабылдауға қажетті білім, білік, дағдылар қалыптастыру, ұлттық мінез-құлық, сапалық ерекшеліктерді,

ұлттық кодты таныту, гуманистік-көркемдік, мәдени-тарихи, ұлттық құндылықтарды бағалай алу құзыретін дамыту, әдеби-эстетикалық талғамдары мен ізгілік және іскерлік құндылықтарын, шығармашылық құзыреттерін жетілдіру;

2) Абайдың «Толық адам», ар ілімі, адамшылық мұрат-мақсаты, пәлсапалық көзқарастары арқылы тұлғалық қасиеттерді танытып, білімгерлердің өзіндік даму бағытын, сыни ой-пайымын қалыптастыру;

3) әдеби тіл және әдеби формалар арқылы өз ойын еркін жеткізе алатын, өзіндік ұстанымы бар, түрлі жағдайда оңтайлы шешім қабылдауға қабілетті тұлға қалыптастыру.

3. «Абайтану» пәнінің үлгілік оқу бағдарламасының міндеттері:

1) Абай шығармашылығының идеялық, мазмұндық-құрылымдық сипатын, тілдік, стильдік, жанрлық ерекшеліктерінен жүйелі білім беру;

2) Абай шығармаларындағы ізгілік, имандылық, мораль қағидаттарын таразылау арқылы Абай ілімдерінің негізін терең таныту;

3) Абайдың қарасөздері мен өленderіндегі ой-толғамдарды интерпретациялай алу;

4) өзіндік ой-пікірлерін жазба тіл мен сөйлеу тілінде еркін жеткізе алу, оқу материалдарын салыстыру, саралау, талдай алу;

5) Абай шығармаларындағы заман адамының тұлғалық ерекшеліктерін саралау арқылы пәлсапалық толғаныстарын пайымдау, қажетті тұлғалық қасиеттерді, өз заманына лайық тұлға болу харекеттерін сыни пайымдау;

6) «Абайды ұлтымыздың мәдени капиталы» ретінде бағалау;

7) цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті, мәтіндерді талдау мен құрастыруда, зерттеу және жобалау жұмыстарында академиялық адалдықты сақтай отырып, саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

4. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Абайтану» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Абайтану» оқу пәнінің мазмұны

5. «Абайтану» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

6. «Абайтану» оқу пәні білімінің мазмұны бөлімдерге бөлінген:

1) оқу және түсіну;

2) талдау және жинақтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім).

7. «Оқу және түсіну» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мәтінді түсініп, мәнерлеп негізгі ой түйіндерін пайымдап оқу;

2) мәтіннің тілдік қабатын (лексикалық, образдық мәнін) игеру;

3) шығарма үзінділерімен жұмыс;

4) шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн;

5) (ауызша, жазбаша) интерпретация.

8. «Талдау және жинақтау» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әдеби шығарманың композициялық құрылымы;

2) көркем шығарманың идеялық мазмұны, образдар жүйесі, типтік характер;

3) көркем шығарманың тілі, стилі;

4) көркемдік тәсілдер.

9. «Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) шығармадағы тарихи шындық және көркемдік шешім;

2) рухани және көркем-эстетикалық құндылық;

3) әдеби шығармашылық;

4) әдеби сын.

10. 5-сыныпқа арналған «Абайтану» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) оқу және түсіну:

мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау; шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну; шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру; көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратын) анықтау; көркем, шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту; мысал өлеңдерді (диалогте, сахналық көріністе, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау; көркем мәтіндегі ой-түйіндерді салыстырмалы үлгіде (мақал, мысал, дәйек) әңгімелеу;

2) талдау және жинақтау:

сюжетті шығармадағы фабула, композициясын тауып, жоспар құру; лирикалық шығарманы құрылысына талдау; қарасөздерді мағыналық жігіне

қарай бөлу; шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; жас Абайды ерекшелейтін қасиеттерді шығармадағы іс-әрекеті арқылы дәйектеу; Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ой-тұжырымдарын (ментальді картада, кластер) жинақтау; көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; көркем мәтіндегі сөз образдарының эстетикалық құндылығын бағалау; шығарманы автор ізімен баяндап жазу; көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу; «Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы» эссе жазу; оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу.

11. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Мұхтар Әуезов «Абайдың өмірбаяны» мақаласы;

2) Мұхтар Әуезов «Зерек те талапты жас»;

3) «Ғылым таппай мақтанба», «Интернатта оқып жүр», «Жасымда ғылым бар деп ескермедім», «Қыс», «Күз», «Жаз», «Жазғытұры» өлеңдері;

4) «Отыз бірінші», «Отыз екінші» қарасөздері;

5) «Есек пен бұлбұл», «Шегіртке мен құмырсқа», «Қарға мен түлкі», «Емен мен шілік» мысал өлеңдері;

6) қосымша оқуға:

Мұхтар Әуезов «Кәрі әже – Зере» («Абай жолы» роман-эпопеясынан);

Тұрағұл Абайұлы «Менің әкемнің ерекше қасиеті»;

Уәсила Мағауияқызының Абай туралы естеліктері;

Бейбіт Сапаралы «Өскенбай» (тарихи ғұмырбаяндық еңбегінен);

Мұхтар Әуезов «Құнанбай» («Абай жолы» роман-эпопеясынан);

Мұхтар Әуезов «Ұлжан» («Абай жолы» роман-эпопеясынан).

12. 6-сыныпқа арналған «Абайтану» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) оқу және түсіну:

мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу; мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау; көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау; көркем шығармадағы тұлғаның ерекшелігін (слайд, ментальді карта) сипаттау; лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау;

2) талдау және жинақтау:

лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу; ортақ негізгі ойқазығын, лирикалық образдарды анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер) жинақтау; шығарма тіліндегі этномәдени бірліктерді айқындау, поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау, мәтіндегі нысандарды ұлттық, тарихи құндылық тұрғысында бағалау; мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ойтолғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу; шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау.

13. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) «Өлең – сөздің патшасы, сөз сарасы», «Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін», «Біреудің кісісі өлсе, қаралы ол», «Білімдіден шыққан сөз», «Біреуден біреу артылса», «Сенбе жұртқа тұрса да қанша мақтап», «Әсемпаз болма әрнеге», «Адамның кейбір кездері», «Көңіл құсы құйқылжыр шартарапқа», «Құлақтан кіріп бойды алар» өлеңдері;

2) «Жетінші», «Он бесінші», «Он сегізінші», «Он тоғызыншы», «Жиырма бірінші» қарасөздері;

3) қосымша оқуға:

Ахмет Байтұрсынұлының «Қазақтың бас ақыны» мақаласы;

Кәкітай Ысқақұлы «Абай (Ибраһим) Құнанбайұлының өмірі» мақаласы; Ахмет Жұбанов «Абайдың музыкалық мұрасы»

14. 7-сыныпқа арналған «Абайтану» пәнінің базалық мазмұны:

1) оқу және түсіну:

көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; көркем мәтіндегі ой-түйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру; әдеби шығармадағы өзекті ойды, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық, эстетикалық мәселені анықтау; көркем шығармадағы, образдарды, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау; қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба) қолдана отырып баяндау;

2) талдау және жинақтау:

шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; көркем шығармадағы лирикалық образдың жасалу тәсілдерін айқындау; автордың түрлі мінез-құлық, адам болмысы туралы тұжырымдарын түрлі нысанда жинақтау; көркем шығарма тілінің, ақпараттық, фразеологиялық қырын мәнмәтінде анықтау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; көркем образдардың тұлғалық ерекшеліктерін ашудағы автор шеберлігіне баға беру; кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме,) жазу; әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу.

15. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) «Ұяламын дегенің көңіл үшін», «Жүрек – теңіз, қызықтың бәрі – асыл тас...», «Жастықтың оты жалындап», «Жүректе қайрат болмаса», «Қансонарда бүркітші шығады аңға», «Желсіз түнде жарық ай», «Көзімнің қарасы», «Қараңғы түнде тау қалғып», «Өзгеге, көңілім, тоярсың» өлеңдері;

2) «Екінші», «Бесінші», «Жиырма үшінші», «Жиырма алтыншы», «Жиырма тоғызыншы», «Қырық төртінші»қарасөздері;

3) қосымша оқуға:

Жүсіпбек Аймауытов пен М.Әуезовтің «Абайдың өнері һәм қызметі» мақаласы; Көкбай Жанатайұлы «Абай туралы естелік»; «Біржан сал Абай ауылында» («Абай жолы» роман-эпопеясынан үзінді).

16. 8-сыныпқа арналған «Абайтану» пәнінің базалық мазмұны:

1) оқу және түсіну:

көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; тілдік бірліктердің семантикалық мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; әке жоқтауындағы эмоционалды-экспрессивті сөздерді зерделеу, авторлық идеяны өмір шындығымен байланыстыру; шығармадағы Абайдың ой-тұжырымдарын өзге шығармаларымен байланыстыру, тұтастыру; шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу; көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу/тұжырым айту; қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба) дәйектеу;

2) талдау және жинақтау:

шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; көркем шығармадағы образ құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бірліктерді жинақтау; көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, аксиморон, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, шығарма, блог, әңгіме жазу; көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу; шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу.

17. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) «Тұла бойың ұят-ар едің», «Жиырма жеті жасында», «Талаптың мініп тұлпарын», «Кешегі өткен ер Әбіш», «Орынсызды айтпаған», «Жастықтың оты қайдасың?», «Бір дәурен кемді күнге – бозбалалық», «Дүтбайға», «Мен боламын демеңдер», «Қақтаған ақ күмістей кең маңдайлы», «Білектей арқасында өрген бұрым», «Аттың сыны», «Бүркіт сыны» өлеңдері;

2) «Төртінші», «Алтыншы», «Он төртінші», «Отызыншы», «Отыз үшінші», «Отыз тоғызыншы» қарасөздері;

3) қосымша оқуға:

Мұхтар Әуезов «Халқын сүйген Әбіш» еңбегі;

Мұхтар Әуезов «Абай Құнанбаев» монографиясы;

Зәки Ахметов «Абайдың ақындық әлемі» еңбегі.

18. 9-сыныпқа арналған «Абайтану» пәнінің базалық мазмұны:

1) оқу және түсіну:

көркем мәтінді талдап оқу; тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту/жазу;

2) талдау және жинақтау:

шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, композициялық амалдарды айқындау; шығармадағы образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу, әртүрлі мінез-құлықты саралап тану, «адал жар», «адал дос», «мағыналы жастық» тұжырымдарын айқындау, автордың ойын айқындау; көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; көркем шығармалардың рухани-эстетикалық құндылығына баға беру; шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу.

19. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) «Сегіз аяқ», «Заманақыр жастары», «Жасөспірім замандас қапа қылды», «Көзінен басқа ойы жоқ», «Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат», «Адасқанның алды-жөн, арты соқпақ», «Көңілім қайтты достан да, дұшпаннан да», «Өкінішті көп өмір кеткен өтіп», «Сабырсыз, арсыз, еріншек», «Қартайдық, қайғы ойладық, ұйқы сергек», «Қыран бүркіт не алмайды салса баптап», «Ғашықтық құмарлықпен ол – екі жол», «Ғашықтың тілі – тілсіз тіл», «Жарқ етпес қара көңілім не қылса да», «Қызарып, сұрланып» өлеңдері;

2) «Тоғызыншы», «Жиырмасыншы», «Отыз алтыншы», «Отыз жетінші», «Қырқыншы» қарасөздері;

3) «Ескендір» поэмасы;

4) қосымша оқуға:

Мекемтас Мырзахметұлының «Абайдың адамгершілік мұраттары» еңбегі;

Тұрсын Жұртбайдың «Күйесің жүрек... Сүйесің» еңбегі.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

20. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі бөлімдердің ретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 7.2.1.1 кодында: «7» – сынып, «2.1» – негізгі дағдылар, «1» – оқу мақсатының реті.

21. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) оқу және түсіну:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтінді түсініп, мәнерлеп негізгі ой түйіндерін пайымдап оқу	5. 1. 1. 1 мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау	6. 1. 1. 1 мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу	7. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу	9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу
2. Мәтіннің тілдік қабатын (лексикалық, образдық мәнін) игеру	5. 1. 2. 1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі	6. 1. 2. 1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалы, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну	7. 1. 2. 1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау	8. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің семантикалық мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; 8. 1. 2. 2 әке жоқтауындағы	9. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындайотырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу

	қолданысын түсіну			эмоционалды-экспрессивті сөздерді зерделеу, авторлық идеяны өмір шындығымен байланыстыру	
3. Шығарма үзінділерімен жұмыс	5. 1. 3. 1 шығарманы құрылысымен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру	6. 1. 3. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау	7. 1. 3. 1 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру	8. 1. 3. 1 шығармадағы Абайдың ой-тұжырымдарын өзге шығармалармен байланыстыру, тұтастыру	9. 1. 3. l шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу
4. Шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн	5. 1. 4. 1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратын) анықтау	6. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау	7. 1. 4. 1 әдеби шығармада өзекті ойды, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық, эстетикалық мәселені анықтау	8. 1. 4. 1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу	9. 1. 4. 1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну

5. Интерпретация (ауызша, жазбаша)	5. 1. 5. 1 көркем, шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту; 5. 1. 5. 2 мысал өлеңдерді (диалогте, сахналық көріністе, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау; 5. 1. 5. 3 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді салыстырмалы үлгіде (мақал, мысал, дәйек) әңгімелеу	6. 1. 5. 1 көркем шығармадғы тұлғаның ерекшелігін(слайд, ментальді карта) сипаттау; 6. 1. 5. 2 лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау	7. 1. 5. 1 көркем шығармадағы, образдары, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау; 7. 1. 5. 2 қара сөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) баяндау	8. 1. 5. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшелік терін жазу/тұжырып айту; 8. 1. 5. 2 қара сөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) дәйектеу	9. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; 9. 1. 5. 2 қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту/жазу

2) талдау және жинақтау:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Әдеби шығарманың композициялық құрылымы	5. 2. 1. 1 сюжетті шығармадағы фабула композицияын тауып, жоспар құру;	6. 2. 1. 1 лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау;	7. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай	8. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып,	9. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып,

	5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5. 2. 1. 3 қарасөздерді мағыналық жігіне қарай бөлу	6. 2. 1. 2 қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу	отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру	негізгі тұжырымын жинақтау	композициялық амалдарды айқындау
2. Көркем шығарманың идеялық мазмұны, образдар жүйесі, типтік характер	5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 2. 2. 2 жас Абайды ерекшелей тін қасиеттерді шығармадағы іс-әрекеті арқылы дәйектеу; 5. 2. 2. 3 Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ой-тұжырымдарын (ментальді картада, кластер) жинақтау	6. 2. 2. 1 шығармаларға ортақ ойқазығын, образдарды анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер) жинақтау	7. 2. 2. 1 көркем шығармадағы лирикалық образдың жасалу тәсілдерін айқындау; 7. 2. 2. 2 автордың түрлі мінез-құлық, адам болмысы туралы тұжырымдарын түрлі нысанда жинақтау	8. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образ құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бірліктерді жинақтау	9. 2. 2. 1 шығармадағы образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу, әртүрлі мінез-құлықты саралап тану, «адал жар», «адал дос», «мағыналы жастық» тұжырымдарын айқындау, автордың ойын айқындау
3. Көркем шығарманың тілі, стилі	5. 2. 3. 1 көркем шығарма дағы поэтикалық тілдің ерекшелігінайқындау	6. 2. 3. 1 шығарма тіліндегі этномәдени бірліктерді талдау, поэтикалық тілдің	7. 2. 3. 1 көркем шығарма тілінің, ақпараттық, фразеологиялық қырын	8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау,	9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау

		ерекшелігін айқындау	мәнмәтінде анықтау	өзіндік ерекшеліктерін айқындау	
4. Көркемдік тәсілдер	5. 2. 4. 1 шығармада ғы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау	6. 2. 4. 1 шығармада ғы көркем ауыстырулар ды (троптар ды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау	7. 2. 4. 1 шығармада ғы көркемдегіш құралдардың (троптың түрлері мен символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау	8. 2. 4. 1 шығармада ғы көркемдегіш құралдардың (троп пен фигура, психологиялық параллелизм, перифраз, аксиморон, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау	9. 2. 4. 1 шығармада ғы әдеби тілді құбылтуменн айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

1. Шығармада ғы тарихи шындық және көркемдік шешім	5. 3. 1. 1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау	6. 3. 1. 1 шығарма образдар ын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысын ан бағалау; 6. 3. 1. 2 мәтіндегі нысандар	7. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және	8. 3. 1. 1 шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру	9. 3. 1. 1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен

		ды ұлттық, тарихи құндылық тұрғысында бағалау	тарихи құндылығын бағалау		салыстыра бағалау
2. Рухани және көркем-эстетикалық құндылығы	5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау	6. 3. 2. 1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру	7. 3. 2. 1 көркем образдардың тұлғалық ерекшелікте рін ашудағы автор шеберлігіне баға беру	8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру	9. 3. 2. 1 көркем шығармалардың рухани-эстетикалық құндылығына баға беру
3. Әдеби шығармашылық	5. 3. 3. 1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5. 3. 3. 3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу, «Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы» эссе жазу	6. 3. 3. 1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу	7. 3. 3. 1 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме) жазу	8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, шығарма, блог, әңгіме жазу; 8. 3. 3. 2 көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу	9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу

4. Әдеби сын	5. 3. 4. 1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу	6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу

22. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімшелер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

23. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы «Абай ұлттық мектебінің» 5-9-сыныптарына арналған «Абайтану» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы «Абай ұлттық мектебінің» 5-9-сыныптарына арналған «Абайтану» оқу пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
Абайдың өскен ортасы, тұлғалық ерекшеліктері	«Абайтану» пәнінің ерекшелігі, пән ретіндегі сипаттамасы, Абайдың балалық шағы мен өскен ортасын жайында жазылған мақала мен көркем	Оқу және түсіну	5. 1. 2. 1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну;

	шығармалар арқылы игеру; Ғылымның пайдасы мен оны игерудің шарттары туралы Абай пайымын тану. Кіріспе. «Абайтану» пәні туралы түсінік, М. Әуезов «Абайдың өмірбаяны», М. Әуезов «Зерек те талапты жас», «Ғылым таппай мақтанба», «Интернатта оқып жүр...» өлеңдері. Қосымша оқуға: М.Әуезов «Кәрі әже – Зере» («Абай жолы» роман-эпопеясынан), Тұрағұл Абайұлы «Менің әкемнің ерекше қасиеті», Уәсила Мағауияқызының Абай туралы естеліктері.		5. 1. 3. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру; 5. 1. 4. 1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратын) анықтау; 5. 1. 5. 1 көркем, шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту
		Талдау және жинақтау	5. 2. 1. 1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 2. 2. 2 жас Абайды ерекшелейтін қасиеттерді шығармадағы іс-әрекеті арқылы дәйектеу; 5. 2. 2. 3 Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ой-тұжырымдарын (ментальді картада, кластер) нысандарда жинақтау
		Бағалау (салыстыру) және шығарма	5. 3. 1. 1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау;

		шылық (өнім)	5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5. 3. 3. 1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5. 3. 3. 2 көркем шығармада ғы көрініс ті әңгімелеп жазу; 5. 3. 3. 3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу, «Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы» эссе жазу
2-тоқсан			
«Білімдіден шыққан сөз»	Абайдың тұлғалық болмысы мен өскен ортасын ғылыми мақалалар мен көркем шығармалар арқылы игеру; білім алу шарттарын шығармалары арқылы игеру. «Жасымда ғылым бар деп ескермедім» өлеңі, «Отыз бірінші», «Отыз екінші» қарасөздері. Қосымша оқуға: Бейбіт Сапаралы «Өскенбай»,	Оқу және түсіну	5. 1. 1. 1 мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау; 5. 1. 2. 1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестері нің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну; 5. 1. 3. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру; 5. 1. 4. 1 көркем шығармадағы

	Мұхтар Әуезов «Құнанбай» («Абай жолы» роман-эпопеясынан), Мұхтар Әуезов «Ұлжан» («Абай жолы» роман-эпопеясынан)		көтерілген мәселені (ғибратты) анықтау; 5. 1. 5. 2 мысал өлеңдерді (диалогте, сахналық көріністе, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау
		Талдау және жинақтау	5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 2. 2. 3 Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ой-тұжырымдарын (ментальді картада, кластер) нысандарда жинақтау
		Бағалау (салыстыру) және шығарма шылық (өнім)	5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5. 3. 3. 3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу, «Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы» эссе жазу
3-тоқсан			
	Адамның түрлі мінез-құлық, іс-	Оқу және түсіну	5. 1. 1. 1 мәтінді түсініп оқи отырып,

«Мініңді ұрлап жасырып...»	әрекеттерін, болмысын мысал өлеңдері мен сатирасы арқылы сын тұрғысында пайымдау. «Есек пен бұлбұл», «Шегіртке мен құмырсқа», «Қарға мен түлкі», «Емен мен шілік» мысал өлеңдері		негізгі ой түйіндерін анықтау; 5. 1. 2. 1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну; 5. 1. 3. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру; 5. 1. 4. 1 мәтіндегі, көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратты) анықтау; 5. 1. 5. 1 көркем шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту; 5. 1. 5. 2 мысал өлеңдерді (диалогте, сахналық көріністе, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау; 5. 1. 5. 3 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді салыстырмалы үлгіде (мақал, дәйек) әңгімелеу
		Талдау және жинақтау	5. 2. 1. 1 сюжетті шығармада ғы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-

			әрекеті арқылы образын ашу; 5. 2. 4. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығарма шылық (өнім)	5. 3. 3. 1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5. 3. 3. 3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу; 5. 3. 4. 1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу
4-тоқсан			
«Түрлендір ген дүниені тәңірім шебер»	А.Құнанбайұлының сомдаған көркем образдарын эстетикалық-танымдық тұрғыда бейнелі әрі зерделі игеру. «Қыс», «Күз», «Жаз», «Жазғытұры» өлендері	Оқу және түсіну	5. 1. 1. 1 мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау; 5. 1. 2. 1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну; 5. 1. 3. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру;

			5. 1. 4. 1 мәтіндегі, көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратты) анықтау; 5. 1. 5. 3 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді салыстырмалы үлгіде (мақал, мысал, дәйек) әңгімелеу
		Талдау және жинақтау	5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5. 2. 3. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 5. 2. 4. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығарма шылық (өнім)	5. 3. 1. 1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; 5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5. 3. 3. 3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу

2) 6-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
«Сөз түзелді, тыңдаушы, сен де түзел»	Сөз мәдениеті, сөйлеу мәдениеті, талапты тыңдарман, адамдық болмыс жөнінде Абай көзқарастарын таныту, тағылымдық мәнін зерделеу. «Өлең − сөздің патшасы, сөз сарасы», «Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін», «Біреудің кісісі өлсе, қаралы ол», «Білімдіден шыққан сөз» өлеңдері. Қосымша оқуға: Ахмет Байтұрсынұлының «Қазақтың бас ақыны» мақаласы	Оқу және түсіну	6. 1. 1. 1 мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу; 6. 1. 2. 1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалы, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6. 1. 3. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау; 6. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау; 6. 1. 5. 2 лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау
		Талдау және жинақтау	6. 2. 1. 1 лирикалық шығармаларды композициялық

			құрылымына талдау; 6. 2. 2. 1 ортақ негізгі ой қазығын, лирикалық образдарды анықтау, ой-толғамдарды нысандарда (ментальді картада, кластер) жинақтау; 6. 2. 3. 1 өлең құрылысына талдай отырып, шығарма тіліне, көркемдік тәсіліне, этномәдени бірліктеріне талдау, поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	6. 3. 1. 2 мәтіндегі нысандарды ұлттық, тарихи құндылық тұрғысында бағалау; 6. 3. 2. 1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; 6. 3. 3. 1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып

			(ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу; 6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
2-тоқсан			
«Бір ғылымнан басқаның кеселі көп асқанға»	А.Құнанбайұлының адамға тән жақсы, жаман әрекеттерді салыстыра отырып, адамшылықтың жолын нұсқайтын ой-пайымдарын саралап тану, өзіндік көзқарас қалыптастыру. «Біреуден біреу артылса» өлеңі, «Он сегізінші», «Жиырма бірінші», «Жетінші» қарасөздері. Қосымша оқуға: Кәкітай Ысқақұлы «Абай (Ибраһим) Құнанбайұлының өмірі»	Оқу және түсіну	6. 1. 2. 1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6. 1. 3. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау; 6. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау; 6. 1. 5. 1 көркем шығармадағы тұлғаның ерекшелігін (слайд, ментальді карта) сипаттау; 6. 1. 5. 2 лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау

		Талдау және жинақтау	6. 2. 1. 2 қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу; 6. 2. 2. 1 ортақ негізгі ой қазығын анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер нысандар да) жинақтау; 6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	6. 3. 1. 2 мәтіндегі нысандарды ұлттық, тарихи құндылық тұрғысында бағалау; 6. 3. 2. 1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; 6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
3-тоқсан			
Абай – ақылдың бойтұмары	Абайдың тұлғалық кемелдік туралы ойларын өмірлік ұстаным тұрғысында таразылау,	Оқу және түсіну	6. 1. 1. 1 мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу; 6. 1. 2. 1 мәнерлеп (логикалық екпін

	оқушылардың көзқарасы мен өмірлік бағыттарына негіз етіне ықпал ету. «Сенбе жұртқа тұрса да қанша мақтап», «Әсемпаз болма әрнеге» өлеңдері, «Он бесінші», «Он тоғызыншы» қарасөздері.		мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6. 1. 3. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау; 6. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау
		Талдау және жинақтау	6. 2. 1. 1 лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; 6. 2. 1. 2 қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу; 6. 2. 2. 1 ортақ негізгі ой қазығын анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер нысандарда) жинақтау; 6. 2. 4. 1-шығармадағы көркемдік құралдарды анықтау

		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	6. 3. 1. 1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6. 3. 2. 1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; 6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
4-тоқсан			
«Сылдырап өңкей келісім»	Абайдың сөз өнеріне эстетикалық талғамы мен талабын зерделеу, эстетикалық, танымдық мақсатта игеру. «Адамның кейбір кездері», «Көңіл құсы құйқылжыр шартарапқа», «Құлақтан кіріп, бойды алар» өлеңдері Қосымша оқуға: Ахмет Жұбанов «Абайдың музыкалық мұрасы»	Оқу және түсіну	6. 1. 1. 1 мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу; 6. 1. 2. 1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6. 1. 3. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау
		Талдау және жинақтау	6. 2. 1. 1 лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; 6. 2. 3. 1 өлең құрылысына талдай

			отырып, шығарма тіліне, көркемдік тәсіліне, этномәдени бірліктеріне талдау, поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	6. 3. 2. 1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; 6. 3. 3. 1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу

3) 7-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
«Пайда ойлама, ар ойла...»	Абайдың ізгілік имандылық, мораль қағидаттары	Оқу және түсіну	7. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық,

	туралы ой-толғамдарын саралап тану, адамшылық негіздерді тұтынуға ықпал ету. «Ұяламын дегенің көңіл үшін», «Жүрек – теңіз, қызықтың бәрі – асыл тас...» өлеңдері, «Жиырма тоғызыншы», «Бесінші» қарасөздері Қосымша оқуға: Жүсіпбек Аймауытов пен Мұхтар Әуезовтің «Абайдың өнері һәм қызметі» мақаласы		психологиялық кідірістер мен) оқу; 7. 1. 2. 1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; 7. 1. 3. 1 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру; 7. 1. 5. 2 қара сөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) баяндау
		Талдау және жинақтау	7. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; 7. 2. 3. 1 көркем шығарма тілінің, ақпараттық, фразеологиялық қырын мәнмәтінде анықтау; 7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау
		Бағалау (салыстыру) және	7. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен

		шығармашылық (өнім)	идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 3. 1 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме) жазу
2-тоқсан			
«Жүректе қайрат болмаса...»	Абайдың ақыл, қайрат, жігер туралы өлеңінің мәнін түсініп, адамға рухани нәр беретін негіздерді түйсінуге талаптану. «Жастықтың оты жалындап», «Жүректе қайрат болмаса» өлеңдері, «Жиырма үшінші», «Қырық төртінші» қарасөздері.	Оқу және түсіну	7. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; 7. 1. 2. 1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; 7. 1. 3. 1 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру; 7. 1. 5. 2 қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) баяндау
		Талдау және жинақтау	7. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық

			құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; 7. 2. 2. 1 көркем шығармадағы лирикалық образдың жасалу тәсілдерін айқындау; 7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	7. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
3-тоқсан			
«Жақсы ат пен тату жолдас – бір ғанибет»	Қазақтың ұлттық мәдениеті мен саятшылық өнерінен түсініктерін кеңейтіп, көркемдық танымдарын дамыту, қазақ қауымындағы кейбір мінез-	Оқу және түсіну	7. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; 7. 1. 2. 1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте)

	құлықты саралап тану. «Қансонарда бүркітші шығады аңға», «Екінші», «Жиырма алтыншы» қарасөздері. Қосымша оқуға: Көкбай Жанатайұлы «Абай туралы естелік»		қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; 7. 1. 3. 1 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру; 7. 1. 4. 1 әдеби шығармада өзекті ойды көтерілген әлеуметтік-қоғамдық, эстетикалық мәселені анықтау; 7. 1. 5. 2 қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) баяндау
		Талдау және жинақтау	7. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; 7. 2. 3. 1 көркем шығарма тілінің, ақпараттық, фразеологиялық қырын мәнмәтінде анықтау; 7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау
		Бағалау (салыстыру)	7. 3. 1. 1 шығарманың

		және шығармашылық (өнім)	тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 2. 1 көркем образдардың тұлғалық ерекшеліктерін ашудағы автор шеберлігіне баға беру; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
4-тоқсан			
«Ұйықтап жатқан жүректі ән оятар»	Абайдың музыкалық мұрасын рухани-эстетикалық, танымдық мақсатта игеру. «Желсіз түнде жарық ай», «Көзімнің қарасы», «Қараңғы түнде тау қалғып», «Өзгеге, көңілім, тоярсың» Қосымша оқуға: «Біржан сал Абай ауылында»(«Абай жолы» роман-эпопеясынан үзінді)	Оқу және түсіну	7. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; 7. 1. 2. 1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау
		Талдау және жинақтау	7. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын

			айқындау, жоспар құру; 7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	7. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу

4) 8-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
«Тұла бойың ұят, ар едің»	Әбдірахманға арналған өлеңдері арқылы кемел адамға тән тұлғалық қасиеттерді саралап тану, сүйікті ұлына деген әке жоқтауының мәнін түсіну.	Оқу және түсіну	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің семантикалық, мәнін түсініп, мәтіннің ішкі

	«Тұла бойың ұят, ар едің», «Жиырма жеті жасында», «Талаптың мініп тұлпарын», «Кешегі өткен ер Әбіш», «Орынсызды айтпаған» өлеңдері. Қосымша оқуға: Мұхтар Әуезовтің «Халқын сүйген Әбіш» еңбегі		бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; 8. 1. 2. 2 әке жоқтауындағы эмоционалды-экспрессивті сөздерді зерделеу, авторлық идеяны өмір шындығымен байланыстыру; 8. 1. 3. 1 шығармадағы Абайдың ой-тұжырымдарын өзге шығармаларымен байланыстыру, тұтастыру; 8. 1. 4. 1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдары ның идеяны берудегі қызметін ашу; 8. 1. 5. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу/ дәйектеп айту
		Талдау және жинақтау	8. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; 8. 2. 1. 2 әдеби мәтіндердің жанрына байланысты өзіндік

			белгілерін айқындау; 8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	8. 3. 1. 1 шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын,талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу; 8. 3. 3. 3 көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу
2-тоқсан			
«Жастықтың оты қайдасың?»	Адам өміріндегі жастық шақтың қадірін жете түсініп, қадірлі	Оқу және түсіну	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық

	уақытты пайдалы іске, еңбекке жұмсау жөніндегі Абай тағылымын тану, тұлғалық қасиеттерді дамытып, ынтымақ, бірлікке жұмылдыру. «Жастықтың оты қайдасың?», «Бір дәурен кемді күнге – бозбалалық» өлеңдері, «Он төртінші», «Отыз үшінші», «Отыз тоғызыншы» қарасөздері		ұстанымын білдіре) оқу; 8. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің семантикалық, мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; 8. 1. 4. 1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу; 8. 1. 5. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу, тұжырып айту; 8. 1. 5. 2 қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) дәйектеу
		Талдау және жинақтау	8. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; 8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік

			ерекшеліктерін айқындау; 8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	8. 3. 1. 1 шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын,талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу; 8. 3. 3. 2 көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу
3-тоқсан			
«Біріңді қазақ, бірің дос, көрмесең	Адам мінезіндегі түрлі қасиеттердің жамандығы мен	Оқу және түсіну	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық

істің бәрі бос»	жақсылығын ой таразысына түсіру, адамшылық болмыс арқылы таным-түсінігін кеңейту. «Дүтбайға», «Мен боламын демеңдер» өлеңдері, «Төртінші», «Алтыншы», «Отызыншы» қарасөздері. Қосымша оқуға: Мұхтар Әуезовтің «Абай Құнанбаев» монографиясы		ұстанымын білдіре) оқу; 8. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің семантикалық, мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; 8. 1. 4. 1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу
		Талдау және жинақтау	8. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; 8. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образ сомдаушы бірліктерді жинақтау; 8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау (салыстыру)	8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы

		және шығармашылық (өнім)	автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын, талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу; 8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
4-тоқсан			
«Қиыннан қиыстырар ер данасы»	Абайдың портрет жасаудағы шеберлігін эстетикалық, танымдық мақсатта игеру. «Қақтаған ақ күмістей кең маңдайлы», «Білектей арқасында өрген бұрым», «Аттың сыны», «Бүркіт сыны» Қосымша оқуға: Зәки Ахметовтің «Абайдың ақындық әлемі» еңбегі	Оқу және түсіну	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8. 1. 4. 1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу; 8. 1. 5. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу/ тұжырып айту
		Талдау және жинақтау	8. 2. 1. 1 шығарманы композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау;

			8. 2. 2. 1 көркем шығармадағы, образ сомдаушы бірліктерді жинақтау; 8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын, талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу; 8. 3. 3. 2 көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу

5) 9-сынып:

Оқу жоспарының концепция	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері

лық негіздері			
1-тоқсан			
«Ұятын, арың оянсын, бұл сөзімді ойлансын»	Абайдың заман адамының қайғы-қасіретін арқалаған наласы мен терең мұңын, пәлсапалық толғаныстарын зерделеп, өз заманына лайық тұлға болу харекеттерін сыни пайымдау. «Сегіз аяқ», «Заманақыр жастары», «Жас өспірім замандас қапа қылды», «Көзінен басқа ойы жоқ», «Отыз алтыншы» қарасөзі. Қосымша оқуға: Мекемтас Мырзахметұлының «Абайдың адамгершілік мұраттары» еңбегі	Оқу және түсіну	9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу; 9. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; 9. 1. 3. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9. 1. 4. 1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; 9. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; 9. 1. 5. 2 қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту, жазу
		Талдау және жинақтау	9. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, композициялық амалдарды айқындау; 9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау,

			көркемдік қызметін пайымдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашлық (өнім)	9. 3. 1. 1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; 9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу
2-тоқсан			
«Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат»	Абайдың жастарға қажетті жақсы қасиеттер туралы ғылыми-пәлсапалық трактаттарын пайымдату, ақынның көркем-әдеби туындыларындағы ұлттық таным мен рухани-мәдени құндылықтарды таныту, ақын идеяларын күнделікті тұрмыста басшылыққа алуға бағыттау. «Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат»,	Оқу және түсіну	9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу; 9. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; 9. 1. 3. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9. 1. 4. 1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; 9. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып,

	«Адасқанның алды-жөн, арты соқпақ» өлеңдері, «Ескендір» поэмасы, «Жиырмасыншы» қарасөзі		оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; 9. 1. 5. 2 қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту, жазу
		Талдау және жинақтау	9. 2. 2. 1 шығармадағы образдар жүйесін салыстыра талдау, «мағыналы жастық» тұжырымдарын айқындап, автордың айтар ойын пайымдау; 9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	9. 3. 2. 1 көркем шығармалардың рухани-эстетикалық құндылығына баға беру; 9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу
3-тоқсан			
«Ер ісі ақылға ермек, бойды жеңбек»	Хәкімнің заман келбеті мен заман адамының мінез-құлқын (мақтангөйлік, парақорлық,	Оқу және түсіну	9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу; 9. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың

	жағымпаздық, жалқаулық) саралату, тарихи кезеңдегі қазақ болмысын таразылау арқылы жаңа заман адамына қажетті тұлғалық қасиеттерді сыни пайымдату. «Көңілім қайтты достан да, дұшпаннан да», «Өкінішті көп өмір кеткен өтіп», «Сабырсыз, арсыз, еріншек». «Қартайдық, қайғы ойладық, ұйқы сергек» «Қыран бүркіт не алмайды салса баптап» өлеңдері, «Тоғызыншы», «Қырқыншы» қарасөздері. Қосымша оқуға: Тұрсын Жұртбайдың «Күйесің жүрек... Сүйесің» еңбегі		ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; 9. 1. 3. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9. 1. 4. 1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; 9. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; 9. 1. 5. 2 қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту, жазу
		Талдау және жинақтау	9. 2. 2. 1 шығармадағы образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу, әртүрлі мінез-құлықты саралап тану, автордың айтар ойын айқындау; 9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашлық (өнім)	9. 3. 1. 1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлер дің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау;

			9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу
4-тоқсан			
«Толқының жүрегіңнің хаттай таныр»	Адамзатқа тән шынайы сезім, сүйіспеншілік пен нәпсіқұмарлықтың аражігін саралап тану, өлең жолдары арқылы әдептілік, сүйіспеншілік, татулық сияқты қасиеттерді зерделеу, тағылымдық мәнін пайымдау. «Ғашықтық құмарлықпен ол – екі жол», «Ғашықтың тілі – тілсіз тіл», «Жарқ етпес қара көңілім не қылса да», «Қызарып, сұрланып» өлеңдері, «Отыз жетінші»қарасөзі	Оқу және түсіну	9. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; 9. 1. 3. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9. 1. 4. 1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну
		Талдау және жинақтау	9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	9. 3. 2. 1 көркем шығармалардың рухани-эстетикалық құндылығына баға беру;

			9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу

бұйрығына 64-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
65-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған «Музыка» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Білім алушының жеке тәжірибесі негізінде музыка өнерінің табиғатын танып білу мен үздік шығармаларды қабылдауы арасында өзара байланыс орнату осы бағдарлама құрылымының маңызды принциптерінің бірі болып саналады.

3. Пәнді оқытудың мақсаты – қазақтың дәстүрлі музыкасы, әлем халықтары шығармашылығы, әлемдік классика және заманауи музыканың үздік үлгілері негізінде білім алушылардың музыкалық мәдениеттілігін қалыптастыру, шығармашылық қабілетін дамыту.

4. Пәнді оқытудың міндеттері:

1) өзге өнер түрлері мен оқу пәніне музыка өнерін кіріктіре отырып әлем тұтастығының бейнесі жөнінде түсінігін қалыптастыру;

2) музыка өнерінің жалпы адамзаттық қажеттілікті құбылыс ретінде, оның адам өміріндегі рөлі мен маңыздылығы туралы түсінігін қалыптастыру;

3) сыни тұрғыда ойлауы мен музыкаға деген оң көзқарасты дамыту, музыкалық іс-әрекет дағдыларын қалыптастыру;

4) музыкалық шығармалар мен тапсырмаларды талдау, зерттеу және орындаушылық пен импровизациялау, презентациялау оқу пәндік-тақырыптық білім, білік, дағды аясында дамыту;

5) музыкалық қабілеттілігін, белсенді шығармашылығын, орындаушылығы мен зерттеушілік дағдысын дамыту;

6) музыка өнері негізінде коммуникация формалары жөнінде білімін қалыптастыру;

7) музыкалық-шығармашылық жұмыстарға идеялар қосу негізінде өзін-өзі бағалау, өзін-өзі тану және өзін-өзі дамытуын қалыптастыру (шығармалар жазу, импровизация және өңдеу);

8) цифрлық ресурстар құралдарын қолдану барысында музыкалық-орындаушылық және техникалық білімі мен біліктілігін қалыптастыру, дамыту;

9) ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

5. Оқу курсының мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Музыка» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Музыка» оқу пәнінің мазмұны

6. «Музыка» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

7. «Музыка» пәнінің оқу бағдарламасының мазмұны бөлімдер бойынша ұйымдастырылған.

8. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижені қамтитын мақсаттары бар бөлімшелерге бөлінген.

9. Оқу пәнінің мазмұны бөлімдерден тұрады:

1) музыка тыңдау, орындау және талдау;

2) музыкалық-шығармашылық жұмыстар жасау;

3) музыкалық-шығармашылық жұмысты таныстыру және бағалау.

10. «Музыка тыңдау, орындау және талдау» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) музыка тыңдау және талдау;

2) музыкалық сауаттылық;

3) музыкалық-орындаушылық іс-әрекет.

11. «Музыкалық-шығармашылық жұмыстар жасау» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) идеялар және материалдарды жинақтау;

2) музыка шығару және импровизация.

12. «Музыкалық-шығармашылық жұмысты таныстыру және бағалау» бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

1) музыкалық-шығармашылық жұмысты таныстыру және бағалау.

13. 5-сыныпқа арналған «Музыка» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) Қазақ халқының музыкалық мұрасы: Қазақ халық әнінің әуенділігі. Айтыс өнері. Күй құдіреті. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

2) Қазақтың дәстүрлі тұрмыс-салт әндері және заманауи музыка: Қазақ халқының тұрмыс-салт әндері. Жаңғырған салт-дәстүр әндері. Халық музыкасының интерпретациясы. Халық музыкасын өндеу (интерпретация). Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

3) Әлем халықтарының музыкалық дәстүрі: Түркі халықтарының музыкалық дәстүрі. Шығыс халықтарының музыкалық дәстүрі. Еуропа халықтарының музыкалық дәстүрі. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

4) Музыка тілі – достық тілі: Қазақстан Республикасы халықтарының музыкасы. Бір шаңырақ астында. Менің – Отаным! Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

5) Өлкетану: Туған өлке симфониясы.

14. 6-сыныпқа арналған «Музыка» оқу пәнінің базалық мазмұны.

1) Классикалық музыканың үздік туындылары: Орган музыкасы. Симфониялық музыка. Опера өнері. Балет өнері. Қазақстанның кәсіби музыкасы. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

2) Заманауи музыка мәдениеті: Эстрадалық музыка. Заманауи музыкалық жанрлар. Джаз музыкасы. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

3) Музыка және өнер түрлері: Музыка және поэзия. Музыка және бейнелеу өнері. Музыка және театр. Музыка және кино. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

4) Музыка – өмір тынысы: Интеллектуалды музыка. Жан жадыратар әуен. Музыка және технология. Дыбыстау және музыкамен көркемдеу. Жобаны жоспарлау және құрастыру. Жобаның нәтижесін таныстыру;

5) Өлкетану: Туған жердің таланттары.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада «оқыту мақсаттары» төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4. кодында «5» - сынып, «2.1» - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» - оқыту мақсатының реттік саны.

16. 1) музыка тыңдау, орындау және талдау:

Білім алушылар:		
Бөлімшелер	5 сынып	6 сынып
1.1 Музыка тыңдау және талдау	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау
	5.1.1.2 әлем халықтары музыкалық аспаптарын жасалуы мен дыбысталуына қарай топтастыру, түрлі контекстерде салыстыру	6.1.1.2 оркестрлер түрлеріндегі музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажырату, оларды топтар бойынша жіктеу
1.2 Музыкалық сауаттылық	5.1.2.1 дәстүрлі халық әндері («Менің туған өлкемнің 30 әні мен әуені» аудиокаталогын құрастырудың бастапқы дағдыларын) және аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау	6.1.2.1 классикалық музыка жанрлары мен түрлерін анықтау
	5.1.2.2 дәстүрлі әншілік мектептердің және халық композиторларының шығармаларын салыстыру	6.1.2.2 эстрада музыкасының жанрлары мен бағытын анықтау
	5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау	6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінің көркемдеуші құралдарын салыстыру
	5.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану	6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану
1.3 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	5.1.3.1 әнді орындау барысында музыканың	6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе

	көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу	канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау
	5.1.3.2 қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндерінің орындау тәсілдерін заманауи интепретациясымен салыстыру	6.1.3.2 әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндердің орындау түрлерін салыстыру
	5.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау	6.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерінің сипатын жеткізу, партия бойынша және (немесе) ансамбльмен аспаптарда орындау

2) музыкалық- шығармашылық жұмыстарды жасау:

Бөлімшелер	5 сынып	6 сынып
2.1 Идеялар және материалдарды жинақтау	5.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және материал жинақтау	6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интерпретация жасау
2.2 Музыка шығару және импровизация	5.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысты қолдана отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация жасау	6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысты қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау
	5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау	6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау

3) музыкалық шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау:

Бөлімше	5 сынып	6 сынып

3.1 Шығармашылық жұмыстарды таныстыру және бағалау	5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен көрсету, критерийлерге сәйкес бағалау және өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу	6.3.1.1 шығармашылық көрсетілімнің бағдарламасын таныстыру, оларды критерийлерге сәйкес бағалау, өзінің және өзгелердің жұмысын жақсарту үшін түрлі ұсыныстар енгізу

17. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

18. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған «Музыка» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған «Музыка» оқу пәні бойынша Үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

№	Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың бөлім мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті
1	Қазақ халқының музыкалық мұрасы	Қазақ халқы әнінің әуенділігі	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.2.1 дәстүрлі халық әндері мен аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау; 5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу
		Айтыс өнері	5.1.2.1 дәстүрлі халық әндері («Менің туған өлкемнің 30 әні мен әуені» аудиокаталогын құрастырудың бастапқы

			дағдыларын) және аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау; 5.1.2.2 дәстүрлі әншілік мектептердің және халық композиторларының шығармаларын салыстыру; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу; 5.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау
		Күй құдіреті	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.2.1 дәстүрлі халық әндері мен аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау; 5.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	5.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және материал жинақтау; 5.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация жасау; 5.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында

			музыкалық терминологияны пайдалану
		Жобаның нәтижесін таныстыру	5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен көрсету, критерияларға сәйкес бағалау және өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
2	Қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндері және заманауи музыкасы	Қазақ халқының тұрмыс-салт әндері	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.12.1 дәстүрлі халық әндері («Менің туған өлкемнің 30 әні мен әуені» аудиокаталогын құрастырудың бастапқы дағдыларын) және аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау; 5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу
		Жаңғырған салт-дәстүр әндері	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу; 5.1.3.2 қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндерінің орындау тәсілдерін заманауи интепретациясымен салыстыру

		Халық музыкасының интерпретациясы	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.3.2 қазақ халқының дәстүрлі тұрмыс-салт әндерінің орындау тәсілдерін заманауи интепретациясымен салыстыру; 5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау
		Халық музыкасын өндеу	5.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация жасау; 5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	5.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және материал жинақтау; 5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау

		Жобаның нәтижесін таныстыру	5.1.3.2 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау; 5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен көрсету, критерийлерге сәйкес бағалау және өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу;
3	Әлем халықтарының музыкалық дәстүрі	Түркі халықтарының музыкалық дәстүрі	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.1.2 әлем халықтары музыкалық аспаптарын жасалуы мен дыбысталуына қарай топтастыру, түрлі контекстерде салыстыру; 5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу; 5.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау
		Шығыс халықтарының музыкалық дәстүрі	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.1.2 әлем халықтары музыкалық аспаптарын жасалуы мен дыбысталуына қарай

			топтастыру, түрлі контекстерде салыстыру; 5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу
		Еуропа халықтарының музыкалық дәстүрі	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.1.2 әлем халықтары музыкалық аспаптарын жасалуы мен дыбысталуына қарай топтастыру, түрлі контекстерде салыстыру; 5.1.2.3 әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5. 1. 3. 1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу; 5.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау; 5.1.3.1 әнді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	5.2.1. музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және материал жинақтау; 5.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, қарапайым

			композициялар шығару және импровизация жасау; 5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау
		Жобаның нәтижесін таныстыру	5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен көрсету, критерийлерге сәйкес бағалау және өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу; 5.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану
4	Музыка тілі – достық тілі	Қазақстан Республикасы халықтарының музыкасы	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.1.2 әлем халықтары музыкалық аспаптарын жасалуы мен дыбысталуына қарай топтастыру, түрлі контекстерде салыстыру; 5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5.1.3.1 әнді орындау барысында музыканың көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу
		Бір шаңырақ астында	5.1.2.3 қазақ халқының және әлем халықтары музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктерін анықтау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканың көңіл-

			күйі мен көркем бейнесін жеткізу; 5.2.2.1 музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация жасау
		Менің – Отаным! Өз елім!	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.3.1 түрлі әндерді орындау барысында музыканын көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізу; 5.1.3.2 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерін музыкалық аспаптарда бірлесіп орындау;
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	5.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және материал жинақтау; 5.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, қарапайым композициялар шығару және импровизация жасау; 5.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау
		Жобаны таныстыру	5.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында

			музыкалық терминологияны пайдалану; 5.3.1.1 өз жұмысын шығармашылықпен көрсету, критерияларға сәйкес бағалау және өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
5	Өлкетану	Туған өлке симфониясы	5.1.1.1 музыкалық жанрын, стилін, түрін және көркемдеуші құралдарды анықтау, тыңдалған шығарманы (туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуын) талдау; 5.1.2.1 дәстүрлі халық әндері («Менің туған өлкемнің 30 әні мен әуені» аудиокаталогын құрастырудың бастапқы дағдыларын) және аспаптық музыканың жанры мен стилін, айтыстың түрлерін анықтау

2) 6-сынып:

№	Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың бөлім мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар тиісті
1	Классикалық музыканың үздік туындылары	Орган музыкасы	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.1 классикалық музыка жанрлары мен түрлерін анықтау; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау

		Симфониялық музыка	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.1.2 оркестрлер түрлеріндегі музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажытару, оларды топтар бойынша жіктеу; 6.1.2.1 классикалық музыка жанрлары мен түрлерін анықтау
		Опера өнері	6.1.2.1 классикалық музыка жанрлары мен түрлерін анықтау; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.3.2 әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндердің орындау түрлерін салыстыру
		Балет өнері	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.1 классикалық музыка жанрлары мен түрлерін анықтау; 6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінін көркемдеуші құралдарын салыстыру

		Қазақстан Республикасының кәсіби музыкасы	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.1.2 оркестрлер түрлеріндегі музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажытару, оларды топтар бойынша жіктеу; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерінің сипатын жеткізу, партия бойынша және (немесе) ансамбльмен аспаптарда орындау;
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интерпретация жасау; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау
		Жобаны таныстыру	6.3.1.1 шығармашылық көрсетілімнің бағдарламасын таныстыру, оларды критерийлерге сәйкес бағалау, өзінің және өзгелердің жұмысын жақсарту үшін түрлі ұсыныстар енгізу;

			6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану;
2	Заманауи музыка мәдениеті	Эстрадалық музыка	6.1.2.2 эстрада музыкасының жанрлары мен бағытын анықтау; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.3.2 әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндердің орындау түрлерін салыстыру
		Заманауи музыкалық жанрлар	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.2.2.1 музыканың көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау
		Джаз музыкасы	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге

			түрлері мен байланысын анықтау; 6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интепретация жасау;
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интепретация жасау; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау 6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялау және интерпретация жасау
		Жобаны таныстыру	6.3.1.1 шығармашылық көрсетілімнің бағдарламасын таныстыру, оларды критерийлерге сәйкес бағалау, өзінің және өзгелердің жұмысын жақсарту үшін түрлі ұсыныстар енгізу; 6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану
3	Музыка және өнер түрлері	Музыка және поэзия	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге

			түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінің көркемдеуші құралдарын салыстыру; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.2.2.1 музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау
		Музыка және бейнелеу өнері	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінің көркемдеуші құралдарын салыстыру; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау
		Музыка және театр	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге

			түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінің көркемдеуші құралдарын салыстыру; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.3.3 музыкалық шығармалардың қарапайым үзінділерінің сипатын жеткізу, партия бойынша және (немесе) ансамбльмен аспаптарда орындау
		Музыка және кино	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.3 көркем бейнені құруда музыка және өнердің басқа түрлерінің көркемдеуші құралдарын салыстыру; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды

			редакциялаужәне интерпретация жасау
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интепретация жасау; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау; 6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялаужәне интерпретация жасау
		Жобаның нәтижесін таныстыру	6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану; 6.3.1.1 шығармашылық көрсетілімнің бағдарламасын таныстыру, оларды критерийлерге сәйкес бағалау, өзінің және өзгелердің жұмысын жақсарту үшін түрлі ұсыныстар енгізу
4	Музыка - өмір тынысы	Интеллектуалды музыка	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында

			музыкалық терминологияны пайдалану
		Жан жадыратар әуен	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану
		Музыка және технология	6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану; 6.1.3.1 әуеннің көңіл-күйі мен көркем бейнесін жеткізе отырып, екі дауысты немесе канон элементтерін пайдаланып, әртүрлі стильдегі және жанрдағы әндерді орындау; 6.2.2.1 музыкалық көркем құралдарын, музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау

		Дыбыстау және музыкамен көркемдеу	6. 2. 2. 1 музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау; 6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялаужәне интерпретация жасау; 6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану
		Жобаны жоспарлау және құрастыру	6.2.1.1 музыкалық-шығармашылық жұмыс жасау үшін идеялар ұсыну, жоспарлау және музыкалық материалға интепретация жасау; 6.2.2.1 музыкалық аспаптар мен дауысын қолдана отырып, музыкалық композициялар шығару және импровизация жасау; 6.2.2.2 компьютерлік бағдарламаларды (Audacity, Soundation, Windows Movie Maker, Киностудия) қолдана отырып, музыкалық композицияларды редакциялаужәне интерпретация жасау
		Жобаның нәтижесін таныстыру	6.1.2.4 ауызша және жазбаша жұмыстар орындау барысында музыкалық терминологияны пайдалану; 6.3.1.1 шығармашылық көрсетілімнің бағдарламасын таныстыру, оларды критерийлерге сәйкес бағалау, өзінің және өзгелердің жұмысын

			жақсарту үшін түрлі ұсыныстар енгізу;
5	Өлкетану	Туған жердің таланттары	6.1.1.1 туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы тыңдаған музыкалық шығарманы талдау және өнердің түрлері, стилі мен жанрларын, сонымен қатар, өнердің өзге түрлері мен байланысын анықтау

бұйрығына 65-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
66-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Жалпы орта білім беру жүйесіндегі «Көркем еңбек» оқу пәнінің ерекшелігі әртүрлі өнер түрлерін зерделеу, идеяларын өнер тәсілдері арқылы көрсету, әмбебап (тұрмыстық) және арнайы (пәндік) білімдер мен икемділікті, материалдар мен нысандарды түрлендіру және көркем өңдеу дағдыларын, үй шаруашылығын жүргізу, технологиялар мен техниканы қолдану машықтарын иелену болып табылады.

3. «Көркем еңбек» оқу бағдарламасының мақсаты – өнер және еңбек технологиясы саласында функционалды сауаттылықты қалыптастыру, шындыққа шығармашылықпен қарайтын тұлға дамыту.

4. «Көркем еңбек» оқу пәнінің міндеттері:

1) қоршаған ортада өнер, дизайн мен технология туралы түсінік пен білімді дамытуға;

2) Қазақстан Республикасы және әлем халықтарының көркем-мәдениет мұрасын оқып үйренуге;

3) өнер мен дизайнның көркем тәсілдері арқылы шығармашылық идеяларды, технологиялық дағдыларды дамытуға;

4) зерттеу, жасау, талдау, нысандарды көркем түрлендіру үдерісінде білім алушылардың шығармашылық және сыни тұрғыда ойлау дағдыларын дамытуға;

5) оқу қызметінің барлық түрлерінде цифрлық ресурстарды пайдалану арқылы тәжірибе алуға (зерттеу, идеялардың шығармашылықпен іске асыру, жұмыстардың таныстырылымы);

6) жұмыс нәтижесі үшін түрлі ақпарат көздері мен цифрлық ресурстарының маңыздылығын түсіне отырып, зерттеу мен пайдалануға;

7) эстетикалық, еңбекке баулу, экономикалық, экологиялық, патриоттық тәрбиелеу мен рухани-өнегелік құндылықтарын қалыптастыруға;

8) уақыт, материалдың қасиеті мен басқа да факторлардың әсерін анықтап және оны ескере отырып қызметін өз бетінше жоспарлай алуға;

9) оқу мақсаттарына жетуде бірігіп жұмыс істеуді ұйымдастыру (жеке, жұптық және топтық жұмыс) бойынша тәжірибе жинауға бағытталған;

10) ақпаратты іздеу, талдау, құру және қолдану барысында цифрлық ресурстарды, соның ішінде жасанды интеллектті саналы, қауіпсіз және жауапкершілікпен пайдалану дағдыларын дамыту.

5. Оқу курсының мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Көркем еңбек» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Көркем еңбек» оқу пәнінің мазмұны

6. «Көркем еңбек» пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 7-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

7. Оқу бағдарламасының мазмұны материалдарды бес ортақ білім беру бағыттары арқылы оқып-үйренуді қарастырады:

1) визуалды өнер;

2) сәндік-қолданбалы шығармашылық;

3) дизайн және технология;

4) үй мәдениеті;

5) тамақтану мәдениеті.

7. «Визуалды өнер» бөлімінің мазмұны:

1) классикалық және заманауи өнер;

2) қазақстандық суретшілердің шығармашылығы;

3) бейнелеу өнері жанрлары мен түрлері;

4) цифрлық өнер (фотосурет, анимация, медиа құралдар);

5) бейнелеу (визуалды) өнерінің көркем тәсілдері;

6) көркемдік материалдар және техникалармен эксперименттеу бөлімдерін қамтиды.

8. «Сәндік-қолданбалы шығармашылық» бөлімінің мазмұны:

1) сәндік-қолданбалы өнер ерекшеліктері мен негізгі пішіндері, Қазақстан Республикасының және басқа елдердің сәндік-қолданбалы өнері;

2) сәндік-қолданбалы өнер материалдары, технологиялары мен құралдары;

3) ұлттық ою-өрнек;

4) ішкі көріністі сәнді безендіру қарастырады.

10. «Дизайн және технология» (ұлдар) бөлімінің мазмұны:

1) негізгі конструкциялық, табиғи, жасанды және дәстүрлі емес материалдарды;

2) материалдарды өңдеу құралдары мен жабдықтарын;

3) материалдарды әртүрлі тәсілдермен өңдеуді;

4) әртүрлі материалдардан бұйым дизайнын;

5) ұлттық тұрмыстық заттарды дайындау технологиясын;

6) қазақстандық және әлемдік сәулет ескерткіштерін;

7) макеттеуді;

8) ішкі көрініс дизайнын;

9) робототехника, көлік құралдарын модельдеуді қамтиды.

11. «Дизайн және технология» (қыздар) бөлімінің мазмұны:

1) негізгі тоқыма, табиғи, жасанды және дәстүрлі емес материалдарды;

2) тоқыма материалдарын өңдеу құралдары мен жабдықтарын;

3) тоқыма материалдарын әртүрлі тәсілдермен өңдеуді;

4) тоқыма материалдарынан бұйым дизайнын;

5) сән индустриясын, стиль және образ, ұлттық киім элементтерін дайындау технолоиясын қамтиды.

12. «Үй мәдениеті» бөлімінің мазмұны (ұлдар):

1) тұрғын үйдің экологиясын;

2) өсімдік шаруашылығы, сәндік өсімдіктер шаруашылығы, ландшафтты дизайн негіздерін;

3) электр қуатының көздері туралы жалпы мәліметтерді, тұрмыстық техника және электр құралдарын қолдану мен жөндеуді;

4) тұрмыстық жөндеу жұмыстарын, ішкі көріністі ұйымдастыру мен жоспарлауды қамтиды.

13. «Үй мәдениеті» бөлімінің мазмұны (қыздар):

1) жеке гигиенаны, тұрғын үй экологиясын;

2) өсімдік шаруашылығы, сәндік өсімдіктер шаруашылығы, ландшафтты дизайн негіздерін;

3) киім күтімі мен ұзақ мерзімді сақтауды қамтиды.

14. «Тамақтану мәдениеті» бөлімінің мазмұны:

1) дұрыс тамақтану негізін;

2) дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелерін, дастарқанды жабдықтауды;

3) тағам әзірлеу технологиясын;

4) әлем халықтарының тағамдарын қамтиды.

15. 5-сыныпқа арналаған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны. (ұлдар):

1) «Визуалды өнер» бөлімі: Бейнелеу өнеріндегі көркем құралдар, классикалық бейнелеу өнерінің үздік туындылары, қазақстандық суретшілердің шығармашылығы, бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары, натюрморт өнері, ұлттық сәндік натюрморт, пейзаж, табиғатпен үйлесім, әуе перспективасы, индустриалды пейзаж, қала пейзажы, сызықтық перспектива, пластикалық пішіндер өнері, мүсін өнері, шығармашылық жұмыс, көрме ұйымдастыру;

2) «Сәндік-қолданбалы өнер» бөлімі: Сәндік-қолданбалы өнер, негізгі формалары мен ерекшеліктері, Қазақстан Республикасы халқының сәндік-қолданбалы өнері, сәндік-қолданбалы өнердегі заманауи және дәстүрлі емес материалдар, материалдар мен құрал-жабдықтармен танысу, дәстүрлі емес материалдардан сәндік бұйым, идеяларды талқылау мен дамыту, нобай орындау, дәстүрлі емес материалдардан сәндік бұйым, бұйым дайындау, өру өнері, өру түрлері, материалдар және құрал-жабдықтармен танысу, бұйым өру, жұмыстардың көрмесі;

3) «Дизайн және технология» бөлімі: Конструкциялық материалдар, материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу, конструкциялық материалдарды өңдеуге арналған жабдықтар, қол еңбегі құралдары, құрылғылар, көркемдеп аралау, идеяларды құру, материалды таңдау және дайындау, сыртқы және ішкі сызықтар арқылы қисық пішінді бұйымды қыларамен көркемдеп аралау, сымнан бұйымдарды модельдеу, нобайлар дайындау (шынжыр, басқатырғыш ойындары, жануарлардың пішіндері), материал таңдау, құралдар-жабдықтар мен құрылғылар, бұйым дайындау (шынжыр, басқатырғыш ойындары, жануарлардың пішіндері), түрлі материалдарды қолданып, музыкалық аспаптарды (ұрмалы және соқпалы) жобалау, музыкалық аспапты құрастыру, жұмыстардың көрмесі;

4) «Тамақтану мәдениеті» бөлімі: Дұрыс тамақтанудың негіздері, ас мәзірін әзірлеу;

5) «Үй мәдениеті» бөлімі: Электр қуатының негізгі көздері туралы жалпы мәліметтер, электротехникалық арматура, электр энергиясының әртүрлі көздерімен тәжірибе жасау (батарея, гальваникалық элементтер), тұрмыстағы жөндеу жұмыстары, өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары, өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.

16. 6-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны (ұлдар):

1) «Визуалды өнер» бөлімі: Портрет жанры, портрет түрлері, қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет, сызықты портрет, графика, орындалу техникасы, дәстүрлі емес материалдардан портрет жасау (сымнан)

материалдардан орындалған портрет), портреттегі түс, орындау техникасы, заманауи портрет, фотоөнер, фотокамерамен тәжірибе, анимация, қозғалатын элементтер (ермексазды анимация, көлеңкелі театр, саусақты және таяқшалы қуыршақтар), сценарий дайындау, кейіпкерлер мен декорациялар құру, көркем өнер идеяларын іске асыру, дыбыс қосу, жұмысты қорғау;

2) «Сәндік-қолданбалы өнер» бөлімі: қазақ халықтарының зергерлік өнерімен танысу, зергерлік бұйым нобайын орындау, материалдар мен құрал-жабдықтарды таңдау, зергерлік бұйым дайындау, бұйымды көркемдеп безендіру, табиғи материалдардың түрлері мен сипаттамалары (өздігінен ізденіс зерттеулері), табиғи материалдардан дайындалатын бұйым нобайын орындау, табиғи материалдардан бұйым дайындау, бұйымды көркемдеп безендіру, жұмысты қорғау, көрме ұйымдастыру;

3) «Дизайн және технология» бөлімі: Электрлік және қол еңбегі құралдары мен жабдықтары, тәжірибелік жұмыс, құрамалы бөлшектерден робот құру, роботтың шығу тарихы мен оның түрлері (өздігінен ізденіс зерттеулері), роботты жобалау және дайындау, нобай, материалдарды іріктеу, таңдау, робот құру, робот бөлшектерінің жылжымалы механизмін құру бойынша эксперимент жүргізу, көлік құралдарының түрлері туралы жалпы мәлімет (өздігінен ізденіс зерттеулері), көлік құралы үлгісін дайындау, нобай, материалдарды іріктеу, таңдау, көлік құралын орындау, үлгінің жеке бөліктерін дайындау, үлгіні құрастыру, безендіру, жұмысты қорғау, көрме ұйымдастыру;

4) «Тамақтану мәдениеті» бөлімі: Қазақ халқы мен әртүрлі халықтардың және де қоғамдық тамақтану орындарындағы дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелері;

5) «Үй мәдениеті» бөлімі: Электрсызбалардың шартты белгілерімен танысу, электр тізбегі, батарейкалы шамшырақ дайындау, электрлік қол еңбегі құралдарын қолданып тұрмыстағы жөндеу жұмыстарын жүргізу, сәндік гүлдер түрлері, гүл өсіру шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.

17. 7-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны (ұлдар):

1) «Визуалды өнер» бөлімі: Өнердегі заманауи техника мен ғылыми жетістіктер, табиғаттағы микро суреттер, бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттары (поп арт, инсталляция), өздігінен ізденіс зерттеулері, Қазақстан Республикасының заманауи суретшілері, өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізінде тәжірибелік жұмыс орындау (2D немесе 3D форматында), жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру;

2) «Сәндік-қолданбалы өнер» бөлімі: Пирография өнерімен танысу, көркемдеп күйдіру техникасы мен тәсілдері, нобай орындау, материалдарды таңдау және дайындау, бұйымды көркемдеп күйдіру, безендіру, жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру;

3) «Дизайн және технология» бөлімі: Ағашты механикалық өңдеуге арналған құрал-жабдықтар, ағашты механикалық өңдеу барысындағы жұмысты ұйымдастыру, ағаштан жасалған бұйымды өңдеу, бұйымның дизайны, материалды таңдау және дайындау, бұйымды жасау, материалдар мен бөлшектерді механикалық өңдеу, бұйымды безендіру, көрме ұйымдастыру;

4) «Үй мәдениеті» бөлімі: Ауыл шаруашылығы өндірісіндегі заманауи техникалар мен жабдықтар, тұрмыстық құрал-жабдықтар мен электроарматураны жөндеу, үй экологиясы, үйдегі микроклимат.

18. 8-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны (ұлдар):

1) «Сәндік-қолданбалы өнер» бөлімі: Мозаика өнері, мозаика орындаудың түрлері мен техникалары, мозаикалық панноға арналған негіз дайындау, нобай және материалды таңдау, мозаика панносын орындау, көркемдеп безендіру мен жұмыстарын таныстыру;

2) «Дизайн және технология» бөлімі: Қазақ халқының тұрмыстық заттарымен танысу, қазақ халқының тұрмыстық заттарының орындалу техникасы мен материалдарын (торсық, дөңгелек үстел) зерделеу, идеяларды талдау және нобайды орындау, жұмысты жоспарлау, материалдарды өңдеу, бұйымды дайындау, көрме ұйымдастыру және жұмысты қорғау;

3) «Дизайн және технология» бөлімі: Үстел ойыны, шығу тарихы, үстел ойынының тұжырымдамасы, үстел ойынын дайындау, графикалық құжаттама, үстел ойының бөлшектерін дайындау, көркемдеп безендіру, ойынды тестілеу, сауалнама және ақпараттар жинау, жұмысты қорғау;

4) «Үй мәдениеті» бөлімі: Агротехнологияның дамуындағы ғылымның рөлі (өздігінен ізденіс зерттеулері), электрқұрылғылар мен тұрмыстық техникаларды таңдау және бағалау, бөлменің жөндеу жұмыстарына арналған заманауи материалдар мен құрал-жабдықтар (тәжірибелік жұмыс).

19. 9-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны (ұлдар):

1) «Сәндік-қолданбалы өнер» бөлімі: Заманауи интерьердегі сәндік бұйымдар, интерьердің сәнді заттарының (шамшырақ, сәнді сағаттар) дайындалу техникалары мен тәсілдерін зерделеу, идеяларды дамытуды талқылау мен нобай орындау, жұмысты жоспарлау, интерьерге арналған сәндік заттарды дайындау мен безендіру, жұмысты қорғау;

2) «Дизайн және технология» бөлімі: Сәулет өнерінің үздік туындылары, заманауи сәулет өнері, Қазақстан Республикасының сәулет өнері (заманауи және тарихи), сәулеттік ғимараттар мен нысандардың (имитация немесе өз идеялары) нобайы, сызбасы, сәулеттік нысанның макетін орындауға қажетті материалдарды анықтау және таңдау, шығармашылық жұмыс, сәулеттік нысан макеті, жұмысты қорғау;

3) «Дизайн және технология» бөлімі: Интерьер заттары және жиһаздардың өндірілуі, белгілі бір интерьерге арналған заттарды дайындау (мысалы: көрме залына арналған модульді жиһаз, трансформацияланатын балаларға арналған жиһаз, сәнді шамшырақ), идеяны дамыту және талқылау, материалдарды таңдау, графикалық құжаттама, техникалық спецификация, бұйымды әзірлеу, әрлеу, жұмысты қорғау;

4) «Үй мәдениеті» бөлімі: Интерьер/экстерьердегі ландшафт элементтері, шығармашылық идеяларды визуалдау, интерьердегі жарықтандыру, табиғи және жасанды жарықтандыру, интерьерді жарықтандырудың жобасын даярлау (тұрғын

үй бөлмелері, өндірістік, қоғамдық орындар), интерьерді аудандарға бөлу және жоспарлау (тұрғын үй бөлмелері, өндірістік, қоғамдық орындар).

20. 5-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны (қыздар):

1) «Визуалды өнер» бөлімі: Бейнелеу өнеріндегі көркем құралдары, классикалық өнердің үздік туындылары, қазақстандық суретшілердің шығармашылығы, бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары, натюрморт өнері, ұлттық сәндік натюрморт, пейзаж, табиғатпен үйлесім, әуе перспективасы, индустриалды пейзаж, қала пейзажы, сызықтық перспектива, пластикалық пішіндер өнері, мүсін өнері, шығармашылық жұмыс, көрме ұйымдастыру;

2) «Сәндік-қолданбалы өнер» бөлімі: Сәндік-қолданбалы өнер, негізгі пішіндер мен ерекшеліктері, Қазақстан Республикасы халықтарының сәндік-қолданбалы өнері, қазақтың ұлттық ою-өрнектері (түрлері, стилизация мен мотивтері), көркем кестелеу, кесте түрлері, материалдар және құрал-жабдықтармен танысу, нобай орындау, көркемдік кестемен бұйымды безендіру, өру өнері, өру түрлері, материалдар және құрал-жабдықтармен танысу, бұйым өру, жұмыстардың көрмесі;

3) «Дизайн және технология» бөлімі: Тоқыма материалдарының классификациясы мен сипаттамалары, материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу, тоқыма материалдарын өңдеуге арналған құрал-жабдықтар мен құрылғылар, тігін бұйымдарының классификациясы, идеядан өнімге (тігін бұйымдары), дизайн, киімді макеттеу (қағаз, тоқыма материалдар), костюм құру (мини-манекенде немесе қуыршақта), тоқыма мозаика техникасында тігін бұйымдарының дизайны (құрақ, пэчворк, квилт), идеяларды құру, нобай, материалды таңдау және дайындау, жұмыстың орындалу бірізділігі, бұйым дайындау, бұйымды безендіру, жұмысты қорғау;

4) «Тамақтану мәдениеті» бөлімі: Дұрыс тамақтанудың негіздері, ас мәзірін әзірлеу, асхананың жабдықталуы, тағам әзірлеуге арналған құралдар-жабдықтар, аспаптар мен ыдыс-аяқтар, тағам дайындауға арналған құрал-жабдықтардың мүмкіндіктерін зерттеу, бутербродтар мен сусындардың әзірлену технологиясы, жемістер мен көкөністерден салаттар әзірлеу технологиясы;

5) «Үй мәдениеті» бөлімі: Жеке бастың гигиенасы, өз-өзіне күтім жасау, өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары, өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.

21. 6-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны (қыздар):

1) «Визуалды өнер» бөлімі: Портрет жанры, портрет түрлері, қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет, сызықты портрет, графика, орындалу техникасы, дәстүрлі емес материалдардан портрет жасау (сымнан орындалған портрет), портреттегі түс, орындалу техникасы, заманауи портрет, фотоөнер, фотокамерамен тәжірибе, анимация, қозғалатын элементтер (ермексазды анимация, көлеңкелі театр, саусақты және таяқшалы қуыршақтар), сценарий дайындау, кейіпкерлер мен декорациялар құру, көркем өнер идеяларын іске асыру, дыбыс қосу, жұмысты қорғау;

2) «Сәндік-қолданбалы өнер» бөлімі: Тоқу өнері, ілмекпен тоқу, тоқу тәсілдері мен техникалары, бұйымның нобайын дайындау, материалдар мен құрал-жабдықтарды таңдау, әртүрлі бұйымдарды ілмекпен тоқу (сулықтар, сөмкелер, ұялы телефондардың қабы), шалма бізбен тоқу, шалма біз және олардың түрлері, тоқу тәсілдері мен техникалары, бұйымның нобайын дайындау, әртүрлі бұйымдарды шалма бізбен тоқу (мойынорағыш, үшкіл орамал, тіреуіш, ұялы телефондардың қабы), жұмысты қорғау, көрме ұйымдастыру;

3) «Дизайн және технология» бөлімі: Тоқыма материалдарынан бұйым дайындау (авторлық қуыршақ, дамытатын ойыншықтар), идеяларды құру, нобай, түрлі-түсті және фактуралы тоқыма материалдарын зерттеу, материалдарды, құралдар мен жабдықтарды таңдау және дайындау, бұйым дайындау, бөлшектерді пішу, жеке бөліктерін өңдеу, бөлшектерді біріктіру мен бұйымды безендіру, үйге арналған тоқыма бұйымдарының дизайны (алжапқыш, асханалық бұйымдар), идеяларды құру, нобай, материалды таңдау және дайындау, жұмысты орындау бірізділігі, бұйым дайындау, бөлшектерді пішу, жеке бөліктерін өңдеу, бөлшектерді біріктіру мен бұйымды безендіру, жұмысты қорғау, көрме ұйымдастыру;

4) «Тамақтану мәдениеті» бөлімі: Қазақ халқы мен әртүрлі халықтардың және де қоғамдық тамақтану орындарындағы дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелері, жартылай дайын өнімдерден тағамдар әзірлеу технологиясы, тағамдарды жылдам әзірлеудің технологиясы, десерт әзірлеу технологиясы;

5) Бөлім «Үй мәдениеті»: Гигиена ережелері, бөлмені ылғалды және құрғақ тазалау жұмысы, киім (аяқ киім) күтімі мен оларды сақтау, сәндік гүлдер түрлері, гүл өсіру шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.

22. 7-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны (қыздар):

1) «Визуалды өнер» бөлімі: Өнердегі заманауи техника мен ғылыми жетістіктер, табиғаттағы микросуреттер, бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттары (поп арт, инсталляция), өздігінен ізденіс зерттеулері, Қазақстан Республикасының заманауи суретшілері, өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізінде тәжірибелік (шығармашылық) жұмыс орындау (2D немесе 3D форматында), жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру;

2) «Сәндік-қолданбалы өнер» бөлімі: Көркемдік жазба (батик, гжель, хохлома), жазбалар түрлері, жазбалардың тәсілдері мен техникасы, материалдары және құралдары, бұйымның нобайын орындау, материалдар мен құралдарды дайындау, көркемдік жазбаны орындау, сәндеу, безендіру, жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру;

3) «Дизайн және технология» бөлімі: Өзгеріске ұшырау (трансформация) және тігін бұйымдарды сәндеу (киім, аксессуарлар, бижутериялар), идеяларды құру, нобай, материалдар мен құралдарды дайындау, жиынтықты орындау, киім бөлшектерін пішу, жеке бөлшектерді өңдеу, бұйымдардың бөлшектерін құрастыру және өңдеу, бұйымды сәндеу, жұмысты қорғау;

4) «Тамақтану мәдениеті» бөлімі: Қазақтың ұлттық тағамдары, әлем халықтарының тағамдары (өздігінен ізденіс зерттеулері), әлем халықтарының тағамдары, тәжірибелік жұмыс (суши, пицца, көже);

5) «Үй мәдениеті» бөлімі: Тұрмыстық техниканы таңдау, тұрмыстық техниканы қолдану ережелері, өсімдік сән және интерьер элементі ретінде.

23. 8-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны (қыздар):

1) «Сәндік-қолданбалы өнер» бөлімі: Қазақтың ұлттық сәндік қолданбалы бұйымдары (ши тоқу, киіз бас), әртүрлі ұлттық бұйымдар, құрал-жабдықтар мен материалдармен танысу, бұйымдарға нобайлар дайындау, құрал- жабдықтар мен материалдар дайындау, шығармашылық жұмыстарды орындау, әшекейлерді пайдалана отырып сәндеу, жұмысты қорғау, көрмеге ұсыну;

2) «Дизайн және технология» бөлімі: Қазақтың ұлттық киімі, этностиль, ою-өрнек стилизациясы, этностильдегі (бас киімдер, қазақтың ұлттық киімдері), этностильдегі бұйымдарды жасау (бас киімдер, қазақтың ұлттық киімдері), бұйымдарды әшекейлеу, жұмысты қорғау;

3) «Дизайн және технология» бөлімі: Халықтық пішім негізінде киім үлгісінің дизайны (тұтас жеңдер), бұйымдарға нобайлар дайындау, құрал-жабдықтар мен материалдарды дайындау, халықтық пішім негізінде киім үлгісінде бұйым дайындау, бөлшектерді пішу, бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді біріктіру мен безендіру, бұйымды ою-өрнек элементтерімен безендіру, жұмысты қорғау;

4) «Үй мәдениеті» бөлімі: Интерьерге арналған сәнді бұйымдар (2D/3D форматта), бұйымдарға нобайлар дайындау, құрал-жабдықтар мен материалдарды дайындау, интерьерге арналған 2D/3D сәнді бұйымдарды жасау, өсімдік шаруашылығындағы ғылымның рөлі, медицина, фитотерапия және косметологиядағы өсімдіктің рөлі.

24. 9-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны (қыздар):

1) «Сәндік-қолданбалы өнер» бөлімі: Қазақстан Республикасының дәстүрлі тоқыма өнері, қазақ кілемдері, алаша, кілем тоқу, гобелен, қазіргі кілемдер үлгілері, кілем тоқу материалдары мен құрал-жабдықтары, бұйым нобайын жасау, материалдар мен құрал-жабдықтарды дайындау, шығармашылық жұмысты орындау, декор жасау мен безендіру, жұмысты қорғау, көрме ұйымдастыру;

2) «Дизайн және технология» бөлімі: Заманауи сән әлеміндегі сарындық (стильді) бағыттар (өздігінен ізденіс зерттеулері), «Сән және жеке тұлға үйлесімділігі» эксперименті, жеке даралық имиджін жасау, идеяларды жүзеге асыру, аксессуарлар, шаш үлгісі, визаж құралдары негізінде жеке даралық образды жасау, киім топтамасын жасау эксперименті/жеке даралық имидж үшін аксессуарлар, жұмысты қорғау;

3) «Дизайн және технология» бөлімі: Сәнді киім дизайны «Fast cloth» қарапайым геометриялық формалар (пончо, кейп, туника) (сән журналдары), киім және аксессуарлардың заманауи өндірісі, нобай, идеяны жүзеге асыру, материалдар мен құрал-жабдықтарды дайындау, бұйымды жасау, бөлшектерді пішу, жеке бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді жинау мен бұйымды сәндеу, жұмысты талдау мен бағалау, жұмысты қорғау;

4) «Үй мәдениеті» бөлімі: Ландшафт элементтері интерьерде /экстерьерде, шығармашылық идеяны визуалдау (нобай), шығармашылық идеяны іске асыру,

интерьерді мерекеге орай безендіру, шығармашылық идеяны визуалдау (нобай), шығармашылық идеяны іске асыру.

25. «Көркем еңбек» оқу пәнінің 5-9-сыныптарға арналған оқу бағдарламасының мазмұны оқыту мақсаттары жүйесінің шығармашылық әрекет үдерісі барысында тәжірибелік және негізгі білім қалыптастыруға бағытталған үш бөлім бойынша ұйымдастырылған.

26. «Шығармашылық идеяларды дамыту және зерттеу» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) қоршаған орта туралы білім мен түсінік;

2) тарих, мәдениет және дәстүр туралы білім мен түсінік;

3) ақпарат көздерімен жұмыс істеу;

4) шығармашылық іс-әрекет үдерісін жоспарлау;

5) дизайн дайындау бойынша тапсырмалармен жұмыс жасау;

6) материалдар, олардың қасиеттері мен жұмыс істеу техникалары.

27. «Шығармашылық жұмыстарды жасау және дайындау» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) шығармашылық идеялардың көркем көрінісі;

2) құралдар мен жабдықтар;

3) жасау технологиясы;

4) тамақтану мәдениеті;

5) үй мәдениеті;

6) техника қауіпсіздігі және еңбек гигиенасы ережелерін сақтау.

28. «Таныстырылым, талдау және шығармашылық жұмыстарды бағалау» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) шығармашылық жұмыстардың таныстырылымы;

2) идеяларды талдау және бағалау;

3) әдіс-тәсілдерді талдау және бағалау;

4) жұмысты жетілдіру және бейімдеу.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

29. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа бөлінген.

30. Бағдарламада оқыту мақсаттарын қолдануға және мониторинг жасауға тиімді болу үшін кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4. кодында «5» - сынып, «2.1» - бөлім мен бөлімше, «4» - оқыту мақсатының реттік саны.

31. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) «Шығармашылық идеяларды дамыту және зерттеу» бөлімі:

Білім алушылар білуі тиіс:					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.1 Қоршаған орта	5.1.1.1 ұлдар/ қыздар	6.1.1.1 ұлдар/ қыздар	7.1.1.1 ұлдар/ қыздар қоршаған		

туралы білім мен түсінік	қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау	қоршаған орта нысандарының визуалды сипаттамаларын түсіну және білімін көрсету	орта элементтерінің визуалды сипаттамасын өзінше түсіндіру		
1.2 Тарих, мәдениет және дәстүр туралы білім мен түсінік	5.1.2.1 ұлдар/ қыздар қазақ халқының ұлттық және әлем мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу	6.1.2.1 ұлдар/ қыздар қазақ халқының ұлттық және әлем мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету	7.1.2.1 ұлдар/ қыздар тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау	8.1.2.1 ұлдар/ қыздар тарихи және мәдени шығу тегі әр түрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету	9.1.2.1 ұлдар/ қыздар тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер және дизайн туындыларының түрлі материалдарын, бағытын, салыстыру, талдау
1.3 Ақпарат көздері	5.1.3.1 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу	6.1.3.1 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану	7.1.3.1 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдау және қолдану	8.1.3.1 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану	9.1.3.1 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда ақпарат көздерін толыққанды және нәтижелі қолдану

1.4 Шығармашылық іс-әрекет үдерісін жоспарлау	5.1.4.1 ұлдар/ қыздар шығамашылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау	6.1.4.1 ұлдар/ қыздар уақыт және басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау; 6.1.4.2 ұлдар/ қыздар материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)	7.1.4.1 ұлдар/ қыздар алған білімдері мен тәжірибелерін қолдана болашақ іс-әрекеттерін анықтау және шығармашылық қызметін жоспарлау; 7.1.4.2 ұлдар/ қыздар бұйымның өзіндік құны мен материалдық шығындарын анықтау	8.1.4.1 ұлдар/ қыздар алған білімі мен тәжірибелерін қолданып, болашақ іс-әрекетін толық сипаттап, шығармашылық қызметін жоспарлау; 8.1.4.2 ұлдар/ қыздар зерттеу нәтижелері негізінде тұтынушылардың өнімнің түрлеріне қажеттілігін анықтау	9.1.4.1 ұлдар/ қыздар жұмысты орындаудың тиімді әдістері мен реттілігін анықтай отырып, шығармашы-лық қызметін жоспарлау; 9.1.4.2 ұлдар/ қыздар пайданы анықтау мақсатында түрлі тауарларды өткізу нарығын талдау
1.5 Дизайн (эскиз) дайындау бойынша тапсырмалармен жұмыс істеу	5.1.5.1 ұлдар/ қыздар композицияның негізгі заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау	6.1.5.1 ұлдар/ қыздар композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау	7.1.5.1 ұлдар/ қыздар функционалды және эстетикалық талаптарға сай, нысанның дизайн дайындау бойынша тапсырмаларды орындау	8.1.5.1 ұлдар/ қыздар функционалды талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау	9.1.5.1 ұлдар/ қыздар күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін білімді қорытындылау

	5.1.5.2 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау	6.1.5.2 ұлдар/ қыздар шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау	7.1.5.2 ұлдар/ қыздар түрлі графикалық құралдардың көмегімен бұйым дайындау үшін эскиздер орындау және графикалық пен технологиялық құжаттар әзірлеу	8.1.5.2 ұлдар/ қыздар бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау	9.1.5.2 ұлдар/ қыздар графиканың әртүрлі тәсілдерін қолдану арқылы өз бетінше графикалық және технологиялық құжат құру
1.6 Материалдар, олардың қасиеттері мен жұмыс істеу техника-лары	5.1.6.1 ұлдар материалдардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау арқылы, жалпы қасиеттері мен құрылысын зерделеу	6.1.6.1 ұлдар материалдардың физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттерін, олардың қолданылу аясын анықтау және сипаттау	7.1.6.1 ұлдар жобаланатын нысанды дайындау барысында материалдардың физикалық, технологиялық және механикалық қасиеттерін анықтау және салыстыру	8.1.6.1 ұлдар жобаланатын нысанның тағайындалуы мен қасиеттерін ескеріп, материалдарды өңдеу мен безендіру тәсілдерін анықтау және таңдау	9.1.6.1 ұлдар техникалық, эксплуатациялық және экологиялық ескере отырып, материалдарды өңдеудің өзіндік тәсілдерін негіздеп анықтау және таңдау
	5.1.6.2 ұлдар/ қыздар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, олардың қасиеттері	6.1.6.2 ұлдар/ қыздар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу мен	7.1.6.2 ұлдар/ қыздар бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу, пайдалану	8.1.6.2 ұлдар/ қыздар бұйымды дайындау мен безендіру үшін заманауи және дәстүрлі	9.1.6.2 ұлдар/ қыздар бұйымды дайындау мен безендіру барысында заманауи және дәстүрлі

	мен міндеттерін анықтау	пайдаланудың тиімді жолдарын	және үйлестірудің тиімді жолдарын	емес материалдардың тиімді қолданылуын түсіне отырып өздігінен таңдау	емес материалдарды қолданудың өзіндік шешімдері мен жолдарын ұсыну
	5.1.6.3 қыздар тоқыма материалдар мен бұйымдардың жіктелуін білу және сипаттау	6.1.6.3 қыздар тоқыма материалдар мен бұйымдардың қасиеттері мен фактурасын зерделеу және анықтау	7.1.6.3 қыздар өңдеу тігін материалдары мен сәндік әшекей бұйымдарының жіктелуін анықтау, сипаттау және салыстыру	8.1.6.3 қыздар табиғи және жасанды тері мен былғарының түрлері мен қасиеттерін анықтау, сипаттау және салыстыру	9.1.6.3 қыздар трикотаж, тоқусыз матаны өз бетінше зерделеу, анықтау және бағалау
	5.1.6.4 ұлдар/ қыздар таңдаған құралдардың қасиеттерін ескере отырып, көркем өнер материалдарын, орындау техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу	6.1.6.4 ұлдар/ қыздар материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және	7.1.6.4 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар барысында орындау техникасы мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру	8.1.6.4 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар барысында орындау техникасы мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру	9.1.6.4 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыс жасау үшін әр түрлі орындау техникасын және өнер материалдарын қолдану бойынша өзіндік шешімдер ұсыну

		эксперимент жасау			

2) «Шығармашылық жұмыстарды жасау және дайындау» бөлімі:

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
2.1 Шығармашылық идеялардың көркем көрінісі	5.2.1.1 ұлдар/ қыздар өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану	6.2.1.1 ұлдар/ қыздар өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану	7.2.1.1 ұлдар/ қыздар күрделі шығармашылық идеяларды білдіру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтерін және өнердің көркем құралдарын негіздеп анықтау, таңдау және қолдану	8.2.1.1 ұлдар/ қыздар күрделі шығармашылық идеяларды білдіру үшін өнердің көркем құралдарын өз бетінше анықтау, таңдау және қолдану	9.2.1.1 ұлдар/ қыздар мазмұнды және ерекше туындылар орындау үшін өнердің көркем құралдарын өз бетінше қолдану
2.2 Құралдар мен жабдықтар	5.2.2.1 ұлдар құрастырымды, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу үшін қол еңбегі құралдары мен жабдықтарын анықтау, сипаттау және қолдану; 5.2.2.2	6.2.2.1 ұлдар құрастырымды, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу үшін пайдаланатын қол электрлік құралдарының қозғалысты беру механизмдері мен	7.2.2.1 ұлдар заманауи технологиялық машиналардың құрылысын және жұмыс істеу принципін сипаттау және олармен құрастырымды, табиғи, жасанды заттарды өңдеу бойынша	8.2.2.1 ұлдар заманауи технологиялық машиналарда құрастырымды материалдарды өңдеу бойынша күрделі операцияларды орындау	9.2.2.1 ұлдар материалдарды өңдеу үшін құралдарды және заманауи технологиялық машиналарды анықтау, таңдау және қолдану; 9.2.2.2 ұлдар/ қыздар өнеркәсіптегі

	ұлдар ағаш және темір өңдеу білдегінің тағайындалуы мен құрылысын түсіндіру	құрылысын анықтау және сипаттау	жұмыстар орындау		технологиялық және өндірістік процестер туралы білімі мен түсінігін көрсету
	5.2.2.1 қыздар тігін машинасының құрылысын, жіп өткізуді сипаттау және білу, машина тігістерін орындау; 5.2.2.2 қыздар тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеуге арналған жабдықтарды білу, сипаттау және қолдану	6.2.2.1 қыздар тігін машинасын қалыпты күйге келтіруді білу және орындау; 6.2.2.2 қыздар тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеу режимдерін білу, сипаттау және оларды тәжірибеде қолдану	7.2.2.1 қыздар тігін машинасы жұмысындағы ақауларды анықтау және жөндеу; 7.2.2.2 қыздар тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеу барысында қолданылатын құралдарды анықтау, таңдау, қолдану	8.2.2.1 қыздар тігін машинасына қажетті құрылғыларды (түймелікті өңдеу, сыдырманы қондырып тігу) таңдау және қолдану	9.2.2.1 қыздар заманауи тігін құрал-жабдықтарын білу және торлау тігін машинасын қолдану; 9.2.2.3 қыздар тігін машиналарында күрделі операцияларды (аппликация, кестелеу) орындау және зерделеу
2.3 Жасау технологиясы	5.2.3.1 ұлдар өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдарымен өңдеу; 5.2.3.2	6.2.3.1 ұлдар орындалған өлшем мен белгілеу негізінде бұйым дайындау үшін материалдарды электрлік	7.2.3.1 ұлдар бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды механикалық өңдеу және	8.2.3.1 ұлдар түрлі құрал-жабдықтарды қолданып отырып, материалдарды өңдеу мен безендіру әдістерін анықтау, пайдалану;	9.2.3.1 ұлдар бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану;

	ұлдар түрлі материалдардан қарапайым бұйым дайындау	қол құралдары мен өңдеу; 6.2.3.2 ұлдар ажырайтын және ажырамайтын біріктіру әдістерін қолданып, бірнеше бөлшектерден тұратын бұйым жасау	бұйымды безендіру; 7.2.3.2 ұлдар технологиялық құжаттар бойынша реттілікті және дәлдікті сақтай отырып, күрделі бұйымдар жасау	8.2.3.2 ұлдар өз бетінше дайындаған технологиялық құжатпен күрделі бұйым жасау	9.2.3.2 ұлдар әртүрлі техникалары, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып күрделі бұйым жасау
	5.2.3.1 қыздар тоқыма бұйымдарын пішу және сыру тігісін қолдану арқылы қол еңбегі құралдары мен тігін машинасында өңдеу; 5.2.3.2 қыздар түрлі материалдардан (тоқыма, табиғи және жасанды) қарапайым бұйым орындау	6.2.3.1 қыздар тігін машинасы және қол құралдары мен қайып тігу, сырып тігу тігіс түрлерін қолдана отырып, тоқыма материалдарын пішу және өңдеу; 6.2.3.2 қыздар әр түрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи	7.2.3.1 қыздар әртүрлі конструкциялық, заманауи тоқыма және сәндеу материалдарын қолдана отырып, тігін машинасында технологиялық талапқа сәйкес бұйым жасау	8.2.3.1 қыздар қол мен тігін құрал-жабдықтарын және олардың құрылғыларын қолдана отырып, тоқыма материалдарын өңдеу мен сәндеудің тиімді әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.2 қыздар өз бетінше құрастырған	9.2.3.1 қыздар бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану; 9.2.3.2 қыздар сенімділік пен дербестігін көрсету арқылы, әртүрлі техниканы, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып

		және жасанды) қолдана отырып, бір өнім орындау		технологиялық құжат бойынша бұйымдар дайындау	ерекше бұйым жасау
	5.2.3.3 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	6.2.3.3 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	7.2.3.4 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	8.2.3.3 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	9.2.3.3 ұлдар/ қыздар шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
2.4 Тамақтану мәдениеті	5.2.4.1 ұлдар/ қыздар дұрыс және тиімді тамақтану ережелерін зерделеу және сипаттау; 5.2.4.2 ұлдар/ қыздар дұрыс және тиімді тамақтану мәзірін құрастыру; 5.2.4.3 қыздар тағам әзірлеуге	6.2.4.1 ұлдар/ қыздар қоғамдық тамақтану орындарында, қазақ халқы мен әлем халықтарының мәдениетіндегі дастарқан басында өзін-өзі ұстау ережелерін салыстыру және сипаттау;	7.2.4.1 қыздар әлем халықтарының тағамдары мен әлемге әйгілі аспазшылардың тағамдарындағы ерекшеліктерді сипаттап, салыстыру; 7.2.4.2 қыздар әлем халықтарының және ұлттық тағамдардың жасалу технологияларын зерделеу		

	арналған құралдар мен жабдықтарды зерделеу және олардың мүмкіншілігін анықтау; 5.2.4.4 қыздар салқын тағамдар мен сусындарды әзірлеу технологиясын білу және қолдану	6.2.4.2 ұлдар/ қыздар әртүрлі іс-шараға арналған дастарқанды безендіруді білімдері мен тәжірбиелік дағдыларын көрсету; 6.2.4.3 қыздар жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау технологияларын білу және қолдану; 6.2.4.4 қыздар әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-саймандар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау	және қолдану; 7.2.4.3 қыздар әртүрлі тағамдар дайындауда қолданатын қажетті құрал-жабдықтарды, өнімдерді таңдауда өз бетінше нақты шешім қабылдай алу		
2.5 Үй мәдениеті	5.2.5.1 ұлдар/	6.2.5.1 ұлдар/	7.2.5.1	8.2.5.1 ұлдар/	9.2.5.1 ұлдар/

	қыздар өсімдік шаруашылығы мен жеміс-көкөніс түрлерінің негізгі бағыттарын зерделеу және сипаттау; 5.2.5.2 ұлдар/ қыздар өсімдік шаруашы-лығында көктемгі жұмыстар жүргізу	қыздар сәндік гүл түрлерін өсіру технологиясын зерттеу және сипаттау; 6.2.5.2 ұлдар/ қыздар сәндік бақша мен гүл өсіру шаруашылығында көктемгі жұмыстар орындау	ұлдар ауыл шаруашылығындағы жабдықтарды және заманауи техникаларды сипаттау, жіктеу және бағалау; 7.2.5.1 қыздар интерьер безендіру үшін әртүрлі өсімдіктердің эстетикалық қасиеттерін сипаттау, қолдану және бағалау	қыздар ауыл шаруашылық өндірісінің дамуындағы әдіс-тәсілдерді талқылау және бағалау; 8.2.5.2 қыздар медицинадағы, фитотерапия мен косметикадағы өсімдіктердің рөлін зерделеу, талқылау және бағалау	қыздар ландшафты дизайнның элементтерін, заманауи бағыттары мен стильдерін анықтау және сипаттау
	5.2.5.3 ұлдар электр энергиясы көздері туралы айтып беру; 5.2.5.4 ұлдар қарапайым электротехникалық арматура мен электромонтажды құралдарды атау мен олардың	6.2.5.3 ұлдар электросызба элементтерінің графикалық шартты белгілерін зерделеу, анықтау және орындау; 6.2.5.4 ұлдар қарапайым электр тізбектерінің есебін	7.2.5.2 ұлдар электротехникалық арматуралар мен тұрмыстық құралдардың қарапайым жөндеу жұмыстарын жүргізу	8.2.5.2 ұлдар тұрмыстық техника мен электр жабдықтарының эстетикалық, эргономикалық және эксплуатациялық сапаларын салыстру және бағалау	9.2.5.2 ұлдар жарықтандырудың типтік және әртүрлі түрін анықтау және сипаттау

	тағайындалуын түсіндіру	жүргізу және ажырата білу			
	5.2.5.5 ұлдар тұрақты тоқ көздерін пайдалану арқылы қарапайым бұйым құрастыру	6.2.5.5 ұлдар қарапайым сызба бойынша электр тізбектерін орындау және жинау	7.2.5.3 ұлдар электр тізбектеріндегі ақауларды табу; 7.2.5.4 ұлдар есептеулер орындау үшін арнайы бақылау-өлшегіш аспаптарын таңдау және қолдану		9.2.5.3 ұлдар функционалдық, эргономикалық және эстетикалық талаптарды ескере отырып, интерьердегі жарықтандыруды ұйымдастыру бойынша шығармашылық шешімдер дайындау
	5.2.5.6 ұлдар қол құралдарын пайдаланып, ақауларды жою бойынша интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстары мен қарапайым жөндеу операцияларын орындау	6.2.5.6 ұлдар электрлік құрал-саймандарды пайдаланып, ақауларды жою бойынша жөндеу операциялары мен интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстарын орындау	7.2.5.5 ұлдар интерьерді ұйымдастыру бойынша тәжірибелік жұмыстар орындау барысында жарықтандыруға, желдеткіш және жылу жүйесіне қойылатын нормаларды сақтау және қарастыру	8.2.5.3 ұлдар тұрмыста жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында ақауларды жоюдың тиімді тәсілдерін табу; 8.2.5.4 ұлдар тұрмыста жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында заманауи материалда	9.2.5.4 ұлдар /қыздар интерьерді безендіру, жоспарлау және ұйымдастыру бойынша тәжірибелік жұмысты орындау үшін түрлі салалардағы білімдерін жалпылау

				р мен құрал-жабдықтарды зерделеу, таңдау және қолдану	
	5.2.5.3 қыздар жеке бас гигиенасы ережелерін зерделеу және сипаттау, әртүрлі шаш пен тері түрін анықтау; 5.2.5.4 қыздар өз бетінше өз-өзіне қарау әрекеттері мен тәсілдерін таңдау және қолдану	6.2.5.3 қыздар тазалау құралдарын, тұрғын үйге қойылатын гигениалық талаптарды зерделеу және сипаттау; 6.2.5.4 қыздар тазалау құралдары мен жабдықтарын таңдау және қолдану; 6.2.5.5 қыздар мезгілдік киім мен аяқ-киімдерді күту мен сақтау ережелерін білу және ұстану	7.2.5.2 қыздар эксплуатациялық, эстетикалық және экологиялық сапаларын бағалай отырып, тұрмыстық техниканың мақсаты мен атқаратын қызметіне қарай жіктеу; 7.2.5.3 қыздар тұрмыстық техниканы қолдану мен күту ережелерін зерделеу және сипаттау	8.2.5.3 қыздар өз бетінше материалдар мен техниканы анықтап, таңдай отырып, эстетикалық және техникалық талаптарға сай келетін интерьерге арналған сәндік бұйымдар дайындау	
2.6 Техника қауіпсіздігі мен еңбек гигиенасын	5.2.6.1 ұлдар/ қыздар техника	6.2.6.1 ұлдар/ қыздар техника	7.2.6.1 ұлдар/ қыздар техника қауіпсіздігін	8.2.6.1 ұлдар/ қыздар техника	9.2.6.1 ұлдар/ қыздар техника

ың ережелерін сақтау	қауіпсіздігін қадағалап, материалдармен құралдарды қолдану; 5.2.6.2 ұлдар/ қыздар қол еңбегі құралдары-мен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек гигиенасының ережелерін білу	қауіпсіздігін қадағалап және көрсете отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 6.2.6.2 ұлдар/ қыздар қол электрлі құралдары және жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы ережелерін білу және түсіндіру	қадағалап, материалдармен құралдарды қолдану; 7.2.6.2 ұлдар/ қыздар заманауи технологиялық машиналармен қауіпсіз жұмыс жасау жолдарын білу және түсіндіру	қауіпсіздігін қадағалап, материалдар мен құралдарды қолдану; 8.2.6.2 ұлдар/ қыздар құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу туралы ескертпе парағын құру	қауіпсіздігін қадағалап, материалдармен құралдарды қолдану; 9.2.6.2 ұлдар/ қыздар белгілі бір бұйым мен жұмыс түріне арналған техника қауіпсіздігі бойынша нұсқаулық құру

3) «Презентациялау, талдау және шығармашылық жұмыстарды бағалау» бөлімі:

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
3.1 Шығармашылық жұмыстардың таныстырылымы	5.3.1.1 ұлдар/ қыздар сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме)	6.3.1.1 ұлдар/ қыздар мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме)	7.3.1.1 ұлдар/ қыздар ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)	8.3.1.1 ұлдар/ қыздар онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну	9.3.1.1 ұлдар/ қыздар медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын

					қорғауды өз бетінше ұйымдастыру
3.2 Идеяларды талдау және бағалау	5.3.2.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны қолданып өзінің және өзгелердің жұмыстарында берілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау	6.3.2.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды салыстыру	7.3.2.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы идеялар мен тақырыптарды талқылау және бағалау	8.3.2.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талдау мен бағалау жүргізу үшін критерийлерді қолдану	9.3.2.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы тарихи, әлеуметтік және мәдениеттік мәнмәтіндерді талдау мен бағалау
3.3 Әдіс-тәсілдерді талдау және бағалау	5.3.3.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді сипаттау	6.3.3.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді салыстыру	7.3.3.1 ұлдар/ қыздар пәндік терминологияны пайдалана отырып, басқалардың және өз жұмыстарындағы әдіс-тәсілдері мен техникаларды талқылау және бағалау	8.3.3.1 ұлдар/ қыздар жасалған өнімнің сапасын қолданылған әдіс-тәсілдерін бағалау және талдау үшін критерийлерді қолдану	9.3.3.1 ұлдар/ қыздар бұйымның сапасын және өнімнің сыртқы көрінісін анықтайтын негізгі факторларды талдау және бағалау

3.4 Жұмысты жетілдіру мен бейімдеу	5.3.4.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және бейімдеу бойынша конструктивті пікірлер, ұсыныстар білдіру	6.3.4.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша сындарлы пікір мен негізделген ұсыныстарды қабылдау	7.3.4.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды салыстыруда негізделген сыни ұсыныстар жасау	8.3.4.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру мен бейімдеуде қолданылған идеяларды талдауда және бағалауда негізделген сыни ұсыныстар жасау	9.3.4.1 ұлдар/ қыздар өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру

32. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

33. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып (ұлдар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Визуалды өнер	Бейнелеу өнеріндегі көркем құралдары. Классикалық өнердің үздік туындылары. Қазақстандық	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу

	суретшілердің шығармашылығы. Бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары	5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (цифрлық ресурстарды қолдану арқылы)
		5.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарында берілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау
		5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) сипаттау
	Натюрморт өнері. Ұлттық сәндік натюрморт	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.6.4 таңдаған тәсілдерінің қасиеттерін ескере отырып, көркемөнер материалдарын, техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.2.3.4 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
	Пейзаж. Табиғатпен үйлесім. Әуе перспективасы	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған

		ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
	Индустриалды пейзаж. Қала пейзажы. Сызықтық перспектива	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
	Пластикалық пішіндер өнері. Мүсін өнері	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) сипаттау
	Шығармашылық жұмыс. Көрме ұйымдастыру	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.6.4 таңдаған тәсілдерінің қасиеттерін ескере отырып, көркемөнер материалдарын, техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері

		мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану.
		5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме)
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Сәндік-қолданбалы өнер, негізгі пішіндер мен ерекшеліктері. Қазақстан Республикасының сәндік-қолданбалы өнері	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу
	Материалдар мен құрал-жабдықтармен танысу	5.2.2.1 конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу үшін қол еңбегі құралдары мен жабдықтарын анықтау, сипаттау және қолдану
	Дәстүрлі емес материалдардан сәндік бұйым. Идеяларды талқылау мен дамыту. Нобай орындау	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
	Дәстүрлі емес материалдардан сәндік бұйым. Бұйым дайындау	5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау; 5.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, олардың қасиеттері мен міндеттерін анықтау;
		5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Өру өнері. Өру түрлері. Материалдар және құрал-жабдықтармен танысу	5.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, олардың қасиеттері мен міндеттерін анықтау
		5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау

	Бұйым өру	5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау; 5.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану.
	Жұмыстардың көрмесі	5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстy (көрме)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Конструкциялық материалдар. Материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу	5.1.6.1 конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардың жалпы қасиеттері мен құрылысын, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтай отырып зерделеу
	Конструкциялық материалдарды өңдеуге арналған жабдықтар, қол еңбегі құралдары, құрылғылар	5.2.2.2 ағаш және темір өңдеу білдегінің тағайындалуы мен құрылысын түсіндіру; 5.2.2.1 конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу үшін қол еңбегі құралдары мен жабдықтарын анықтау, сипаттау және қолдану
		5.2.6.2 қол еңбегі құралдарымен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек гигиенасының ережелерін білу (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру және тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу)
	Көркемдеп аралау. Идеяларды құру. Материалды таңдау және дайындау	5.1.5.1 өзінің және өзгенің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) тәжірибесіне сүйене отырып және композицияның

		негізгі заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.4.1 шығамашылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау;
	Сыртқы және ішкі сызықтар арқылы қисық пішінді бұйымды қыларамен көркемдеп аралау	5.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдарымен өңдеу; 5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау
		5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Сымнан бұйымдарды модельдеу. Нобайлар дайындау (шынжыр, басқатырғыш ойындары, жануарлардың пішіндері). Материал таңдау. Құралдар-жабдықтар мен құрылғылар	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
	Бұйым дайындау. (шынжыр, басқатырғыш ойындары, жануарлардың пішіндері)	5.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдарымен өңдеу; 5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау
		5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай

		отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Түрлі материалдарды қолданып, музыкалық аспаптарды (ұрмалы және соқпалы) жобалау	5.1.5.1 өзінің және өзгенің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) тәжірибесіне сүйене отырып және композицияның негізгі заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
	Музыкалық аспапты құрастыру	5.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдарымен өңдеу; 5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау
		5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
		5.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша конструктивті пікірлер, ұсыныстарды білдіру.
	Жұмыстардың көрмесі	5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме)
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Дұрыс тамақтанудың негіздері. Ас мәзірін әзірлеу	5.2.4.1 дұрыс және тиімді тамақтанудың ережелерін сипаттау және зерделеу; 5.2.4.2 дұрыс және тиімді тамақтанудың мәзірін құрастыру; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс

		істеу (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы)
Үй мәдениеті	Электр қуатының негізгі көздері туралы жалпы мәліметтер.Электротехникалық арматура. Электр энергиясының әртүрлі көздерімен тәжірибе жасау (батарея, гальваникалық элементтер)	5.2.5.3 электр энергиясының көздері туралы айтып беру; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып); 5.2.5.4 қарапайым электротехникалық арматура мен электромонтажды құралдарды атап шығу мен олардың тағайындалуын түсіндіру; 5.2.5.5 тұрақты тоқ көздерін пайдалану арқылы қарапайым бұйым құрастыру
	Тұрмыстағы жөндеу жұмыстары	5.2.5.6 қол құралдарын пайдаланып, ақауларды жою бойынша интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстары мен қарапайым жөндеу операцияларын орындау
	Өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары. Өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.	5.2.5.1 өсімдік шаруашылығы мен жеміс-көкөніс түрлерінің негізгі бағыттарын зерделеу және сипаттау; 5.2.5.2 өсімдік шаруашылығында көктемгі жұмыстар жүргізу (топырақты өңдеу, зиянкес жәндіктерден қорғау, егу мен отырғызу); 5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

2) 6-сынып (ұлдар):

Оқу жоспарындағы	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті

ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері		
1-тоқсан		
Визуалды өнер	Портрет жанры. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану
		6.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету
	Сызықты портрет. Графика. Орындалу техникасы. Дәстүрлі емес материалдардан портрет жасау (сымнан) материалдардан орындалған портрет)	6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
		6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау; 6.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу мен пайдаланудың тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау
	Портреттегі түс. Орындалу техникасы	6.1.1.1 өзінің және басқа білім алушының тәжірибесіне сүйене отырып, қоршаған орта нысандарының визуалды сипаттамаларын (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік) түсіну және білімін көрсету; 6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану

	Заманауи портрет. Фотоөнер. Фотокамерамен тәжірибе	6.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды салыстыру
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
	Анимация. Қозғалатын элементтер (ермексазды анимация, көлеңкелі театр, саусақты және таяқшалы қуыршақтар)	6.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету
	Сценарий дайындау. Кейіпкерлер мен декорациялар құру. Көркем өнер идеяларын іске асыру. Дыбыс қосу	6.1.4.1 уақыт пен басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
		6.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша сындарлы пікір мен негізделген ұсыныстарды қабылдау
	Жұмысты қорғау.	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Қазақ халықтарының зергерлік өнерімен танысу	6.1.2.1 әлемдік және қазақтың ұлттық мәдениетіндегі дизайн, қолөнер мен өнер туындыларының ерекшеліктерін түсіну мен білімін көрсету
		6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін

	Зергерлік бұйым нобайын орындау. Материалдар мен құрал-жабдықтарды таңдау	нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау
		6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау
	Бұйым дайындау. Бұйымды көркемдеп безендіру	6.2.3.2 ажырайтын және ажырамайтын біріктіру әдістерін қолданып, бірнеше бөлшектерден тұратын бұйым жасау; 6.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		6.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Табиғи материалдардың түрлері мен сипаттамалары	6.1.1.1 өзінің және басқа білім алушының тәжірибесіне сүйене отырып, қоршаған орта нысандарының визуалды сипаттамаларын (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік) түсіну және білімін көрсету; 6.1.6.1 конструкциялық, табиғи, және жасанды материалдардың физикалық, технологиялық пен механикалық қасиеттерін және олардың қолдану аясын анықтау және сипаттау
	Табиғи материалдардан дайындалатын бұйым нобайын орындау	6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау
	Бұйым дайындау. Бұйымды көркемдеп безендіру	6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу

		дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
	Жұмысты қорғау. Көрме ұйымдастыру	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Электрлік және қол еңбегі құралдары мен жабдықтары. Тәжірибелік жұмыс	6.2.2.1 табиғи, жасанды және конструктивті материалдарды өңдеу үшін пайдаланатын қозғалысты беру механизмдері мен қол электрлік құралдардың құрылысын анықтайды және сипаттайды
		6.2.6.2 қол электрлі құралдары мен жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы ережелерін (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру мен тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу) білу және түсіндіру
	Құрамалы бөлшектерден робот құру. Роботтың шығу тарихы мен оның түрлері	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану
		6.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) салыстыру
	Роботты жобалау және дайындау. Нобай. Материалдарды іріктеу, таңдау	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың

		дизайны бойынша тапсырмалар орындау;
		6.1.6.1 конструкциялық, табиғи, және жасанды материалдардың физикалық, технологиялық пен механикалық қасиеттерін және олардың қолдану аясын анықтау және сипаттау; 6.1.4.1 уақыт пен басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау
	Робот құру. Робот бөлшектерінің жылжымалы механизмін құру бойынша эксперимент жүргізу	6.2.3.1 орындалған өлшем мен белгілеу негізінде бұйым дайындау үшін материалдарды электрлік қол құралдарымен өңдеу; 6.2.3.2 ажырайтын және ажырамайтын біріктіру әдістерін қолданып, бірнеше бөлшектерден тұратын бұйым жасау
		6.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Көлік құралдарының түрлері туралы жалпы мәлімет	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану
	Көлік құралы үлгісін дайындау. Нобай. Материалдарды іріктеу, таңдау	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау
		6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)
	Көлік құралын орындау. Үлгінің жеке бөліктерін дайындау. Үлгіні құрастыру, безендіру	6.2.3.1 орындалған өлшем мен белгілеу негізінде бұйым дайындау үшін материалдарды

		электрлік қол құралдарымен өңдеу; 6.2.3.2 ажырайтын және ажырамайтын біріктіру әдістерін қолданып, бірнеше бөлшектерден тұратын бұйым жасау
	Жұмысты қорғау. Көрме ұйымдастыру	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Қазақ халқы мен түрлі халықтардың және де қоғамдық тамақтану орындарындағы дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелері	6.2.4.1 қоғамдық тамақтану орындарында, қазақ халқы мен әлем халықтарының мәдениетіндегі дастарқан басында өзін-өзі ұстау ережелерін салыстыру және сипаттау; 6.2.4.2 әртүрлі іс-шараға арналған дастарханды безендірудегі білімдері мен тәжірбиелік дағдыларын көрсету
Үй мәдениеті	Электросызбалардың шартты белгілерімен танысу. Электр тізбегі	6.2.5.3 электросызбалар элементтерінің шартты графикалық белгілерін орындау, анықтау және зерделеу; 6.2.5.4 қарапайым электр тізбектерінің есебін жүргізу және ажырата білу
	Батарейкалы шырағдан дайындау	6.2.5.5 электр тізбектерін қарапайым сызба бойынша жинау және орындау
	Электрлік қол еңбегі құралдары қолданылған тұрмыстағы жөндеу жұмыстары	6.2.5.6 электрлік қол құралдарын пайдаланып, ақауларды жою бойынша жөндеу операциялары мен интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстарын орындау
		6.2.6.1 техникасын қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

	Сәндік гүлдер түрлері. Гүл өсіру шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар	6.2.5.1 сәндік гүлдер түрлерін өсіру технологиясын зерттеу және сипаттау; 6.2.5.2 сәндік бақ өсіру мен гүл өсіру шаруашылығында көктемгі жұмыстар (топырақты өңдеу, зиянкес жәндіктерден қорғау, егу мен отырғызу) жүргізу; 6.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

3) 7-сынып (ұлдар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Визуалды өнер	Өнердегі заманауи техника мен ғылыми жетістіктер. Табиғаттағы микро суреттер.	7.1.1.1 қоршаған орта элементтерінің визуалды сипаттамасын (композиция, түс, пішін, фактура, пропорция) өзінше түсіндіру
		7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау
	Бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттары (поп арт, инсталляция). Өздігінен ізденіс зерттеулері	7.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талқылау және бағалау
		7.3.3.1 пәндік терминологияны пайдалана отырып, басқалардың

		(суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) және өз жұмыстарындағы әдіс-тәсілдері мен техникаларды талқылау және бағалау
	Қазақстан Республикасының заманауи суретшілері	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау
		7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану арқылы)
	Өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізінде тәжірибелік жұмыс орындау. (2D немесе 3D форматында)	7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі (заманауи) технологиялар мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру; 7.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу, пайдалану және үйлестірудің тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау
		7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау
	Жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Пирография өнерімен танысу. Көркемдеп	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының

	күйдіру техникасы мен тәсілдері	ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау
	Нобай орындау. Материалдарды таңдау және дайындау	7.1.5.2 бұйым жасауда әртүрлі графикалық құралдарды қолдана отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып), нобайлар, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
		7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі (заманауи) технологиялар мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру
	Бұйымды көркемдеп күйдіру. Безендіру	7.2.3.1 бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды механикалық өңдеу және бұйымды безендіру; 7.2.3.4 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		7.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Ағашты механикалық өңдеуге арналған құрал-жабдықтар	7.2.2.1 заманауи технологиялық машиналардың құрылысына және жұмыс барысына сипаттама бере отырып, конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу операцияларын орындау

	Ағашты механикалық өңдеу барысындағы жұмысты ұйымдастыру	7.2.6.2 заманауи технологиялық машиналармен қауіпсіз жұмыс жасау жолдарын білу және түсіндіру
		7.1.6.1 жобаланатын нысанды дайындау барысында конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардың физикалық, технологиялық және механикалық қасиеттерін анықтау және салыстыру
	Ағаштан жасалған бұйымды өңдеу. Бұйымның дизайны. Материалды таңдау және дайындау	7.1.5.1 функционалды (техникалық) және эстетикалық талаптарға сай, дизайн дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 7.1.5.2 графиканың түрлі тәсілдерін қолдана отырып (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолданып), бұйым жасауда эскиздер, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
		7.1.4.1 алған білімдері мен тәжірибелерін қолдана болашақ іс-әрекеттерін анықтау және шығармашылық қызметін жоспарлау; 7.1.4.2 бұйымның өзіндік құны мен материалдық шығындарын анықтау
	Бұйымды жасау. Материалдар мен бөлшектерді механикалық өңдеу. Бұйымды безендіру	7.2.3.1 бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды механикалық өңдеу және бұйымды безендіру; 7.2.3.2 технологиялық құжаттар бойынша реттілікті және дәлдікті сақтай отырып, күрделі бұйымдарды жасау
		7.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және

		адаптациялауда қолданылған идеяларды салыстыруда негізделген сыни ұсыныстар жасау
	Көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Ауыл шаруашылық өндірістегі заманауи техникалар мен жабдықтар	7.2.5.1 ауыл шаруашылығындағы жабдықтарды және заманауи техникаларды сипаттау, жіктеу және бағалау
		7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану
	Тұрмыстық құрал-жабдықтар мен электроарматураны жөндеу	7.2.5.2 электротехникалық арматуралардың және тұрмыстық құралдардың қарапайым жөндеу жұмыстарын жүргізу; 7.2.5.3 электр тізбектеріндегі ақауларды табу; 7.2.5.4 есептеулер орындау үшін арнайы бақылау-өлшеу құралдарын таңдау және қолдану
	Үй экологиясы. Үйдегі микроклимат	7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану; 7.2.5.5 интерьерді ұйымдастыру бойынша тәжірбиелік жұмыстар орындау барысында жарықтандыруға (табиғи және жасанды), желдеткіш және жылу жүйесіне қойылатын нормаларды сақтау және қарастыру; 7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)

4) 8-сынып (ұлдар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Сәндік қолданбалы өнер	Мозаика өнері. Мозаика орындаудың түрлері мен техникалары	8.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талдау мен бағалау жүргізу үшін критерийлерді қолдану
		8.3.3.1 жасалған өнімнің (шығармашылық жұмыс) сапасын қолданылған әдіс-тәсілдерін бағалау және талдау үшін критерийлерді қолдану
	Мозаикалық панноға арналған негіз дайындау. Нобай және материалды таңдау	8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Мозаика панносын орындау	8.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі технологиялар мен өнер материалдарын өз бетінше анықтау, таңдау және біріктіру
		8.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін өз бетінше өнердің көркем құралдарын анықтау, таңдау және қолдану
	Көркемдеп безендіру мен жұмыстарын таныстыру.	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында

		дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну
2-тоқсан		
Дизайн және технология	Қазақ халқының тұрмыстық заттарымен танысу	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету
	Қазақ халқының тұрмыстық заттарының орындалу техникасы мен материалдарын (торсық, дөңгелек үстел) зерделеу.	8.1.6.1 жобалау объектісінің қолданылу мақсаты мен ерекшелігін ескере отырып, өңдеудің конструкциялық, табиғи, жасанды материалдары мен әдістерін негіздеп таңдау
	Идеяларды талдау және нобайды орындау. Жұмысты жоспарлау	8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау
		8.1.4.1 болашақ іс-әрекеттерін анықтауда өздерінің алған білімдері мен тәжрибесін қолдана отырып шығармашылық әркеттерін жоспарлайды
	Материалдарды өңдеу. Бұйымды дайындау	8.2.2.1 заманауи технологиялық машиналарда конструкциялық материалдарды өңдеу бойынша күрделі операцияларды орындау
		8.2.3.1 қол, механикалық құрал-жабдықтарын қолдана отырып, бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды өңдеу мен безендіру әдістерін анықтау, пайдалану; 8.2.3.2 өз бетінше дайындаған технологиялық құжатпен күрделі бұйым (кешенді, фасонды) жасау; 8.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында

		қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		8.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Көрме ұйымдастыру және жұмысты қорғау	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Үстел ойыны. Шығу тарихы	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету
	Үстел ойынының тұжырымдамасы	8.1.4.2 зерттеу нәтижелері негізінде тұтынушылардың өнімнің түрлеріне деген қажеттілігін анықтау
		8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау
	Үстел ойынын дайындау. Графикалық құжаттама	8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Үстел ойының бөлшектерін дайындау. Көркемдеп безендіру	8.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру үшін заманауи және дәстүрлі емес материалдардың тиімді қолданылуын түсіне отырып өздігінен таңдау
		8.2.3.1 қол, механикалық құрал-жабдықтарын қолдана отырып, бұйымдардың функционалдық

		және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды өңдеу мен безендіру әдістерін анықтау, пайдалану
	Ойынды тестілеу. Сауалнама және ақпараттар жинау	8.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды талдауда және бағалауда негізделген сыни ұсыныстар жасау
	Жұмысты қорғау.	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Агротехнологияның дамуындағы ғылымның рөлі (өздігінен ізденіс зерттеулері)	8.2.5.1 ауылшаруашылық өндірісінің дамуындағы әдіс-тәсілдерді талқылау және бағалау
		8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану арқылы)
	Электрқұрылғылар мен тұрмыстық техникаларды таңдау және бағалау	8.2.5.2 тұрмыстық техника мен электр жабдықтарының эстетикалық, эргономикалық және эксплуатациялық сапаларын салыстыру және бағалау
		8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану
	Бөлменің жөндеу жұмыстарына арналған заманауи материалдар мен құрал-жабдықтар (тәжірибелік жұмыс)	8.2.5.3 тұрмыста жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында ақауларды жоюдың тиімді тәсілдерін табу; 8.2.5.4 тұрмыста жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында заманауи материалдар мен құрал-жабдықтарды (қол және электрлік) қолдану

		8.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 8.2.6.2 құралдар-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу туралы ескертпе парағын құру

5) 9-сынып (ұлдар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Сәндік қолданбалы өнер	Заманауи интерьердегі сәндік бұйымдар	9.1.2.1 мәдени және тарихи жәдігерлер, қолөнер мен дизайн салалары шығармаларының материалдарын, бағытын, салыстырмалы талдау
	Интерьердің сәнді заттарының (шырағдан, сәнді сағаттар) дайындалу техникалары мен тәсілдерін зерделеу	9.1.3.1 шығармашылық идеяларды (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану) дамыту мен іске асыруда бірінші және екінші ақпарат көздерін толыққанды және нәтижелі қолдану
	Идеяларды дамытуды талқылау мен нобай орындау. Жұмысты жоспарлау	9.1.4.1 жұмысты орындаудың тиімді (оптималды) әдістері мен реттілігін анықтай отырып, шығармашылық қызметін жоспарлау
		9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау
	Интерьердің сәндік заттарын дайындау мен безендіру	9.2.1.1 мазмұнды, ерекше туындыны орындау үшін өз бетінше және сенімділікпен өнердің көркем құралдарын қолдану

		9.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру барысында заманауи және дәстүрлі емес материалдарды қолданудың өзіндік (оригиналды) шешімдері мен жолдарын ұсыну
		9.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
	Жұмысты қорғау.	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)
		9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру
2-тоқсан		
Дизайн және технология	Сәулет өнерінің үздік туындылары. Заманауи сәулет өнері. Қазақстан Республикасының сәулет өнері. (заманауи және тарихи)	9.1.2.1 мәдени және тарихи жәдігерлер, қолөнер мен дизайн салалары шығармаларының материалдарын, бағытын, салыстырмалы талдау; 9.3.3.1 бұйымның сапасын және өнімнің сыртқы көрінісін анықтайтын негізгі факторларды (эстетика, атқаратын қызметі, экономика) талдау және бағалау
	Сәулеттік ғимараттар мен нысандардың (имитация немесе өз идеялары) нобайы, сызбасы	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде цифрлық ресурстар) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру
	Сәулеттік нысанның макетін орындауға қажетті	9.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру барысында заманауи

	материалдарды анықтау және таңдау	және дәстүрлі емес материалдарды қолданудың өзіндік (оригиналды) шешімдері мен жолдарын ұсыну; 9.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әр түрлі технологиялар мен өнер материалдарын қолдану бойынша өзіндік (оригиналды) шешімдерді ұсыну
	Шығармашылық жұмыс. Сәулеттік нысан макеті	9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау мен қолдану; 9.2.3.2 сенімділік пен дербестігін көрсете, әртүрлі техникаларды, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып ерекше күрделі бұйым жасау
	Жұмысты қорғау.	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)
		9.3.2.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы тарихи, әлеуметтік және мәдениеттік мән мәтіндерді талдау мен бағалау
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Интерьер заттары және жиһаздардың өндірілуі	9.2.2.2 әртүрлі өнеркәсіпте технологиялық және өндірістік үдерістер туралы білімдері мен түсінігін көрсету; 9.1.4.2 пайданы (табысты) анықтау мақсатында түрлі тауарларды өткізу нарығын талдау
	Белгілі бір интерьерге арналған заттарды дайындау (мысалы: көрме залына арналған модульді жиһаз,	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау;

	трансформацияланатын балаларға арналған жиһаз, сәнді шамшырақ) Идеяны дамыту және талқылау. Материалдарды таңдау	9.1.6.1 жобаланатын нысанның техникалық, эксплуатациялық және экологиялық сипаттамаларын ескере отырып, өз бетінше конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды, өңдеу тәсілдерін негіздеп, анықтау және таңдау
	Графикалық құжаттама, техникалық спецификация	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде цифрлық ресурстар) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру
	Бұйымды әзірлеу. Әрлеу	9.2.2.1 материалдарды өңдеуге арналған заманауи технологиялық машиналарды өз бетінше таңдап, анықтау және қолдану; 9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау мен қолдану; 9.2.3.2 сенімділік пен дербестігін көрсете, әртүрлі техникаларды, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып ерекше күрделі бұйым жасау
		9.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 9.2.6.2 белгілі бір бұйым мен жұмыс түріне арналған техника қауіпсіздігі бойынша нұсқаулық құру
	Жұмысты қорғау	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)

4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьер/экстерьердегі ландшафт элементтері	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.2.5.1 ландшафты дизайнның элементтерін, заманауи бағыттары мен стильдерін анықтау және сипаттау; 9.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда бірінші және екінші ақпарат көздерін толыққанды және нәтижелі қолдану
	Шығармашылық идеяларды визуалдау	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде цифрлық ресурстар) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру; 9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру
	Интерьердегі жарықтандыру. Табиғи және жасанды жарықтандыру. Интерьерді жарықтандырудың жобасын даярлау (тұрғын үй бөлмелері, өндірістік, қоғамдық орындар)	9.2.5.2 жарықтандырудың типтік және әртүрлі түрін сипаттау мен анықтау; 9.2.5.3 функционалдық, эргономикалық және эстетикалық талаптарды ескере отырып, интерьердегі жарықтандыруды ұйымдастыру бойынша шығармашылық шешімдер дайындау; 9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру
	Интерьерді аудандарға бөлу және жоспарлау. (тұрғын үй бөлмелері, өндірістік, қоғамдық орындар)	9.1.4.1 жұмысты орындаудың тиімді (оптималды) әдістері мен реттілігін анықтай отырып, шығармашылық қызметін жоспарлау;

		9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру; 9.2.5.4 интерьерді (тұрғын үй, қоғамдық) безендіру, жоспарлау және ұйымдастыру бойынша тәжірибелік жұмысты орындау үшін түрлі салалардағы білімдерін жалпылау

6) 5-сынып (қыздар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Визуалды өнер	Бейнелеу өнеріндегі көркем құралдары. Классикалық өнердің үздік туындылары. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығы. Бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу
		5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу. (цифрлық ресурстарды қолдану арқылы)
		5.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарында берілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау
		5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) сипаттау

	Натюрморт өнері. Ұлттық сәндік натюрморт	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.6.4 таңдаған тәсілдерінің қасиеттерін ескере отырып, көркемөнер материалдарын, техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.2.3.4 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
	Пейзаж. Табиғатпен үйлесім. Әуе перспективасы	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
	Индустриалды пейзаж. Қала пейзажы. Сызықтық перспектива	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
	Пластикалық пішіндер өнері. Мүсін өнері	5.1.1.1 қоршаған ортаның ассоциативті мағынасы мен визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның

		визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) сипаттау
	Шығармашылық жұмыс. Көрме ұйымдастыру	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.6.4 таңдаған тәсілдерінің қасиеттерін ескере отырып, көркемөнер материалдарын, техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме)
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Сәндік-қолданбалы өнер, негізгі пішіндер мен ерекшеліктері. Қазақ халқының сәндік-қолданбалы өнері. Қазақтың ұлттық ою-өрнектері (түрлері, стилизация мен мотивтері)	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу
	Көркем кестелеу. Кесте түрлері. Материалдар және құрал-жабдықтармен танысу. Нобай орындау	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу; 5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
	Көркемдік кестемен бұйымды безендіру	5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның

		визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		5.2.6.1 материалдар мен құралдарды техника қауіпсіздігін сақтап, қолданудың маңыздылығын сезіне отырып демонстрациялау
	Өру өнері. Өру түрлері. Материалдар және құрал-жабдықтармен танысу	5.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, олардың қасиеттері мен міндеттерің анықтау
		5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау
	Бұйым өру	5.2.3.2 түрлі материалдардан (тоқыма, табиғи және жасанды) қарапайым бұйым орындау
		5.2.3.4 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
		5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмыстардың көрмесі	5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Тоқыма материалдарының классификациясы мен сипаттамалары. Материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу	5.1.6.3 тоқыма материалдары мен бұйымдарының классификациясын, құрамы мен қарапайым тоқылу әдісін сипаттау және білу

	Тоқыма материалдарын өңдеуге арналған құрал-жабдықтар мен құрылғылар	5.2.2.1 тігін машинасының құрылысын, жіп өткізуді сипаттау және білу, машина тігістерін орындау; 5.2.2.2 тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық (үтік) өңдеуге арналған жабдықтарын білу, сипаттай алу және қолдану; 5.2.6.2 қол еңбегі құралдарымен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек гигиенасының ережелерін білу (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру және тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу)
	Тігін бұйымдарының классификациясы. Идеядан өнімге (тігін бұйымдары)	5.1.6.3 тоқыма материалдары мен бұйымдарының классификациясын, құрамы мен қарапайым тоқылу әдісін сипаттау және білу
	Дизайн, киімді макеттеу (қағаз, тоқыма материалдар). Костюм құру (мини-манекенде немесе қуыршақта)	5.1.5.1 өзінің және өзгенің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) тәжірибесіне сүйеніп және композицияның негізгі заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.2.3.1 тоқыма бұйымдарын пішу және сыру тігісін қолдану арқылы қол еңбегі құралдарымен, тігін машинасында өңдеу; 5.2.3.2 түрлі материалдардан (тоқыма, табиғи және жасанды) қарапайым бұйым орындау; 5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Тоқыма мозаика техникасында тігін бұйымдарының дизайны (құрақ, пэчворк, квилт)	5.1.5.1 өзінің және өзгенің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) тәжірибесіне сүйене отырып және композицияның

	Идеяларды құру. Нобай. Материалды таңдау және дайындау. Жұмыстың орындалу бірізділігі	негізгі заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау
	Бұйым дайындау. Бұйымды безендіру	5.2.3.1 тоқыма бұйымдарын пішу және сыру тігісін қолдану арқылы қол еңбегі құралдарымен, тігін машинасында өңдеу; 5.2.3.2 түрлі материалдардан (тоқыма, табиғи және жасанды) қарапайым бұйым орындау; 5.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты қорғау	5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру (көрме); 5.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша конструктивті пікірлер, ұсыныстарды білдіру
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Дұрыс тамақтанудың негіздері. Ас мәзірін әзірлеу	5.2.4.1 дұрыс және тиімді тамақтанудың ережелерін сипаттау және зерделеу; 5.2.4.2 дұрыс және тиімді тамақтанудың мәзірін құрастыру; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу
	Асхананың жабдықталуы. Тағам әзірлеуге арналған құралдар-жабдықтар, аспаптар мен ыдыс-аяқтар.	5.2.4.3 тағам әзірлеуге арналған құралдар мен жабдықтарды зерделеу және олардың мүмкіншілігін анықтау;

	Тағам дайындауға арналған құрал-жабдықтардың мүмкіндіктерін зерттеу	5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 5.2.6.2 қол еңбегі құралдарымен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек гигиенасының ережелерін білу (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру және тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу)
	Бутербродтар мен сусындардың әзірлену технологиясы	5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу; 5.2.4.4 суық тағамдар мен сусындар дайындау технологиясын білу және қолдану; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу
	Жемістер мен көкөністерден салаттар әзірлеу технологиясы	5.2.4.4 салқын тағамдар мен сусындарды әзірлеу технологиясын білу және қолдану; 5.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша конструктивті пікірлер, ұсыныстарды білдіру; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану арқылы)
Үй мәдениеті	Жеке бастың гигиенасы. Өз-өзіне күтім жасау	5.2.5.3 жеке басының гигиенасы ережелерін зерделеу және сипаттау, әртүрлі шаш пен тері түрін анықтау; 5.2.5.4 өз бетінше өз-өзіне қарау әрекеттері мен тәсілдерін таңдау және қолдану
	Өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары. Өсімдік	5.2.5.1 өсімдік шаруашылығы мен жеміс-көкөніс түрлерінің негізгі

	шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар	бағыттарын зерделеу және сипаттау; 5.2.5.2 өсімдік шаруашылығында көктемгі жұмыстар жүргізу; 5.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

7) 6-сынып (қыздар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Визуалды өнер	Портрет жанры. Портрет түрлері. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану
		6.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету
	Сызықты портрет. Графика. Орындалу техникасы. Дәстүрлі емес материалдардан портрет жасау (сымнан орындалған портрет)	6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
		6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау; 6.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу мен пайдаланудың тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау

	Портреттегі түс. Орындалу техникасы	6.1.1.1 өзінің және басқа білім алушының тәжірибесіне сүйене отырып, қоршаған орта нысандарының визуалды сипаттамаларын (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік) түсіну және білімін көрсету; 6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
	Заманауи портрет. Фотоөнер. Фотокамерамен тәжірибе	6.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды салыстыру
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
	Анимация. Қозғалатын элементтер (ермексазды анимация, көлеңкелі театр, саусақты және таяқшалы қуыршақтар)	6.1.2.1 әлемдік және қазақтың ұлттық мәдениетіндегі дизайн, қолөнер мен өнер туындыларының ерекшеліктерін түсіну мен білімін көрсету
	Сценарий дайындау. Кейіпкерлер мен декорациялар құру. Көркем өнер идеяларын іске асыру. Дыбыс қосу	6.1.4.1 уақыт пен басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
		6.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша сындарлы

		пікір мен негізделген ұсыныстарды қабылдау
	Жұмысты қорғау	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме)
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Тоқу өнері. Ілмекпен тоқу. Тоқу тәсілдері мен техникалары. Бұйымның нобайын дайындау. Материалдар мен құрал-жабдықтарды таңдау	6.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету; 6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау; 6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)
	Әртүрлі бұйымдарды ілмекпен тоқу (сулықтар, сөмкелер, ұялы телефондардың қабы)	6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау; 6.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 6.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Шалма бізбен тоқу. Шалма біз және олардың түрлері. Тоқу тәсілдері мен техникалары. Бұйымның нобайын дайындау	6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау; 6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)
	Әртүрлі бұйымдарды шалма бізбен тоқу (мойынорағыш, үшкіл	6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете

	орамал, тіреуіш, ұялы телефондардың қабы)	отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау; 6.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 6.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты қорғау. Көрме ұйымдастыру	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме); 6.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша сындарлы пікір мен негізделген ұсыныстарды қабылдау
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Тоқыма материалдарынан бұйым дайындау (авторлық қуыршақ, дамытатын ойыншықтар). Идеяларды құру. Нобай	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау; 6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау
	Түрлі-түсті және фактуралы тоқыма материалдарын зерттеу. Материалдарды, құралдар мен жабдықтарды таңдау және дайындау	6.1.6.3 тоқыма материалдары мен бұйымдарының қасиеттері мен фактурасын анықтау және зерделеу; 6.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу мен пайдаланудың тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау; 6.2.2.1 тігін машинасын қалыпты күйге келтіруді білу және орындау
	Бұйым дайындау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөліктерін өңдеу.	6.2.2.2 тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеу режимдерін білу,

	Бөлшектерді біріктіру мен бұйымды безендіру	сипаттау және оларды тәжірибеде қолдану; 6.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды электрлік қол құралдарымен өңдеу; 6.2.3.2 әртүрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи және жасанды) қолдана отырып, бір өнім орындау; 6.2.6.2 қол электрлі құралдары мен жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы ережелерін (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру мен тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу) білу және түсіндіру
	Үйге арналған тоқыма бұйымдарының дизайны (алжапқыш, асханалық бұйымдар). Идеяларды құру. Нобай. Материалды таңдау және дайындау. Жұмысты орындау бірізділігі	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау; 6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау; 6.1.4.1 уақыт пен басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау; 6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)
	Бұйым дайындау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөліктерін өңдеу. Бөлшектерді біріктіру мен бұйымды безендіру	6.2.2.2 тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеу режимдерін білу, сипаттау және оларды тәжірибеде қолдану; 6.2.3.1 тігін машинасы және қол құралдарымен қайып тігу, сырып тігу тігіс түрлерін қолдана отырып, тоқыма материалдарын пішу және өңдеу; 6.2.3.2 әртүрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи

		және жасанды) қолдана отырып, бір өнім орындау; 6.2.6.2 қол электрлі құралдары мен жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы ережелерін (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру мен тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу) білу және түсіндіру
	Жұмысты қорғау. Көрме ұйымдастыру	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме); 6.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) салыстыру
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті.	Қазақ халқы мен түрлі халықтардың және де қоғамдық тамақтану орындарындағы дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелері	6.2.4.1 қоғамдық тамақтану орындарында, қазақ халқы мен әлем халықтарының мәдениетіндегі дастарқан басында өзін-өзі ұстау ережелерін салыстыру және сипаттау; 6.2.4.2 әртүрлі іс-шараға арналған дастарханды безендірудегі білімдері мен тәжірбиелік дағдыларын көрсету
	Жартылай дайын өнімдерден тағамдар әзірлеу технологиясы	6.2.4.3 жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау технологияларын білу және қолдану; 6.2.4.4 әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-жабдықтар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау
	Тағамдарды жылдам әзірлеудің технологиясы	6.2.4.3 жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау технологияларын білу және қолдану; 6.2.4.4 әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-жабдықтар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау

	Десерт әзірлеу технологиясы	6.2.4.3 жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау технологияларын білу және қолдану; 6.2.4.4 әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-жабдықтар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау; 6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме)
Үй мәдениеті	Гигиена ережелері. Бөлмені ылғалды және құрғақ тазалау жұмысы	6.2.5.3 тазалау құралдары, тұрғын үйге қойылатын гигениалық талаптарды зерделеу және сипаттау; 6.2.5.4 шектеулі қолдауда тазалау құралдары мен тәсілдерін таңдау және қолдану
	Киім (аяқ киім) күтімі мен оларды сақтау	6.2.5.5 шектеулі қолдауда мезгілдік киім мен аяқ-киімдерді күту мен ұзаққа сақтау ережелерін білу және ұстану
	Сәндік гүлдер түрлері. Гүл өсіру шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар	6.2.5.1 сәндік гүлдер түрлерін өсіру технологиясын зерттеу және сипаттау; 6.2.5.2 сәндік бақ өсіру мен гүл өсіру шаруашылығында көктемгі жұмыстар (топырақты өңдеу, зиянкес жәндіктерден қорғау, егу мен отырғызу) жүргізу; 6.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

8) 7-сынып (қыздар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		

Визуалды өнер	Өнердегі заманауи техника мен ғылыми жетістіктер. Табиғаттағы микро суреттер	7.1.1.1 қоршаған орта элементтерінің визуалды сипаттамасын (композиция, түс, пішін, фактура, пропорция) өзінше түсіндіру
		7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау
	Бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп арт, инсталляция) (өздігінен ізденіс зерттеулері)	7.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талқылау және бағалау
		7.3.3.1 пәндік терминологияны пайдалана отырып, басқалардың (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) және өз жұмыстарындағы әдіс-тәсілдері мен техникаларды талқылау және бағалау
	Қазақстанның заманауи суретшілері	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау
		7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану арқылы)
	Өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізінде тәжірибелік жұмыс орындау. (2D немесе 3D форматында)	7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі (заманауи) технологиялар мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру; 7.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу, пайдалану және

		үйлестірудің тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау
		7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау
	Жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Көркемдік жазба (батик, гжель, хохлома). Жазбалар түрлері. Жазбалардың тәсілдері мен техникасы. Материалдары және құралдары	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау; 7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану арқылы)
	Бұйымның нобайын орындау. Материалдар мен құралдарды дайындау	7.1.5.2 бұйым жасауда әртүрлі графикалық құралдарды қолдана отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолданып), нобайлар, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау; 7.1.4.1 алған білімдері мен тәжірибелерін қолдана болашақ іс-әрекеттерін анықтау және шығармашылық қызметін жоспарлау
	Көркемдік жазбаны орындау. Сәндеу. Безендіру	7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау;

		7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі (заманауи) технологиялар мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру; 7.2.6.1 қауіпсіздік техникасын қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты қорғау және көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Өзгеріске ұшырау (трансформация) және тігін бұйымдарды сәндеу (киім, аксессуарлар, бижутериялар). Идеяларды құру. Нобай	7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану арқылы); 7.1.5.1 функционалды (техникалық) және эстетикалық талаптарға сай, дизайн дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 7.1.5.2 бұйым жасауда әртүрлі графикалық құралдарды қолдана отырып (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолданып), нобайлар, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Материалдар мен құралдарды дайындау	7.2.2.1 тігін машинасының жұмысында ақауларды анықтау және жөндеу; 7.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу, пайдалану және үйлестірудің тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау; 7.1.6.3 өңдеу тігін материалдары мен сәндік әшекей бұйымдарының жіктелуін және сипаттамасын анықтау, салыстыру

	Жиынтықты орындау. Киім бөлшектерін пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бұйымдардың бөлшектерін құрастыру және өңдеу. Бұйымды сәндеу	7.2.3.1 әртүрлі конструкциялық, заманауи тоқыма және сәндеу материалдарын қолдана отырып, тігін машинасында технологиялық талапқа сәйкес бұйым жасау; 7.2.2.2 тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеу барысында қолданылатын құралдарды анықтау, таңдау, қолдану; 7.1.4.2 бұйымның өзіндік құны мен материалдық шығындарын анықтау; 7.2.3.4 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
	Жұмысты қорғау	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі); 7.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды салыстыруда негізделген сыни ұсыныстар жасау
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Қазақтың ұлттық тағамдары	7.2.4.2 әлем халықтарының және ұлттық тағамдардың жасалу технологияларын зерделеу және қолдану
	Әлем халықтарының тағамдары. (өздігінен ізденіс зерттеулері)	7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану арқылы); 7.2.4.1 әлем халықтарының тағамдары мен әлемге әйгілі аспазшылардың тағамдарындағы ерекшеліктерді сипаттап, салыстыру
	Әлем халықтарының тағамдары. Тәжірибелік жұмыс (суши, пицца, көже)	7.2.4.2 әлем халықтары мен ұлттық тағамдардың жасалу технологияларын зерделеу және қолдану;

		7.2.4.3 әртүрлі тағамдар дайындауда қолданатын қажетті құрал-жабдықтарды, өнімдерді таңдауда өз бетінше нақты шешім қабылдай алу
Үй мәдениеті	Тұрмыстық техниканы таңдау. Тұрмыстық техниканы қолдану ережелері	7.2.5.2 эксплуатациялық, эстетикалық және экологиялық сапаларын бағалай отырып, тұрмыстық техникаларды мақсаты мен атқаратын қызметіне қарай жіктеу; 7.2.5.3 тұрмыстық техникаларды қолдану мен күту ережелерін сипаттау және зерделеу; 7.2.6.2 заманауи технологиялық машиналармен қауіпсіз жұмыс жасау жолдарын білу және түсіндіру
	Өсімдік сән және интерьер элементі ретінде	7.2.5.1 интерьер дизайнын безендіру үшін әртүрлі өсімдіктердің эстетикалық қасиеттерін сипаттау, қолдану және бағалау; 7.3.3.1 пәндік терминологияны пайдалана отырып, басқалардың (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) және өз жұмыстарындағы әдіс-тәсілдері мен техникаларды талқылау және бағалау

9) 8-сынып (қыздар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Сәндік қолданбалы өнер	Қазақтың ұлттық сәндік қолданбалы бұйымдары (ши тоқу, киіз бас) Әр түрлі ұлттық бұйымдар. Құрал-саймандар мен материалдар	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету; 8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану арқылы)

	Бұйымдарға нобайлар дайындау. Құрал-саймандар мен материалдар	8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологиялар-ды қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау; 8.1.4.1 алған білімдері мен тәжірибесін қолдана отырып. болашақ іс-әрекеттерді анықтауда өздерінің шығармашылық қызметтерін жоспарлайды
	Шығармашылық жұмыстарды орындау. Әшекейлерді пайдалана отырып сәндеу	8.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін өз бетінше өнердің көркем құралдарын анықтау, таңдау және қолдану; 8.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әр түрлі технологиялар мен өнер материалдарын өз бетінше анықтау, таңдау және біріктіру; 8.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 8.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талдау мен бағалау жүргізу үшін критерийлерді қолдану; 8.2.6.1 қауіпсіздік ережелерінің маңызы мен сақтық шараларын сақтауды жариялау арқылы материалдар мен жұмыс құралдарын пайдалану
	Жұмысты қорғау. Көрмеге ұсыну	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
2-тоқсан		

Дизайн және технология	Қазақтың ұлттық киімі. Этностиль. Ою-өрнек стилизациясы	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету; 8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану арқылы)
	Этностильдегі (бас киімдер, қазақтың ұлттық киімдері)	8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Этностильдегі бұйымдарды жасау (бас киімдер, қазақтың ұлттық киімдері) Бұйымдарды әшекейлеу	8.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 8.2.3.1 қол мен тігін құрал-жабдықтарын және олардың құрылғыларын қолдана отырып, тоқыма материалдарын өңдеу мен сәндеудің тиімді әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.2 әртүрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи және жасанды) қолдана отырып, өз бетінше құрастырған технологиялық құжат арқылы күрделендірілген бұйымдар дайындау; 8.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды талдауда және бағалауда негізделген сыни ұсыныстар жасау; 8.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын

		сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты қорғау	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Халықтық пішім негізінде киім үлгісінің дизайны. (тұтас жеңдер)	8.1.4.2 зерттеу нәтижелері негізінде тұтынушылардың өнімнің түрлеріне деген қажеттілігін анықтау; 8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану арқылы)
	Бұйымдарға нобайлар дайындау	8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Құрал-саймандар мен материалдарды дайындау	8.2.2.1 тігін машинасына қажетті құрылғыларды (түймелікті өңдеу, сыдырманы қондырып тігу) таңдау және қолдану; 8.1.6.3 табиғи және жасанды тері мен былғарының түрлері мен қасиеттерін анықтау, салыстыру және зерделеу; 8.2.6.2 құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу туралы ескертпе парағын құру
	Халықтық пішім негізінде киім үлгісінде бұйым дайындау.	8.2.3.1 қол мен тігін құрал-жабдықтарын және олардың құрылғыларын қолдана отырып,

	Бөлшектерді пішу. Бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді біріктіру мен безендіру. Бұйымды ою-өрнек элементтерімен безендіру	тоқыма материалдарын өңдеу мен сәндеудің тиімді әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.2 әртүрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи және жасанды) қолдана отырып, өз бетінше құрастырған технологиялық құжат арқылы күрделендірген бұйымдар дайындау; 8.3.3.1 жасалған өнімнің (шығармашылық жұмыс) сапасын қолданылған әдіс-тәсілдерін бағалау және талдау үшін критерийлерді қолдану
	Жұмысты қорғау	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьерге арналған сәнді бұйымдар (2D/3D форматта). Бұйымдарға нобайлар дайындау. Құрал-саймандар мен материалдарды дайындау	8.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру үшін заманауи және дәстүрлі емес материалдардың тиімді қолданылуын түсіне отырып өздігінен таңдау; 8.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әр түрлі технологиялар мен өнер материалдарын өз бетінше анықтау, таңдау және біріктіру
	Интерьерге арналған 2D/3D сәнді бұйымдарды жасау	8.2.5.3 өз бетінше материалдар мен техниканы анықтап, таңдай отырып, эстетикалық және техникалық талаптарға сай келетін интерьерге арналған сәндік бұйымдар дайындау; 8.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды талдауда және бағалауда негізделген сыни ұсыныстар жасау; 8.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай

		отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Өсімдік шаруашылығындағы ғылымның рөлі	8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану; 8.2.5.1 ауылшаруашылық өндірісінің дамуындағы әдіс-тәсілдерді талқылау және бағалау
	Медицина, фитотерапия және косметологиядағы өсімдіктің рөлі	8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы); 8.2.5.2 фитотерапия мен косметика, медицинадағы өсімдіктер ролін зерделеу, талқылау және бағалау

10) 9-сынып (қыздар):

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Сәндік қолданбалы өнер	Қазақстанның дәстүрлі тоқыма өнері. Қазақ кілемдері. Алаша. Кілем тоқу. Гобелен. Қазіргі кілемдер үлгілері	9.1.2.1 өнер туындыларының тарихи және мәдени шығармаларындағы материалдар мен стильдерді жариялауда көпшілік назарының әсерін қарастыра отырып, салыстырмалы талдауды жасау; 9.1.3.1 шығармашылық ойды жүзеге асыру мен дамытуда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін мақсатты түрде және өнімді қолдану (ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану); 9.2.2.2 әртүрлі өнеркәсіпте технологиялық және өндірістік үдерістер туралы білімдері мен түсінігін көрсету

	Кілем тоқу материалдары мен құрал жабдықтары	9.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әр түрлі технологиялар мен өнер материалдарын қолдану бойынша өзіндік (оригиналды) шешімдерді ұсыну
	Бұйым нобайын жасау. Материалдар мен құрал-жабдықтарды дайындау	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.1.4.1 жұмысты орындаудың тиімді (оптималды) әдістері мен реттілігін анықтай отырып, шығармашылық қызметін жоспарлау
	Шығармашылық жұмысты орындау. Декор жасау мен безендіру	9.2.1.1 мазмұнды, ерекше туындыны орындау үшін өз бетінше және сенімділікпен өнердің көркем құралдарын қолдану; 9.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 9.2.6.1 техника қауіпсіздігін қадағалап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты қорғау. Көрме ұйымдастыру	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)
		9.3.2.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы тарихи, әлеуметтік және мәдениеттік мән мәтіндерді талдау мен бағалау
2-тоқсан		
Дизайн және технология	Заманауи сән әлеміндегі сарындық (стильді) бағыттар (өздігінен ізденіс зерттеулері)	9.1.2.1 тарихи және мәдени шығармалардағы қолөнер, дизайн туындыларының материалдарын, түрлерін, бағыттарын салыстырмалы талдау;

		9.1.3.1 шығармашылық ойларды жүзеге асыруда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін мақсатты, өнімді пайдалану
	«Сән және жеке тұлға үйлесімділігі» эксперименті. Жеке даралық имиджін жасау. Идеяларды жүзеге асыру	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау
	Аксессуарлар, шаш үлгісі, визаж құралдары негізінде жеке даралық образды жасау	9.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру барысында заманауи және дәстүрлі емес материалдарды қолданудың өзіндік (оригиналды) шешімдері мен жолдарын ұсыну
	Киім топтамасын жасау эксперименті/жеке даралық имидж үшін аксессуарлар	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді қорытындылау; 9.1.6.3 трикотажды, тоқусыз матаны және басқа да заманауи, дәстүрлі материалдарды өз бетінше зерделеу, анықтау және бағалау; 9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау мен қолдану; 9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру
	Жұмысты қорғау	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Сәнді киім дизайны «Fast cloth» қарапайым геометриялық формалар (пончо, кейп, туника) (сән журналдары). Киім	9.1.2.1 тарихи және мәдени шығармалардағы қолөнер, дизайн туындыларының материалдарын, түрлерін, бағыттарын салыстырмалы талдау;

	және аксессуарлардың заманауи өндірісі	9.1.3.1 шығармашылық ойларды жүзеге асыруда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін мақсатты, өнімді пайдалану. (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолдану); 9.2.2.2 әртүрлі өнеркәсіпте технологиялық және өндірістік үдерістер туралы білімдері мен түсінігін көрсету
	Нобай. Идеяны жүзеге асыру. Материалдар мен құрал-жабдықтарды дайындау	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді қорытындылау; 9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру
	Бұйымды жасау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді жинау мен бұйымды сәндеу	9.2.2.1 заманауи тігін құрал-жабдықтарын білу және торлау тігін машинасын қолдану; 9.2.2.3 тігін машиналарында күрделі операцияларды (аппликация, кестелеу) орындау және зерделеу; 9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау мен қолдану; 9.2.3.2 сенімділік пен дербестігін көрсете, әртүрлі техникаларды, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып ерекше күрделі бұйым жасау; 9.2.6.1 материалдар мен құрал жабдықтарды қолданудағы қауіпсіздік ережелерін сақтаудың маңыздылығы мен сақтық шараларын айтып отырып, жұмыс орындау; 9.2.6.2 белгілі бір бұйым мен жұмыс түріне арналған техника қауіпсіздігі бойынша нұсқаулық құру

	Жұмысты талдау мен бағалау. Жұмысты қорғау	9.1.4.2 пайданы (табысты) анықтау мақсатында түрлі тауарларды өткізу нарығын талдау; 9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсатты өзгеше көзқарасын білдіру және негізделген өзіндік баға беру; 9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру (бейнетаспа, онлайн форумдар, әлеуметтік желілер)
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Ландшафт элементтері интерьерде /экстерьерде	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.2.5.1 ландшафты дизайнның элементтерін, заманауи бағыттары мен стильдерін анықтау және сипаттау; 9.1.3.1 шығармашылық идеяларды (оның ішінде цифрлық ресурстарды) дамыту мен іске асыруда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін толыққанды және нәтижелі қолдану
	Шығармашылық идеяны визуалдау	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру; 9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру
	Интерьерді мерекеге орай безендіру	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы (оның ішінде цифрлық ресурстарды қолданып) өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру;

		9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.2.5.4 интерьерді (тұрғын үй, қоғамдық) безендіру, жоспарлау және ұйымдастыру бойынша тәжірибелік жұмысты орындау үшін түрлі салалардағы білімдерін жалпылау; 9.3.3.1 бұйымның сапасын және өнімнің сыртқы көрінісін анықтайтын негізгі факторларды (эстетика, атқаратын қызметі, экономика) талдау және бағалау

3 тарау. «Көркем еңбек» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру (кіріктірілген оқытуда)

1-параграф. «Көркем еңбек» оқу пәнінің мазмұны (кіріктірілген оқытуда)

34. «Көркем еңбек» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 72 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 72 сағатты;

3) 7-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 36 сағатты;

4) 8-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 36 сағатты;

5) 9-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 36 сағатты құрайды.

35. Оқу бағдарламасының мазмұны материалдарды бес ортақ білім беру бағыттары арқылы оқып-үйренуді қарастырады:

1) визуалды өнер;

2) сәндік-қолданбалы шығармашылық;

3) дизайн және технология;

4) үй мәдениеті;

5) тамақтану мәдениеті.

Ескерту: «Дизайн және технология» бөлімінің мазмұны екі бағытты көздейді: Конструкциялық материалдарды өңдеу; тоқыма материалдарын өңдеу. «Дизайн және технология» бөлімі аясында оқыту білім алушылардың таңдауымен бір бағыт бойынша жүргізіледі.

36. 5-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Визуалды өнер». Бейнелеу өнеріндегі көркем құралдар, классикалық бейнелеу өнерінің үздік туындылары, қазақстандық суретшілердің шығармашылығы, бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары, натюрморт өнері,

ұлттық сәндік натюрморт, пейзаж, табиғатпен үйлесім, әуе перспективасы, индустриалды пейзаж, қала пейзажы, сызықтық перспектива, пластикалық пішіндер өнері, мүсін, шығармашылық жұмыс, көрме ұйымдастыру;

2) «Сәндік-қолданбалы өнер». Қазақстан Республикасының сәндік-қолданбалы өнері, көркем кестелеу, кестелеу түрлері, материалдармен және құрал-жабдықтармен танысу, эскиз әзірлеу, бұйымды көркем кестемен сәндеу, өру өнері, өру түрлері, материалдар және құралдармен танысу, білім алушылардың таңдауына қарай тәжірибе жұмысы (көркем кесте/өру), бұйым эскизін әзірлеу, бұйымды дайындау, бұйымды сәндеу, жұмыстардың көрмесі;

3) «Дизайн және технология» (бағыты: конструкциялық материалдарды өңдеу). Конструкциялық материалдар, материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу, конструкциялық материалдарды өңдеуге арналған жабдықтар, қол құралдары, құрылғылар, көркем аралау, идеялар ойластыру, көркем аралауға арналған материалды таңдау және дайындау, қисық сызықты пішінді бұйымдарды сыртқы және ішкі контур арқылы көркем аралау, сымнан бұйымдардың модельдерін жасау, нобайлар дайындау (шынжыр, басқатырғыш, жануарлардың пішіндері), материалдар дайындау, бұйым дайындау (шынжыр, басқатырғыш, жануарлардың пішіндері), түрлі материалдарды қолданып, музыкалық аспаптарды (ұрмалы және соқпалы) жобалау, музыкалық аспапты (ұрмалы және соқпалы) жасау, жұмыстарды таныстыру;

4) «Дизайн және технология» (бағыты: тоқыма материалдарын өңдеу). Тоқыма материалдарының классификациясы мен сипаттамалары, материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу, тоқыма материалдарын өңдеуге арналған құрал-жабдықтар мен құрылғылар, тігін бұйымдарының жіктемесі, идеядан өнімге (тігін бұйымдары), дизайн, киімді макеттеу (қағаз, тоқыма материалдар), костюм құрастыру (шағын сәнмүсінге немесе қуыршаққа), тоқыма мозаика техникасымен жасалған тігін бұйымдарының дизайны (құрақ, пэчворк, квилт), идеяларды ойластыру, нобай, материалды таңдау және дайындау, жұмысты орындау реттілігі, бұйым дайындау, бұйымды сәндеу;

5) «Тамақтану мәдениеті». Дұрыс тамақтану негіздері, ас мәзірін әзірлеу, асүйдің жабдықталуы, тағам әзірлеуге арналған құрал-жабдықтар, аспаптар мен ыдыс-аяқтар, тағам дайындауға арналған құрал-жабдықтардың мүмкіндіктерін зерттеу, бутерброд пен сусын әзірлеу технологиясы, жемістер мен көкөністерден салат әзірлеу технологиясы;

6) «Үй мәдениеті». Электротехникалық арматура, электр энергиясының көздері бойынша тәжірибе жасау (батарея, гальваникалық элемент), тұрмыстағы жөндеу жұмыстары, өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары, өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.

37. 6-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Визуалды өнер». Портрет жанры, портрет түрлері, қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет, сызықты портрет, графика, орындалу техникасы, дәстүрлі емес материалдардан портрет жасау (сымнан орындалған портрет), портреттегі түс, портрет салу техникасы, заманауи портрет, фотоөнер, фотокамерамен тәжірибе, анимация, қозғалатын элементтер (ермексазды анимация, көлеңкелі театр, саусақты және таяқшалы қуыршақтар),

сценарий дайындау, кейіпкерлер мен декорациялар жасау, көркем идеяларын жүзеге асыру, дыбыс қосу, жұмысты таныстыру;

2) «Сәндік-қолданбалы өнер». Қазақ халқының зергерлік өнерімен танысу, зергерлік бұйым дайындауға арналған материалдар мен құрал-жабдықтар, тоқу өнері. Ілмекпен тоқу. Тоқыма бізбен тоқу. Тоқу тәсілдері мен техникалары. Тәжірибе жұмысы білім алушылардың таңдауы бойынша (зергерлік өнер/ тоқу өнері), бұйым нобайын дайындау, материалдарды таңдау және дайындау, бұйым дайындау, бұйымды сәндеу, көрме ұйымдастыру;

3) «Дизайн және технология». (бағыты: конструкциялық материалдарды өңдеу). Электрлі қол құралдары мен жабдықтары, тәжірибе жұмысы, құрамалы бөлшектерден робот құрастыру, роботтың түрлері және пайда болу тарихы, (өздігінен ізденіс зерттеулері), робот жасауға арналған нобай дайындау, робот жасауға арналған материалдарды дайындау, робот құрастыру, робот бөлшектерінің жылжымалы механизмін құру бойынша эксперимент жасау, көлік құралдарының түрлері туралы жалпы мәлімет (өздігінен ізденіс зерттеулері), көлік құралы моделін дайындау, нобай, материалдарды іріктеу, көлік құралы моделін жасау, модельдің жеке бөліктерін дайындау, модельді құрастыру, безендіру, жұмысты таныстыру;

4) «Дизайн және технология». (бағыты: тоқыма материалдарын өңдеу). Тоқыма материалдарынан бұйым дайындау (авторлық қуыршақ, дамытатын ойыншықтар), идеялар ойластыру, нобай, түстері мен фактурасы әртүрлі тоқыма материалдарын зерттеу, материалдарды, құралдар мен жабдықтарды таңдау және дайындау, бұйым дайындау, бөлшектерді пішу, жеке бөліктерін өңдеу, бөлшектерді біріктіру және бұйымды сәндеу, үйге арналған тоқыма бұйымдарының дизайны (алжапқыш, асханалық бұйымдар), идеялар ойластыру, нобай, материалды таңдау және дайындау, жұмысты орындау реттілігі, бұйым дайындау, бөлшектерді пішу, жеке бөлшектерін өңдеу, бөлшектерді біріктіру және бұйымды сәндеу, жұмысты таныстыру;

5) «Тамақтану мәдениеті». Қазақ халқы мен түрлі халықтардың мәдениетінде және де қоғамдық тамақтану орындарындағы дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелері; жартылай дайын өнімдерден тағам әзірлеу технологиясы, тағамды жылдам әзірлеу технологиясы, десерт әзірлеу технологиясы;

6) «Үй мәдениеті». Электрлік қол құралдарын қолданып тұрмыстағы жөндеу жұмыстарын жүргізу, сәндік гүлдер түрлері, гүл өсіру шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.

38. 7-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Визуалды өнер». Өнердегі заманауи техника мен ғылыми жетістіктер, табиғаттағы микро суреттер, бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп-арт, инсталляция және т.б.), өздігінен ізденіс зерттеулері, Қазақстанның заманауи суретшілері, өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізіндегі тәжірибе жұмысы (2D немесе 3D форматта), жұмысты таныстыру және көрме ұйымдастыру;

2) «Сәндік-қолданбалы өнер». Пирография өнерімен танысу, көркем күйдіру техникасы мен тәсілдері, көркем өрнек салу (батик, гжель, хохлома),

өрнек салу тәсілдері мен техникасы, материалдар мен құралдар, тәжірибе жұмысы білім алушылардың таңдауы бойынша (көркем өрнек салу /пирография) нобай орындау, материалдарды таңдау және дайындау, көркем өрнек салу/пирография техникасымен жасалған сәндік бұйымдар, жұмысты таныстыру және көрме ұйымдастыру;

3) «Дизайн және технология». (бағыты: конструкциялық материалдарды өңдеу) Ағашты механикалық өңдеуге арналған құрал-жабдықтар, ағашты механикалық өңдеу барысындағы жұмысты ұйымдастыру, ағаштан жасалған бұйымды өңдеу, бұйымның дизайны, материалды таңдау және дайындау, бұйымды жасау, материалдар мен бөлшектерді механикалық өңдеу, бұйымды безендіру, көрме ұйымдастыру;

4) «Дизайн және технология». (бағыты: тоқыма материалдарын өңдеу). Киімді түрлендіру (трансформация) және тігін бұйымдарын сәндеу (киім, аксессуарлар, бижутериялар), түрлендіру үшін идеялар ойластыру, нобай, материалдар мен құралдарды дайындау, бұйым дайындау, киім бөлшектерін пішу, жеке бөлшектерді өңдеу, бұйым бөлшектерін біріктіру және өңдеу, бұйымды сәндеу, жұмысты таныстыру (сән көрсетілімі);

5) «Тамақтану мәдениеті». Қазақтың ұлттық тағамдары, әлем халықтарының асханасы (өздігінен ізденіс зерттеулері), әлем халықтарының тағамдары, тәжірибе жұмысы (суши, пицца, көже);

6) «Үй мәдениеті». Өсімдік сән және интерьер элементі ретінде, тұрмыстық құрал-жабдықтар мен электрарматураны жөндеу, тұрғын үй экологиясы, үйдегі микроклимат.

39. 8-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Сәндік-қолданбалы өнер». Қазақтың ұлттық сәндік қолданбалы бұйымдары (ши тоқу, киіз басу), материалдар мен құрал-жабдықтар, мозаика өнері, мозаика жасау техникалары мен түрлері (өздігінен ізденіс зерттеулері), тәжірибе жұмысы білім алушылардың таңдауы бойынша (ши тоқу, киіз басу, мозаика панносы), нобай дайындау, материалтаңдау және дайындау, шығармашылық жұмысты орындау, сәндеу, көркем безендіру және жұмыстарын таныстыру;

2) «Дизайн және технология». (бағыты: конструкциялық материалдарды өңдеу) Қазақ халқының тұрмыстық заттарымен танысу, тұрмыстық ұлттық заттарды дайындау техникасы мен материалдарын зерделеу, идеяларды талқылау және нобай дайындау, жұмысты жоспарлау, материалдарды өңдеу, бұйым дайындау, көрме ұйымдастыру және жұмысты таныстыру;

3) «Дизайн және технология». (бағыты: конструкциялық материалдарды өңдеу). Үстел ойыны, пайда болу тарихы, үстел ойынының тұжырымдамасы, үстел ойынын дайындау, графикалық құжаттамасы, үстел ойының бөлшектерін дайындау, көркем безендіру, ойынды тестілеу, сауалнама жүргізу және ақпараттар жинау, жұмысты таныстыру;

4) «Дизайн және технология». (бағыты: тоқыма материалдарын өңдеу). Қазақтың ұлттық киімі, этностиль, ою-өрнек және оның стилизациясы, этностильдегі бұйымның дизайны (бас киім немесе қамзол), этностильде бұйым дайындау (бас киім немесе жилет), сәндеу, жұмысты таныстыру;

5) «Дизайн және технология». (бағыты: тоқыма материалдарын өңдеу). Халықтық пішім негізіндегі киім дизайны (тұтас пішімді жең), идея ойластыру. нобай, құрал-жабдықтар мен материалдар дайындау, халықтық пішім негізінде бұйым дайындау, бөлшектерді пішу, жеке бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді біріктіру және бұйымды өңдеу, бұйымды сәндеу;

6) «Үй мәдениеті». Агротехнологияның және өсімдік шаруашылығының дамуындағы ғылымның рөлі (өздігінен ізденіс зерттеулері), өсімдіктердің медицинада, фитотерапия және косметологияда қолданылуы, электрқұрылғылар мен тұрмыстық техникаларды таңдау және бағалау, бөлменің жөндеу жұмыстарына арналған заманауи материалдар мен құрал-жабдықтар (тәжірибелік жұмыс).

40. 9-сыныпқа арналған «Көркем еңбек» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Сәндік-қолданбалы өнер». Қазақстан Республикасының дәстүрлі тоқыма өнері, қазақ кілемдері, алаша, кілем тоқу, гобелен, кілем тоқу материалдары мен құрал-жабдықтары, интерьердегі сәндік бұйымдар, интерьердің сәндік заттарын (шамшырақ, сәндік сағаттар) дайындау техникалары мен тәсілдерін зерделеу, тәжірибе жұмысы білім алушылардың таңдауы бойынша (алаша/гобелен/ интерьерге арналған сәндік бұйым), бұйым нобайын дайындау, материалдар мен құралдарды дайындау, шығармашылық жұмысты орындау, сәндеу, рәсімдеу, жұмысты таныстыру;

2) «Дизайн және технология». (бағыты: конструкциялық материалдарды өңдеу) Сәулет өнерінің үздік туындылары, заманауи сәулет өнері, Қазақстан сәулет өнері (заманауи және тарихи), сәулеттік ғимараттар мен нысандардың (имитация немесе өз идеялары) нобайы, сызбасы, сәулеттік нысанның макетін орындауға қажетті материалдарды анықтау және таңдау, сәулеттік нысан макетін дайындау;

3) «Дизайн және технология». (бағыты: конструкциялық материалдарды өңдеу) Интерьер заттары және жиһаздардың өндірілуі, белгілі бір интерьерге арналған заттарды дайындау (көрме залына арналған модульді жиһаз, трансформацияланатын балаларға арналған жиһаз, сәнді шамшырақ), идеяны дамыту және талқылау, материалдарды дайындау, графикалық құжаттама, техникалық спецификация, бұйым әзірлеу, әрлеу, жұмысты таныстыру;

4) «Дизайн және технология». (бағыты: тоқыма материалдарын өңдеу). Заманауи сән әлеміндегі стильді бағыттар (өздігінен ізденіс зерттеулері), «Сән және жеке тұлға үйлесімділігі» эксперименті, жеке даралық имиджін жасау, идеялар ойластыру, аксессуарлар, шаш үлгісі, визаж құралдары негізінде жеке даралық образды жасау, өзіндік имидж қалыптастыру үшін киім/аксессуарлар топтамасын жасау эксперименті, жұмысты таныстыру (сән көрсетілімі);

5) «Дизайн және технология». (бағыты: тоқыма материалдарын өңдеу). Қарапайым геометриялық пішіндерден құралған «Fast cloth» сәнді киімінің (пончо, кейп, туника) дизайны, киім және аксессуарлардың заманауи өндірісі, идея ойластыру, нобай, материалдар мен құрал-жабдықтарды дайындау, бұйым дайындау, бөлшектерді пішу, жеке бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді біріктіру және бұйымды сәндеу, жұмысты талдау және бағалау, жұмысты таныстыру (сән көрсетілімі);

6) «Үй мәдениеті». Интерьер/экстерьердегі ландшафт элементтері, шығармашылық идеяларды визуалдау (нобай), интерьердегі жарықтандыру, интерьерді аудандарға бөлу және жоспарлау (тұрғын үй бөлмелері, өндірістік, қоғамдық орындар), интерьерді мерекеге орай безендіру, шығармашылық идеяны жүзеге асыру;

41. «Көркем еңбек» оқу пәнінің 5-9-сыныптарға арналған оқу бағдарламасының мазмұны оқыту мақсаттары жүйесінің шығармашылық әрекет үдерісі барысында тәжірибелік және негізгі білім қалыптастыруға бағытталған үш бөлім бойынша ұйымдастырылған.

42. «Шығармашылық идеяларды дамыту және зерттеу» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) қоршаған орта туралы білім мен түсінік;

2) тарих, мәдениет және дәстүр туралы білім мен түсінік;

3) ақпарат көздерімен жұмыс істеу;

4) шығармашылық іс-әрекет үдерісін жоспарлау;

5) дизайн дайындау бойынша тапсырмалармен жұмыс жасау;

6) материалдар, олардың қасиеттері мен жұмыс істеу техникалары.

43. «Шығармашылық жұмыстарды жасау және дайындау» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) шығармашылық идеялардың көркем көрінісі;

2) құралдар мен жабдықтар;

3) жасау технологиясы;

4) тамақтану мәдениеті;

5) үй мәдениеті;

6) техника қауіпсіздігі және еңбек гигиенасы ережелерін сақтау.

44. «Таныстырылым, талдау және шығармашылық жұмыстарды бағалау» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) шығармашылық жұмыстардың таныстырылымы;

2) идеяларды талдау және бағалау;

3) әдіс-тәсілдерді талдау және бағалау;

4) жұмысты жетілдіру және бейімдеу.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

45. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа бөлінген.

46. Бағдарламада оқыту мақсаттарын қолдануға және мониторинг жасауға тиімді болу үшін кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.4. кодында «5» - сынып, «2.1» - бөлім мен бөлімше, «4» - оқыту мақсатының реттік саны.

47. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) «Шығармашылық идеяларды дамыту және зерттеу» бөлімі:

Білім алушылар білуі тиіс:					
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып

1.1 Қоршаған орта туралы білім мен түсінік	5.1.1.1 қоршаған ортаның (түс, пішін, фактура, пропорция және т.б.) визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау	6.1.1.1 қоршаған орта нысандарының визуалды сипаттамаларын түсіну және білімін көрсету	7.1.1.1 қоршаған орта элементтерінің визуалды сипаттамасын өзінше түсіндіру		
1.2 Тарих, мәдениет және дәстүр туралы білім мен түсінік	5.1.2.1 қазақ халқының ұлттық және әлем мәдениетіндегі өнер, қол өнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу	6.1.2.1 қазақ халқының ұлттық және әлем мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әр түрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету	9.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер және дизайн туындыларының түрлі материалдарын, бағытын, салыстыру, талдау
1.3 Ақпарат көздері	5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану	7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдау және қолдану	8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану	9.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда ақпарат көздерін толыққанды және нәтижелі қолдану
1.4 Шығарма	5.1.4.1 шығармаш	6.1.4.1 уақыт және	7.1.4.1 алған	8.1.4.1 алған білімі	9.1.4.1 жұмысты

шылық іс-әрекет үдерісін жоспарлау	ылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау	басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау; 6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көр сеткіштер)	тәжірибелерін қолдана болашақ іс-әрекеттерін анықтау және шығарма шылық қызметін жоспарлау; 7.1.4.2 бұйымның өзіндік құны мен материалдық шығындарын анықтау	мен тәжірибелерін қолданып, болашақ іс-әрекетін толық сипаттап, шығармашылық қызметін жоспарлау; 8.1.4.2 зерттеу нәтижелері негізінде тұтынушылардың өнімнің түрлеріне қажеттілігін анықтау	орындаудың тиімді әдістері мен реттілігін анықтай отырып, шығармашылық қызметін жоспарлау; 9.1.4.2 пайданы анықтау мақсатында түрлі тауарларды өткізу нарығын талдау
1.5 Дизайн (эскиз) дайындау бойынша тапсырмалармен жұмыс істеу	5.1.5.1 композицияның негізгі заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау	6.1.5.1 композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау	7.1.5.1 функционалды және эстетикалық талаптарға сай, нысанның дизайн дайындау бойынша тапсырмаларды орындау	8.1.5.1 функционалды талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін білімді қорытындылау
	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін	6.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін	7.1.5.2 түрлі графикалық құралдардың көмегімен бұйым	8.1.5.2 бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін	9.1.5.2 графиканың әртүрлі тәсілдерін қолдану арқылы өз

	нобайлар орындау	нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау	дайындау үшін эскиздер орындау және графикалық пен технологиялық құжаттар әзірлеу	анықтай отырып, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау	бетінше графикалық және технологиялық құжат құру
1.6 Материалдар, олардың қасиеттері мен жұмыс істеу техникалары	5.1.6.1 материалдардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау арқылы, жалпы қасиеттері мен құрылысын зерделеу	6.1.6.1 материалдардың физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттерін, олардың қолданылу аясын анықтау және сипаттау	7.1.6.1 жобаланатын нысанды дайындау барысында материалдардың физикалық, технологиялық және механикалық қасиеттерін анықтау және салыстыру	8.1.6.1 жобаланатын нысанның тағайындалуы мен қасиеттерін ескеріп, материалдарды өңдеумен безендіру тәсілдерін анықтау және таңдау	9.1.6.1 техникалық, эксплуатациялық және экологиялық ескере отырып, материалдарды өңдеудің өзіндік тәсілдерін негіздеп анықтау және таңдау
	5.1.6.2 заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, олардың қасиеттері мен қолданылуын анықтау	6.1.6.2 заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу мен пайдаланудың тиімді жолдарын анықтау	7.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу, пайдалану және үйлестірудің тиімді жолдарын анықтау	8.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру үшін заманауи және дәстүрлі емес материалдардың тиімді қолданылуын түсіне отырып өздігінен таңдау	9.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру барысында заманауи және дәстүрлі емес материалдарды қолданудың өзіндік шешімдері мен жолдарын ұсыну

	5.1.6.3 тоқыма материалдар мен бұйымдардың жіктелуін білу және сипаттау	6.1.6.3 тоқыма материалдар мен бұйымдардың қасиеттері мен фактурасын зерделеу және анықтау	7.1.6.3 өңдеу тігін материалдары мен сәндік әшекей бұйымдарының жіктелуін анықтау, сипаттау және салыстыру	8.1.6.3 табиғи және жасанды тері мен былғарының түрлері мен қасиеттерін анықтау, сипаттау және салыстыру	9.1.6.3 трикотаж, тоқусыз матаны өз бетінше зерделеу, анықтау және бағалау
	5.1.6.4 таңдаған құралдардың қасиеттерін ескере отырып, көркемдік материалдарды, орындау техникаларын қолдану және эксперимент жүргізу	6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау	7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар барысында орындау техникасы мен көркемдік материалдарды анықтау, таңдау және біріктіру	8.1.6.4 шығармашылық жұмыстар барысында орындау техникасы мен көркемдік материалдарды анықтау, таңдау және біріктіру	9.1.6.4 шығармашылық жұмыс жасау үшін әр түрлі орындау техникасын және көркемдік материалдарын қолдану бойынша өзіндік шешімдер ұсыну

2) «Шығармашылық жұмыстарды жасау және дайындау» бөлімі:

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
2.1 Шығармашылық идеялардың көркем көрінісі	5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін жеткізу	6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін	7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеяларды білдіру үшін қоршаған	8.2.1.1 күрделі шығармашылық идеяларды білдіру	9.2.1.1 мазмұнды және ерекше туындылар орындау үшін өнердің

	үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің суреттеу құралдарын қолдану	қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің суреттеу құралдарын анықтау, таңдау және қолдану	ортаның визуалды элементтерін және өнердің суреттеу құралдарын негіздеп анықтау, таңдау және қолдану	үшін өнердің суреттеу құралдарын өз бетінше анықтау, таңдау және қолдану	суреттеу құралдарын өз бетінше қолдану
2.2 Құралдар мен жабдықтар	5.2.2.1 құрастырымды, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу үшін қол құралдары мен жабдықтарын анықтау, сипаттау және қолдану; 5.2.2.2 ағаш және темір өңдеу білдегінің қолданылуы мен құрылысын түсіндіру	6.2.2.1 құрастырымды, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу үшін пайдаланатын қол электрлік құралдарының қозғалысты беру механизмдері мен құрылысын анықтау және сипаттау	7.2.2.1 заманауи технологиялық машиналардың құрылысын және жұмыс істеу принципін сипаттау және олармен құрастырымды, табиғи, жасанды заттарды өңдеу бойынша жұмыстар орындау	8.2.2.1 заманауи технологиялық машиналарда құрастырымды материалдарды өңдеу бойынша күрделі операцияларды орындау	9.2.2.1 материалдарды өңдеу үшін құралдарды және заманауи технологиялық машиналарды анықтау, таңдау және қолдану; 9.2.2.2 өнеркәсіптегі технологиялық және өндірістік процестер туралы білімі мен түсінігін көрсету
	5.2.2.3 тігін машинасының құрылысын, жіп өткізуді	6.2.2.2 тігін машинасын қалыпты күйге келтіруді	7.2.2.2 тігін машинасы жұмысындағы ақауларды анықтау және жөндеу;	8.2.2.2 тігін машинасына қажетті құрылғыларды (түймелікті	9.2.2.3 заманауи тігін құрал-жабдықтарын білу және торлау тігін

	сипаттау және білу, машина тігістерін орындау; 5.2.2.4 тігін бұйымдарын ылғалды-жылумен өңдеуге арналған жабдықтарды білу, сипаттау және қолдану	білу және орындау; 6.2.2.3 тігін бұйымдарын ылғалды жылумен өңдеу режимдерін білу, сипаттау және оларды тәжірибеде қолдану	7.2.2.3 тігін бұйымдарын ылғалды-жылумен өңдеу барысында қолданылатын құралдарды анықтау, таңдау, қолдану	өңдеу, сыдырманы қондырып тігу) таңдау және қолдану	машинасын қолдану; 9.2.2.4 тігін машиналарында күрделі операцияларды (аппликация, кестелеу) орындау және зерделеу
2.3 Жасау технологиясы	5.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдарымен өңдеу; 5.2.3.2 түрлі материал-дардан (тоқыма, конструкциялық, табиғи және жасанды) қарапайым бұйым дайындау	6.2.3.1 орындалған өлшем мен белгілеу негізінде бұйым дайындау үшін материалдары электрлік қол құралдарын өңдеу; 6.2.3.2 ажырайтын және ажырамайтын біріктіру әдістерін қолданып, бірнеше бөлшектерден тұратын	7.2.3.1 бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды механикалық өңдеу және бұйымды безендіру; 7.2.3.2 технологиялық құжаттар бойынша реттілікті және дәлдікті сақтай отырып, күрделі бұйымдар жасау	8.2.3.1 түрлі құрал-жабдықтарды қолдана отырып, материалдарды өңдеу мен безендіру әдістерін анықтау, пайдалану; 8.2.3.2 өз бетінше дайындаған технологиялық құжатпен күрделі бұйым жасау	9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану; 9.2.3.2 өздігімен және сенімділікпен әртүрлі техникаларды, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып бірегей бұйым жасау

		бұйым жасау			
	5.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	6.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	7.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	8.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану	9.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
	5.2.3.4 тоқыма бұйымдарын пішу және сыру тігісін қолдану арқылы қол құралдары мен тігін машинасында өңдеу;	6.2.3.4 тігін машинасы және қол құралдары мен бүктемелі тігіс, сырып тігу тігісі түрлерін қолдана отырып, тоқыма материалдарын пішу және өңдеу; 6.2.3.5 әр түрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи және жасанды)	7.2.3.4 әртүрлі конструкциялық, заманауи тоқыма және сәндеу материалдарын қолдана отырып, тігін машинасында технологиялық талапқа сәйкес бұйым жасау	8.2.3.4 қол мен тігін құрал-жабдықтарын және олардың құрылғыларын қолдана отырып, тоқыма материалдарын өңдеу мен сәндеудің тиімді әдістерін анықтау және қолдану;	

		қолдана отырып, бір өнім орындау			
2.4 Тамақтану мәдениеті	5.2.4.1 дұрыс және тиімді тамақтану ережелерін зерделеу және сипаттау; 5.2.4.2 дұрыс және тиімді тамақтану ас мәзірін құрастыру; 5.2.4.3 тағам әзірлеуге арналған құралдар мен жабдықтарды зерделеу және олардың мүмкіншілігін анықтау; 5.2.4.4 салқын тағамдар мен сусындарды әзірлеу технологиясын білу және қолдану	6.2.4.1 қоғамдық тамақтану орындарында, қазақ халқы мен әлем халықтарының мәдениетіндегі дастарқан басында өзін-өзі ұстау ережелерін салыстыру және сипаттау; 6.2.4.2 әртүрлі іс-шараға арналған дастарқанды безендіруді білімдері мен тәжірбиелік дағдыларын көрсету; 6.2.4.3 жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау	7.2.4.1 әлем халықтарының тағамдары мен әлемге әйгілі аспазшылардың тағамдарындағы ерекшеліктерді сипаттап, салыстыру; 7.2.4.2 әлем халықтарының және ұлттық тағамдардың жасалу технологияларын зерделеу және қолдану; 7.2.4.3 әртүрлі тағамдар дайындауда қолданатын қажетті құрал-жабдықтарды, өнімдерді таңдауда өз бетінше нақты шешім қабылдай алу		

		технологиялары білу және қолдану; 6.2.4.4 әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-саймандар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау			
2.5 Үй мәдениеті	5.2.5.1 өсімдік шаруашылығы мен жеміс-көкөніс түрлерінің негізгі бағыттарын зерделеу және сипаттау; 5.2.5.2 өсімдік шаруашылығында көктемгі жұмыстар жүргізу	6.2.5.1 сәндік гүл түрлерін өсіру технологиясын зерттеу және сипаттау; 6.2.5.2 сәндік бақша мен гүл өсіру шаруашылығында көктемгі жұмыстар орындау	7.2.5.1 интерьер безендіру үшін әртүрлі өсімдіктердің эстетикалық қасиеттерін сипаттау, қолдану және бағалау	8.2.5.1 ауыл шаруашылық өндірісінің дамуындағы әдіс-тәсілдерді талқылау және бағалау; 8.2.5.2 медицинадағы, фитотерапия мен косметикадағы өсімдіктердің рөлін зерделеу, талқылау және бағалау	9.2.5.1 ландшафты дизайнның элементтерін, заманауи бағыттары мен стильдерін анықтау және сипаттау
	5.2.5.3 қол құралдары	6.2.5.3 қол құрал-саймандард	7.2.5.2 интерьерді ұйымдастыру	8.2.5.3 тұрмыста жөндеу	9.2.5.2 интерьерді безендіру,

	н пайдаланып, ақауларды жою бойынша интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстарымен қарапайым жөндеу операцияларын орындау	ы пайдаланып, ақауларды жою бойынша жөндеу операциялары мен интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстарын орындау	бойынша тәжірибелік жұмыстар орындау барысында жарықтандыруға, желдеткіш және жылу жүйесіне қойылатын нормаларды сақтау және қарастыру	жұмыстарын жүргізу барысында ақауларды жоюдың тиімді тәсілдерін табу; 8.2.5.4 тұрмыста жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында заманауи материалдар мен құрал-жабдықтады зерделеу, таңдау және қолдану	жоспарлау және ұйымдастыру бойынша тәжірибелік жұмысты орындау үшін түрлі салалардағы білімдерін жалпылау
	5.2.5.4 қарапайым электротехникалық арматура мен электромонтажды құралдарды атау мен олардың қолданылуын түсіндіру	6.2.5.4 қарапайым электртізбектерінің есебін жүргізу және ажырата білу, орындау	7.2.5.3 электротехникалық арматуралар мен тұрмыстық құралдардың қарапайым жөндеу жұмыстарын жүргізу	8.2.5.5 тұрмыстық техника мен электр жабдықтарының эстетикалық, эргономикалық және эксплуатациялық сапаларын салыстыру және бағалау	9.2.5.3 функционалдық, эргономикалық және эстетикалық талаптарды ескере отырып, интерьердегі жарықтандыруды ұйымдастыру бойынша шығармашылық шешімдер дайындау
	5.2.5.5 тұрақты тоқ көздерін	6.2.5.5 қарапайым сызба бойынша	7.2.5.4 есептеулер орындау үшін бақылау-		

	пайдалану арқылы қарапайым бұйым құрастыру	электр тізбектерін орындау және жинау	өлшегіш аспаптарын таңдау және қолдану		
2.6 Техника қауіпсіздігі мен еңбек гигиенасының ережелерін сақтау	5.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 5.2.6.2 қол құралдары мен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек гигиенасының ережелерін білу (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру және тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу)	6.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 6.2.6.2 қол электрлі құралдары және жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы ережелерін білу және түсіндіру	7.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 7.2.6.2 заманауи технологиялық машиналармен қауіпсіз жұмыс жасау жолдарын білу және түсіндіру	8.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 8.2.6.2 құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу туралы ескертпе парағын құру	9.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 9.2.6.2 белгілі бір бұйым мен жұмыс түріне арналған техника қауіпсіздігі бойынша нұсқаулық құру

3) «Презентациялау, талдау және шығармашылық жұмыстарды бағалау» бөлімі:

Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
3.1 Шығарма	5.3.1.1 сыныпқа	6.3.1.1 мектеп	7.3.1.1 ауқымды	8.3.1.1 онлайн	9.3.1.1

шылық жұмыстардың таныстырылымы	дайын жұмысты таныстыру	аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме)	аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)	платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну	медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру
3.2 Идеяларды талдау және бағалау	5.3.2.1 пәндік терминологияны қолданып өзінің және өзгелердің жұмыстарын да берілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау	6.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды салыстыру	7.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы идеялар мен тақырыптарды талқылау және бағалау	8.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талдау мен бағалау жүргізу үшін критерийлерді қолдану	9.3.2.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы тарихи, әлеуметтік және мәдениеттік мән мәтіндерді талдау мен бағалау
3.3 Әдіс-тәсілдерді талдау және бағалау	5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы қолданылға	6.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы	7.3.3.1 пәндік терминологияны пайдалана отырып, басқалардың және өз жұмыстарындағы әдіс-тәсілдері мен техникаларды	8.3.3.1 жасалған өнімнің сапасын қолданылған әдіс-тәсілдерін бағалау және талдау үшін	9.3.3.1 бұйымның сапасын және өнімнің сыртқы көрінісін анықтайтын негізгі факторларды талдау және бағалау

	н әдіс-тәсілдерді сипаттау	қолданылған әдіс-тәсілдерді салыстыру	талқылау және бағалау	критерийлерді қолдану	
3.4 Жұмысты жетілдіру және бейімдеу	5.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және бейімдеу бойынша конструктивті пікірлер, ұсыныстар білдіру	6.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша сындарлы пікір мен негізделген ұсыныстарды қабылдау	7.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды салыстыруда негізделген сыни ұсыныстар жасау	8.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру мен бейімдеуде қолданылған идеяларды талдауда және бағалауда негізделген сыни ұсыныстар жасау	9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру

48. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

49. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Көркем еңбек» пәнінен үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (кіріктірілген оқытуда)

1) 5-сынып

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Визуалды өнер	Бейнелеу өнерінің көркем құралдары. Классикалық өнердің үздік	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу

	туындылары. Қазақстан суретшілерінің шығармашылығы. Бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары	5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (цифрлық ресурстарды қолдану арқылы)
		5.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарында берілген идеялар мен тақырыптарды сипаттау
		5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) сипаттау
	Натюрморт өнері. Ұлттық сәндік натюрморт	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.6.4 таңдаған тәсілдерінің қасиеттерін ескере отырып, көркемөнер материалдарын, техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.2.3.4 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
	Пейзаж. Табиғатпен үйлесім. Әуе перспективасы	5.1.1.1 қоршаған ортаның визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
	Индустриалды пейзаж. Қала пейзажы. Сызықтық перспектива	5.1.1.1 қоршаған ортаның визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік)

		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
	Пластикалық пішіндер өнері. Мүсін	5.1.1.1 қоршаған ортаның визуалды сипаттамасын зерделеу және анықтау (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік)
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану
		5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) сипаттау
	Шығармашылық жұмыс. Көрме ұйымдастыру	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.6.4 таңдаған тәсілдерінің қасиеттерін ескере отырып, көркемөнер материалдарын, техникаларын пайдалану және эксперимент жүргізу
		5.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін қолдану.
		5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Қазақстанның сәндік-қолданбалы өнері	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу
	Көркем кестелеу. Кесте түрлері.	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен

	Материалдар және құрал-жабдықтармен танысу.	дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу; 5.1.6.3 тоқыма материалдар мен бұйымдардың жіктелуін білу және сипаттау
	Өру өнері. Өру түрлері. Материалдар және құрал-жабдықтармен танысу	5.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін анықтау және зерделеу; 5.1.6.2 заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, олардың қасиеттері мен қолданылуын анықтау
	Тәжірибе жұмысы білім алушының таңдауы бойынша (Көркем кестелеу/өру). Идеяны талқылау және дамыту. Нобай дайындау	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды жүзеге асыру үшін нобайлар орындау; 5.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау;
	Көркем кестелеу/Бұйымды өруді орындау.	5.2.3.2 әртүрлі (тоқыма, конструкциялық, табиғи және жасанды) материалдардан қарапайым бұйым дайындау
		5.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін қолдану;
		5.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Көрме ұйымдастыру	5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру; 5.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді сипаттау
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Конструкциялық материалдар.	5.1.6.1 конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардың жалпы

(Конструкциялық материалдарды өңдеу)	Материалдардың түрлері мен қасиеттерін зерттеу	қасиеттері мен құрылысын, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтай отырып зерделеу
	Конструкциялық материалдарды өңдеуге арналған қол аспаптары мен құрал-жабдықтар	5.2.2.2 ағаш/темір өңдеу шебер үстелінің қолданылуы мен құрылғысын түсіндіру; 5.2.2.1 конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды өңдеуге арналған қол аспаптары мен құралдар-жабдықтарын анықтау, сипаттау және қолдану;
		5.2.6.2 қол аспаптарымен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек гигиенасының ережелерін білу (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру және тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу)
	Көркемдеп аралау. Идеялар ойластыру. Материалды таңдау және дайындау	5.1.5.1 өзгенің тәжірибесіне сүйене және композицияның негізгі заңдылықтарын ескере отырып, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.1.5.2 шығармашылық идеяларды жүзеге асыру үшін нобайлар орындау
		5.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау;
	Бұйымды көркемдеп аралау	5.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде орындалған бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдарымен өңдеу; 5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау
		5.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Сымнан және жұқа жалпақ металдан бұйымдарды	5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау

	модельдеу. Нобайлар дайындау (шынжыр, бас қатырғыш, жануарлардың пішіндері). Материал таңдау. Құралдар-жабдықтар	
	Сымнан және жұқа жалпақ металдан бұйым дайындау.	5.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдарымен өңдеу; 5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау
		5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын сақтап, оның маңыздылығын сезіне және демонстрациялау отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Түрлі материалдарды қолданып, қарапайым бұйымдарды (ұрмалы және соқпалы аспаптар) жобалау	5.1.5.1 өзгенің тәжірибесіне сүйене отырып және композицияның негізгі заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.1.5.2 шығармашылық идеяларды іске асыру үшін нобайлар орындау
	Қарапайым бұйым дайындау (ұрмалы және соқпалы аспаптар және т.б.)	5.2.3.1 өлшем мен белгілеу негізінде бұйым дайындау үшін материалдарды қол құралдарымен өңдеу; 5.2.3.2 түрлі конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардан қарапайым бұйым дайындау
		5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
		5.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және бейімдеу бойынша конструктивті пікірлер қабылдау және ұсыныс жасау
	Жұмыстардың көрмесі	5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру

Дизайн және технология (Тоқыма материалдарды өңдеу)	Тоқыма материалдардың жіктемесі мен сипаттамалары. Материалдардың түрлері мен ерекшелігін зерттеу	5.1.6.3 тоқыма материалдары мен бұйымдарының классификациясын сипаттау және білу
	Тоқыма материалдарды өңдеуге арналған құрал-жабдықтар мен құрылғылар	5.2.2.3 тігін машинасының құрылысын, жіп сабақтауды білу және сипаттау, машина тігістерін орындау; 5.2.2.4 тігін бұйымдарын ылғалды-жылумен (үтік) өңдеуге арналған жабдықтарды білу, сипаттай алу және қолдану; 5.2.6.2 қол құралдарымен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек гигиенасының ережелерін білу (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру және тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу)
	Тігін бұйымдарының жіктемесі. Идеядан өнімге (тігін бұйымдары)	5.1.6.3 тоқыма материалдары мен бұйымдардың жіктемесін білу және сипаттау
	Дизайн, киімді макеттеу (қағаз, тоқыма және т.б. материалдар). Костюм құрастыру (шағын сән мүсінге немесе қуыршаққа)	5.1.5.1 өзгенің тәжірибесіне сүйеніп және композицияның негізгі заңдылықтарын ескере отырып, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.2.3.4 тоқыма бұйымдарын пішу және сырып тігу тігісін қолдану арқылы қол құралдарымен, тігін машинасымен өңдеу; 5.2.3.2 түрлі материалдардан (тоқыма, табиғи және жасанды) қарапайым бұйым дайындау; 5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Тоқыма мозаика техникасымен	5.1.5.1 өзгенің тәжірибесіне сүйене отырып және композицияның негізгі

	жасалған тігін бұйымдарының дизайны (құрақ, пэчворк, квилт). Идеяларды ойластыру. Нобай. Материалды таңдау және дайындау. Жұмысты орындау реттілігі	заңдылықтарын ескеріп, қарапайым нысандардың дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 5.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау кезеңдерін анықтай отырып, жоспар дайындау
	Бұйым дайындау. Бұйымды сәндеу	5.2.3.4 тоқыма бұйымдарын пішу және сырып тігу тігісін қолдану арқылы қол құралдарымен, тігін машинасында өңдеу; 5.2.3.2 түрлі материалдардан (тоқыма, табиғи және жасанды) қарапайым бұйым дайындау; 5.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар дайындау үдерісінде қазақтың ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 5.2.6.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты таныстыру	5.3.1.1 бүкіл сыныпқа дайын жұмысты таныстыру
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Дұрыс тамақтану негіздері. Ас мәзірін әзірлеу	5.2.4.1 дұрыс және тиімді тамақтанудың ережелерін сипаттау және зерделеу; 5.2.4.2 дұрыс және тиімді тамақтанудың мәзірін құрастыру; 5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолдану арқылы)
	Асхананың жабдықталуы. Тағам әзірлеуге арналған құралдар-жабдықтар, аспаптар мен ыдыс-аяқтар.	5.2.4.3 тағам әзірлеуге арналған құралдар мен жабдықтарды зерделеу және олардың мүмкіншілігін анықтау; 5.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану;

	Тағам дайындауға арналған құрал-жабдықтардың мүмкіндіктерін зерттеу	5.2.6.2 қол құралдарымен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін, еңбек гигиенасының ережелерін білу (жұмыс орнын, құралдарды ұйымдастыру және тазалау, арнайы киімде жұмыс істеу)
	Бутербродтар мен сусындарды әзірлеу технологиясы	5.1.3.1 шығармашылық идеяларды зерттеу мен дамыту үшін ақпарат көздерімен жұмыс істеу; 5.2.4.4 суық тағамдар мен сусындар дайындау технологиясын білу және қолдану
	Жемістер мен көкөністерден салат әзірлеу технологиясы	5.2.4.4 салқын тағамдар мен сусындарды әзірлеу технологиясын білу және қолдану; 5.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша конструктивті пікірлер, ұсыныстарды білдіру
Үй мәдениеті	Электротехникалық арматура	5.2.5.4 қарапайым электротехникалық арматура мен электромонтажды құралдарды атау мен олардың қолданылуын түсіндіру; 5.2.5.5 тұрақты тоқ көздерін пайдалану арқылы қарапайым бұйым құрастыру
	Тұрмыстағы жөндеу жұмыстары	5.2.5.3 қол құралдарын пайдаланып, ақауларды жою бойынша интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстары мен қарапайым жөндеу операцияларын орындау
	Өсімдік шаруашылығының негізгі бағыттары. Өсімдік шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар.	5.2.5.1 өсімдік шаруашылығы мен жеміс-көкөніс түрлерінің негізгі бағыттарын зерделеу және сипаттау; 5.2.5.2 өсімдік шаруашылығында көктемгі жұмыстар жүргізу (топырақты өңдеу, зиянкес жәндіктерден қорғау, егу мен отырғызу); 5.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

2) 6-сынып

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Визуалды өнер	Портрет жанры. Қазақстандық суретшілердің шығармашылығындағы портрет	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану;
		6.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету
	Сызықты портрет. Графика. Орындалу техникасы. Дәстүрлі емес материалдардан портрет жасау (сымнан т.б материалдардан орындалған портрет)	6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін жеткізу үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
		6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау; 6.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу мен пайдаланудың тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау
	Портреттегі түс. Орындалу техникасы	6.1.1.1 өзінің және басқа білім алушының тәжірибесіне сүйене отырып, қоршаған орта нысандарының визуалды сипаттамаларын (композиция, түс, пішін, фактура, тепе-теңдік) түсіну және білімін көрсету; 6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің

		көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
	Заманауи портрет. Фото өнер. Фотокамерамен тәжірибе	6.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды салыстыру
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
	Анимация. Қозғалатын элементтер (ермексазды анимация, көлеңкелі театр, саусақты және таяқшалы қуыршақтар)	6.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету
	Сценарий дайындау. Кейіпкерлер мен декорациялар жасау. Көркем өнер идеяларын іске асыру. Дыбыс қосу	6.1.4.1 уақыт пен басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау
		6.2.1.1 өз идеялары мен сезімдерін беру үшін қоршаған ортаның визуалды элементтері мен өнердің көркем тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану
		6.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша сындарлы пікір мен негізделген ұсыныстарды қабылдау
	Жұмысты таныстыру.	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Қазақ халқының зергерлік өнерімен танысу	6.1.2.1 әлемдік және қазақтың ұлттық мәдениетіндегі дизайн, қолөнер мен өнер туындыларының

		ерекшеліктерін түсіну мен білімін көрсету
	Зергер шеберінің қолданатын материалдары мен құрал-жабдықтары	6.1.6.1 материалдардың физикалық, технологиялық және механикалық қасиеттерін және олардың қолдану аясын анықтау және сипаттау
	Тоқу өнері. Ілмекпен тоқу. Тоқыма бізбен тоқу.	6.1.2.1 әлем және қазақ ұлттық мәдениетіндегі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы білімі мен түсінігін көрсету
	Тоқу тәсілдері мен техникалары. Материалдар мен құрал-жабдықтар	6.1.6.3 тоқыма материалдары мен бұйымдарының қасиеттері мен фактурасын анықтау және зерделеу;
	Тәжірибе жұмысы білім алушылардың таңдауы бойынша (зергерлік өнер/ тоқу өнері). Бұйым нобайын дайындау. Материал мен құрал-жабдықтарды таңдау	6.1.5.1 композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау; 6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау; 6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)
	Зергерлік бұйым/ілмек/тоқыма бізбен тоқылған әртүрлі бұйым дайындау. Бұйымды сәндеу	6.1.6.4 материалдардың қасиеттері жайлы білімін және тәжірибелік жұмыс істеу дағдыларын көрсете отырып техникалар, көркемдік материалдарды қолдану және эксперимент жасау; 6.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін қолдану
		6.2.6.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты таныстыру. Көрме ұйымдастыру	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру;

		6.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялау бойынша сындарлы пікір мен негізделген ұсыныстарды қабылдау
3-тоқсан		
Дизайн және технология (Конструкциялық материалдарды өңдеу)	Электрлі қол құралдары мен-жабдықтары. Тәжірибе жұмысы	6.2.2.1 табиғи, жасанды және конструктивті материалдарды өңдеу үшін пайдаланатын қозғалысты беру механизмдері мен қол электрлік құралдардың құрылысын анықтайды және сипаттайды
		6.2.6.2 электрлі қол құралдары мен жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы ережелерін білу және түсіндіру
	Робот дайындау. Роботтардың түрлері және пайда болу тарихы.	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану
		6.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) салыстыру
	Роботты жобалау. Нобай. Материалдарды іріктеу.	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау
		6.1.4.1 уақыт пен басқа да факторларды ескере отырып, іс-әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау; 6.1.6.1 конструкциялық, табиғи, және жасанды материалдардың физикалық, технологиялық пен механикалық қасиеттерін және

		олардың қолдану аясын анықтау және сипаттау
	Робот құрастыру. Робот бөлшектерінің жылжымалы механизмін құру бойынша эксперимент жасау	6.2.3.1 орындалған өлшем мен белгілеу негізінде бұйым дайындау үшін материалдарды электрлік қол құралдарымен өңдеу; 6.2.3.2 ажырайтын және ажырамайтын біріктіру әдістерін қолданып, бірнеше бөлшектерден тұратын бұйым жасау
		6.2.6.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Көлік құралдарының түрлері туралы жалпы мәлімет.	6.1.3.1 шығармашылық идеяларды іске асыру мақсатында ақпарат көздерін өз бетінше таңдап, қолдану
	Көлік құралы моделін дайындау. Нобай. Материалдарды іріктеу	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау
		6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)
	Көлік құралын жасау. Модельдің жеке бөліктерін дайындау. Модельді құрастыру, безендіру	6.2.3.1 орындалған өлшем мен белгілеу негізінде бұйым дайындау үшін материалдарды электрлік қол құралдарымен өңдеу; 6.2.3.2 ажырайтын және ажырамайтын біріктіру әдістерін қолданып, бірнеше бөлшектерден тұратын бұйым жасау
	Жұмыстың таныстырылымы. Көрме ұйымдастыру	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру;
Дизайн және технология (Тоқыма материалдарды өңдеу)	Тоқыма материалдарынан бұйым дайындау (авторлық қуыршақ, дамытатын	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау;

	ойыншықтар). Идеялар ойластыру. Нобай	6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау
	Түстері мен фактурасы әртүрлі тоқыма материалдарын зерттеу. Материалдар мен құрал-жабдықтарды таңдау және дайындау	6.1.6.3 тоқыма материалдары мен бұйымдарының қасиеттері мен фактурасын анықтау және зерделеу; 6.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу мен пайдаланудың тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау; 6.2.2.1 тігін машинасын қалыпты күйге келтіруді білу және орындау
	Бұйым дайындау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді біріктіру және бұйымды безендіру	6.2.2.2 тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеу режимдерін білу, сипаттау және оларды тәжірибеде қолдану; 6.2.3.4 тігін машинасы және қол құралдарымен бүктемелі тігіс, сырып тігу тігіс түрлерін қолдана отырып, тоқыма материалдарын пішу және өңдеу; 6.2.3.5 әртүрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи және жасанды) қолдана отырып, бір өнім орындау; 6.2.6.2 қол электрлі құралдары мен жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы ережелерін білу және түсіндіру
	Үйге арналған тоқыма бұйымдарының дизайны (алжапқыш, асханалық бұйымдар). Идеялар ойластыру. Нобай дайындау. Материал таңдау және дайындау. Жұмысты орындау реттілігі	6.1.5.1 өзінің тәжірибесі мен біліміне сүйеніп, композицияның негізгі заңдылықтарын сақтай отырып, әртүрлі нысандардың дизайны бойынша тапсырмалар орындау; 6.1.5.2 шығармашылық идеяларын іске асыру үшін нобайлар, техникалық суреттер мен сызбалар орындау; 6.1.4.1 уақыт пен басқа да факторларды ескере отырып, іс-

		әрекеттің реттілігін анықтау және жоспарлау; 6.1.4.2 материалдық шығынды анықтау (сандық көрсеткіштер)
	Бұйым дайындау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді біріктіру және бұйымды өңдеу. Бұйымды сәндеу.	6.2.2.2 тігін бұйымдарын ылғалды-жылумен өңдеу режимдерін білу, сипаттау және оларды тәжірибеде қолдану; 6.2.3.4 тігін машинасы және қол құралдарымен бүктемелі тігіс, сырып тігу тігіс түрлерін қолдана отырып, тоқыма материалдарын пішу және өңдеу; 6.2.3.5 әртүрлі конструкциялар мен материалдарды (тоқыма, табиғи және жасанды) қолдана отырып, бір өнім орындау; 6.2.6.2 қол электрлі құралдары мен жабдықтарымен қауіпсіз жұмыс жасау тәсілдерін, еңбек гигиенасы ережелерін білу және түсіндіру
	Жұмыстың таныстырылымы. Көрме ұйымдастыру	6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме); 6.3.3.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы қолданылған әдіс-тәсілдерді (техникасы) салыстыру
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Қазақ халқы мен түрлі халықтардың мәдениетінде және де қоғамдық тамақтану орындарындағы дастарқан басында өзін-өзі дұрыс ұстау ережелері	6.2.4.1 қоғамдық тамақтану орындарында, қазақ халқы мен әлем халықтарының мәдениетіндегі дастарқан басында өзін-өзі ұстау ережелерін салыстыру және сипаттау; 6.2.4.2 әртүрлі іс-шараға арналған дастарқанды безендірудегі білімдері мен тәжірбиелік дағдыларын көрсету

Үй мәдениеті	Жартылай дайын өнімдерден тағамдар әзірлеу технологиясы	6.2.4.3 жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау технологияларын білу және қолдану; 6.2.4.4 әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-жабдықтар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау
	Тағамдарды жылдам әзірлеу технологиясы	6.2.4.3 жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау технологияларын білу және қолдану; 6.2.4.4 әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-жабдықтар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау
	Десерт әзірлеу технологиясы	6.2.4.3 жылдам орындалатын тағамдар мен десерт дайындау технологияларын білу және қолдану; 6.2.4.4 әртүрлі тағамдарды дайындау үшін азық-түліктер, құрал-жабдықтар мен керек-жарақтарын анықтау және таңдау; 6.3.1.1 мектеп аудиториясы алдында өзінің дайын жұмыстарын таныстыру (көрме)
	Электр тізбектері	6.2.5.4 қарапайым электр тізбектерінің есебін жүргізу және ажырата білу; 6.2.5.5 қарапайым сызба бойынша электр тізбектерін орындау және жинау
	Тұрмыстағы жөндеу жұмыстарында қол құралдарын қолдану	6.2.5.3 қол құралдарын қолданып, ақауларды жою бойынша жөндеу операциялары мен интерьерді ұйымдастырудың тәжірибелік жұмыстарын орындау 6.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

	Сәндік гүлдер түрлері. Гүл өсіру шаруашылығындағы көктемгі жұмыстар	6.2.5.1 сәндік гүлдер түрлерін өсіру технологиясын зерттеу және сипаттау; 6.2.5.2 сәндік бақ өсіру мен гүл өсіру шаруашылығында көктемгі жұмыстар (топырақты өңдеу, зиянкес жәндіктерден қорғау, егу мен отырғызу) жүргізу;

3) 7-сынып

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Визуалды өнер	Өнердегі заманауи техника және ғылыми жетістіктер. Табиғаттағы микро суреттер.	7.1.1.1 қоршаған орта элементтерінің визуалды сипаттамасын (композиция, түс, пішін, фактура, пропорция) өзінше түсіндіру
		7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау
	Бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп-арт, инсталляция). Өздігінен ізденіс зерттеулері	7.3.2.1 пәндік терминологияны қолдана отырып, өзінің және өзгелердің (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) жұмыстарындағы идеялары мен тақырыптарды талқылау және бағалау
		7.3.3.1 пәндік терминологияны пайдалана отырып, басқалардың (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) және өз жұмыстарындағы әдіс- тәсілдері мен техникаларды талқылау және бағалау

	Қазақстанның заманауи суретшілері	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау
		7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану
	Өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізіндегі тәжірибе жұмысы. (2D немесе 3D форматта)	7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі (заманауи) технологиялар мен өнер материалдарын анықтау, таңдау және біріктіру; 7.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу, пайдалану және үйлестірудің тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау
		7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау
	Жұмыстарды таныстыру және көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Пирография өнерімен танысу. Көркем күйдірудің тәсілдері мен техникасы (өздігінен ізденіс зерттеулері)	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау; 7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын жүзеге асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану
	Көркем өрнек салу (батик, гжель,	7.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен

	хохлома). Көркем өрнек түрлері (өздігінен ізденіс зерттеулері)	дизайн туындыларының ерекшеліктерін өз бетінше зерделеу және сипаттау; 7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану
	Өрнек салу тәсілдері мен техникасы. Материалдар мен құралдар (өздігінен ізденіс зерттеулері)	7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі техникалар мен көркем материалдарды анықтау, таңдау және үйлестіру;
	Тәжірибе жұмысы білім алушылардың таңдауы бойынша (көркем өрнек салу / пирография) Нобай дайындау. Материалдар таңдау және дайындау	7.1.5.2 бұйым жасауда әртүрлі графикалық құралдарды қолдана отырып, нобайлар, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
		7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі (заманауи) техникалар мен көркем материалдарды анықтау, таңдау және үйлестіру
	Көркем өрнек салу/ пирография техникасымен жасалған сәндік бұйым	7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін, өнер құралдары мен әртүрлі техникада таңдалған қасиеттері мен тәсілдерін визуалды элементтерді таңдау және негізделген түрде анықтау; 7.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі (заманауи) техникалар мен көркем материалдарды анықтау, таңдау және үйлестіру;
		7.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты таныстыру және көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
3-тоқсан		

Дизайн және технология (Конструкциялық материалдарды өңдеу)	Ағашты механикалық өңдеуге арналған құрал-жабдықтар	7.2.2.1 заманауи технологиялық машиналардың құрылысына және жұмыс барысына сипаттама бере отырып, конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу операцияларын орындау
	Ағашты механикалық өңдеу жұмысын ұйымдастыру	7.2.6.2 заманауи технологиялық машиналармен қауіпсіз жұмыс жасау жолдарын білу және түсіндіру
		7.1.6.1 жобаланатын нысанды дайындау барысында конструкциялық, табиғи және жасанды материалдардың физикалық, технологиялық және механикалық қасиеттерін анықтау және салыстыру
	Ағаш бұйымды жобалау. Бұйым дизайны. Материалды таңдау және дайындау	7.1.5.1 функционалды (техникалық) және эстетикалық талаптарға сай, дизайн дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 7.1.5.2 графиканың түрлі тәсілдерін қолдана отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып), бұйым жасауда эскиздер, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
		7.1.4.1 алған білімдері мен тәжірибелерін қолдана, болашақ іс-әрекеттерін анықтай және өз шешімінің нұсқасын ұсына отырып шығармашылық жұмысын жоспарлау; 7.1.4.2 бұйымның өзіндік құны мен материалдық шығындарын анықтау
	Бұйымды дайындау. Материалдар мен бөлшектерді механикалық өңдеу. Бұйымды сәндеу	7.2.3.1 бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды механикалық өңдеу және бұйымды безендіру; 7.2.3.2 технологиялық құжаттар бойынша реттілікті және дәлдікті

		сақтай отырып, күрделі бұйымдарды жасау
		7.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды салыстыруда негізделген сыни ұсыныстар жасау
	Көрме ұйымдастыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)
Дизайн және технология	Киімді түрлендіру (трансформация) және тігін бұйымдарын сәндеу (киім, аксессуарлар, бижутерия)	7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану
	Идеялар ойластыру. Нобай	7.1.5.1 функционалды (техникалық) және эстетикалық талаптарға сай, дизайн дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 7.1.5.2 бұйым жасауда әртүрлі графикалық құралдарды қолдана отырып, нобайлар, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Материалдар мен құралдарды дайындау	7.2.2.2 тігін машинасының жұмысында ақауларды анықтау және жөндеу; 7.1.6.2 бірқатар заманауи және дәстүрлі емес материалдарды білу, оларды өңдеу, пайдалану және үйлестірудің тиімді жолдарын (немесе әдістерін) анықтау; 7.1.6.3 бұйым және өңдеу тігін материалдары мен фурнитуралардың сипаттамасын және жіктелуін анықтау, сипаттау және салыстыру
	Бұйым дайындау. Киім бөлшектерін пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бұйымдардың	7.2.3.4 әртүрлі конструкциялық, заманауи тоқыма және сәндеу материалдарын қолдана отырып,

	бөлшектерін құрастыру және өңдеу. Бұйымды сәндеу	тігін машинасында технологиялық талапқа сәйкес бұйым дайындау; 7.2.2.3 тігін бұйымдарын ылғалды-жылулық өңдеу барысында қолданылатын құралдарды анықтау, таңдау, қолдану; 7.1.4.2 бұйымның өзіндік құны мен материалдық шығындарын анықтау; 7.2.3.4 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану
	Жұмысты таныстыру	7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі); 7.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды салыстыруда негізделген сыни ұсыныстар жасау
4-тоқсан		
Тамақтану мәдениеті	Қазақ халқының ұлттық тағамдары	7.2.4.2 әлем халықтарының және ұлттық тағамдардың жасалу технологияларын зерделеу және қолдану
	Әлем халықтарының асханасы. (өздігінен ізденіс зерттеулері)	7.2.4.1 әлем халықтарының тағамдары мен әлемге әйгілі аспазшылардың тағамдарындағы ерекшеліктерді сипаттап, салыстыру
	Әлем халықтарының тағамдары. Тәжірибе жұмысы (суши, пицца, көже)	7.2.4.2 әлем халықтары мен ұлттық тағамдардың жасалу технологияларын зерделеу және қолдану; 7.2.4.3 әртүрлі тағамдар дайындауда қолданатын қажетті құрал-жабдықтарды, өнімдерді таңдауда өз бетінше нақты шешім қабылдай алу
	Әшекей, интерьер элементі ретіндегі өсімдік	7.2.5.1 интерьер дизайнын безендіру үшін әртүрлі өсімдіктердің

		эстетикалық қасиеттерін сипаттау, қолдану және бағалау; 7.3.3.1 пәндік терминологияны пайдалана отырып, басқалардың (суретшілер, қолөнершілер, дизайнерлер) және өз жұмыстарындағы әдіс-тәсілдері мен техникаларды талқылау және бағалау
	Тұрмыстық құрал-жабдықтар мен электр арматураны жөндеу	7.2.5.3 электротехникалық арматуралар мен тұрмыстық құралдардың қарапайым жөндеу жұмыстарын орындау; 7.2.5.4 есептеулер орындау үшін бақылау-өлшегіш аспаптарын таңдау және қолдану
	Тұрғын үй экологиясы. Үйдегі микроклимат	7.1.3.1 шығармашылық жұмыста идеяларын іске асыру мақсатында түрлі ақпарат көздерінің ең тиімдісін таңдай отырып, қолдану; 7.2.5.5 интерьерді ұйымдастыру бойынша тәжірбиелік жұмыстар орындау барысында жарықтандыруға (табиғи және жасанды), желдеткіш және жылу жүйесіне қойылатын нормаларды сақтау және қарастыру; 7.3.1.1 ауқымды аудитория алдында дайын болған өз жұмыстарын таныстыру (көрме, сән көрсетілімі)

4) 8-сынып

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Сәндік қолданбалы өнер	Қазақтың ұлттық сәндік-қолданбалы бұйымдары (ши тоқу, киіз басу) Материалдар мен құрал-жабдықтар	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету;

	(өздігінен ізденіс зерттеулері)	8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен жүзеге асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану
Сәндік қолданбалы өнер	Мозаика өнері. Мозаика жасау техникалары мен түрлері (өздігінен ізденіс зерттеулері)	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету
		8.3.3.1 жасалған бұйымның сапасын қолданылған әдіс-тәсілдерін бағалау және талдау үшін критерийлерді қолдану
	Тәжірибе жұмысы білім алушылардың таңдауы бойынша (ши току, киіз басу, мозаика панносы. Нобай және материал дайындау. Жұмысқа арналған негіз дайындау.	8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып, графикалық және технологиялық құжаттар дайындау;
	Шығармашылық жұмысты орындау. Сәндеу	8.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі технологиялар мен көркем материалдарды өз бетінше анықтау, таңдау және үйлестіру;
		8.2.1.1 күрделі шығармашылық идеялары мен сезімдерін білдіру үшін өз бетінше өнердің көркем құралдарын анықтау, таңдау және қолдану; 8.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмыстарды таныстыру.	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды таныстыру
2-тоқсан		
Дизайн және технология (Конструкциялы	Қазақ халқының тұрмыстық заттарымен танысу	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының

қ материалдарды өңдеу)		ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету
	Қазақ халқының тұрмыстық заттарының орындалу техникасы мен материалдарын (торсық, дөңгелек үстел) зерделеу.	8.1.6.1 жобалау объектісінің қолданылу мақсаты мен ерекшелігін ескере отырып, өңдеудің конструкциялық, табиғи, жасанды материалдары мен әдістерін негіздеп таңдау
	Идеяларды талдау және нобайды орындау. Жұмысты жоспарлау	8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау
		8.1.4.1 болашақ іс-әрекеттерін егжей-тегжейлі сипаттап, өздерінің алған білімдері мен тәжрибесін қолдана отырып, шығармашылық жұмысын жоспарлау;
	Материалды өңдеу. Бұйымды дайындау	8.2.2.1 заманауи технологиялық машиналарда конструкциялық материалдарды өңдеу бойынша күрделі операцияларды орындау;
		8.2.3.1 қол, механикалық құрал-жабдықтарын қолдана отырып, бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды өңдеу мен безендіру әдістерін анықтау, және қолдану; 8.2.3.2 өз бетінше дайындаған технологиялық құжат бойынша күрделі бұйым жасау; 8.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін қолдану
		8.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Көрме ұйымдастыру және жұмысты таныстыру	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды таныстыру және оны

		ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
Дизайн және технология (Тоқыма материалдарды өңдеу)	Қазақтың ұлттық киімі. Этностиль. Ою-өрнек және оның стилизациясы	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету; 8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану
	Этностильдегі бұйымның дизайны (бас киім немесе қамзол)	8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Этностильде бұйым дайындау (бас киім немесе қамзол). Сәндеу	8.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 8.2.3.4 қол және тігін құрал-жабдықтарын және олардың құрылғыларын қолдана отырып, тоқыма материалдарын өңдеу мен сәндеудің тиімді әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.2 өз бетінше құрастырған технологиялық құжат бойынша күрделендірген бұйымдар дайындау; 8.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды талдауда және бағалауда негізделген сыни ұсыныстар жасау;

		8.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану
	Жұмысты таныстыру	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
3-тоқсан		
Дизайн және технология (Конструкциялық материалдарды өңдеу)	Үстел ойындары. Шығу тарихы	8.1.2.1 тарихи және мәдени шығу тегі әртүрлі өнер, қолөнер мен дизайн туындыларының ерекшеліктері туралы түсінігін көрсету
	Үстел ойынының тұжырымдамасы	8.1.4.2 зерттеу нәтижелері негізінде тұтынушылардың өнімнің түрлеріне қажеттілігін анықтау; 8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сәйкес нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау
	Үстел ойынын дайындау. Графикалық құжаттамасы	8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Үстел ойынының бөлшектерін дайындау. Көркем безендіру	8.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру үшін заманауи және дәстүрлі емес материалдардың тиімді қолданылуын түсіне отырып өздігінен таңдау
		8.2.3.1 қол, механикалық құрал-жабдықтарын қолдана отырып, бұйымдардың функционалдық және эстетикалық сапасын арттыру үшін материалдарды өңдеу мен безендіру әдістерін анықтау, пайдалану

	Ойынды тестілеу. Ақпарат жинау және сауалнама жүргізу	8.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарын жетілдіру және адаптациялауда қолданылған идеяларды талдауда және бағалауда негізделген сыни ұсыныстар жасау
	Жұмысты таныстыру.	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
Дизайн және технология (Тоқыма материалдарын өңдеу)	Халықтық пішім негізіндегі киім дизайны (тұтас пішімді жең)	8.1.4.2 зерттеу нәтижелері негізінде тұтынушылардың өнімнің түрлеріне деген қажеттілігін анықтау; 8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану
	Идея ойластыру. Нобай	8.1.5.1 функционалды (техникалық), эстетикалық, эргономикалық және экологиялық талаптарға сай нысан дизайнын дайындау бойынша тапсырмаларды орындау; 8.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолданып, бұйым дайындаудың реттілігі мен тиімді тәсілін анықтай отырып (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологиялар-ды қолданып), графикалық және технологиялық құжаттар дайындау
	Құрал-жабдықтар мен материалдар дайындау	8.2.2.2 тігін машинасына қажетті құрылғыларды (түймелікті өңдеу, сыдырманы қондырып тігу) таңдау және қолдану; 8.1.6.3 табиғи және жасанды тері мен былғарының түрлері мен қасиеттерін анықтау, салыстыру және зерделеу; 8.2.6.2 құрал-жабдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу туралы ескертпе парағын жасау
	Халықтық пішім негізінде бұйым дайындау. Бөлшектерді пішу. Жеке	8.2.3.4 қол мен тігін құрал-жабдықтарын және олардың құрылғыларын қолдана отырып, тоқыма материалдарын өңдеу мен

	бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді біріктіру және бұйымды өңдеу. Бұйымды ою-өрнек элементтерімен сәндеу	сәндеудің тиімді әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.2 өз бетінше құрастырған технологиялық құжат арқылы күрделендірген бұйымдар дайындау; 8.3.3.1 жасалған бұйымның сапасын қолданылған әдіс-тәсілдерін бағалау және талдау үшін критерийлерді қолдану
	Жұмысты таныстыру	8.3.1.1 онлайн платформадағы ауқымды аудитория алдында дайын жұмыстарды қорғау және оны ұсыну (онлайн форумдар, әлеуметтік желілерде)
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Агротехнологияның және өсімдік шаруашылығының дамуындағы ғылымның рөлі (өздігінен ізденіс зерттеулері)	8.2.5.1 ауылшаруашылық өндірісінің дамуындағы ғылыми әдіс-тәсілдерді талқылау және бағалау
		8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану
	Өсімдіктердің медицинада, фитотерапия және косметологияда қолданылуы	8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы); 8.2.5.2 фитотерапия, медицина және косметологиядағы өсімдіктер ролін зерделеу, талқылау және бағалау
	Электр құрылғылар мен тұрмыстық техникаларды таңдау және бағалау	8.2.5.5 тұрмыстық техника мен электр жабдықтарының эстетикалық, эргономикалық және эксплуатациялық сапаларын салыстыру және бағалау
		8.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен іске асыруда өз бетінше таңдаған ақпарат көздерін қолдану
	Үй-жайды жөндеуге арналған заманауи	8.2.5.3 тұрмыста жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында

	материалдар мен құрал-жабдықтар (тәжірибе жұмысы)	ақауларды жоюдың тиімді тәсілдерін табу; 8.2.5.4 тұрмыста жөндеу жұмыстарын жүргізу барысында заманауи материалдар мен құрал-жабдықтарды (қол және электрлік) қолдану
		8.2.6.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану

5) 9-сынып

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
1-тоқсан		
Сәндік қолданбалы өнер	Қазақстанның дәстүрлі тоқыма өнері. Қазақ кілемдері. Алаша. Кілем тоқу. Гобелен.	9.1.2.1 өнер туындыларының тарихи және мәдени шығармаларындағы материалдар мен стильдерді жариялауда көпшілік назарының әсерін қарастыра отырып, салыстырмалы талдау жасау; 9.1.3.1 шығармашылық ойды жүзеге асыру мен дамытуда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін мақсатты түрде және тиімді қолдану;
	Кілем тоқу материалдары мен құрал-жабдықтары	9.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әр түрлі технологиялар мен өнер материалдарын қолдану бойынша өзіндік (оригиналды) шешімдерді ұсыну
Сәндік қолданбалы өнер	Интерьердегі сәндік бұйымдар	9.1.2.1 мәдени және тарихи жәдігерлер, қолөнер мен дизайн салалары шығармаларының материалдарын, бағытын, салыстырмалы талдау
	Интерьерге арналған сәнді заттарды (шырағдан, сәнді	9.1.3.1 шығармашылық идеяларды (оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны)

	сағаттар т.б) дайындау техникалары мен тәсілдерін зерделеу	дамыту мен іске асыруда бірінші және екінші ақпарат көздерін толыққанды және нәтижелі қолдану
	Тәжірибе жұмысы білім алушылардың таңдауы бойынша (алаша/гобелен/ интерьерге арналған сәндік бұйым). Бұйым нобайын дайындау. Материалдар мен құралдарды дайындау.	9.1.4.1 жұмысты орындаудың тиімді әдістері мен реттілігін анықтай отырып, шығармашылық жұмысты жоспарлау
		9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау
	Шығармашылық жұмысты орындау. Сәндеу. Рәсімдеу	9.2.1.1 мазмұнды, ерекше туындыны орындау үшін өз бетінше және сенімділікпен өнердің көркем құралдарын қолдану
		9.2.3.3 шығармашылық жұмыстар мен бұйымдар жасау барысында қазақ ұлттық мәдениет элементтерін пайдалану; 9.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану;
	Жұмысты таныстыру. Көрме ұйымдастыру	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын таныстыруды өз бетінше ұйымдастыру
2-тоқсан		
Дизайн және технология (Конструкциялық материалдарды өңдеу)	Сәулет өнерінің үздік туындылары. Заманауи сәулет өнері. Қазақстан Республикасының сәулет өнері. (заманауи және тарихи)	9.1.2.1 мәдени және тарихи жәдігерлер, қолөнер мен дизайн салалары шығармаларының материалдарын, бағытын, салыстырмалы талдау; 9.3.3.1 бұйымның сапасын және өнімнің сыртқы көрінісін анықтайтын негізгі факторларды (эстетика, атқаратын қызметі, экономика) талдау және бағалау
	Сәулеттік ғимараттар мен нысандардың нобайы, сызбасы	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын

	(имитация немесе өз идеялары)	дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерін жалпылау; 9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру
	Сәулеттік нысанның макетін орындауға қажетті материалдарды анықтау және таңдау	9.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру барысында заманауи және дәстүрлі емес материалдарды қолданудың өзіндік (оригиналды) шешімдері мен жолдарын ұсыну; 9.1.6.4 шығармашылық жұмыстар жасау үшін әртүрлі технологиялар мен көркем материалдарды қолдану бойынша өзіндік (оригиналды) шешімдерді ұсыну
	Шығармашылық жұмыс. Сәулеттік нысан макеті	9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау мен қолдану; 9.2.3.2 сенімділік пен дербестігін көрсете, әртүрлі техникаларды, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып ерекше бұйым жасау
	Жұмысты таныстыру.	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру
		9.3.2.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы тарихи, әлеуметтік және мәдениеттік мән мәтіндерді талдау мен бағалау
Дизайн және технология (Тоқыма материалдарды өңдеу)	Заманауи сән әлеміндегі стильді бағыттар (өздігінен ізденіс зерттеулері)	9.1.2.1 тарихи және мәдени шығармалардағы қолөнер, дизайн туындыларының материалдарын, түрлерін, бағыттарын салыстырмалы талдау; 9.1.3.1 шығармашылық ойларды жүзеге асыруда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін мақсатты, тиімді пайдалану.

	«Сән және жеке тұлға үйлесімділігі» эксперименті. Жеке даралық имиджін жасау. Идеяларды жүзеге асыру	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау
	Аксессуарлар, шаш үлгісі, визаж құралдары негізінде жеке даралық образды жасау	9.1.6.2 бұйымды дайындау мен безендіру барысында заманауи және дәстүрлі емес материалдарды қолданудың өзіндік шешімдері мен тәсілдерін ұсыну
	Өзіндік имидж қалыптастыру үшін киім/аксессуарлар топтамасын жасау эксперименті	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді қорытындылау; 9.1.6.3 трикотажды, тоқусыз матаны және басқа да заманауи, дәстүрлі материалдарды өз бетінше зерделеу, анықтау және бағалау; 9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің тиімді тәсілдерін анықтау, таңдау мен қолдану; 9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру
	Жұмысты таныстыру	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру
3-тоқсан		
Дизайн және технология (Конструкциялық материалдарды өңдеу)	Интерьер заттары және жиһаздардың өндірілуі	9.2.2.2 әртүрлі өнеркәсіпте технологиялық және өндірістік үдерістер туралы білімдері мен түсінігін көрсету; 9.1.4.2 пайданы (табысты) анықтау мақсатында түрлі тауарларды өткізу нарығын талдау
	Интерьерге арналған заттарды дайындау.	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын

	Идеяны дамыту және талқылау. Материалдарды таңдау	дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.1.6.1 жобаланатын нысанның техникалық, эксплуатациялық және экологиялық сипаттамаларын ескере отырып, өз бетінше конструкциялық, табиғи және жасанды материалдарды, өңдеу тәсілдерін негіздеп, анықтау және таңдау
	Графикалық құжаттама, техникалық спецификация	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру
	Бұйым дайындау. Әрлеу	9.2.2.1 материалдарды өңдеуге арналған заманауи технологиялық машиналарды өз бетінше таңдап, анықтау және қолдану; 9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің ұтымды тәсілдерін анықтау, таңдау және қолдану; 9.2.3.2 сенімділік пен дербестігін көрсете, әртүрлі техникаларды, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып әдемі бұйым жасау
		9.2.6.1 техника қауіпсіздігін сақтай отырып, материалдар мен құралдарды қолдану; 9.2.6.2 белгілі бір бұйым мен жұмыс түріне арналған техника қауіпсіздігі бойынша нұсқаулық құру
	Жұмысты таныстыру	9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып, белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын қорғауды өз бетінше ұйымдастыру
Дизайн және технология (Тоқыма материалдарды өңдеу)	Қарапайым геометриялық пішіндерден құралған «Fast cloth» сәнді киімінің (пончо, кейп,	9.1.2.1 тарихи және мәдени шығармалардағы қолөнер, дизайн туындыларының материалдарын, түрлерін, бағыттарын салыстырмалы талдау;

	туника) (сән журналдарынан) дизайны. Киім және аксессуарлардың заманауи өндірісі	9.1.3.1 шығармашылық ойларды жүзеге асыруда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін мақсатты, тиімді қолдану; 9.2.2.2 әртүрлі өнеркәсіпте технологиялық және өндірістік үдерістер туралы білімдері мен түсінігін көрсету
	Идеяны жүзеге асыру. Нобай. Материалдар мен құрал-жабдықтарды дайындау	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді қорытындылау; 9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру
	Бұйым дайындау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді біріктіру және бұйымды сәндеу	9.2.2.3 заманауи тігін құрал-жабдықтарын білу және торлау тігін машинасын қолдану; 9.2.2.4 тігін машиналарында күрделі операцияларды (аппликация, кестелеу) орындау және зерделеу; 9.2.3.1 бұйым дайындау барысында материалдарды өңдеу мен безендірудің тиімді тәсілдерін анықтау, таңдау мен қолдану; 9.2.3.2 сенімділік пен дербестігін көрсете, әртүрлі техникаларды, конструкция түрлері мен заманауи материалдарды қолдана отырып ерекше әдемі бұйым жасау; 9.2.6.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдар мен құрал- жабдықтарды қолдану; 9.2.6.2 белгілі бір бұйым мен жұмыс түріне арналған техника қауіпсіздігі бойынша нұсқаулық құру
	Жұмысты талдау және бағалау. Жұмысты таныстыру	9.1.4.2 пайданы (табысты) анықтау мақсатында түрлі тауарларды өткізу нарығын талдау; 9.3.1.1 медиа құралдары мен онлайн платформаларды қолдана отырып,

		белгілі бір аудиторияға дайын жұмыстарын таныстыруды өз бетінше ұйымдастыру
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьер/экстерьердегі ландшафт элементтері	9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.2.5.1 ландшафты дизайнның элементтерін, заманауи бағыттары мен стильдерін анықтау және сипаттау; 9.1.3.1 шығармашылық идеяларды дамыту мен жүзеге асыруда бірінші және екінші ақпарат көздерін толыққанды және нәтижелі қолдану
	Шығармашылық идеяны визуалдау	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру; 9.3.4.1 өзінің және өзгелердің жұмыстарындағы мақсаттың өзіндік анық көруін және негізделген бағаны өзіндік білдіру
	Интерьерді аудандарға бөлу және жоспарлау (тұрғын үй бөлмелері, өндірістік, қоғамдық орындар). Интерьердегі жарықтандыру	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы өз бетінше графикалық және технологиялық құжатты құру; 9.2.5.2 интерьерді безендіру, жоспарлау және ұйымдастыру бойынша тәжірибелік жұмысты орындау үшін түрлі салалардағы білімдерін жалпылау; 9.2.5.3 функционалдық, эргономикалық және эстетикалық талаптарды ескере отырып, интерьердегі жарықтандыруды ұйымдастыру бойынша шығармашылық шешімдер дайындау
	Интерьерді мерекеге орай безендіру	9.1.5.2 әртүрлі графика тәсілдерін қолдану арқылы өз бетінше

		графикалық және технологиялық құжатты құру; 9.1.5.1 күрделі нысандар, пішіндер мен образдардың дизайнын дайындау үшін түрлі салалар бойынша білімдерді жалпылау; 9.2.5.2 интерьерді безендіру, жоспарлау және ұйымдастыру бойынша тәжірибелік жұмысты орындау үшін түрлі салалардағы білімдерін жалпылау

бұйрығына 66-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
67-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Дене шынықтыру пәнінің басты мақсаты – ағзаның бүкіл жүйелерін дамыту, барлық дене сапаларын жетілдіру болып табылады. Дене шынықтыру пәнінің жеке тұлғаны тәрбиелеуде алатын орны ерекше. Ол білім алушының дене дамуына, әлеуметтік, дербес және рухани қасиеттерін қалыптастыруға ықпал етеді. Мектептің білім беру жүйесінде дене шынықтыру білім алушыларда салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған.

3. «Дене шынықтыру» пәнінің мақсаты – білім алушыларды өз денсаулықтары мен психикаларын нығайтуға ынталандыру болып табылады. Оқушылардың дербес және жас ерекшеліктерін ескеріп, бойда қалыптасқан арнайы спорттық дағдылар мен сапаларды қолданып, сол арқылы олардың дене қабілеттерінің дамуларына ықпал ету.

4. Оқу бағдарламасы:

1) дене тәрбиесі және спорттың даму тарихы туралы білім деңгейін қалыптастыруды;

2) негізгі дене сапаларын жетілдіруді, арнайы спорттық біліктіліктер мен дағдыларды дамытуды;

3) түрлі деректер арқылы ақпараттарды қолдану, оның мән-мағынасын түсіне отырып, коммуникативті дағдыларды дамытуды;

4) идеялық және зерттеу дағдыларын дамытуды;

5) адамгершілік-жігер қабілеттерін қалыптастыру міндеттерін шешуді көздейді.

5. «Дене шынықтыру» пәнін оқу-үйрену білім алушыларға:

1) пән бойынша игерген білім, біліктілік және дағдыларын күнделікті өмірде қолдануға; өзінің дене дамуындағы қимыл-қозғалыс құзіретін жақсарту қажеттілігін бағалауға;

2) жеке адамгершілік қасиеттерін дамытуға, «әділ ойын» және өзін үздіксіз жетілдіру қажеттілігін сезінуге;

3) жекебас гигиенасын сақтау маңыздылығы мен қажеттілігін түсінуге;

4) дене жаттығуларының адам ағзасына тигізетін оң әсерін білуге;

5) өзінің және өзгелердің дене жағдайын бағалауға;

6) сыни көзқарас және шығармашылық тұрғыдан ойлана білу, қиындықтарды жеңе білу мен қарым-қатынас орната білуді дамытуға мүмкіндік береді.

6. «Дене шынықтыру» оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Дене шынықтыру» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Дене шынықтыру» оқу пәнінің мазмұны

7. «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

2) 6-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

3) 7- сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

4) 8-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

5) 9-сыныпта аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда – Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 31.10.2023 № 328 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

8. Дене шынықтыру оқу пәнінің оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

9. Әр бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, сонымен қатар олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

10. Оқу пәнінің мазмұны 3 бөлімнен тұрады:

1) қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері;

2) шығармашылық қабілеттер және қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы сыни көзқарасты қалыптастыру;

3) денсаулық және салауатты өмір салты.

11. «Қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) түрлі арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерін орындау кезіндегі дәлдікті, бақылауды және үйлесімділікті дамыту;

2) түрлі қимыл-қозғалыс комбинацияларын құру және оларды дене жаттығуларын орындауда қолдану реттілігі;

3) арнайы спорттық техникаларды орындау кезінде қимыл-қозғалыс дағдыларын және олардың орындалу ретін түрлендіру;

4) қимыл-қозғалыс әрекеттерін орындауды жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктіліктерін бағалау;

5) бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегиялары мен құрылымдық идеяларын қолдану және бағалау;

6) қиындықты жеңе білу және қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қауіп-қатерлерге жауап қайтара білу.

12. «Шығармашылық қабілеттер және қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы сыни көзқарасты қалыптастыру» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) қимыл-қозғалыс әрекеттері арқылы өзгермелі жағдайға жауап қайтара білуге бейімделу;

2) көшбасшылық, сондай-ақ команда құрамында жұмыс істей білу дағдыларын дамыту және қолдану;

3) қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыруға қажет бірқатар тиімді дағдыларды көрсету;

4) дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау;

5) өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін сыни тұрғыдан бағалау және оны шешудің балама жолдарын ұсыну;

6) жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін білу;

7) жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсету;

8) түрлі қимыл-қозғалыстармен шарттастырылған рөлдерді орындау және олардың айырмашылықтарын сезіне білу.

13. «Денсаулық және салауатты өмір салты» бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) жекебас денсаулығы және салауатты өмір салты туралы білімді қалыптастыру;

2) қыздырыну және қалпына келтіру жаттығуларын құру мен орындау;

3) түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын зерттеу;

4) денсаулықты нығайтуға бағытталған бірқатар дене жүктемелері кезінде туындауы мүмкін қауіп-қатерді басқара білу стратегиясын құру және қолдану;

5) басқалардың дене жаттығулары тәжірибесін байыту мақсатында білім, біліктілік және дағдыларды қолдану.

14. Бұл бағдарламада мектепте дененің шынығуы мен адамгершілікке тәрбиелеудің кешенді жүйесін құрайтын дене шынықтырудың барлық негізгі нысандарының мазмұны қамтылған және бұл міндеттерді барлық оқу жылында біртіндеп шешуге мүмкіндік береді. Бағдарламаның үшінші сағаты оқушылардың белсенділігін арттыруға (спорт және қозғалмалы ойындар санын кеңейту арқылы) және сауықтыру процесіне бағытталған.

15. 5-сыныпқа арналған «Дене шынықтыру» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын оқыту»: Қауіпсіздік ережесі. Қысқа қашықтыққа жүгіру техникасын үйрету. Орта және алыс қашықтық техникасын үйрету. Жүгіріп келіп және бір орында ұзындыққа секіру техникасы. Әртүрлі снарядтарды нысанаға, қашықтыққа лақтыру техникасы. Топтық эстафеталық жұмыс;

2) «Өзгертілген командалық ойын»: Ойынның қабылдау техникасын үйрету. Негізгі қабылдау тактикасын үйрету. Ойын кезінде көшбасшылық дағдыны қалыптастыру;

3) «Гимнастика арқылы денсаулықты нығайту»: Қауіпсіздік ережесі. Кешенді жалпы дамыту жаттығуларының негізін құру. Акробатикалық жаттығулар орындау. Снарядтарда гимнастикалық жаттығудың техникасын үйрету. Гимнастикалық жиынтықтың негізін құру;

4) «Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары»: Қазақтың ұлттық ойындары. Ұлттық ойындар аясындағы тактикалар мен стратегияларды оқып үйрену;

5) «Шаңғы/кросс/коньки дайындығы»: Қауіпсіздік ережелері. Ағзаны қалпына келтіру техникасының түрлеріне шолу жасау. Қозғалыс техникасының элементтерін үйрету. Қашықтықты өту тактикасының негіздері;

6) «Бірлескен іс-әрекеттегі ойын-сауық ойындар»: Ойындағы бірлескен іс-әрекет және көшбасшылық. Ойын арқылы қиындықты шешу жолдарын оқыту. Ойын құруға арналған шығармашылық қабілет. Ойын-сауық ойындарын құру;

7) «Ойын кезіндегі басып кіру дағдыларын түсіну және үйрету»: Қауіпсіздік ережелері. Ойын кезінде допты иелену. Ойын кеңістігінде бағдарлау дағдыларына үйрету. Жеке және командалық ойын әрекеттері. Ойын стратегиясын құрудағы дағдыны дамыту;

8) «Жеңіл атлетика дағдысын дамыту және шолу»: Ойын арқылы жеңіл атлетика дағдысын дамыту. Денені қыздыру және тыныс алу жүйесін қалпына келтіру. Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту.

16. 6-сыныпқа арналған «Дене шынықтыру» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту»: Қауіпсіздік ережелері. Әртүрлі физикалық жүктеме кезіндегі ағзадағы өзгеріс. Жүгіру секіру реттілігі. Әр снарядтарды лақтыру. Эстафеталық ойындар;

2) «Командалық спорттық ойындар»: Ойын техникасының дағдысын дамыту. Спорттық ойындарда тактикалық әрекеттерді қолдану. Командалық жұмыста көшбасшылық дағдысын дамыту;

3) «Құрал жабдықтар арқылы гимнастика дағдыларын арттыру»: Қауіпсіздік ережелері. Саптық жаттығулардың элементтері. Акробатикалық жаттығулар комбинациясын орындау. Снарядтағы жаттығулар кезіндегі өзін-өзі реттеу. Топтық композициялық жиынтық;

4) «Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары»: Қазақтың ұлттық ойындары. Ұлттық ойындар аясындағы тактикалар мен стратегияларды оқып үйрену;

5) «Шаңғы/кросс/коньки дайындығы»: Қауіпсіздік ережелері. Арнайы қозғалыс дағдыларын дамыту. Күш пен шыдамдылықты дамыту жаттығулары. Қашықтықты жүріп өтуге шығармашылық тапсырмалар;

6) «Шытырман оқиғалы ойындар»: Ынтымақтастық дағдыларын дамыту. Ойындар арқылы мәселелерді шешу. Шытырман оқиғалы ойындар арқылы сыни тұрғысынан ойлауды дамыту. «Әділ ойын» және ынтымақтастық;

7) «Ойындар арқылы дағдыларды жақсарту»: Қауіпсіздік ережелері. Допқа ие болу әдісінің негізгі элементтерін дамыту. Ойын кезінде алаңда бағдарлау дағдыларын оқып үйрену. Тактикалық іс-әрекеттердің негіздері. Өз ойындарын қайта қарау және көрсету;

8) «Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын жақсарту»: Ағзаның бейімделу қабілеттерін дамыту. Қозғалысты дене қыздыру элементтері. Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту.

17. 7-сыныпқа арналған «Дене шынықтыру» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту және жақсарту»: Қауіпсіздік ережелері. Қысқа қашықтыққа жүгіру. Орта және алыс қашықтықтарға жүгіру. Секіру және оның түрлері. Түрлі құралдарды лақтыру. Эстафеталық жүгірісті түрлендіру;

2) «Спорт ойындары арқылы командалық бірлесу әрекеттері»: Ойын әдісін жақсарту. Спорт ойындарындағы тактика және тактикалық іс-әрекет. Командадағы көшбасшылық дағдыларын дамыту;

3) «Гимнастика арқылы когнитивті және денені басқару дағдылары»: Қауіпсіздік ережелері. Саптық жаттығуларды оқып үйрену. Акробатикалық элементтер кешені. Гимнастикалық қондырғылардағы жаттығулар түрлері. Орындауды құрастыру процесі және топта бағалау;

4) «Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары»: Қазақтың ұлттық ойындары. Зияткерлік ойындар;

5) «Шаңғы/кросс/коньки дайындығы»: Қауіпсіздік ережелері. Тиісті қызметті жүзеге асыру үшін денені қыздыру және қалпына келтіру әдістері. Күш және шыдамдылықты жақсартуға қозғалыс іс-әрекеттері. Кедергілерден өтуге арналған арнайы жаттығулар;

6) «Шытырман оқиғалы ойындар және команда құрушы ойындар»: Ойындар кезіндегі көшбасшылық және командалық іс-әрекет. Ойындар арқылы мәселелерді шешу дағдыларын жетілдіру. Балама ойын жағдайларын құру. Топтарда шытырман оқиғалы ойындар құру;

7) «Басып кіру ойындарындағы түсінік пен дағдыларды оқып дамыту»: Қауіпсіздік ережелері. Ойын жағдайларында допқа ие болу әдісі. Ойын кезінде алаңда бағдарлау және допты қайтару дағдылары. Тактикалық іс-әрекеттер: жеке, топтық және командалық. Өздерінің ойындарын құрастыру және өткізу;

8) «Жеңіл атлетика арқылы белсенді өмір салты»: Сауықтыру жүгірісі. Белгілерге тез жауап қайтару ойындары. Денені қыздыру және қалыпқа келтіру құралдары. Арнайы спорттық әдістерді орындау барысындағы қозғалысты жетілдіру. Қозғалыс белсендігі арқылы денсаулықты нығайту.

18. 8-сыныпқа арналған «Дене шынықтыру» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Жеңіл атлетика арқылы денсаулық және фитнес»: Қауіпсіздік ережелері. Төменгі сөре және сөрелік екпін. Орта қашықтыққа жүгіру дағдыларын дамыту. Секіруді дамытуға арналған іс-шаралар. Лақтыру кезінде күш және бұлшық ет төзімділігін дамыту;

2) «Ойындар арқылы мәселелерді шешу дағдылары»: Ойын жағдайында қабылдауды іске асыру. Ойынның құрылымы. Жарыс ойынын ұйымдастыру;

3) «Гимнастика элементтері және оның түрлері»: Қауіпсіздік ережелері. Орнында және қозғалыста орындау жаттығулары. Акробатикалық жаттығулар тізбегі: Тепе-теңдік және секіру. Снарядтарда гимнастикалық жаттығулар жиынтығы. Еркін ырғақты гимнастикалық жаттығулары;

4) «Қазақ халқының дәстүрлі ойындары»: Қозғалмалы ойындар. Қазақтың ұлттық ойындары;

5) «Шаңғы/кросс/коньки дайындығы»: Қауіпсіздік ережелері. Жаттығу және тыныс алу техникасы арқылы физикалық қасиеттерді дамыту. Арнаулы дамыту жаттығуларының техникасын бекіту. Әртүрлі кедергілерден жүгіру;

6) «Командалық ойын белсенді қозғалыстың іс-әрекеті»: Командалық ойындардағы көшбасшылық. Ойын кезіндегі қозғалыс үйлесімділігін дамыту. Логикалық ойлау қабілетін дамыту ойындары. Сергектікті, тапқырлықты және ұқыптылықты дамыту ойындары;

7) «Командалық ойындардағы негізгі дағдылар»: Қауіпсіздік ережелері. Ойын техникасы. Ойын тактикасы. Ойындағы шығармашылық белсенділік;

8) «Жеңіл атлетика дағдылары арқылы денсаулықты нығайту»: Ойлы-қырлы жерлерден жүгіру. Төзімділікті дамыту бағытындағы іс-әрекеттер. Секіру фазаларын қолдану. Лақтырудағы фитнес құрамдастығы.

19. 9-сыныпқа арналған «Дене шынықтыру» оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) «Жүгіру, секіру және лақтыру техникасын жетілдіру»: Қауіпсіздік ережелері. Спринтерлік жүгіруді жетілдіру. Жүгіру төзімділік дағдысын жақсарту. Секірудің түрлендірілген түрлері. Лақтыруды жетілдіруге арналған жаттығулар құрастыру. Жүгіру эстафетасын өткізу жолдарын құрастыру;

2) «Спорт ойындары арқылы бірлескен жұмыс»: Ойын техникасы. Ойын тактикасы және тактикалық әрекеттер. Командалық жұмыс және көшбасшылық дағдысы;

3) «Гимнастика арқылы денені басқару дағдылары»: Қауіпсіздік ережелері. Топтық саптық жаттығулар. Акробатикалық элементтер жиынтығын құру. Гимнастикалық снарядта жүйелі жаттығулар құру. Топта гимнастика жаттығулар тізбегін құру және бағалау;

4) «Қазақстан халықтарының ойындары»: Халықаралық ойындар. Зияткерлік ойындар;

5) «Шаңғы/кросс/коньки дайындығы»: Қауіпсіздік ережелері. Денені қыздыру және қалпына келтіру әдістерінің кешенін құрастыру. Күшті, төзімділікті жақсарту жаттығулар жиынтығы;

6) «Кедергілерден өтудегі арнайы спецификалық жаттығуларды жетілдіру»: Команда құру ойындары. Ойын кезіндегі көшбасшылық және командалық іс-шаралар. Ойын кезіндегі мәселені шешу дағдысын жетілдіру. Ойын комбинацияларын құру. Баламалы ойындар құрастыру;

7) «Әлеуметтік дағдылар және мәселелерді командалық іс-әрекеттерде шешу»: Қауіпсіздік ережелері. Ойын жағдайында допты игеру техникасы. Ойын кеңістігінде бағыт-бағдар дағдысын жетілдіру. Жеке, топтық, командалық тактикалық әрекеттер. Топта ойын-сауық ойындарын құру;

8) «Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулық және фитнес»: Әртүрлі бұлшық ет топтарын қалпына келтіру жаттығулар жиынтығын құрастыру. Стайерлік жүгіру дағдысын дамыту. Секіру, лақтыру дағдысын дамыту. Қозғалыс қабілеті арқылы денсаулықты нығайту.

2-параграф. Оқыту мақсаттарының жүйесі

20. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа бөлінген.

21. Бағдарламада оқу мақсаттарын кодтау ұсынылған. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқу мақсатының реттік санын көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында «6» – сынып, «2.1» – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» – оқу мақсатының реттік саны.

1) қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.1 Түрлі арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерін орындау кезіндегі дәлдікті, бақылауды және үйлесімділікті дамыту	5.1.1.1 аздаған ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және үйлесімділікті дамытуға	6.1.1.1 аздаған ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және үйлесімділікті дамытуға	7.1.1.1 кең ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-	8.1.1.1 арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-	9.1.1.1 үлкен ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған

	арналған қимыл-қозғалыстары н білу және түсіну	арналған қимыл-қозғалыстары н қолдану	қозғалысты дағдыларын жетілдіру	қозғалыстары н көрсету	қимыл-қозғалысты салыстыру
1.2 Түрлі қимыл-қозғалыс комбинацияларын құру және оларды дене жаттығуларын орындауда қолдану реттілігі	5.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығуларда ғы реттілігін білу және орындау	6.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығуларда ғы реттілігін құру және орындай білу	7.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жетілдіру мен жалпылау	8.1.2.1 кең ауқымдағы қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың орындалу реттілігін түсіндіру және көрсете білу	9.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жеткілікті техникалық деңгейде негіздеу және қолдана білу
1.3 Арнайы спорттық техникаларды орындау кезінде қимыл-қозғалыс дағдыларын және олардың орындалу ретін түрлендіру	5.1.3.1 қарапайым арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті білу және анықтау	6.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті таңдай білу	7.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті жетілдіре және жалпылай білу	8.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түсіндіре және көрсете білу	9.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түрлендіре білу
1.4 Қимыл-қозғалыс әрекеттерін орындауды	5.1.4.1 қимыл-қозғалыс сапаларын орындау	6.1.4.1 қимыл-қозғалыс сапаларын орындау	7.1.4.4.1 қимыл-қозғалыс сапаларын орындау	8.1.4.1 қимыл-қозғалыс сапаларын орындау	9.1.4.4 қимыл-қозғалыс сапаларын орындау

жақсарту үшін өзінің және өзгелердің біліктілігін бағалау	кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілігін білу және анықтай білу	кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілігін түсіне және түсіндіре білу	кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін жақсарта білу	кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілігін салыстыра білу	кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін бағалай білу
1.5 Бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегиялары мен құрылымдық идеяларын қолдану және бағалау	5.1.5.1 аздаған ауқымдағы дене жаттығуларының тактикасын, стратегиясын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттай білу	6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу	7.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының қарапайым тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құра және бағалай білу	8.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының тактикаларын, стратегиялары және композициялық идеяларын анықтай және бағалай білу	9.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының түрлі тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құра, талдай және салыстыра білу
1.6 Қиындықты және білу және қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қауіп-қатерлерге жауап қайтара білу	5.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіп-қатерге жауап қайтара білудің қарапайым дағдыларын білу және	6.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіп-қатерге жауап қайтара білудің дағдыларын түсіну және	7.1.6.1 түрлі қимыл-қозғалыс белсенділігін орындауды сынақтан өткізу кезіндегі қауіп-қатерді білу және алдын-ала білу	8.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңе және жауап қайтара білу дағдыларын жақсарта білу	9.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңе және жауап қайтара білу дағдыларын бағалай білу

	анықтай білу	қолдана білу			

2) шығармашылық қабілеттер және қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы сыни көзқарасты қалыптастыру:

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
2.1 Қимыл-қозғалыс әрекеттері арқылы өзгермелі жағдайға жауап қайтара білуге бейімделу	5.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттері мен байланысты білімді білу және түсіну	6.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттерімен байланысты білімді анықтай және қолдана білу	7.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттері мен байланысты білімді жетілдіре білу	8.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттері мен байланысты білімді көрсете білу	9.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттері мен байланысты білімді бағалай білу
2.2 Көшбасшылық, команда құрамында жұмыс істей білу дағдыларын дамыту және қолдану	5.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді түсіну	6.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді анықтай және қолдана білу	7.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді талқылай және көрсете білу	8.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді көрсете және қолдана білу	9.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді бағалау
2.3 Қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыруға қажет бірқатар тиімді дағдыларды көрсету	5.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен әрі тиімді	6.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын	7.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен әрі тиімді	8.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен әрі тиімді	9.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша бірқатар біріккен

	жұмыс дағдыларын түсіну және анықтай білу	анықтай және қолдана білу	жұмыс дағдыларын талқылай және көрсете білу	жұмыс дағдыларын қолдана және көрсете білу	әрі тиімді жұмыс дағдыларын бағалай білу
2.4 Дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау	5.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және бала түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу және түсіну	6.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және бала түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну және қолдана білу	7.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және бала түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсете білу	8.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және бала түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді қолдана және талқылай білу	9.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және бала түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалай және салыстыра білу
2.5 Өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін сыни тұрғыдан бағалау, оны шешудің балама жолдарын ұсыну	5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу және түсіне білу, оны шешудің қарапайым балама	6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну және қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну	7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну	8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсете және салыстыра білу, оны шешудің балама	9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалай және талдай білу, оны шешудің қарапайым балама

	жолдарын ұсыну			жолдарын ұсыну	жолдарын ұсыну
2.6 Жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін білу	5.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін білу	6.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін түсіне білу	7.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін қолдана білу	8.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін көрсете және салыстыра білу	9.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін бағалай және талдау білу
2.7 Жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсету	5.2.7.1 жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсете және түсіндіре білу	6.2.7.1 жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетеді түсіне және қолдана білу	7.2.7.1 жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетуді талқылай және бейімдей білу	8.2.7.1 жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетуді бағалай білу	9.2.7.1 жарыс кезінде таза ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетуді талдай білу
2.8 Түрлі қимыл-қозғалыстармен шарттастырылған рөлдерді орындау және олардың айырмашылықтарын сезіне білу	5.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді анықтай білу	6.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді сезініп, олардың айырмашылықтарын түсіндіре білу	7.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді қолдана білу	8.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді көрсете және салыстыра білу	9.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді бағалай және бейімдей білу

3) денсаулық және салауатты өмір салты:

Білім алушылар:

Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
3.1 Жеке бас денсаулығы және салауатты өмір салты туралы білімді қалыптастыру	5.3.1.1 денсаулықты сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну	6.3.1.1 өз денсаулығына деген қауіп-қатерді анықтай білу	7.3.1.1 өз денсаулығына салауатты өмір салтының тигізетін әсерін түсіну және түсіндіре білу	8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін жеке бастың үлгісімен көрсету	9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін жеке бастың үлгісімен көрсету
3.2 Қыздыру және қалпына келтіру жаттығуларын құру мен орындау	5.3.2.1 қыздыру және қалпына келтіру жаттығуларын дайындау мен орындау аясындағы басты сәттерді білу және түсіну	6.3.2.1 қыздырумен қалпына келу техникаларының басты құрамдарының ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындау	7.3.2.1 жалпы дене жаттығуларын өткізу және ағзаны қалпына келтіруі жаттығуларының құрамын көрсету	8.3.2.1 қыздыру және қалпына келтіру жаттығуларының кешенін құру, көрсету және оның маңыздылығын түсіну	9.3.2.1 нақты дене шынықтыру сабақтарына арналған қыздыру жаттығуларын құру, түсіндіру және өткізу, олардың ағзаны қалпына келтіру тиімділігін бағалау
3.3 Түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық	5.3.3.1 түрлі дене жүктемелерінің арасындағы айырмашылық және олардың ағзаға тигізетін әсерін	6.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық	7.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық	8.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық	9.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық

жүйемен байланысын зерттеу	сыртқы белгілеріне қарап анықтай білу	жүйемен байланысын ұсыну және көрсету	жүйемен байланысын ішкі және сыртқы белгілер бойынша анықтау	жүйемен байланысын түсіндіру	жүйемен байланысын түсіндіру және сипаттау
3.4 Денсаулықты нығайтуға бағытталған бірқатар дене жүктемелері кезінде туындауы мүмкін қауіп-қатерді басқара білу стратегиясын құру және қолдану	5.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған жаттығулардың техника қауіпсіздігі туралы хабардар болу	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіне және мұқият сипаттай білу
3.5 Басқалардың дене жаттығуларының тәжірибесін байыту мақсатында білім, біліктілік және дағдыларды қолдану	5.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды білу және орындай білу	6.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды қолдана білу	7.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды анықтай білу	8.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды көрсете білу	9.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды бағалай

22. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

23. Осы оқу бағдарламасы Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес іске асырылады.

3-параграф. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің тақырыптары	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуі тиіс
1-тоқсан		
1-бөлім. Жүгіру, секіру, лақтыру дағдыларына оқыту	Қауіпсіздік ережесі. Қысқа қашықтыққа жүгіру техникасын үйрету	5.3.4.1 денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу
	Орта және алыс қашықтық техникасын үйрету	5.3.3.1 түрлі дене жүктемелерінің арасындағы айырмашылықты және олардың ағзаға тигізетін әсерін сыртқы белгілеріне қарап анықтай білу;
		5.3.2.1 қыздырыну және қалпына келтіру жаттығуларын орындау мен дайындау аясындағы негізгі компоненттерді білу және түсіну
	Жүгіріп келіп және бір орында ұзындыққа секіру техникасын үйрету	5.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін білу және орындау
	Әр түрлі снаряд тарды нысанаға, қашықтыққа лақтыру техникасы	5.1.1.1 аздаған ауқымдағы арнайы спорттық спецификалық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын білу және түсіну
	Топтық эстафеталық жұмыс	5.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды білу және орындау

2-бөлім. Өзгертілген командалық ойын	Ойынның қабылдау техникасын үйрету	5.1.1.1 аздаған ауқымдағы арнайы спорттық спецификалық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын білу және түсіну
		5.1.3.1 қарапайым арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті білу және анықтау
		5.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу және түсіну
	Негізгі қабылдау тактикасын үйрету	5.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін білу және орындау;
		5.1.5.1 аздаған ауқымдағы дене жаттығуларының тактикасын, стратегиясын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау
	Ойын кезінде көшбасшылық дағдыны қалыптастыру	5.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді түсіну
		5.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл-әрекеттермен байланысты білімді білу және түсіну
2-тоқсан		
3-бөлім. Гимнастика арқылы денсаулықты нығайту	Қауіпсіздік ережесі. Кешенді жалпы дамыту жаттығуларының негізін құру	5.3.4.1 денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу
		5.3.2.1 қыздырыну және қалпына келтіру жаттығуларын орындау мен дайындау аясындағы негізгі компоненттерді білу және түсіну
	Акробатикалық жаттығулар орындау	5.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін білу және орындау
	Снарядтарда гимнастикалық	5.1.5.1 аздаған ауқымдағы дене жаттығуларының тактикасын,

	жаттығудың техникасын үйрету	стратегиясын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау
		5.1.4.1 қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын білу және анықтау
	Гимнастикалық жиынтықтың негізін құру	5.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді түсіну
		5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу және түсіну, сондай-ақ оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
4-бөлім. Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	Қазақтың ұлттық ойындары	5.2.7.1 жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсету және түсіндіру
		5.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша, біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын түсіну және анықтау
		5.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды білу және орындау
	Ұлттық ойындар аясындағы тактикалар мен стратегияларды оқып үйрену	5.2.6.1 жарыс іс-әрекеттері және төрелік ету ережелерін білу
		5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу және түсіну, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
3-тоқсан		
5-бөлім. Шаңғы/ кросс/ коньки дайындығы	Қауіпсіздік ережесі. Ағзаны қалпына келтіру техникасының түрлеріне шолу жасау	5.3.4.1 денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу
		5.3.2.1 қыздырыну және қалпына келтіру жаттығуларын орындау мен дайындау аясындағы негізгі компоненттерді білу және түсіну
	Қозғалыс техникасының элементтерін үйрету	5.3.1.1 денсаулықты сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну
		5.1.4.1 қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің

		біліктілік сапасын білу және анықтау
	Қашықтықтан өту тактикасының негізі	5.1.3.1 қарапайым арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті білу және анықтау
		5.3.3.1 түрлі дене жүктемелерінің арасындағы айырмашылықты және олардың ағзаға тигізетін әсерін сыртқы белгілеріне қарап анықтай білу
6-бөлім. Бірлескен іс-әрекеттегі ойын-сауық ойындары	Ойындағы бірлескен іс әрекет және көшбасшылық	5.3.4.1 денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу
		5.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді түсіну
	Ойын арқылы қиындықты шешу жолдарына оқыту	5.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді анықтай білу;
		5.1.4.1 қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын білу және анықтау
	Ойын құруға арналған шығармашылық қабілет	5.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша, біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын түсіну және анықтау
		5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу және түсіну, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
	Ойын-сауық ойындарын құру	5.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл-әрекеттермен байланысты білімді білу және түсіну
		5.2.6.1 жарыс іс-әрекеттері және төрелік ету ережелерін білу
4-тоқсан		
7-бөлім. Ойын кезіндегі басып кіру дағдыларын түсіну және үйрету	Қауіпсіздік ережесі. Ойын кезінде допты иелену	5.1.1.1 аздаған ауқымдағы арнайы спорттық спецификалық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын білу және түсіну

		5.3.4.1 денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу
	Ойын кеңістігінде бағдарлау дағдыларына үйрету	5.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін білу және орындау
		5.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу және түсіну
	Жеке және командалық ойын әрекеттері	5.1.5.1 аздаған ауқымдағы дене жаттығуларының тактикасын, стратегиясын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау
	Ойын стратегиясын құрудағы дағдыны дамыту	5.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді анықтай білу
		5.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіп-қатерге жауап қайтара білудің қарапайым дағдыларын білу және анықтау
8-бөлім. Жеңіл атлетика дағдысын дамыту және шолу	Ойын арқылы жеңіл атлетика дағдысын дамыту	5.3.4.1 денсаулықты нығайту жаттығулары барысында қауіпсіздік мәселелері бойынша хабардар болу
		5.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін білу және түсіну, сондай-ақ оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
	Денені қыздыру және тыныс алу жүйесін қалпына келтіру	5.3.3.1 түрлі дене жүктемелерінің арасындағы айырмашылықты және олардың ағзаға тигізетін әсерін сыртқы белгілеріне қарап анықтай білу
		5.1.3.1 қарапайым арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті білу және анықтау
	Қозғалыс белсенділігі арқылы	5.3.1. 1 денсаулықты сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну

	денсаулықты нығайту	

2) 6 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің тақырыптары	Оқу мақсаттары. Білім алушылар білуі тиіс
1-тоқсан		
1-бөлім Жүгіру, секіру, лақтыру дағдыларына дамыту	Қауіпсіздік ережесі. Әртүрлі физикалық жүктеме кезіндегі ағзадағы өзгеріс	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіну
	Жүгіру секіру реттілігі	6.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ұсыну және көрсету
		6.3.2.1 дене қыздыру мен қалпына келу техникаларының басты құрамдарының ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындау
	Әр снарядтарды лақтыру	6.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін құру және орындау
		6.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды қолдана білу
	Эстафеталық ойындар	6.1.1.1 аз ауқымды арнайы спорттық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты дағдыларын қолдану
2-бөлім. Командалық спорттық ойындар	Ойын техникасының дағдысын дамыту	6.1.1.1 аз ауқымды арнайы спорттық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты дағдыларын қолдану

		6.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті таңдай білу
		6.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну және қолдана білу
	Спорттық ойындарда тактикалық әрекеттерді қолдану	6.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін құру және орындау
		6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу
	Командалық жұмыста көшбасшылық дағдысын дамыту	6.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді анықтау және қолдана білу
		6.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл әрекеттерімен байланысты білімді анықтау және қолдана білу
2-тоқсан		
3-бөлім. Құрал жабдықтар арқылы гимнастика дағдыларын арттыру	Қауіпсіздік ережесі. Саптағы жаттығулардың элементтері	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу
	Акробатикалық жаттығулар комбинациясын орындау	6.3.2.1 дене қыздыру мен қалпына келу техникаларының басты құрамдарының ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындау
		6.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін құру және орындау
	Снарядтағы жаттығулар кезіндегі өзін өзі реттеу	6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу

		6.1.4.1 қимыл-қозғалыс орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын түсіну және түсіндіре білу
	Топтық жиынтық	6.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді анықтау және қолдана білу;
		6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну және қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
4-бөлім. Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	Қазақтың ұлттық ойындары	6.2.7.1 жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетуді түсіну және қолдана білу
		6.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша, біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын анықтау және қолдана білу
		6.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды қолдана білу
	Ұлттық ойындар аясындағы тактикалар мен стратегияларды оқып үйрену	6.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін түсіне білу
		6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну және қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
3-тоқсан		
5-бөлім. Шаңғы/ кросс/ коньки дайындығы	Қауіпсіздік ережесі. Арнайы қозғалыс дағдыларын дамыту	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу
		6.3.2.1 дене қыздыру мен қалпына келу техникаларының басты құрамдарының ағзаға тигізетін әсерін түсіндіру және оларды орындау
	Күш пен шыдамдылық	6.3.1.1 өз денсаулығына деген қауіп-қатерді анықтай білу

	дамыту жаттығулары	6.1.4.1 қимыл-қозғалыс орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын түсіну және түсіндіре білу
	Қашықты жүріп өтудегі шығармашылық тапсырмалар	6.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті таңдай білу
		6.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ұсыну және көрсету
6-бөлім. Шытырман оқиғалы ойындар	Ынтымақтастық дағдыларын дамыту	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу
		6.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді анықтау және қолдана білу
	Ойындар арқылы мәселені шешу	6.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді сезініп, олардың айырмашылықтарын түсіндіре білу
		6.1.4.1 қимыл-қозғалыс орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын түсіну және түсіндіре білу
	Шытырман оқиғалы ойындар арқылы сыни тұрғысынан ойлауды дамыту	6.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша, біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын анықтау және қолдана білу
		6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну және қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
	«Әділ ойын» және ынтымақтастық	6.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл әрекеттерімен байланысты білімді анықтау және қолдана білу
		6.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін түсіне білу

4-тоқсан		
7-бөлім. Ойын арқылы дағдыларды жақсарту	Қауіпсіздік ережесі. Допқа ие болу әдісінің негізгі элементтерін дамыту	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу
		6.1.1.1 аз ауқымды арнайы спорттық қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты дағдыларын қолдану
	Ойын кезінде алаңда бағдарлау дағдыларын оқып үйрену	6.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір жаттығулардағы реттілігін құру және орындау
		6.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну және қолдана білу
	Тактикалық іс-әрекеттердің негіздері	6.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу
	Өз ойындарын қайта қарау және көрсету	6.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді сезініп, олардың айырмашылықтарын түсіндіре білу
		6.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және қауіп-қатерге сезу дағдыларын түсіну және қолдана білу
8-бөлім. Жүгіру секіру лақтыру дағдыларын жақсарту	Ағзаның бейімділік қабілеттерін дамыту	6.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіне білу
		6.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін түсіну және қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну

	Қозғалысты дене қыздыру элементтері	6.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды қолдана білу
		6.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті таңдай білу
	Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулықты нығайту	6.3.1.1 өз денсаулығына деген қауіп-қатерді анықтай білу

3) 7 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің тақырыптары	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуі тиіс
1-тоқсан		
1-бөлім. Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту және жақсарту	Қауіпсіздік ережесі. Қысқа қашықтыққа жүгіру	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулар кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу
	Орта және алыс қашықтыққа жүгіру	7.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ішкі және сыртқы белгілері бойынша анықтау
		7.3.2.2 жалпы дене жаттығуларын өткізу және ағзаны қалпына келтіру жаттығуларының құрамын көрсету
	Секіру және оның түрлері	7.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жетілдіру және қорытындылау
	Әртүрлі құралдарды лақтыру	7.1.1.1 кең ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және үйлесімділікті дамытуға

		арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын жетілдіру
	Эстафеталық жүгіруді түрлендіру	7.3.5 1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды анықтай білу
2-бөлім. Спорт ойындары арқылы командалық бірлесу әрекеттері	Ойын әдісін жақсарту	7.1.1.1 кең ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын жетілдіру
		7.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті жетілдіру және қорытындылау
		7.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажетті ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсете білу
	Спорт ойындарындағы тактика және тактикалық іс-әрекеттер	7.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жетілдіру мен қорытындылау
		7.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының қарапайым тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру және бағалай білу
	Командадағы көшбасшылық дағдыларын дамыту	7.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді талқылау және көрсете білу
		7.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл әрекеттерімен байланысты білімді жетілдіре білу
2-тоқсан		
3-бөлім.	Қауіпсіздік ережесі.	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары

Гимнастика арқылы когнитивті және денені басқару дағдылары	Саптық жаттығуларды оқып үйрену	кезінде болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу
	Акробатикалық элементтер кешені	7.3.2.1 жалпы дене жаттығуларын өткізу және ағзаны қалпына келтіру жаттығуларының құрамын көрсету
		7.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жетілдіру мен қорытындылау
	Гимнастикалық қондырғылардағы жаттығулар түрлері	7.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының қарапайым тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру және бағалай білу
		7.1.4.1 қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын жақсарта білу
	Орындауды құрастыру процесі және топта бағалау	7.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді талқылау және көрсете білу
		7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
4-бөлім. Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	Қазақтың ұлттық ойындары	7.2.7.1 жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетуді талқылау және бейімдей білу;
		7.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен, әрі тиімді жұмыс дағдыларын талқылау және көрсете білу
		7.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды анықтай білу
	Зияткерлік ойындар	7.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін қолдана білу

		7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
3-тоқсан		
5-бөлім. Шаңғы/ кросс/ коньки дайындығы	Қауіпсіздік ережесі. Тиісті қызметті жүзеге асыру үшін денені қыздыру және қалпына келтіру әдістері	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу
		7.3.2.1 жалпы дене жаттығуларын өткізу және ағзаны қалпына келтіру жаттығуларының құрамын көрсету
	Күш және шыдамдылықты жақсартуға қозғалыс іс-әрекеттері	7.3.1.1 өз денсаулығына салауатты өмір салтының тигізетін әсерін түсіну және түсіндіре білу
		7.1.4.1 қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын жақсарта білу
	Кедергілерден өтуге арналған арнайы жаттығулар	7.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті жетілдіру және қорытындылау
		7.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ішкі және сыртқы белгілері бойынша анықтау
6-бөлім. Шытырман оқиғалы ойындар және команда құрушы ойындар	Ойындар кезіндегі көшбасшылық және командалық іс-әрекет	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу
		7.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді талқылау және көрсете білу
	Ойындар арқылы мәселелерді шешу дағдыларын жетілдіру	7.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді қолдана білу
		7.1.4. қимыл-қозғалысты орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктілік сапасын жақсарта білу

	Баламалы ойын жағдайын құру	7.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыру бойынша біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын талқылау және көрсете білу
		7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
	Топтарда шытырман оқиғалы ойындар құру	7.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл әрекеттерімен байланысты білімді жетілдіре білу
		7.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін қолдана білу
4-тоқсан		
7-бөлім. Басып кіру ойындарындағы түсінік пен дағдыларды оқып дамыту	Қауіпсіздік ережесі. Ойын жағдайларында допқа ие болу әдісі	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу
		7.1.1.1 кең ауқымдағы арнайы спорттық қимыл-қозғалыс әрекеттерінің дәлдігін, бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын жетілдіру
	Ойын кезінде алаңда бағдарлау және допты қайтару дағдылары	7.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жетілдіру мен қорытындылау
		7.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсете білу
	Тактикалық іс-әрекеттер: жеке, топтық және командалық	7.1.5.1 бірқатар дене жаттығуларының қарапайым тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру және бағалай білу

	Өздерінің ойындарын құрастыру және өткізу	7.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерімен шарттастырылған рөлдерді қолдана білу
		7.1.6.1 түрлі қимыл-қозғалыс белсенділігін орындауды сынақтан өткізу кезіндегі қауіп-қатерді білу және алдын алу
8-бөлім. Жеңіл атлетика арқылы белсенді өмір салты	Сауықтыру жүгірісі	7.3.4.1 денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығулары кезіндегі болуы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтай білу
	Белгілерге тез жауап қайтару ойындары	7.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
	Денені қыздыру және қалыпқа келтіру құралдары	7.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын ішкі және сыртқы белгілері бойынша анықтау
	Арнайы спорттық әдістерді орындау барысындағы қозғалысты жетілдіру	7.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті жетілдіру және қорытындылау
	Қозғалыс белсендігі арқылы денсаулықты нығайту	7.3.1.1 өз денсаулығына салауатты өмір салтының тигізетін әсерін түсіну және түсіндіре білу

4) 8 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің тақырыптары	Оқыту мақсаты. Білім алушылар білуі тиіс
1-тоқсан		
1-бөлім. Жеңіл атлетика арқылы денсаулық пен фитнес	Қауіпсіздік ережесі. Төменгі сөре және сөрелік екпін	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу

	Орта қашықтыққа жүгіру дағдыларын дамыту	8.2.3.1 қолайлы оқып-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен, әрі тиімді жұмыс дағдыларын қолдану және көрсете білу
		8.3.2.1 денені қыздыру және қалпына келтіру жаттығуларының кещенін құру және көрсету, оның маңыздылығын түсіну
	Секіруді дамытуға арналған іс-шаралар	8.1.2.1 кең ауқымдағы қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың орындалу реттілігін түсіндіру және көрсете білу
	Лақтыру кезінде күш пен бұлшық ет төзімділігін дамыту	8.1.1.1 арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын көрсету
		8.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды көрсете білу
2-бөлім. Ойын арқылы мәселелерді шешу дағдылары	Ойын жағдайында қабылдауды іске асыру	8.1.1.1 арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын көрсету
		8.1.3.3 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түсіндіру және көрсете білу
		8.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді қолдану және талқылай білу
	Ойын құрылымы	8.1.2.1 кең ауқымдағы қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың орындалу реттілігін түсіндіру және көрсете білу
	Жарыс ойынын ұйымдастыру	8.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының тактикаларын,

		стратегияларын және композициялық идеяларын анықтау және бағалай білу
		8.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді көрсету және қолдана білу көрсете білу
		8.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу қимыл-әрекеттерімен байланысты білімді
2-тоқсан		
3-бөлім. Гимнастикалық элементтер және оның түрлері	Қауіпсіздік ережесі. Орнында және қозғалыста орындау жаттығулары	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу
	Акробатикалық жаттығуларды тізбегі: Тепе теңдік және секіру	8.3.2.1 денені қыздыру және қалпына келтіру жаттығуларының кещенін құру және көрсету, оның маңыздылығын түсіну
		8.1.2.1 кең ауқымдағы қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың орындалу реттілігін түсіндіру және көрсете білу
	Снарядтағы гимнастикалық жаттығулар жиынтығы	8.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтау және бағалай білу
		8.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін салыстыра білу
	Еркін ритмикалық гимнастика жаттығулары	8.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді көрсету және қолдана білу
		8.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды көрсете білу
4-бөлім.	Қозғалмалы ойындар	8.2.7.1 жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа

Қазақ халқының дәстүрлі ойындары		жататын мінез-құлық көрсетуді бағалай білу
		8.2.3.1 қолайлы оқып-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен, әрі тиімді жұмыс дағдыларын қолдану және көрсете білу
		8.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды көрсете білу
	Қазақ ұлттық ойындары	8.2.6. 1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін көрсету және салыстыра білу
		8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету және салыстыра білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
3-тоқсан		
5-бөлім. Шаңғы/ кросс/ коньки дайындығы	Қауіпсіздік ережесі. Жаттығу және тыныс алу техникасы арқылы физикалық қасиеттерді дамыту	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсізді бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу
		8.3.2.1 денені қыздыру және қалпына келтіру жаттығуларының кещенін құру және көрсету, оның маңыздылығын түсіну
	Арнаулы дамыту жаттығуларының техникалық дағдысын бекіту	8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін жеке бастың үлгісімен көрсету
		8.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін салыстыра білу
	Әртүрлі кедергілерден жүгіру	8.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түсіндіру және көрсете білу
		8.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға

		тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру
6-бөлім. Командалық ойын – белсенді қозғалыстың іс-әрекеті	Командалық ойындағы көшбасшылық	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу
		8.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді көрсету және қолдана білу
	Ойын кезіндегі қозғалыс үйлесімділігін дамыту	8.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді көрсету және салыстыра білу
		8.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін салыстыра білу
	Логикалық ойлау қабілетін дамыту ойындары	8.2.3.1 қолайлы оқып-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша біріккен, әрі тиімді жұмыс дағдыларын қолдану және көрсете білу
		8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету және салыстыра білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
	Сергектікті, тапқырлықты және ұқыптылықты дамыту ойындары	8.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл әрекеттерімен байланысты білімді көрсете білу
		8.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін көрсету және салыстыра білу
4-тоқсан		
7-бөлім. Командалық ойынның негізгі дағдысы	Қауіпсіздік ережесі. Ойын техникасы	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу;
		8.1.1.1 арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға

		арналған қимыл-қозғалыс дағдыларын көрсету
	Ойын тактикасы	8.1.2.1 кең ауқымдағы қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың орындалу реттілігін түсіндіру және көрсете білу;
		8.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді қолдану және талқылай білу
	Ойындағы шығармашылық белсенділік	8.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтау және бағалай білу
		8.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді көрсету және салыстыра білу
		8.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және жауап қайтара білу дағдыларын жақсарта білу
8-бөлім. Жеңіл атлетика дағдысы арқылы денсаулықты нығайту	Ойлы-қырлы жерлерден жүгіру	8.3.4.1 денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендету, сондай-ақ техника қауіпсіздігі бойынша техника қауіпсіздігінің күрделі мәселелерін түсіне білу
	Төзімділікті дамыту бағытындағы іс-әрекеттер	8.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін көрсету және салыстыра білу, оны шешудің балама жолдарын ұсыну
	Секіру фазаларын қолдану	8. 3. 3. 1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру
	Лақтырудағы фитнес құрамдастығы	8.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түсіндіру және көрсете білу

		8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін жекебастың үлгісімен көрсету

5) 9 сынып:

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің тақырыптары	Оқыту мақсаты. Білім алушылар білуі тиіс
1-тоқсан		
1-бөлім. Жүгіру, секіру, лақтыру техникасын жетілдіру	Қауіпсіздік ережесі. Спринттік жүгіруді жетілдіру	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу
	Жүгіру төзімділік дағдысын жақсарту	9.3.3.13 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру және сипаттау
		9.3.2.1 нақты дене шынықтыру сабақтарына арналған дене қыздыру жаттығуларын құру, түсіндіру және өткізу, олардың ағзаны қалпына келтіру тиімділігін бағалау
	Секірудің түрлендірілген түрлері	9.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жеткілікті техникалық деңгейде негіздеу және қолдана білу
	Лақтыруды жетілдіруге арналған жаттығулар құрастыру	9.1.1.1 үлкен ауқымдағы арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты салыстыру
	Жүгіру эстафетасын өткізу жолдарын құрастыру	9.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды бағалай білу
2-бөлім.	Ойын техникасы	9.1.1.1 үлкен ауқымдағы арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және

Спорт ойындары арқылы бірлескен жұмыс		үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты салыстыру
		9.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түрлендіре білу
		9.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау және салыстыра білу
	Ойын тактикасы және тактикалық әрекеттер	9.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жеткілікті техникалық деңгейде негіздеу және қолдана білу
		9.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының түрлі тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыра білу
	Командалық жұмыс және көшбасшылық дағдысы	9.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді бағалау
		9.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтару, қимыл-әрекеттерімен байланысты білімді бағалай білу
2-тоқсан		
3-бөлім. Гимнастика арқылы денені басқару дағдылары	Қауіпсіздік ережесі. Топтық саптық жаттығулар	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу
	Акробатикалық элементтердің жиынтығын құру	9.3.2.1 нақты дене шынықтыру сабақтарына арналған қыздыру жаттығуларын құру, түсіндіру және өткізу, олардың ағзаны қалпына келтіру тиімділігін бағалау
		9.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы

		реттілігін жеткілікті техникалық деңгейде негіздеу және қолдана білу
	Гимнастикалық снарядта жүйелі жаттығулар құру	9.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының түрлі тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыра білу
		9.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін бағалай білу
	Топта гимнастика жаттығулар тізбегін құру және бағалау	9.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді бағалау;
		9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдай білу, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
4-бөлім. Қазақтың ұлттық және халық ойындары	Халықаралық ойындар	9.2.7.1 жарыс кезінде әділ ойнау, патриотизм және ынтымақтастыққа жататын мінез-құлық көрсетуді талдай білу
		9.2.3.1 қолайлы оқып-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша бірқатар біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын бағалай білу
		9.3.5.1 басқа адамдардың дене жаттығуларының тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды бағалай білу
	Зияткерлік ойындар	9.2.6.6 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін бағалау және талдай білу
		9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдай білу, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
3-тоқсан		
5-бөлім.	Қауіпсіздік ережесі.	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі

Шаңғы/ кросс/ коньки дайындығы	Денені қыздыру және қалпына келтіру әдістерінің кешенін құрастыру	мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу
		9.3.2.1 нақты дене шынықтыру сабақтарына арналған қыздыру жаттығуларын құру, түсіндіру және өткізу, олардың ағзаны қалпына келтіру тиімділігін бағалау
	Күшті, төзімділікті жақсарту жаттығулар жиынтығы	9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін жекебастың үлгісімен көрсету
		9.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін бағалай білу
	Кедергілерден өтудегі арнайы спецификалық жаттығуларды жетілдіру	9.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түрлендіре білу
		9.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру және сипаттау
6-бөлім. Команда құру ойындары	Ойын кезіндегі көшбасшылық және командалық іс-шаралар	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу
		9.2.2.1 көшбасшылық дағдылар мен команда құрамында жұмыс істей білуді бағалау
	Ойын кезіндегі мәселені шешу дағдысын жетілдіру	9.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді бағалау және бейімдей білу
		9.1.4.1 қимыл-қозғалысты сапалы орындау кезіндегі өзінің және өзгелердің біліктіліктерін бағалай білу
		9.2.3.1 қолайлы оқып-үйрену ортасын қалыптастыру бойынша бірқатар

	Ойын комбинацияларын құру	біріккен әрі тиімді жұмыс дағдыларын бағалай білу
		9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдай білу, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
	Баламалы ойындар құрастыру	9.2.1.1 өзгермелі жағдайға жауап қайтара білу, қимыл-әрекеттерімен байланысты білімді бағалай білу
		9.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін және төрелік ету ережелерін бағалау және талдай білу
4-тоқсан		
7-бөлім. Әлеуметтік дағдылар және мәселелерді командалық іс-әрекеттерде шешу	Қауіпсіздік ережесі. Ойын жағдайында допты игеру техникасы	9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу
		9.1.1.1 үлкен ауқымдағы арнайы спорттық қимыл әрекеттерінің дәлдігін бақылауды және үйлесімділікті дамытуға арналған қимыл-қозғалысты салыстыру
	Ойын кеңістігінде бағыт-бағдар дағдысын жетілдіру	9.1.2.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың кейбір дене жаттығуларындағы реттілігін жеткілікті техникалық деңгейде негіздеу және қолдана білу
		9.2.4.1 дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді бағалау және салыстыра білу
	Жеке, топтық, командалық тактикалық әрекеттер	9.1.5.1 кең ауқымдағы дене жаттығуларының түрлі тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыра білу
	Топта ойын-сауық ойындарын құру	9.2.8.1 түрлі қимыл-қозғалыс негіздерінен туындаған рөлдерді бағалау және бейімдей білу

		9.1.6.1 қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қиындықтарды жеңу және жауап қайтара білу дағдыларын бағалау
8-бөлім. Қозғалыс белсенділігі арқылы денсаулық және фитнес	Әртүрлі бұлшық еттерді қалпына келтіру жаттығулар жиынтығын құрастыру	9.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын іс жүзінде орындау, олардың ағзаға тигізетін әсері мен энергетикалық жүйемен байланысын түсіндіру және сипаттау
	Стайерлік жүгіру дағдысын дамыту	9.1.3.1 арнайы спорттық техникаларды орындау кезіндегі дағдылар мен реттілікті түрлендіре білу
	Секіру, лақтыру дағдысын дамыту	9.2.5.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін бағалау және талдай білу, оны шешудің қарапайым балама жолдарын ұсыну
		9.3.4.1 денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, техника қауіпсіздігін, денсаулыққа кері әсерін тигізуі мүмкін қауіп-қатерді төмендетуді түсіну және мұқият сипаттай білу
	Қозғалыс қабілеті арқылы денсаулықты нығайту	9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа тигізетін әсерін жеке бастың үлгісімен көрсету

бұйрығына 67-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
73-1-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-7-сыныптарына арналған «Конституция негіздері» курсының үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-7-сыныптарына арналған «Конституция негіздері» курсы бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген.

2.Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-7-сыныптарына арналған «Конституция негіздері» курсының бағдарламасы білім алушыларды Қазақстан Республикасы Конституциясының негізгі ережелерімен таныстыру, құқықтық сауаттылық пен құқықтық мәдениетін және оны күнделікті өмірде қолдану дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

3.Бағдарламаны әзірлеуде мемлекеттік саясаттың стратегиялық бағдарлары, соның ішінде Қазақстан Республикасы Президентінің «Әділетті Қазақстан: заң мен тәртіп, экономикалық өсім, қоғамдық оптимизм» атты Жолдауының негізгі идеялары басшылыққа алынды.

4.Бағдарлама мазмұны 5-7-сынып білім алушыларының жас және психологиялық ерекшеліктеріне сәйкес, практикаға бағытталған оқыту қағидаттары негізінде жүйелі түрде құрылып, функционалдық сауаттылықты, сыни ойлауды және құқықтық білімді күнделікті өмірде қолдану дағдыларын дамытуға бағытталған.

5 Курстың мақсаты: білім алушыларда базалық құқықтық білімді, Қазақстан Республикасы Конституциясына құрметпен қарауды, құқықтық мәдениет пен жауапкершілікке негізделген азаматтық мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру.

6. Курстың міндеттері:

1) білім алушыларға Конституция, адам құқықтары мен міндеттері туралы базалық білім беру, заң мен тәртіп қағидаттары туралы түсінік қалыптастыру;

2) өмірлік жағдайларға талдау жасай алу дағдыларын қалыптастыру және Конституция нормаларын күнделікті өмірде қолдана білуге үйрету;

3) заңды құрметтеу, заң нормаларын орындау, өз іс-әрекеттері үшін жауапкершілік сезімін және цифрлық ортада қауіпсіз мінез-құлық мәдениетін қалыптастыруға тәрбиелеу.

4) Қазақстан Республикасы Конституциясының негізгі ережелерін зерделеуде цифрлық ресурстарды, оның ішінде жасанды интеллект құралдарын құқықтық мәдениетті сақтау, этикалық құндылықтарды қастерлеу арқылы сыни тұрғыдан қолдану дағдыларын қалыптастыру;

5) ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылардың тең дәрежеде білім алуына қол жеткізуі үшін жағдай жасау.

7. Курстың мазмұны білім алушылардың бойында «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және Отаншылдық», «Бірлік және Ынтымақ», «Әділдік және Жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп»», «Еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «Жасампаздық және Жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. «Конституция негіздері» курсының мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Конституция негіздері» курсының мазмұны

8. «Конституция негіздері» курсы бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта аптасына 0,25 сағатты, оқу жылында 9 сағатты

2) 6-сыныпта аптасына 0,25 сағатты, оқу жылында 9 сағатты;

3) 7-сыныпта аптасына 0,25 сағатты, оқу жылында 9 сағатты құрайды

Курс бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Қазақстан Республикасының Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

9.»Конституция негіздері» курсының базалық мазмұны.

Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып әзірленген және білім, білік пен дағдыларды қалыптастырудың сабақтастығы мен жүйелілігін қамтамасыз ететін оқу мазмұнын біртіндеп күрделендіру қағидаты негізінде құрылған:

№	Бөлім	5-сынып	6-сынып	7-сынып

1	Қазақстан Республикасының Конституциясы және оның біздің өміріміздегі рөлі	Конституция – мемлекеттің негізгі заңы. Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері	Конституцияның үстемдігі. «Заң мен Тәртіп»» қағидаты	Конституция және билік. Билікті тармақтарға бөлу қағидаты.
2	Адам, оның құқықтары мен бостандықтары	Бала құқықтары: өмір сүру, есім алу, отбасы, білім алу	Жеке құқықтар: сөз және ар-ождан бостандығы, жеке басына қолсұғылмаушылық, еркін жүріп-тұру	Кінәсіздік презумпциясы
3	Мемлекетті басқару құрылымы	Негізгі билік органдары туралы түсінік (Президент, Құрылтай, Үкімет)	Негізгі билік органдарының функциялары (қызметтері) (Президент, Құрылтай, Үкімет, Соттар)	Мемлекет өміріндегі Президенттің, Құрылтайдың, Үкіметтің және Соттың рөлі
4	Мен және заң: құқықтарды қорғау, міндеттер, қауіпсіздік (Практикум)	Жеке қауіпсіздік алгоритмдері. Практикалық жұмыс: «Мектептегі менің құқықтарым мен міндеттерім», «Мектептегі менің қауіпсіздігім», «Табиғатты қорғауға көмектесейік!» тақырыптары бойынша жадынама құрастыру	Цифрлық ортадағы (интернеттегі) құқықтық мінез-құлық. Қоршаған ортаны қорғау Практикалық жұмыс: әлеуметтік желілердегі жазбалар (посттар) бойынша жағдаяттық кейстерді талдау	Құқықтарды қорғау үшін мемлекеттік органдарға жүгіну алгоритмдері. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы құқық бұзушылықтар және жауапкершілік. Практикалық жұмыс: құқықтық жағдаяттарды модельдеу

10. Бөлімді және тақырыптарды оқытуға арналған сағат санын мұғалім бөледі.

2-параграф. Ұзақ мерзімді жоспар

5 -7 сыныптарға арналған «Конституция негіздері» курсын іске асырудың ұзақ мерзімді жоспары

11. Ұзақ мерзімді жоспар курс бойынша оқытудың мазмұны мен құрылымын айқындайды.

12.Тақырыптарды жоспарлау кезінде педагог білім алушылардың жеке ерекшеліктері мен дайындық деңгейін, курстың практикаға бағыттылығын ескере отырып, практикалық тапсырмалардың мазмұнын өзгерте алады.

5-сынып:

№	Сабақтың тақырыбы	Оқу мақсаттары	Практикалық тапсырма
1	Конституцияда дегеніміз не?	Конституцияның мемлекеттің негізгі заңы ретіндегі ерекшеліктерін түсіндіру	«Білім қоржыны» әдісі: сынып топтарға бөлінеді, әр топ ережелер жиынтығын алады, ішінен ең маңызды бес ережені таңдап, постерге жапсырады және өз тарапынан екі ережемен толықтыру
2	Мемлекеттік	Қазақстан Рес	Пазлдарды құрастырып, рәміздердің мағынасын түсіндіру

	рәміздерге қалай құрмет көрсетеміз?	публикасының мемлекеттік рәміздерін қолдану тәртібін түсіндіру	
3	Конституцияда кепілдік берілген жеке құқықтарым қандай?	Конституция мен заңнамада кепілдік берілген баланың жеке құқықтарына мысалдар келтіру	Қолжетімді цифрлық құралдарды (мысалы, графикалық редакторларды немесе кескін генераторларын) пайдалана отырып, «Менің жеке құқықтарым» тақырыбында постер жасау

4	Мен - білім алу құқығымды қалай жүзеге асырамын?	Білім алушының білім алу құқығын нақты өмірлік жағдаяттар (мысалдар) негізінде түсіндіру	Тақырыпқа сәйкес кейстерді оқиды, жұпта талқылайды және жағдаяттың Конституцияға сәйкес шешімін ұсыну
5	Мемлекетті кім басқарады?	Қазақстан Республикасының негізгі билік органдарын анықтау	Қазақстан Республикасының негізгі билік органдарының сызбасын, инфографика толтыру

		, қыс қаша сипатта ма беру	
6	Әділ сот қалай жүзеге асады?	Қазақстан Республикасының сот органдарын атап, оларға қыс қаша сипатта ма беру	Сот процесі туралы бейнероликті көріп, жұмыс парағын толтыру және сот отырысына қатысушыларды анықтау
7	Менің мектептегі құқықтарым мен	Мектептегі өз құқықтарымен міндеттері	«Менің құқықтарым мен міндеттерім» тақырыбына (цифрлық құралдарды қолданып) комикс құрастыру

	міндеттерім қандай?	тураалы ақпараттық материал әзірлеу	
8	Мен табиғатты сақтауға қалай көмектесе аламын?	Адам әрекетінің табиғатқа әсерін анықтау; күнделікті өмірде экологиялық мәселелерді шешу жолдарын ұсыну	«Табиғатты қорғаудың 10 қарапайым ережесі» (суреттерді немесе фотосуреттерді пайдаланып) жадынама құрастыру
9	Қорыты	Базалық түсі	Қолжетімді цифрлық платформаларды пайдалана отырып, командалық викториналарға қатысу

	нды викторина «Конституция білгірлері»	нікті көрсету: құқықтар мен міндеттерді атау, рәміздерді тану, Конституцияның маңызын түсіндіру	

6-сынып:

№	Сабақтың тақырыбы	Оқу мақсаттары	Практикалық тапсырма
1	Неліктен Конституция басқа заңдардан жоғары тұрады?	Конституцияның үстемдігі қағидатын түсіндіру	Пирамиданы толтыру. Берілген нормативтік құжаттарды маңыздылық дәрежесі (заңды күші) бойынша орналастыру: 1.ҚР Конституциясы 2. ҚР Азаматтық кодексі 3. Мектеп жарғысы 4. Әкімдік қаулысы 5. Білім туралы заң
2	«Заң мен Тәртіп»»	Мектеп ережелері мен жол қозғалысы	«Заң және ережелер» жағдаяты (кейсі). Жағдаятты талдау, заң

	қағидаты нені білдіреді?	ережелерінің мысалында заңдылық пен құқықтық тәртіпті сақтаудың қажеттілігін түсіндіру	мен ережелерді сақтамаудың құқықтық салдарын дәлелдеу
3	Мен өзімнің құқықтарымды қалай жүзеге асыра аламын?	Нақты өмірлік жағдайларда сөз және ар-ождан бостандығы құқықтарының жүзеге асырылуына мысалдар келтіру	Сөз бостандығы мен ар-ождан бостандығына қатысты кейстерді талдау, «Жағдаят – құқық – түсіндірме» кестесін толтыру
4		Тұлғаның жеке басына қол сұғылмаушылық және еркін жүріп-тұру құқықтарының жүзеге асырылуына мысалдар келтіру	Жеке өмірге қол сұқпаушылық және жүріп-тұру еркіндігіне қатысты кейстерді талдау, кестені толтыру
5	Мемлекет қалай басқарылады?	Қазақстан Республикасының мемлекеттік билік органдарының (Президент, Құрылтай, Үкімет) қызметтерін ажырату	«Ашық микрофон» әдісі, Білім алушылар билік органдарының бірінің қызметін қысқаша таныстырады. Сыныптастары жауабын толықтырады және сұрақ қояды.
6		Қазақстан Республикасының сот жүйесі қызметтерін ажырату	«Аквариум» тәсілі (әдісі) Ішкі шеңбер мемлекеттік биліктің негізгі органдарының қызметін талқылайды, ал сыртқы шеңбер олардың ақпаратын талдап, толықтырады.
7	Әлеуметтік желілерде дұрыс әрі заңға сай қалай әрекет ету керек?	Әлеуметтік желілердегі мінез-құлық ережелері мен жарияланымдардың салдары мен жауапкершілігін анықтау	қысқа оқу бейнероликтері негізінде интернеттегі қауіпсіз мінез-құлық ережелері туралы жадынама құрастырады
8	Адам денсаулығы үшін қоршаған ортаны	Экологиялық бағдарламалар және жеке жауапкершілік негізінде	Жергілікті экологиялық мәселе және оны шешу тәсілдері туралы қысқаша хабарлама (немесе плакат) дайындайды

	қорғауды қалай қамтамасыз ете аламыз?	азаматтардың денсаулығын сақтау құқығының жүзеге асырылуын мысалдар арқылы көрсету	
9	«Заң мен Тәртіп»» қорытынды практикумы	Жағдаяттық тапсырмаларды шешуде құқықтық және функционалдық сауаттылық дағдыларын қолдану	«Заңдарды сақтау неліктен маңызды?» тақырыбындағы пікірталасқа немесе «Құқық бұзушыға қатысты сот» рөлдік ойынына қатысады

7-сынып

№	Сабақтың тақырыбы	Оқу мақсаттары	Практикалық тапсырма
1	Конституция билікті асыра пайдалануға қалай жол бермейді?	Қазақстан халқы – мемлекеттік биліктің бірден-бір бастауы екенін және бұл қағидаттың билікті теріс пайдаланудың алдын алудағы рөлін түсіндіру	«Жауапты азамат болу дегеніміз не?» немесе «Билік халыққа қалай қызмет етуі керек?» тақырыптарында қысқаша жазба тапсырма немесе эссе жазады
2	Билікті тармақтарға бөлу қағидаты қалай жұмыс істейді?	Мемлекеттік биліктің заң шығарушы, атқарушы және сот тармақтарына бөліну қағидатын түсіндіру	«Мемлекеттік билік тармақтары» сызбасын тиісті органдар мен олардың негізгі қызметін көрсете отырып толтырады
3	Кінәсіздік презумпциясы қағидаты қалай қолданылады?	Құқықтық жағдаяттарды талдау барысында кінәсіздік презумпциясы қағидатының қолданылуын түсіндіру	«Детективтер айғақтар іздейді» рөлдік ойыны Білім алушылар дәлелдер мен сот шешімінсіз адамды кінәлі деп тануға болмайтыны туралы қорытынды жасайды..
4	Сотта кінәсіздік презумпциясы қағидаты қалай қолданылады?	Құқықтық жағдаяттарды талдау барысында кінәсіздік презумпциясы қағидатының қолданылуын ~~түсіндіру~~ сипаттау	Кейстерді шешу: білім алушылар жағдаят жазылған карточканы алады. Тапсырма: кінәсіздік презумпциясы принципінің бұзылған-бұзылмағанын анықтау, дәлелдер келтіру.

5	Президенттің, Үкіметтің, Құрылтайдың және соттың құқықтық мемлекеттегі рөлі қандай?	Құқықтық мемлекет құрудағы мемлекеттік билік органдарының маңызын анықтау	Шығармашылық тапсырма: «Биліктің визиттік карточкасы» Білім алушылар 4 топқа бөлініп, мемлекеттік билік органдарының біреуі туралы ақпаратты шығармашылық түрде дайындайды және таныстырады. «Бұл мемлекеттік орган ел үшін неліктен маңызды?» деген сұраққа жауап береді.
6	Неліктен мемлекетте үш билік тармағы бар?	Билік тармақтарының өзара байланысын түсіндіру	Сынып билік тармақтары бойынша үш топқа бөлінеді. Әр топ өзіне тиесілі билік тармағы туралы ақпарат дайындайды, Білім алушылар «Ажурлы ара» әдісін қолданып, бір-бірін жұмыс нәтижелерімен таныстырады
7	Өз құқықтарыңды заңды жолмен қалай қорғауға болады?	Нақты жағдаятта (мектепте, үйде, қоғамда) өз құқықтарын қорғау үшін мемлекеттік органдарға жүгіну алгоритмін құрастыру.	Мәселені шешу (мысалы, мектептегі құқықтардың бұзылуы жағдайында)бойынша іс-әрекеттердің қадамдық алгоритмін (чек-парақ) құрастырады Оған мектеп омбудсменінің, сенім телефоны 111-дің және сынып жетекшісінің байланыс ақпараттарын енгізеді.
8	Қоршаған ортаға зиян келтірген адамдар заң алдында қандай жауапкершілік ке тартылады?	Заңнаманың табиғат пен адам денсаулығын қорғаудағы рөлін нақты мысалдар арқылы көрсету	Ұсынылған экологиялық құқық бұзушылықтарға қатысты кейстерді талдайды, құқық бұзушыға қандай жауапкершілік көзделетінін анықтайды және құқық бұзушылықтың алдын алу жолдарын ұсынады.
9	Құқықтық практикум:	Құқықтық жағдаяттарды модельдеуде құқықтық және	«Топжарған» – өтілген барлық тақырыптарды қорытындылауға арналған командалық ойын сабағы.

	«Өзімнің құқығымды қорғаймын»	функционалдық сауаттылық дағдыларын қолдану	

3-параграф. Күтілетін нәтижелер

12 Күтілетін нәтижелер. Курс соңында білім алушылар:

– Конституцияның мемлекет пен қоғам өміріндегі маңызын түсінеді;

– Конституцияда бекітілген негізгі құқықтары мен міндеттерін біледі;

– құқықтық жағдаяттарды талдайды;

– Конституция нормаларын қолдана отырып өз пікірін дәлелді түрде жеткізе алады;

– қоғамдық өмірге жауапкершілікпен қарайды (мектептегі іс-шараларға қатысады, мінез-құлық қағидаларын сақтайды);

– нақты өмірлік жағдайларда құқықтық және функционалдық сауаттылық дағдыларын қолданады.

4-параграф. Оқу процесін ұйымдастыру

13. Курсты оқытуда білім алушылардың жас ерекшелігіне сәйкес келесі оқыту тәсілдері қолданылады:

– Конституция нормаларын құқықтық жағдаяттарды, тапсырмаларды шешуге қолдану;

– Конституция нормаларын күнделікті өмірде рөлдік ойындар мен жағдаяттарды модельдеу арқылы көрсету;

– топтық және жұптық жұмыс арқылы ынтымақтастықта оқыту;

– ақпаратты іздеу және өңдеу үшін цифрлық технологиялар мен жасанды интеллект құралдарын (білім алушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып) пайдалану;

– білім алушылардың дайындық деңгейі мен ерекше білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, сараланған тапсырмаларды қолдану;

– тапсырмаларды орындаудың әртүрлі тәсілдерін (ауызша, көрнекі, практикалық, цифрлық)таңдауға мүмкіндік беру.

14. Оқу нәтижелерін бағалау білім алушылардың іс-әрекетін бақылау, олардың практикалық тапсырмаларға, кейстерге, талқылауларға және басқа да белсенді жұмыс түрлеріне қатысуы негізінде жүзеге асырылады.

бұйрығына 68-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2026 жылғы бұйрығына
73-2-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 8-9-сыныптарына арналған «Заң мен Тәртіп» курсының үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Негізгі орта білім беру деңгейінің 8-9-сыныптарына арналған «Заң мен Тәртіп»» курсы бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген.

2. «Заң мен Тәртіп» курсының үлгілік оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Президентінің «Әділетті Қазақстан: заң мен тәртіп, экономикалық өсім, қоғамдық оптимизм» атты Жолдауын іске асыру аясында әзірленіп, білім алушылардың құқықтық санасын қалыптастыруға, девиантты мінез-құлықтың алдын алуға және Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарында қолайлы білім беру ортасын құруға бағытталған.

3. «Заң мен Тәртіп» курсының мақсаты: білім алушыларда тұрақты құқықтық мәдениетті қалыптастыру, жауапты мінез-құлықты дамыту және күнделікті өмірде заңды сақтау мен өз құқықтарын қорғаудың практикалық дағдыларын меңгерту.

4. «Заң мен Тәртіп» курсының міндеттері:

1)білім алушыларда заңмен белгіленген негізгі құқықтар мен міндеттерді, сондай-ақ мінез-құлық ережелерін түсінуді қалыптастыру;

2)мектепте, қоғамда және цифрлық ортада қауіпсіз, дұрыс мінез-құлық дағдыларын дамыту;

3) қауіпті жағдайларды танып-білуге және күнделікті өмірде заңды әрі негізделген шешімдер қабылдай білуге үйрету;

4) заң мен тәртіп бойынша негізгі ұғымдар мен мазмұнды зерделеуде цифрлық ресурстарды, оның ішінде жасанды интеллект құралдарын саналы, этикалық және сыни тұрғыдан қолдану дағдыларын қалыптастыру;

5) ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылардың білім алуға тең қол жеткізуі үшін жағдай жасау.

5. Курс мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған

6. Курс бағдарламасы құқықбұзушылықтардың алдын алуға, девиантты мінез-құлыққа бейім білім алушылармен жеке жұмыс жүргізуге, сондай-ақ қауіпсіз әрі қолдаушы білім беру ортасында олардың әлеуетін ашуға бағытталған, өйткені ол жасөспірімдік кезеңнің ерекшеліктерін ескереді. Бұл кезеңде қатарластарының ықпалы күшейіп, тәуекелді әрекеттерге бейімділік артады, соның салдарынан қателіктер мен құқықбұзушылықтар жасау ықтималдығы жоғарылайды. Осыған байланысты білім алушыларды құқықтық нормалармен жүйелі түрде таныстыру маңызды, себебі бұл күрделі жағдайлардың алдын алуға, жауапты мінез-құлықты қалыптастыруға, қауіпсіз таңдау жасау дағдыларын дамытуға және әртүрлі өмірлік жағдайларда заң аясында әрекет ету қабілетін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

7. Курс бағдарламасы практикалық бағытқа негізделген және құқықтық нормаларды меңгеруге, оларды қолдану дағдыларын қалыптастыруға, құқықбұзушылықтардың алдын алуға, білім алушылардың күнделікті өмірде жауапты әрі қауіпсіз мінез-құлқын дамытуға бағытталған белсенді оқыту формалары мен әдістерін қолдануды көздейді.

8. Курс тақырыптары спиральді қағидат негізінде әзірленген, бұл білім мазмұнын оқушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, біртіндеп тереңдетуге және кеңейтуге мүмкіндік береді. Осы тәсіл білімді жүйелі түрде өзектендіріп, бекітуге жағдай жасап, заңға сәйкес мінез-құлықтың тұрақты практикалық дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді және курсты әртүрлі білім беру деңгейлерінде меңгерудің сабақтастығын қамтамасыз етеді.

9. Бағдарламаны жүзеге асыру барысында білім алушылардың кері байланысын жинау, олардың практикалық сабақтарға қатысуын талдау және мінез-құлықтық ұстанымдарындағы өзгерістер динамикасын бақылауды қамтитын тұрақты мониторинг жүзеге асырылады.

10. Бағдарламаны жүзеге асыру білім алушылардың жеке тұлғасына құрметпен қарау, құпиялылық қағидаттарын сақтау, этикалық нормаларды ұстану және сенімді әрі психологиялық тұрғыдан қауіпсіз білім беру ортасын қалыптастыру негізінде жүзеге асырылады.

2-тарау. «Заң мен Тәртіп» курсының мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Заң мен Тәртіп» курсының мазмұны

11. «Заң мен Тәртіп» курсы бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 8-сыныпта аптасына 0,25 сағатты, оқу жылында 9 сағатты;

2) 9-сыныпта аптасына 0,5 сағатты, оқу жылында 17 сағатты құрайды.

Курс бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен (Қазақстан Республикасының Нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген) бекітілген Үлгілік оқу жоспарына байланысты болады.

12. «Заң мен Тәртіп» курсының базалық мазмұны келесі тақырыптық мазмұнды қамтиды:

№	Бөлім	8-сынып	9-сынып
		Тақырыптық мазмұн	
1	Заң және күнделікті өмірдегі қауіпсіз мінез-құлық	Заңды білу және сақтау қауіпсіз мінез-құлықты қамтамасыз етуге көмектеседі	Кіріспе. Қазақстан Республикасы азаматының құқықтық мәртебесі. Конституция – Ата заң.
			Алғашқы жұмыс: заңды түрде қалай орналасуға болады? Еңбек шарты
		Мектепте және көшеде заңдар мен мінез-құлық қағидаларын сақтау	Желідегі оңай табыс: дропперлік және алаяқтық
			Практикум: Жасөспірімдерге арналған онлайн жұмыс ұсыныстары: мүмкіндіктер, тәуекелдер және құқықтық қауіпсіздік
2	Қарым-қатынастағы қауіпті жағдайлар және олардың алдын алу тәсілдері	Есірткі, психотроптық заттарды қолданудың, сақтаудың және таратудың қауіптілігі	Буллинг үшін жауаптылық
		Буллинг және кибербуллинг, онлайн чаттарда жеке тұлғаның ар-намысы мен қадір-қасиетіне нұқсан келтіретін ақпаратты таратқаны үшін жауапкершілік	Цифрлық ортадағы авторлық құқықтың бұзылуы. Әлеуметтік желілердегі плагиат
			Цифрлық гигиена. Дербес деректер. Фишинг және вишинг

3	Жасөспірім және күнделікті өмірдегі құқықбұзушылықтар	Полиция қызметкерлерімен қарым-қатынас жасау тәртібі: ұстау және құжаттарды тексеру кезіндегі құқықтар	Әкімшілік жауапкершілік: айыппұлдар, жасөспірімдер үшін түнгі уақыт шектеулері
			Қылмыстық жауапкершілік. Баптарға шолу (ұрлық, алаяқтық, есірткі)
			Сыбайлас жемқорлық: сыйлық па, пара ма?
		Вандализм және жасөспірімдер үшін түнгі уақыт шектеулері	Экстремизм және жалған жаңалықтар. Репосттар үшін жауапкершілік
		Жеке деректерді қорғау. Фишинг және вишинг	Практикум: «Қауіпсіз мінез-құлық және құқық бұзушылық: қалай ажыратуға болады?»
4	Тәртіп және жауапкершілік	Деструктивті діни ағымдар мен экстремистік ұйымдарға тартудың алдын алу	Қалпына келтіретін әділеттілік. Медиация. Мектептегі татуластыру қызметі
			Рөлдік ойын: «Мектеп медиация кеңесі» (сыныптастар арасындағы жанжалды шешу)
		Жоба қорғау: «Менің құқығым. Менің қауіпсіздігім», «Алаяқтардан сақ болыңыз!» жадынама/буклет презентациясы	Жасөспірімдердің заңды ықпал ету тетіктері: мектептегі өзін-өзі басқару, әлеуметтік жобалар және өтініштермен жұмыс істеу негіздері
			Қорытынды конференция: «Менің мектебім – құқықтық тәртіп аумағы» әлеуметтік жобасын қорғау

2-параграф. Ұзақ мерзімді жоспар

8-9 сыныптарға арналған «Заң мен Тәртіп» курсының үлгілік оқу бағдарламасын іске асырудың ұзақ мерзімді жоспары

13. Ұзақ мерзімді жоспар курс бойынша оқытудың мазмұны мен құрылымын айқындайды

8-сынып

№	Бөлім / тақырыптар (кейстер, практикумдар)	Оқу мақсаттары (күтілетін нәтиже)
	1 тоқсан. 1-бөлім. Заң және күнделікті өмірдегі қауіпсіз мінез-құлық	
1	Заңды білу және сақтау қауіпсіз мінез-құлықты қамтамасыз етуге көмектеседі	Күнделікті өмірде қауіпсіз мінез-құлықты қамтамасыз ету үшін заңдарды сақтаудың маңыздылығын түсіндіру
2	Мектепте және көшеде заңдар мен мінез-құлық қағидаларын сақтау	Жағдаятқа қатысушылардың заңды және заңсыз әрекеттерін анықтау
	2 тоқсан. 2-бөлім. Қарым-қатынастағы қауіпті жағдайлар және олардың алдын алу тәсілдері	
3	Есірткі, психотроптық заттарды қолданудың, сақтаудың және таратудың қауіптілігі	Психотроптық заттарды пайдалану, сақтау және таратудың құқықтық және әлеуметтік салдарын талдау
4	Буллинг және кибербуллинг, онлайн-чаттарда жеке тұлғаның ар-намысы мен қадір-қасиетіне нұқсан келтіретін ақпаратты таратқаны үшін құқықтық жауапкершілік	Буллинг пен кибербуллингтің алдын алу және онымен күресу үшін цифрлық ортада қауіпсіз және жауапты мінез-құлық нормаларын қолдану
	3 тоқсан. 3-бөлім. Жасөспірім және күнделікті өмірдегі құқықбұзушылықтар	
5	Полиция қызметкерлерімен қарым-қатынас жасау тәртібі: ұстау және құжаттарды тексеру кезіндегі құқықтар	«Тегі, аты, әкесінің атын атау, ата-анасына хабарлау және адвокаттың көмегін алу құқығы алгоритмін қолдану. Полициямен өзара әрекеттесу кезінде заңды және қауіпсіз мінез-құлықты таңдау үшін адам құқықтары туралы білімін қолдану
6	Вандализм және жасөспірімдер үшін түнгі уақыт шектеулері	«Мектеп қабырғасындағы граффити» және «Сағат 23:00-ден кейін көшедегі жасөспірім» кейстерін талдау. «Вандализм» және «түнгі уақытта жүру–

		тәртіп бұзу» ұғымдарының айырмашылығын ажырата білу.
7	Жеке деректерді қорғау. Фишинг және вишинг	Мессенджерлердегі күмәнді сілтемелер мен хабарламаларды талдау. Дербес деректерді қорғау ережелерін қолдану.
	4 тоқсан. 4-бөлім. Тәртіп және жауапкершілік	
8	Деструктивті діни ағымдар мен экстремистік ұйымдарға тартудың алдын алу	Әлеуметтік желідегі манипуляция әдістерін талдау
9	Жоба қорғау: «Менің құқығым. Менің қауіпсіздігім», «Алаяқтардан сақ болыңыз!» жадынама/буклет презентация	Құқықтық өнімді (қауіпті жағдайдағы әрекеттер алгоритмін) құрастыру және ұсыну

9-сынып

№	Тақырыптар (кейстер, практикумдар)	Оқу мақсаттары Практикалық тапсырмалар
	1 тоқсан. 1-бөлім.Заң және күнделікті өмірдегі қауіпсіз мінез-құлық	
1	Кіріспе. ҚР азаматының құқықтық мәртебесі. Конституция – Ата заң.	Қазақстан Республикасының Конституциясының жасөспірімдердің құқықтары мен міндеттеріне қатысты баптарын талдау
2	Алғашқы жұмыс: заңды түрде қалай орналасуға болады? Еңбек шарты	Кәмелетке толмағандармен жасалатын үлгілік еңбек шартының құрылымы мен негізгі талаптарын талдау. Үлгі бойынша еңбек шартының жеке бөлімдерін толтыру
3	Желідегі оңай табыс: дропперлік және алаяқтық	Жеке банктік картасын үшінші тұлғалардың пайдалану тәуекелдерін бағалау. Алаяқтыққа сыбайлас қатысқаны үшін қылмыстық жауапкершілікті түсіндіру
4	Практикум: Жасөспірімдерге арналған онлайн жұмыс ұсыныстары: мүмкіндіктер, тәуекелдер және құқықтық қауіпсіздік	Алаяқтық белгілерін, заңсыз әрекетті және қауіпті жұмыс ұсыныстарын тану; Интернетте жұмыс іздеу кезінде кәмелетке толмағандардың құқықтары мен қауіпсіз мінез-құлық ережелері туралы білімді қолдану
2 тоқсан. 2-бөлім. Қарым-қатынастағы қауіпті жағдайлар және олардың алдын алу тәсілдері		
5	Буллинг үшін жауаптылық	Буллинг мен кибербуллинг үшін жеке жауапкершілікті, олардың

		қатысушыларға тигізетін салдарын түсіндіру
6	Цифрлық ортадағы авторлық құқықтың бұзылуы. Әлеуметтік желілердегі плагиат	Бейтаныс адамның контентін пайдаланудың заңдылығын бағалау («Авторлық құқық туралы» Заңның 13-бабы) Плагиатты және авторлық дереккөзге сілтеме жасауды (дәйексөз келтіруді) ажырата білу.
7-8	Цифрлық гигиена. Дербес деректер. Фишинг және вишинг (тереңдете қайталау)	Күдікті сілтемелер мен хабарламаларды анықтау алгоритмін қолдану Цифрлық ортада дербес деректерді қорғау шараларын қолдану.
3 тоқсан. 3-бөлім. Жасөспірім және күнделікті өмірдегі құқықбұзушылықтар		
9	Әкімшілік жауапкершілік: айыппұлдар, кәмелетке толмағандардың түнгі уақытта жүруін шектеу	«Тыныштықты бұзу», «Түнгі серуен», «Жолдағы самокат» кейстерін талдау. Әрекеттерді әкімшілік құқық бұзушылықпен сәйкестендіру.
10	Қылмыстық жауапкершілік. Баптарға шолу (ұрлық, алаяқтық, есірткі)	Кейстер мысалында ұрлық, тонау және алаяқтық арасындағы айырмашылықты анықтау. Есірткі заттарына қатысты әрекеттер үшін жауапкершілікті талдау.
11	Сыбайлас жемқорлық: сыйлық па, пара ма?	Сыйлық пен параның айырмашылығын ажырату. Сыбайлас жемқорлық әрекеттерін анықтау және оған қатысқаны үшін жауапкершілікті түсіндіру.
12	Экстремизм және жалған жаңалықтар. Репосттар үшін жауапкершілік	Манипуляция әдістерін талдау Ақпараттың шынайылығын тексеру үшін фактчекинг алгоритмін қолдану.
13	Практикум: «Қауіпсіз мінез-құлық және құқық бұзушылық: қалай ажыратуға болады?»	Кейстер негізінде өмірлік жағдаяттарды талдау және қауіпсіз мінез-құлық пен құқық бұзушылықтың арасындағы шекараны анықтау
4 тоқсан. 4-бөлім. Тәртіп және жауапкершілік		
14	Қалпына келтіретін әділеттілік. Медиация. Мектептегі татуластыру қызметі	Медиацияның сот талқылауымен салыстырғандағы артықшылықтарын талдау Қалпына келтіруші тәсілдің негізгі қағидаттарын түсіндіру
15	Рөлдік ойын: «Мектеп медиация кеңесі» (сыныптастар арасындағы жанжалды шешу)	Медиация дағдыларын қолданады(тыңдау, шешім ұсыну, татуластыру)
16	Жасөспірімдердің қоғам өміріне қатысуының заңды	Мемлекеттік органдарға электрондық өтініш беру алгоритмін талдау.

	жолдары: мектептегі өзін-өзі басқару, әлеуметтік жобалар және өтініштермен жұмыс істеу негіздері	Ұсынылған алгоритм негізінде (белгілі бір мәселе бойынша) ресми өтініштің үлгісін құрастыру
17	Қорытынды конференция: «Менің мектебім – құқықтық тәртіп аумағы» әлеуметтік жобасын қорғау	Әлеуметтік бастаманы (жадынама, чек-лист, бейнеролик, постер) құрастыру және ұсыну

14. Бөлімді және тақырыптарды оқытуға арналған сағат санын мұғалім бөледі.

3-параграф. Күтілетін нәтижелер

15. Негізгі орта білім беру деңгейіндегі «Заң мен Тәртіп» курсының оқу бағдарламасы білім алушыларда базалық құқықтық білімдерді, қауіпсіз әрі заңға сай мінез-құлықтың практикалық дағдыларын, күнделікті өмірде жауапты мінез-құлық ұстанымдарын қалыптастыруға бағытталған күтілетін оқу нәтижелерін айқындайды.

Білім алушылар:

- Қазақстан Республикасының Конституциясында бекітілген азаматтың негізгі құқықтары мен міндеттерін;
- кәмелетке толмағандарға қатысты әкімшілік, қылмыстық, еңбек және отбасы заңнамасының негізгі нормаларының мазмұнын;
- құқық бұзушылық, қылмыс, жауапкершілік (әкімшілік, қылмыстық, тәртіптік) ұғымдарын;
- есірткі және психотроптық заттарды қолданудың, сақтаудың және таратудың құқықтық салдарын;
- интернет пен цифрлық құрылғыларды қауіпсіз, тиімді және сауатты пайдалануға бағытталған әдеттер мен ережелерді;
- цифрлық ортада дербес деректерді қорғау ережелерін және фишинг пен вишингке қарсы әрекет ету тәсілдерін;
- сыбайлас жемқорлық әрекеттерінің белгілерін, сыйлық пен параның айырмашылығын;
- авторлық құқық негіздерін, академиялық адалдық қағидаларын, плагиатқа жол бермеу талаптарын біледі.

Білім алушылар:

– полиция қызметкерлерімен қарым-қатынас жасау кезінде әрекет ету алгоритмін қолдануды (өзін таныстыру, ата-анасына қоңырау шалу құқығы, адвокатқа жүгіну құқығы);

– өмірлік жағдайларды талдауды және заңды әрекет пен құқық бұзушылық арасындағы шекараны анықтауды;

– интернеттегі алаяқтық схемаларды (оның ішінде дропперлік әрекеттерді, заңсыз табыс табу ұсыныстарын) тануды;

– цифрлық платформаларды қауіпсіз пайдалануды, сілтемелер мен хабарламаларды тексеруді, өздерінің дербес деректерін қорғауды;

– плагиат пен дәйексөз келтірудің айырмашылығын ажыратуды, өзге тұлғалардың контентін пайдаланудың заңдылығын бағалауды;

– үлгі негізінде еңбек шартының жекелеген бөлімдерін толтыруды;

– мемлекеттік органдарға ресми өтініштің (оның ішінде электрондық өтініштің) үлгісін құрастыруды;

– мектептегі және жергілікті ортаға заңды түрде ықпал ету үшін мектептегі өзін-өзі басқару тетіктері мен әлеуметтік бастамаларды пайдалануды үйренеді.

Білім алушылар

- заңға, құқықтық тәртіпке және басқа адамдардың құқықтарына құрметпен қарауды;
- өз әрекеттері үшін, оның ішінде буллинг, кибербуллинг және жалған ақпарат тарату жағдайларындағы жеке жауапкершілігін түсінуді;
- жанжалдарды медиация және мектептегі татуластыру қызметтері арқылы сындарлы түрде шешу дағдысын;
- сыбайлас жемқорлыққа, экстремизмге және деструктивті топтардың ықпалына қарсы тұра білуін;
- репост жасау мен жалған ақпарат таратудың салдарына саналы түрде қарауды;
- күнделікті өмірде, оның ішінде тәуекелді жағдайларда заңды әрі қауіпсіз таңдау жасай алу қабілетін көрсетеді.

Білім алушылар:

- қауіпсіздік және құқықтық сауаттылық тақырыптары бойынша құқықтық өнімдерді (жадынама, буклет, чек-парақ, бейнеролик, постер) әзірлеп, таныстырады;
- құқық қолдану және қалпына келтіруші әділетке байланысты рөлдік ойындар мен жағдайларын модельдеуге қатысады;
- құқықтық мәселелерді дәлелді талқылап, заңды шешімдерді ұсынады және қорғайды;
- мектепте қауіпсіз әрі құқықтық орта қалыптастыруға бағытталған әлеуметтік жобаларды таныстырады.

. Курс аяқталғаннан кейін білім алушылар негізгі құқықтар мен міндеттерді, мінез-құлық нормалары мен заңнама талаптарын білуі, сондай-ақ өмірлік жағдаяттарды талдау барысында және құқыққа сай шешімдер қабылдауда алған білімдерін қолдана алуы тиіс.

4-параграф. Оқу процесін ұйымдастыру

17. Оқу нәтижелерін бағалау білім алушылардың іс-әрекетін бақылау, олардың практикалық тапсырмаларға, кейстерге, талқылауларға және басқа да белсенді жұмыс түрлеріне қатысуы негізінде жүзеге асырылады.

18. Бағдарламаны іске асыру білім алушылардың жас және психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, интерактивті оқыту әдістерін қолдану және

тәлімгерлерді (соның ішінде құқық қорғау органдарының бұрынғы қызметкерлерін) тарту арқылы қамтамасыз етіледі

19. Бағдарлама қолданбалы дағдыларды қалыптастыруға бағытталған практикалық бағдарланған сабақ түрлерін, соның ішінде кейс-әдіс, рөлдік ойындар, жағдаяттарды модельдеу, тренингтер мен пікірталастарды қолдануды көздейді.

20 .Бағдарламаны іске асыру барысында оның тиімділігіне жүйелі мониторинг жүргізіледі, оның нәтижелері бойынша білім беру үдерісінің сапасын арттыру мақсатында өзгерістер мен толықтырулар енгізуге мүмкіндік беріледі.

бұйрығына 69-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
73-3-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-8-сыныптарына арналған «Жеке қауіпсіздік» курсының үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5–8-сыныптарына арналған «Жеке қауіпсіздік» курсының үлгілік оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңына, Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығымен бекітілген мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2026 жылғы 29 қаңтардағы №56 қаулысымен бекітілген 2026–2030 жылдарға арналған «Қазақстан балалары» тұжырымдамасына, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №249 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасындағы мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасына сәйкес әзірленді.

2. «Жеке қауіпсіздік» курсы практикалық бағытқа ие және білім алушылардың қауіпсіз әрі жауапты мінез-құлық дағдыларын, өз эмоцияларын реттеу, қауіп-қатерлерді тану және бағалау, жеке шекараларын қорғау, әлеуметтік және цифрлық ортада қауіпсіз қарым-қатынас жасау, қауіпсіз шешімдер қабылдау, қажет болған жағдайда уақытылы көмекке жүгіну дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

3. Курстың мазмұны балалардың құқықтарын, қауіпсіздігі мен әл-ауқатын қорғау саласындағы мемлекеттік саясаттың басым бағыттарына сәйкес айқындалады және білім беру, тұрмыстық, қоғамдық, цифрлық, әлеуметтік ортада, сондай-ақ төтенше жағдайларда қауіпсіз мінез-құлық мәдениетін қалыптастыруға бағытталады.

4. Курсты іске асыру барысында 5–8-сынып білім алушыларының жас және психологиялық ерекшеліктері ескеріледі. Мазмұн біртіндеп күрделендіру қағидаты негізінде құрылады: 5-сыныпта білім алушылар айқын қауіп-қатерлерді танып, қауіпсіз мінез-құлықтың негізгі ережелерін меңгереді; 6-сыныпта күнделікті өмірде және әлеуметтік жағдайларда қауіпсіздік ережелерін қолданады; 7-сыныпта психологиялық қысымды, айла-шарғыларды (манипуляцияларды), цифрлық және мінез-құлықтық қауіп-қатерлерді талдап, қауіпсіз қарым-қатынас стратегияларын таңдайды; 8-сыныпта қауіп-қатерлерді өз бетінше бағалап, дәйекті шешім қабылдайды. Қиын жағдайларда қауіпсіз мінез-

құлық ережелерін қолданады. Курсты ұйымдастыру білім беру ұйымының түрін, білім беру ортасын, сынып құрамын, білім алушылардың жеке және ерекше білім беру қажеттіліктерін ескере отырып жүзеге асырылады.

5. Курстың мақсаты: білім алушылардың қауіпсіз және жауапты мінез-құлық дағдыларын, қауіп-қатерлерді танып, бағалау, шешім қабылдау, жеке шекараларын қорғау және әртүрлі жағдайларда уақытылы көмекке жүгіну дағдыларын қалыптастыру.

6. Курстың міндеттері:

ауіпсіз мінез-құлықтың психологиялық негізі ретінде эмоцияны түсіну және өзін-өзі реттеу дағдыларын дамыту;

ауіпті жағдайларды танып-білу, қауіп-қатерлерді және олардың салдарын бағалау қабілетін қалыптастыру;

ауіпсіз мінез-құлық тәсілдерін таңдау және алгоритмдерді қолдану дағдыларын дамыту;

ауіпсіз қарым-қатынас жасау, жеке шекараларды қорғау, келіспеушіліктерді ушықтырмай шешу және психологиялық қысымға қарсы тұру дағдыларын қалыптастыру;

ифрлық ортадағы қауіпсіз мінез-құлық дағдылары, оның ішінде дербес деректерді қорғау, цифрлық қауіптерді, жасырын (манипуляциялар) және алаяқтық әрекеттерді танып-білу дағдыларын қалыптастыру.

ауіпті және тәуелді мінез-құлыққа, құқық бұзушылықтарға қауіпсіздігіне қатер төндіретін өзге де әрекеттерге қарсы тұруға дайындығын қалыптастыру;

ұрмыстық, қоғамдық, төтенше және табиғи жағдайларда қауіпсіз мінез-құлық дағдыларын дамыту;

ақтылы көмекке жүгіну және қолжетімді қолдау ресурстарын пайдалану дағдыларын қалыптастыру.

7. Оқу пәнінің мазмұны «Адал азамат» құндылықтарын («Тәуелсіздік және отаншылдық», «бірлік және ынтымақ», «әділдік және жауапкершілік», «Заң мен Тәртіп», «еңбекқорлық және кәсіби біліктілік», «жасампаздық және жаңашылдық») қалыптастыруға және мемлекеттік Егемендік пен Тәуелсіздікті қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау, жалпыұлттық бірлікті нығайту, қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік пен прогреске ұмтылуды дәріптеу, білім мен ғылымды дамыту, экологиялық мәдениетті қалыптастыру, тарихи-мәдени мұраны сақтау және ұлттық мәдениетті қолдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған.

2-тарау. Курс мазмұнының құрылымы

1-параграф. Курс мазмұны

7. «Жеке қауіпсіздік» курсы бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

5-сыныпта – аптасына 0,25 сағат, оқу жылында 8 сағат;

6-сыныпта – аптасына 0,25 сағат, оқу жылында 8 сағат;

7-сыныпта – аптасына 0,25 сағат, оқу жылында 8 сағат;

8-сыныпта – аптасына 0,25 сағат, оқу жылында 8 сағат.

Бөлім	Мазмұны
1-бөлім. Психологиялық тұрақтылық және өзін-өзі реттеу	Эмоционалдық саналылықты, өзін-өзі реттеу дағдыларын және қауіпсіз мінез-құлықты таңдауда өзінің эмоционалдық жағдайын ескеру қабілетін дамыту. Күйзеліс пен эмоционалдық шиеленіс жағдайларында өзін қолдау және эмоционалдық тепе-теңдікті қалпына келтіру тәсілдерін меңгеру.
2-бөлім. Қауіпсіз әлеуметтік және цифрлық қарым-қатынас	Қауіпсіз қарым-қатынас жасау, жеке шекараларды қорғау, теріс ықпалға, буллингке, зорлық-зомбылыққа, психологиялық қысым мен манипуляцияларға қарсы тұру дағдыларын қалыптастыру. Цифрлық қауіпсіздік, дербес деректерді қорғау және интернеттегі қауіпсіз мінез-құлық ережелерін меңгеру.
3-бөлім. Қолданбалы қауіпсіздік және қауіпсіз шешімдер қабылдау	Тұрмыстық, қоғамдық, төтенше және табиғи ортадағы қауіп-қатерлерді танып-білу және бағалау; зиянды әдеттерге, ойын және цифрлық тәуелділікке, сондай-ақ құқық бұзушылықтарға тартылудың алдын алу; қауіпсіз әрекет ету алгоритмдерін таңдау және қолдану, сондай-ақ уақытылы көмекке жүгіну дағдыларын қалыптастыру.

8. Курс мазмұны 5–8-сыныптар аралығында оқу материалының бірізділігі мен сабақтастығын сақтай отырып, сынып деңгейіне қарай біртіндеп күрделенуін қамтамасыз ететін бөлімдер бойынша құрылымдалған.

Курс өмір мен денсаулықты сақтау, жеке қауіпсіздік, психологиялық саулық, адамның құқықтары мен қадір-қасиетін құрметтеу, өз әрекетіне жауапкершілікпен қарау, өзара көмек көрсету, қауіпсіз қарым-қатынас жасау және қажет болған жағдайда дер кезінде көмекке жүгіну құндылықтарына негізделеді.

Курстың пәнаралық байланысы «Информатика», «Құқық негіздері», «Биология» және «Жаратылыстану» оқу пәндері арқылы жүзеге асырылады: «Информатика» пәнінде цифрлық қауіпсіздік пен дербес деректерді қорғау; «Құқық негіздері» пәнінде құқықтар мен жауапкершілік, заңға сай әрекет ету; «Биология» пәнінде күйзеліс пен зиянды әдеттердің денсаулыққа әсері; «Жаратылыстану» пәнінде табиғи ортада және төтенше жағдайларда қауіпсіз әрекет ету мәселелері қамтылады.

2-параграф. Ұзақмерзімді жоспар

9. Ұзақмерзімді жоспар курс мазмұнын оқу тоқсандары бойынша бөлуді айқындайды және әрбір оқу сағатына арналған тақырыптардың атауын, сағат санын және оқу мақсаттарын қамтиды.

10. Педагог-психолог білім алушылардың жас және жеке психологиялық ерекшеліктерін, ерекше білім беру қажеттіліктерін, сондай-ақ білім беру ұйымының түрі мен сыныптың ерекшелігін ескере отырып, нақты әдістемелік тәсілдерді, сабақты ұйымдастыру формалары мен практикалық тапсырмаларды таңдауға құқылы. Бұл ретте Бағдарламада белгіленген тақырыптар, оқу мақсаттары, курстың негізгі мазмұны мен оқу жүктемесінің көлемі өзгертілмейді.

5 сынып

№	Тақырыптың атауы	Оқыту мақсаты
I тоқсан		
1	Оқудың жаңа жағдайларына эмоционалдық бейімделу	– бейімделу кезеңінде өзінің эмоционалдық жағдайын танып-білу;
2	Құрдастармен қауіпсіз қарым-қатынас	– құрдастармен қарым-қатынаста қауіпсіз және тиімді тәсілдерді таңдау;
II тоқсан		
3	Жеке шекаралар және оларды қауіпсіз қорғау тәсілдері	– жеке шекараларды қауіпсіз қорғау тәсілдерін қолдану;
4	Буллинг және қауіпсіз түрде көмек сұрау	– буллинг жағдайында қауіпсіз әрекет ету және көмекке жүгіну алгоритмін қолдану;
III тоқсан		
5	Цифрлық қауіпсіздік негіздері және желідегі қауіпсіз қарым-қатынас	– цифрлық ортадағы қауіпсіз және қауіпті мінез-құлық тәсілдерін ажырату;
6	Тұрмыстық және қоғамдық жағдайлардағы қауіпсіздік	– тұрмыстық немесе қоғамдық жағдайда қауіпсіз әрекет ету тәсілін таңдау;
IV тоқсан		
7	Табиғи және төтенше жағдайлардағы қауіпсіз мінез-құлық	– қауіпті жағдайда қауіпсіз әрекет етудің негізгі алгоритмін қолдану;
8	Қауіп жағдайындағы эмоционалдық өзін-өзі реттеу	– күйзеліс жағдайында эмоционалдық өзін-өзі реттеудің қолжетімді тәсілін қолдану.

6-сынып

№	Тақырыптың атауы	Оқыту мақсаты

I тоқсан		
1	Оқу және күнделікті жүктеме жағдайларындағы эмоционалдық өзін-өзі реттеу	– жүктеме жағдайларында эмоционалдық өзін-өзі реттеу тәсілдерін қолдану;
2	Қарым-қатынаста өз ұстанымын білдіру	– өз ұстанымын дәлелді, қауіпсіз түрде білдіру;
II тоқсан		
3	Құрдастардың теріс ықпалы және қауіпсіз түрде бас тарта білу	– құрдастардың теріс ықпалы жағдайында қауіпсіз әрекет ету тәсілін таңдау;
4	Дербес деректер және цифрлық ортадағы қауіпсіздік	– цифрлық ортада қорғауды қажет ететін ақпаратты анықтау;
III тоқсан		
5	Зиянды әдеттер және тәуекелді мінез-құлық	– зиянды әдеттерге немесе тәуекелді мінез-құлыққа тарту жағдайларын танып-білу;
6	Жеке ресурстар және қолдау үшін көмекке жүгіну	– қиын жағдайда қолжетімді қолдау ресурстарын анықтау;
IV тоқсан		
7	Қоғамдық және төтенше жағдайлардағы қауіпсіз мінез-құлық	– қоғамдық немесе төтенше жағдайда қауіпсіз әрекет ету алгоритмін қолдану;
8	Эмоционалдық тұрақтылық және қауіпсіз шешім қабылдау	– өзінің эмоционалдық жағдайын ескере отырып, қауіпсіз мінез-құлық нұсқасын таңдау.

7- сынып

№	Тақырыптың атауы	Оқыту мақсаты
I тоқсан		
1	Психологиялық қысым және манипуляциялық ықпал	– достарының теріс ықпалына тап болған жағдайда қауіпсіз әрекет ету жолын таңдау;
2	Буллинг, зорлық-зомбылық және қауіпсіз әрекет ету	– буллинг немесе зорлық-зомбылық жағдайында қауіпсіз әрекет ету алгоритмін қолдану;
II тоқсан		
3	Эмоционалдық жағдай және қауіпсіз шешім қабылдау	– эмоционалдық жағдайдың қабылданатын шешімдерге әсерін талдау;
4	Цифрлық із, онлайн қауіптер және қауіпсіз қарым-қатынас	– цифрлық ортада ақпаратты орналастыру және таратуға байланысты қауіптерді бағалау;
III тоқсан		

5	Тәуекелді мінез-құлық және құқық бұзушылықтардың алдын алу	– тәуекелді немесе құқыққа қайшы мінез-құлыққа тартылудың салдарын бағалау;
6	Қоғамдық орындардағы қауіпсіз мінез-құлық	– ықтимал қауіпті қоғамдық жағдайда қауіпсіз мінез-құлық алгоритмін қолдану;
IV тоқсан		
7	Төтенше және табиғи жағдайлардағы қауіпсіз әрекеттер	– өмірге немесе денсаулыққа қауіп төнген жағдайда қауіпсіз әрекет ету алгоритмін қолдану;
8	Қауіп жағдайындағы өзін-өзі реттеу және қауіпсіз мінез-құлық	– қауіп жағдайында қауіпсіз мінез-құлықты сақтау үшін өзін-өзі реттеу тәсілін қолдану.

8-сынып

№	Тақырыптың атауы	Оқыту мақсаты
I тоқсан		
1	Қауіп-қатерді бағалау және мінез-құлықты жауапкершілікпен таңдау	– мінез-құлық тәсілін таңдау кезінде қауіп-қатерді бағалау;
2	Тұлғааралық келіспеушіліктерді жанжалсыз түрде шешу	– қақтығыстың шиеленісуіне жол бермейтін келіспеушіліктерді шешу тәсілін таңдау;
II тоқсан		
3	Жеке шекаралар, қауіпсіздік және зорлық-зомбылықтың алдын алу	– қауіп төндіретін ықпал жағдайында жеке шекараларды қорғаудың қауіпсіз тәсілдерін қолдану;
4	Цифрлық қауіптер, алаяқтық және желідегі қауіпсіз мінез-құлық	– цифрлық қауіп немесе алаяқтық анықталған жағдайда қауіпсіз әрекет ету тәсілін таңдау;
III тоқсан		
5	Ойын және цифрлық тәуелділік: қауіп-қатерлерді танып-білу	– ойынға немесе цифрлық тәуелді мінез-құлыққа тартылу қауіптерін бағалау;
6	Құқықтық қауіпсіздік және құқық бұзушылықтардың алдын алу	– қауіпті жағдайда заңға сәйкес әрі қауіпсіз мінез-құлық тәсілін негіздеу;
IV тоқсан		
7	Төтенше және табиғи жағдайлардағы қауіпсіз мінез-құлық	– қауіптің сипатын ескере отырып, қауіпсіз әрекет ету алгоритмін таңдау;
8	Күрделі өмірлік жағдайдағы қауіпсіз стратегиялар	– қауіп-қатер мен қолжетімді қолдау мүмкіндіктерін ескере отырып,

		қауіпсіз мінез-құлық стратегиясын таңдау.

3-параграф. Күтілетін нәтижелер

11. Курс соңында білім алушылар:

–жеке, әлеуметтік, цифрлық, тұрмыстық және қоғамдық ортада қауіпсіздікті сақтаудың негізгі ережелерін;

–қауіп төндіруі мүмкін жағдайлардың белгілерін және тәуекелге барудың ықтимал салдарын;

–қауіпсіз шешім қабылдауда өз эмоциясын басқара білудің маңызын;

–қауіпсіз қарым-қатынас жасау ережелерін, жеке шекараны сақтаудың және адамның қадір-қасиетін құрметтеудің маңызын;

–буллингтің, зорлық-зомбылықтың, психологиялық қысым мен айла-шарғының негізгі белгілерін;

–жеке мәліметтерді қорғау және цифрлық ортада қауіпсіз әрекет ету ережелерін;

–зиянды әдеттерге, ойын мен цифрлық тәуелділікке және заңға қайшы әрекеттерге тартылудың қауіп-қатерін;

–төтенше жағдайларда және табиғи ортада қауіпсіз әрекет ету ережелерін;

–көмек сұраудың қолжетімді жолдары мен қолдау көздерін біледі.

–қауіп төндіруі мүмкін жағдайларды анықтап, оның қаншалықты қауіпті екенін бағалауды;

–тәуекелді әрекеттің қандай салдарға әкелуі мүмкін екенін анықтауды;

–жағдайды және оның ықтимал салдарын ескере отырып, қауіпсіз әрекет ету жолын таңдауды;

–достары тарапынан болатын теріс ықпалды, психологиялық қысымды, айла-шарғыны, буллинг пен зорлық-зомбылықты ажыратуды;

–жеке шекараның бұзылғанын анықтауды;

–цифрлық ортадағы әрекеттер мен жеке мәліметтерді таратудан туындайтын қауіп-қатерді бағалауды;

–қауіпті әрекеттерге, тәуелділікке және заңға қайшы әрекеттерге тарту белгілерін анықтауды;

–төтенше және өзге де қауіпті жағдайларда қалай қауіпсіз әрекет ету керектігін таңдауды;

–қай кезде көмек сұрау қажет екенін анықтап, тиісті қолдау көзін таңдауды меңгереді.

–оқу, тұрмыстық, қоғамдық, цифрлық және табиғи ортада қауіпсіз әрі жауапты мінез-құлық үлгілерін;

–шиеленіс пен қауіп жағдайларында эмоционалдық өзін-өзі реттеу тәсілдерін;

–қарым-қатынас және өз ұстанымын қауіпсіз түрде білдіру тәсілдерін;

–жеке шекараларды қорғау және психологиялық қысым мен манипуляцияларға қарсы тұру тәсілдерін;

–буллингке, зорлық-зомбылыққа, цифрлық қауіптер мен алаяқтыққа қауіпсіз әрекет ету тәсілдерін;

–қауіп-қатерлерді бағалау және қауіпсіз мінез-құлық стратегиясын таңдау тәсілдерін;

–уақытылы көмекке жүгіну және қолжетімді қолдау ресурстарын пайдалану тәсілдерін қолданады.

4-параграф. Оқу процесін ұйымдастыру және бағалау

12. Курс сабақтары оқу процесін ұйымдастырудың интерактивті және практикалық бағыттағы әдістер негізінде өткізіледі. Сабақ барысында рөлдік ойындар, пікірталастар, кейс-талдау, практикумдар, жағдаяттық модельдеу, топтық тапсырмалар және рефлексия қолданылады. Білім алушыларға қауіп-қатерді танып-білуге, жағдайды бағалауға, қауіпсіз әрекетті таңдауға және тиісті мінез-құлық алгоритмін қолдануға мүмкіндік беретін практикалық тапсырмаларға басымдық беріледі.

13. Курсты меңгеру нәтижелерін бағалау баға қойылмай қалыптастырушы бағалау арқылы жүзеге асырылады. Білім алушының практикалық жұмыстарға қатысуы, оқу және өмірлік жағдайларды талдау барысында меңгерген білімдері мен дағдыларын қолдана білуі, қауіпсіз мінез-құлық тәсілін таңдауының дәйектілігі және тиісті дағдылардың қалыптасу динамикасы ескеріледі.

бұйрығына 70-қосымша

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
2022 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 399 бұйрығына
73-4-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 9-сыныбына арналған «Жеке қауіпсіздік» курсының үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Негізгі орта білім беру деңгейінің 9-сыныбына арналған «Жеке қауіпсіздік» курсының типтік оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңына, Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына, сондай-ақ білім беру және балалардың құқықтары мен қауіпсіздігін қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес әзірленді.

2. «Жеке қауіпсіздік» курсы практикалық бағытқа ие және білім алушылардың қауіпсіз әрі жауапты мінез-құлық дағдыларын, өз эмоцияларын реттеуін, психологиялық тұрақтылығын, тәуекелдерді тану және бағалау қабілетін, саналы шешім қабылдауын, дұрыс қарым-қатынас жасауын, уақытылы қолдау сұрау дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

3. Курстың мазмұны балалардың құқықтары мен қауіпсіздігін қорғау саласындағы мемлекеттік саясаттың басымдықтарына сәйкес айқындалады және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2026 жылғы 29 қаңтардағы № 56 қаулысымен бекітілген 2026–2030 жылдарға арналған «Қазақстан балалары» тұжырымдамасының ережелерін, сондай-ақ білім беру, балалардың құқықтары мен әл-ауқатын қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерін ескереді.

4. Курсты іске асыру барысында 9-сынып білім алушыларының дербестіктің, рефлексияның, жеке және әлеуметтік жауапкершіліктің дамуымен, әлеуметтік және цифрлық қарым-қатынас аясының кеңеюімен, әртүрлі өмірлік жағдайларда қауіптерді бағалау және дәйекті шешімдер қабылдау қажеттілігімен байланысты жас және психологиялық ерекшеліктері ескеріледі. Курсты ұйымдастыру негізгі орта білім беру деңгейінің ерекшеліктері мен білім беру ортасының жағдайларын ескере отырып жүзеге асырылады.

5. Курстың мақсаты**:** білім алушылардың психологиялық тұрғыдан қауіпсіз және жауапты мінез-құлық, өз эмоцияларын реттеу, өмірлік жағдайларды талдау, тәуекелдерді бағалау, тұлғалық және әлеуметтік ресурстарды пайдалану, шешімдер қабылдау және уақытылы қолдау сұрау дағдыларын қалыптастыру.

6. Курстың міндеттері:

1) эмоционалдық сананы, өзін-өзі реттеу дағдыларын және өзіне деген сындарлы көзқарасты дамыту;

2) кибербуллинг пен цифрлық айла-шарғыларды (манипуляциялар) қоса алғанда, әлеуметтік және цифрлық тәуекелдерді тану қабілетін қалыптастыру;

3) сенімді мінез-құлық, жеке шекараларды сақтау және қауіпсіз қарым-қатынас дағдыларын дамыту;

4) қиын, күйзелісті жағдайларда тұлғалық және әлеуметтік ресурстарды пайдалану қабілетін қалыптастыру;

5) қиын жағдайларды талдау, қауіптерді, болған жағдайлардың салдарын бағалау дағдыларын дамыту;

6) мінез-құлықтың қауіпсіз стратегиясын таңдау және уақытылы қолдау сұрау дағдыларын қалыптастыру.

2-тарау. Курс мазмұнының құрылымы

1-параграф. Курстың мазмұны

7. 9-сыныптағы «Жеке қауіпсіздік» курсы бойынша оқу жүктемесінің көлемі аптасына 0,5 сағатты, оқу жылында 17 сағатты құрайды.

8. Курс мазмұны білім алушылардың дағдыларын бірізді қалыптастыруға бағытталған. Алдымен эмоцияларын түсіну және өз мүмкіндіктері мен ресурстарын бағалау дағдылары қалыптастырылып, одан әрі қауіптерді талдау, қауіпсіз қарым-қатынас жасау және әртүрлі жағдайларда қауіпсіз әрекет ету тәсілдерін өз бетінше таңдау дағдылары дамытылады.

Бөлім	9-сыныптың мазмұны
1-бөлім. Психологиялық тұрақтылық, өзін-өзі реттеу және тұлғалық ресурстар	Эмоционалдық сананы және өзін-өзі реттеуді, өзіне деген сындарлы көзқарасты, тұлғалық және әлеуметтік ресурстарды түсінуді дамыту. Эмоционалдық тұрақтылықты сақтай білу, шиеленісті жағдайдан кейін қалпына келу және психологиялық әл-ауқатты қолдау қабілетін қалыптастыру.
2-бөлім. Қауіпсіз әлеуметтік және цифрлық қарым-қатынас	Әлеуметтік және цифрлық тәуекелдерді, кибербуллинг пен цифрлық манипуляцияларды тану. Сенімді және жауапты мінез-құлықты, жеке шекараларды сақтау, өз әрекеттерінің салдарын бағалау және уақытылы қолдау сұрау дағдыларын дамыту.

Бөлім	9-сыныптың мазмұны
3-бөлім. Қиындықтарды еңсеру және қауіпсіз шешімдер қабылдау	Күрделі өмірлік жағдайларды талдау, тәуекелдер мен қолжетімді ресурстарды анықтау, әрекет ету нұсқалары мен олардың салдарын салыстыру, стратегиялардың тиімділігін бағалау және қауіпсіз мінез-құлық тәсілін негіздеу қабілетін дамыту. Қоғамдық орындарда және көлікте төтенше, криминогендік және экстремалды жағдайларда қауіпсіз әрекет ету дағдыларын қалыптастыру, кәмелетке толмағандардың құқықтық жауапкершілігін түсіну және жеке құқықтарын қорғаудың заңды тәсілдерін таңдау.

Курстың негізінде өмір мен денсаулық, жеке қауіпсіздік, психологиялық әл-ауқат, адамның құқықтары мен қадір-қасиетін құрметтеу, жеке және азаматтық жауапкершілік, құқыққа сай мінез-құлық, өзара көмек, Қазақстан Республикасының мемлекеттік құндылықтары мен рәміздеріне, қоғамға және қоршаған ортаға құрметпен қарау, қауіпсіз мінез-құлық тәсілдерін саналы түрде таңдау және уақытылы қолдау сұрауға дайын болу құндылықтары жатыр.

Курс «Информатика»**,** «Құқық негіздері» және «Биология» оқу пәндерімен пәнаралық байланыста жүргізіледі. Информатика пәнімен – цифрлық қауіпсіздік, ақпараттық ортадағы жауапты мінез-құлық, кибербуллингті, цифрлық тәуекелдер мен манипуляцияларды тану мәселелері бойынша; құқық негіздері пәнімен – кәмелетке толмағандардың құқықтары мен жауапкершілігі, құқыққа сай мінез-құлық, жеке құқықтарды қорғау және көмекке қауіпсіз түрде жүгіну мәселелері бойынша; биология пәнімен – стресстің адам ағзасының жағдайына әсері, өз эмоциясын реттеу, денсаулықты сақтайтын мінез-құлық және физикалық әрі психологиялық әл-ауқатты сақтау мәселелері бойынша кіріктіріліп оқытылады.

2-параграф. Ұзақмерзімді жоспар

9. Ұзақмерзімді жоспар курс мазмұнының оқу тоқсандары бойынша бөлінуін айқындайды және тақырыптардың атауын, сағат санын және әрбір оқу сағатына арналған оқу мақсаттарын қамтиды.

10. Педагог-психолог білім алушылардың жас және жеке психологиялық ерекшеліктерін, ерекше білім беру қажеттіліктерін, сондай-ақ білім беру ұйымының түрі мен сыныптың ерекшелігін ескере отырып, сабақтарды ұйымдастырудың нақты әдістемелік тәсілдерін, нысандарын және практикалық тапсырмаларды таңдауға құқылы. Бұл ретте Бағдарламада белгіленген тақырыптар, оқу мақсаттары, курстың базалық мазмұны және оқу жүктемесінің көлемі өзгертілмейді.

№	Тақырыптың атауы	Оқыту мақсаты

I тоқсан		
1	Эмоциялық күйлер және олардың мінез-құлыққа әсері	– эмоциялық күйдің мінез-құлыққа және қабылданатын шешімдерге әсерін талдау;
2	Эмоциялық саналылық және өзін-өзі реттеу	– өзінің эмоционалдық жағдайын талдау негізінде өз эмоцияларын реттеу тәсілдерін қолдану;
3	Тұлғалық ресурстар және өзін-өзі дамыту бағыттары	– өзінің күшті жақтарын талдау және тұлғалық даму бағыттарын анықтау;
4	Өзін қабылдау және өзіне конструктивті көзқарас	– өз қателері мен қиындықтарын дұрыс қабылдап, оларды еңсерудің тиімді жолдарын қолдану;
II тоқсан		
5	Кибербуллинг және цифрлық айла-шарғы (манипуляциялар): қауіптерді тану және қорғану тәсілдері	– қауіпсіз әрекеттерді таңдау үшін цифрлық манипуляциялар мен кибербуллинг қауіптерін бағалау;
6	Әлеуметтік және цифрлық ортадағы психологиялық қауіпсіздік	– әлеуметтік және цифрлық қарым-қатынас жағдайларын психологиялық қауіпсіздік тұрғысынан талдау;
7	Қауіпсіз мінез-құлық стратегиялары және қолдау іздеу	– қолдауға уақытылы жүгіну үшін әлеуметтік қарым-қатынас жағдайларын бағалау;
8	Сенімді және жауапты мінез-құлық	– мінез-құлықтың әртүрлі үлгілерін (енжар, агрессивті, сенімді) қолданудың салдарын бағалау;
III тоқсан		
9	Қиын жағдайларда тұлғалық және әлеуметтік ресурстарды пайдалану	– қиын жағдайларда тұлғалық және әлеуметтік ресурстарды пайдалану мүмкіндіктерін анықтау;
10	Әртүрлі өмірлік жағдайлардағы сенімді мінез-құлық стратегиялары	– нақты жағдайдың ерекшеліктерін ескере отырып, сенімді мінез-құлық тәсілдерін қолдану;
11	Жеке шекаралар және оларды әртүрлі жағдайларда қорғау тәсілдері	– жағдайды және ықтимал салдарды ескере отырып, жеке шекараны қорғаудың қауіпсіз тәсілін таңдау;
12	Қоғамдық орындар мен көліктегі төтенше, криминогендік және экстремалды жағдайлардағы қауіпсіз мінез-құлық	– қауіпті жағдайдың сипатын ескере отырып, қауіпсіз әрекет ету алгоритмін таңдау;

13	Стресстік жағдайлардағы эмоционалдық тұрақтылық және өзін-өзі реттеу	– стресстік жағдайларда эмоционалдық тұрақтылық пен психологиялық әл-ауқатты сақтау үшін өзін-өзі реттеу тәсілдерінің тиімділігін бағалау;
IV тоқсан		
14	Құқықтық қауіпсіздік: кәмелетке толмағандардың құқық бұзушылық үшін жауапкершілігі және жеке құқықтарын қорғау	– кәмелетке толмағандардың жауапкершілігі мен жеке құқықтарын қорғау тәсілдерін ескере отырып, құқыққа сай әрекет ету тәсілін негіздеу;
15	Қиын өмірлік жағдайларды және оларды жеңу тәсілдерін талдау	– тәуекелдерді, ресурстарды және әрекет ету нұсқаларын анықтай отырып, қиын өмірлік жағдайды талдау;
16	Қиындықтарды жеңу стратегияларының тиімділігін бағалау	– қиындықтарды жеңудің әртүрлі стратегияларын салыстыру және олардың қысқа және ұзақмерзімді салдарын бағалау;
17	Қиын өмірлік жағдайлардағы мінез-құлық стратегияларын таңдау	– тәуекелдер мен қолжетімді ресурстарды бағалауды ескере отырып, қауіпсіз мінез-құлық стратегиясын таңдауды негіздеу.

3-параграф. Күтілетін нәтижелер

11. Курсты меңгеру нәтижесінде білім алушылар:

–қауіпсіз мінез-құлық үшін эмоционалдық сананың, өзін-өзі реттеудің және тұлғалық ресурстардың маңызын;

–негізгі әлеуметтік және цифрлық тәуекелдерді, оның ішінде кибербуллинг пен цифрлық манипуляцияларды;

–жеке шекаралардың, сенімді мінез-құлықтың және уақтылы қолдау сұраудың маңызын;

–психологиялық әл-ауқат пен эмоционалдық тұрақтылыққа әсер ететін факторларды;

–күрделі өмірлік жағдайларды талдаудың, тәуекелдер мен қабылданған шешімдердің салдарын бағалаудың негізгі қағидаттарын;

–қоғамдық орындарда және көлікте төтенше, криминогендік және экстремалды жағдайларда қауіпсіз мінез-құлықтың негізгі ережелерін;

–құқықтық қауіпсіздік негіздерін, кәмелетке толмағандардың құқық бұзушылықтар үшін жауапкершілігін және жеке құқықтарын қорғау тәсілдерін біледі.

–өзінің эмоционалдық күйлерін танып, өзін-өзі реттеу дағдыларын;

–әлеуметтік және цифрлық тәуекелдерді танып, әрекет етудің қауіпсіз тәсілдерін;

–жеке шекаралардың бұзылу жағдайларын анықтап, оларды қорғаудың қауіпсіз тәсілдерін;

–қиын жағдайларда қажетті тұлғалық және әлеуметтік ресурстарды;

–қиын жағдайларды талдап, қауіптер мен салдарын бағалау әдістерін;

–қауіпті жағдайдың сипатына қарай қауіпсіз әрекет ету алгоритмін;

–құқыққа сай мінез-құлық пен жеке құқықтарды қорғаудың тәсілдерін меңгереді.

–эмоционалдық өзін-өзі реттеу және психологиялық әл-ауқатты сақтау тәсілдерін;

–әлеуметтік және цифрлық ортадағы қауіпсіз әрі жауапты мінез-құлық үлгілерін;

–сенімді қарым-қатынас жасау және жеке шекараларды қорғау тәсілдерін;

–әлеуметтік және цифрлық тәуекелдерге қауіпсіз әрекет ету тәсілдерін;

–төтенше, криминогендік және экстремалды жағдайларда қауіпсіз әрекет ету алгоритмдерін;

–құқыққа сай мінез-құлық және жеке құқықтарды қорғау тәсілдерін;

–күрделі өмірлік жағдайларда қауіпсіз мінез-құлық стратегияларын;

–уақытылы қолдау сұрау және қолжетімді ресурстарды пайдалану тәсілдерін қолдана алады.

4-параграф. Оқу процесін ұйымдастыру және бағалау

12. Курс сабақтары интерактивті және практикалық бағыттағы әдістерді қолдану арқылы өткізіліп, рөлдік ойындар, пікірталастар, кейс-талдау, практикумдар, жағдаяттарды модельдеу, жеке және топтық жұмыс, рефлексия қолданылады.

13. Курсты меңгеру нәтижелерін бағалау баға қоймай қалыптастырушы бағалау арқылы жүзеге асырылады. Білім алушының практикалық қызметке қатысуы, оқу және өмірлік жағдаяттарды талдау барысында меңгерген білімдері мен дағдыларын қолдана білуі, қауіпсіз әрекет ету тәсілін дұрыс таңдауы және тиісті дағдылардың қалыптасу динамикасы ескеріледі.